DE NATUUR VAN DE MENS

IN ZIJN

VIERVOUDIGE STAAT

VAN DE

EERSTE OPRECHTHEID;
ALGEHELE BEDERF;
BEGONNEN HERSTEL;
EN VOLTROKKEN GELUKZALIGHEID
OF ELLENDE.

Vertoond in verscheidene Praktikale Redevoeringen

DOOR

de Weleerwaarde en Geleerde Heer

THOMAS BOSTON,

Bedienaar van het Evangelie te ETRIK in SCHOTLAND

UIT HET ENGELS VERTAALD DOOR

ABEL VAN KEULEN.

Met een voorrede van
Cornelius van Velzen.
S.S. Theol. Doct. en Prof op de Universiteit van de stad Groningen en Ommelanden

Vertaling bijgewerkt ter verbetering van de leesbaarheid
door

H. D.

HET DERDE EN VIERDE DEEL

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
A.D. 2002

DE KORTE INHOUD

VAN

H E T D E R D E E N V I E R D E D E E L

III. HOOFD. Van 's mensen UITERSTE ONBEKWAAMHEID om zichzelf te herstellen, over Rom. 5:6 en Joh. 6:44.

Alleen twee wegen van 's mensen herstelling, de weg van de wet en van het Evangelie.

1. De mens onbekwaam om zichzelf te herstellen in de weg van de wet.
2. Hij kan de geboden niet volmaakt onderhouden.
3. De volmaaktheid van de gehoorzaamheid der wet is viervoudig.
4. Hij kan niet voldoen aan de gerechtigheid van God voor zijn zonden.
5. Tegenwerping. God is barmhartig. Beantwoord.
6. De mens is onbekwaam om zichzelf te herstellen in de weg van het Evangelie.
7. Beproefd door verscheiden bewijsredenen.

   (1) Tegenwerping. Hoe kan God het dan van ons vorderen? Beantwoord.
   (2) Tegenwerping Waarom roept u ons dan om te geloven? Beantwoord.
   (3) Tegenwerping. Het gebruik van middelen is nodeloos. Beantwoord.

Vraag. Heeft God beloofd dezulken te bekeren en zalig te maken, die in het gebruik der middelen alles doen wat zij kunnen tot hun eigen hulp? Beantwoord.
Het besluit van dit hoofdstuk.

III. STAAT. De Staat van GENADE, of begonnen herstel.

I. HOOFD. Van de WEDERGEBOORTE, over 1 Petrus 1:23.

Van de aard der wedergeboorte.

1. Eenzijdige veranderingen verkeerd opgevat.
2. De verandering gemaakt in de wedergeboorte, wat het is.
3. In het algemeen.
4. In het bijzonder.
5. Het *verstand* is verlicht.
6. De *wil* is vernieuwd.
7. Genezen van dezelfs uiterste onbekwaamheid tot goed.
8. Begiftigd met een vastgestelde afkeer van 't kwaad.
9. Een gebogenheid en gereedheid tot goed.
10. Overeen gebracht aan het Verbond des vredes.
11. Geschikt om Jezus Christus te ontvangen.
12. De *genegenheden* zijn veranderd.
13. Recht gemaakt.
14. Geregeld.

15. De *conscientie* vernieuwd.
16. Het *geheugen* verbeterd door wederbarende genade.
17. *Het lichaam* wordt veranderd in opzicht van gebruik.
18. De geheele omgang veranderd.

De overeenkomst tussen natuurlijke en geestelijke geboorte in 9 bijzonderheden.
Beproeving van iemands staat, of hij wedergeboren is of niet.
Sommige gevallen van twijfelende Christenen opgelost.
(1) Geval. De nette tijd en wijze van iemands bekering is niet bekend.
(2) Geval. De zonden overwinnende.
(3) Geval. De verdorvenheden meer geweldig dan tevoren.
(4) Geval. De genegenheden tot het schepsel sterker dan die tot de Schepper
(5) Geval. Hetgeen geveinsden en afvalligen verkrijgen verwekt bekommering.
(6) Geval. Het tekort komen in de vergelijking bij de heiligen in de Schrift.
(7) Geval. Geen kind van God zo aangevochten.
(8) Geval. Vreemde en ongewone bezoekingen.

De noodzakelijkheid van de wedergeboorte.
Tot bekwaammaking om goed te doen.
Tot gemeenschap met God in plichten.
Om iemand geschikt te maken voor de hemel.
Voor iemand tot toelating in de hemel.
Raadgevingen aan de onwedergeboren.

II HOOFD. Van de VERBORGEN VERENIGING tussen Christus en de gelovigen, over Joh. 15:5.

Een algemene beschouwing van deze verborgen vereniging.
1. De natuurlijke stam van alle mensen is Adam.
2. Oorspronkelijk een uitgelezen wijnstok.
3. Nu een verbasterde stam.
4. De vruchten, groeiende aan de ranken, zijn van de natuur van de dode stam.
5. De toestand van de ranken in dat opzicht.
6. De bovennatuurlijke stam waarin de ranken zijn ingeënt, is Jezus Christus.
7. De ranken ingeënt in de bovennatuurlijke stam, zijn de uitverkorenen.

Hoe zij afgesneden worden van den natuurlijken stam, in 12 bijzonderheden.
Hoe ingeënt in Christus.
Christus grijpt de zondaar door Zijn Geest.
De zondaar grijpt Christus door 't geloof.
Hoe iemand kan weten of hij door Christus gegrepen is.
De weldaden vloeiende tot de gelovigen uit hun vereniging met Christus.
1. Rechtvaardigmaking.
2. Vrede met God en vrede van de consciëntie.
3. Aanneming tot kinderen.
4. Heiligmaking.
5. Wasdom in genade.
   Vraag. Zo alle Christenen groeiende zijn, wat zal dan van deze worden gezegd, die in plaats van groeien, achterwaarts gaan? Beantwoord.

Vraag. Groeien de geveinsden in het geheel niet? En indien ja, hoe zullen wij onderscheid maken tussen hun groei en de groei van de ware Christenen? Beantwoord.
6. Vruchtbaarheid.
7. Aanneming van hun vruchten van heiligheid.
8. Bevestiging.
9. Ondersteuning.
10. De bijzondere zorg van de Landman.
11. De plicht van de heiligen als verenigd met Christus.

Een woord aan zondaren.

IV. STAAT. De EEUWIGE STAAT, van voltrokken gelukzaligheid of ellende.

I. HOOFD. Van de DOOD, over Job 30:23.
1. De zekerheid van de dood.
2. 's Mensen leven is ijdelheid.
3. Een kort levende ijdelheid.
4. Een vliegende ijdelheid.
5. De dood is een spiegel waarin te aanschouwen is de ijdelheid van de wereld.
6. Een voorraadhuis, voor vergenoeging en lijdzaamheid.
7. Een breidel om de lusten te bedwingen, verkerende omtrent het lichaam.
8. Een springader van Christelijke vrijmoedigheid.
9. Een spoor tot opwekking om ons voor de dood te bereiden.

II. HOOFD. Van het onderscheid tussen de rechtvaardigen en de goddelozen in hun dood, over Spreuk. 14 :32.
1. De goddelozen stervende worden weggedreven.
2. In welke gevallen een goddeloos mens gewillig kan zijn om te sterven.
3. Vanwaar zij gedreven worden, en waarheen.
4. Weggedreven in hun goddeloosheid.
5. De hopeloosheid van hun staat in de dood.
6. Hun hoop van vrede en vermaak in dit leven afgesneden.
7. Zij hebben geen vaste gronden om op een eeuwige gelukzaligheid te hopen.
8. De dood ontwortelt al hun bedriegelijke hoop van de hemel.
9. Maakt hun staat onbepaald en voor eeuwig hopeloos.
10. Waarschuwing tegen valse hoop van den hemel.
11. Merktekenen van deze hoop.
12. Vermaning om zich te haasten om uit een zondigen staat te komen.
13. Aangedaan te zijn over de zaligheid van anderen.

De staat van de godvruchtigen in hun dood is vol hoop.
1. Christus, hun beste Vriend, is Heere van de andere wereld.
2. Zij hebben een veilige doortocht daar naar toe.
3. Een vrolijken ingang daar in.

Tegenwerping. Velen van de godzaligen sterven vol vrees. Beantwoord.
Tien omstandigheden van de heiligen omtrent hun dood, beantwoord.
Aanmerkingen om de heiligen te brengen in goede voorwaarden met de dood.
Besturingen, hoe zich voor de dood te bereiden.

III. HOOFD. Van de OPSTANDING, over Joh. 5:28,29.

1. De mogelijkheid van de opstanding.
2. De zekerheid van de opstanding.
3. Wie opgewekt zullen worden.
4. Wat opgewekt zal worden.
5. Hoe de doden zullen worden opgewekt.
6. Het onderscheid tussen de godzaligen en goddelozen, in hun opstanding.
7. De hoedanigheden van de verrezen lichamen der heiligen.
8. De hoedanigheden van de verrezen lichamen der goddelozen.
9. Vertroosting voor het volk van God.
10. Schrik voor alle natuurlijke mensen.

IV. HOOFD. Van het ALGEMEEN OORDEEL, over Matth. 25:31-46.

1. Dat er zal zijn een algemeen oordeel, bewezen.
2. Jezus Christus is de Rechter.
3. De komst van de Rechter.
4. De dagvaarding gegeven.
5. De Rechter neerzittende op de rechterstoel.
6. De verschijning van de partijen.
7. De scheiding tussen de rechtvaardigen en goddelozen.
8. Het onderzoek van de partijen.
9. De boeken geopend.
10. Het gezegend vonnis uitgesproken over de heiligen.
11. De heiligen oordelen de wereld.
12. Het vonnis van verdoemenis over de goddelozen.
13. De uitvoering.
14. De algemene verbranding.
15. De plaats en tijd van het oordeel, onbekend.
16. Vertroosting voor de heiligen.
17. Schrik voor de ongelovigen.
18. Vermaning om zich te bereiden voor het oordeel.

V. HOOFD. Van het KONINKRIJK der HEMELEN, over Matth. 25:34.

De aard van het Koninkrijk der hemelen.

1. Der heiligen koninklijke macht en gezag.
2. Hun tekenen van koninklijkheid.
3. Witte klederen, bij wat gelegenheid gebruikt; veel van de hemel daaronder vertoond.
4. Het land daar dit Koninkrijk ligt.
5. De koninklijke stad.
6. Het koninklijk paleis.
7. De hof van het paleis.
8. De koninklijke schatten.
9. De Tempel in dit Koninkrijk.
10. Het gezelschap aldaar.
11. Het gezelschap der heiligen onder elkander.
12. Gezelschap met de heilige engelen.
13. Heerlijke gemeenschap met God en Christus, de volmaaktheid van gelukzaligheid.
14. De heerlijke tegenwoordigheid van God en het Lam.
15. De volle genieting van God en het Lam.

- Door gezicht.
- Zij zullen Christus zien met hun lichamelijke ogen.
- Zij zullen God zien met de ogen van het verstand.
- Door ondervindelijke kennis.

16. Volheid van onuitsprekelijke vreugde.
17. De eeuwigdurendheid van dit Koninkrijk.
18. De heiligen hun toelating tot dit Koninkrijk.
19. De hoedanigheid in welke zij daar zijn ingevoerd.
20. Beproeving van de aanmatiging tot het Koninkrijk der hemelen.
21. Plicht en troost van de erfgenamen van het Koninkrijk.
22. Vermaning tot die welken er geen recht toe hebben.

VI HOOFD. Van de HEL, over Matth. 25:41.

De vloek onder welke de verdoemden opgesloten zullen zijn in de hel.
Hun ellende onder die vloek.
De straf van gemis, scheiding van God
De schrik der scheiding van God, bewezen door verscheidene aanmerkingen.

1. De straf van gevoel, weggaande in het vuur.
2. Hels vuur meer heftig en vreselijk dan enig ander.
3. Bewezen door verscheiden aanmerkingen.
4. Zes eigenschappen van de vurige pijnen in de hel.
5. Drie gevolgen van deze leer.
6. Gezelschap met de duivelen in deze ellendigen staat.
7. De eeuwigheid van het geheel.
8. Wat eeuwigheid is.
9. Wat eeuwig is in de staat der verdoemden.
10. De redelijkheid van de eeuwigheid der straf van de verdoemden.

1e Nuttigheid: Een meetriet om onze betrachting voor de zaligheid daar bij af te meten.
2e Nuttigheid: Een weegschaal tot onderscheid van waarheid en valsheid.
Vermaning om te vlieden van de toekomende toorn.

DERDE STAAT

De staat der genade, of de staat van begonnen herstel
Hoofdpunt I
DE WEDERGEBOORTE

Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord Gods. 1 Petrus 1:23

Wij gaan nu over tot het behandelen van de staat der genade, de staat van begonnen herstel van de menselijke natuur, waarin allen die het eeuwige leven deelachtig worden, vroeger of later worden overgebracht, terwijl zij in deze wereld zijn. Het is de uitkomst van een genadige verandering, die gewerkt wordt in hen die het eeuwige leven zullen beërven. Deze verandering kan als volgt opgevat worden:

1. Tegenover hun natuurlijke wezenlijke staat, *de staat van verdorvenheid,* wordt er een verandering in hen gewerkt bij de wedergeboorte, waardoor hun natuur wordt veranderd.
2. Tegenover hun natuurlijke betrekkelijke staat, *de staat van toorn,* wordt er een verandering in hen gewerkt in hun vereniging met de Heere Jezus Christus, waardoor zij buiten het bereik geplaatst worden van het oordeel. Daarom is het mijn bedoeling deze, *namelijk de wedergeboorte en de vereniging met Christus,* aan de orde te stellen als de grote en alomvattende veranderingen in een zondaar die hen in de staat der genade kunnen brengen.

De eerste van deze veranderingen vinden wij in de tekst, samen met de uitwendige en gewone middelen, waardoor zij gewerkt wordt.

Om de heiligen aan te sporen om te streven naar heiligmaking, en in het bijzonder naar *broederlijke liefde,* herinnert de apostel hen aan hun geestelijke oorsprong. Hij vertelt hen dat zij "wedergeboren" zijn, en wel uit "een onvergankelijk zaad", "het Woord Gods". Dit laat hen zien dat zij broeders zijn, deelgenoten van dezelfde nieuwe natuur, die de wortel is waaruit heiligheid en in het bijzonder broederlijke liefde voortkomen. Wij zijn eens als zondaars geboren; wij moeten wederom geboren worden, opdat wij heiligen mogen zijn. Het enkelvoudige woord beduidt "gewonnen worden"; en zo zou het in Mattheüs 11:11 gelezen kunnen worden, of als "ontvangen worden" in Mattheüs 1:20 en als "geboren worden" in Mattheüs 2:1.

Bijgevolg kan het samengestelde woord dat in de tekst gebruikt wordt, opgevat worden in zijn volle betekenis, waarbij het laatste begrip de twee voorafgaande vooronderstelt. Zo is de wedergeboorte een bovennatuurlijke wezenlijke verandering van de gehele mens, die goed vergeleken kan worden met de natuurlijke of lichamelijke voortplanting, zoals naderhand zal blijken.
Het gewone middel van de wedergeboorte, dat het "zaad" wordt genoemd waaruit het nieuwe schepsel wordt gevormd, is geen vergankelijk zaad. Uit dergelijk zaad worden inderdaad onze lichamen voortgebracht. Maar het geestelijke zaad waaruit het nieuwe schepsel wordt voortgebracht, is onvergankelijk, namelijk: "het levende en eeuwigblijvend Woord Gods." De klank van het Woord Gods gaat voorbij, zoals andere klanken doen, maar het Woord duurt voort, leeft en blijft wat betreft zijn eeuwigdurende uitwerking op allen op wie het zijn kracht uitoefent. Dit Woord, dat

onder u verkondigd is" (vers 25) en dat bezwangerd is door Gods Geest, is het middel van de wedergeboorte en dode zondaren worden door dat Woord tot leven gewekt.

Leerstuk: *Alle mensen in de staat der genade zijn wedergeboren. Alle begenadigde personen, namelijk zij die in Gods gunst verkeren en begiftigd zijn met genadige eigenschappen en gesteldheden zijn wedergeboren personen.*

Bij het bespreken van dit onderwerp zal ik aantonen wat wedergeboorte is, en vervolgens zal ik verklaren waarom zij zo genoemd wordt en daarna zal ik de toepassing maken op dit leerstuk.

1. DE AARD VAN DE WEDERGEBOORTE

Om tot een beter begrip te komen van de aard van de wedergeboorte, moet u in de eerste plaats onthouden dat, zoals er verkeerde opvattingen zijn in de natuur, die er ook zijn in de genade, waardoor er velen worden misleid, omdat zij enige gedeeltelijke veranderingen die in hen zijn teweeggebracht, ten onrechte aanzien voor deze grote en grondige verandering. Laten wij om deze misvattingen weg te nemen, over enkele dingen eens goed nadenken.

Gedeeltelijke veranderingen die verward worden met de wedergeboorte.

1. *Velen die God niet als Zijn kinderen wil erkennen, noemen de kerk hun moeder;* "De kinderen mijner moeder (dat zijn de valse broeders) waren tegen mij ontstoken" (Hoogliedl:6). Allen die gedoopt zijn, zijn niet wedergeboren. Simon werd gedoopt, en toch was hij nog "een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid" (Handelingen 8:13, 23). Waar het christendom de godsdienst van het land is, zullen velen naar de naam van Christus genoemd worden die niets meer van Hem hebben dan alleen de naam. Dat is geen wonder, aangezien de duivel zijn bokken had onder de schapen van Christus in die plaatsen waar slechts weinigen de christelijke godsdienst beleden: "Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet" (1 Johannes 2:19).
2. *Een goede opvoeding is geen wedergeboorte.* Opvoeding kan de wellusten van de mensen aan een keten leggen, maar zij kan hun hart niet veranderen. Een wolf blijft een verscheurend dier, ook al is hij vastgeketend. Joas was zeer vroom tijdens het leven van zijn goede voogd Jójada maar naderhand toonde hij door zijn haastige afval met welk een geest hij bezet was (2 Kron. 24:2, 17, 18). Een goed voorbeeld heeft een machtige invloed om de uitwendige mens te veranderen, maar die verandering raakt men weer kwijt, wanneer men van gezelschap verandert. De wereld verschaft daarvan vele droevige voorbeelden.
3. *Een verandering van openlijke goddeloosheid naar beschaafdheid en bezadigdheid, beantwoordt niet aan deze zaligmakende verandering.* Sommigen leiden gedurende enige tijd een zeer losbandig leven, vooral in hun jongere jaren, maar tenslotte verbeteren zij zich en verlaten zij hun goddeloze wegen. Hier zien wij een verandering, maar slechts zo'n verandering, zoals men die ook kan aantreffen in mensen, die geheel ontbloot zijn van de genade van God, en wier gerechtigheid lang niet zo overvloedig is, dat ze de hoogte bereikt van "de gerechtigheid van de schriftgeleerden en Farizeeën."
4. *Men kan zich bezighouden met al de uiterlijke plichten van de godsdienst en toch niet wedergeboren zijn.* Hoewel lood in verschillende vormen gegoten kan worden, blijft het toch slechts een onedel metaal. Het kan zijn dat mensen "de besmettingen der wereld ontvlieden" en dat zij toch alleen maar honden en zwijnen zijn (2 Petrus 2:20, 22). Al de uitwendige godsdienstige verrichtingen liggen binnen het bereik van de natuurlijke vermogens. Ja, geveinsden kunnen de namaak bezitten van ál de genadegaven van de Geest, want wij lezen van "ware

heiligheid" (Eféze 4:24) en van "ongeveinsd geloof (l Tim. 1:5). Dat toont ons aan dat er een nagemaakte heiligheid bestaat en een geveinsd geloof.

5. *Mensen kunnen heel veel vorderingen maken wat betreft hun nauwgezetheid in hun godsdienstige wandel en toch vreemdelingen zijn van de nieuwe geboorte:* "Naar de bescheidenste sekte van onze godsdienst heb ik als een farizeeër geleefd" (Handelingen 26:5). De natuur heeft haar eigen ongeheiligde nauwgezetheid in de godsdienst. De farizeeërs hadden er zoveel van dat zij Christus voor nauwelijks meer dan een vrijdenker hielden. Wat zal een mens wiens geweten wakker is geschud en die leeft onder de gevoelige invloed van het werkverbond, niet doen wat binnen het bereik is van zijn natuurlijke vermogens? Dit was een waarheid, al kwam ze uit een helse mond: "huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven" (Job 2:4).
6. Iemand kan diepgaande zielsoefeningen en weeën hebben, en toch in de geboorte sterven. Velen "hebben smarten gehad", die als het ware "niets dan wind hebben gebaard". Er kunnen angstige en knagende gewetenswroegingen zijn die tenslotte op niets uitlopen. Farao en Simon de tovenaar hadden zulke overtuigingen, dat zij begeerden dat anderen voor hen baden. Judas had berouw en terwijl hij door gewetenswroeging werd gekweld, gaf hij de onrechtvaardig verkregen zilverstukken terug. Het is niet al goud wat er blinkt. Het kan zijn dat er aan bomen die in het voorjaar sierlijk bloeien, geen vruchten te vinden zijn in de oogsttijd. Sommigen hebben diepgaande zielsoefeningen die niets anders zijn dan voorsmaken van de hel.

Deze nieuwe geboorte, hoe hoopvol naar het schijnt ook begonnen, kan op tweeërlei wijze bedorven worden.

- Ten eerste. Sommigen worden, zoals Zerah (Genesis 38:28, 29) gebracht tot aan de geboorte, maar zij keren terug. Zij hebben gedurende enige tijd heftige overtuigingen, maar deze gaan over, en zij worden weer zo zorgeloos wat hun zaligheid betreft en zo goddeloos als zij vroeger geweest zijn, en gewoonlijk worden zij nog erger dan ooit: "het laatste van dien mens wordt erger dan het eerste" (Mattheüs 12:45). Zij ontvangen wakker makende genade, maar geen bekerende genade, en die verdwijnt langzamerhand, zoals het licht van de dag die ten einde loopt, totdat het eindigt in middernachtelijke duisternis.
- Ten tweede. Sommigen zien, zoals Ismaël, te spoedig het daglicht; zij worden geboren voor de tijd van de belofte (Genesis 16:2; en vergelijk daarmee Galaten 4:22 en wat er volgt). Zij gaan zich bezighouden met enkel wat wetswerk en zij wachten niet tot de tijd en de belofte van het Evangelie er zijn. Zij grijpen naar vertroosting, en zij wachten niet tot deze hen gegeven wordt. Zij putten hun troost uit de wet die hen verwondde en dat is dwaas. Zij brengen de heelpleister aan bij zichzelf, voordat hun wond voldoende onderzocht is. De wet, die gestrenge man, slaat hen hard, en overstelpt hun ziel met vervloekingen en wraak. Dan beginnen zij zich te verbeteren. Zij beginnen te bidden, te treuren, te beloven en verloven zich (aan Christus), totdat deze geest bezworen is. Als dat gebeurd is, dan vallen zij weer in slaap in de armen van de wet. Zij worden echter nooit uit zichzelf en uit hun eigen gerechtigheid gebracht, en zij worden ook niet tot Jezus Christus geleid.
- Ten derde kunnen er in zielen die helemaal niet aangeraakt zijn door wederbarende genade, wonderbaarlijke gemoedsaandoeningen voorkomen. Daar waar geen genade aanwezig is, kan er desniettegenstaande, toch een vloed van tranen zijn, zoals bij Ezau, die "geen plaats des berouws vond, hoewel hij dezelve met tranen zocht" (Hebreeën 12:17). Er kunnen grote opflakkeringen van vreugde zijn, zoals bij de hoorders van het Woord, die afgebeeld worden in de gelijkenis van de steenachtige grond, die "het terstond met vreugde ontvangen" (Mattheüs 13:20). Er kunnen ook grote begeerten zijn naar goede dingen, en er kan ook een vermaak in zijn, zoals bij de schijnheiligen die beschreven worden in Jesaja 58:2:

"Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en een lust hebben aan de kennis Mijner wegen..., zij hebben een lust tot God te naderen." Zie eens welk een verheven plaats zij soms innemen en toch afvallig worden (Hebreeën 6:4-6). Zij kunnen Verlicht zijn, de hemelse gaven smaken, de Heilige Geest deelachtig zijn, het goede Woord Gods smaken en de krachten der toekomende eeuw." Algemene werkingen van Gods Geest keren, als bij een overstroming van land, de dingen op ongewone wijze ondersteboven en als zij voorbij zijn, gaat alles weer zijn gewone gang. Al deze dingen kunnen daar aanwezig zijn, waar de heiligende Geest van Christus nooit op de ziel rust, maar waar het stenen hart nog aanwezig blijft, en in dat geval kan het niet anders of deze genegenheden Verdorren, omdat zij geen wortel hebben."

Wat een verandering door wedergeboorte inhoudt.

Wedergeboorte is een echte, ingrijpende verandering, waardoor van de mens een nieuw schepsel wordt gemaakt (2 Korinthe 5:17). De Heere God maakt van het schepsel een nieuw schepsel, zoals de goudsmid het vat ter onere versmelt en er een vat ter ere van maakt. De mens is wat betreft zijn geestelijke staat door de val totaal ontwricht. Elk vermogen van de ziel is als het ware van zijn plaats. Bij de wedergeboorte maakt de Heere elk gewricht los, en zet het weer recht. Van deze verandering die bij de wedergeboorte wordt teweeggebracht kan het volgende gezegd worden:

1. Het is een verandering van eigenschappen of gesteldheden. Het is geen verandering van het wezen van de ziel, maar van de eigenschappen van de ziel. Verdorven eigenschappen worden weggenomen en de gezindheid die daaraan tegengesteld is, wordt in de plaats daarvan aangebracht. "De oude mens wordt afgelegd" (Eféze 4:22) en "de nieuwe mens wordt aangedaan" (vers 24). De mens verloor door de zonde geen van de redelijke vermogens van zijn ziel. Hij had nog een verstand, maar het was verduisterd. Hij had nog een wil, maar die was tegengesteld aan de wil van God. Dus wordt er bij de wedergeboorte geen nieuw wezen geschapen, maar nieuwe eigenschappen worden ingestort: licht in plaats van duisternis, rechtvaardigheid in plaats van onrechtvaardigheid.
2. Het is een bovennatuurlijke verandering: hij die wederom geboren is, is "uit de Geest geboren" (Johannes 3:5). Grote veranderingen kunnen teweeggebracht worden door de kracht van de natuur, vooral wanneer deze bijgestaan wordt door uitwendige openbaring. De natuur kan zo in vervoering gebracht worden door de algemene invloeden van de Geest, dat iemand daardoor veranderd wordt die toch nooit een nieuwe mens wordt, zoals dat met Saul het geval was (1 Samuël 10:6). Maar in de wedergeboorte wordt de natuur zelf veranderd, en wij worden "der Goddelijke natuur deelachtig", en het kan niet anders of dit moet een bovennatuurlijke verandering zijn. Hoe zouden wij die "dood zijn in zonden en misdaden" onszelf kunnen vernieuwen? Dat kan evenmin, als dat een dode zelf uit het graf kan opstaan. Wie, behalve de heiligende Geest van Christus, kan Christus in de ziel formeren en haar veranderen naar hetzelfde beeld? Wie, behalve de Geest der heiligmaking, kan het nieuwe hart geven? Wij kunnen wel zeggen als wij zien dat een mens zo veranderd is: "Dit is de vinger Gods."
3. Het is een verandering naar de gelijkenis van God: "En wij ... de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelve beeld in gedaante veranderd" (2 Korinthe 3:18). Ieder ding dat genereert, genereert wat eraan gelijk is. Het kind draagt het beeld van zijn ouders, en zij die uit God geboren zijn, dragen het beeld van God. De mens die ernaar streefde als God te zijn, maakte zichzelf aan de duivel gelijk. In zijn natuurlijke staat gelijkt hij op de duivel, zoals een kind op zijn vader: "Gij zijt uit den vader den duivel" (Johannes 8:44). Maar wanneer deze gelukkige verandering komt, dan wordt het beeld van de satan uitgewist en het beeld Gods wordt hersteld. Christus Zelf, Die het Afschijnsel is

van de heerlijkheid van Zijn Vader, is het Voorbeeld, naar Wie het nieuwe schepsel wordt gemaakt: Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den heelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn" (Romeinen 8:29). Daarom wordt van Hem gezegd dat Hij een gestalte krijgt in de wedergeborenen (Galaten 4:19).

4. Het is een algemene verandering; "Alles wordt nieuw" (2 Korinthe 5:17). Het is een gezegend zuurdesem, dat het gehele deeg zuur maakt, de gehele geest, en de ziel en het lichaam. Erfzonde besmet de gehele mens en wederbarende genade, die de balsem is, dringt door tot de kwaal. Deze vrucht des Geestes is "in alle goedheid": goedheid van het verstand, goedheid van de wil, goedheid van de genegenheden, goedheid van de gehele mens. Men krijgt niet alleen een nieuw verstand om de godsdienst te kennen, of een nieuwe tong om erover te spreken, maar men krijgt ook een nieuw hart om in zijn gehele levenswandel de godsdienst lief te hebben en te omhelzen. Wanneer de Heere op de nieuwe geboortedag van de ziel de sluis van genade opent, dan stromen de wateren door de gehele mens om hem te zuiveren en vruchtbaar te maken. In die natuurlijke veranderingen, waarover hiervoor gesproken is, worden als het ware stukken ongevold laken op een oud kleed gezet; wordt nieuw leven genaaid op een oud hart. Maar de verandering waarbij genade geschonken wordt, is een grondige verandering, een verandering van zowel het hart als het leven.
5. Toch is het slechts een onvolmaakte verandering. Hoewel ieder deel van de mens vernieuwd wordt, wordt er geen deel van hem volmaakt vernieuwd. Zoals een zuigeling al de delen van een mens bezit, maar geen enkel deel tot volmaakte groei gekomen is, zo brengt de wedergeboorte een volkomen ontwikkeling van de delen met zich mee, die door trapsgewijze toename in heiligmaking tot stand gebracht moet worden: "En als nieuwgeboren kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen" (1 Petrus 2:2). Hoewel er bij de wedergeboorte een hemels licht in het verstand binnengelaten is, is daar toch nog enige duisternis. Hoewel de wil vernieuwd is, is hij niet volmaakt vernieuwd: er is nog iets van de oude geneigdheid tot zondigen achtergebleven en dat zal zo blijven, totdat hetgeen ten dele is, tenietgedaan wordt en het licht der heerlijkheid komt. Adam werd geschapen in zijn volle lengte, maar zij die geboren worden, moeten de tijd hebben om op te groeien. Zo komen diegenen die wedergeboren worden in de nieuwe wereld van genade, maar onvolmaakt heilig, hoewel Adam, die recht geschapen werd, op hetzelfde moment volmaakt rechtvaardig was, zonder een mengeling van zondige onvolmaaktheid.
6. Het is niettemin een blijvende verandering, die men nooit kwijtraakt. Het zaad is "onvergankelijk", zegt de tekst, en dus is het schepsel dat eruit geformeerd wordt dat ook. Het leven dat bij de wedergeboorte geschonken wordt, kan men nooit totaal verliezen, tot welk verval het ook mag geraken. "Die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want Zijn zaad blijft in hem" (1 Johannes 3:9). Al zouden de takken eraf gekapt worden, dan zal de wortel in de aarde blijven, en als hij bevochtigd wordt door de dauw des hemels, dan zal hij weer uitspruiten, "want de wortel der rechtvaardigen zal niet bewogen worden" (Spreuken 12:3). Laten wij nu in bijzonderheden treden.

I. In de wedergeboorte wordt het verstand zaligmakend verlicht.

In het verstand gaat een nieuw licht op, zodat zij die "eertijds duisternis waren, nu licht zijn in den Heere" (Eféze 5:8). De stralen van het licht des levens dringen de donkere kerker van het hart binnen. Dan is de nacht voorbij en het morgenlicht is gekomen en dat zal steeds helderder schijnen tot het volle daglicht is aangebroken. Nu wordt de mens verlicht.

Waarin de mens verlicht wordt.

1. *Hij wordt verlicht in de kennis van God.* Hij heeft nu veel andere gedachten van God, die hij daarvoor nooit had: "En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof; en gij zult den HEERE kennen" (Hoséa 2:19). De Geest des Heeren brengt hem terug naar de vraag: Wat is God?" Hij catechiseert hem opnieuw op dat gewichtige punt, zodat hij genoodzaakt wordt te zeggen: "met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog" (Job 42:5). De vlekkeloze zuiverheid van God, Zijn nauwgezette gerechtigheid, Zijn algenoegzaamheid en andere heerlijke volmaaktheden die in zijn Woord geopenbaard worden, worden bij dit nieuwe licht door de ziel ontdekt met een duidelijkheid en zekerheid, die de kennis die hij van deze dingen tevoren bezat, zover overtreffen, zoals een zichtbaar bewijs een algemeen gerucht overtreft. Nu ziet hij immers wat hij daarvoor slechts gehoord heeft.

2. *Hij wordt verlicht in de kennis van de zonde.* Hij heeft er andere gedachten over, dan hij altijd had. Vroeger kon zijn gezicht niet dringen door het kleed dat de satan erover gelegd had, maar nu trekt Gods Geest het er voor hem af en veegt de verf en het vernis er vanaf en nu ziet hij de zonde in haar natuurlijke kleur als de ergste van alle kwaden, "bovenmatig zondig" (Romeinen 7:13; Engelse vertaling). O, wat een mismaakte monsters schijnen wellusten die hij vroeger beminde, hem toe! Als het rechterogen waren, dan zou hij die willen uittrekken; als het rechterhanden waren, dan zou hij toestemming geven om ze af te laten houwen! Hij ziet hoe krenkend de zonde is voor God, hoe verwoestend ze is voor de ziel. Hij noemt zichzelf dan een dwaas, omdat hij zolang tegen God gestreden heeft, en de verwoester als een boezemvriend geherbergd heeft.

3. *Hij wordt onderricht in de kennis van zichzelf.* Wederbarende genade doet de verloren zoon tot zichzelf komen (Lukas 15:17). Wederbarende genade maakt mensen Van binnen vol ogen", waarbij een ieder zich bewust is van "de plaag zijns harten." Wanneer het verstand zaligmakend verlicht wordt, dan ziet de mens hoe hopeloos verdorven zijn natuur is en welk een vijandschap tegen God en Zijn heilige wet daarin gedurende lange tijd gehuisvest is geweest, zodat zijn ziel zichzelf verfoeit. Geen open graf, geen modderpoel, is in zijn ogen zo verachtelijk en zo walgelijk als hij zelf is: "Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren; en gij zult een walging van uzelven hebben" (Ezech. 36:31). Hij is niet slechter dan hij tevoren was, maar de zon schijnt en dus zijn die verontreinigingen te zien die hij niet kon waarnemen, toen er geen "dageraad" in hem was, zoals dat woord gebruikt wordt in Jesaja 8:20. De dag der genade was voor hem nog niet aangebroken.

4. *Hij wordt verlicht in de kennis van Jezus Christus:* "Doch wij prediken Christus den Gekruisigde, den Joden wel een ergernis, en den Grieken een dwaasheid; maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods" (1 Korinthe 1:23, 24). De waarheid is dat onwedergeborenen, al zijn zij in staat Christus te prediken, strikt genomen de kennis van Christus niet bezitten. Zij hebben alleen maar een mening, een goede mening, over Hem, zoals iemand dat heeft over vele betwiste punten van de leer, waar hij helemaal niet zeker van is. Het is zoals wanneer u een vreemdeling op de weg ontmoet, die zich bescheiden gedraagt. Gij krijgt een goede mening over hem en daarom bent u bereid een gesprek met hem te voeren, maar toch wilt u uw geld niet aan hem toevertrouwen, omdat hij, al hebt u een goede mening over hem, een vreemdeling voor u is die u niet kent. Zo kunnen zij misschien wel goed van Christus denken, maar zij zullen zich nooit aan Hem toevertrouwen, omdat zij Hem niet kennen. Zaligmakende verlichting voert een ziel echter over een mening heen naar de zekere kennis van Christus en Zijn uitnemendheid: "Want ons

Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in veel verzekerdheid" (1 Thess. 1:5).

- Het licht der genade ontdekt zo de gepastheid van de verborgenheid van Christus, voor de Goddelijke volmaaktheden en voor de zaak van de zondaar. Vandaar dat de wedergeborenen het heerlijk heilsplan door Christus de Gekruisigde, bewonderen. Zij stellen hun gehele vertrouwen erop en stemmen er van harte mee in, want wat Hij ook is voor anderen, voor hen is Hij "de Kracht Gods en de Wijsheid Gods." Maar mensen die niet vernieuwd zijn, worden aan Hem geërgerd, daar zij dit niet zien. Zij zullen hun ziel niet in dat schip wagen, maar zij nemen hun toevlucht tot de gebroken planken van hun eigengerechtigheid.
- Hetzelfde licht ontdekt op overtuigende wijze een allesovertreffende waarde, een alles te boven gaande heerlijkheid en uitnemendheid in Christus, die alle geschapen heerlijkheden verduisteren, zoals de opgaande zon de sterren hun glans doet verliezen. Het verplicht ook de koopman om alles te verkopen wat hij heeft om die ene parel van grote waarde te kopen (Mattheüs 13:45, 46). Het stelt de ziel zeer tevreden Christus aan te nemen voor alles en in plaats van alles. Het gaat precies als met een onbekwame koopman, aan wie een parel van grote waarde wordt aangeboden in ruil voor al zijn nietige goederen. Hij durft dat koopje echter niet aan, want al denkt hij dat die ene parel meer waard is dan alles wat hij heeft, toch is hij er niet zeker van. Wanneer er echter een juwelier bij hem komt en hem verzekert dat de parel het dubbele waard is van al zijn goederen, dan grijpt hij de koop gretig aan en doet hij voor die parel blijmoedig afstand van alles wat hij bezit. Deze verlichting van de kennis van Christus ontdekt tenslotte aan mensen overtuigend een volheid in Hem, die voldoende is om te voorzien in al hun noden; een volheid die genoeg is om de grenzeloze begeerten van een onsterfelijke ziel te bevredigen. Zij zijn ervan verzekerd dat er zo'n volheid in Hem is en dat die er is om meegedeeld te worden. Zij verlaten zich erop als een zekere waarheid en daarom aanvaarden hun zielen hun eeuwige rust in Hem.

5. *De mens wordt onderwezen in de kennis van de ijdelheden van de wereld:* "In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien" (Psalm 119:96). Wederbarende genade verheft de ziel, plaatst haar als het ware tussen de sterren, vanwaar deze aarde er slechts uil kan zien als iets kleins, ja, als iets heel kleins, zoals de hemel daarvoor leek te zijn, toen de ziel geheel vervuld was met aardse dingen. Genade brengt een mens in een nieuwe wereld, terwijl deze wereld slechts beschouwd wordt als een toneel van ijdelheid, een huilende wildernis, een tranendal. God heeft het uithangbord der ijdelheid gehangen boven de deur van alle geschapen genietingen. Hoe dringen de mensen toch dat huis binnen, terwijl zij vragen en zoeken naar iets dat bevrediging schenkt, nadat men hen wel duizend keer heeft verteld, dat daar zoiets zich niet bevindt en dat het daar ook niet te krijgen is: "Gij zijt vermoeid door uw grote reis, maar gij zegt niet: Het is buiten hoop" (Jesaja 57:10). Waarom zijn de mensen zo dwaas? De waarheid van de zaak is hierin gelegen, dat zij niet zien bij het licht van de genade; zij onderscheiden dat teken der ijdelheid niet geestelijk. Zij hebben het inderdaad dikwijls ontdekt met hun verstand, maar kan dat het hart echt afkerig maken van de wereld? Nee, dat kan het net zomin als dat geschilderd vuur de banden van de gevangene kan afbranden. Maar het licht der genade is het licht des levens, machtig en krachtdadig.

6. *Om alles kort samen te vatten: bij de wedergeboorte wordt het verstand verlicht met de kennis van geestelijke dingen,* 1 Johannes 2:20: "Doch gij hebt de zalving van den Heilige", dat is, van Jezus Christus (Openbaring 3:18), wat een toespeling op het heiligdom is, vanwaar de heilige olie gebracht werd om de priesters te zalven - "en gij weet alle dingen", namelijk de dingen die nodig zijn tot de

zaligheid. Al zijn mensen niet bedeeld met boekengeleerdheid, als zij wedergeboren zijn, dan zijn zij van de Geest geleerd, want "zij zullen allen van God geleerd zijn" (Johannes 6:45). De Geest der wedergeboorte leert hen wat zij tevoren niet wisten; en wat zij alleen door het gehoor wisten, leert Hij hen opnieuw door het oog.
Het licht der genade is een overwinnend licht, dat de mens ertoe aandrijft de Goddelijke waarheden enkel en alleen op de getuigenis van God toe te stemmen. Het is geen gemakkelijke zaak voor het verstand om in te stemmen met de Goddelijke openbaring. Velen doen alsof zij grote achting hebben voor de Schriften, terwijl zij zich niettemin toch niet door de heldere getuigenis van de Schrift willen laten scheiden van hun vooropgezette meningen. Maar deze verlichting zal het verstand van de mens als een gevangene achter de wielen van Christus" wagen doen lopen. Die wielen zullen wat hen betreft, toegestaan worden over hun eigen overleggingen heen te rijden en "alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods" temeer te werpen (2 Korinthe 10:5). Het zal hen het koninkrijk Gods doen ontvangen als een kindeken (Markus 10:15), dat denkt dat het voldoende reden heeft om alles te geloven als zijn vader maar zegt dat het zo is.

II. *De wil wordt vernieuwd.*
De Heere neemt het stenen hart weg, en geeft een vlezen hart (Ezech. 36:26). Zo worden uit stenen Abraham kinderen verwekt. Wederbarende genade is machtig en krachtdadig en ze geeft aan de wil een nieuwe wending. Ze doet de wil geen geweld aan, maar ze trekt hem lieflijk, en toch krachtig, zodat "Zijn volk zeer gewillig is op den dag Zijner heirkracht" (Psalm 110:3). Er is hemelse welsprekendheid in de lippen van de Middelaar om zondaars te overreden: "Genade is uitgestort in Uw lippen" (Psalm 45:3). Er zijn "mensenzelen" en "touwen der liefde" in Zijn handen om hen te trekken (Hoséa 11:4). De liefde maakt een net voor uitverkoren zielen dat hen zonder enige twijfel zal vangen en aan land trekken. De koorden van Christus" liefde zijn sterke koorden en dat moeten ze ook wel zijn, want iedere zondaar is zwaarder dan een berg van koper, en de satan, samen met het hart zelf, trekken de tegengestelde richting uit. Maar "de liefde is sterk als de dood" en de liefde van de Heere voor de ziel voor wie Hij gestorven is, is de sterkste liefde, die zo krachtig werkt dat ze wel als overwinnaar uit de strijd te voorschijn moet komen.

De wil wordt genezen van zijn totale onbekwaamheid om te willen wat goed is.

1. Terwijl de opening der gevangenis in het Evangelie wordt verkondigd aan hen die gebonden zijn, komt de Geest Gods naar de deur van de gevangenis, opent haar, en gaat naar de gevangene, en doet door de kracht van Zijn genade de ketenen afvallen. De Geest Gods verbreekt de samenknoping van ongerechtigheid, waarmee de gevangene in de zonde werd vastgehouden, zodat hij niets wat waarlijk goed was, kon willen of doen. Hij stelt hem in de ruimte, en werkt in hem "beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen" (Filipp. 2:13). Dan kan de ziel die vastgehecht was aan de aarde, zich hemelwaarts bewegen. De verdorde hand wordt hersteld en ze kan uitgestrekt worden.

2. Er wordt in de wil een blijvende afkeer gewerkt tegen het kwade. Bij de wedergeboorte ontvangt een mens "een nieuwe geest in het binnenste van hem" (Ezech. 36:26) en "die Geest begeert tegen het vlees" (Galaten 5:17). Hij walgt nu van de zoete bete van de zonde, die hij zo gretig opslokte en hij zou die nu graag kwijtraken, net zo graag als iemand die een beker vergif gedronken had, die weer zou willen uitbraken. Als de springader verstopt is, dan ligt de modder in de fontein onbeweeglijk, maar wanneer de springader weer gezuiverd is, dan zal het water opborrelen en langzamerhand de modder wegspoelen. Zo is het ook als een mens voortgaat in zijn onwedergeboren staat. De zonde ligt dan rustig in het hart, maar zodra de Heere met de roede Zijner sterkte op het rotsachtige hart slaat op de

dag der bekering, dan is de genade "in hem een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven" (Johannes 4:14). Zij verwijdert de natuurlijke verdorvenheid en "reinigt" langzamerhand "het hart"(Handelingen 15:9). De vernieuwde wil komt in verzet tegen de zonde, en tast de zonde in de wortel aan en ook in haar takken. De zinnelijke lusten zijn hem nu tot smart en de ziel tracht ze uit te hongeren. De verdorven natuur is de bron van alle kwaad, en daarom zal de ziel die dikwijls neerleggen voor het aangezicht van de grote Medicijnmeester. O, wat een smart, schaamte en zelfverachting vervullen het hart op de dag dat de genade er haar triomferende intocht in maakt! Want nu is de razende tot zichzelf gekomen, en de herinnering aan zijn dwaasheden moeten hem wel door het hart snijden.

1. De wil wordt begiftigd met een genegenheid, voorliefde en lust tot het goede. In zijn verdorven staat was het geheel anders met hem gesteld: hij had alleen een neiging en lust tot het kwade, Hij wordt nu echter door een ruk van de almachtige, allesoverwinnende arm getrokken van het kwade tot het goede; hij krijgt een andere gerichtheid. En zoals zijn vroegere gerichtheid natuurlijk was, zo is deze ook natuurlijk wat betreft de nieuwe natuur die bij de wedergeboorte geschonken wordt. De nieuwe natuur heeft zijn eigen heilige begeerten, zoals de verdorven oude natuur zijn zondige begeerten had (Galaten 5:17). De vernieuwde wil helt over naar God en godsvrucht en richt zich daarop. Toen God de mens maakte, werd de wil wat betreft zijn oogmerk, op God gericht als zijn hoogste Doel. Wat betreft zijn keuze was hij gericht op wat God wilde. Toen de mens zichzelf verdierf, werd zijn wil juist in het tegengestelde hiervan gevormd: hij maakte zichzelf tot het hoogste doel en hij maakte zijn eigen wil tot wet. Maar wanneer de mens bij de wedergeboorte vernieuwd wordt, dan herstelt de genade deze wanorde enigermate, hoewel inderdaad niet volmaakt, omdat wij slechts ten dele vernieuwd worden, terwijl wij in deze wereld zijn. Het brengt de zondaar uit zichzelf terug tot God als zijn hoogste Doel, zuiver, doch niet volmaakt: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde" (Psalm 73:25). "Want het leven is mij Christus" (Filipp. 1:21). Het doet hem zichzelf verloochenen, en waar hij ook heen gaat, het doet hem zich *hebbelijk* [de genade die iemand *heeft*] richten op God, Die het middelpunt vormt van de begenadigde ziel. God is haar Huis, haar "Toevlucht van geslacht tot geslacht" (Psalm 90:1).
   Door wederbarende genade wordt de wil gelijkvormig gemaakt aan de wil van God. Hij wordt gelijkvormig gemaakt aan Zijn onderrichtende wil, daar hij begiftigd wordt met heilige genegenheden, die overeenkomen met elk van Zijn geboden. De gehele wet wordt afgedrukt op zijn begenadigde ziel. Elk deel ervan wordt overgeschreven op het vernieuwde hart. En hoewel overblijvende verdorvenheid zulke vlekken op het geschrevene maakt dat dikwijls de mens zelf het niet lezen kan, toch kan Hij Die het schreef, het altijd lezen. Het wordt nooit helemaal uitgewist, en dat kan ook niet. Wat Hij geschreven heeft, dat heeft Hij geschreven; het zal standhouden: "Want dit is het verbond...: "Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal Ik die inschrijven" (Hebreeën 8:10). Het is een zoutverbond, een eeuwig verbond. De wil wordt ook gelijkvormig gemaakt aan Zijn allesbesturende wil, zodat de mens niet meer de meester wil zijn van zijn eigen levensloop, en ook zijn eigen lot zelf niet meer wil besturen. Hij leert van harte te zeggen: "De wil des Heeren geschiede." "Hij verkiest voor ons onze erfenis" (Psalm 47:5).
   Zo is de wil genegen om zich te verenigen met die dingen, waarmee hij zich in zijn verdorven staat nooit kon verzoenen.

- *De ziel wordt in het bijzonder verzoend door het verbond des vredes.* De Heere stelt aan zondaars een verbond des vredes voor, dat Hij Zelf opgesteld heeft en in de Bijbel heeft opgetekend. Zij hebben er echter geen zin in. Nee, een hart dat niet

vernieuwd is, kan er niet blij mee zijn. Als het in hun handen werd gegeven om het op te stellen overeenkomstig hun zin, dan zouden zij er veel dingen uit uitwissen, die God erin gezel heeft en er zouden veel dingen in opgenomen worden, die God eruit gelaten heeft. Maar het vernieuwde hart is volkomen tevreden met het verbond: "Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust" (2 Samuël 23:5). Hoewel het verbond niet verlaagd kon worden tot hun verdorven wil, wordt de wil, door genade, omhoog geleid tot het verbond. Zij zijn er zeer verheugd mee: er is niets in, dat zij eruit zouden willen hebben, en ook is er niets uitgelaten, dat zij erin zouden willen hebben.

- *De wil* is *genegen Christus te ontvangen.* De wil is bereid de Heere Jezus Christus te ontvangen. De ziel is gaarne bereid zich aan Hem te onderwerpen. Wederbarende genade ondergraaft de torenhoge verwachtingen van het hart dat zich verheven heeft tegen zijn wettige Heere, en werpt ze terneer. Genade verbreekt de ijzeren zenuw, die de zondaar verhinderde om voor Hem te bukken, en zij maakt hem genegen niet langer hardnekkig te zijn, maar zich over te geven. Hij is gewillig om het juk van Christus' geboden op zich te nemen; gewillig om het kruis op zich te nemen en Hem te volgen. Hij is bereid Christus aan te nemen, op welke voorwaarden dan ook: "Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht", (Psalm 110:3).

Nu het verstand zaligmakend verlicht is, en de wil vernieuwd, is de zondaar daarbij vastbesloten en in staat gesteld om te beantwoorden aan de roeping van het Evangelie. Zo is het voornaamste werk in de wedergeboorte gedaan; het fort van het hart is ingenomen. Er is plaats gemaakt voor de Heere Jezus Christus in de binnenste delen van de ziel, daar zowel de binnendeur van de wil voor Hem is geopend als de buitendeur van het verstand. Kortom, Christus wordt *lijdelijk* in het hart ontvangen. Hij is door Zijn levendmakende Geest in de ziel gekomen, waardoor er geestelijk leven wordt geschonken aan de mens, die in zichzelf dood was in zonden. En wij behoren ons voor te stellen dat zijn eerste levendige daad een *actief* ontvangen is van Jezus Christus, Die waargenomen wordt in Zijn heerlijke voortreffelijkheden. Dat houdt in: een geloven in Hem, een Verbondsluiten met Hem, een aannemen van Hem, zoals Hij wordt waargenomen, wordt aangeboden en voorgesteld in het Woord van Zijn genade, het heerlijk Evangelie. De onmiddellijke uitwerking daarvan is een vereniging met Hem: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht (of recht) gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleses, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn." Johannes 1:12, 13). "Opdat Christus door het geloof in uw harten wone" (Eféze 3:17). Omdat Christus het hart stormenderhand heeft ingenomen en er triomferend Zijn intocht in heeft gemaakt bij de wedergeboorte, geeft de ziel zich door het geloof aan Hem over, zoals dat uitgedrukt wordt in 2 Kronieken 30:8. Zo woont deze glorierijke Koning, Die door Zijn Geest in het hart is gekomen, erin door het geloof. De ziel die getrokken wordt, loopt; de ziel die geroepen wordt, komt.

III. *Bij de wedergeboorte wordt er een gelukkige verandering teweeggebracht in de genegenheden: ze worden zowel verbeterd als geregeld.*

1. *Deze verandering verbetert de genegenheden en richt ze op gepaste voorwerpen:* "De Heere richte uw harten tot de liefde Gods" (2 Thess. 3:5). De begeerten van de wedergeboren mens worden hersteld: ze worden gericht op God Zelf en de dingen die daarboven zijn. Hij die tevoren met de wereld uitriep: Wie zal ons het goede doen zien?", is nu van toon veranderd en zegt: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE" (Psalm 4:7). Vroeger zag hij geen schoonheid in Christus

waarvoor Hij te begeren was, maar nu is Hij alles wat hij begeert: Hij is "gans begeerlijk" (Hooglied 5:16).
De hoofdstroom van zijn begeerten is omgekeerd, zodat hij naar God gaat lopen, want daar is dat "ene ding dat hij begeert" (Psalm 27:4). Hij begeert zowel heilig als gelukzalig te zijn en hij is liever met genade bedeeld dan dat hij een vooraanstaande plaats inneemt. Zijn hoopvolle verwachtingen die tevoren op de wereld gericht waren en vastgeklonken aan aardse dingen, worden nu verheven en gericht op de heerlijkheid, die geopenbaard zal worden. Hij koestert "de hope des eeuwigen levens" gegrond op het woord der "belofte" (Titus 1:2). Die hoop heeft hij "als een anker der ziel", dat het hart onder verzoekingen vasthoudt (Hebreeën 6:19). En ze spoort hem aan "zichzelf te reinigen, gelijk Hij rein is" (1 Johannes 3:3). Hij wordt immers "wedergeboren tot een levende hoop" (1 Petrus 1:3). Zijn liefde is wakker gemaakt, en ze gaat uit naar God Zelf (Psalm 18:2). Ze gaat uit naar Zijn heilige wet (Psalm 119:97). Al botst de wet tegen zijn meest geliefde wellust, toch zegt hij: "De wet is heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed" (Romeinen 7:12). Hij bemint Gods instellingen: "Hoe lieflijk zijn Uw woningen, o HEERE der heirscharen!" (Psalm 84:2). Omdat hij "overgegaan is uit den dood in het leven", heeft hij "de broeders lief" (1 Johannes 3:14). Hij houdt van Gods volk, zoals zij genoemd worden in 1 Petrus 2:10. Hij houdt van God om Hemzelf, en ter wille van Hem houdt hij van wat van God is. Ja, omdat hij een kind Gods is, heeft hij zijn eigen vijanden lief. Zijn hemelse Vader is medelijdend en goedertieren. "Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardiger!" (Mattheüs 5:45). Hij is daarom op dezelfde wijze gezind. Zijn haat keert zich tegen de zonde in hemzelf en anderen: "Ik haat het doen der afvalligen, het zal mij niet aankleven" (Psalm 101:3). Hij zucht onder de overblijfselen ervan en verlangt naar volkomen verlossing: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" (Romeinen 7:24). Zijn blijdschap en vermakingen zijn in God de Heere, in het licht van Zijn aangezicht, in Zijn wet en in Zijn volk, omdat zij Hem gelijken. Hij is het meest beducht voor de zonde. De zonde is nu voor hem een fontein van droefheid, hoewel ze vroeger een bron van vreugde was.

2. *Deze verandering regelt de genegenheden die gericht worden op gepaste doeleinden.* Onze genegenheden zijn, als ze op het schepsel gericht zijn, van nature buitensporig. Wanneer wij ons erin verblijden, dan zijn wij geneigd tot te grote blijdschap en wanneer wij treuren, dan gaan wij al gauw al te zeer treuren. Maar genade breidelt deze genegenheden, kortwiekt ze, en houdt ze binnen de perken, zodat ze niet buiten al hun oevers treden. Genade doet een mens "zijn vader en moeder haten en vrouw en kinderen, ja, ook zijn eigen leven." Dit houdt in, dat hij in verhouding minder van hen houdt dan dat hij van God houdt (Lukas 14:26). Genade heiligt ook wettige genegenheden en brengt ze voort uit rechte beginselen. Genade richt de genegenheden op juiste doeleinden. Er kunnen onheilige begeerten zijn naar Christus en Zijn genade en dat is het geval, wanneer mensen Christus begeren niet uit enige liefde tot Hem, maar enkel en alleen uit liefde tot zichzelf: "Geeft ons van uw olie", zeiden de dwaze maagden, "want onze lampen gaan uit" (Mattheüs 25:8).
Er kan een onheilige droefheid zijn over de zonde, wanneer iemand daarover bedroefd is, niet omdat ze onaangenaam is in de ogen des Heeren, maar slechts vanwege de toorn die eraan verbonden is, zoals dat met Farao, Judas en anderen het geval was. Zo kan de mens van zijn vader en moeder houden zuiver uit kracht van de natuur, zonder enige eerbied voor het gebod Gods, dat hen daartoe verplicht. Maar genade heiligt in zulke gevallen de genegenheden, en doet ze lopen in een nieuw kanaal van liefde tot God, eerbied voor Zijn geboden en hoogachting voor Zijn heerlijkheid.

3. *Nogmaals, genade verheft de genegenheden daar waar ze te aards gericht zijn.* Genade geeft de voornaamste plaats erin aan God, en haalt andere mededingers omlaag, of dat nu personen zijn of dingen, en laat ze aan Zijn voeten liggen: "Wien

heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde" (Psalm 73:25). Hij wordt bemind om Hemzelf, en andere personen of dingen worden om Zijnentwil bemind. Wat lieflijk in hen is voor het vernieuwde hart, is een of andere straal van Goddelijke goedheid, die in hen te voorschijn komt, want voor begenadigde zielen schijnen deze alleen door geleend licht. Dit is de verklaring voor het feit dat de heiligen alle mensen liefhebben en toch diegenen haten die God haten en dat zij de goddelozen verachten als walgelijke personen. Zij haten en verachten hen vanwege hun goddeloosheid; er is niets van God in en daarom is er niets lieflijks of eerbiedwaardigs in. Zij hebben hen echter lief vanwege hun prijzenswaardige eigenschappen of voortreffelijkheden, natuurlijke of zedelijke, omdat in wie deze ook aanwezig zijn, ze van God zijn en omdat ze teruggevoerd kunnen worden tot Hem als de oorsprong ervan. 3. Wederbarende genade richt de genegenheden zo vast op God, dat de mens op Gods bevel ertoe genegen is al het andere los te laten om zich aan Christus vast te klemmen, om vader en moeder te haten in vergelijking met Christus (Lukas 14:26). Door wederbarende genade zullen zelfs wettige genietingen, zoals de mantel van Jozef, maar losjes om hem heen hangen, zodat hij zich ervan kan ontdoen wanneer hij in het gevaar verkeert erdoor verstrikt te worden.

Als de stroom van onze genietingen nooit zo zou worden omgekeerd, dan zouden wij ongetwijfeld met de stroom meegevoerd worden naar de hel. "Als de begeerlijkheid der ogen, de begeerlijkheid des vleses, en grootsheid des levens" op de troon zitten in ons hart, dat het eigendom zou moeten zijn van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; als wij nooit zoveel liefde voor God hebben, als wij hebben voor onszelf; als de zonde wat bitter voor ons geweest is, maar nooit zo bitter dat ze ons smart, nooit zo bitter als de pijn die wij zouden voelen als wij ervan afgetrokken werden; dan zijn wij waarlijk vreemdelingen van deze zaligmakende verandering. Genade keert immers de genegenheden ondersteboven wanneer ze in het hart komt.

IV. *De consciëntie wordt vernieuwd.*

Nu er een nieuw licht is ontstoken in de ziel bij de wedergeboorte, wordt de consciëntie verlicht, onderricht en ingelicht. "Die lamp des HEEREN" (Spreuken 20:27) wordt nu gesnoten en helderder gemaakt, zodat ze helder schijnt en haar licht uitstraalt tot in de verborgenste hoeken van het hart. Die lamp brengt zonden aan het licht waarvan de ziel zich tevoren niet bewust was. Ze ontdekt op een bijzondere wijze de verdorvenheid of ontaarding van de natuur, wat het zaad of het kuit is waaruit alle dadelijke zonden voortkomen. Dit brengt de nieuwe klacht voort: "O, ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" (Romeinen 7:24). De consciëntie die daarvoor lag te slapen in het hart van de mens, is nu wakker gemaakt en ze doet haar stem horen door de hele ziel. Er is daarom voor hem geen rust meer in het bed van de luiaard. Hij moet opstaan en aan het werk gaan: "Sta op, haast u en behoud u om uws levens wil."

De consciëntie spoort krachtdadig aan tot gehoorzaamheid, zelfs in de meest geestelijke verrichtingen die niet liggen binnen het gezicht van de natuurlijke consciëntie. Ze weerhoudt krachtig van zonde, zelfs van die zonden die niet zichtbaar zijn voor het oog van de wereld. Ze legt de nadruk op het soevereine gezag Gods, waarmee het hart nu verzoend is en dat ze nu gewillig erkent. En zo beweegt ze de mens om te doen wat zijn plicht is, welk gevaar van de wereld dit ook met zich meebrengt, want ze vervult het hart zo met de vreze Gods dat de kracht van de vrees voor mensen verbroken wordt. Dat heeft velen ertoe bewogen hun leven te wagen en de zaak van de godsdienst te volgen die zij eens verachtten en vastberaden het pad te volgen dat zij vroeger verafschuwden: "Degene, die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, hetwelk hij eertijds verwoestte"(Galaten 1:23).

Schuld doet nu de consciëntie pijn gevoelen. Ze heeft bitter berouw over vroeger begane zonden die de ziel vervullen met benauwdheid, smart en afschuw van zichzelf. En iedere nieuwe overdenking van deze zonden, zal gemakkelijk de wonden die ze veroorzaakten, aantasten en ze opnieuw doen bloeden van berouw. Ze wordt voor de

toekomende tijd teder gemaakt op het punt van zonde en plicht. Omdat ze zich eens verbrand heeft, vreest ze het vuur en ze is bang op die plaats door de heg te breken waar ze vroeger door de slang werd gebeten. Tenslotte drijft de vernieuwde consciëntie de zondaar tot Jezus Christus, als naar de enige Medicijnmeester Die de prikkel ven de schuld eruit kan trekken en Wiens bloed de "consciëntie kan reinigen van de dode werken" (Hebreeën 9:14). Ze weigert daarbij alle hulp die haar door welke andere hand ook wordt aangeboden. En dit is een bewijs dat de consciëntie niet alleen ontbrand is, zoals dat ook het geval kan zijn bij een onweder-geborene, maar dat ze ook geolied is met wederbarende genade.

V. *Het geheugen wordt verbeterd.*
Omdat het geheugen ook moest delen in het verderf, wordt het ook door wederbarende genade verbeterd. Het geheugen is verzwakt met betrekking tot die dingen die hun plaats daarin niet waard zijn en mensen worden geleerd om beledigingen te vergeten en hun wrok te laten varen: "Doet wel dengenen die u haten; en bidt voor degenen die u geweld doen en die u vervolgen, opdat gij moogt kinderen zijn (dat is: blijken te zijn) uws Vaders, Die in de hemelen is" (Mattheüs 5:44, 45). Het geheugen wordt versterkt voor geestelijke dingen. Wij bezitten het recept van Salomo voor een slecht geheugen, Spreuken 3:1: "Mijn zoon", zegt hij, Vergeet mijn wet niet." Maar hoe moet het onthouden worden? "Uw hart beware mijn geboden." Genade zorgt dat men met het hart goed kan onthouden, zelfs wanneer men met het hoofd niet goed kan onthouden: "Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen" *(Psalm* 119:11). Het hart dat waarlijk aangeraakt is met de krachtige zoetheid van de waarheid, zal het geheugen helpen om vast te houden wat zo genoten is. Als Goddelijke waarheden diepere indrukken op ons hart zouden maken, dan zouden ze daardoor met meer kracht in ons geheugen worden afgedrukt: "Ik zal Uw bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt" (Psalm 119:93).
Genade heiligt het geheugen. Velen hebben een groot, maar ongeheiligd geheugen, dat alleen dienstdoet om wetenschap te vergaderen waardoor hun oordeel verzwaard wordt. Maar het vernieuwde geheugen doet dienst om "aan Zijn bevelen te denken, om die te doen" (Psalm 103:18). Het is een geheiligde voorraadschuur, waaruit een christen van het nodige voorzien wordt op zijn weg naar Sion, want op een donker uur worden geloof en hoop dikwijls voorzien vanuit die schuur. Het is een voorraadschuur van vroegere ondervindingen, en dit zijn wegwijzers voor de gelovige. Als hij ze opmerkt, dan komt hij aan de weet waar hij is, zelfs in een donkere tijd: "O mijn God, mijn ziel buigt zich neder in mij, daarom gedenk ik Uwer uit het land van de Jordaan", enz. (Psalm 42:7). Het geheugen schenkt de ziel ook droefheid naar God en doet haar zichzelf verfoeien. Het geheugen stelt oude schuld opnieuw voor aan de consciëntie, en doet haar opnieuw bloeden, al is de zonde reeds vergeven: "Gedenk niet de zonden mijner jonkheid" (Psalm 25:7). En als er onvergeven schuld op de slapende consciëntie rust, dan wordt het geheugen dikwijls gebruikt om een woord in te brengen, dat in één ogenblik de hele ziel in beroering brengt, zoals toen "Petrus indachtig werd het woord van Jezus,... en naar buiten gaande, weende hij bitterlijk" (Mattheüs 26:75).
Het Woord van God dat bewaard wordt in een geheiligd geheugen, helpt een mens om verzoekingen te weerstaan. Het geeft hem het zwaard in zijn hand tegen zijn geestelijke vijanden, en het is een licht om zijn gangen te richten op de weg der godsdienst en der gerechtigheid.

VI. *Het gebruik van het lichaam wordt veranderd.*
Er wordt een verandering teweeggebracht in het lichaam en de leden daarvan, wat betreft het gebruik dat ervan gemaakt wordt: ze worden de Heere geheiligd. Zelfs "het lichaam is voor den Heere" (1 Korinthe 6:13). Het is "een tempel des Heiligen Geestes" (vers 19).

- De leden van het lichaam die eertijds "der zonde tot wapenen der ongerechtigheid waren", worden "Gode tot wapenen der gerechtigheid" (Romeinen 6:13). Ze worden "dienstbaar der gerechtigheid tot heiligmaking" (vers 19).
- Het oog dat zondige verbeeldingen overbracht in het hart, is nu opgenomen in een verbond (Job 31:1), om dat niet meer te doen, maar om dienstbaar te zijn voor de ziel bij het aanschouwen van Gods werken en bij het lezen van Gods Woord.
- Het oor dat dikwijls de portier van de dood was geweest om de zonde binnen te laten, wordt nu veranderd om de poort des levens te zijn, waardoor het Woord des levens de ziel binnenkomt. De tong die het gehele "rad onzer geboorte" ontstak, wordt hersteld voor de taak, waarvoor ze door de Schepper was bestemd, namelijk om dienstbaar te zijn om Hem te verheerlijken en Zijn lof te vermelden. Kortom, de gehele mens is voor God, in ziel en lichaam, die door deze gezegende verandering tot de Zijne worden gemaakt.

VII. *Deze genadige verandering blinkt uit in de levenswandel. Zelfs de uitwendige mens wordt vernieuwd.*
Een nieuw hart veroorzaakt "nieuwigheid des levens". Wanneer "des konings dochter geheel verheerlijkt is inwendig; haar kleding is van gouden borduursel" (Psalm 45:14). "Indien dan uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht wezen" (Mattheüs 6:22). Deze verandering zal blijken in geheel zijn levenswandel, en in het bijzonder in de volgende dingen:

1. Er treedt een verandering op in zijn gezelschap. Hoewel hij vroeger het gezelschap van de heiligen verachtte, zijn zij nu "de beerlijken, in dewelke al zijn lust is" (Psalm 16:3). "Ik ben een gezel van allen, die U vrezen", zegt de koninklijke psalmist (Psalm 119:63). Een vernieuwd mens voegt zich bij de heiligen, want hij en zij zijn eensgezind in datgene wat hun voornaamste werk en taak is. Zij hebben allen een nieuwe natuur. Zij reizen naar Immanuëls land en spreken met elkaar de tale Kanaäns. Tevergeefs geven mensen zich voor godsdienstig uit, terwijl zij de voorkeur geven aan goddeloos gezelschap, want "die der zotten metgezel is, zal verbroken worden" (Spreuken 13:20). Vroomheid zal een mens terug doen schrikken om zich te verbinden met een goddeloze familie, of om enige onnodige gemeenzaamheid te zoeken met slechte mensen, zoals iemand die rein is er zich voor zal wachten om zich te begeven in een huis dat besmet is.
2. Hij zal een nieuwe mens zijn in zijn verhouding tot anderen. Genade maakt mensen beminnelijk in hun verschillende relaties, en ze brengt hen op natuurlijke wijze ertoe om hun plichten jegens anderen nauwgezet te vervullen. Genade maakt niet alleen goede mannen en goede vrouwen, maar ze maakt ook goede onderdanen, goede echtgenoten, goede huisvrouwen, kinderen, dienstknechten en, in één woord, mensen die goed zijn in hun verhouding tot de kerk, de staat en hun gezin. Het is een gerechtvaardigd bezwaar dat men maakt tegen de godsdienst van velen, namelijk dat ze slechte betrekkingen onderhouden: zij zijn slechte echtgenoten, slechte huisvrouwen, slechte meesters, slechte knechten enzovoort. Hoe kunnen wij nu bewijzen dat wij nieuwe schepselen zijn, als wij nog steeds alleen maar zijn wat wij tevoren waren in onze verschillende verhoudingen tot anderen? "Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie het is alles nieuw geworden" (2 Korinthe 5:17). Van ware godsvrucht in een mens zullen de consciënties van zijn naaste betrekkingen getuigenis geven, zoals wij dat zien in dat geval, beschreven in 2 Koningen 4:1: "Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht den HEERE was vrezende."
3. Er is een grote verandering in de wijze waarop hij zijn aards beroep uitoefent. Het blijkt niet meer zijn een en al te zijn, zoals het daarvoor was. Hoewel heiligen zich toeleggen op wereldse zaken zoals anderen, toch wordt hun hart daardoor niet

helemaal in beslag genomen. Het is duidelijk dat zij zaken doen met de hemel, zowel als met de aarde: "Maar onze wandel is in de hemelen" (Filipp. 3:20). Zij houden zich bezig met hun werk in deze wereld als een plicht die hun door de Heere van allen is opgelegd. Zij beoefenen hun wettig beroep, "dienende met goedwilligheid den Heere" (Eféze 6:7). Zij werken, omdat Hij gezegd heeft: "Gij zult niet stelen."

4. Zij bekommeren zich in het bijzonder om de bevordering van het Koninkrijk van Christus in de wereld. Zij omhelzen de belangen van de godsdienst en zij verheffen Jeruzalem boven het hoogste hunner blijdschap (Psalm 137:6). Hoe teruggetrokken zij ook leven, genade geeft hun een geest die met alles en iedereen bewogen is. Hun geest zal zich bekommeren om de ark, om het werk Gods, om het Evangelie Gods, en om het volk Gods, zelfs om diegenen die zij nog nooit gezien hebben. Als kinderen van God bekommeren zij zich als vanzelf om deze dingen. Zij hebben een nieuwe en ongewone bezorgdheid voor het geestelijk welzijn van anderen. En nauwelijks smaken zij zelf de kracht van de genade, of zij hebben de neiging om zich op te werpen als instrumenten voor Christus en voor heiligheid in de wereld, zoals blijkt in het geval van de Samaritaanse vrouw, die, toen Christus Zich aan haar geopenbaard had, in de stad ging en tot de lieden zei: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?" *(Joh.* 4:28, 29). Zij hebben het kwaad van de zonde gezien en gevoeld en daarom hebben zij medelijden met de wereld, die in het boze ligt. Zij zouden graag de vuurbranden uit het vuur rukken, daar zij bedenken dat zij er zelf uitgerukt werden. Zij willen werken om de godsdienst aan anderen aan te bevelen, zowel door het gesproken woord, als door het geven van een voorbeeld. Zij ontzeggen zichzelf liever hun vrijheid in middelmatige dingen, dan door het liefdeloos gebruik ervan anderen te verderven: "Daarom, indien de spijze mijn broeder ergert, zo zal ik in eeuwigheid geen vlees eten, opdat ik mijn broeder niet ergere" (l Korinthe 8:13).
5. Er is een grote verandering in hun gebruik van geoorloofde geriefelijkheden. Zij stellen er hun vertrouwen niet in, alsof deze geriefelijkheden hun doel vormen, maar zij gebruiken ze als middelen om hen op hun levenspad voort te helpen. Zij putten hun voldoening uit de hogere springaders, zelfs terwijl de lagere springaders water geven. Zo verheugde zich Hanna, nadat zij een zoon verkregen had, niet zozeer in de gift, als wel in de Gever: Toen bad Hanna en zeide: Mijn hart springt van vreugde op in den HEERE" (l Samuël 2:1). Ja, wanneer de geriefelijkheden van het leven weg zijn, dan kunnen zij zonder deze voortleven en zich verheugen in de HEERE, alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal (Hab. 3:17, 18).

   Genade leert de gemakken van het tegenwoordige leven te gebruiken als voorbijgaand, en in alle dingen een heilige matigheid te betonen. Het hart dat zich vroeger zonder vrees in deze dingen verlustigde, vermijdt nu om er al te blij mee te zijn. Omdat het hart bevreesd is voor gevaar, gebruikt het die dingen voorzichtig, zoals de honden uit Egypte blijven lopen terwijl ze hun water uit de rivier de Nijl oplikken, uit vrees voor de krokodillen die daarin leven.

6. Deze verandering blinkt uit in de wijze waarop de mens zijn godsdienstige plichten vervult. Hij die een leven leidde waarbij hij zijn plichten veronachtzaamde, zal dit niet meer doen als Gods genade in het hart komt. Als een mens "nieuwgeboren" is, dan zal hij "zeer begerig zijn naar de onvervalste melk van het Woord (1 Petrus 2:2, 3; Engelse vertaling). Wanneer de biddeloze persoon de Geest der genade ontvangt, dan zal Hij in hem zijn als "een Geest der gebeden" (Zacharia 12:10). Het is even natuurlijk dat iemand die wederom geboren wordt, begint te bidden, als dat een pasgeboren baby begint te schreien: "Zie, hij bidt" (Handelingen 9:11). Zijn hart zal een tempel voor God zijn, en zijn huis een kerk. Het betrachten van zijn godsdienstplichten, dat daarvoor oppervlakkig en

vormelijk was, is nu geestelijk en levendig, voor zover hart en tong worden aangeroerd mei een gloeiende kool uit de hemel. En hij berust niet in het slechts zo zorgvuldig mogelijk vervullen van zijn plichten om zijn taak gedaan te krijgen, maar bij elke plichtsvervulling zoekt hij gemeenschap met God in Christus. Hij beschouwt zijn plichten terecht als middelen die God voor dat doel heeft aangewezen, en hij voelt zich teleurgesteld als hij dat doel mist.
Tot zover over de aard van de wedergeboorte.

2. DE OVEREENKOMST TUSSEN DE NATUURLIJKE EN DE GEESTELIJKE GEBOORTE

Ik ga nu aantonen waarom deze verandering *wedergeboorte* genoemd wordt, *een wederom geboren worden.* Ze wordt zo genoemd vanwege de overeenkomst tussen de natuurlijke en geestelijke geboorte, die bestaat uit de volgende bijzonderheden:

1. *Natuurlijke geboorte is een verborgen iets en zo is het ook met de geestelijke geboorte:* "De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet vanwaar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is" (Johannes 3:8). Het werk van de Geest wordt gevoeld, maar Zijn wijze van werken is een verborgenheid die wij niet kunnen begrijpen. Een nieuw licht gaat op in het verstand en de wil wordt vernieuwd, maar hoe dat licht daarin gebracht wordt, hoe de wil geboeid wordt met koorden van liefde, en hoe van de rebel een gewillige gevangene wordt gemaakt, dat kunnen wij evenmin vertellen, als dat wij kunnen vertellen, "hoedanig de beenderen zijn in den buik van een zwangere vrouw" (Pred. 11:5). Zoals een mens het geluid van de wind hoort, en bemerkt dat hij beweegt, maar niet weet waar hij begint en waar hij eindigt, "alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is." Hij bemerkt de verandering die hij ondergaan heeft, maar hoe ze teweeggebracht is, weet hij niet. Eén ding mag hij weten, namelijk dat hij blind was en nu ziet, maar het zaad der genade spruit uit en wordt lang, dat hij zelf niet weet hoe (Markus 4:26, 27).

2. *Zowel bij de geboorte als bij de wedergeboorte komt het schepsel tot een bestaan dat het tevoren niet had.* Het kind bestaat niet totdat het verwekt wordt, en een mens heeft geen begenadigd bestaan, geen bestaan in de genade, totdat hij wedergeboren wordt. Wedergeboorte is niet zozeer de genezing van een zieke, als wel "de levendmaking van een dode" (Eféze 2: 1, 5). De mens in zijn verdorven staat is niets anders dan een niet in de genade en hij wordt tot een nieuw bestaan gebracht door de kracht van Hem, "Die de dingen die niet zijn, roept, alsof zij waren", daar hij "geschapen wordt in Christus Jezus tot goede werken" (Eféze 2:10). Daarom stelt onze Heere Jezus, om de Laodicenzen een grond van hoop te geven in hun ellendige en ongelukkige toestand, zich voor als "het Begin der schepping Gods" (Openbaring 3:14), namelijk het actieve Begin ervan, want eerst "zijn alle dingen door Hetzelve gemaakt" (Johannes 1:3).
Hieruit kunnen zij dus opmaken dat, aangezien Hij hen maakte toen zij niets waren, Hij hen ook opnieuw kon maken toen zij erger waren dan niets. Dezelfde hand die hen maakte tot Zijn schepsels, kon hen ook tot nieuwe schepsels maken.

3. *Zoals een kind enkel passief is bij de geboorte, zo is ook het kind van God passief bij de wedergeboorte.* De eerste draagt niets bij tot zijn eigen geboorte, en de tweede draagt ook niets bij dat doelmatig is tot zijn eigen wedergeboorte. Want, hoewel een mens zich neer kan leggen bij het badwater, toch heeft hij geen hand om het water te beroeren, geen kracht om de genezing te bewerkstelligen. De een wordt geboren als het kind van een koning, de ander als het kind van een bedelaar. Het kind heeft

helemaal de hand niet in dit verschil. God laat sommigen in hun verdorven staat; anderen brengt Hij in de staat der genade of wedergeboorte. Als u deze eer wordt bewezen, dan is dat niet aan u te danken, "want wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?" (l Korinthe 4:7).

4. *Er is een wonderlijke onderlinge samenhang bij beide geboorten.* Bewonderenswaardig is de bouw van het menselijk lichaam waarin zich zulk een verscheidenheid van organen bevindt: niets ontbreekt, niets is overbodig. Als de psalmist acht slaat op zijn eigen lichaam, dan beschouwt hij het als een wonderbaarlijk werkstuk. "Ik ben op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt", zegt hij, "en als een borduursel gewrocht in de nederste delen der aarde" (Psalm 139:14). Dat wil zeggen in de baarmoeder, waar de beenderen groeien op een wijze die ik niet weet, zoals ik ook niet weet wat er omgaat in de nederste delen der aarde. Bij de natuurlijke voortbrenging worden wij als een borduursel gewrocht, als een met de naald uitgevoerd handwerk, wat de betekenis is van het woord. Zo is het ook bij de wedergeboorte, Psalm 45:15: "In gestikte klederen zal zij tot den Koning geleid worden", klederen die als een borduursel gewrocht zijn. Het is hetzelfde woord in beide teksten. En wat die klederen zijn, vertelt de apostel ons in Éfeze 4:24: "de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid." Dat zijn de klederen, zegt hij op dezelfde plaats, die wij moeten "aandoen", waarbij de toegerekende gerechtigheid van Christus niet buitengesloten kan worden. Beide worden als een borduursel gewrocht, als meesterwerken van de "veelvuldige wijsheid Gods". O, de wonderlijke samenhang van de gaven der genade in het nieuwe schepsel! O, welk een heerlijk schepsel, dat herschapen is naar het beeld Gods! Het is "genade voor genade" in Christus, die deze nieuwe mens vormt (Johannes 1:16). Het is zoals bij de lichamelijke geboorte waarbij het kind lid voor lid heeft van de ouders. Het heeft ieder lid dat de ouders hebben in een zekere verhouding.

5. *Dit alles heeft in beide gevallen zijn oorsprong uit datgene wat op zichzelf klein en onaanzienlijk is.* O, hoe blijkt Gods macht in het maken van zulk een schepsel uit het vergankelijke zaad en hoe blijkt deze nog veel meer in het voortbrengen van het nieuwe schepsel uit zulk een klein begin! Het is als "de kleine wolk als eens mans hand", die zich uitbreidde totdat "de hemel van wolken en wind zwart werd; en er kwam een grote regen" (l Kon. 18:44, 45). Een mens krijgt bij de predikatie een woord, terwijl honderden naast hem het horen en het laten ontglippen, maar bij hem blijft het, het werkt in hem, en het verlaat hem nooit, totdat die kleine wereld ondersteboven wordt gekeerd, dat wil zeggen: tot hij een nieuw mens wordt. Het is als met de zwaarmoedigheid die oprees in het hoofd van Ahasvéros, en die de slaap van zijn ogen deed wijken (Esther 6:1). Ze bleek een bron te zijn van zulke veelbewogen gebeurtenissen, die niet ophielden, voordat Mordechaï in koninklijke pracht te paard door de straten werd geleid, terwijl de trotse Haman voor hem uit strompelde; en niet voordat dezelfde Haman naderhand werd opgehangen, Mordechaï werd verhoogd en de kerk werd verlost van Hamans helse samenzwering. "Het mosterdzaad... wordt een boom" (Mattheüs 13:31, 32). God brengt graag grote dingen voort uit een klein begin.

6. *De natuurlijke geboorte geschiedt langzamerhand:* "Hebt Gij mij niet als melk gegoten en mij als kaas doen runnen?" (Job 10:10). Zo gaat het ook met de wedergeboorte. Het gaat gewoonlijk bij de wedergeboorte met de ziel zoals het ging met de blinde die door onze Heere genezen werd. Hij zag "de mensen als bomen wandelen" en naderhand zag hij "hen allen ver en klaar (Markus 8:23-25). Omdat de wedergeboorte, strikt genomen, een overgang is van de dood in het leven, is het waar dat de ziel in een ogenblik tot het leven wordt gebracht. Zo wordt ook de ziel in de levenloze klomp ingebracht, wanneer het embryo tot volkomenheid is gekomen in de baarmoeder. Niettemin kunnen wij ons een ontvangenis bij de geestelijke geboorte voorstellen, die daar enigszins op gelijkt. Daarbij wordt de ziel voorbereid op de

levendmaking en is het schepsel vatbaar voor "wasdom" (1 Petrus 2:2) en voor "een overvloediger leven" Johannes 10:10; Engelse vertaling).

7. *Bij beide geboorten zijn er nieuwe familiebetrekkingen.* De wedergeborenen mogen God "Vader" noemen, want zij zijn "Zijn kinderen"(Johannes 1:12,13). Zij zijn wedergeboren door Hem (1 Petrus 1:3). De bruid, de vrouw van het Lam (dat is de Kerk) is hun moeder. Zij zijn verwant, als broeders en zusters, aan de engelen en de verheerlijkte heiligen, de hemelse familie. Zij behoren tot het hemelse geslacht, en de geringsten van hen, "het onedele der wereld" (l Korinthe 1:28), zij die "zonder familie" zijn (wat de betekenis is van het woord), die zich niet kunnen beroemen op het bloed dat door hun aderen stroomt, zijn toch door hun nieuwe geboorte, zeer nauw verwant aan de "beerlijken" op de aarde.

8. *Er is een gelijkenis tussen de ouders en het kind.* Alles wat genereert, genereert zijns gelijke. De wedergeborenen zijn "der Goddelijke natuur deelachtig" (2 Petrus 1:4). De zedelijke volmaaktheden van de Goddelijke natuur worden in trap en mate meegedeeld aan de vernieuwde ziel. Zo wordt het beeld Gods hersteld, zodat, zoals het kind op zijn vader lijkt, het nieuwe schepsel op God Zelf lijkt, en heilig is, omdat Hij heilig is. 9. Zoals er geen geboorte is zonder pijn, zowel voor de moeder als voor het kind, zo is er ook grote pijn om het nieuwe schepsel voort te brengen. De kinderen hebben deze pijnen in meerdere of mindere mate, waarbij zij "verslagen worden in het hart" (Handelingen 2:37). De ziel heeft hevige pijnen wanneer ze zich onder overtuiging en vernedering bevindt. "Een verslagen geest, wie zal die opheffen?" De moeder lijdt smarten: "Sion heeft weeën gekregen" (Jesaja 66:8). Zij zucht, kreunt, schreit en zij heeft zware arbeid in haar dienaars en leden om kinderen toe te brengen aan haar Heere: "Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijge" (Galaten 4:19). En nooit was een moeder met meer gevoel ontroerd van vreugde dat "een knechtje ter wereld was gekomen", dan zij is bij de nieuwe geboorte van haar kinderen. Maar wat nog opmerkelijker is dan dit alles, is, dat wij niet alleen lezen over de zielenarbeid (of moeite) van onze Heere Jezus Christus, (Jesaja 53:11), maar dat wij ook lezen van Zijn smarten of weeën, als van iemand die in barensnood is, zoals het woord dat in Handelingen 2:24 wordt gebruikt, passend aanduidt. Het nieuwe schepsel mag Hij wel Ben-oni noemen, zoals Rachel haar duur gekochte zoon noemde, dat is: zoon van mijn smart, en zoals zij een andere zoon Naftali noemde, dat is: mijn worsteling. De smarten van die arbeid brachten Hem immers tot "sterke roeping en tranen" (Hebreeën 5:7), ja, tot een "zware strijd en tot zweet gelijk grote droppelen bloeds" (Lukas 22:44). En tenslotte stierf Hij aan deze pijnen: zij werden Hem tot "smarten des doods" (Handelingen 2:24).

3. TOEPASSING OP HET LEERSTUK VAN DE WEDERGEBOORTE

Uit hetgeen er gezegd is, kunt u nu onderzoeken *of u in de staat der genade bent, of niet; of u uit de staat van toorn, of verderf, bent overgebracht in de staat der genade of zaligheid; of u een nieuw schepsel bent, of u wedergeboren bent.*

1e GEBRUIK. Maar u zult vragen: *"Hoe moet ik nu weten, of ik wedergeboren ben, of niet?"*
Antwoord.
A. Als de zon was opgegaan, en u zou mij vragen hoe u zou kunnen weten of ze opgegaan was, of niet, dan zou ik u gebieden op te zien naar de hemel, en het met uw eigen ogen waar te nemen. En zou u willen weten of het licht opgegaan is in uw hart? Kijk dan naar binnen en zie. *Genade is licht en ze openbaart zichzelf.*

- Onderzoek *uw verstand,* en zie of het verlicht is met de kennis van God. Bent u inwendig onderwezen wie God is? Werden uw ogen ooit naar binnen gericht om

uzelf te zien, om de zondigheid van uw verdorven staat te zien, de verdorvenheid van uw natuur, de zonden van uw hart en van uw leven? Werd de buitengewone zondigheid van de zonde u ooit voor ogen gesteld?
Hebt u ooit Koning Jezus in Zijn schoonheid aanschouwd? Hebt u ooit de veelvuldige wijsheid Gods in Hem gezien? Hebt u Zijn allesovertreffende heerlijkheid en Zijn absolute volheid en algenoegzaamheid gezien, en hebt u daarbij de ijdelheid en leegheid van alle andere dingen gezien?

- En vervolgens: welke verandering is er in *uw wil?* Zijn de ketenen afgenomen, waarmee hij vroeger was vast gekluisterd, zodat hij zich niet hemelwaarts kon bewegen? En is uw wil omgebogen? Bemerkt u dat er een afkeer tegen de zonde en een genegenheid tot het goede in uw hart is gewerkt? Is uw ziel tot God gekeerd als uw hoogste Doel? Is uw wil vernieuwd, zodat hij enigermate gelijkvormig geworden is aan de gebiedende en alles regerende wil van God? Bent u van harte verzoend met het verbond des vredes en vast genegen Christus te ontvangen, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden?
- En wat betreft een verandering in *uw genegenheden:* zijn ze verbeterd en gericht op goede doeleinden? Gaan uw begeerten uit naar God? Zijn ze tot Zijn Naam en tot Zijn gedachtenis? (Jesaja 26:8). Is al uw hoop op de Heere? Gaat uw liefde naar Hem uit, en is uw haat tegen de zonde gericht? Is uw hart met droefheid vervuld omdat u een goeddoend God hebt beledigd? Vreest u de zonde meer dan het lijden? Zijn uw genegenheden geregeld? Zijn uw genegenheden wat betreft de geschapen gemakken omlaag gehaald, omdat ze te hoog gericht waren? En zijn ze met betrekking tot God in Christus hoger gericht, omdat ze te aards gericht waren? Heeft Hij de voornaamste plaats in uw hart? En zijn al uw wettige aardse gemakken en genietingen aan Zijn voeten gelegd?
- Is *uw consciëntie* verlicht en wakker geschud, en weigert u alle geruststelling behalve die van de toepassing van het bloed van een Verlosser?
- Is *uw geheugen* geheiligd, uw lichaam toegewijd aan de dienst van God?
- En is uw *wandel* nu in "nieuwigheid des levens?
Zo kunt u ontdekken, of u wedergeboren bent, of niet.

B. *De broederlijke liefde als teken van de wedergeboorte.*

Om u verder in deze zaak te helpen, zal ik wat zeggen over een ander teken van de wedergeboorte, namelijk de liefde tot de broederen. De broederlijke liefde is een bewijs waardoor de zwakste en schuchterste heiligen dikwijls getroost zijn, wanneer zij weinig of geen troost konden putten uit andere kenmerken die aan hen voorgelegd werden. Dit stelt de apostel vast: "Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben" (1 Johannes 3:14). Men moet niet denken dat de apostel op deze plaats met de broeders de broeders bedoelt die men heeft door een gemeenschappelijke verwantschap met de eerste Adam, maar door een verwantschap met de tweede Adam, Christus Jezus. Immers, hoe waar het ook is, dat een algemene welwillendheid, een goede gezindheid tot het gehele menselijke ras, in de vernieuwde ziel postvat, toch spreekt de hele context over diegenen die "zonen Gods" zijn (vers l en 2; Engelse vertaling); "kinderen Gods" (vers 10); "uit God geboren" (vers 9). Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de "kinderen Gods" en de "kinderen des duivels" (vers 10), tussen hen die uit de duivel zijn (vers 8 en 12) en hen die uit God zijn (vers 10). En de tekst zelf sluit erbij aan als een reden die aangeeft, waarom wij ons er niet over moeten verwonderen zo de wereld de broeders, de kinderen Gods, haat (vers 13). Hoe kunnen wij ons hierover verwonderen? De broederlijke liefde is toch een bewijs dat de mens is "overgegaan uit den dood in het leven." Het zou daarom ongerijmd zijn om deze liefde te zoeken onder wereldse mensen die dood zijn in zonden en misdaden. Zij kunnen de broeders niet liefhebben. Hel is dan ook geen wonder dat zij hen haten. Daarom is het duidelijk dat met de "broeders" hier de *"broeders door wedergeboorte"* worden bedoeld.

Om nu dit kenmerk van de wedergeboorte in een helder licht te plaatsen, moet u deze drie dingen overwegen:

1. *Deze liefde tot de broederen is een liefde tot hen als zodanig.* Dan hebben wij hen lief in de zin van de tekst, wanneer de genade, of het beeld van God in hen de voornaamste beweegreden is van onze liefde tot hen. Wanneer wij de godzaligen liefhebben vanwege hun godzaligheid, de heiligen vanwege hun heiligmaking of heiligheid, dan hebben wij God lief in hen en dan mogen wij de conclusie trekken dat wij uit God geboren zijn, want "een iegelijk die liefheeft Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief degene die uit Hem geboren is" (1 Johannes 5:1). Geveinsden kunnen heiligen liefhebben vanwege een burgerlijke relatie met hen. Zij kunnen hen liefhebben vanwege hun vriendelijke omgang, of omdat zij wat betreft godsdienstige zaken met elkaar overeenstemmen, of ter wille van vele andere soortgelijke zaken, waardoor goddeloze mensen bewogen kunnen worden om de Godzaligen lief te hebben. Maar gelukkig zijn zij die hen liefhebben vanwege hun genade, vanwege hun hemelse aard en gesteldheid. Gelukkig zijn zij die deze parel uit een mesthoop van gebreken die in en om hen zijn, kunnen halen, haar kunnen vastgrijpen en hen erom lief kunnen hebben.
2. *Het is een liefde die aan allen in wie de genade Gods verschijnt, gegeven zal worden.* Zij die een heilige liefhebben, omdat hij een heilige is, zullen een "liefde hebben tot al de heiligen" (Eféze 1:15). Zij zullen allen liefhebben die volgens hun waarneming het beeld Gods dragen. Zij die een begenadigd persoon in lompen niet kunnen liefhebben, maar die hun liefde beperken tot diegenen onder hen die "sierlijke kleding" dragen, bezitten geen liefde tot de broederen. Zij die hun liefde beperken tot een gezelschap mensen, tot wie God Zijn genade niet beperkt heeft, zijn zielen die te bekrompen zijn om onder de kinderen gesteld te worden. Op welke punten mensen ook van ons verschillen in hun oordeel of levenswandel, toch zullen wij, als zij blijken met ons overeen te stemmen in de liefde tot God en onze Zaligmaker Jezus Christus en in het dragen van Gods beeld, hen liefhebben als broeders als wij zelf tot de hemelse familie behoren.
3. *Hoe meer genade iemand blijkt te bezitten, hoe meer hij door ons bemind zal worden als deze liefde in ons is.* Hoe heftiger het heilige vuur van de genade in sommige personen opvlamt, hoe meer de harten van ware Christenen zullen branden in liefde tot hen. Het is met de heiligen niet zoals het is met vele andere mensen, die zichzelf tot een maatstaf maken van anderen en hen in zoverre liefhebben als zij denken dat zij gelijk zijn aan hen. Als deze hen echter in glans schijnen te overtreffen en hen in de schaduw stellen, dan verandert hun liefde in haat en jaloersheid en proberen zij de lof die men aan hun voorbeeldige vroomheid verplicht is, te verkleinen. Er is immers naar hun smaak in de praktijk van de godsdienst niets, dat hun eigen maatstaf overtreft. Wat er van het leven en de kracht van de godsdienst in anderen verschijnt, doet alleen dienst om de duivelse afgunst van hun huichelachtige harten op te wekken. Maar wat degenen betreft die wedergeboren zijn, hun liefde en genegenheid tot de broederen, staat in de juiste verhouding tot de mate van het Goddelijk beeld die zij in hen waarnemen.

Nu, *als u uit deze dingen lering wilt trekken wat betreft de kennis van uw zielsstaat,* dan wil ik u de volgende raad geven:

a. Neem, als u thuis gekomen bent, enige tijd voor uzelf om uw zielstoestand opnieuw te bezien en beproef uw staat door te letten op wat er gezegd is. Velen ontvangen tijdens een predikatie troost en helderheid wat betreft hun staat, die zij in korte tijd weer verliezen. Dat komt, omdat als zij het Woord horen prediken, zij er de toepassing op maken. Zij denken echter over deze dingen niet na met meer bedachtzaamheid en bedaardheid als zij alleen zijn. De overdenking is te haastig en te kort om blijvende troost te kunnen schenken en ze is dikwijls zo

onbedachtzaam dat ze slechte gevolgen heeft. Neem daarom dit werk thuis ter hand, nadat u vurig en ernstig God gebeden hebt om u daarbij te helpen. Klaag niet over uw gebrek aan tijd, terwijl de avond volgt op de drukke dag, en klaag niet over gebrek aan plaats, terwijl u velden en bijgebouwen kunt gebruiken.

b. Vernieuw uw berouw voor het aangezicht des Heeren. Schuld die op het geweten ligt en waarover men geen berouw gehad heeft, kan al uw bewijzen en kenmerken van genade verduisteren. Ze tart de Geest der genade om te vertrekken, en wanneer Hij vertrekt, dan hebben wij geen licht meer. Het is geen geschikte tijd voor een heilige om zijn bewijzen te lezen als de kaars uitgeblazen is door de een of andere schuld die de ziel verwondt.
c. Wend de krachten van de nieuwe natuur aan, laat de genadegaven van de Goddelijke Geest die in u zijn, zich bekendmaken door daden. Als u wilt weten of er een heilig vuur in uw binnenste aanwezig is of niet, dan moet u de kool aanblazen, want hoewel ze aanwezig is en het een gloeiende kool is, toch zal ze u geen licht geven, omdat ze onder de as ligt.
d. Neem u vast en ernstig voor, door "de genade die in Christus is", om te voldoen aan elke bekende plicht, en u te hoeden voor elke bekende zonde. U moet daarbij een verstand hebben dat bereid is zich te laten onderwijzen in alles wat u niet weet. Als begenadigde zielen hun onderzoek van hun staat zo eens aan zouden pakken, dan is het waarschijnlijk dat de uitkomst troostvol voor hen zou zijn. En als anderen zich zo eens zouden onderzoeken en hun staat eens onpartijdig zouden beproeven, waarbij zij deze voor de rechtbank van hun eigen consciëntie aan een verhoor onderwerpen, dan zouden zij misschien op de juiste tijd hun eigen zondigheid ontdekken. De verwaarlozing van zelfonderzoek laat de meeste mensen echter wat hun staat betreft in een toestand van droevig zelfbedrog, en dit onthoudt aan vele heiligen het troostvolle gezicht van Gods genade die in hen is.

Hulp bij twijfel aan zijn zielsstaat.
Maar om nu enige verdere hulp te mogen verlenen aan ware christenen wat betreft het onderzoek van hun staat, zal ik nu in het kort enige gevallen van twijfel aan u voorleggen die er misschien de oorzaak van zijn dat sommige mensen het troostvolle gezicht van hun gelukkige staat moeten ontberen. Het brood der kinderen mag hun niet onthouden worden, al zouden honden ernaar happen terwijl het hun aangereikt wordt.

(1) Eerste geval. *Ik betwijfel of ik wedergeboren ben, omdat ik niet de precieze tijd van mijn bekering weet, en omdat ik ook niet de afzonderlijke stappen kan bespeuren in de wijze waarop ze teweeggebracht werd.*
Antwoord. Hoewel het zeer wenselijk is dat men verslag kan doen van het begin en de trapsgewijze vorderingen van het werk des Heeren aan onze ziel, zoals sommige heiligen dat helder kunnen doen - al is de wijze waarop de Geest werkt steeds een verborgenheid - toch is dit niet noodzakelijk om de waarheid van de genade te bewijzen. Gelukkig is hij die in dit geval met de blinde uit het Evangelie mag zeggen: "Eén ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie." Het is zoals wanneer wij een vlam zien: wij weten dat er een vuur is, hoewel wij niet weten hoe het begon en waar het begon. Zo kan de waarheid van de genade in ons waargenomen worden, hoewel wij niet weten hoe of wanneer deze in ons hart uitgestort werd. Als u de gelukkige verandering kunt bemerken die in uw ziel gewrocht is; als u ontdekt dat uw verstand verlicht is en uw wil genegen om te voldoen aan Gods wil in alle dingen, vooral om u te verenigen met het Goddelijke heilsplan door een gekruisigde Verlosser, dan verontrust u zich tevergeefs. Dan weigert u tevergeefs getroost te worden, omdat u niet weet, hoe en op welke wijze deze verandering teweeggebracht is.

(2) Tweede geval. *Als ik een nieuw schepsel zou zijn, dan zou de zonde niet de overhand over mij kunnen hebben zoals ze dat nu heeft.*

Antwoord. Hoewel wij geen hoofdkussens neer moeten leggen voor huichelaars die zich overgeven aan hun zonden, en die het leerstuk van Gods genade ondergeschikt maken aan hun lusten, en tevreden liggen te rusten in de "samenknoping van ongerechtigheid" - zoals mensen die ingenomen zijn op gouden ketenen - toch moeten wij toegeven dat "de rechtvaardige zevenmaal per dag valt", en dat de ongerechtigheid de overhand kan hebben over Gods kinderen. Zucht u echter onder het gewicht van het lichaam des doods, de verdorvenheid van uw natuur? Verfoeit u zich vanwege de zonden van uw hart en van uw leven? Streeft u ernaar uw lusten te doden? Vlucht u dagelijks tot het bloed van Christus om vergeving te verkrijgen? Ziet u uit naar Zijn Geest voor heiligmaking? Dan mag u - hoewel u misschien wel met de psalmist uit moet roepen: "Ongerechtigheden hadden de overhand over mij" - er toch met hem aan toevoegen: "Maar onze overtredingen, die verzoent Gij" (Psalm 65:4). Het nieuwe schepsel bezit het huis nog niet alleen. Het woont naast een slechte buurman, namelijk overblijvende verdorvenheid, de overblijfselen van de verdorven natuur. Deze worstelen met elkaar om de heerschappij: "Het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees" (Galaten 5:17). En soms overheerst de verdorvenheid, en ze neemt het kind van God gevangen "onder de wet der zonde" (Romeinen 7:23). Laat daarom de overheersing van de zonde u in dit geval niet tot de conclusie doen komen, dat u niet tot Gods kinderen behoort. Laat ze u echter tot vernedering brengen om des te waakzamer te zijn en des te sterker te dorsten naar Jezus Christus, naar Zijn bloed en naar Zijn Geest. Dan zal juist die gemoedsgesteldheid bewijzen dat er een beginsel van genade in u is, die de vernietiging van de zonde zoekt die zo dikwijls de overhand over u heeft.

(3) Derde geval. *Ik bemerk dat "de bewegingen der zonde" in mijn hart heftiger zijn sinds de Heere Zijn werk aan mijn ziel begon, dan daarvoor*. Kan dit samengaan met een verandering van mijn natuur?
Antwoord. Vreselijk is het gesteld met velen, die - nadat God een opmerkelijke bemoeienis met hen gehad heeft die strekte tot hun verbetering - alle banden van zich af hebben geworpen en die bruut en openlijk onzedelijk en goddeloos geworden zijn, alsof de duivel met zeven geesten in hun hart was teruggekeerd, die bozer waren dan hij zelfwas. Alles wat ik tot zulke personen zal zeggen, is dat hun toestand buitengewoon gevaarlijk is. Zij lopen het gevaar tegen de Heilige Geest te zondigen. Laat hen daarom berouw hebben, voordat het te laat is. Maar als het zo met u niet gesteld is, hoewel de verdorvenheid zich heftiger roert dan voorheen, alsof alle hellemachten op de been zijn gebracht om een vluchteling vast te houden of terug te voeren, dan zeg ik dat deze roerselen kunnen samengaan met een verandering van uw natuur. Wanneer de beteugeling der genade pas op de verdorvenheid is gelegd, dan is het geen wonder dat deze verdorvenheid heftiger optreedt dan voorheen, daar ze "strijdt tegen de wet des gemoeds" (Romeinen 7:23). De opwellingen der zonde kunnen werkelijk zeer heftig zijn, wanneer een nieuw beginsel in de mens wordt gelegd, om deze eruit te werpen. En zoals de zon die haar stralen door het raam zendt, de stofjes in het huis laat zien en de bewegingen ervan die daarvoor niet gezien werden, zo kan het licht der genade het naar boven komen van de verdorvenheid en de werking ervan op een andere manier laten zien dan de mens ze ooit daarvoor heeft gezien, hoewel ze in werkelijkheid niet heftiger opstijgen of werken.
De zonde is niet helemaal dood in de wedergeboren ziel; ze is slechts stervende, en ze sterft een langzame dood, omdat ze gekruist wordt. Het is geen wonder dat er hevige strijd wordt geleverd, daar de zonde geheel ziek is en de dood voor de deur staat. Verzoekingen kunnen bovendien groter in aantal zijn en sterker, omdat de satan tracht u die ontvlucht bent, terug te brengen, terwijl hij anders u slechts trachtte vast te houden. "Nadat gij verlicht zijt geweest, hebt gij veel strijd des lijdens verdragen", zegt de apostel tot de Hebreeën (Hebreeën 10:32). Maar "werpt dan uw vrijmoedigheid niet weg" (vers 35). Bedenk dat "Zijn genade u genoeg is" en "de God des vredes zal den satan haast onder uw voeten verpletteren."

Farao en zijn Egyptenaars verschenen nooit met zo'n geweldige macht tegen de Israëlieten als bij de Rode Zee, nadat zij uit Egypte geleid waren. Toen waren de vervolgers echter het dichtst bij een totale nederlaag (Ex. 14). Laat dit geval er daarom niet de oorzaak van zijn dat u de fundamenten van uw hoop afbreekt, maar word ontledigd van uzelf en wees sterk in de Heere en in de sterkte van Zijn macht, en u zult als overwinnaar uit de strijd tevoorschijn komen.

(4) Vierde geval. *Maar als ik mijn liefde tot God vergelijk met mijn liefde tot sommige geschapen genietingen, dan bemerk ik dat de pols van mijn genegenheden krachtiger slaat voor het schepsel dan voor de Schepper. Hoe kan ik Hem dan Vader noemen? Nee, helaas! Die inwendige omkeringen van het hart en die vurige genegenheid tot Hem, die ik vroeger had, zijn weg, zodat ik vrees dat al de liefde die ik ooit bezat voor de Heere, niets anders dan slechts een vlaag of flikkering van genegenheid is geweest, zoals geveinsden die dikwijls hebben.*
Antwoord. Het kan niet ontkend worden dat de overheersende liefde voor de wereld een zeker kenmerk is van een onwedergeboren staat: "Zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem" (1 Johannes 2:15). Niettemin zijn het niet altijd de sterkste genegenheden die het heftigst zijn. De genegenheden van een mens kunnen bij bepaalde gelegenheden meer aangedaan zijn door een voorwerp dat weinig geacht wordt, dan door een ander voorwerp, dat buitengewoon geliefd is. Zo kan ook een klein beekje meer geruis maken dan een grote rivier. De kracht van de genegenheden moet gemeten worden aan de vastheid en gehechtheid van de wortel ervan, niet aan de heftigheid van de werkingen ervan. Veronderstel dat iemand die een vriend ontmoet die lang in het buitenland heeft vertoefd, bemerkt dat zijn genegenheid bij die gelegenheid heftiger uitgaat naar zijn vriend dan naar zijn eigen vrouw en kinderen, zal hij dan zeggen dat hij meer van zijn vriend houdt dan van hen? Zeker niet. Zo is het ook hier, dat, hoewel een christen kan bemerken dat hij meer aangedaan is in zijn liefde tot het schepsel dan in zijn liefde tot God, er toch niet van hem gezegd kan worden dat hij meer van het schepsel houdt dan van God. De liefde tot God is namelijk in een begenadigd hart vaster geworteld dan de liefde tot elke geschapen genieting, wat die dan ook is. Dat blijkt wanneer er een mededinging ontstaat op zulk een wijze, dat de een of de ander moet voorgaan. Zou u dan uw geval weten? Keer tot uzelf in en weeg ze tegen elkaar af en beproef welke van hen het zwaarst weegt. Vraag uzelf eens af, als voor het aangezicht des Heeren, of u afstand zou doen van Christus voor het schepsel, of afstand zou doen van het schepsel voor Christus, indien wat dit betreft de keuze aan u zou worden overgelaten. Als u bemerkt dat uw hart genegen is om afstand te doen van wat u het liefste is in de wereld voor Christus, als Hij u daartoe roept, dan hebt u geen reden om de conclusie te trekken, dat u meer van het schepsel houdt dan van God. Integendeel, u kunt dan de conclusie trekken, dat u meer van God houdt dan van het schepsel, al is het dat u niet zulke heftige opwellingen in de liefde voor God gevoelt als in de liefde voor een of ander geschapen iets: "Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig" (Mattheüs 10:37). "Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder, die kan Mijn discipel niet zijn" (Lukas 14:26). Als wij deze teksten met elkaar vergelijken, dan kunnen wij hieruit afleiden dat degene die "haat" -dat wil zeggen, bereid is om afstand te doen van zijn vader en zijn moeder voor Christus, volgens de verklaring van onze Heere - iemand is die hen minder liefheeft dan Hem, en niet iemand die meer van zijn vader en zijn moeder houdt dan van Hem.

Bovendien moet u bedenken dat er een liefde tot Christus is van tweeërlei aard:

1. Er is een *gevoelige* liefde tot Hem die gevoeld wordt als een pijl in het hart, en die de ziel krank maakt van heilige liefde. Deze liefde komt óf voort uit het ontberen van het genieten van Hem, zoals in het geval van de bruid, Hooglied 5:8: "Ik

bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde"; óf komt voort uit de volheid ervan, zoals in het geval van Hooglied 2:5: "Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde."
Deze vurige genegenheden worden gewoonlijk teweeggebracht in mensen die pas bekeerd zijn en die er gewoonlijk toe bewogen worden om te "zingen, als in de dagen harer jeugd" (Hoséa 2:14). Terwijl degene die pas bekeerd is nog zo vurig gesteld is, ziet hij neer op anderen die de naam hebben godzalig te zijn; en als hij hen niet in zulk een gemoedstoestand en gezindheid aantreft als waarin hij zelf verkeert, dan is hij al gauw geneigd om hen te kritiseren, en te denken dat er veel minder godsdienst in de wereld is, dan er in werkelijkheid is. Maar als zijn eigen beker niet meer tot de rand toe gevuld is, en hij in zichzelf datgene ontdekt dat hem de staat van anderen in twijfel deed trekken, dan wordt hij nederiger en voelt hij steeds meer de noodzaak om dagelijks zijn toevlucht te nemen tot het bloed van Christus voor vergeving, en tot de Geest van Christus voor heiligmaking. En zo wordt hij steeds kleiner gemaakt in een weg van verootmoediging, zelfverfoeiing en zelfverloochening.

2. Er is een *verstandelijke* liefde tot Christus, die - zonder deze gevoelige emoties die bij het vorige geval werden gevoeld - zich bewijst doordat hij uit achting voor het Goddelijke gezag en de Goddelijke geboden zijn plichten getrouw vervult. Wanneer iemand zo'n liefde heeft voor Christus dan is hij toch, al ontbreken de hevige opwellingen der genegenheden, echt zeer beducht om een weldadig God te beledigen en tracht hij voor Hem te wandelen "tot alle behaaglijkheid". Hij is dan van harte bedroefd over hetgeen Hem mishaagt: Want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren"(1 Johannes 5:3). Al is het nu zo dat de gevoelige liefde niet altijd bij u blijft, toch heeft u geen reden om haar voor een huichelachtige bevlieging te houden terwijl de verstandelijke liefde bij u blijft, evenmin als een trouwe en liefhebbende vrouw hoeft te twijfelen aan haar liefde voor haar man wanneer haar tederheid verminderd is.

(5) *Vijfde geval. De verworvenheden van huichelaars en afvalligen zijn een schrik voor mij en ik word erdoor geschud als door een geweldige storm, wanneer ik op het punt sta uit de kenmerken die ik in mijzelf schijn te vinden, tot de conclusie te komen dat ik in de staat der genade ben.*
Antwoord. Deze dingen moeten ons er inderdaad toe aanzetten om onszelf ernstig en onpartijdig te onderzoeken, maar ze behoren ons niet in een voortdurende onzekerheid te houden wat betreft onze staat. Geliefde vrienden, u ziet de buitenkant van de huichelaars, hun plichten, hun gaven, hun tranen, enzovoort. U ziet echter hun binnenste niet. U neemt hun hart niet waar. U ziet de geneigdheid van hun geest niet. Op wat u van hen ziet, baseert u een mild oordeel over hun staat en u doet er goed aan om in zulk een geval mild te oordelen, omdat u de geheime drijfveer van hun handelen niet weet. U zoekt echter - en dat behoort u ook te doen - een zeker oordeel wat betreft uw eigen staat en daarom moet u dat deel van de godsdienst in u onderzoeken dat niemand in de wereld in u kan waarnemen en dat u even weinig in anderen kunt waarnemen. De godsdienst van een huichelaar kan veel indrukwekkender schijnen dan die van een oprechte ziel. Wat er echter het schitterendst uitziet in het oog van de mens, is dikwijls het minste waard voor God. Ik zou liever een van die verzuchtingen uiten, waarvan de apostel spreekt in Romeinen 8:26, dan de tranen van Ezau te storten, dan de profeterende geest van Bileam te bezitten, of de vreugde van de hoorders van het Evangelie waar het zaad op steenachtige plaatsen is gevallen. "Het vuur dat eens iegelijks werk zal beproeven", zal niet beproeven van welke omvang het is, maar "hoedanig" het is (l Korinthe 3:13). Nu weet u misschien welke omvang de godsdienst van een ander heeft; maar al was ze omvangrijker dan de uwe, wat heeft dat dan te betekenen? God slaat daar toch geen acht op. Waarom maakt u zich daar

dan zo druk over? Het is voor u niet mogelijk zonder Goddelijke openbaring zeker te weten "hoedanig" de godsdienst van een ander is. U kunt echter zonder een buitengewone openbaring zeker weten "hoedanig" uw eigen godsdienst is. De apostel zou anders de heiligen niet aansporen om "zich te benaarstigen hun roeping en verkiezing vast te maken" (2 Petrus 1:10). Daarom moeten de verworvenheden van huichelaars en afvalligen u niet verontrusten, wanneer u uw eigen staat ernstig onderzoekt.

Ik zal u twee dingen opnoemen, waarin de geringste heilige de meest zuivere huichelaar overtreft.

1. Zij overtreffen hen in het verloochenen van zichzelf, in het verzaken van alle vertrouwen in zichzelf en in hun eigen werken, terwijl zij zeer ingenomen zijn met Gods heilsplan door Jezus Christus en hun zielen daaraan durven toe te vertrouwen: "Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen" (Mattheüs 5:3). En hoofdstuk 11:6: "En zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden." Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees vertrouwen" (Filipp. 3:3).
2. Zij overtreffen hen in een echte haat van alle zonden. Zij willen breken met iedere wellust, zonder uitzondering, en zij willen voldoen aan elke plicht die de Heere hen bekendmaakt, of bekend zal maken: "Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden" (Psalm 119:6). Beproef uzelf aan deze twee dingen.

(6) Zesde geval. *Ik zie mijzelf in zoveel tekort schieten vergeleken bij de heiligen die in de Schrift genoemd worden en vergeleken bij verschillende uitnemende personen onder mijn kennissen. Als ik op hen zie, kan ik mij nauwelijks indenken dat ik tot dezelfde familie behoor.*

Antwoord. Het is zeker een reden om zich te verootmoedigen, dat wij niet tot die mate van genade en heiligheid komen, die, zoals wij zien, bereikbaar is in dit leven. Dit zou ons des te krachtiger moeten doen "jagen naar het wit". Het is echter zeker afkomstig van de duivel, dat zwakke christenen van de verworvenheden van de sterken een pijnbank maken voor zichzelf. Het is even onredelijk om zich aan deze verleiding over te geven, als het voor een kind onredelijk is om zijn bloedverwantschap met zijn vader te betwisten, omdat hij niet van dezelfde lengte is als zijn oudere broers. Er zijn heiligen van verschillende afmetingen in de familie van Christus: sommigen Vaders", sommigen "jongelingen", en sommigen "kinderen" (1 Johannes 2:13, 14).

(6) Zevende geval. *Ik heb nooit in Gods Woord van een kind van God gelezen en ik heb er ook nooit één gekend, die zo van God verzocht werd en zo van God verlaten was, als ik ben en omdat geen geval van een heilige is zoals dat van mij, moet ik wel tot de conclusie komen dat ik niet tot hun getal behoor.*

Antwoord. Deze tegenwerping komt in sommigen op uit hun onbekendheid met de Schrift en met de bevinding van beproefde christenen. In dit geval is het heilzaam de zaak voor te leggen aan de een of andere geoefende christenvriend, of aan de een of andere godzalige predikant. Dit is een gezegend middel geweest voor sommige mensen om vrede te verkrijgen, omdat bewezen werd dat hun geval, waarvan er naar hun gedachte maar één leek te zijn, het geval bleek geweest te zijn van andere heiligen.

De Schrift geeft voorbeelden van zeer verschrikkelijke verzoekingen, waarmee de heiligen zijn aangevallen. Job werd verzocht om godslasterlijke taal te spreken, want dat was het grote doel waarnaar de duivel streefde in het geval van die grote heilige: "Hij zal U in Uw aangezicht zegenen" (Job 1:11), en hoofdstuk 2:9: "Zegen God en sterf." Asaf werd verzocht om te denken dat het tevergeefs was om godsdienstig te zijn, wat in feite inhield dat hij maar beter alle godsdienst van zich af kon zetten;

"Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd en mijn handen in onschuld gewassen" (Psalm 73:13). Ja, Christus Zelf werd verzocht "om Zichzelf nederwaarts te werpen van de tinne des tempels", en "om de duivel te aanbidden" (Mattheüs 4:6, 9). En velen van Gods kinderen zijn niet alleen aangevallen door zeer grote verzoekingen, maar zij zijn er ook werkelijk gedurende enige tijd voor bezweken. Petrus verloochende Christus en Vervloekte zichzelf en "zwoer" dat hij Hem niet kende (Markus 14:71). Paulus "dwong" zelfs de heiligen toen hij nog een vervolger was, om te "lasteren" (Handelingen 26:10, 11).

Velen van de heiligen kunnen uit hun droevige ervaring getuigen van grote verzoekingen, die hun geest hebben verbaasd, zelfs hun vlees deden beven, en hun lichaam ziek maakten. De "vurige pijlen" van de satan verrichten vreselijk werk, en het zal moeite kosten om ze uit te blussen door het "schild des geloofs" krachtig te hanteren (Eféze 6:16). Soms doet de satan zulke wanhopige aanvallen, dat de arme, verzochte heilige erg veel moeite moet doen om de duivelse inblazingen af te weren. Ja, zelfs meer moeite dan iemand die door voortdurend heen en weer te rennen, moet trachten om de vuurkogels te blussen die door een vijand onophoudelijk in zijn huis worden geschoten, met de bedoeling het huis in brand te schieten terwijl hij erin is. Maar deze inblazingen, deze afschuwelijke verzoekingen, zijn niet de zonden van hen die verzocht worden, al vormen ze een verschrikkelijke kwelling, tenzij zij zich die tot de hunne maken door eraan toe te geven. Ze zullen alleen ten laste gelegd worden aan de verzoeker als er niet aan toegegeven wordt. Ze zullen niet ten laste gelegd worden aan de partij die verzocht wordt, evenmin als dat men schuld kan leggen op een rein man als er een onecht kind aan zijn deur gelegd wordt.

Maar veronderstel dat noch een predikant, noch een christen die geen ambt bekleedt, naar wie u gaat, iemand kan opnoemen die in uw toestand geweest is, dan behoort u daaruit toch niet af te leiden dat uw geval zeker een op zichzelf staand geval is, en nog veel minder moet u de hoop opgeven. Men moet immers niet denken dat elke godzalige predikant, of christen zonder ambt, de ervaring heeft gehad van al de toestanden waarin een christen zich kan bevinden. Wij hoeven er niet aan te twijfelen, of sommigen hebben benauwdheden gehad die echter alleen aan God en aan hun consciënties bekend zijn, en zo doen deze benauwdheden zich aan anderen voor, alsof ze er nooit geweest zijn. Ja, en hoewel de Schrift geschikte aanwijzingen bevat voor iedere toestand waarin een kind van God zich kan bevinden en al worden deze toegelicht met een voldoende aantal voorbeelden, toch kan men zich niet voorstellen dat er in de Schrift volmaakte voorbeelden zijn van ieder bijzonder geval waaraan de heiligen zijn blootgesteld. Daarom, al is het dat u geen voorbeeld van uw geval in de Schrift kunt vinden, dan moet u toch uw geval er eens naast leggen en u zult gepaste geneesmiddelen vinden die voor dat geval zijn voorgeschreven. Tracht liever voor uw geval gebruik te maken van Christus, Die balsem heeft voor alle wonden. Dat is beter dan te trachten aan de weet te komen of er ooit iemand zich in zo'n toestand bevond. Ook al zou iemand u een voorbeeld laten zien van uw geval uit het leven van een heilige aan wiens staat niemand twijfelt, dan zou toch niemand u kunnen beloven dat het u bemoediging zou geven. Een nauwgezette consciëntie zou immers al gauw het een of andere verschil vinden. En als niets dan een volmaakte gelijkvormigheid van het geval van een ander aan uw geval, voldoening zal geven, dan zal het heel moeilijk zijn, zo niet onmogelijk, om u te bevredigen. Het is immers met de geestelijke toestand van mensen, zoals met hun natuurlijke gezichten. Al zijn de gezichten van alle mensen van één maaksel en al lijken sommige zo zeer op andere, dat wij ze op het eerste gezicht wel voor dezelfde houden, toch, als u ze nauwkeuriger bekijkt, dan zult u in ieder gezicht iets ontdekken dat zich onderscheidt van alle andere, al kunt u misschien niet zeggen wat het is.

Ik kom daarom tot de conclusie dat als u in uzelf kentekenen van de wedergeboorte kunt vinden, zoals die aan u worden voorgesteld in het Woord, dan behoort u tot de gevolgtrekking te komen dat u in de staat van de genade bent, al was er van uw geval maar één, wat werkelijk onwaarschijnlijk is.

(8) Achtste geval. *De tegenspoeden die ik ondervind zijn vreemd en ongewoon. Ik betwijfel of er ooit een kind van God zo beproefd werd met zulke beschikkingen van de voorzienigheid als ik.*
Antwoord. Veel van wat er gezegd werd over het voorafgaande geval, kan in dit geval hulp bieden. De heilige Job werd aangevallen met deze verzoeking: "En tot wien van de heiligen zult gij u keren?" (Job 5:1). Hij verwierp deze verzoeking echter en hij hield vast aan zijn oprechtheid. De apostel veronderstelt dat christenen verzocht kunnen worden vreemde gedachten te koesteren over "de hitte der verdrukking" (1 Petrus 4:12). Maar zij die het willen wagen om te zeggen : "Zie dat, het is nieuw" (Pred. 1:10), hebben een grotere ondervinding nodig dan de ondervinding van Salomo. En al zou het u wat betreft de uitwendige beschikkingen van de voorzienigheid "wedervaren naar het werk der goddelozen", dan kunt u toch volgens de waarneming van Salomo rechtvaardig zijn (Pred. 8:14). Soms reizen wij langs paden waar wij geen sporen van mensen of dieren kunnen waarnemen, en toch kunnen wij daaruit niet de conclusie trekken dat er nooit een mens of een dier voor ons geweest is. Dus al is het zo, dat u de "voetstappen der schapen" niet kunt waarnemen in de weg van uw tegenspoed, dan moet u daarom niet de conclusie trekken dat u de eerste bent die ooit langs die weg reisde. Maar al zou het zo zijn, dat u werkelijk de eerste was: wat dan nog? De een of andere heilige moet toch de eerste zijn om uit elke bittere beker te drinken, waaruit al de anderen hebben gedronken. Welke machtiging heeft u, of heb ik, om "de Heilige Israëls" een perk te stellen tot een betreden pad in Zijn beschikkingen aangaande ons? "Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend" (Psalm 77:20). Als de Heere u naar de hemel zou leiden langs een of ander afgelegen pad en u, bij wijze van spreken, binnen zou laten door een achterdeur, dan zou u geen reden hebben om te klagen. Leer om het hoogste gezag vrijheid van handelen toe te staan; volvoer uw plicht, en laat geen tegenspoed een sluier werpen over welke bewijzen ook die u anders hebt, dat u in de staat der genade bent, want "ook liefde, ook haat, weet de mens niet uit al hetgeen voor zijn aangezicht is" (Pred. 9:1).

2e GEBRUIK. *De noodzaak van de wedergeboorte.*
U die vreemdeling bent van deze nieuwe geboorte, wees verzekerd van de absolute noodzaak ervan. Zijn allen die in de staat der genade zijn, wedergeboren? Dan hebt u, die niet wedergeboren bent, daar part noch deel aan. Ik moet u met de woorden van onze Heere en Heiland zeggen, en o, dat Hij ze tot uw hart zou spreken, dat *"u wederom geboren moet worden"* (Johannes 3:7).
Denk om uzelf te overtuigen over deze weinige dingen goed na:

Ten eerste. *Wedergeboorte is beslist noodzakelijk om u bekwaam te maken om te doen al wat waarlijk goed en aangenaam is voor God.* Als u niet wedergeboren bent, zijn uw beste werken slechts blinkende zonden, want hoewel ze gericht zijn op goede dingen, worden ze totaal bedorven bij de uitvoering ervan. U moet het volgende bedenken: Ten eerste. Zonder wedergeboorte is er geen geloof en "zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen", (Hebreeën 11:6). Geloof is een daad van de wedergeboren ziel die van levensbelang is. De evangelist, die laat zien hoe onze Heere Jezus door verschillende personen op verschillende wijze onthaald wordt, waarbij sommigen Hem ontvangen, anderen Hem verwerpen, wijst wederbarende genade aan als de echte oorzaak van dat verschil. Zonder wederbarende genade zou niemand Hem ooit ontvangen hebben. Hij zegt ons, dat "zovelen Hem aangenomen hebben" diegenen waren "die uit God geboren zijn" (Johannes 1:11-13). Onwedergeboren mensen kunnen veronderstellen dat zij geloof hebben, maar een waar geloof kunnen zij niet hebben. Geloof is een bloem die niet groeit op de akker van de natuur. Zoals de boom niet zonder wortel kan groeien, zo kan ook een mens niet geloven zonder de nieuwe natuur, waarvan het beginsel van het geloof deel uitmaakt.

Ten tweede. *Zonder wedergeboorte zijn de werken van een mens dode werken.* Zoals het beginsel is, zo moet de uitwerking zijn. Als de longen bedorven zijn, moet ook de adem walgelijk zijn en de werken van hem die op zijn best dood is in de zonden, zullen op zijn best slechts dode werken zijn. "Den bevlekten en ongelovigen is geen ding rein, ... alzo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ondeugende" (Titus 1:15,16).
Als wij van een mens zouden kunnen zeggen dat hij onberispelijker is in zijn levenswandel dan wie ook ter wereld, dat hij zijn lichaam uitteert door vasten, en dat hij eelt op zijn knieën heeft gekregen van het onophoudelijk bidden, maar dat hij niet wedergeboren is, dan zou die uitzondering alles bederven. Het zou zijn alsof men moest zeggen: "Hier is een schoongevormd lichaam, maar de ziel is eruit, het is slechts een dode klomp." Dit is een overweging die het hart tot medelijden stemt. U doet vele dingen goed in zakelijk opzicht, maar God zegt: "Al deze dingen baten niet, zolang Ik de oude natuur zie heersen in de mens." Galaten 6:15: Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel."

Als u niet wederom geboren wordt, dan:

(1) *Is al uw verbetering niets in het oog van God.* U hebt de deur gesloten, maar de dief is nog in het huis. Het kan zijn dat u niet bent die u was. Toch bent u niet wat u moest zijn, als u ooit de hemel zou willen zien, want: Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien" (Johannes 3:3).

(2) *Zijn uw gebeden "den HEERE een gruwel"* (Spreuken 15:8). Het kan zijn dat anderen u bewonderen om uw ernst; u roept als gold het uw leven, maar God beschouwt de opening van uw mond, zoals iemand de opening van een graf vol verrotting zou beschouwen: "Hun keel is een geopend graf (Romeinen 3:13). Anderen kunnen aangedaan zijn door uw gebeden, die hen toeschijnen, alsof zij de hemel zouden scheuren. God beschouwt ze echter slechts als het gehuil van een hond. "Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart, wanneer zij huilen op hun legers" (Hoséa 7:14). Anderen kunnen u voor een worstelaar en overwinnaar bij God, houden, maar Hij kan geen behagen in u scheppen en ook niet in uw gebeden: "Wie een os slacht, slaat een man; wie een lam offert, breekt een hond den hals, --.wie wierookt brandt ten gedenkoffer, is als die een afgod zegent" (Jesaja 66:3). Hoe komt dat? Dat komt alleen maar, omdat u nog "een gans bittere gal bent en een samenknoping der ongerechtigheid."

(3) *Moet alles wat u gedaan hebt voor God en Zijn zaak in de wereld, de Goddelijke goedkeuring missen, al kan het misschien achtervolgd worden met tijdelijke beloningen.* Dit blijkt duidelijk uit het geval van Jehu, die inderdaad beloond werd met een koninkrijk, omdat hij de verdiende wraak had uitgevoerd over het huis van Achab. Het was een goed werk wat de zaak zelf betrof, omdat het door God Zelf bevolen was, zoals wij kunnen lezen in 2 Koningen 9:7. Toch werd hij ervoor in zijn nageslacht gestraft, omdat hij de wraak niet op een juiste wijze uitvoerde: "Ik zal de bloedschulden van Jizreël bezoeken over het huis van Jehu" (Hoséa 1:4). God let voornamelijk op het hart en als Hij dat doet, dan ziet Hij toch, dat de verborgen mens van uw hart waarlijk verfoeilijk is, al is het dat uw uitwendige verschijning schoner is dan die van vele anderen. U ziet er schoon uit voor het oog van de mensen, maar u bent niet zoals Mozes was, "Gode schoon", zoals het in de kanttekening staat (Handelingen 7:20). O, welk een verschil is er tussen de karakters van Asa en Amazia! "De hoogten werden wel niet weggenomen; nochtans was het hart van Asa volkomen met den HEERE, al zijn dagen" (l Kon. 15:14). "Amazia deed wat recht was in de ogen des HEEREN, doch niet met een volkomen hart" (2 Kron. 25:2). Het kan zijn dat u ijvert tegen de zonden in anderen, en dat u hen aanspoort hun plicht te doen en hen berispt vanwege hun zonde. Zij haten u, omdat u uw plicht doet, maar ik moet u zeggen, dat God u ook haat, omdat u het niet op een juiste wijze doet, en u kunt dat ook niet doen, zolang u niet wedergeboren bent.

(4) *Zijn al uw worstelingen tegen de zonde in uw eigen hart en leven waardeloos.* De trotse farizeeër kwelde zijn lichaam met vasten en God trof ondertussen zijn ziel met een vonnis der veroordeling (Lukas 18). Bileam worstelde zozeer met zijn begerige aard, dat hij, hoewel "hij het loon der ongerechtigheid liefhad", dat loon toch niet wilde verkrijgen door Israël te vloeken, maar hij stierf de dood der goddelozen (Num. 31:8). Alles wat u doet, terwijl u in een onwedergeboren staat bent, doet u voor uzelf. Daarom zal het met u gaan als met een onderdaan, die, nadat hij de opstandelingen heeft onderworpen, de kroon op zijn eigen hoofd zet. Bijgevolg verliest hij het nut van al zijn goede diensten en ook zijn hoofd.

Tegenwerping. *Als het dan zo met ons gesteld is, dan hoeven wij nooit een enkele godsdienstige plicht te vervullen.*

Antwoord.

1. *De conclusie is niet juist. Geen onbekwaamheid uwerzijds kan u ontslaan van de plicht die Gods wet u oplegt en er is minder kwaad in het doen van uw plicht dan in het verzuimen ervan.* Er is echter een middenweg tussen het verzuimen van uw plicht en het vervullen van uw plicht, zoals u het doet. Een man geeft metselaars de opdracht een huis voor hem te bouwen: als zij het werk helemaal verwaarlozen, dan zal dat niet geaccepteerd worden. Als zij aan het werk gaan en zij bouwen op de oude vergane fundamenten, dan zal dat ook niet voldoen. Zij moeten echter het oude fundament afbreken en zij moeten bouwen op een stevige ondergrond. "Ga heen en doe gij desgelijks." Niettegenstaande dat, is het niet tevergeefs voor u, zelfs niet voor u, om de Heere te zoeken, want al slaat Hij geen acht op u, toch kan Hij u aanzien in Zijn eigen inzetting en u daardoor toch goed doen, zoals al eerder opgemerkt is.
2. *Zonder wedergeboorte is er geen gemeenschap met God.* Er is een gezelschap mensen op de aarde, wier gemeenschap is "met den Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus" (1 Johannes l :3). Maar alle onwedergeborenen worden buiten dat gezelschap gesloten, want zij zijn allen vijanden van God, zoals u hiervoor al uitvoerig uitgelegd is. Wel, "zullen twee te zamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn?" (Amos 3:3). Zij zijn allen onheilig: "En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? Christus met Bélial?" (2 Korinthe 6:14, 15). Zij kunnen een vertoning en een gedaante van heiligheid hebben, maar zij zijn vreemdelingen van de ware heiligheid, en daarom zijn zij "zonder God in de wereld." Hoe droevig is deze toestand: bezig te zijn met godsdienstige plichten, maar geen gemeenschap met God erin te hebben! U zou niet tevreden zijn met uw vlees, tenzij het u voedde. U zou ook niet tevreden zijn met uw kleren, tenzij ze u warm hielden, en hoe kunt u zich dan tevreden stellen met uw plichten, terwijl ze voor u werkelijk geen gemeenschap met God teweegbrengen?
3. *Wedergeboorte is beslist nodig om u geschikt te maken voor de hemel.* Alleen zij gaan naar de hemel, die er 'bekwaam' voor gemaakt worden (Kol. 1:12). Zoals het was met de tempel van Salomo, zo is het ook met de tempel daarboven: hij wordt gebouwd van stenen die klaargemaakt zijn, voordat ze erheen gebracht worden; namelijk, "levende stenen" (1 Petrus 2:5), "Die ons nu tot ditzelve bereid heeft" (2 Korinthe 5:5). Zij kunnen immers niet in dat heerlijke gebouw gelegd worden, zoals zij voortkomen uit de steengroeve van de verdorven natuur. Vaten van goud zijn niet geschikt voor zwijnen en nog veel minder zijn vaten der heerlijkheid geschikt voor niet wedergeboren zondaars. Bedelaars die in lompen zijn gehuld, zijn niet geschikt voor de huizen van de koningen en zondaars zijn niet geschikt om het paleis van de koning binnen te gaan zonder "gestikte klederen" (Psalm 45:15). Welke wijze man zou vissen uit het water halen om ze te voeden in zijn weiland? Of welke wijze man zou zijn ossen naar de zee zenden om ze daar te voeden? De onwedergeborenen zijn net zomin geschikt voor de hemel als dat de hemel geschikt is voor hen. Zij zouden nooit van de hemel kunnen genieten.

De onwedergeborenen kunnen om verschillende redenen aanmerkingen maken op de hemel, zoals:

(1) *Dat het een vreemd land voor hen is.* De hemel is voor de vernieuwde mens zijn vaderland: zijn Vader is in de hemel; zijn moeder is "het Jeruzalem dat boven is" (Galaten 4:26). Hij is van boven geboren (Johannes 3:3). De hemel is zijn huis (2 Korinthe 5:1). Daarom beschouwt hij zichzelf als een vreemdeling op deze aarde en verlangt hij naar huis: "Maar nu zijn zij begerig naar een beter (vaderland), dat is naar het hemelse" (Hebreeën 11:16). Maar de onwedergeboren mens is de "mens van de aarde" (Psalm 10:18),"in aarde geschreven"(Jer. 17:13). Nu is "oost, west, thuis best", en daarom bedenkt hij "aardse dingen" (Filipp. 3:19). Er ligt een bijzondere zoetheid in onze geboortegrond, en mensen zijn er nauwelijks toe te bewegen om deze te verlaten en in een vreemd land te gaan wonen. In geen enkel geval heeft deze meer de overhand dan in dit geval: onvernieuwde mensen zouden hun aanspraken op de hemel graag laten varen, ware het niet, dat zij zien dat zij geen betere kunnen krijgen.

(2) *Dat daar niets is van hetgeen waarin zij het meeste behagen scheppen, niets dat zeer aangenaam is voor het vleselijke hart:* "En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt" (Openbaring 21:27). Toen Mohammed bekendmaakte dat hel paradijs een plaats was van zinnelijk genot, werd zijn godsdienst gretig omhelsd, want dat is de hemel die de mens van nature kiest. Als de hebzuchtige mens daar zakken vol goud kon krijgen en de wellustige mens kon verwachten dat daar zijn zinnelijk genot bevredigd zou worden, dan zouden zij zich met de hemel kunnen verzoenen en er ook geschikt voor zijn. Aangezien dit echter niet zo is, hebben zij er werkelijk weinig mee op, al laten zij zich er misschien met mooie woorden over uit.

(3) *Dat daar iedere hoek gevuld is met die dingen waar zij juist het minst van houden,* namelijk: heiligheid, ware heiligheid, volmaakte heiligheid. Als iemand die varkensvlees verafschuwt, uitgenodigd zou worden op een feest waar al de schotels bestonden uit dat soort vlees, maar op verschillende wijzen klaargemaakt, dan zou hij aanmerkingen maken op iedere schotel die op de tafel stond, niettegenstaande al de kundigheid die aangewend was om ze smakelijk te maken. Het is waar dat er vreugde is in de hemel, maar het is heilige vreugde. Er zijn genietingen in de hemel, maar het zijn heilige genietingen. Er zijn plaatsen in de hemel waar de engelen staan, maar het is heilige grond. Die heiligheid die zich daar in iedere plaats en in ieder ding openbaart, zou alles bederven voor de onwedergeborenen.

(4) *Dat, als zij daarheen gebracht zouden worden, zij dan niet alleen van plaats zouden veranderen, wat hun veel hartzeer zou bezorgen, maar dat zij ook van gezelschap zouden veranderen.* Zij die er zich niet om bekommeren om hier gemeenschap met God te hebben en ook de omgang met Zijn volk niet op prijs stellen, tenminste niet wat betreft de wezenlijke dingen van de beoefening der godzaligheid, zouden daar nooit van dat gezelschap houden. Velen sluiten zichzelf inderdaad op aarde aan bij de Godvruchtigen om zich een naam te verwerven en om de zondigheid van hun hart te bedekken, maar zo zou men daar niet kunnen handelen.

(5) *Dat, waar men in de hemel mee bezig is, hen nooit zou kunnen bekoren, want zij geven er nu ook zo weinig om.* Het werk van de heiligen daar zou een ondraaglijke last voor hen zijn, daar het niet aangenaam is voor hun natuur. Het in beslag genomen worden door het aanschouwen, het bewonderen en het prijzen van "Hem, Die op den troon zit, en van het Lam", zou ongeschikt werk zijn en daarom walglijk voor een onvernieuwde ziel.

(6) *Zij zouden er ook deze aanmerking op maken, dat alles eeuwig blijft voortduren.* Dit zou een bestanddeel ervan zijn, dat hen zeer somber stemt. Hoe zouden zij die

nu de sabbatdag als een last beschouwen, hel vieren van een eeuwigdurende sabbat in de hemel kunnen verdragen?

4. Ten laatste. *Wedergeboorte is voor u absoluut noodzakelijk om toegelaten te worden tot de hemel,* (Joh. 3:3). Zonder wedergeboorte komt men niet in de hemel. Al zouden vleselijke mensen al deze dingen die de hemel zo ongeschikt voor hen maken, kunnen verwerken, dan zal God toch niet toelaten dat zij daar komen. Daarom moet u wederom geboren worden, anders zult u de hemel niet zien, maar zult u eeuwig omkomen, want:

(1) Er is een akte van uitsluiting tegen u opgemaakt in het hemelse gerechtshof en tegen al uw soortgenoten: "Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien" (Johannes 3:3). Hier is een slagboom voor u, die mensen en engelen niet kunnen verwijderen. En om in weerwil van dit onvoorwaardelijke vonnis op de hemel te hopen, houdt in dat u hoopt dat God Zijn woord zal herroepen, en Zijn waarheid en getrouwheid zal opofferen voor uw behoud, wat oneindig veel meer is dan te hopen "dat de aarde om uwentwil verlaten zal worden en dat een rots zal versteld worden uit haar plaats."

(2) Er is geen heiligheid zonder wedergeboorte. Het is "de nieuwe mens, die geschapen is in ware heiligheid" (Eféze 4:24). Er is ook geen hemel zonder heiligheid, want "zonder heiligmaking zal niemand den Heere zien" (Hebreeën 12:14). Zullen de paarlen poorten geopend worden om honden en zwijnen binnen te laten? Nee, hun plaats is "buiten" (Openbaring 22:15). God zal dezulken hier niet in de heilige plaats van gemeenschap met Hem toelaten, en zal Hij hen dan hiernamaals in het heiligdom toelaten? Zal Hij de kinderen van de duivel nemen, en zal Hij hen toestaan met Hem te zitten in Zijn troon? Of zal Hij de onreinen in de stad brengen, waar de straat van zuiver goud is? Vergis u niet: genade en heerlijkheid zijn slechts twee schakels van één keten, die God heeft samengevoegd, en geen mens kan ze van elkaar scheiden. Niemand wordt overgeplant in het paradijs daarboven, dan alleen zij die komen uit de kweekplaats der genade hier beneden. Als u onheilig bent, terwijl u in deze wereld bent, dan zult u voor eeuwig ellendig zijn in de toekomende wereld.

(3) Al de onwedergeborenen zijn zonder Christus en daarom hebben zij geen hoop, terwijl zij in deze toestand verkeren (Eféze 2:12). Zal Christus woningen der heerlijkheid bereiden voor hen die weigeren Hem in hun hart te ontvangen? Nee, zal Hij niet eerder "lachen in het verderf" van hen, die nu "al Zijn raad verwerpen?" (Spreuken 1:25, 26).

(4) Er is een onfeilbaar verband tussen een onwedergeboren staat die voortduurt tot het eind van het leven en de verdoemenis, die voortkomt uit de natuur van de dingen zelf, en uit het besluit van de hemel, dat vaststaat en onbeweeglijk is als bergen van koper (Johannes 3:3), Want het bedenken des vleses is de dood" (Romeinen 8:6). Een onwedergeboren staat is de hel in de knop. Een onwedergeboren staat is de eeuwige verwoesting in wording: hij groeit elke dag, al neemt u dat niet waar. De dood is in dit leven afgeschilderd op menig schoon gelaat. De verdorven natuur maakt mensen "bekwaam om deel te hebben aan de erve" van de verdoemden, in de "buitenste duisternis".

a. Het hart van steen in uw binnenste is een gewicht dat u doet zinken. Zoals een steen overeenkomstig de wetten van de natuur zinkt, zo vertoont het harde steenachtige hart de neiging om weg te zinken naar de bodemloze put. U hebt zich tegen bestraffing verhard. Hoewel men u vertelt in welk gevaar u verkeert, wilt u dat toch niet inzien en wilt u het niet geloven. Vergeet echter niet, dat de consciëntie, die nu met een brandijzer is dichtgeschroeid, een droevig voorteken is van "een verterend vuur".
b. Uw onvruchtbaarheid onder de middelen van de genade maakt u geschikt voor de bijl van Gods oordelen: "Alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt

uitgehouwen en in het vuur geworpen" (Mattheüs 3:10). De "verdorde rank" is brandstof voor het "vuur" (Johannes 15:6). Beef bij de gedachte, verachters van het Evangelie. Als u hierdoor niet bekwaam gemaakt wordt voor de hemel, dan zult u zijn als de onvruchtbare aarde die doornen en distelen draagt, en die "nabij de vervloeking is, welker einde is tot verbranding" (Hebreeën 6:8).

c. De helse gemoedsgesteldheden die zich openbaren in een goddeloze levenswandel, maken de schuldige pasklaar voor de afgrijselijke regionen. Een goddeloos leven zal een ellendig einde hebben. "Zij, die zulke dingen doen, zullen het Koninkrijk Gods niet beërven" (Galaten 5:19-21). Denk hieraan, biddeloze mensen, bespotters van de godsdienst, vloekers en zweerders, u, die onrein en onrechtvaardig bent, die zelfs geen zedelijke eerlijkheid bezit om u te weerhouden van te liegen, te bedriegen en te stelen! Aan welke soort boom denkt u dat deze vruchten groeien? Is het een boom der gerechtigheid, die de Heere geplant heeft? Of is het er niet zo een, die onnuttelijk de aarde beslaat, die God zal uitrukken om te dienen als brandstof voor het vuur van Zijn toorn?
d. Dat u dood bent in de zonden maakt u bekwaam om als in een doodskleed gewikkeld te worden in vlammen van zwavel en om als in een graf begraven te worden in de bodemloze put. Groot was het geschrei in Egypte, toen de eerstgeborene in elk gezin dood was, maar zijn er niet vele gezinnen, waar allen tezamen dood zijn? Ja, er zijn er velen die "tweemaal verstorven zijn en ontworteld". Eertijds zijn zij in hun leven wakker geschud door vrees voor de dood en haar gevolgen, maar nu zijn zij zo ver onderweg naar het land der duisternis dat zij bijna nooit het minste straaltje licht uit de hemel ontvangen.
e. De duisterheid van uw verstand kondigt de eeuwige duisterheid aan. O, de afschuwelijke onwetendheid waarmee sommigen geplaagd worden, terwijl anderen die enige stralen van het licht van de rede in hun hoofd hebben, totaal ontbloot zijn van geestelijk licht in hun hart! Als u uw toestand zou kennen, dan zou u uitroepen: "O, duisternis! Duisternis!" Duisternis die plaatsmaakt voor "de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid"! "Het bewindsel des aangezichts" is als bij veroordeelde personen al op u, zo dicht bent u genaderd bij de eeuwigdurende duisternis. Het is alleen Jezus Christus Die de terechtstelling kan tegenhouden, Die het doek van het gelaat van de veroordeelde boosdoener kan afhalen, en hem een pardonbrief kan overhandigen: "En Hij zal op dezen berg verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmede alle volken bewonden zijn" (Jesaja 25:7). Dat is het doek dat over het gelaat van de boosdoener werd geworpen, zoals dat het geval was bij Haman: "Het woord ging uit des konings mond en zij bedekten Hamans aangezicht" (Esther 7:8).
f. De ketenen der duisternis waarmee u volgens Jesaja 61:1 "gebonden" bent in "de gevangenis" van uw verdorven staat, maakt u geschikt om u te werpen in "den oven des brandenden vuurs." Ach, ellendige mensen! Soms begint hun geweten te spreken, en zij beginnen erover te denken zich te verbeteren. Maar helaas! Zij zijn geboeid en kunnen dat niet doen. Hun hart is geketend: hun wellusten kleven hen zo vast aan, dat zij deze niet kunnen, ja, dat zij deze niet van zich af willen schudden. En zo ziet u wat een verwantschap er bestaat tussen een onwedergeboren staat en de staat van de verdoemden, de staat van totale en onherstelbare ellende. Wees er dan van overtuigd dat u wederom geboren moet worden. Hecht een hoge waarde aan de nieuwe geboorte, en begeer haar met groot verlangen.

(5) *Raad aan de onwedergeborenen.*

De tekst zegt u dat het Woord het zaad is, waaruit het nieuwe schepsel wordt gevormd. Sla er daarom acht op en ontvang het, want het is uw leven. Zet u tot het lezen van de Schrift. En als u niet lezen kunt, laat het door anderen aan u voorlezen. Begeef u vlijtig onder de prediking van het Woord, omdat God het zo beschikt heeft, dat deze het bijzondere middel is ter bekering, want "het heeft Gode behaagd, door de

dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven" (l Korinthe 1:21). U moet daarom Christus niet moedwillig uit de weg gaan: verwerp de middelen der genade niet, opdat men van u niet zou ontdekken dat u "uzelf des eeuwigen levens niet waardig oordeelt." Luister nauwkeurig naar het gepredikte Woord. Luister naar iedere preek, alsof de eeuwigheid ervan afhangt. Pas ervoor op dat de Vogelen des hemels" dit zaad van u niet wegpikken, terwijl het gezaaid wordt. Wees hierin bezig" (l Tim. 4:15). "Neem het niet aan als der mensen woord, maar (gelijk het waarlijk is) als Gods Woord" (l Thess. 2:13). Luister ernaar en pas het op uzelf toe, terwijl u het beschouwt als een boodschap van de hemel aan u in het bijzonder, hoewel niet alleen tot u: "Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt" (Openbaring 3:22). Bewaar het in uw hart, overdenk het, en wees niet als de onreine dieren, die niet herkauwen. Smeek door ernstig gebed dat de dauw des hemels op uw hart mag vallen, zodat het zaad daar mag uitspruiten. Meer in het bijzonder:

- Ontvang de getuigenis van het Woord aangaande de ellende van een onwedergeboren staat, de zondigheid ervan en de absolute noodzakelijkheid van de wedergeboorte.
- Ontvang de getuigenis van het Woord aangaande God; welk een heilig en rechtvaardig God Hij is.
- Onderzoek uw wegen bij het Woord van God, namelijk: de gedachten van uw hart, de woorden van uw lippen, en de gang van uw leven. Zie terug door de verschillende periodes van uw leven en zie uw zonden uit de voorschriften van het Woord, en leer van de bedreigingen die het bevat waaraan u onderworpen bent vanwege deze zonden.
- Bezie de verdorvenheid van uw natuur met behulp van hetzelfde Woord van God, als een spiegel die ons lelijk gelaat op een levende wijze weergeeft. Als deze dingen diep in uw hart wortel zouden schieten, dan zouden ze het zaad kunnen zijn van die vrees en die droefheid vanwege de staat van uw ziel, die nodig zijn om u voor te bereiden en u op te wekken om een Heiland te zoeken.
- Richt uw gedachten op Hem Die u in het Evangelie wordt aangeboden, als Degene Die ten volle gepast is voor uw toestand, omdat Hij door Zijn gehoorzaamheid tot de dood toe, aan het recht Gods volkomen voldaan heeft en een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht. Dit kan het zaad blijken te zijn van vernedering, begeerte, hoop en geloof, en het kan u ertoe aanzetten om uw verdorde hand op Zijn bevel tot Hem uit te strekken.

Laat deze dingen diep in uw hart zinken en beproef ze met vlijt. Vergeet niet, wie u ook bent, dat u wederom geboren moet worden, want anders zou het beter voor u geweest zijn dat u nooit geboren was. Daarom, als iemand van u in een onwedergeboren staat zal leven en sterven, dan zult u niet te verontschuldigen zijn, daar u eerlijk gewaarschuwd bent voor het gevaar waarin u verkeert.

Hoofdpunt 2
De verborgen vereniging tussen Christus en de gelovigen

Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken. Johannes 15:5

Gesproken hebbend over de verandering die teweeggebracht wordt door de wedergeboorte in al degenen die het eeuwige leven zullen beërven, tegenovergesteld aan hun natuurlijke wezenlijke staat, de staat der ontaarding, ga ik nu verder met het spreken over de verandering die in hen teweeggebracht wordt in hun vereniging met de Heere Jezus Christus, tegenovergesteld aan hun natuurlijke betrekkelijke staat, de staat der ellende.

Bij het leerstuk van de vereniging van de heiligen met Christus wordt zeer duidelijk en uitgebreid stilgestaan vanaf het begin van Johannes 15 tot het twaalfde vers. Het is een gedeelte van de afscheidspreek van onze Heere tot Zijn discipelen.
Droefheid had nu hun hart vervuld. Zij waren geneigd om te zeggen: "Helaas! Wat zal er van ons worden, wanneer onze Meester van ons hoofd weggenomen wordt? Wie zal ons dan onderwijzen? Wie zal onze twijfels oplossen? Hoe zullen wij ondersteund worden bij onze moeilijkheden en bij al wat moedeloos maakt? Hoe zullen wij nu verder kunnen leven zonder onze gewone omgang met Hem?"
Onze Heere Jezus Christus onderricht hen daarom op de meest geschikte tijd omtrent de verborgenheid van hun vereniging met Hem, waarbij Hij Zichzelf vergelijkt bij de wijnstok en hen bij de ranken.

1. Hij vergelijkt Zichzelf, zo zei ik, bij een wijnstok: "Ik ben de Wijnstok." Hij had met Zijn discipelen het sacrament van het Heilig Avondmaal gevierd, wat het teken en zegel is van de vereniging van Zijn volk met Hem, en Hij had hun gezegd dat Hij niet meer zou drinken van de vrucht des wijnstoks, tot Hij die nieuw met hen zou drinken in het Koninkrijk Zijns Vaders.
En nu laat Hij zien dat Hij de Wijnstok is, waaruit de wijn moet komen die hen zal vertroosten. De wijnstok bezit minder schoonheid dan vele andere bomen, maar hij is buitengewoon vruchtbaar. Hij is daarom zeer geschikt om de nederige toestand uit te beelden waarin onze Heere toen was, terwijl Hij toch "vele kinderen tot de heerlijkheid leidde." Maar wat Hij het meest op het oog heeft als Hij Zichzelf vergelijkt bij een wijnstok, is Zichzelf voor te stellen als de Helper en Onderhouder van Zijn volk, in Wie zij leven en vruchten voortbrengen.

2. Hij vergelijkt hen bij de ranken: "gij de ranken." Gij zijt de ranken, die ineengestrengeld zijn met de stam en die groeien aan deze stam. Gij trekt geheel uw leven en al uw sappen uit die stam. Het is een prachtige vergelijking. Het is alsof Hij gezegd had: "Ik ben een Wijnstok en gij zijt de ranken van die Wijnstok." Nu zijn er twee soorten ranken:

a. Natuurlijke ranken, die direct uit de stam voortkomen. Dit zijn de ranken die in de boom zijn en er nooit uit waren.
b. Ingeente ranken, die van de boom die hen eerst leven gaf, zijn afgesneden en op een andere boom gezet om eraan te groeien. Dus komen deze ranken aan een boom te zitten, waar ze oorspronkelijk niet aan waren. De ranken die in de tekst genoemd worden, behoren tot de tweede soort. Het zijn "afgebroken" takken, zoals het woord in de grondtaal aanduidt; ze zijn namelijk afgebroken van de boom die hen eerst leven gaf. Geen van de kinderen der mensen zijn natuurlijke ranken van de tweede Adam, namelijk Jezus Christus, de ware Wijnstok. Zij zijn

allen de natuurlijke ranken van de eerste Adam, die verbasterde wijnstok. De uitverkorenen worden echter, vroeger of later, van hun natuurlijke stam afgebroken en ingeënt in Christus, de ware Wijnstok.

Lering: *Zij die in de staat der genade zijn, zijn in de Heere Jezus Christus ingeënt en zij zijn met Hem verenigd.*

Zij zijn uit hun natuurlijke stam genomen, ervan afgesneden en zij zijn nu ingeënt in Christus als de nieuwe Stam.
Bij de behandeling hiervan zal ik eerst in het algemeen over de verborgen vereniging spreken en daarna zal ik er meer in het bijzonder over spreken.

l. *De verborgen vereniging in het algemeen.*

Om de vereniging tussen de Heere Jezus Christus en Zijn uitverkorenen die in Hem geloven en aan Hem geloven, te begrijpen, merk ik in het algemeen op:
1. *Het is een geestelijke vereniging.* Man en vrouw worden door hun huwelijksvereniging tot één vlees. Christus en de ware gelovigen worden door deze vereniging tot één geest (l Korinthe 6:17). Zoals één ziel of één geest het hoofd en de ledematen in het natuurlijke lichaam in beweging brengt, zo woont die ene Geest van God in Christus en in de christen, want "zo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe"(Rom.8:9). Lichamelijke vereniging wordt gemaakt door contact. Zo worden de stenen van een gebouw samengevoegd. Dit is echter een vereniging van *een andere aard.* Als het mogelijk zou zijn om het vlees van Christus te eten en Zijn bloed te drinken op een lichamelijke en vleselijke wijze, dan zou dat geen "nut" doen (Johannes 6:63). Dat Maria Hem in haar schoot droeg, maakte geen heilige van haar, maar dat zij in Hem geloofde maakte haar tot een heilige: "Een zekere vrouw... zeide tot Hem: Zalig is de buik, die U gedragen heeft, en de borsten, die Gij hebt gezogen. Maar Hij zeide: Ja, zalig zijn degenen, die het Woord Gods horen en hetzelve bewaren" (Lukas 11:27,28).

2. *Het is een wezenlijke vereniging.* Zo groot is onze zwakheid in onze tegenwoordige staat, *zo* zeer zijn wij verzonken in de zonde, dat wij geneigd zijn om in onze fantasie een beeld van ieder ding te vormen dat ons voorgesteld wordt. Als ons dat, wat het ook is, onthouden wordt, dan zijn wij geneigd om te vermoeden dat het slechts een verzinsel is, of iets dat niet werkelijk bestaat.
Niets is echter wezenlijker dan datgene wat geestelijk is, omdat het de natuur van Hem Die de Fontein is van alle wezenlijkheid, namelijk God Zelf, het dichtst benadert. Met onze ogen zien wij de vereniging tussen onze eigen ziel en ons eigen lichaam niet. Wij kunnen ons ook door onze verbeeldingskracht er geen echte voorstelling van maken, zoals wij ons wel een voorstelling kunnen maken van dingen die waarneembaar zijn. Toch hoeven wij niet te twijfelen aan de wezenlijkheid ervan. Het geloof is geen verbeelding, maar "de vaste grond der dingen die men hoopt" (Hebreeën 11:1). Zo is ook de vereniging die daarbij gemaakt wordt tussen Christus en de gelovigen, niet denkbeeldig, maar zeer wezenlijk: "Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn benen" (Eféze 5:30).

3. *Het is een zeer nauwe en innige vereniging.* Gelovigen, wedergeboren mensen, die een gelovig vertrouwen op Hem stellen en zich op Hem verlaten, hebben "Christus aangedaan" (Galaten 3:27). En als dat nog niet genoeg is, Hij is "in hen" (Johannes 17:23). Hij heeft "een gestalte in hen" gekregen, zoals het kind in de buik van de moeder (Galaten 4:19). Hij is "het Fundament" (l Korinthe 3:11). Zij zijn de levende stenen", die op Hem gebouwd zijn (l Petrus 2:5). Hij is "het Hoofd", en zij zijn "het lichaam" (Eféze 1:22, 23). Ja, Hij "leeft in hen", precies zoals hun ziel in hun lichaam (Galaten 2:20). En wat nog meer is dan dit alles: zij zijn één in de Vader en de Zoon,

zoals de Vader in Christus is en Christus in de Vader: "Opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn"(Johannes 17:21).

4. *Hoewel het niet een louter wettelijke vereniging is, is het toch een vereniging die steun vindt in de wet.* Christus als de Borg, de christen als de voornaamste schuldenaar, zijn één in het oog der wet. Toen de uitverkorenen met de overigen van de mensheid in de schuld geraakt waren aan de gerechtigheid Gods, werd Christus hun Borg en betaalde de schuld. Wanneer zij in Hem geloven, dan zijn zij met Hem verenigd in een geestelijke huwelijksvereniging, die zover strekt dal wat Hij voor hen deed en wat Hij voor hen leed, door de wet beschouwd wordt als hadden zij het zelf gedaan en geleden. Vandaar dat men van hen zegt dat zij "met Christus gekruist zijn" (Galaten 2:20), "met Hem begraven" (Kol. 2:12). Ja, "mede opgewekt (namelijk met Christus) en mede gezet op hemelse plaatsen in Christus Jezus" (Eféze 2:6; Eng. ven.). Van de heiligen op aarde, over wie de apostel hier spreekt, kan niet gezegd worden dat zij op deze plaatsen zitten, behalve dan naar de wet gerekend.

5. *Het is een onverbreekbare vereniging.* Eenmaal in Christus, altijd in Hem. Als Hij eenmaal Zijn intrede in het hart genomen heeft, dan vertrekt Hij nooit meer. Niemand kan deze gelukkige knoop losmaken. Wie zal deze vereniging ontbinden? Zal Hij het Zelf doen? Nee, dat zal Hij niet doen. Hij heeft ons dat beloofd: "Ik zal van achter hen niet afkeren" (Jer. 32:40). Maar misschien zal de zondaar zichzelf dit kwaad aandoen? Nee, dat zal hij niet: "Zij zullen van Mij niet afwijken", zegt hun God aldaar. Kunnen duivelen dat doen? Nee, tenzij dat zij sterker zijn dan Christus en ook dan Zijn Vader. "Niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken" (Johannes 10:28). "En niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders" (vers 29). Maar wat zegt u van de dood, die man en vrouw van elkaar scheidt, ja, die de ziel van het lichaam scheidt? Zal de dood dat niet doen? Nee, volgens Romeinen 8:38 en 39 is de apostel verzekerd, dat noch "dood" - hoe verschrikkelijk die ook is - "noch leven" - hoe begeerlijk dat ook is - "noch duivelen", die kwade "engelen", noch de werktuigen van de duivelen die het kwaad uitvoeren, hoewel ze "overheden" of "machten" op aarde zijn, noch boze "tegenwoordige dingen", die ons nu al terneer drukken; noch boze "toekomende dingen", die over ons zullen komen; noch de "hoogte" van wereldse zegeningen, noch de "diepte" van de wereldse ellende; noch "enig ander schepsel", goed of kwaad, "ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere." Zoals de dood de ziel van Christus van Zijn lichaam scheidde, maar noch Zijn ziel noch Zijn lichaam van Zijn Goddelijke natuur kon scheiden, zo blijven ook de ziel en het lichaam van de heiligen verenigd met Christus. Al worden de heiligen gescheiden van hun naaste familiebetrekkingen in de wereld en van al hun aardse genietingen, ja, al wordt hun ziel van hun lichaam gescheiden, en hun lichaam in wel duizend stukken verdeeld, en al worden hun "beenderen verstrooid, gelijk iemand op aarde iets gekloofd en verdeeld had", dan zullen toch hun ziel en hun lichaam, ieder stukje van dat lichaam, zelfs het kleinste stofje ervan, toch verenigd blijven met de Heere Christus, want zelfs in de dood slapen zij in Jezus (l Thess. 4:14). En Hij bewaart al hun beenderen (Psalm 34:21). Vereniging met Christus is "de genade in welke wij staan", vast en bestendig "als de berg Sion, die niet wankelt."

6. *Het is een verborgen vereniging.* Het Evangelie is een leer van verborgenheden. Het openbaart ons de wezenlijke vereniging van de drie Personen in één Godheid: "Deze Drie zijn één" (1 Johannes 5:7). Het openbaart ons de personele vereniging van de Goddelijke en menselijke natuur in de persoon van de Heere Jezus Christus: "God is geopenbaard in hel vlees" (l Tim. 3:16). Het openbaart ons ook de verborgen vereniging tussen Christus en de gelovigen: "Deze verborgenheid is groot" (Eféze 5:32). O, welke verborgenheden liggen hierin! Het Hoofd in de hemel, de leden op aarde, maar toch werkelijk verenigd. Christus in de gelovige, Christus Die in hen

leeft, Die in hen wandelt; en de gelovige die in God blijft, die de Heere Jezus aandoet, die Zijn vlees eet en Zijn bloed drinkt! Dit maakt de heiligen tot een verborgenheid voor de wereld, ja, een verborgenheid voor henzelf.

2. *De verborgen vereniging in het bijzonder.*

Ik ga nu wat meer in het bijzonder spreken over deze vereniging met Jezus Christus en de inenting in Hem en daarbij zal ik ten eerste letten op de natuurlijke stam, waaruit de ranken genomen worden; ten tweede op de bovennatuurlijke stam, waarin zij ingeënt worden; ten derde welke ranken van de oude stam worden afgenomen en in de nieuwe worden gezet; ten vierde gaan wij er op letten hoe dit gedaan wordt; en tenslotte gaan wij letten op de weldaden die uit deze vereniging en deze inenting vloeien.

1. **De natuurlijke stam waaruit de ranken genomen worden.**

Laten wij eens een blik werpen op de stam, waaruit de ranken worden genomen. De twee Adams, dat wil zeggen, *Adam en Christus,* zijn de twee stammen, want de Schrift spreekt over deze twee, alsof er niet meer mensen in de wereld waren geweest dan zij: "De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel; de laatste Adam tot een levendmakenden Geest" (l Korinthe 15:45). "De eerste mens is uit de aarde, aards; de tweede Mens is de Heere uit den hemel" (vers 47). En de reden is dat er nooit een mens is geweest, die geen rank was van een van deze twee stammen: alle mensen zijn in de ene stam of in de andere. In deze twee soorten mensen is de gehele mensheid verdeeld: "Hoedanig de aardse is, zodanig zijn ook de aardsen; en hoedanig de Hemelse is, zodanig zijn ook de hemelsen" (vers 48).
De eerste Adam is dus de natuurlijke stam. Op deze stam blijken de ranken die naderhand afgesneden worden en in Christus ingeënt worden, in het begin te groeien. Wat de gevallen engelen betreft, merken wij op dat zij, omdat zij geen betrekking hebben op de eerste Adam, ook geen betrekking hebben op de tweede. Wij moeten hier vier dingen onthouden:

1. Alle mensen, de Mens Christus uitgezonderd, zijn natuurlijke ranken van de eerste Adam: "Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld gekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is" (Romeinen 5:12).
2. De band die ons aan de natuurlijke stam verbond, was het verbond der werken. Adam, die onze natuurlijke wortel is, werd ook gemaakt tot de zedelijke wortel, omdat hij al zijn nakomelingen in zich droeg en hen zo vertegenwoordigde in het verbond der werken, want "door de ongehoorzaamheid van dien énen mens zijn velen tot zondaars gesteld geworden" (Romeinen 5:19). Nu diende er een speciale betrekking te zijn tussen die "éne mens" en die "velen", als grond om zijn zonden aan hen toe te rekenen. Deze betrekking kwam niet louter voort uit de natuurlijke band tussen hem en ons, zoals die er is tussen een vader en zijn kinderen. Zo staan wij immers in betrekking tot onze ouders uit wie wij rechtstreeks voortkomen, en wier zonden daarna niet aan ons worden toegerekend, zoals de zonde van Adam wel aan ons wordt toegerekend. Ze diende dan ook voort te komen uit een zedelijke band tussen Adam en ons, de band van een verbond, dat geen ander verbond kon zijn dan het verbond der werken, waarin wij met hem verbonden werden, zoals ranken met een stam. Daarom was Jezus Christus, hoewel Hij "een Zoon van Adam" was (Lukas 3:23-38), niet een van deze ranken. Dat was Hij niet, omdat Hij niet uit Adam voortkwam krachtens de huwelijkszegen die gegeven werd voor de val: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt" enzovoort (Genesis 1:28). Dat was Hij krachtens een bijzondere belofte, die gedaan werd na de val: net Zaad van de vrouw zal de kop van de slang vermorzelen (Genesis 3:15). Hij

kon niet vertegenwoordigd worden door Adam in een verbond dal voor zijn val gemaakt was.
3. Zoals het voor een rank onmogelijk is om in twee stammen tegelijk te zijn, zo kan geen mens tegelijkertijd zowel in de eerste als in de tweede stam zijn.
4. Hieruit volgt duidelijk dat allen die niet ingeënt zijn in Jezus Christus, nog ranken zijn van de oude stam en zo deelhebben aan de natuur ervan.

Nu moet u wat betreft de eerste Adam, onze natuurlijke stam, over het volgende goed nadenken:
Ten eerste moet u zien wat voor een stam hij oorspronkelijk was. Hij was een wijnstok door God geplant, een uitgelezen wijnstok, een "edele wijnstok, een geheel getrouw zaad." Over het planten van deze wijnstok was er een beraadslaging van de Drie-eenheid: "Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis" (Genesis 1:26). Er was geen verderf aan deze wijnstok te vinden. Er was genoeg vocht en levenssap in om al de takken te voeden, zodat hij Gode vruchten kon dragen. Ik bedoel dat Adam bekwaam was gemaakt om Gods geboden volmaakt te houden; dat zou het eeuwige leven teweeggebracht hebben voor hemzelf en voor al zijn nakomelingen. Aangezien allen sterven door Adams ongehoorzaamheid, zouden allen het leven gehad hebben door zijn gehoorzaamheid, als hij staande was gebleven.

Ten tweede moet u zien wat die stam nu is. Ach! Hij is totaal anders dan wat hij was, toen hij geplant werd door de Auteur en Fontein van alle goeds. Een rukwind uit de hel en een beet van de giftige tanden van de oude slang hebben van hem een verbasterde stam gemaakt, een dode stam; ja, zelfs een stam die doodt.

A. Het is in de eerste plaats een verbasterde, kwade stam.
Daarom zei de Heere tot Adam op die treurige dag: Waar zijt gij?" (Genesis 3:9). In welk een toestand bevindt u zich nu? "Hoe zijt gij Mij dan veranderd in verbasterde ranken van een vreemden wijnstok?" Of: Waar waart gij?" Waarom was u niet op de plaats waar wij elkaar altijd ontmoetten? Waarom duurde het zo lang voordat u kwam? Wat betekent deze vreselijke verandering? Wat betekent dit verbergen van uzelf voor Mij? Helaas! De stam is verbasterd, totaal bedorven. Hij is helemaal kwaad geworden en brengt wilde druiven voort. Hij verkiest de omgang met de duivel boven de gemeenschap met God. De satan wordt geloofd, en God Die de Waarheid Zelf is, wordt niet geloofd. Hij die de vriend van God was, zweert nu samen tegen Hem. Duisternis is gekomen in de plaats van licht. Onwetendheid heerst in de geest, waar Goddelijke kennis schitterde. De wil die eertijds rechtvaardig en geregeld was, is nu een opstandeling geworden tegen zijn Heere. In de gehele mens heerst een verschrikkelijke verwarring.

Laat ik nu, voordat ik verder ga, even stoppen en opmerken dat hier een spiegel is voor zowel de heiligen als de zondaars. Zondaars, blijf hier eens even staan en bezie eens nauwkeurig wie u bent; en heiligen, verneem eens, wal u eens was. Zondaars, u bent de ranken van een verbasterde stam. U kunt inderdaad vruchten dragen, maar nu uw wijnstok de wijnstok van Sodom is, moeten uw wijndruiven vanzelfsprekend Vergiftige wijndruiven" zijn (Deut. 32:32). De Schrift spreekt van twee soorten vruchten, die groeien aan de ranken van de natuurlijke stam en het is duidelijk genoeg dat ze dezelfde natuurlijke eigenschappen bezitten als hun verbasterde stam.
(1) "De stinkende druiven" van goddeloosheid (Jesaja 5:2). Door de invloed van de hel groeien deze er in overvloed, zie Galaten 5:19-21. Aan hun poorten vindt men allerlei vruchten van dat soort, zowel oude als nieuwe vruchten. Stormen komen van de hemel om ze in hun groei te belemmeren, maar toch blijven ze groeien. Ze krijgen slagen toegebracht met het zwaard des Geestes, het Woord van God, de consciëntie geeft ze menige verborgen klap en toch groeien ze welig.

(2) "Vruchten voor henzelf" (Hoséa 10:1). Wat zijn al de werken der gehoorzaamheid van de onvernieuwde mens anders? Wat zijn zijne verbetering, zijn ernstig gedrag, zijn gebeden en zijn goede werken anders? Ze worden alle hoofdzakelijk voor hemzelf gedaan, niet ter ere van God. Deze vruchten zijn als de appels van Sodom: ze zijn mooi om naar te kijken, maar ze vervallen tot as, wanneer men ze betast en beproeft. U denkt dat u niet alleen de bladeren van een belijdenis hebt, maar ook de vruchten van een heilige levenswandel, maar als u niet afgebroken bent van de oude stam en niet ingeënt bent in Christus Jezus, dan neemt God uw vruchten niet aan en slaat Hij er geen acht op.

Hier moet ik de gelegenheid aangrijpen om u te zeggen *dat er in de hemel vijf gebreken zullen gevonden worden aan uw beste vruchten.*

a. Hun *bitterheid.* "Zij hebben bittere bezien" (Deut. 32:32). Er is een geest van bitterheid waarmee sommigen voor het aangezicht des Heeren komen bij het vervullen van hun godsdienstige plichten, omdat zij in boosheid en nijdigheid leven. Sommigen koesteren die tegen anderen, omdat zij hen overtreffen in een heilige levenswandel, of omdat zij een andere mening zijn toegedaan of een andere weg bewandelen dan zij. Dit is, waar deze geest ook heerst, een vreselijk symptoom van een onwedergeboren staat. Maar ik bedoel dit niet zozeer, als wel datgene dat eigen is aan al de ranken van de oude stam, namelijk: "het zuurdesem der Farizeeën, welke is geveinsdheid" (Lukas 12:1), dat iedere plicht die zij vervullen, verzuurt en verbittert. "De wijsheid" die "vol goede vruchten" is, is "ongeveinsd" (Jak. 3:17).
b. Hun *slechte reuk.* "Hun werken zijn gruwelijk", want zij zijn zelf "verdorven" (Psalm 14:1). Ze rieken allen naar de oude stam, niet naar de nieuwe. Het is een bijzonder voorrecht van de heiligen, dat zij "Gode een goede reuk van Christus' zijn (2 Korinthe 2:15). De vruchten van de onwedergeboren mens rieken niet naar de liefde tot Christus, noch naar het bloed van Christus, noch naar het reukwerk van Zijn voorspraak en daarom zullen ze nooit in de hemel aangenomen worden.
c. Hun *onrijpheid.* Hun druiven zijn "onrijpe druiven" (Job 15:33). De "Zon der gerechtigheid" heeft er geen invloed op om ze tot volmaaktheid te brengen. Ze hebben de vorm van vruchten, maar meer ook niet. Zij bouwen op hun plichten, maar het ontbreekt hen aan rechte beginselen en goede oogmerken: hun werken worden niet "in God gedaan" (Johannes 3:21). Hun gebeden ontvallen aan hun lippen, voordat hun hart doortrokken is van het levenssap van de Geest der gebeden. Hun tranen rollen uit hun ogen, voordat hun hart echt vertederd is. Hun voeten gaan nieuwe paden bewandelen en hun wijze van doen is veranderd, terwijl hun natuur niet veranderd is.
d. Hun *lichtheid.* Als zij "in weegschalen worden gewogen", dan worden zij "te licht gevonden" (Dan. 5:27). Als bewijs daarvan zult u opmerken dat zij hun ziel niet vernederen, maar dat zij die in hoogmoed verheffen. De goede vruchten van heiligheid doen de takken waaraan ze groeien, doorbuigen, zodat ze bijna de grond raken: "Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is" (l Korinthe 15:10). De verzengde vruchten van de verrichtingen van de onwedergeborenen hangen licht aan de takken die zich hoog naar de hemel strekken: "Nu weet ik, dat de HEERE mij weldoen zal, omdat ik dezen Leviet tot een priester heb" (Richt. 17:13). Zij zien er inderdaad zo verheven uit, dat God hen niet kan aanschouwen: "Waarom vasten wij en Gij ziet het niet aan?" (Jesaja 58:3). Hoe meer plichten zij vervullen en hoe beter zij ze schijnen te doen, des te minder worden zij vernederd, des te meer worden zij opgeblazen. De geestesgesteldheid van de zondaar is precies het tegenovergestelde van wat in de heiligen gevonden wordt. Voor mensen die niet in Christus zijn, en ook niet begerig zijn om in Hem gevonden te wonden, zijn hun plichten als blazen die met lucht gevuld zijn, waarmee zij denken naar het land van Immanuël te kunnen zwemmen. Deze moeten echter wel in stukken breken en als gevolg

daarvan zinken zij, omdat zij Christus niet aanvaarden als Degene "Die hun hoofd opheft" (Psalm 3:4).

e. Het zijn *niet "allerlei edele vruchten"* (Hooglied 7:13). Christus de Koning moet gediend worden met een verscheidenheid van vruchten. Waar God van het hart "Zijn hof" maakt, daar plant Hij, zoals Salomo deed, "bomen van allerlei vrucht" (Pred. 2:5). En bijgevolg brengt het "de vrucht des Geestes in alle goedheid" voort (Eféze 5:9). Maar "alzo zijn de goddelozen niet": hun gehoorzaamheid is nooit allesomvattend, er is altijd wel iets dat ervan uitgezonderd is. Kortom, hun vruchten zijn vruchten van een kwade boom, die niet in de hemel aangenomen kunnen worden.

B. *Onze natuurlijke stam is overeenkomstig de bedreiging een dode stam:* Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven" (Genesis 2:17). Hun "wortel" is nu "als een uittering", geen wonder dat "hun bloem als stof zal opvaren" (Jesaja 5:24). De slag heeft het binnenste van de stam geraakt, het sap is er uitgelopen en de boom is verdord. De vloek van het eerste verbond is er als een hete bliksemstraal van de hemel ingeslagen en heeft hem vernield. Hij is nu vervloekt als die "vijgenboom": "Uit u worde geen vrucht meer in der eeuwigheid" (Mattheüs 21:19). Nu deugt hij nergens meer voor dan alleen om onnuttelijk de aarde te beslaan en om Tofeth van brandstof te voorzien.

Sta mij toe dat ik hier ook wat over uitweid. Iedere onvernieuwde mens is een rank van een dode stam. Wanneer u, o zondaar, een dode boomstam ziet, waar al het sap uit is, met ranken eraan die in dezelfde toestand verkeren, dan moet u hem beschouwen als een treffend beeld van de staat van uw ziel.

- *Als de stam dood is, dan kan het niet anders of de ranken moeten dor zijn.* Helaas! De onvruchtbaarheid van vele belijders laat duidelijk zien aan welke stam zij groeien. Het is gemakkelijk om geloof voor te wenden, maar "toon mij uw geloof uit uw werken", als u dat kunt (Jak. 2:18).
- Een dode stam kan geen sap aanvoeren naar de ranken en ze vruchten voort laten brengen. Het verbond der werken was de band van onze vereniging met de natuurlijke stam, maar nu is het "door het vlees krachteloos" geworden; dat wil zeggen dat het krachteloos is geworden door de ontaarding en verdorvenheid van de menselijke natuur (Romeinen 8:3). Het is krachtig genoeg om te gebieden, en om zware lasten te binden op de schouders van hen die niet in Christus zijn, maar het verschaft geen kracht om die lasten te dragen. Het sap dat eens in de wortel was, is nu weg, en de wet neemt als een genadeloze schuldeiser de erfgenamen van Adam gevangen en zegt: "Betaal mij wat gij schuldig zijt", terwijl hun goederen helaas zijn verkwist.
- Alle kosten en moeite die men aan de boom besteedt waar het leven uit is, zijn tevergeefs. Tevergeefs arbeiden mensen om vruchten aan de ranken te krijgen, wanneer er geen sap in de wortel is. In de eerste plaats is al de moeite van de hovenier tevergeefs. Predikanten arbeiden tevergeefs aan de ranken van de oude stam, wanneer ze eraan blijven zitten. Vele preken worden gehouden zonder enig resultaat, omdat er geen leven is om gevoelige indrukken te geven. Slapende mensen kunnen wakker gemaakt worden, maar de doden kunnen niet zonder een wonder opgewekt worden. Zo moet ook de dode zondaar in die toestand blijven, als hij niet door een wonder van genade in het leven teruggeroepen wordt.

In de tweede plaats *zijn de invloeden van de hemel op zo'n boom tevergeefs.* Tevergeefs daalt de regen erop neer; tevergeefs wordt hij blootgesteld aan de winterkou en de vorst. De Heer van de wijngaard graaft om menige dode ziel, maar de ziel wordt niet beter. "Al stiet gij den dwaas in een mortier..., zijn dwaasheid zou van hem niet afwijken." Al komt hij veel kruisen in zijn leven tegen, toch houdt hij vast aan zijn wellusten. Stel dat hij op een ziekbed gelegd wordt, dan zal hij daar

neerliggen als een ziek beest. Hij zal zuchten onder zijn lijden, maar hij zal niet treuren over zijn zonden en hij zal er zich ook niet van afkeren. Stel dat de dood zelf hem zal aangrijnzen, dan zal hij trots vasthouden aan zijn hoop, alsof hij de grimmige boodschapper verlegen zou kunnen maken door hem strak aan te kijken. Soms komt hij onder de indruk van de algemene werkingen van de Goddelijke Geest: hij wordt naar huis gestuurd met een bevend hart en met pijlen van overtuiging in zijn ziel.

Tenslotte overwint hij echter deze dingen en waant hij zich weer zo veilig als ooit. In de derde plaats zijn zomer en winter voor de ranken aan de dode stam gelijk. Wanneer andere ranken eromheen uitbotten, in volle bloei staan en vruchten voortbrengen, is er in hen geen verandering: de dode stam kent helemaal geen groeitijd. Misschien is het in de winter moeilijk om te weten welke bomen er dood zijn en welke er leven, maar het voorjaar laat dat duidelijk zien. Er zijn sommige perioden waarin er weinig leven te bespeuren valt, zelfs onder de heiligen, maar de tijden van geestelijke opleving komen toch tenslotte. Maar zelfs "wanneer de wijnstok bloeit en de granaatappel uitbot" - wanneer zaligmakende genade zich openbaart door haar levendige werkingen, om het even waar - zijn de ranken aan de oude stam nog verdord. Wanneer onder de heiligen "de dorre beenderen naderen, elk been tot zijn been", dan liggen de beenderen van de zondaar nog steeds "verstrooid aan den mond des grafs." Het zijn bomen die "onnuttelijk de aarde beslaan." Ze staan op het punt omgehouwen te worden, en ze zullen omgehouwen worden voor het vuur, als God in Zijn goedertierenheid dit niet voorkomt door ze van de stam af te snijden en ze in een andere stam in te enten.

Als de stam sterft, hoe kunnen dan de ranken in leven blijven? Als het sap uit de wortel en uit de kern van de stam weg is, dan moeten de ranken wel verdorren. "In Adam sterven allen" (l Korinthe 15:22). De wortel stierf in het paradijs, en al de ranken stierven in de wortel en met de wortel. De wortel is vergiftigd, en daardoor geraken de ranken besmet: "de dood is in de pot." Allen die van de vruchten of van de spijs proeven, worden gedood.
Weet dan, dat iedere natuurlijke mens een rank is van *een dodende stam.* Onze natuurlijke wortel geeft ons alleen geen leven, maar hij heeft een dodelijke kracht die al de ranken ervan bereikt.

Er zijn vier dingen die de eerste Adam op al zijn ranken overbrengt, en deze blijven in degenen die niet in Christus ingeënt worden en zij drukken hen terneer.

- Ten eerste is dat een verdorven natuur. Hij zondigde en zijn natuur werd daardoor verdorven of ontaard en deze verdorvenheid wordt overgebracht op heel zijn nageslacht. Hij was besmet en de besmetting verspreidde zich over al zijn zaad.
- Ten tweede is dat de schuld, waaraan de straf wettelijk verbonden is: "Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is, in welken allen gezondigd hebben" (Romeinen 5:12). De bedreigingen van de wet zijn als koorden des doods, gevlochten rond de ranken van de oude stam om ze over de heg in het vuur te trekken. Tot het moment dat zij door het snoeimes van de oude stam worden afgesneden, hangt het zwaard van de wraak boven hun hoofd om hen neer te vellen.
- Ten derde brengt deze dodende stam de vloek over op de ranken. Daar de stam als stam vervloekt is - want ik spreek niet over Adam in zijn persoonlijke en particuliere hoedanigheid - zo zijn ook de ranken vervloekt: Want zovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek" (Galaten 3:10). Deze vloek treft de gehele mens en alles wat hem toebehoort. Deze vloek treft ieder ding dat hij bezit en hij werkt op drieërlei wijze:
    a. De vloek werkt als een vergif, dat besmet. Zo "zijn hun zegeningen vervloekt" (Mal, 2:2). Wat de mens ook geniet, het kan hem geen goed doen, maar

kwaad, omdat hij zo vergiftigd is door de vloek. Zijn Voorspoed" in de wereld Verderft hem" (Spreuken 1:32). De bediening van het Evangelie is "een reuk des doods ten dode" voor hem (2 Korinthe 2:16). Zijn schijnbare prestaties op het gebied van de godsdienst zijn een vloek voor hem; zijn kennis dient alleen maar om hem opgeblazen te maken en zijn plichten doen alleen maar dienst om hem van Christus af te houden.

b. De vloek werkt "als een mot", die opeet en stukje bij beetje verwoest: "Daarom zal Ik Efraïm zijn als een mot" (Hoséa 5:12). Er knaagt een worm aan de wortel die hem langzamerhand opeet. Zo achtervolgde de vloek Saul, totdat hij hem van al zijn genietingen en zelfs zijn uiterlijk vertoon van de godsdienst beroofde. Soms verteren zij als "het vette der lammeren" en smelten zij weg als sneeuw voor de zon.
c. De vloek handelt als een woeste leeuw: "Ik zal Efraïm zijn als een felle leeuw" (Hoséa 5:14). De Heere "zal op hen regenen strikken, vuur en zwavel, en een geweldige stormwind." Hij doet dat op zo'n wijze dat zij met de stroom weggedreven worden. Hij ontrukt hen in Zijn toorn hun genietingen, Hij achtervolgt hen met verschrikkingen. Hij scheurt hun ziel uit hun lichaam en werpt de dode rank in het vuur. Zo verteert de vloek als een vuur dat niemand kan blussen.

- Ten vierde brengt de dodende stam de dood over naar de ranken die eraan zitten. Adam nam de vergiftigde beker en dronk hem in één teug leeg. Dit veroorzaakte de dood voor hemzelf en voor ons. Wij kwamen geestelijk dood in de wereld en zijn daarbij onderworpen aan de eeuwige dood, en onvoorwaardelijk blootgesteld aan de tijdelijke dood. Deze wortel is voor ons als de rivier de Scythia, die, naar men zegt, iedere dag kleine blaasjes voortbrengt, waaruit een soort kleine vliegjes komen, die "s morgens tevoorschijn komen, s middags vleugels krijgen en "s avonds sterven. Dit is een zeer levendig beeld van onze sterfelijke staat.

Nu, geliefde toehoorders, *is het niet absoluut noodzakelijk om van onze natuurlijke stam afgebroken te worden?* Wat zullen onze schone bladeren van een belijdenis, of onze vruchten van plichten ons baten, indien wij nog steeds ranken zijn van de verbasterde, dode en dodende stam? Maar helaas! Onder de vele vragen die onder ons opgeworpen worden, zijn er maar weinige die erover gaan, of ik afgebroken ben van de oude stam, of niet. Of ik ingeënt ben in Christus of niet. Ach! Waartoe dient al deze tijdverspilling? Waarom is er zoveel rumoer over de godsdienst onder velen die geen goed verslag kunnen geven dat zij een goed fundament hebben gelegd, omdat zij enkel en alleen vreemdelingen zijn van de bevindelijke godsdienst? Ik vrees dat, als God in Zijn goedertierenheid niet bijtijds de godsdienst van velen ondermijnt en ons niet laat zien dat wij helemaal geen godsdienst bezitten, het in ons stervensuur zal blijken dat "onze wortel is als een uittering" en dat "onze bloem als stof zal opvaren." Laten wij daarom onze staat onderzoeken, opdat wij op het eind van ons leven geen dwazen zullen blijken te zijn.

2. **De bovennatuurlijke stam waarin zij ingeënt worden.**

Laten wij nu aandachtig de bovennatuurlijke stam bezien waarin de ranken, die van de natuurlijke stam zijn afgesneden, worden ingeënt. Jezus Christus wordt soms de "Spruite" genoemd (Zacharia 3:8). Dat is Hij wat betreft Zijn menselijke natuur, daar Hij een Spruit is, de voornaamste Spruit van het huis van David. Soms wordt Hij een "Wortel" genoemd (Jesaja 11:10). Wij zien beide tezamen in Openbaring 22:16: "Ik ben de Wortel en het Geslacht Davids." Hij is Davids Wortel als God en Hij is Zijn Geslacht als Mens. De tekst zegt ons dat Hij "de Wijnstok" is; dat wil zeggen dat Hij

als Middelaar de Wijnstok is, waarvan de gelovigen de ranken zijn. Zoals het sap uit de aarde komt in de wortel en de stam en vandaar wordt verspreid naar de ranken, zo wordt door Christus als Middelaar, Goddelijk leven overgebracht van de Fontein naar degenen die door het geloof met Hem verenigd worden: "Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft en Ik leef door den Vader, alzo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij"(Johannes 6:57). Nu is Christus Middelaar, niet alleen als God, zoals sommigen hebben beweerd, en ook niet alleen als Mens, zoals de Roomsen over het algemeen van oordeel zijn, maar Hij is Middelaar als God-Mens: "De gemeente Gods, welke Hij verkregen heeft door Zijn eigen bloed" (Handelingen 20:28). "...Christus, Die door den eeuwigen Geest Zichzelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft" (Hebreeën 9:14).
De Goddelijke en de menselijke natuur handelen elk op onderscheiden wijze, maar ze hebben toch een gezamenlijke werking in het vervullen van Zijn ambt als Middelaar. Dit wordt verduidelijkt door de overeenkomst met een gloeiend zwaard dat tegelijkertijd snijdt en brandt. Terwijl het snijdt, brandt het en terwijl het brandt, snijdt het: het staal snijdt en het vuur brandt. Daarom is Christus, de God-Mens, de Stam waarvan de gelovigen de ranken zijn. Zij zijn verenigd met de gehele Christus. Zij zijn met Hem verenigd in Zijn menselijke natuur, daar zij "leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn benen" zijn (Eféze 5:30). Zij zijn ook verenigd met Hem in Zijn Goddelijke natuur, want zo spreekt de apostel van deze vereniging: "Christus is onder u, de Hoop der heerlijkheid" (Kol.1:27). En door Hem zijn zij verenigd met de Vader en met de Heilige Geest: "Zo wie beleden zal hebben, dat Jezus de Zone Gods is, God blijft in hem en hij in God" (1 Johannes 4:15). Het geloof, de band van deze vereniging, ontvangt de gehele Christus, de God-Mens, en verbindt ons zo aan Hem in die hoedanigheid.

Zie hier, o gelovigen, uw hoge voorrecht. U was eens een rank van een verbasterde stam, gelijk ook de anderen, maar u bent nu uit genade een rank van de ware Wijnstok geworden (Johannes 15:1). U bent afgesneden van een dode en dodende stam en ingeënt in de laatste Adam, Die tot een levendmakende Geest is geworden (l Korinthe 15:45). Uw verlies door de eerste Adam is met groot voordeel goedgemaakt door uw vereniging met de tweede Adam. Adam was in zijn beste staat slechts een struik in vergelijking met Christus, de Boom des levens. Adam was slechts een dienstknecht, Christus is de Zoon, de Erfgenaam en de Heere van alle dingen, "de Heere uit den hemel". Het kan niet ontkend worden, dat er genade te zien was in het eerste verbond, maar ze wordt net zover overtroffen door de genade van het tweede verbond als de schemering wordt overtroffen door het licht van de middag.

3. Vraag. *Welke ranken worden er uit de natuurlijke stam genomen en in deze Wijnstok ingeënt?*
Antwoord.
Dat zijn de uitverkorenen en niemand anders. Zij en zij alleen worden ingeënt in Christus en bijgevolg wordt niemand dan zij afgesneden van de dodende stam. Alleen voor hen treedt Hij tussenbeide, opdat zij één mogen zijn in Hem en Zijn Vader (Johannes 17:9-23). Het geloof, de band van deze vereniging, wordt aan niemand anders gegeven. Het is "het geloof der uitverkorenen Gods" (Titus 1:1). De Heere gaat vele ranken die groeien aan de natuurlijke stam, voorbij. Hij snijdt er slechts hier één en daar één af en ent ze in de ware Wijnstok in, overeenkomstig met wat vrije liefde heeft bepaald.
Dikwijls kiest Hij de rank waarvan wij allerminst zouden verwachten dat Hij die zou kiezen, terwijl Hij de voornaamste ranken aan de natuurlijke stam achterlaat. Hij gaat de "machtigen" en de "edelen" voorbij en Hij roept "het zwakke, het onedele en het verachte" (l Korinthe 1:26-28). Ja, Hij laat dikwijls de mooie en gladde ranken achter, en Hij neemt de ruwe en knoestige, en "dit waan gij sommigen; maar gij zijt

afgewassen", enzovoort (l Korinthe 6:11). Als wij vragen waarom dit zo is, dan vinden wij geen andere reden dan dat zij "uitverkorenen zijn in Hem" (Eféze 1:4). "Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus" (vers 5).
Dus worden zij tezamen vergaderd in Christus, terwijl Hij de overigen laat blijven groeien aan hun natuurlijke stam om later in bundels gebonden te worden voor het vuur. Daarom zal het Evangelie, tot wie het ook tevergeefs mag komen, een gezegende uitwerking hebben op Gods uitverkorenen: "Er geloofden zovelen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven" (Handelingen 13:48). Waar de Heere veel volk heeft, daar zal het Evangelie vroeger of later veel vrucht dragen. Zij die verlost zullen worden, zullen toegevoegd worden aan het verborgen lichaam van Christus.

4. *Nu moet ik aantonen hoe de ranken van de natuurlijke stam, de eerste Adam, worden afgesneden, en in de ware Wijnstok, de Heere Jezus Christus, worden ingeënt.*

Het is aan de landman te danken, niet aan de rank, dat ze van haar natuurlijke stam wordt afgesneden en in de nieuwe stam wordt ingeënt. Als de zondaar van de eerste stam wordt afgehaald, dan is hij lijdelijk. Hij kanen wil ook niet uit eigen beweging eraf komen, maar hij klemt zich eraan vast, totdat hij door de kracht van de Almachtige eraf genomen wordt: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke" (Johannes 6:44). En in Johannes 5:40: "En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben." De ingeente ranken zijn "Gods akkerwerk" (l Korinthe 3:9), "een planting des HEEREN" (Jesaja 61:3). Het gewone middel waarvan Hij gebruikmaakt bij dit werk, is de bediening van het Woord: "Wij zijn Gods medearbeiders" (l Korinthe 3:9). Maar de krachtige uitwerking ervan is geheel van Hem, welke bekwaamheden de predikant ook bezit, of hoe godvruchtig hij ook is: "Zo is dan noch hij die plant iets, noch hij die natmaakt, maar God Die den wasdom geeft" (l Korinthe 3:7). De apostelen predikten tot de Joden, maar toch bleef de grootste meerderheid van dat volk ongelovig: "Wie heeft onze prediking geloofd?" (Romeinen 10:16). Ja, Christus Die sprak zoals nooit een mens had gesproken, zegt Zelf over de vrucht van Zijn eigen evangeliebediening: "Ik heb tevergeefs gearbeid, Ik heb Mijn kracht onnuttelijk en ijdellijk toegebracht" *(Jesaja* 49:4). Er kan op de ranken gehakt worden door de prediking van het Woord, maar de slagen zullen er nooit doorheen gaan, totdat ze afdoende geraakt worden door een slag van een almachtige arm. Gods gewone wijze van handelen is echter om "door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven" (l Korinthe 1:21). De afsnijding van de rank van de natuurlijke stam wordt verricht door het snoeimes van de wet in de hand van Gods Geest: Want ik ben door de wet der wet gestorven" (Galaten 2:19). Wij zijn door de band van het verbond der werken, zoals ik hiervoor al gezegd heb, verbonden met onze natuurlijke stam. Daarom doen mensen met het verbond der werken, zoals een vrouw die niet gaarne verstoten wil worden, met de huwelijksband doet: zij pleit erop en zij klemt zich eraan vast. Zo doen mensen met het verbond der werken. Zij houden zich eraan vast, zoals de man die het schip met zijn handen vasthield: toen zijn ene hand eraf gehakt werd, bleef hij het schip vasthouden met zijn andere hand en toen allebei zijn handen eraf gehakt waren, hield hij het vast met zijn tanden. Dit zal blijken als wij het werk dat de Heere aan mensen besteedt wanneer Hij hen van de oude stam verwijdert, duidelijk in ogenschouw nemen. Ik stel nu voor dit te doen door u op de volgende bijzonderheden te wijzen.

Twaalf slagen waardoor een rank van de natuurlijke stam wordt afgesneden

1. Wanneer de Geest des Heeren in een persoon begint te werken om hem tot Christus te brengen, dan vindt Hij hem in een Laodicese toestand. Hij is vast in slaap, zich niet

bewust van enig gevaar en hij droomt van de hemel en de gunst Gods, hoewel hij vol zonde is tegen de Heilige Israëls: "Gij weet niet, dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt" (Openbaring 3:17). Daarom werpt de Geest enige lichtstralen in de duistere ziel en Hij laat de mens zien dat hij een verloren mens is, als hij geen nieuw blad opslaat en zich geen nieuwe levenswijze eigen maakt. Zo wordt er door de Geest des Heeren, Die handelt als de Geest der dienstbaarheid, een gerechtshof opgericht in het binnenste van de mens, waar hij wordt aangeklaagd, beschuldigd en veroordeeld wegens het verbreken van de wet Gods. Hij wordt overtuigd van zonde, en van gerechtigheid (Johannes 16:8). En nu kan hij niet langer gerust slapen in zijn vroegere levenswijze. Dit is de eerste slag die de rank krijgt om haar af te snijden.

2. Hierop verlaat de mens zijn vroegere goddeloze levenswijze. Hij verlaat zijn liegen, vloeken, sabbatsschending, stelen en andere praktijken, hoewel ze dierbaar voor hem zijn als zijn rechteroog. Hij zal ze liever laten varen dan zijn ziel verderven. Het schip gaat waarschijnlijk zinken, en daarom gooit hij zijn goederen overboord om zelf niet om te komen. En nu begint hij zichzelf in zijn hart te zegenen, en zijn bewijsstukken voor de hemel met blijdschap te bezien, terwijl hij zichzelf een betere dienstknecht van God vindt dan vele anderen: "O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers", enzovoort (Lukas 18:11). Hij krijgt echter spoedig weer een slag met de bijl van de wet, die hem laat zien, dat alleen hij die doet hetgeen geschreven is in het boek der wet, erdoor zalig kan worden. Zij laat hem ook zien dat zijn negatieve heiligheid een te geringe beschutting is tegen de storm van Gods toorn. En zo, hoewel zijn zonden van bedrijf daarvóór zwaar op hem rustten, beginnen nu zijn zonden van nalatigheid zich te verdringen in zijn gedachten en dat gaat gepaard met een reeks vloeken van de wet en van wraak. En elk van de Tien Geboden brandt op hem los met donderslagen van toorn, omdat hij de plichten die van hem geëist werden, heeft verzuimd.

3. Daarop gaat hij trachten een positief heilige levenswijze te leiden. Hij is niet alleen niet goddeloos meer, maar hij verricht ook godsdienstige plichten. Hij bidt, hij tracht zich de godsdienstige principes eigen te maken, hij onderhoudt de dag des Heeren stipt en zoals Herodes "doet hij vele dingen" en hoort predikaties "gaarne". Kortom, er is een grote mate van gelijkvormigheid in zijn uiterlijk gedrag aan de letter van de beide tafelen der wet.
En nu is er in die mens een geweldige verandering te zien, die zijn buren wel op moeten merken. Hij wordt daarom door de Godvruchtigen met blijdschap als een biddend mens in hun gezelschap toegelaten. Hij kan met hen spreken over godsdienstige zaken, ja, zelfs over zielsbevindingen waar sommigen geen kennis van hebben. En het goede oordeel dat zij over hem hebben, bevestigt het goede oordeel dat hij over zichzelf heeft. Deze stap in de godsdienst is voor velen die nooit verder komen, noodlottig.

4. Maar hier brengt de Heere aan de uitverkoren rank een nieuwe slag toe. De consciëntie beschuldigt hem heftig van enige verkeerde stappen die hij gedaan heeft in zijn levenswandel: de verwaarlozing van een of andere plicht, of het begaan van een of andere zonde die een smet werpt op zijn levenswandel. Dan verschijnt het vlammend zwaard van de wet boven zijn hoofd en de vloek weerklinkt in zijn oren, omdat hij "niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen" (Galaten 3:10). 4. Om deze reden is hij verplicht een andere zalf te zoeken voor zijn pijnlijke wond. Hij gaat tot God, belijdt zijn zonden en hij smeekt om vergeving ervan, terwijl hij belooft er in de toekomst voor op zijn hoede te zijn. Zo vindt hij rust en denkt dat hij die wel nemen mag, aangezien de Schrift zegt: "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve" (1 Johannes 1:9). Hij houdt er geen rekening mee, dat hij grijpt naar een voorrecht dat

alleen toekomt aan hen die ingeënt zijn in Christus en in het verbond der genade zijn opgenomen. De ranken echter die nog aan de oude stam groeien, kunnen daarop niet pleiten.
En hier worden soms nadrukkelijke en speciale geloften gedaan tegen die en die zonde en verbinden zij zich tot die en die plicht. Zo doen velen heel hun leven en zij kennen geen andere godsdienst dan het doen van hun plichten. Zij belijden de dingen waarin zij tekortschieten en vragen er vergiffenis voor, terwijl zij zichzelf de eeuwige gelukzaligheid beloven, hoewel zij volslagen vreemdelingen zijn van Christus. Hier zijn vele uitverkorenen gewond terneer geworpen en vele verworpenen zijn hier gedood, terwijl de wonden van geen van beiden diep genoeg waren om hen van hun natuurlijke stam af te snijden. Maar de Geest des Heeren geeft de rank die afgesneden moet worden, een slag die nog dieper gaat. De Geest toont hem dat hij tot nu toe slechts een heilige aan de buitenkant geweest is. De Geest ontdekt hem aan de vuile lusten die in zijn hart wonen, waaraan hij daarvoor geen aandacht schonk: "Maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden" (Romeinen 7:9). Dan ontdekt hij dat zijn hart een mesthoop is van helse lusten, gevuld met hebzucht, trotsheid, boosaardigheid, vuilheid en dergelijke. Nu, zodra de deur van "zijn geheelde binnenkameren" zo voor hem geopend wordt en hij ziet wat "zij doen in de duisternis", dan blijft er van zijn uiterlijke godsdienst niets over. Dan leert hij een nieuwe godsdienstige les, namelijk: Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is" (Romeinen 2:28).

5. Daarop gaat hij verder, en gaat hij zich zelfs bezighouden met zijn inwendige godsdienst. Hij gaat krachtiger aan het werk dan ooit tevoren. Hij treurt over de boosheden van zijn hart, en hij tracht het onkruid te overwinnen dat hij in die verwaarloosde tuin ziet groeien. Hij spant zich in om zijn hoogmoed en zijn hartstocht te bedwingen en om onkuisheden die hij overdenkt, uit te bannen. Hij bidt inniger, luistert aandachtiger en tracht zijn hart tot ontroering te brengen bij iedere godsdienstige plicht die hij vervult.
Zo gaat hij van zichzelf denken dat hij niet alleen een uitwendige, maar ook een inwendige christen is. U moet zich hier niet over verwonderen, want er zit hier niets in dat de kracht van de natuur te boven gaat, of wat men kan bereiken onder de krachtige invloed van het verbond der werken. Daarom wordt er een slag toegebracht, die nog dieper gaat. De wet legt de consciëntie van die mens ten laste, dat hij "een overtreder van den buik af is geweest, dat hij als een schuldig schepsel ter wereld is gekomen. De wet beschuldigt hem ervan dat hij in de tijd van zijn onwetendheid en zelfs sinds zijn ogen geopend werden, schuldig is geweest aan vele dadelijke zonden, die hij helemaal over het hoofd heeft gezien, of die hij niet voldoende betreurd heeft. Geestelijke zweren, die niet genezen zijn door het bloed van Christus, maar op een of andere wijze oppervlakkig geheeld zijn, raken immers gemakkelijk geïrriteerd en breken even spoedig weer open. En daarom grijpt de wet hem bij de keel en zegt: "Betaal mij wat gij schuldig zij t."

6. Dan zegt de zondaar in zijn hart: "Wees lankmoedig over mij, en ik zal U alles betalen." Zo gaat hij aan het werk om een beledigd God te verzoenen en om boete te doen voor zijn zonden. Hij vernieuwt zijn bekering, tenminste wat er voor door moet gaan. Hij verdraagt geduldig al de verdrukkingen die hij moet ondergaan, ja, hij kwelt zichzelf door zich het gebruik van zijn wettige geriefelijkheden te ontzeggen. Hij zucht zwaar, treurt bitterlijk en roept onder tranen om vergeving, totdat hij zichzelf zover heeft gebracht dat hij zich verbeeldt dat hij deze verkregen heeft. Zo heeft hij dus boete gedaan voor wat "tevoren geschied is" en heeft hij besloten een goede dienstknecht van God te zijn en om in de toekomst de Heere inwendig en uitwendig te blijven gehoorzamen. Maar de slag moet toch nog dichter bij het hart gebracht worden, voordat de rank eraf valt. De Heere laat hem in de spiegel van de wet zien hoe hij zondigt in alles wat hij doet, zelfs in het beste wat hij kan doen en daarom

klinkt die vreselijke roep opnieuw in zijn oren: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen" (Galaten 3:10). Toen gij vasttet en rouwklaagdet", zegt de Heere, "hebt gijlieden Mij, Mij enigszins gevast?" Zal modderig water schone kleren maken? Zult u voor één zonde voldoen met een andere zonde? Dwaalden uw gedachten niet af bij het doen van die of die plicht? Waren uw genegenheden niet mat bij een andere? Wierp uw hart geen zondige blik op die of die afgod? En rees er geen vlaag van ongeduld op in uw hart onder die of die verdrukking? "Zou Mij zulks aangenaam zijn van uw hand?... Ja, vervloekt zij de bedrieger, die... offert wat verdorven is" (Mal. 1:13,14). En zo wordt hij zover afgebroken, dat hij inziet, dat hij niet in staat is om te voldoen aan de eisen van de wet.

7. Daarom gaat hij, als een gebroken mens die ziet dat hij niet in staat is om al zijn schulden te betalen, een schikking maken met zijn schuldeiser. En omdat hij streeft naar rust en troost, doet hij wat hij kan om de wet te vervullen en wat betreft datgene waarin hij tekortschiet, daarvan verwacht hij dat God de wil voor de daad zal aannemen. Terwijl hij zo zijn best doet en het nog beter wil doen, gaat hij op een bedrieglijke wijze zichzelf wijsmaken dat zijn staat goed is. Hierdoor worden er duizenden verdorven. Maar de uitverkorenen krijgen een nieuwe slag, die hen in deze toestand hun houvast doet verliezen. De leer van de wet dringt zich aan hun consciëntie op, en ze toont hen aan dat nauwgezette en volkomen gehoorzaamheid aan de wet vereist is, op straffe van de vloek. Ze toont hen aan dat het doen van de wet, niet het wensen te doen, zal baten. Wensen het beter te doen, zal niet beantwoorden aan de eisen van de wet. En daarom klinkt de vloek weer: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft..., om dat te doen." Dat houdt in dat men dat daadwerkelijk moet doen. Het is tevergeefs om te wensen dat te doen.

8. Daar hij alle hoop om een schikking te treffen met de wet, heeft moeten opgeven, begint hij nu te lenen. Hij ontdekt dat alles wat hij kan doen om de wet te gehoorzamen en al zijn begeerten om beter te zijn en beter te doen, zijn ziel niet zal redden. Daarom wendt hij zich tot Christus, en smeekt Hem of Zijn gerechtigheid mag aanvullen wat er aan zijn eigen gerechtigheid ontbreekt, en of Hij al de gebreken van zijn doen en van wat hij moet ondergaan, wil bedekken. Hij smeekt of God hem zo om Christus' wil zou willen aannemen, en of hij daarop met Hem verzoend mag zijn. Terwijl hij zo bezig is om te doen wat hij kan om de wet te vervullen en van Christus verwacht dat Hij al zijn gebreken zal goedmaken, valt hij tenslotte met een gerust en veilig gevoel in slaap. Vele mensen storten zich op deze wijze in het verderf. Dit was de dwaling van de Galaten, die Paulus in zijn zendbrief aan hen, bestrijdt. Maar Gods Geest breekt de zondaar ook af van dit houvast door zijn consciëntie van die grote waarheid te doordringen: "Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven" (Galaten 3:12). Er is in deze zaak geen vermenging van de wet en van het geloof. De zondaar moet bij een van beide blijven en de ander loslaten. De weg der wet en de weg des geloofs zijn zozeer verschillend, dat het voor een zondaar niet mogelijk is op de één te wandelen, tenzij hij de andere verlaat. Als hij voor het "doen" kiest, dan moet hij het helemaal alleen doen. Christus zal geen gedeelte voor hem doen als hij niet alles doet. Een kleed dat samengesteld is uit allerlei soorten gerechtigheid, is geen kleed dat gepast is voor het hemelhof. Zo wordt de mens, die droomde en dacht dat hij at, wakker geschud door de slag en zie: zijn ziel is flauw. Zijn hart zinkt in hem als een steen, omdat hij bemerkt dat hij zijn last niet alleen kan dragen, en dat hij ook geen hulp kan krijgen.

9. Wat kan nu iemand doen, die wel moet betalen en toch geen geld genoeg van zichzelf heeft om zich uit de schuld te halen en ook niet zoveel kan lenen en die "zich schaamt om te bedelen?" Zeg eens, wat kan zo iemand anders doen dan "zichzelf verkopen", zoals de man onder de wet die verarmd was"? (Lev. 25:47). Daarom tracht

de zondaar die van zoveel houvasten is afgeslagen, een overeenkomst met Christus te sluiten en, als ik het zo eens mag zeggen, zichzelf aan de Zoon van God te verkopen, terwijl hij plechtig belooft en verklaart dat hij een dienstknecht van Christus wil zijn zo lang als hij leeft, indien Hij zijn ziel wil redden.
En hier maakt de zondaar dikwijls een persoonlijk verbond met Christus en geeft zichzelf op deze voorwaarden aan Hem over. Ja, hij gebruikt zelfs het sacrament om de koop zeker te maken. Daarop is de grote zorg van die mens hoe hij Christus moet gehoorzamen, hoe hij Zijn geboden moet onderhouden om zo aan zijn overeenkomst te voldoen. En hierin vindt de ziel gedurende enige tijd een valse en ongezonde vrede, totdat de Geest des Heeren weer een slag toebrengt om de mens eveneens af te snijden van deze toevlucht der leugen.
En dat gebeurt op deze manier: wanneer hij er niet in slaagt om de plichten te vervullen die hij op zich genomen heeft en wanneer hij weer in de zonde valt waartegen hij een verbond had gemaakt, dan wordt de ziel er op krachtige wijze van doordrongen dat zijn verbond verbroken is. Zo verdwijnt al zijn troost en verschrikkingen maken zich opnieuw meester van zijn ziel, omdat hij iemand is die het verbond met Christus verbroken heeft. Gewoonlijk vernieuwt de mens het verbond om zichzelf te helpen, maar hij verbreekt het weer zoals daarvoor. En hoe is het mogelijk dat het anders zou zijn, aangezien hij nog steeds aan de oude stam vastzit? Zo is het werk van velen aangaande hun ziel heel hun leven niets anders dan het maken en verbreken van zulke verbonden, telkens en telkens weer.

> Tegenwerping. Sommigen zullen misschien zeggen: *Wie leeft er, die niet zondigt? Wie is er die niet tekortschiet in het vervullen van zijn plichten die hij op zich genomen heeft? Als u deze weg als ondeugdelijk afwijst, wie kan dan zalig worden?"*
> **Antwoord.** Ware gelovigen zullen behouden worden, namelijk allen die door het geloof Gods verbond aangrijpen. Maar dit soort verbond is een verbond van de mens zelf, een uitvinding van zijn eigen hart. Het is niet het verbond van God, dat bekendgemaakt wordt in het Evangelie van Zijn genade. En het maken ervan is niets anders dan het maken van een werkverbond met Christus, waarbij de wet en het Evangelie met elkaar verward worden. Het is een verbond dat Hij nooit zal onderschrijven, al zouden wij het ondertekenen met ons hartenbloed: Want indien degenen, die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, zo is het geloof ijdel geworden en de beloftenis tenietgedaan" (Romeinen 4:14). "Daarom is zij uit het geloof, opdat ze zij naar genade, ten einde de belofte vast zij al den zade" (vers 16). "En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer. En indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer" (Romeinen 11:6). Gods verbond is eeuwig; eenmaal in het verbond, nooit meer eruit; en de weldadigheden zijn "gewisse weldadigheden" (Jesaja 55:3). Maar dat verbond van u is een wankelend verbond; het is nooit zeker, maar het wordt iedere dag verbroken. Het is enkel en alleen een slaafs verbond, waarbij Christus gediend wordt voor de zaligheid. Gods verbond is echter een kinderlijk verbond, waarin de zondaar Christus en Zijn zaligheid, die vrij wordt aangeboden, aanneemt, en zo "een zoon wordt": "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven zonen Gods te worden" (Johannes 1:12; Engelse vertaling). Daar hij een zoon geworden is, dient hij zijn Vader, niet opdat de erfenis de zijne zou mogen worden, maar omdat ze de zijne is door Jezus Christus (zie Galaten 4:24 en verder). Het aangaan van dat valse verbond houdt in dat men van Christus koopt met geld, maar het aangrijpen van Gods verbond houdt in dan men van Hem koopt "zonder geld en zonder prijs" (Jesaja 55:1); dat wil zeggen dat men van Hem bedelt. In dat valse verbond werken de mensen voor hun leven, in Gods verbond komen zij tot Christus en werken zij vanuit het leven. Wanneer de mens onder dat valse

verbond tekortschiet in het doen van zijn plicht, dan is alles verloren en moet het verbond opnieuw aangegaan worden. Maar al schiet de mens onder het verbond Gods tekort in het doen van zijn plicht; en al valt hij vanwege zijn tekortkomingen onder de tucht van het verbond; en al ligt hij onder het gewicht ervan tot het moment dat hij zijn toevlucht neemt tot het bloed van Christus om vergeving te verkrijgen en zijn bekering te vernieuwen, dan blijft toch alles waarop hij zich verliet voor zijn leven en zijn zaligheid, namelijk de gerechtigheid van Christus, geheel van kracht en blijft het verbond vast (zie Romeinen 7:24, 25 en 8:1).

Nu, al brengen sommige mensen hun leven door met het maken en verbreken van zulke verbonden die van henzelf zijn, dan wordt de schrik van het verbreken ervan langzamerhand steeds zwakker, totdat het tenslotte weinig of geen ongerustheid meer bezorgt. Toch ontdekt de mens in wie het goede werk zijn voortgang heeft tot het voltooid is met de afsnijding van de oude stam, dat deze verbonden gelijk zijn aan vergane touwen, die bij elke aanraking afbreken. Daar de verschrikking Gods daarop aan zijn ziel verdubbeld wordt, en de wateren telkens over zijn ziel gaan, is hij verplicht op te houden met het aangrijpen van zulke verbonden en met het zoeken van hulp op een andere wijze.

10. Daarop gaat de mens tenslotte aan Christus' deur om genade bedelen, maar toch is hij een trotse bedelaar, die op zijn persoonlijke waardigheid staat. Want zoals de Roomsen naast de ene en enige Middelaar, andere middelaars hebben om voor hen te pleiten, zo hebben de ranken van de oude stam altijd wel iets dat zij voor de dag kunnen halen, dat, naar zij denken, hen aan Christus kan aanbevelen en Hem ertoe kan bewegen Zich met hun zaak te belasten. Zij kunnen er niet aan denken naar de geestelijke markt te komen zonder geld in hun Handelingen Zij zijn als mensen die zelf eens in het bezit waren van een landgoed, maar die tot uiterste armoede zijn vervallen, en zijn gedwongen om te bedelen. Wanneer zij beginnen te bedelen, dan herinneren zij zich hun vroegere positie nog en hoewel zij hun vermogen zijn kwijtgeraakt, hebben zij toch veel van hun vroegere geestesgesteldheid behouden. Daarom kunnen zij zich niet voorstellen, dat zij als gewone bedelaars behoren behandeld te worden. Zij vinden dat zij een bijzondere achting verdienen en als deze hun niet wordt geschonken, dan komt hun geest in opstand tegen hem tot wie zij zich wenden om in hun noden te voorzien. Zo schenkt God de onvernederde zondaar vele algemene weldaden, en sluit hem niet op in de kuil overeenkomstig naar wat hij verdient. Maar dit alles is niets in zijn ogen. Hij moet aan de tafel van de kinderen gezet worden; anders acht hij zich hard en onrechtvaardig behandeld. Hij is immers nog niet zo diep vernederd dat hij denkt dat "God rechtvaardig is in Zijn spreken" tegen hem en "rein" is van alle ongerechtigheid in "Zijn richten" tegen hem vanwege zijn echte tekortkomingen (Psalm 51:6). Hij denkt misschien dat zelfs voordat hij verlicht werd, hij beter was dan vele anderen. Hij overweegt de verbetering van zijn leven, zijn berouw, de droefheid en de tranen die zijn zonde hem gekost hebben, zijn ernstige begeerten naar Christus, zijn gebeden en worstelingen om genade. Hij gebruikt deze nu allemaal als steekpenningen om genade te verkrijgen en hij hecht er geen klein gewicht aan bij zijn toenaderingen aan de troon der genade. Maar hier schiet de Geest des Heeren een bundel pijlen in het hart van de mens, waardoor zijn vertrouwen in deze dingen in de grond geboord wordt en vernietigd. In plaats dat hij zichzelf beter vindt dan velen, moet hij in gaan zien dat hij erger is dan wie ook. Hij ontdekt de waardeloosheid van zijn levensverbetering. In zijn ogen is zijn berouw niet beter dan het berouw van Judas. Zijn tranen zijn gelijk aan Ezaus tranen en zijn begeerten naar Christus schijnen hem egoïstisch en walgelijk toe, zoals die van hen die Christus zochten Vanwege de broden" (Johannes 6:26). Het antwoord dat hij van God ontvangt, schijnt nu te zijn: "Ga weg, trotse bedelaar; hoe zal Ik u onder de kinderen stellen?" Hij schijnt hem streng aan te zien, vanwege zijn versmading van

Jezus Christus door ongeloof, wat een zonde is die hij daarvoor nauwelijks onderscheidde. Maar nu ziet hij deze tenslotte in haar karmozijnrode kleuren en zijn hart wordt als met duizend pijlen doorstoken, omdat hij ziet dat hij steeds maar blindelings is voortgegaan, terwijl hij zondigde tegen het geneesmiddel voor de zonde en in zijn gehele levenswandel het bloed van de Zoon van God vertrad. En nu is hij in zijn eigen ogen het ellendige voorwerp van de wraak van de wet, ja, zelfs ook van de wraak van het Evangelie.

11. De mens die zover vernederd is, zal niet meer pleiten dat "hij waardig is, dat Christus hem dat doet." Integendeel, hij acht zichzelf Christus niet waardig, en de gunst Gods niet waardig. Wij kunnen hem in deze toestand vergelijken met de jongeman die Christus volgde, "hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte lijf, en de jongelingen grepen hem. En hij het lijnwaad verlatende, is naakt van hen gevloden" (Markus 14:51,52). Zo was ook die mens Christus gevolgd in het dunne en koude kleed van zijn eigen persoonlijke waardigheid, maar hierdoor, zelfs hierdoor waarop hij zozeer vertrouwde, grijpt de wet hem vast om hem gevangen te nemen. Dan wil hij dat kleed graag achterlaten en vlucht hij naakt weg, maar toch niet tot Christus, maar bij Hem vandaan. Als u nu tot hem zegt, dat hij bij Christus welkom is, als hij naar Hem wil komen, dan is hij geneigd te zeggen: "Kan zulk een walgelijk en onwaardig, ellendig schepsel zoals ik, welkom zijn bij de heilige Jezus?" Als er een pleister werd gelegd op zijn gewonde ziel, dan zou deze niet vast willen hechten. Hij zegt: "Ga uit van mij, want ik ben een zondig mens" (Lukas 5:8).

Om hem te troosten hoeft niemand tegen hem over zijn bekering te spreken, want hij kan er gemakkelijk zulke gebreken in ontdekken dat die haar waardeloos maken. Men behoeft hem ook niet over zijn tranen te spreken, want hij is er zeker van dat ze nooit in "Gods fles" zijn gekomen. Hij redeneert zichzelf weg van Christus, en omdat hij zulk een verachter van Christus is geweest en zulk een onheilig en walgelijk schepsel, komt hij tot de conclusie dat hij niet tot Christus kan komen, niet wil komen en niet behoort te komen, en dat hij in een betere staat moet zijn, of anders nooit zal geloven.

Vandaar dat hij nu de krachtigste pogingen doet om datgene te verbeteren wat er daarvoor verkeerd was in zijn levenswijze. Hij bidt ernstiger dan ooit, hij weent bitterder, hij strijdt krachtiger tegen de zonde in zijn hart en zijn leven, en waakt vlijtiger, alsof het mogelijk zou zijn door enig middel tenslotte bekwaam te zijn om tot Christus te komen. Men zou denken, dat die mens nu voldoende vernederd is, maar helaas! Duivelse hoogmoed houdt zich schuil onder de sluier van al deze geveinsde nederigheid. Als een rank die uit de oude stam is voortgekomen, blijft ze er nog aan vastzitten en wil hij zich niet "onderwerpen aan de rechtvaardigheid Gods" (Romeinen 10:3). Hij wil niet "zonder geld" naar de markt van vrije genade komen. Hij is uitgenodigd voor de bruiloft van de Zoon des Konings, waar de Bruidegom al de gasten voorziet van bruiloftsklederen en hun eigen kleren uittrekt. Hij wil echter niet komen, omdat het hem ontbreekt aan een bruiloftskleed, zij het dat hij zeer druk bezig is er een gereed te maken.

Dat is een droevig werk en daarom moet hij nog een slag krijgen die nog dieper gaat, anders is hij bedorven. Deze slag wordt hem toegebracht met de bijl van de wet in haar prikkelende kracht. Wanneer de wet de ziel zo omgordt met koorden des doods en haar zo beteugelt met de strenge geboden van gehoorzaamheid op straffe van de vloek en God zo in Zijn heilig en wijs beleid Zijn weerhoudende genade terugtrekt, dan wordt de verdorvenheid geprikkeld, de wellusten worden heftig en hoe meer hij ertegen strijdt, hoe meer ze woeden. Net zoals een wild paard dat in toom gehouden wordt met het bit. Dan beginnen verdorvenheden die hij nooit eerder in zichzelf opgemerkt heeft, de kop op te steken. Hier stijgen dikwijls atheïsme en godslastering op, kortom: afschuwelijke gedachten aangaande God, vreselijke gedachten aangaande het geloof stijgen op in zijn hart. Zodoende is zijn hart werkelijk een hel in zijn binnenste. Terwijl hij zo aan het vegen is in het huis van zijn hart, dat nog niet bevochtigd is met de genade van het Evangelie, vliegen deze verdorvenheden die

daarvoor stil in verwaarloosde hoeken lagen, erin als stof omhoog en omlaag. Hij is als iemand die een dam aan het herstellen is. Terwijl hij bezig is de breuken te repareren en elk deel ervan te verstevigen, komt er een machtige vloed aan die zijn werk vernietigt. Die vloed drijft alles voor zich uit, zowel wat pas aangelegd is, als wat er tevoren was aangelegd (lees Romeinen 7:8-10 en 13). Dit is een slag die het hart raakt. En hierdoor wordt zijn hoop dat hij zichzelf bekwamer zal maken om tot Christus te komen, afgesneden.

12. Nu is de tijd gekomen dat de mens die dobbert tussen hoop en wanhoop, besluit om tot Christus te gaan, zoals hij is. En daarom, zoals een stervende man zich uitstrekt, juist voordat hij de laatste adem uitblaast, verzamelt hij de gebroken krachten van zijn ziel: hij tracht te geloven en op de een of andere manier grijpt hij Christus aan. En nu hangt de rank nog aan de oude stam met slechts één enkel draadje van een natuurlijk geloof, dat voortgebracht wordt door de natuurlijke kracht van iemands eigen geest, terwijl hij zich dringend genoopt ziet zich tot God te wenden: "Als Hij hen doodde, zo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg. En gedachten dat God hun Rotssteen was en God de Allerhoogste hun Verlosser" (Psalm 78:34, 35). "Dan zullen zij tot Mij roepen: Mijn God, wij, Israël kennen U" (Hoséa 8:2). Maar de Heere, Die er zorg voor draagt Zijn werk te voltooien, brengt nog een slag toe, waardoor de rank er helemaal afvalt. De Geest Gods ontdekt op overtuigende wijze de zondaar, dat hij totaal onbekwaam is om iets te doen dat goed is en dus "sterft" hij (Romeinen 7:9). Die stem klinkt krachtig door in zijn ziel: "Hoe kunt gij geloven?" (Johannes 5:44). U kunt evenmin geloven, als dat u met uw hand de hemel kunt bereiken en Christus vandaar kunt laten neerdalen. En zo bemerkt hij tenslotte dat hij zichzelf niet kan helpen door te werken en ook niet door te geloven. En omdat hij niets meer heeft waarmee hij zich aan de stam kan vastklemmen, valt hij er daarom af. En terwijl hij zo benauwd is, omdat hij denkt dat hij weggevoerd zal worden door de vloed van Gods toorn, en dat hij niet eens een hand zal kunnen uitsteken om een takje vast te grijpen van de Boom des levens, die groeit aan de oevers van de rivier, wordt hij opgenomen en ingeënt in de ware Wijnstok, de Heere Jezus Christus, Die hem de Geest des geloofs geeft.

Met wat er over deze hoofdgedachte is gezegd, is het niet mijn bedoeling om tere consciënties te kwellen of te bedroeven. Want hoewel er tegenwoordig slechts weinig zulke mensen met tere consciënties zijn, zo verhoede God het dat ik één van de kleinen van Christus zou ergeren. Maar helaas! Een doodse slaap is nu op dit geslacht gevallen. Zij willen niet wakker worden, al raken wij hen nog zo gevoelig. Daarom vrees ik dat dit geslacht waarop preken geen enkele vat hebben, een ander soort ontwaken wacht, wat een ieder die het hoort, de oren zal doen klinken. Ik wil echter niet dat dit beschouwd wordt als de methode waartoe de Heere Zich beperkt, wanneer Hij de zondaar afbreekt van de oude stam. Maar dit handhaaf ik als een zekere waarheid, dat allen die in Christus zijn, afgebroken zijn van al die verschillende dingen waarop zij hun vertrouwen stelden, en dal zij die er nooit van afgebroken werden, nog steeds in hun natuurlijke stam zijn. Niettemin, als het huis afgebroken is en het oude fundament is geslecht, dan komt dat op hetzelfde neer, of het nu steen voor steen werd afgebroken, of dal het ondergraven werd en alles tegelijk instortte.

Nu is de rank ingeënt in Jezus Christus, en zoals de wet in de hand van Gods Geest het werktuig was om de rank van de natuurlijke stam af te snijden, zo is het Evangelie in de hand van dezelfde Geest, het instrument om haar in te enten in de bovennatuurlijke stam, l Johannes 1:3: "Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus" (zie Jesaja 61:1-3). Het Evangelie is het zilveren koord dat van de hemel is neergelaten om zondaars die op het punt staan om te komen, aan land te trekken. En hoewel de

prediking van de wet de weg des Heeren voorbereidt, toch is het zo dat Christus en de zondaar elkaar ontmoeten in het Woord van het Evangelie. Nu, zoals bij de natuurlijke enting de rank wordt opgenomen en in de stam gezet en er één mee wordt als ze erin is gezet, waardoor ze met elkaar verenigd zijn, zo is het ook bij de geestelijke enting. Christus grijpt de zondaar, en de zondaar die door Christus gegrepen is, grijpt Hem, en zo worden zij één (Filipp. 3:12).

1. Christus grijpt de zondaar door Zijn Geest, en trekt hem tot Zich: Want ook wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt" (l Korinthe 12:13). Dezelfde Geest Die in de Middelaar Zelf is, deelt Hij te zijner tijd aan Zijn uitverkorenen mee, om nooit meer van hen te wijken, maar in hen te blijven als een levensbeginsel. En zo grijpt Hij hen aan door Zijn eigen Geest, Die Hij in hen brengt en zo krijgt de verdorde rank het leven. De ziel is nu in handen van de Heere van het leven en geheel vervuld met de Geest des levens. Hoe kan het dan anders, dan dat ze leeft? De mens krijgt in de spiegel van het Evangelie een heerlijk gezicht van de uitnemendheid van Christus. Hij ziet Hem als een volkomen, gepaste en gewillige Zaligmaker en hij krijgt een hart om Hem aan te nemen voor alles en in de plaats van alles. De Geest des geloofs voorziet hem van voeten om tot Christus te komen, en van handen om Hem te ontvangen. Wat hij van nature niet kon doen, kan hij wel doen door genade. De Heilige Geest werkt in hem het werk des geloofs met kracht.
2. De zondaar, die zo gegrepen is, grijpt Christus door het geloof, en zo wordt hij één met de gezegende Stam: "Opdat Christus door het geloof in uw harten wone" (Eféze 3:17). De ziel die daarvoor zoveel wegen ter ontkoming beproefde, maar alle tevergeefs, kijkt nu opnieuw met het oog des geloofs, wat het genezende gezicht blijkt te zijn. Zoals Aärons staf, die weggelegd was in de tabernakel, "bloeide want hij bracht bloeisel voort" (Num. 17:8), zo bot de oude rank die gegrepen werd door de Heere des levens en ingeënt en samengevoegd met die heerlijke, levendmakende Stam door de Geest des levens, uit in een dadelijk geloof in Jezus Christus, waardoor de vereniging voltooid wordt. "Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, zo geloven wij ook"(2 Korinthe 4:13). Zo zijn dan de stam en de ent met elkaar verenigd. Christus en de christen zijn met elkaar gehuwd, terwijl het geloof de toestemming van de ziel is aan het geestelijk huwelijksverbond. Zoals dat huwelijksverbond in het Evangelie onbeperkt wordt voorgesteld aan zondaars uit het menselijk geslacht, zo wordt het aan de mens in het bijzonder aangetoond, bekrachtigd en toegepast door de Heilige Geest. En zo is hij, "die den Heere aanhangt, één geest met Hem." Daardoor leeft een gelovige in en voor Christus en Christus leeft in en voor de gelovige: "Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij" (Galaten 2:20). "Gij zult niet voor een andere man zijn; zo zal Ik ook voor u zijn" (Hoséa 3:3; Engelse vertaling). De banden dan van deze gezegende vereniging zijn van de kant van Christus, de Geest, en van de kant van de gelovige, het geloof. Nu zijn zowel de zielen als de lichamen van de gelovigen verenigd met Christus. "Maar die den Heere aanhangt, is één geest met Hem" (l Korinthe 6:17). Zelfs de lichamen van de gelovigen wordt deze eer aangedaan, dat ze "een tempel" zijn des Heiligen Geestes (vers 19), en "leden van Christus" (vers 15). Wanneer zij in het stof slapen, dan slapen zij in Jezus" (l Thess. 4:14). En het is uit kracht van deze vereniging, dat zij weer uit het stof zullen worden opgewekt: "Hij zal uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont" (Romeinen 8:11). Ten teken van deze verborgen vereniging wordt de gemeente der gelovigen naar de naam van haar Hoofd en Man genoemd: "Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft..., alzo ook Christus" (l Korinthe 12:12).

GEBRUIK.

Uit wat er gezegd is, kunnen wij de volgende conclusies trekken:

1. De prediking van de wet is hoogstnoodzakelijk. Hij die wil enten, moet wel het snoeimes gebruiken. Zondaars hebben vele uitvluchten om zich van Christus af te houden. Zij hebben vele dingen waarmee zij zich aan de natuurlijke stam vastklemmen. Daarom moeten zij dicht op hun hielen gezeten worden en uit hun schuilhoeken en toevluchten der leugens gejaagd worden.
2. Het is niettemin het Evangelie dat de kroon op het werk zet: de wet maakt geen ding volmaakt. De wet legt de wond open, maar het is het Evangelie dat geneest. De wet kleedt de mens uit, verwondt hem en laat hem halfdood liggen. Het Evangelie verbindt zijn wonden en giet er wijn en olie in om ze te genezen. Door de wet worden wij afgebroken, maar het is door het Evangelie dat wij worden opgenomen en in Christus worden ingeplant.
3. "Maar zo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe"(Romeinen 8:9). Men vertelt ons van een monster dat twee lichamen had die een verschillend leven leidden, zoals bleek uit de tegengestelde neigingen die ze tegelijkertijd vertoonden, maar die toch zo met elkaar verenigd waren, dat ze gebruikmaakten van dezelfde poten. Zo kunnen ook mensen, in welke mate zij zich ook aan Christus vastklemmen, zichzelf van de heilige stad noemen, en steunen op de God Israëls (Jes. 48:2). Zij kunnen ook verbonden zijn als "ranken in Hem" door de uitwendige banden van de sacramenten; en toch, als de Geest Die in Christus woont, niet in hen woont, dan zijn zij niet één met Hem.
4. Er is een groot verschil tussen aankleving en enting. De klimop hecht zich vast aan de eik en windt zich eromheen, maar hij is er niet één mee, want hij groeit nog aan zijn eigen wortel. Zo, om een zinspeling te maken op Jesaja 4: 1, grijpen vele belijders Christus aan en eten hun eigen brood en dragen hun eigen klederen, en worden alleenlijk naar Zijn naam genoemd. Zij steunen op Hem, maar groeien aan hun eigen wortel. Zij nemen Hem om hun hoopvolle verwachtingen te ondersteunen, maar hun vermakingen zijn elders.
5. De vereniging tussen Christus en Zijn verborgen leden is vast en onverbrekelijk. Als het zo zou zijn dat de gelovige alleen Christus greep, maar Christus greep hem niet, dan zouden wij weinig hoopvol gestemd kunnen zijn wat betreft de bestendigheid van de vereniging. Ze zou spoedig ontbonden kunnen zijn. Maar zoals de gelovige Christus grijpt door het geloof, zo grijpt Christus hem door Zijn Geest en niemand "zal dezelve uit Zijn hand rukken." Als het kind alleen het kindermeisje vast zou houden, dan zou het tenslotte moe kunnen worden en loslaten en zo vallen, maar als het kindermeisje haar armen om het kind heeft geslagen, dan is er geen gevaar dat het zal vallen, al houdt het kind haar niet echt vast. Dus, welke zondige onderbrekingen er ook voor kunnen komen in de oefening van het geloof, toch blijft de vereniging zeker uit kracht van de onophoudelijke "inwoning" van de Geest. Gezegende Jezus! "Al Zijn heiligen zijn in Uw hand" (Deut. 33:3). Door sommigen is opgemerkt dat het woord "Abba" hetzelfde is, of men het nu van voren naar achter leest of andersom. Wat de toestand van de gelovige ook is, toch is de Heere "Abba, Vader" voor hem.
6. Zij, die Hij niet door Zijn Geest gegrepen heeft, hebben geen zeker houvast aan Christus. Er zijn hier vele halve huwelijken, waar de ziel Christus grijpt, maar waar zij niet door Hem gegrepen wordt. Hierdoor vallen velen af en staan nooit meer op. Zij laten hun houvast aan Christus los, en wanneer dat weg is, dan is alles weg. Dit zijn de ranken in Christus, die geen vruchten dragen, die de Landman wegneemt, Joh. 15:2).

1e Vraag: Hoe kan dat zijn?
Antwoord: Deze ranken zijn in de stam gezet door een belijdenis, of een ongezond, geveinsd geloof. Zij zijn ermee verbonden in het uitwendig gebruik van de sacramenten, maar de stam en zij zijn nooit aaneen gegroeid en daarom kunnen zij geen vruchten dragen. Zij hoeven er niet van afgesneden te worden, en ook niet van afgebroken: zij worden door de Landman slechts weggenomen, of, zoals het woord in

de eerste plaats beduidt, opgelicht en zo weggenomen, omdat er niets is om ze vast te houden. Zij zijn inderdaad met de stam verbonden, maar zij zijn er nooit mee verenigd.

2e Vraag: *Hoe kan ik weten, of ik door Christus gegrepen ben?*
Antwoord: U zult wat betreft deze vraag tevreden worden gesteld, als u de volgende twee dingen overweegt en toepast:
1. Wanneer Christus een mens door Zijn Geest gevangen neemt, dan wordt hij zo getrokken, dat hij tot Christus komt met zijn gehele hart, want waar geloof houdt in, "van ganser harte geloven" (Handelingen 8:37). De volgelingen van onze Heere zijn net als de mensen die Saul in het eerst volgden, mannen "welker hart God geroerd had" (l Samuël 10:26). Wanneer de Geest overwinnende genade instort, dan storten zij hun hart uit voor Zijn aangezicht (Psalm 62:9). Zij vloeien tot Hem als een rivier (Jesaja 2:2). Alle volken zullen erheen stromen, namelijk naar "de berg van het huis des HEEREN." Het geeft niet alleen de overvloed van bekeerden aan, maar ook de gesteldheid van hun ziel bij het komen tot Christus. Zij komen van harte en vrijwillig, daar zij "getrokken worden met goedertierenheid" (Jer. 31:3). "Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht" (Psalm 110:3), dat wil zeggen: ongedwongen, bereidwillig, oprecht, waarbij zij zichzelf aan U geven als "vrijwillige offeranden". Wanneer de bruidegom het hart van zijn bruid heeft, dan is het een goed huwelijk, maar sommigen geven hun hand aan Christus, en niet hun hart. Zij die alleen naar Christus gedreven worden door schrik, zullen Hem zeker weer verlaten, wanneer de schrik verdwenen is. Verschrikkingen kunnen een hart van steen breken, maar de stukken waarin het is gebroken, blijven steeds steen. De verschrikkingen kunnen het niet zacht maken tot een vlezen hart. *Toch kan schrik het werk beginnen dat door de liefde wordt bekroond.* "De sterke wind, de aardbeving en het vuur" gaan vooraf; "het suizen van een zachte stilte", waarin de HEERE is, kan erop volgen. Wanneer de gezegende Jezus zondaars zoekt om een huwelijk met hen aan te gaan, dan zijn zij schaamteloos en verdorven. Zij willen niet met Hem spreken, totdat Hij hen verwond heeft, hen gevangen heeft genomen en hen gebonden heeft met de koorden des doods. Wanneer dit gedaan is, dan maakt Hij hen het hof en wint hun hart in. De Heere zegt ons in Hosea 2:16-20, dat Hij Zijn uitverkoren Israël zal ondertrouwen met Hemzelf. Hoe zal de toestemming van de bruid echter verkregen worden? Wel, Hij zal haar in de eerste plaats "in de woestijn voeren", zoals Hij met Zijn volk handelde, toen Hij hen uit Egypteland leidde (vers 14). Daar zal zij hard behandeld worden: zij vergaat van dorst en zij wordt door slangen gebeten. Dan zal Hij "troostend tot haar spreken" (Engelse vertaling), of, zoals het ook uitgedrukt wordt, dan zal Hij "naar haar hart spreken."
De zondaar wordt eerst tot Christus gedreven en daarna tot Hem getrokken. Het is met de ziel als met de duif van Noach. Ze werd gedwongen om naar de ark terug te keren, omdat ze niets anders kon vinden om op te rusten. Maar toen ze terugkeerde, zou ze op de buitenkant van de ark zijn blijven rusten, als Noach niet zijn hand had uitgestoken om haar tot zich in de ark te brengen (Genesis 8:9). De Heere zendt de bloedwreker om de misdadiger achterna te jagen, en hij verlaat met een droevig hart zijn eigen stad, en met tranen in de ogen neemt hij afscheid van zijn oude bekenden, omdat hij niet bij hen durft te blijven. Hij vlucht voor zijn leven naar de vrijstad. Dit is helemaal zijn keuze niet, het is gedwongen werk. Nood breekt wet. Als hij echter bij de poorten komt en de schoonheid van die plaats ziet, dan bekoren de uitnemendheid en lieflijkheid ervan hem. Dan gaat hij van harte en gaarne naar binnen, terwijl hij zegt: "Dit is mijn rust, en hier zal ik blijven"; en zoals iemand in een ander geval zei: "Ik zou omgekomen zijn, indien ik niet omgekomen was."

2. Wanneer Christus een ziel arresteert, dan wordt het hart losgemaakt van de zonde, en keert het zich tegen de zonde. Bij de afsnijding van de rank van de oude stam wordt de grote afgod, het eigen ik, omvergeworpen en de mens wordt krachtdadig

geleerd zichzelf te verloochenen. Zo ook wordt bij de arrestatie van de zondaar door de Geest, die vereniging verbroken die er was tussen de mens en zijn lusten terwijl hij in het vlees was, zoals de apostel dat uitdrukt in Romeinen 7:5. Zijn hart wordt ervan losgemaakt, hoewel ze vroeger zo dierbaar voor hem waren als de leden van zijn lichaam; als zijn ogen, benen of armen. In plaats dat hij er nog behagen in schept zoals hij daarvoor deed, verlangt hij ervan bevrijd te worden. Als de Heere Jezus op de dag van hartvernieuwende genade tot een ziel komt, dan vindt Hij haar als Jeruzalem op de dag van haar geboorte (Ezech. 16:4), met haar "navel niet afgesneden", terwijl zij haar walgelijk voedsel en haar voldoening uit haar lusten haalt. Maar Hij snijdt deze gemeenschap af om de ziel te leggen aan de borsten van Zijn eigen vertroostingen en haar zo rust in Hemzelf te geven. En zo verwondt de Heere het hoofd en het hart van de zonde, en de ziel komt tot Hem en zegt: "Immers hebben onze vaders leugen erfelijk bezeten, en ijdelheid, waarin toch niets was, dat nut deed" (Jer. 16:19).

5. Tenslotte ga ik nu spreken over *de weldaden die uit de vereniging met Christus naar de gelovigen vloeien.*

De voornaamste van de bijzondere weldaden die gelovigen hierdoor ondervinden, zijn: rechtvaardigmaking, vrede, aanneming tot kinderen, heiligmaking, wasdom in de genade, vruchtbaarheid in goede werken, aanneming van deze goede werken, bevestiging in de staat der genade, ondersteuning en een bijzonder beleid van de voorzienigheid met hen. Wat betreft de gemeenschap met Christus: aangezien ze onmiddellijk voortvloeit uit de gemeenschap met Hem, is het zulk een weldaad dat ze al de andere weldaden omvat die er niet rechtstreeks uit voortvloeien. Want zie, zoals de rank onmiddellijk na haar vereniging met de stam, gemeenschap heeft met de stam in alles wat die stam bevat, zo heeft ook de gelovige die zich verenigt met Christus, gemeenschap met Hem. Hij wordt bij die gemeenschap te water gelaten in een oceaan van gelukzaligheid en geleid in een paradijs van genietingen. Hij heeft een zaligmakend aandeel in de schat die verborgen ligt in het veld van het Evangelie, "de onnaspeurlijke rijkdommen van Christus." Zodra de gelovige verenigd is met Christus, is Christus Zelf, in Wie "alle volheid woont", de zijne, Hooglied 2:16: "Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne. "En hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" (Romeinen 8:32). "Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomende dingen, zij zijn alle uwe"(l Korinthe 3:22). Zo is het gemeenschap hebben met Christus de grote allesomvattende zegen, die noodzakelijk uit onze vereniging met Hem voortvloeit. Laten wij nu gaan letten op de hiervoor genoemde, bijzondere weldaden die hieruit voortvloeien.

1e weldaad. Rechtvaardigmaking.
De eerste bijzondere weldaad die de zondaar verkrijgt door zijn vereniging met Christus, is rechtvaardigmaking, want daar hij verenigd is met Christus, heeft hij gemeenschap met Hem in Zijn rechtvaardigheid: "Maar uit Hem zij t gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid" (l Korinthe 1:30). Hij is geen veroordeelde meer, maar hij is gerechtvaardigd voor God, omdat hij in Christus is: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus zijn" (Romeinen 8:1). De ranken hiervan zijn: vergeving van zonde en persoonlijke aanneming.

(1) Ten eerste worden zijn zonden vergeven, de schuld ervan wordt weggenomen. De schuldbrief die hem verplicht zijn schulden te betalen, wordt nietig verklaard. God de Vader neemt de pen, doopt haar in het bloed van Zijn Zoon, streept de rekeningen van de zondaar door, en wist ze uit Zijn schuldboek. De zondaar buiten Christus is overgeleverd aan de toorn Gods. Volgens de wet is hij verplicht naar de gevangenis

van de hel te gaan en daar te blijven, totdat hij tot de laatste penning toe betaald heeft. Dit is het gevolg van de vreselijke strafmaatregel waarmee de wet wordt beschermd. Deze is niet minder dan de dood (Genesis 2:17), zodat de zondaar die de grenzen die hem toegewezen zijn overschrijdt, zoals Simei dat deed in een ander geval, een kind des doods is (l Kon. 2:42). Maar nu, als hij verenigd is met Christus, dan zegt God: "Ik heb verzoening gevonden." Het vonnis van veroordeling wordt ingetrokken, de gelovige wordt vrijgesproken en buiten hel bereik geplaatst van de veroordelende wet. Zijn zonden die vroeger voor de Heere "gesteld werden" (Psalm 90:8), zodat ze niet verborgen konden blijven, neemt God nu en werpt ze alle achter Zijn rug (Jesaja 38:17). Ja, Hij werpt ze in de diepten der zee (Micha 7:19). Wat in een beek valt, kan weer tevoorschijn gehaald worden maar wat in de zee geworpen wordt, kan niet meer teruggevonden worden.
Ja, maar er zijn wel enige ondiepe plaatsen in de zee. Dat is waar, maar hun zonden worden daar niet ingeworpen, maar ze worden geworpen in "de diepten der zee", en de diepten der zee zijn verslindende diepten, vanwaar ze nooit meer tevoorschijn zullen komen. Maar wat gebeurt er, als ze niet zinken? Hij zal ze er met kracht inwerpen, zodat ze naar de bodem zullen gaan en "als lood" zullen zinken in "de geweldige wateren" van het bloed van de Verlosser. Ze worden niet alleen vergeven, maar ook vergeten: "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken" (Jer. 31:34).
En hoewel hun zonden die zij later begaan, op zichzelf de eeuwige toom verdienen, en hen werkelijk onderwerpt aan tijdelijke slagen en vaderlijke kastijdingen in overeenstemming met de strekking van het genadeverbond (Psalm 89:30-33), toch kunnen zij nooit werkelijk onderworpen worden aan de eeuwige toorn, of aan de vloek der wet. Zij zijn immers in Christus "der wet gedood" (Romeinen 7:4). En zij kunnen nooit uit hun vereniging met Christus vallen, en zij kunnen ook niet in Christus zijn en toch nog onder het oordeel der verdoemenis zijn: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn" (Romeinen 8:1). Dit is de conclusie die getrokken wordt uit dat leerstuk dat de gelovige "der wet gedood" is, wat door de apostel onder woorden wordt gebracht in Romeinen 7:1-6, zoals ook duidelijk is uit het tweede, derde en vierde vers van dit achtste hoofdstuk. En in dit opzicht is de gerechtvaardigde mens de welgelukzalige mens, "dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent" (Psalm 32:2). Het is als met iemand die niet van plan is een ander een schuld in rekening te brengen en daarom deze niet optekent in zijn rekeningenboek.

(2)Ten tweede wordt de gelovige als rechtvaardig aangenomen voor God (2 Korinthe 5:21), want hij wordt in Hem gevonden, "niet hebbende zijn eigen rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof" (Filipp. 3:9). Hij kon nooit door God aangenomen worden wegens zijn eigen rechtvaardigheid, omdat die op z'n best, slechts onvolmaakt is, want alle rechtvaardigheid - zoals ze met recht genoemd wordt - die een gerechtelijk onderzoek voor Gods troon kan doorstaan, is volmaakt. Zelfs de naam ervan houdt volmaaktheid in, want, tenzij dat een werk volkomen geschiedt in overeenstemming met de wet, is dat werk niet recht, maar verkeerd en kan dat werk dus een mens niet rechtvaardig maken voor God, Wiens "oordeel naar waarheid is." Toch, als de gerechtigheid rechtvaardigheid eist van iemand die in Christus is, in Wie hij voor God als rechtvaardig gerekend mag worden, dan zal zo iemand zeggen: "Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden" (Jesaja 45:24). De wet is vervuld, haar geboden zijn gehoorzaamd, haar straf is voldaan. De Borg van de gelovige heeft de schuld betaald. Ze werd geëist en Hij heeft ervoor geboet.
Zo wordt de persoon die verenigd wordt met Christus, gerechtvaardigd. U kunt zich van alles wat hierbij gebeurt het volgende denkbeeld vormen: terwijl de bloedwreker de misdadiger achtervolgt, arresteert Christus als de Zaligmaker van verloren zondaars hem door de Geest en trekt hem tot Zich en hij grijpt door het geloof Christus aan. Zo

verenigen de HEERE ONZE GERECHTIGHEID en het onrechtvaardige schepsel zich met elkaar. Uit deze vereniging met Christus vloeit een gemeenschap met Hem voort in Zijn "onnaspeurlijke rijkdom" en als gevolg daarvan een gemeenschap met Hem in Zijn rechtvaardigheid, dat witte kleed, dat Hij heeft om de naakten te bekleden (Openbaring 3:18). Zo wordt de rechtvaardigheid van Christus de zijne en, omdat ze de zijne is op een onbetwistbare rechtsgrond, wordt ze aan hem toegepast. Ze wordt als de zijne gerekend in het oordeel Gods, dat altijd in overeenstemming is met de waarheid van de zaak. En zo wordt de gelovige zondaar, die een rechtvaardigheid bezit die ten volle beantwoordt aan de eisen van de wet, de zonden vergeven en wordt hij als rechtvaardig aangenomen (zie Jesaja 45:22, 24, 25; Romeinen 3:24 en 5:1). Nu is hij een vrijgelatene. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen degenen die God rechtvaardigt? Kan hel recht hun iets ten laste leggen? Nee, het is bevredigd. Kan de wet hun iets ten laste leggen? Nee, want aan al haar eisen is voldaan in Jezus Christus: "Ik ben met Christus gekruist" (Galaten 2:20). Wat kan de wet nog meer eisen, nadat ze hun Hoofd verwond heeft, nadat ze in volle mate toorn heeft uitgestort in hun ziel en hun leven heeft afgenomen en in het stof des doods gebracht, terwijl ze dit alles gedaan heeft aan Jezus Christus, Die hun Hoofd (Eféze 1:22), hun Ziel (Handelingen 2:25, 27) en hun Leven is? (Kol. 3:4). Wat is er gebeurd met het eigen handschrift van de zondaar, dat de schuld zou bewijzen die op hem ligt? Christus heeft het "uitgewist" (Kol. 2:14). Maar is het mogelijk dat de gerechtigheid het weer onder ogen kan krijgen? Nee, "Hij heeft datzelve uit het midden weggenomen." "O, dat het maar in stukken was gescheurd", zegt de zondaar misschien. Ja, dat is het geval: de nagels die de handen en de voeten van Christus doorboord hebben, werden erdoorheen gedreven. Hij heeft het "aan het kruis genageld." Maar wat gebeurt er als de stukken weer samengevoegd worden? Dat kan niet, want Hij nagelde het "aan Zijn kruis", en Zijn kruis werd met Hem begraven, en het zal nooit meer herrijzen, aangezien "Christus niet meer sterft". Waar is "het bewindsel des aangezichts" dat op de veroordeelde mens was? Christus heeft "het verslonden" (Jesaja 25:7). Waar is de dood die voor de zondaar stond met een grimmig gelaat en een open mond, klaar om hem te verslinden? Christus heeft "de dood verslonden tot overwinning" (vers 8). Glorie, glorie, glorie aan Hem, Die ons zo "heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed!"

2e weldaad. Vrede met God.

De tweede weldaad die uit dezelfde bron van de vereniging met Christus vloeit en die komt door middel van de rechtvaardigmaking, is vrede: vrede bij God, vrede van de consciëntie, naar gelang de mate van het gevoel dat de gerechtvaardigden hebben van hun vrede met God: Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God" (Romeinen 5:1). Want het Koninkrijk Gods is niet spijze en drank, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door den Heiligen Geest" (Romeinen 14:17). Terwijl God daarvoor hun Vijand was, is Hij nu met hen verzoend in Christus. Zij zijn nu met Hem opgenomen in een verbond des vredes, en zoals Abraham Gods vriend was, zo zijn zij ook Gods vrienden. Hij heeft een welbehagen in hen, in Zijn geliefde Zoon. Zijn Woord, dat daarvoor tot hen van verschrikking sprak, spreekt nu van vrede, indien zij de taal ervan recht verstaan. Er is liefde in al Zijn beschikkingen jegens hen, wat alle dingen voor hen doet medewerken ten goede. Hun consciënties zijn gezuiverd van die schuld en die vuilheid die eertijds op hen drukten. Zijn bloed dat de consciëntie reinigt, stroomt door hun ziel uit kracht van hun vereniging met Hem: "Hoeveel te meer zal het bloed van Christus... uw consciëntie reinigen van dode werken, om den levenden God te dienen?" (Hebreeën 9:14). De banden die door de Heilige Geest, Die handelde als de Geest der dienstbaarheid, om hun consciëntie waren gelegd, worden afgenomen om er nooit meer door die hand om gelegd te worden: "Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze" (Romeinen 8:15). Hierdoor komt de consciëntie tot rust, zodra de ziel zich bewust wordt van de toepassing van dat bloed, wat vroeger of later gebeurt in

overeenstemming met de mate van het geloof en met het geschiktste moment dat de alleen wijze God daarvoor kiest.
Ongelovigen kunnen een verontruste consciëntie hebben die zij weer tot bedaren kunnen brengen. Maar helaas! Hun consciëntie wordt vredig, voordat ze zuiver wordt. Zodoende is hun vrede slechts het zaad van grotere schrik en verwarring. Zorgeloosheid kan aan een zieke consciëntie een poosje rust geven. Als mensen hun wonden verwaarlozen, dan gaan ze vanzelf weer dicht voordat de vuile etter eruit verwijderd is. Velen begraven hun schuld in het graf van een slecht geheugen. De consciëntie doet een beetje pijn, maar tenslotte vergeet de mens zijn zonde en daar houdt het mee op. Dat is echter slechts een rust voor de dood. Zaken, of de aangelegenheden van het leven, geven dikwijls rust in deze toestand. Toen Kaïn verbannen werd uit de tegenwoordigheid van de Heere, begon hij steden te bouwen. Toen de boze geest op Saul kwam, riep hij niet om zijn Bijbel, en riep hij niet om de priesters om met hem te spreken over zijn toestand, maar riep hij om muziek om die boze geest weg te spelen. Zo zijn er velen die, wanneer hun consciëntie onrustig begint te worden, hun hoofd en hun handen vullen met bezigheden om zichzelf af te leiden en om in ieder geval hun rust terug te krijgen. Ja, sommigen zullen zelfs zondigen tegen hun overtuigingen in en zij zullen zo wat rust voor hun consciëntie verkrijgen, zoals Hazaël die aan zijn meester gaf, door hem te doen stikken.
Nogmaals, het verrichten van plichten kan enige rust geven aan een verontruste consciëntie. En dit is alles waartoe wettische belijders hun toevlucht kunnen nemen om hun consciëntie tot rust te brengen. Wanneer de consciëntie gewond is, dan zullen zij bidden, hun schuld belijden, treuren en besluiten zo niet meer te doen en zo worden zij weer gezond, zonder de toepassing van het bloed van Christus door het geloof. Maar zij van wie de consciëntie op de juiste wijze tot rust wordt gebracht, komen om vrede en reiniging naar het bloed der besprenging. Zonde is een zoete bete, die de ziel van Gods uitverkorenen ziek maakt, voordat zij die uit kunnen spuwen. Ze laat een knagende wroeging achter, die hen op de een of andere tijd niet weinig pijn zal bezorgen.
Elihu laat ons zowel de toestand zien als de genezing, zie Job 33. Let eens op de toestand waarin iemand zich kan bevinden, tot wie God gedachten van liefde heeft. Hij schiet overtuigingen in zijn consciëntie, en doet ze zo vastzitten, dat hij zich er niet van kan vrijmaken: "Dan openbaart Hij het voor het oor der lieden, en Hij verzegelt hun kastijding" (Job 33:16). Zelfs zijn lichaam wordt ziek: "Ook wordt hij gestraft met smart op zijn leger en de menigte zijner beenderen met hevige pijn" (vers 19; Eng. ven.). Hij verliest zijn eetlust: "Zodat zijn leven het brood zelf verfoeit, en zijn ziel de begeerlijke spijze" (vers 20). Zijn lichaam kwijnt weg, zodat hij vel over been is: "Dat zijn vlees verdwijnt uit het gezicht, en zijn beenderen die niet gezien werden, uitsteken" (vers 21). Hoewel hij niet voorbereid is op de dood, heeft hij geen hoop op leven: "En zijn ziel nadert ten verderve en" -wat het toppunt vormt van zijn ellende - "zijn leven tot de verdervers" (vers 22; Engelse vertaling). Hij verwacht ieder moment dat duivels, deze verdervers (Openbaring 9:11), deze moordenaars, of doodslagers (Johannes 8:44) zullen komen en zijn ziel naar de hel zullen slepen. O, vreselijke toestand! Toch is er hoop. Het is Gods oogmerk om "zijn ziel af te houden van het verderf" (Job 33:18), hoewel Hij hem wel naar de rand ervan voert. Zie nu eens hoe de zieke genezen wordt. De kundigheid van de geneesheer kan geen uitkomst bieden: de kwaal zit dieper dan zijn medicijnen kunnen bereiken. Het is een zielenkwaal die het lichaam in wanorde heeft gebracht en daarom moeten de geneesmiddelen toegepast worden aan de ziel en de consciëntie van de zieke.
De geneesheer voor dit ziektegeval moet een geestelijke geneesheer zijn. De geneesmiddelen moeten geestelijk zijn: een gerechtigheid, een rantsoen, of verzoening. Bij de toepassing van deze middelen wordt de ziel genezen, de consciëntie tot kalmte gebracht en het lichaam herstelt zich: "Is er dan bij hem een gezant, een uitlegger, één uit duizend, om den mens zijn rechten plicht te verkondigen, zo zal Hij hem genadig zijn en zeggen: Verlos hem, dat hij in het

verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden. Zijn vlees zal frisser worden dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jonkheid wederkeren. Hij zal tot God ernstiglijk bidden, Die in hem een welbehagen nemen zal, en zijn aangezicht met gejuich aanzien" (vers 23-26).
De juiste geneesheer voor deze patiënt is een gezant, een uitlegger (vers 23). Dat is, zoals sommige verklaarders niet zonder grond het verstaan, de grote Geneesheer, Jezus Christus, Die Job zijn "Verlosser" had genoemd (Job 19:25). Hij is een "Gezant", de "Engel des verbonds" des vredes (Mal. 3:1), Die op de gepaste tijd naar de zieke komt. Hij is een Uitlegger, de grote Uitlegger van Gods raadslagen aangaande de liefde tot zondaars (Job 33:23). "Eén uit duizend", ja, zelfs "de Overste onder tien duizend" (Hooglied 5:10; Engelse vertaling). "Een Verkorene uit het volk" (Psalm 89:20). Hij is Iemand, aan Wie de Heere HEERE een tong der geleerden heeft gegeven... "opdat ik wete met den moede een woord ter rechter tijd te spreken"(Jesaja 50:4). Het is Hij Die bij hem is met Zijn Geest om hem te overtuigen van gerechtigheid (Johannes 16:8), zoals Hij daarvoor bij hem was om hem te overtuigen van zonde en van oordeel. Zijn werk is nu om Zijn oprechtheid te tonen, of Zijn gerechtigheid. Dat wil zeggen dat de Uitlegger, Christus, Zijn gerechtigheid toont, wat de enige gerechtigheid is, die voortvloeit uit het betalen van het rantsoen en de gerechtigheid op grond waarvan een zondaar verlost wordt, "dat hij in het verderf niet nederdale" (Job 33:24).
En zo wordt van Christus gezegd, dat Hij "Gods Naam vertelt" (Psalm 22:23), en dat Hij "Gods gerechtigheid verklaart" (Psalm 40:10). Het wordt opmerkelijk onder woorden gebracht: Zijn gerechtigheid wordt niet aan "de man" verkondigd, maar aan "de mens". Dit geeft niet onduidelijk zijdelings te kennen dat Hij Die deze gerechtigheid verkondigt, meer is dan een mens. Vergelijk daarmee Amos 4:13: "Die de bergen formeert en den wind schept en den mens bekendmaakt, wat zijn gedachte zij/ Er schijnt een zoete zinspeling in te schuilen op de eerste verklaring van deze gerechtigheid na de val aan "de mens", of, zoals het ook gezegd kan worden, aan "Adam", terwijl op hem de verschrikking rustte vanwege de vrees voor de toom Gods.
Die verklaring werd afgelegd door de Gezant, de Uitlegger, namelijk het eeuwige Woord, de Zoon van God, Die "de stem van den HEERE God" wordt genoemd (Genesis 3:8), en door Hem Die waarschijnlijk in een menselijke gedaante verscheen. Nu, terwijl Hij door Zijn Geest de Prediker der gerechtigheid is aan de mens, wordt er verondersteld, dat de mens de aangeboden gerechtigheid aangrijpt, waarop het rantsoen aan hem toegepast wordt, opdat "hij in het verderf niet nederdale." God heeft immers een rantsoen voor hem. Dit wordt hem bekendgemaakt, want God zegt: "Verlos hem" (Job 33:24). Hierop wordt zijn consciëntie die gereinigd wordt door het bloed der verzoening, gekalmeerd en lieflijk tot rust gebracht: "Hij zal tot God ernstiglijk bidden..., en Zijn aangezicht met gejuich aanzien" (vers 26), dat hij daarvoor met grote schrik aanschouwde. In de taal van het Nieuwe Testament is dat: "Dewijl wij hebben een groten Priester over het huis Gods: zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie" (Hebreeën 10:21, 22). Maar wat komt er dan terecht van het lichaam, het zwakke en vermoeide vlees? Wel, "zijn vlees zal frisser worden dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jonkheid wederkeren" (Job 33:25). Ja, "al zijn beenderen die gekastijd werden met hevige pijn" (vers 19; Engelse vertaling), "zullen zeggen: HEERE, wie is U gelijk!" (Psalm 35:10).

3e weldaad. De aanneming tot kinderen.
Een derde weldaad die uit de vereniging met Christus vloeit, is de aanneming tot kinderen. Gelovigen die verenigd worden met Christus, worden kinderen Gods en leden van de hemelse familie. Door de vereniging met Hem Die van nature de Zoon van God is, worden zij kinderen Gods door genade (Johannes 1:12). Zoals wanneer een rank wordt afgesneden van een boom en wordt ingeënt in de rank van een andere boom, en de ingeente rank door middel van zijn vereniging met de "adopterende"

boom - zoals sommigen dat niet ongepast hebben genoemd - tot een rank wordt gemaakt van dezelfde stam waarin hij werd ingeënt, zo gaat het ook met de zondaars die ingeënt worden in Jezus Christus, Wiens Naam is SPRUITE: Zijn Vader is hun Vader, Zijn God hun God (Johannes 20:17). En zo worden zij die van nature kinderen des duivels waren, kinderen Gods. Zij hebben "de Geest der aanneming tot kinderen" (Romeinen 8:15), namelijk de Geest Zijns Zoons, Die hen tot God brengt, als kinderen tot een vader, om hun klachten uit te storten aan Zijn borst en om voorziening te zoeken voor wat zij nodig hebben: "En overmits gij kinderen zij t, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!" (Galaten 4:6). Onder al hun zwakheden wordt hun vaderlijke ontferming en medelijden betoond: "Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen" (Psalm 103:13). Hoewel zij slechts vondelingen waren, gevonden "in een land der woestijn", toch "bewaarde Hij hen als Zijn oogappel", nu zij door aanneming Hem toebehoren (Deut. 32:10). Wie hen ook achtervolgt, zij hebben een "toevlucht": "Hij zal Zijn kinderen een Toevlucht wezen" (Spreuken 14:26).
In een tijd van algemene rampspoed, hebben zij "binnenste kamers", waar zij verborgen kunnen blijven, "totdat de gramschap overga" (Jesaja 26:20). En Hij is niet alleen hun "Toevlucht" tot "verberging", maar ook hun Deel tot spijs in die toevlucht: "Gij zijt mijn Toevlucht, mijn Deel in het land der levenden" (Psalm 142:6).
Er worden voorzieningen voor hen getroffen voor de eeuwigheid: "Hij had hun een stad bereid" (Hebreeën 11:16). En het zal hen niet ontbreken aan wat Hij ziet dat zij nodig hebben in de tijd: "Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden? Want uw hemelse Vader weet, dat gij al deze dingen behoeft" (Mattheüs 6:31, 32).
Tuchtiging op de gepaste tijd is ook hun voorrecht als zonen. Dus wordt het hen niet toegestaan door te gaan met hun overtredingen, zoals dat gebeurt met anderen die geen kinderen zijn, maar dienstknechten van het huisgezin, en die tenslotte wegens hun slecht gedrag de deur uitgezet zullen worden: "Indien gij de kastijding verdraagt, zo gedraagt Zich God jegens u als zonen; want wat zoon is er, dien de vader niet kastijdt?" (Hebreeën 12:7).
Zij zijn erfgenamen van "de beloftenissen", en zij zullen deze "beërven" (Hebreeën 6:12). Ja, zij zijn zelfs "erfgenamen Gods", Die Zelf "het Deel hunner erve is" (Psalm 16:5), en zij zijn "mede-erfgenamen van Christus" (Romeinen 8:17). En omdat zij kinderen zijn van de grote Koning, en jonge erfgenamen van de heerlijkheid, hebben zij engelen als hun dienaars, die "tot dienst worden uitgezonden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen"(Hebreeën 1:14).

4e weldaad. Heiligmaking.
Een vierde weldaad is heiligmaking: "Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking" (l Korinthe 1:30). Omdat zij verenigd zijn met Christus, zijn zij Zijn Geest, Die de Geest der heiligmaking is, deelachtig. Er is een volheid van de Geest in Christus, en ze is niet als de volheid van een vat, dat slechts inhoudt wat erin gegoten wordt. Maar het is de volheid van een fontein tot verspreiding en mededeling, die altijd haar wateren uitzendt en toch altijd vol is. De Geest van Christus, dat geestelijke sap dat in de stam is en van daaruit overgebracht wordt naar de ranken, is "de Geest der genade" (Zacharia 12:10). En waar de Geest der genade woont, daar zal een samenvloeiing van alle gaven der genade te vinden zijn. Heiligheid is niet slechts één gave der genade, maar al de gaven der genade van de Geest. Het is een samenstel van gaven der genade. Het zijn al de gaven der genade in hun zaad en in hun wortel. En zoals het sap dat van de stam naar de rank wordt geleid, erdoor gaat en door elk deel ervan gaat, zo heiligt de Geest van Christus de gehele mens. Het vergif van de zonde was verspreid door de gehele geest, de gehele ziel en het gehele lichaam van de mens, en heiligende

genade achtervolgt dat vergif tot in iedere hoek (l Thess. 5:23). leder deel van de mens wordt geheiligd, hoewel geen enkel deel volmaakt.
De waarheid waardoor wij geheiligd worden, wordt niet in het hoofd vastgehouden als in een gevangenis, maar ze gaat met haar heiligende invloeden door het hart en het leven. Er zijn inderdaad enige gaven der genade in iedere gelovige die als de hoogste ranken boven de andere uitsteken, zoals de zachtmoedigheid in Mozes, het geduld in Job. Er is in ieder kind van God een heilig beginsel aanwezig dat meegaat met de heilige wet in alle delen ervan en dat haar bemint, liefheeft en toestemt, zoals blijkt uit hun algemene eerbied voor de geboden Gods. Het is daarom duidelijk dat zij begiftigd zijn met al de genadegiften van de Geest, omdat er niet meer kunnen zijn in de uitwerking ervan dan er waren in de oorzaak.
Nu is deze heiligende Geest, van Wie gelovigen deelgenoten zijn, voor hen:

(1) *Een Geest der doding.* Door de Geest doden zij de werkingen des lichaams (Romeinen 8:13). De zonde wordt in hen "gekruist" (Galaten 5:24). Zij worden "één plant met Hem" (namelijk met Christus), "in de gelijkmaking Zijns doods", wat een langzame dood was (Romeinen 6:5). Hoewel de zonde in de heilige nog niet helemaal dood is, is ze toch stervende. Als de zonde dood was, dan zou ze van het kruis worden afgenomen en uit zijn gezicht begraven worden, maar ze hangt daar nog, terwijl ze werkt en worstelt onder haar dodelijke wonden. Het is zoals wanneer een boom zo'n slag heeft gekregen dat zijn kern geraakt wordt en al zijn bladeren en takken beginnen te verwelken en te vergaan. Zo gaat het ook daar waar de heiligende Geest komt en de macht van de zonde breekt. Dan is er een geleidelijk wijken van de zonde en een sterven aan de zonde in de gehele mens, zodat hij "niet langer in het vlees leeft naar de begeerlijkheden der mensen." Hij maakt van de zonde zijn bedrijf en zijn bezigheid niet. Het is niet zijn grote doel om zichzelf te zoeken en zijn verdorven neigingen te bevredigen. Hij is nu op weg naar Immanuëls-land en hij loopt daarheen over de hoofdweg, de weg die de weg der heiligheid wordt genoemd, hoewel de wind uit de hel, die hij eerst van achteren had, nu met volle kracht in zijn gelaat waait en het reizen voor hem ongemakkelijk maakt en hem dikwijls van de hoofdweg afdrijft.

(2) *Deze Geest is voor hen een Geest van levendmaking,* want Hij is de Geest des levens, en Hij doet hen leven tot gerechtigheid: "En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen" (Ezech. 36:27). Zij die één plant zijn geworden met Christus, "in de gelijkmaking Zijns doods", zullen het ook zijn "in de gelijkmaking Zijner opstanding" (Romeinen 6:5).
Bij de opstanding van Christus, toen Zijn ziel werd herenigd met Zijn lichaam, werd elk lid van dat gezegende lichaam in staat gesteld om alle levensverrichtingen weer uit te voeren. Zo wordt ook de ziel die beïnvloed wordt door de heiligende Geest van Christus in staat gesteld om alle geestelijke levensverrichtingen uit te voeren. En omdat de wet in haar geheel, en niet slechts een paar hele kleine stukjes ervan, op het heilige hart wordt geschreven, worden gelovigen zo in staat gesteld die wet over te schrijven op hun levenswandel. En hoewel zij niet één regel zonder vlekken kunnen schrijven, toch aanvaardt God om Christus" wil hun verrichtingen wat betreft de heiligmaking, daar zij volgelingen zijn van Zijn eigen Zoon en door Zijn eigen Geest geleid worden.

3. *Deze heiligende Geest, Die door de Heere Jezus aan Zijn leden wordt medegedeeld, is het geestelijk voedsel, dat de ranken uit de stam halen waarin zij ingeënt zijn.* Daardoor wordt het leven der genade, dat hun bij de wedergeboorte wordt geschonken, bewaard, voortgezet en werkzaam gemaakt. Het is het voedsel waardoor het nieuwe schepsel leeft en gevoed wordt om de volmaaktheid te verkrijgen. Het is nodig dat het geestelijk leven gevoed wordt en het moet van

voedsel worden voorzien. Gelovigen putten dat voedsel uit Christus, hun Hoofd, Die door de Vader benoemd is tot het Hoofd van de inwerkingen voor al Zijn leden: "En het Hoofd niet behoudende, uit Hetwelk het gehele lichaam, door de samenvoegselen en samenbindingen voorzien zijnde," enzovoort (Kol. 2:19). Nu is deze voorziening, "de toebrenging des Geestes van Jezus Christus" (Filipp 1:19). De heiligen eten overvloedig, omdat zij Christus" vlees eten en Zijn bloed drinken voor hun geestelijke voeding. Toch leert onze Heere ons Zelf dat "het de Geest is, Die levend maakt", zelfs die Geest Die woont in dat gezegende lichaam (Joh. 6:63). De menselijke natuur is verenigd met de Goddelijke natuur in de Persoon van de Zoon, en ligt dus (zoals het oliekruikje in Zacharias kandelaar, Zacharia 4) aan het hoofd van de fontein, als het heerlijke middel om de inwerkingen over te brengen vanuit de fontein van de Godheid, en ze ontvangt de Geest niet met mate, maar ze heeft altijd een volheid van de Geest uit kracht van die persoonlijke vereniging. Aangezien gelovigen verbonden zijn met de mens Christus (zoals de zeven lampen aan het oliekruikje door de zeven pijpen), is Zijn vlees voor hen "waarlijk spijs" en Zijn bloed waarlijk drank". Daarom, omdat zij zich voeden met dat gezegende lichaam (dat wil zeggen dat zij Christus daadwerkelijk aan hun ziel toepassen door het geloof), hebben zij steeds meer deel aan die Geest Die daarin woont, tot hun geestelijk voedsel. De heiligheid van God kon nooit een onmiddellijke vereniging met het schepsel toelaten, en als gevolg daarvan ook geen onmiddellijke gemeenschap ermee. Toch zou het schepsel geen genadeleven kunnen leiden zonder gemeenschap met de Fontein des levens. Daarom, om gezamenlijk voorzieningen te kunnen treffen voor de eer van God en de zaligheid van zondaars, nam de tweede Persoon van de heerlijke Drie-eenheid, een zondeloze menselijke natuur aan in een persoonlijke vereniging met Hemzelf, opdat zo deze heilige, schuldeloze en onbezoedelde menselijkheid een volheid zou kunnen ontvangen van de Geest, waarvan Hij door Zijn Goddelijke kracht en doeltreffendheid zou kunnen mededelen aan Zijn leden. Stel u voor dat er een boom was, die zijn wortel in de aarde had, en waarvan de takken de hemel bereikten, dan zou de geweldige afstand tussen de wortel en de takken de verbinding tussen de wortel en de bovenste tak niet verbreken: zo kan ook de afstand tussen de mens Christus Die in de hemel is, en Zijn leden die op de aarde zijn, de gemeenschap tussen hen niet belemmeren. Wat maakt het uit al zijn de delen van het verborgen lichaam (namelijk het Hoofd en de leden) niet in aanraking met elkaar, zoals ze samengevoegd zijn in een lichamelijke vereniging? De vereniging is er daarom niet minder wezenlijk en doeltreffend door. Ja, onze Heere Zelf toont ons aan dat, al zouden wij Zijn vlees eten op een lichamelijke en vleselijke wijze, dit voor ons geen nut zou hebben (Johannes 6:63). Wij zouden daardoor geen haartje heiliger zijn. Maar de leden van Christus op aarde zijn verenigd met hun Hoofd in de hemel door de onzichtbare band van dezelfde Geest Die in beiden woont: in Hem als het Hoofd en in hen als de leden. Zoals "de raderen" in het gezicht van Ezechiël niet in aanraking zijn met "de dieren", toch waren ze met hen verenigd door een onzichtbare band van één Geest in beide, zodat: "Als nu de dieren gingen, gingen de raderen bij hen; en als de dieren van de aarde opgeheven werden, werden de raderen opgeheven" (Ezech. 1:19). Want", zegt de profeet, "de Geest der dieren was in de raderen." Wij kunnen daarom het verschil zien tussen ware heiligmaking en die schaduw ervan die wij aan kunnen treffen onder sommige strikte belijders van het christendom, die toch geen ware christenen zijn en die niet wedergeboren zijn door de Geest van Christus. Die schaduw van heiligmaking is van dezelfde aard als de heiligmaking waarvan vele ingetogen heidenen blijk hebben gegeven.

4. Ware heiligmaking is het uitvloeisel van de vereniging van de ziel met de heilige Jezus, de eerste en onmiddellijke Ontvanger van de heiligende Geest, uit Wiens volheid Zijn leden uit kracht van hun vereniging met Hem, heiligende

inwerkingen ontvangen. De andere heiligmaking is slechts het voortbrengsel van de eigen geest van de mens, die - wat hij ook heeft of schijnt te hebben van de ware heiligheid - toch niet voortkomt uit de bovennatuurlijke beginselen en ook niet uit de verheven oogmerken en doeleinden ervan. Omdat deze heiligmaking immers voortkomt uit het eigen ik, zo loopt ze ook weer uit in de Dode Zee van het eigen ik en ze is zodoende even ver verwijderd van ware heiligheid als de natuur is van de genade. Zij die deze namaakheiligheid bezitten, zijn als gewone roeiers die gebruikmaken van hun eigen roeiriemen, terwijl het schip dat op weg is naar Immanuëlsland, voortzeilt op het waaien van de Goddelijke Geest.

Hoe is het dan mogelijk dat er ware heiligmaking zou zijn zonder Christus? Kan er ware heiligmaking zijn zonder dat men deel heeft aan de Geest der heiligmaking? Kunnen wij anders deel hebben aan de Geest, dan door Jezus Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven? De vallende dauw zal net zo gauw zijn weg banen door de keiharde rotsen, als dat inwerkingen van genade van God tot zondaars zouden komen op een andere wijze dan door Hem Die de Vader heeft aangesteld als het Hoofd van de inwerkingen: Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou" (Kol, 1:19), en: "En het Hoofd niet behoudende, uit Hetwelk het gehele lichaam, door de samenvoegselen en samenbindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom" (Kol. 2:19).

Zie eens hoe het komt dat zovelen hun geveinsde heiligmaking ontrouw worden en dat zij nooit meer herstellen. Dat komt, omdat zij geen ranken zijn die echt één zijn geworden met de ware Wijnstok. Ondertussen herstellen anderen zich van hun verachtering vanwege hun vereniging met de leven gevende Stam door de levendmakende Geest: "Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zo zouden zij met ons gebleven zijn" (1 Johannes 2:19).

5e Weldaad. Wasdom in de genade.

Een vijfde weldaad is wasdom in de genade. Omdat hun voedsel is toegediend, "wassen zij op met Goddelijken wasdom" (Kol. 2:19). "De rechtvaardige zal groeien als een palmboom, hij zal wassen als een cederboom op Libanon" (Psalm 92:13). Genade is van groeiende aard. Onderweg naar Sion gaan zij van kracht tot kracht. Hoewel de heilige in het begin slechts een klein kind is in de genade, wordt hij tenslotte "een jongeling, een vader" (1 Johannes 2:13,14). Hoewel hij soms slechts kruipt op weg naar de hemel, toch wandelt hij later, loopt hij, en vaart hij op met Vleugelen, gelijk de arenden" (Jesaja 40:31). Als een rank die in een stam geënt is, nooit groeit, dan is dat een duidelijk bewijs dat hij niet met de stam vergroeid is.

1e Vraag. Maar sommigen zullen misschien zeggen: *"Als alle ware christenen groeiende christenen zijn, wat moet er dan gezegd worden van hen, die in plaats van groeien, verachteren?"*

(1) In de eerste plaats antwoord ik hierop dat er een groot verschil is tussen het groeien van een christen op zichzelf genomen en het groeien van een christen "te allen tijde". Alle ware christenen groeien, maar ik zeg niet dat zij "te allen tijde" groeien. Een boom die leeft en voedsel krijgt, groeit tot hij volgroeid is, en toch groeit hij niet altijd. Hij groeit niet in de winter. Christenen hebben ook hun winters, waarin de inwerkingen van de genade, die nodig zijn voor de groei, opgehouden zijn, Hooglied 5:2: "Ik sliep." Het is door het geloof dat de gelovige genaderijke inwerkingen put uit Jezus Christus, zoals elke lamp in de kandelaar olie ontving uit het oliekruikje door de pijp die de verbinding ertussen vormde (Zacharia 4:2). Nu, als die pijp verstopt is, als het geloof van de heilige sluimert en niet werkzaam is, dan zullen alle overige gaven der genade verflauwen en lijken ze op bet punt te staan uit te doven. Als gevolg daarvan zal de ontaarde natuur in kracht toenemen en actief worden. Wat komt er dan van de ziel terecht? Wel, er is nog steeds een vaste grond van hoop. Het geloof van de

heilige is niet als dat van de schijnheilige. Het is niet zoals een pijp die niet tot de Fontein reikt, waardoor er dus geen toevoer mogelijk is. Het geloof blijft steeds een band van vereniging vormen tussen Christus en de ziel, en daarom, omdat Christus leeft, zal ook de zondaar leven (Johannes 14:19). De Heere Jezus "trekt Zijn hand van het gat der deur" en maakt het middel van de toevoer vrij. Dan stromen de inwerkingen van de groei, en de gaven der genade van de gelovigen zien er weer fris en groen uit: "Zij zullen wederkeren, zittende onder zijn schaduw; zij zullen ten leven voortbrengen als koren, en bloeien als de wijnstok" (Hoséa 14:8). In de slechtste tijden hebben de heiligen een beginsel van groei in zich: "Zijn zaad blijft in hem" (1 Johannes 3:9). En daarom bloeien zij na een tijd van verachtering weer op, namelijk, wanneer de winter voorbij is en de "Zon der gerechtigheid" met Zijn warme inwerkingen tot hen terugkeert. Modder die men in een plas werpt, kan daar rustig blijven liggen, maar als men modder in een fontein werpt, dan zal de springader tenslotte de modder verdrijven en dan zal ze weer onbelemmerd stromen als voorheen.

(1) In de tweede plaats merk ik op dat christenen hun groei verkeerd op kunnen vatten, en wel op tweeërlei wijze:

a. Zij beoordelen hun toestand volgens het gevoel dat zij op dat moment hebben. Zij nemen zichzelf waar en kunnen geen groei bij zichzelf bespeuren. Er is dan echter geen reden om de conclusie te trekken dat zij niet groeien: "het zaad spruit uit en wordt lang, maar hij weet niet hoe" (Markus 4:27). Al zou iemand zijn oog nog zo vast richten op de zon die haar baan beschrijft, of op een groeiende boom, dan zou hij niet waarnemen dat de zon bewoog, of dat de boom groeide. Als hij echter de boom vergelijkt zoals hij nu is met wat hij was enige jaren geleden, en als hij let op de plaats van de zon aan de hemel en waar de zon "s morgens stond, dan zal hij zeker bemerken dat de boom gegroeid is, en dat de zon zich bewogen heeft. Op dezelfde wijze kan de christen weten, of hij zich bevindt in een staat van groei of in een staat van verachtering door zijn tegenwoordige toestand te vergelijken met zijn vroegere toestand.
b. Christenen kunnen hun toestand verkeerd opvatten door hun groei af te meten naar de vorderingen van de top alleen en niet naar de vorderingen van de wortel. Als een boom wortel schiet in de grond en zich vastzet in de aarde en zijn wortels uitbreidt, dan is hij zeker aan het groeien, hoewel hij niet hoger is dan voorheen. Dus, al is het dat het de christen ontbreekt aan de zoete vertroosting en opwellingen van genegenheid die hij soms had, toch, als hij groeit in nederigheid, zelfverloochening en in zijn gevoel van volstrekte afhankelijkheid van Jezus Christus, dan is hij een christen die groeit: "Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon" (Hoséa 14:6).

2e Vraag. *Maar groeien geveinsden eigenlijk wel? En als zij groeien, hoe moeten wij dan het verschil zien tussen hun groei en de groei van de ware christen?*
Antwoord.

a. Mijn antwoord op het eerste deel van de vraag is: "Geveinsden groeien zeker." Onkruid kent zijn groei, net zo goed als de tarwe. Het zaad dat viel in het midden van de doornen, wies op (Lukas 8:7). Alleen, het voldraagt geen vrucht (vers 14). Ja, een ware christen kan een valse groei hebben. Jakobus en Johannes schenen te groeien in de genadegave van de heilige ijver, toen hun geest zo vurig werd voor de zaak van Christus, dat zij hele dorpen in brand zouden hebben gestoken, omdat zij hun Heere en Meester niet wilden ontvangen: "Zij zeiden: Heere, wilt Gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdale en dezen verslinde, gelijk ook Elia gedaan heeft?" (Lukas 9:54). Maar zo was het werkelijk niet en daarom keerde Hij Zich om en bestrafte hen: "En zeide: Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt" (vers 55).

b. Op het tweede deel van de vraag is mijn antwoord, dat de groei van de ware christen een bijzondere schoonheid vertoont, die deze groei van alle valse groei onderscheidt. De groei van de ware christen is algemeen, regelmatig en evenredig. Het is een "alleszins opwassen in Hem, Die het Hoofd is, namelijk Christus" (Eféze 4:15). De groeiende christen groeit evenredig in alle delen van de nieuwe mens. Onder de weldadige inwerkingen van de "Zon der gerechtigheid" groeien gelovigen "als mest-kalveren" (Mal. 4:2). U zou het toch een monsterachtige groei in deze dieren vinden, als u hun koppen zag groeien en niet hun lichamen, of als u zag dat de ene poot groeide en de andere niet, kortom, als u zag dat alle delen niet evenredig groeiden.

Ja, maar van die aard is de groei van velen in de godsdienst. Zij groeien als kinderen die aan de Engelse ziekte lijden; zij hebben een groot hoofd, maar een mager lichaam. Zij krijgen meer kennis in hun hoofd, maar niet meer heiligheid in hun hart en hun leven. Zij worden uitwendig zeer vurig, maar van binnen zeer koud, zoals een mens die een aanval heeft van koorts. Zij zijn meer ingenomen met de uiterlijkheden van de godsdienst dan vroeger. Toch zijn zij even grote vreemdelingen van de kracht der godzaligheid als ooit.

Als een tuin met de hand begoten wordt, dan krijgen sommige planten al gauw te veel, sommige te weinig, en sommige helemaal geen water en daarom verdorren sommige, terwijl de andere het goed doen. Maar na een regenbui echter, gaan ze het allemaal tegelijk goed doen. Door de bijzondere inwerking van Goddelijke genade groeien op soortgelijke wijze al de genadegiften van de Geest, evenredig. De in Christus ingeente ranken die goed groeien, groeien tegelijk op al de verschillende groei-wijzen. Zij groeien inwendig, daar zij "opwassen in Christus" (Eféze 4:15). Zij verenigen zich steeds nauwer met Hem, en kleven vaster aan Hem, als het Hoofd van de inwerkingen, wat de springader is van alle andere ware christelijke groei. Zij groeien uitwendig in goede werken, in hun handel en wandel. Zij geven niet alleen met Naftali, "schone woorden", maar zij zijn zoals Jozef "vruchtbare takken". Zij groeien opwaarts in hemelse gezindheid en verachting van de wereld, want hun wandel "is in de hemelen" (Filipp. 3:20).

En tenslotte groeien zij neerwaarts in nederigheid en zelfverachting. De ranken die het meest in Christus groeien, zijn in hun eigen ogen "de allerminste van al de heiligen" (Eféze 3:8), "de voornaamste der zondaren" (l Tim. 1:15), "onvernuftiger dan iemand" (Spreuken 30:2). Zij zien dat zij niets kunnen doen, dat zij zelfs niet "bekwaam zijn iets te denken als uit zichzelf" (2 Korinthe 3:5). Zij zien dat zij niets verdienen, daar zij geringer zijn dan al deze weldaden, die aan hen gedaan zijn (Genesis 32:10). En zij zien dat zij "niets zijn" (l Korinthe 13:2).

6e Weldaad. Vruchtbaarheid.

Een zesde weldaad is vruchtbaarheid. De tak die ingeënt is in Christus is niet onvruchtbaar, maar hij draagt vrucht: "Die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht" (Johannes 15:5). Juist voor dat doel zijn zielen met Christus gehuwd, opdat zij "Gode vruchten dragen zouden" (Romeinen 7:4). Zij die onvruchtbaar zijn, zijn misschien wel ranken in Christus door belijdenis, maar zij zijn het niet door inplanting. Wie ook verenigd is met Christus, die brengt de vruchten voort van evangelische gehoorzaamheid en ware heiligheid. Het geloof wordt altijd gevolgd door goede werken. De gelovige is niet alleen uit het graf van zijn natuurlijke staat gekomen, maar hij heeft ook zijn grafkleren afgelegd, namelijk heersende wellusten, waarin hij eertijds als een geest gewandeld heeft, daar hij dood was, terwijl hij "in dezelve leefde" (Kol. 3:7, 8). Christus heeft immers van hen gezegd, zoals van Lazarus: "Ontbindt hem en laat hem heengaan." En nu hij Christus aangedaan heeft, beeldt hij Hem uit, bij wijze van spreken, zoals een bedelaar die op het toneel in geleende kleren de rol van koning speelt, "wandelende, gelijk Hij gewandeld heeft." Nu "is de vrucht des Geestes" in hem "in alle goedheid" (Eféze 5:9).

De vruchten der heiligheid zullen gevonden worden *in het hart, op de lippen en in de levenswandel* van hen die met Christus verenigd zijn.

- *De verborgen mens des harten* is een tempel die niet alleen voor God gebouwd is en aan Hem toegewijd, maar die ook voor Hem gebruikt wordt en Hem ten dienste staat. Het is een tempel waar liefde, vrees, vertrouwen en alle andere delen van de onzichtbare godsdienst beoefend worden: "Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen" (Filipp. 3:3). Het hart is niet het gemeenschappelijk terrein van de duivel, waar de gedachten zich vrij kunnen bewegen, want daar worden zelfs "ijdele gedachten gehaat" (Psalm 119:113; Eng. ven.). Maar het is Gods omsloten ruimte, die als een "hof voor Hem is ommuurd (Hooglied 4:16). Het is wel waar dat daar verdorven onkruid groeit, omdat de grond nog niet helemaal van onkruid gezuiverd is, maar de mens krijgt op de dag van zijn nieuwe schepping, de opdracht "dien te bouwen en dien te bewaren."
- Een gloeiende kool van het altaar heeft *zijn lippen* aangeroerd, en zij zijn gezuiverd: "HEERE, wie zal verkeren in Uw tent? Wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid? Die oprecht wandelt en gerechtigheid werkt, en die met zijn hart de waarheid spreekt; die met zijn tong niet achterklapt, zijn metgezel geen kwaad doet, en geen smaadrede opneemt tegen zijn naaste"(Psalm 15:1-3). Er kan inderdaad een zacht strelende tong zijn, waar een vals hart is. De stem kan Jacobs stem zijn, terwijl de handen Ezaus handen zijn. Maar, "indien iemand onder u dunkt, dat hij godsdienstig is, en zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezes godsdienst is ijdel" (Jak. 1:26). De kracht der godzaligheid zal heersen over de tong, hoewel ze "een wereld der ongerechtigheid" is. Als iemand een Galileeër is, dan zal zijn spraak hem "openbaar maken". Hij zal niet de taal van Asdod spreken, maar de tale Kanaäns. Hij zal niet zwijgen over zijn godsdienst, en hij zal ook niet zomaar onbedacht iets zeggen, aangezien de natuur zijn tong een dubbele wacht gegeven heeft, terwijl genade er een derde aan toegevoegd heeft.
- De vruchten der heiligheid zullen gevonden worden in *zijn uitwendige wandel,* want hij "is rein van handen", en ook "zuiver van hart" (Psalm 24:4). Hij is een godvrezend mens, en vervult op vrome wijze de plichten van de eerste tafel der wet. Hij is een rechtvaardig mens en hij verricht op eerlijke wijze de plichten van de tweede tafel. In zijn wandel is hij een goed christen en ook een goede naaste. Hij gedraagt zich jegens God, alsof de ogen van de mensen op hem gericht zijn, en hij gedraagt zich jegens mensen, omdat hij gelooft dat Gods oog op hem is. Die dingen die God in Zijn wet heeft samengevoegd, durft hij in zijn levenspraktijk niet van elkaar te scheiden.

Zo zijn de ranken in Christus "vol van goede vruchten". Die vruchten vormen een bundeling van levenskrachtige daden, waarvan Jezus Christus het Beginsel is en het Oogmerk. Hij is het Beginsel, want Hij leeft in hen en "hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods" (Galaten 2:20). Hij is het Oogmerk, want zij leven voor Hem, en "het leven is hen Christus" (Filipp. 1:21). De plichten van de godsdienst zijn in de wereld als vaderloze kinderen, die in lompen gehuld zijn. Sommigen willen hen niet in huis nemen, omdat zij nooit van hen gehouden hebben, noch van hun vader. Sommigen nemen hen in huis, omdat zij nut van hen kunnen hebben. Heiligen nemen hen echter in huis ter wille van hun Vader, en dat houdt in: ter wille van Christus. Zij zijn liefelijk in hun ogen, omdat ze zijn zoals Hij is. O! Waarvandaan komt dit nieuwe leven van de heiligen? Zeker, het kan nooit gesmeed zijn uit de natuurlijke vermogens van hun ziel, door de verenigde kracht van alle geschapen macht. In eeuwige onvruchtbaarheid zou hun baarmoeder zijn toegesloten, als zij niet met Christus gehuwd waren, "opdat zij Gode vruchten dragen zouden" (Romeinen 7:4).

Als u mij vraagt *hoe uw voeding, groei en vruchtbaarheid kunnen worden bevorderd,* dan bied ik u enkele raadgevingen aan.

1. Maak van uw vereniging met de stam een vast werk door ongeveinsd geloof en pas op voor geveinsdheid, Een rank die van binnen niet gezond is, zal zeker verdorren. Bomen die "een planting des HEEREN zijn", zijn "eikenbomen der gerechtigheid" (Jesaja 61:3). Dus brengen zij vruchten voort, terwijl anderen verwelken. Geveinsdheid is een ziekte in die delen van de godsdienst die van levensbelang zijn en ze zal tenslotte alles verwoesten. Het is een lek in het schip, dat het zeker zal doen zinken. Oprechtheid der genade zal het geloof levend houden, al is het nog zo zwak, zoals het kleinste takje dat in de kern gezond is, voedsel zal trekken uit de stam en zal groeien, terwijl de grootste tak die verrot is, zich nooit kan herstellen, omdat hij geen voeding krijgt.
2. Arbeid om standvastig te blijven in de waarheid en in de weg Gods. Een onstandvastig en onvast oordeel is een grote vijand van de groei en vruchtbaarheid van de christen, zoals de apostel leen: "Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer...; maar de waarheid betrachtende in liefde, alleszins zouden opwassen in Hem, Die het Hoofd is, namelijk Christus" (Eféze 4:14, 15). Een rollende steen verzamelt geen mos, en een onvast oordeel veroorzaakt een onvruchtbaar leven. Al was een boom nog zo gezond, hoe zou hij kunnen groeien of vruchtbaar zijn, als u hem steeds maar van de ene grond in de andere overplantte?
3. Tracht de uitlopers eraf te snoeien, zoals tuinlieden dat doen om hun bomen goed te laten groeien. Dat zijn ongedode lusten. Daarom, "doodt dan uw leden die op de aarde zijn" (Kol. 3:5). Toen de Israëlieten vlees kregen om hun lusten te bevredigen, ontvingen zij magerheid aan hun ziel. Zij die veel hongerige kinderen om zich heen heeft en steeds maar eten in hun mond moet stoppen, zal heel veel moeite hebben om zelf iets binnen te krijgen. Zij die graag willen dat het hun ziel wel gaat, moeten de hunkeringen van onmatige genegenheden afwijzen.
4. Maak met het oog hierop een nuttig gebruik van Gods ordinantiën. "De voorhoven onzes Gods" zijn de plaatsen waar de bomen der gerechtigheid "wassen" (Psalm 92:13, 14). De wateren van het heiligdom zijn de middelen die door God zijn ingesteld om Zijn volk te doen groeien "als de wilgen aan de waterbeken." Drink daarom met begeerte "de redelijke onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen" (1 Petrus 2:2). Kom naar deze "fonteinen des heils", niet om er alleen maar naar te kijken, maar om er "water uit te putten." Het sacrament van het Avondmaal des Heeren is voor dat oogmerk speciaal aangewezen. Het is niet alleen een plechtige openbare belijdenis en een zegel van onze vereniging en gemeenschap met Christus, maar het is ook een middel tot de innigste gemeenschap met Hem. Het versterkt onze vereniging met Hem. Het versterkt ons geloof, onze liefde, ons berouw, en andere gaven der genade: "De drinkbeker der dankzegging, dien wij dankzeggende zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus?" (l Korinthe 10:16). "En wij zijn allen tot één Geest gedrenkt" (l Korinthe 12:13). Begeef uzelf tot het gebed: doe uw mond wijd open, en Hij zal hem vervullen. Door deze middelen kunnen ranken die in Christus zijn, verder gevoed worden, opgroeien en veel vrucht voortbrengen.

7e Weldaad. De aanneming van hun vruchten van heiligheid.

Een zevende weldaad is de aanneming van hun vruchten van heiligheid voor het aangezicht des Heeren. Hoewel ze zeer onvolmaakt zijn, worden ze aangenomen, omdat ze de geur van Christus hebben, de gezegende Stam, waarop de ranken groeien, terwijl de vruchten van anderen door God verworpen worden: "En de HEERE zag Abel en zijn offer aan; maar Kaïn en zijn offer zag Hij niet aan" (Genesis 4:4, 5). Vergelijk daarbij Hebreeën 11:4: "Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn."

O, hoe onvolkomen zijn de plichten van de heiligen in het oog van de wet! De gelovige zelf bespeurt vele gebreken in zijn beste verrichtingen. Toch ontvangt de Heere ze genadig. Er wordt geen gave der genade in het hart geplant, of er groeit een verderfelijk onkruid vlak naast, zolang de heiligen hier op aarde zijn. Juist hun oprechtheid is niet zonder mengeling van huichelarij of geveinsdheid (Galaten 2:13). Vandaar dat er gebreken zijn in de beoefening van iedere gave der genade, in de verrichting van iedere plicht. De verdorven natuur laat altijd iets vallen om hun beste werken te bevlekken. Er is nog een mengeling van duisterheid met hun helderste licht. Toch bederft dat hun aanneming niet: Wie is zij, die er uitziet als de morgen?" (Hooglied 6:10; Engelse vertaling), of als de dageraad?" Zie, hoe de bruid van Christus hooggeacht en aanvaard wordt door haar Heere, zelfs wanneer zij eruitziet als de morgen, waarvan de schoonheid vermengd is met de zwartheid van de nacht! Toen de morgen uitkeek" zoals er gezegd wordt, of zoals wij lezen in Richteren 19:26; "Tegen het aanbreken van de morgenstond." Dus is zelfs de morgenstond van de genade en welwillendheid tot Christus, waarbij de genade tevoorschijn komt vanonder een massa duisternis in de gelovigen, aangenaam en aannemelijk voor Hem, zoals het aanbreken van de dag aangenaam is voor de vermoeide reiziger.

Hoewel de overblijfselen van het ongeloof hun hand des geloofs doet schudden en beven, toch heeft de Heere er zo'n welbehagen in, dat Hij die gebruikt om kwijtschelding van straf en voorraden van genade weg te dragen van de troon der genade en de Fontein des levens. Krachtig was het geloof van hem, die zei: "Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp" (Markus 9:24). Hoewel de overblijfselen van zinnelijke neigingen de vlam van hun liefde zwak en rokerig maakt, keert Hij Zijn ogen van de rook af en ziet Hij hoe schoon de vlam is: "Hoe schoon is uw uitnemende liefde, Mijn zuster, o bruid!" (Hooglied 4:10). De reuk van hun onderklederen van aanklevende heiligheid, hoe gebrekkig die ook is, "is als de reuk van Libanon" (vers 11). Dat komt omdat zij bedekt zijn met de klederen van hun oudste Broeder, die de zonen Gods doen rieken als een veld, dat de Heere gezegend heeft. Hun goede werken worden aangenomen: hun bekers koud water die zij gegeven hebben aan een discipel, in naam van een discipel, zullen het niet aan een beloning ontbreken. Hoewel zij geen "goud, zilver, koper of sardonyxstenen" kunnen aanbieden voor de tabernakel, moeten zij toch maar naar voren komen met wat zij hebben. Al was het maar "geitenhaar", het zal niet verworpen worden. Al waren het maar "ramsvellen", zij zullen hartelijk aangenomen worden, want ze zijn "rood geverfd", door het geloof gedoopt in het bloed van de Middelaar, en zo tot God gebracht. Een heel gewoon werk dat in het geloof en uit het geloof gedaan wordt, al was het maar het bouwen van een muur rond de heilige stad, is "een groot werk" (Neh. 6:3). Al was het slechts het besteden van een fles zalf aan Christus, het zal nooit vergeten worden (Mattheüs 26:13). Zelfs het geven van slechts "een beker koud water" aan een van de kleinen van Christus, in de naam van een discipel, zal beloond worden (Mattheüs 10:42). Ja, geen goed woord voor Christus zal uit hun mond vallen, of het zal in Gods "gedenkboek" worden opgetekend (Mal. 3:16). Er zal ook geen traan uit hun ogen voor Hem vallen, of deze zal in Zijn fles gelegd worden (Psalm 56:9).
Hun wil wordt aangenomen voor de daad; hun smart over het ontbreken van de wil, wordt aangenomen voor de wil zelf: Want indien tevoren de volvaardigheid des gemoeds daar is, zo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft" (2 Korinthe 8:12). Hun "zuchtingen", wanneer zij hun begeerten niet goed onder woorden kunnen brengen, worden in de hemel gehoord. De betekenis van deze zuchtingen is daar goed bekend, en ze zullen terugkeren, zoals "de duif" terugkeerde met een "olijfblad" in haar bek (zie Romeinen 8:26, 27). Hun "penningskens" zijn beter dan de "talenten" van anderen. Hun gebrabbel en hun gebroken zinnen zijn aangenamer voor hun Vader in de hemel, dan de vloeiendste en bloemrijkste toespraken van hen die niet in Christus zijn. Hun stem is zoet", zelfs wanneer zij zich ervoor schamen dat ze gehoord wordt. Hun "gelaat is liefelijk", zelfs wanneer zij

blozen van schaamte en er een sluier over trekken (Hooglied 2:14). De Middelaar neemt hun smekingen aan, wist sommige delen ervan uit, verbetert andere, en stelt ze aan de Vader voor, en als gevolg daarvan worden ze bekrachtigd in het hemelhof.
Iedere ware christen is een tempel voor God. Als u naar offeranden zoekt, ze ontbreken daar niet. Zij "offeren een offerande des lofs", en zij vergeten "de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zodanige offeranden heeft God een welbehagen"(Hebreeën 13:15,16). Christus Zelf is het "Altaar", dat de gave heiligt (vers 10). Maar wat gebeurt er met de vellen en de drek van hun offeranden? Deze worden buiten het leger gebracht. Als wij naar reukwerk zoeken, dan is het er ook. De genadegaven van de Geest worden in hun hart gevonden en de Geest van een gekruisigde Christus doet ze vlam vatten en brengt ze in oefening, zoals het vuur van het brandofferaltaar werd gebracht om het reukwerk aan te steken. Dan stijgen ze hemelwaarts, "als rookpilaren" (Hooglied 3:6). Maar het beste reukwerk zal as nalaten. Ja, inderdaad, maar zoals de priester de as meenam in een gouden schotel en ze uitdroeg, zo neemt onze grote Hogepriester de as en afval van al de diensten van de heiligen mee door Zijn Middelaarswerk ten behoeve van hen.

8e Weldaad. Bevestiging in de staat der genade.
Een achtste weldaad die vloeit uit de vereniging met Christus, is bevestiging. De christen kan niet afvallen, maar moet volharden tot het einde: "Zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken" (Johannes 10:28). Het is werkelijk zo, dat, als een rank niet vergroeid is met de stam, hij eraf zal breken wanneer winden die alles doen schudden, opsteken. De rank echter die vergroeid is met de stam, blijft stevig vast, welke wind er ook waait. Soms waait er een stormwind van verzoeking uit de hel en schudt de ranken die in Christus, de ware Wijnstok, zijn, heen en weer, maar hun vereniging met Hem is hun zekerheid. Zij kunnen bewogen worden, maar ze kunnen niet van de Stam verwijderd worden. De Heere "zal met de verzoeking ook de uitkomst geven" (1 Korinthe 10:13).
Windstiltes zijn nooit van lange duur; er is bijna altijd wel wat wind, en daarom zijn de ranken zelden helemaal in rust. Maar soms steken geweldige stormen op die de ranken van hun stam dreigen af te scheuren. Zo is het ook met de heiligen: zij moeten dagelijks moeite doen om stand te houden tegen de verleiding. Maar soms steekt de wind uit de hel zo hevig op en waait zo woest, dat hij zelfs de bovenste takken tegen de grond slaat. Toch, omdat zij vergroeid zijn met Christus, hun Stam, richten zij zich weer op niettegenstaande de gewelddadigste pogingen van de "overste van de macht der lucht". "Als ik zeide: Mijn voet wankelt, Uw goedertierenheid, o HEERE, ondersteunde mij" (Psalm 94:18). Maar de christen gaat vooruit door deze beproeving. Hij wordt er helemaal niet door beschadigd. Hij heeft er integendeel profijt van voor zover het aantoont welk houvast de ziel aan Christus heeft, en welk houvast Christus heeft aan de ziel. En zie, zoals de wind in de blaasbalg, die de kaars zou uitblazen, het vuur aanblaast, zo gebeurt het ook dikwijls, dat zulke verzoekingen de ware christen nieuw leven inblazen, omdat ze de gaven der genade van de Geest in hem wakker maken en door dat middel zowel de werkelijkheid en de kracht van de genade in hem ontdekken. En daarom is het zoals Luther, die grote man Gods, heeft gezegd; *"Eén christen die ondervinding heeft gehad van verzoeking, is wel duizend anderen waard."*

a. Soms doen de mensen van deze wereld een stormachtige wind van tegenspoed en vervolging opsteken tegen de Wijnstok, dat is: het Hoofd van het verborgen lichaam. Vereniging met de Stam biedt echter voldoende veiligheid aan de ranken. In een tijd dat er vrede heerst in de kerken en in een tijd van uitwendige voorspoed - wanneer de "engelen de winden inhouden, opdat geen wind zou waaien" - worden er zeer veel takken opgenomen en in de Stam gezet die er nooit mee samengroeien en er geen leven uit ontvangen, hoewel zij er wel mee verbonden zijn met de banden van uitwendige inzettingen. Nu, deze blijven een poosje staan op de Stam, en zij staan

daar heel rustig, zolang de windstilte voortduurt. Maar als de stormen eenmaal opsteken en de winden waaien, dan beginnen ze er de een na de ander af te vallen en hoe feller de wind opsteekt, hoe groter het aantal is dat er afvalt. Ja, sommige sterke ranken van dat soort zullen, als zij vallen, door hun gewicht anderen van hun soort meesleuren tot helemaal op de grond. Zij zullen ook enkele ware ranken zodanig beschadigen en neerdrukken, dat zij er ook af zouden vallen, als zij niet met de Stam vergroeid zouden zijn. Uit kracht daarvan richten zij hun hoofd weer op en zij kunnen er niet afvallen vanwege de vaste greep die de Stam op hen heeft. Dan ontdekt men dat vele ranken, die daarvoor hoog en uitnemend waren, nu verdord op de grond liggen en geschikt zijn om verzameld en in het vuur geworpen te worden: "Maar als de zon opgegaan was, zo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, is het verdord" (Mattheüs 13:6). "Zo iemand in Mij niet blijft, die is buitengeworpen gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert ze, en men werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand" (Johannes 15:6). Maar hoe geweldig de winden ook waaien, toch wordt er wanneer de storm bedaard is, niet één rank van de waarlijk ingeente ranken die vergroeid zin met de Stam, gemist: "Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard" (Johannes 17:12). De minste rank die in Christus groeit, bezwijkt niet en blijft staan, wanneer de hoogste ceders die op hun eigen wortel groeien, om zullen waaien, Romeinen 8:35: Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?" (zie ook vers 36-39).

b. Hoe streng Israël ook geschud zal worden, toch zal "niet het minste graantje (of, zoals het in de oorspronkelijke tekst staat: niet één steentje) ter aarde vallen" (Amos 9:9; Engelse vertaling). Het is een zinspeling op het ziften van fijne kiezelsteentjes uit hopen stof en zand. Hoewel het zand en het stof op de grond vallen en door de wind worden weggeblazen en vertrapt worden, toch zal er geen enkel steentje op de grond vallen. Zo nauwkeurig is de zeef en zo zorgvuldig gaat de zifter te werk. Er valt niets sneller op de grond dan een steen. Toch, als godsdienstige belijders levende stenen" zijn die gebouwd zijn op Christus, de uiterste Hoeksteen, dan zullen zij, al zijn zij kleine steentjes, niet op de aarde vallen, welke storm er ook tegen hen aan beukt (zie 1 Petrus 2:4-6). Al het goede graan in de kerk van Christus is van dat soort: zij zijn stenen wat betreft hun vastheid en zij zijn levende stenen wat betreft hun werkzaamheid. Als mensen echte, wezenlijke christenen zijn, dan zullen zij niet zijn als kaf dat bij elke windvlaag heen en weer gedreven wordt en dan zullen zij zoveel van de levendigheid bezitten dat zij niets bezitten van de steen. Als zij levende christenen zijn, wier geest in hen ontstoken is, zoals de geest van Paulus ontstoken was toen hij zag dat "de stad zo zeer afgodisch was", dan zullen zij niet temeer liggen als stenen, die omgewenteld worden, hierheen en daarheen; stenen waarin gehakt en gehouwen wordt, in overeenstemming met de lusten der mensen, die zoveel van de steen gebruiken dat er niets van levendigheid in hen overblijft.

c. Het huis van onze God is een groot huis waarin niet alleen "gouden vaten" zijn, maar ook "aarden vaten" (2 Tim. 2:20). Beide trekken vlug vuil aan en daarom, wanneer God beroering brengt in de kerk, dan let Hij op beide. Wat betreft de gouden vaten: zij worden niet vernietigd, maar gezuiverd door een vurige beproeving in de oven der verdrukking, zoals goudsmeden hun goud zuiveren: "Ik zal Mijn hand tegen u keren, en Ik zal uw schuim op het allerreinste afzuiveren" (Jesaja 1:25). De aarden vaten zullen echter vernietigd worden: zij zullen als een pottenbakkersvat Vermorzeld worden": "Maar er zal verbreking zijn der overtreders en der zondaars te zamen" (vers 28). Dit schijnt een toespeling te zijn op de wet dat aarden vaten gebroken moesten worden als ze onrein waren, terwijl houten en bijgevolg ook gouden vaten, alleen maar gespoeld moesten worden (Lev. 15:12).

9e Weldaad. Ondersteuning bij beproevingen en verzoekingen.

Een negende weldaad is ondersteuning. Als u een rank bent die ingeënt is in Christus, dan draagt de wortel u. De gelovige leunt op Christus, zoals een zwakke vrouw tijdens een reis, "lieflijk leunt op haar Liefste" (Hooglied 8:5). De gelovige steunt op Hem, zoals een krachteloze, oude man op zijn staf steunt (Jesaja 50:10). Hij wentelt zich op Hem, zoals iemand een last waaronder hij niet kan lopen, van zijn rug afwentelt op de rug van een ander, die hem wel kan dragen (Psalm 22:9). Er zijn veel gewichten die aan de ranken in Christus, de ware Wijnstok, hangen en ze neerdrukken. Maar u weet dat, welke gewichten er ook aan de ranken hangen, de Stam ze allen draagt. Hij draagt de ranken en ook het gewicht dat eraan hangt.

l. *Christus ondersteunt de gelovigen die in Hem zijn, wanneer zij gebukt gaan onder een gewicht van uitwendige beproevingen.* De belofte uit Jesaja 43:2 is veelomvattend: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen." Zie, hoe David ondersteund werd onder een zware last (l Samuël 30:6). Zijn stad Ziklag was verbrand, zijn vrouwen waren gevangengenomen, zijn mannen spraken erover om hem te stenigen. Hij had niets over, behalve zijn God en zijn geloof. Door zijn geloof sterkte hij zich in den HEERE zijn God." De Heere komt en legt Zijn kruis op de schouders van Zijn volk. Het drukt hen neer en het lijkt, alsof zij eronder weg zullen zinken, en daarom roepen zij: "Heere, behoed ons, wij vergaan." Maar Hij schraagt hen onder hun last. Hij ondersteunt hen, en zij dragen hun kruis. Zo gaat de christen die een gewicht van uitwendige beproevingen op zich heeft, gemakkelijk voort onder zijn last, omdat hij daarbij "eeuwige armen" onder zich heeft.
De christen heeft een bron van vertroosting, die hij niet kan verliezen, en daarom ontbreekt hel hem nooit aan iets om hem te ondersteunen. Als iemands gehele rijkdom bestaat uit geld, dan kunnen rovers die meenemen, en wat heeft hij dan nog? Maar al wordt een landeigenaar beroofd van zijn geld, dan bezit hij nog zijn landerijen voor zijn onderhoud. Zij die hun troost zoeken in wereldse goederen, kunnen vlug troosteloos zijn, maar zij die verenigd zijn met Christus, zullen troost vinden, wanneer al de stromen van aardse genietingen zijn opgedroogd: "Is dan mijn hulp niet in mij, en is de wijsheid uit mij verdreven?" (Job 6:13). Dat wil zeggen: hoewel mijn vermogen weg is; hoewel mijn knechten, mijn kinderen, mijn gezondheid, en gaafheid van mijn lichaam weg zijn, toch is mijn genade niet weg. Al hebben Sabeeërs mijn ossen en ezels weggedreven, en al hebben de Chaldeeën mijn kamelen weggedreven, zij hebben mijn geloof niet weggedreven en ook mijn hoop niet. Ze zijn nog in mij, ze zijn niet van mij weggedreven, zodat ik door hen troost uit de hemel kan halen, wanneer de aarde mij geen enkele troost meer kan geven.

2. *Christus ondersteunt Zijn volk onder een gewicht van inwendige beproevingen en ontmoedigingen.* Vele malen "bezwijkt hun hart en hun vlees", maar dan "is God een Rotssteen huns harten" (Psalm 73:26). Zij kunnen een gewicht van schuld hebben die hun neerdrukt. Dit is een last die hun rug zal doen buigen en hen terneergeslagen zal maken, maar Hij neemt de last van hen af en stelt hun een pardonbrief ter hand, terwijl zij hun last op Hem werpen. Christus aanvaardt de ziel, zoals iemand een weduwe trouwt, die onder een schuldenlast gebukt gaat. En zo, wanneer de schuldeisers bij de bruid van Christus komen, dan brengt zij hen naar haar Man. Zij bekent de schuld en verklaart dat zij niet kan betalen en geeft alles over aan Hem.
De christen verliest soms door zorgeloosheid zijn kwitantie. Hij kan haar niet vinden, hoe hij er ook naar zoekt. De wet maakt van die gelegenheid gebruik en spant een proces tegen hem aan voor een schuld die al betaald is. God verbergt Zijn aangezicht en de ziel is zeer benauwd. Vele pijlen gaan nu door het hart. Vele lange rekeningen worden voor die mens neergelegd, die hij leest en als echt erkent. Dikwijls ziet hij de gerechtsdienaars al komen om hem te arresteren en ziet hij de gevangenisdeur opengaan om hem te ontvangen. Wat anders bewaart hen ervoor om weg te zinken

onder de ontmoedigingen in deze toestand, dan de "eeuwige armen" van een Middelaar die "onder hem" zijn, en dat hij vertrouwt op de grote Borg?

3. *Verder kunnen zij een gewicht hebben van sterke lusten die hen neerdrukken.* Zij dragen "een lichaam des doods" om. De dood is een gewicht dat de ziel uit het lichaam perst. Een been des doods, of een arm des doods, als ik het zo eens mag zeggen, zou al een verschrikkelijke last zijn. Eén levendige lust zal soms zo zwaar op een kind van God drukken, dat hij deze evenmin van zich af kan zetten, dan dat een kind een reus van zich af zou kunnen werpen. Hoe worden zij dan ondersteund onder een geheel "lichaam des doods"? Wel, hun ondersteuning is uit de Wortel Die hen draagt, uit de "eeuwige arm" die onder hen is. "Mijn genade is u genoeg" (2 Korinthe 12:9). De grote stut van de gelovige is niet de genade van God binnen in hem: dat is een bron waarvan de stromen soms opdrogen. Maar het is de genade van God buiten hem, de genade die is in Christus Jezus, wat een overvloeiende fontein is, waar de gelovige nooit ongelegen naar toe kan komen. De apostel zegt immers in hetzelfde vers: "Het is de kracht van Christus." "Zo zal ik dan veel liever roemen", zo zegt hij, "in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone", of "overschaduwe als een tabernakel", zoals de wolk der heerlijkheid die de Heere als een deksel of beschutting voor de Israëlieten uitspreidde in de woestijn, die hen overschaduwde (Psalm 105:39). Vergelijk hiermee Jesaja 4:5 en 6. Daarom vliegt de gelovige in deze strijd door het geloof als een arend eerst omhoog en valt dan weer neer op zijn prooi: "Zij hebben op Hem gezien en zijn verlicht" (Psalm 34:6; Engelse vertaling). En tenslotte drukt een gewicht van zwakheid en nooddruft op hen, maar zij werpen die zorg op de HEERE, hun Rotssteen, en Hij onderhoudt hen (Psalm 55:23). Met al hun nooddruft en zwakheid worden zij op Hem geworpen, zoals het zwakke en naakte kindje dat uit de baarmoeder komt, geworpen wordt in de schoot van iemand die aangewezen is om er voor te zorgen (Psalm 22:11). Hoewel zij Verlaten" zijn - zoals een struik in de woestijn, die de voet van elk dier kan vertrappen - de Heere zal hen niet "versmaden" (Psalm 102:18). Het is niet verwonderlijk dat de zwakste plant veilig is in een tuin, maar onze Heere Jezus Christus is een Omtuining ter bescherming van Zijn zwakke en verlaten kinderen, zelfs in een woestijn.

Tegenwerping. *Maar als de heiligen zo ondersteund worden, hoe komt het dan dat zij dikwijls vallen onder verzoekingen en ontmoedigingen?*
Antwoord.

1. Hoe laag zij ook te eniger tijd zullen vallen, zij vallen nooit af en dat is een grote zaak. Zij "worden in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid" (1 Petrus 1:5). Geveinsden kunnen zo vallen, dat zij afvallen, en zij vallen in de kuil, zoals een emmer in een waterput valt als de ketting breekt. Maar hoewel het kind van God kan vallen en wel zo laag dat de wateren over zijn hoofd gaan, toch is er nog een band van vereniging tussen Christus en hem. De ketting is niet gebroken; hij zal niet naar de bodem gaan; hij zal weer opgetrokken worden: "En de Heere zeide: Simon, Simon, zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe; maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude"(Lukas 22:31, 32).
2. Het vallen van de heiligen vloeit hieruit voort, dat zij hun vereniging met Christus niet versterken, doordat zij geen gebruik van Hem maken tot hun ondersteuning en bemoediging door het geloof: "Zo ik niet had geloofd..., ik ware vergaan" (Psalm 27:13). Terwijl het kindermeisje het kind in haar armen houdt, kan het niet op de grond vallen. Toch, als het onvoorzichtige kind zich niet aan haar vasthoudt, dan kan het achterovervallen en zich erg bezeren. Zo werden bij Davids val zijn beenderen verbrijzeld (Psalm 51:10). Maar zijn val verbrak de band van de vereniging tussen Christus en hem niet. De Heilige Geest, de Band van die vereniging, werd niet van hem afgenomen (vers 13).

10e Weldaad. De bijzondere zorg van de Landman.

De laatste weldaad die ik zal noemen is: de bijzondere zorg van de Landman: "Ik ben de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Landman... Alle rank, die vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage" (Johannes 15:1,2).

Gelovigen zijn krachtens hun vereniging met Christus, de voorwerpen van Gods bijzondere zorg en voorzienigheid. Het verborgen lichaam van Christus is Gods Wijnstok; andere gemeenschappen in de wereld zijn slechts "wilde vijgenbomen". De mensen van de wereld vormen slechts Gods afgelegen veld. De heiligen zijn Zijn wijngaard, waar Hij een bijzonder belang in stelt en waar Hij bijzondere zorg aan besteedt: "Mijn wijngaard, dien Ik heb, is voor Mijn aangezicht" (Hooglied 8:12). Hij Die niet sluimert, noch slaapt, is de Bewaarder ervan. Hij "behoedt dien"; "opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag." Hij in Wiens hand de dauw des hemels is, "zal hem alle ogenblik bevochtigen" (Jesaja 27:3). Hij verzorgt en "zuivert" hem om de vruchtbaarheid te bevorderen, (Joh. 15:2). Hij knipt de weelderige twijgen die de vruchtbaarheid van de rank bederven, eraf. Dit wordt vooral gedaan door het Woord en door het kruis of door de tegenspoeden. De heiligen hebben de bediening van het Woord net zoveel nodig als de wijngaard iemand nodig heeft die de wijnstokken verzorgt en snoeit: Want wij zijn Gods medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij" (l Korinthe 3:9). En zij hebben ook het kruis nodig (1 Petrus 1:6).

En daarom, als wij het kruis zouden rekenen onder de weldaden die uit de vereniging van de gelovigen met Christus tot hen vloeien, dan zouden wij niet misrekenen. Ik ben er zeker van dat zij in hun lijden, "met Hem lijden" (Romeinen 8:17). En de zekerheid die zij hebben van het kruis, heeft eerder het karakter van een belofte dan van een bedreiging: "Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen. Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen" (Psalm 89:31-34). Dit lijkt op het aangaan van verplichtingen door een voogd tegenover een stervende vader, om de zorg op zich te nemen van de kinderen die hem toevertrouwd worden en hen voor hun bestwil zowel te voeden als te vermanen. Het verbond der genade slaat waarlijk voor hen die in Christus zijn, de spiesen" van tegenspoed "tot snoeimessen": "Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen" (Jesaja 27:9).

Waarom zouden wij dan boos zijn op ons kruis? Waarom zouden wij er dan zo bevreesd voor zijn? De gelovige moet "zijn kruis opnemen" en zijn overste Leidsman, de Heere Jezus Christus, volgen. Hij moet zijn "kruis dagelijks opnemen": "Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelven, en neme zijn kruis dagelijks op" (Lukas 9:23). Ja, hij moet ook het kruis van zijn "gezette hoogtijden" opnemen: "Gij hebt mijn verschrikkingen van rondom geroepen, als tot een dag eens gezetten hoogtijds" (Klaagl. 2:22).

De kerk van de Joden had gedurende lange tijd op gezette hoogtijden menige aangename bijeenkomst gehad in de tempel voor de dienst des Heeren. Zij kregen echter een hoogtijdag van een andere aard, toen God rond de tempel en de stad, het leger der Chaldeeën verzamelde dat de tempel verbrandde en Jeruzalem "tot puinhopen stelde".

En nu Gods kerk hier op aarde nog een strijdende kerk is, hoe kan het dan anders dan dat de wolken zullen terugkeren na de regen? Maar het "kruis van Christus" - wat de benaming is van de tegenspoeden van de heiligen - klinkt de gelovigen vriendelijk in de oren. Het is inderdaad een "kruis", maar niet voor de genadegaven van de gelovigen, maar voor zijn "verdorvenheden". De schijnbare genadegaven van de geveinsden kunnen inderdaad de laatste adem uitblazen aan een kruis, zoals die van de hoorders dat deden bij wie het zaad op steenachtige plaatsen viel: "Maar als de zon (of vervolging, vers 21) opgegaan was, zo is het verbrand geworden en omdat het geen wortel had, is het verdord" (Mattheüs 13:6). Maar nog nooit is een van de echte gaven der genade in een gelovige aan het kruis gestorven. Nee, zoals een kaars het helderst

schijnt in de nacht, en het vuur het felst brandt bij strenge vorst, zo zijn de gaven der genade van de gelovigen het krachtigst in een tijd van verdrukking.
Er is een zeker vermaak en zoetheid in het kruis van hen die "hun zinnen hebben geoefend tot onderscheiding" en tot ontdekking. Er ligt een zekere zoetheid in als iemand ziet dat hij beproefd wordt voor de hemel en dat hij kandidaat staat voor de heerlijkheid. Er is vermaak in het reizen over de bergen, waar de christen de voetstappen van Christus" eigen voeten kan zien, en "de voetstappen der schapen", die daar gelopen hebben voor hem. Hoe aangenaam is het voor een heilige bij de beoefening van de genade om te zien, hoe een goede God zijn verdorven neigingen kruisigt, en zijn dwaasheid voorkomt! Hoe zoet is het om deze "moordenaars aan het kruis te zien! Welk een verfijnd vermaak ligt er in het opmerken dat God "spijs" onttrekt aan de onhandelbare lusten en deze zo'n gebrek laat lijden dat de christen ze kan beheersen! Waarlijk, er is een paradijs binnen deze doornheg.
Menigmaal verkeert Gods volk in banden die pas losgemaakt worden, als zij gebonden worden met "banden der ellende". God neemt hen en werpt hen in "een vurige oven", die hun banden van hen afbrandt, en dan zijn zij als de drie jongelingen los, en wandelen zij "in het midden des vuurs" (Dan. 3:25). God geeft Zijn kinderen een drankje met een bitter bestanddeel Als dat geen uitwerking op hen heeft, dan zal Hij een tweede, een derde bestanddeel en naar gelang het nodig is, meerdere bestanddelen eraan toevoegen, opdat ze mogen "medewerken ten goede" (Romeinen 8:28). Met tegenwinden drijft Hij hen voort naar hun haven. Zij bevinden zich dikwijls in zulke omstandigheden, dat het kruis de gelukkigste voetstap is die hen tegemoet kan komen. Zij mogen deze wel begroeten, zoals David Abigaël begroette met de woorden: "Gezegend zij de HEERE, de God Israëls, Die u te dezen dage mij tegemoet gezonden heeft" (l Samuël 25:32). Wereldse zaken zijn dikwijls zulk een last voor de christen, dat hij zich maar zeer langzaam hemelwaarts beweegt. God zendt een wind van tegenheden die de last van de rug van de mens afwaait. Nadat God wat vergulde aardse bezittingen die zijn hart van Hem aftrokken, van hem afgenomen heeft, vervolgt hij zijn weg met grotere spoed: "Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen" (Eféze 3:12).
Een heidense moralist merkte eens op dat geen enkel historisch verhaal melding maakt van een mens die deugdzamer geworden is door rijkdom. Ik betwijfel of onze hedendaagse historische verhalen op dit punt kunnen voorzien in wat ontbreekt in de verhalen uit de oudheid. Ik ben er echter zeker van dat velen door rijkdom slechter zijn geworden. Voor duizenden zijn de omhelzingen van een glimlachende wereld dodelijk geweest, en vele deugdzame mensen hebben door uitwendige voorspoed wonden gekregen, die door het kruis genezen moesten worden.
Ik herinner mij dat ik van iemand gelezen heb die een abces had in zijn borst en tevergeefs genezing had gezocht bij de geneesheren. Toen hij echter door een zwaard werd gewond, brak het abces open, en zijn leven werd gered door dat ongeval, dat hem met een onmiddellijke dood bedreigde. Dikwijls hebben geestelijke abcessen zich opgehoopt in de borst van Gods volk in een tijd van uitwendige voorspoed, die op die wijze door het kruis zijn opengebroken en behandeld. Het is mild voor gelovigen om "door striemen genezen" te worden, hoewel zij gewoonlijk *zo* zwak zijn dat zij "schreeuwen van vrees" bij het zien van het snoeimes, alsof het de verdervende bijl is, en hoewel zij denken dat de Heere komt om hen te doden, terwijl Hij in werkelijkheid komt om hen te genezen.

Besluit
Ik zal nu besluiten, terwijl ik mij met enkele woorden eerst zal richten *tot heiligen en vervolgens tot zondaars.*

II. Tot u, die heilig bent, zeg ik:

Ten eerste: *Streef ernaar om dadelijke omgang en gemeenschap met Jezus Christus te verkrijgen en te behouden.* Dat houdt in dat u door het geloof steeds een nieuwe toevloed van genade put uit de fontein die er is in Hem. Beantwoord dit op gepaste wijze door u te oefenen in de genade en heilige gehoorzaamheid. Pas op voor vervreemding tussen Christus en uw ziel. Als die er al is - wat het geval schijnt te zijn bij velen in deze tijd - tracht die dan weggenomen te krijgen.
Er zijn een groot aantal mensen in de wereld die Christus gering achten, hoewel u Hem niet gering behoort te achten. Velen die eertijds regelrecht naar de hemel schenen te stevenen, hebben Hem nu de rug toegekeerd. De warme zon van uitwendige vrede en voorspoed is er de oorzaak van geweest dat sommigen hun godsdienstig kleed dat zij om zich klemden toen de wind van tegenheden tegen hen waaide, van zich af hebben geworpen: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" (Johannes 6:67). Op uw geringschatting van de gemeenschap met Christus wordt het stempel gezet van de verachtelijkste ondankbaarheid: "Ben Ik Israël een woestijn geweest? Of een land der uiterste donkerheid? Waarom zegt dan Mijn volk: Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot u komen?" (Jer. 2:31). O geliefden, "is dit uw weldadigheid aan uw Vriend?" Het is voor elke vrouw onbetamelijk om de omgang met haar man klein te achten, maar het is vooral onbetamelijk voor haar die uit de gevangenis werd gehaald, of van de mestvaalt, zoals u door uw Heere werd gehaald. Maar bedenk, verzoek ik u, dat dit een zeer slecht gekozen tijdstip is om op een afstand van God te leven. Het is een tijd waarin de Goddelijke voorzienigheid dreigend neerziet op het land waarin wij wonen. Wolken van toorn stapelen zich op en hangen zwaar boven ons hoofd. Het is geen tijd voor u om u buiten uw "binnenste kamers" te begeven (Jesaja 26:20). Zij die nu het dichtst nabij God leven, zullen misschien genoeg moeite moeten doen om staande te blijven, wanneer de beproeving komt. Hoe moeilijk zal het dan zijn voor anderen, die waarschijnlijk verrast zullen worden door tegenheden, wanneer de schuld die op hun consciëntie drukt, nog niet van hen afgenomen is. Wakker geschud te worden uit een diepe slaap om als een Jona in een woeste zee geworpen te worden, zal een verschrikkelijke beproeving zijn. Tegenspoed ondervinden, voordat wij die zien aankomen, in een hopeloze toestand geraken voordat wij enige vrees hebben gehad, is een zeer droevige toestand. Vernietig daarom uw afgoden van afgunst, dood deze lusten, deze ongeregelde driften en begeerten, die uw hart gestolen hebben en u achtergelaten hebben als Simson, zonder zijn haar, en zeg: "Ik zal heengaan en keren weder tot mijn vorigen Man, want toen was mij beter dan nu" (Hoséa 2:6).

Ten tweede: *Wandel zoals het hen betaamt die verenigd zijn met Christus.* Geef blijk van uw vereniging met Hem door te "wandelen gelijk Hij gewandeld heeft" (1 Johannes 2:6). Als u getrokken bent uit de macht der duisternis, laat uw licht alzo schijnen voor de mensen. "Gij schijnt als lichten in de wereld, voorhoudende het woord des levens", zoals de lantaarn de kaars bevat, die erin is en erdoor schijnt (Filipp. 2:15 en 16). Nu u belijdt dat Christus in u is, laat dan Zijn beeld uitblinken in uw levenswandel, en bedenk dat het uw levenstaak is om door uw levenspraktijk te bewijzen wat u bezit.

Waartoe een heilige verplicht is.

1. *U weet wat de aard van een vrouw is: "Zij die getrouwd is, bekommert zich, hoe zij de man zal behagen."* Ga heen en doe gij desgelijks: Wandel waardiglijk den Heere tot alle behaaglijkheid" (Kol. 1:10). Dit is de grote levenstaak. U moet Hem behagen, al zou u heel de wereld mishagen. Wat Hij haat, moet hatelijk voor u zijn, omdat Hij het haat. Welke lusten er ook komen die aangenaam zijn voor uw hart, wijs ze af, aangezien "de zaligmakende genade Gods verschenen is", die u "onderwijst wat u doen moet" en aangezien u "de Heere toegevoegd" bent. Laat Hij u "een deksel der ogen" zijn, want u hebt uw keuze niet te doen; deze is al gedaan en u mag uw Hoofd geen oneer aandoen. Een mens zorgt voor zijn voeten,

want als hij daar kou vat, dan stijgt die op naar zijn hoofd. "Zal ik dan de leden van Christus nemen en maken ze leden ener hoer? Dat zij verre", zegt de apostel (l Korinthe 6:15). Zult u dan uw hart dat de woonplaats van Christus is, nemen en daar Zijn vijanden herbergen? Wilt u dat lichaam, dat Zijn tempel is, nemen en het bezoedelen door de leden ervan te gebruiken als instrumenten der zonde?

2. *Zie erop toe dat u vruchten voortbrengt en wel veel vruchten.* De rank die zwaarbeladen is met vruchten, is de trots van de Wijnstok en ook van de Landman: "Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijn discipelen zijn" (Johannes 15:8). Een onvruchtbare boom staat veiliger in een bos dan in een boomgaard. Ranken in Christus die geen vruchten dragen, zullen weggenomen worden en in het vuur geworpen worden.
3. *Wees hemelsgezind en behoud uw heilige verachting voor de wereld.* U bent verenigd met Christus, Hij is uw Hoofd. Hij is in de hemel en daarom moet uw hart daar ook zijn: "Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods" (Kol. 3:1). Laat het zaad van de slang op hun buik kruipen en het stof van deze aarde eten, maar laat de leden van Christus zich schamen om zich neer te buigen en zich daarmee te voeden.
4. *Leef en handel in afhankelijkheid en verlaat u door het geloof op Jezus Christus.* Wat op zijn eigen wortel groeit, is een boom, geen rank. Het is de natuur van een rank om in alles van de stam afhankelijk te zijn en al zijn sap daaruit te halen. Verlaat u op Hem om uw leven, uw licht, uw sterkte en alle geestelijke weldaden van Hem te ontvangen: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods" (Gal 2:20). Voor dat doel is in de verborgen vereniging de kracht verenigd met de zwakheid, het leven met de dood, en de hemel met de aarde, opdat de zwakheid, de dood en de aarde op geleende vleugelen mogen opstijgen. Vertrouw ook op Hem voor uw tijdelijke weldaden: "Geef ons heden ons dagelijks brood" (Mattheüs 6:11). Als wij onze eeuwige belangen aan Hem hebben toevertrouwd, laten wij ons dan schamen dat wij Hem wantrouwen wat betreft onze aardse voorzieningen.
5. *Wees zachtmoedig van aard en toon u genegen om u te verenigen met de medeleden van Christus" lichaam, omdat u verenigd bent met de zachtmoedige Jezus, het gezegende Middelpunt van de vereniging.* Er is een profetie aangaande het Koninkrijk Gods, die hier betrekking op heeft: "En de wolf zal met het lam verkeren, en de luipaard bij den geitenbok nederliggen" (Jesaja 11:6). Dit is een zinspeling op de beesten in de ark van Noach. De roofdieren die gewoon waren andere beesten te doden en te verslinden, lagen, toen ze eenmaal in de ark gekomen waren, vredig bij hen terneer. Het lam had daar geen gevaar te vrezen van de wolf, en de geitenbek ook niet van de luipaard. Dit werd op heerlijke wijze vervuld in de eerste christengemeente: "En der menigte van degenen die geloofden, was één hart en één ziel" (Handelingen 4:32). En dit heeft de overhand in alle leden van Christus, in overeenstemming met de mate van de genade van God in hen. De mens wordt naakt geboren, hij komt naakt in deze wereld, alsof God hem ontwierp als het toonbeeld van vrede, en het is zeker dat als hij wederom geboren wordt, hij niet de nieuwe wereld van genade binnentreedt met klauwen om te verscheuren, met een zwaard om te verwonden, en met een vuur in zijn hand om zijn medeleden in Christus te verbranden, omdat zij niet kunnen zien met zijn licht. Ach! Het is droevig om te zien dat de leliën van Christus doornen worden in eikaars zijden, dat de lammeren van Christus elkaar verslinden als leeuwen en dat de diamanten van God elkaar snijden! Wij moeten toch bedenken dat de zonde geen geschikt middel is om de leden van Christus samen te binden, hoewel Herodes en Pilatus op die manier vriendschap met elkaar sloten. Het voorschrift van de apostel is duidelijk: "Jaagt den vrede na met allen, en de heiligmaking" (Hebreeën 12:14). De vrede niet verder na te jagen dan ons humeur,

onze eer en dergelijke dingen ons toe willen staan, schiet tekort. De vrede na te jagen verder dan de heiligheid - dat is de gelijkvormigheid aan de Goddelijke wil - ons toestaat, is te ver. Vrede is dierbaar; toch kan ze te duur gekocht worden. Wij kunnen haar beter missen, dan dat wij haar kopen ten koste van de waarheid of de heiligheid, maar anderzijds kan ze niet te duur gekocht worden en zal ze altijd dierbaar zijn in de ogen van de zonen des vredes.

II. *Een woord tot de zondaars.*

En nu zondaars, wat zal ik tot u zeggen? Ik heb u iets laten zien van de voorrechten van hen die in de staat der genade zijn. U hebt ze van verre gezien. Maar helaas! Ze zijn niet van u, omdat u niet van Christus bent.

- U bezit de zondigheid van een onwedergeboren staat en ook de ellende ervan, maar "gij hebt geen deel noch lot in dit woord."
- De schuld van al uw zonden ligt op u; u hebt geen deel aan de gerechtigheid van Christus.
- Er is geen vrede voor u, geen vrede met God, geen ware vrede voor de consciëntie, want u hebt geen deel aan de grote Vredemaker.
- U behoort niet tot het geestelijk gezin des Heeren. De aanneming tot kinderen waarover wij spraken, bezit u niet.
- U hebt geen deel aan de Geest der heiligmaking, kortom, u hebt "geen erfdeel onder de geheiligden."

Alles wat ik u hierover kan zeggen, is *dat de toestand niet hopeloos is.* Ze kunnen nog de uwe worden: *"Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij."* De Hemel stelt nog een vereniging met de aarde voor. De Pottenbakker doet nog een aanzoek aan Zijn Eigen leem, en de poorten van de vrijstad zijn nog niet gesloten. O, dat wij u konden overreden en "dwingen in te komen!"

Tot zover over de staat der genade.

VIERDE STAAT

De eeuwige staat;

of de staat van volkomen gelukzaligheid of volkomen rampzaligheid

Hoofdgedachte 1 De dood

Inleiding over Job 30:23

Want ik weet, dat Gij mij ter dood brengen zult en tot het huis der samenkomst aller levenden.

Ik ga nu spreken over de eeuwige staat van de mens, die hij door de dood binnentreedt. Op deze ingang werpt Job een plechtige en ernstige blik in de woorden van de tekst, die een algemene waarheid bevatten en een persoonlijke toepassing.

De algemene waarheid wordt als vaststaand aangenomen, namelijk, dat alle mensen door de dood uit deze wereld moeten vertrekken. Alle mensen moeten sterven, maar waarheen moeten zij gaan? Zij moeten gaan "tot het huis der samenkomst aller levenden." Zij moeten gaan naar het graf, dat duistere, sombere, eenzame huis in het land der vergetelheid. Waar het lichaam ook bewaard wordt tot de opstanding, daarheen brengt de dood ons als naar een huis om in te wonen. Als wij in het lichaam zijn, zijn wij slechts in een logement, in een herberg, terwijl wij op weg naar huis zijn. Als wij in ons graf komen, dan komen wij naar ons huis, ons "eeuwig huis" (Prediker 2:5). Alle levenden moeten de bewoners worden van dit huis, goeden en kwaden, ouden en jongen. Het leven van de mens is een stroom die uitloopt in de verslindende diepten van de dood. Zij die nu in paleizen wonen, moeten die verlaten en naar huis gaan, naar dit tehuis en zij die nergens hun hoofd neer kunnen leggen, zullen zo tenslotte een tehuis hebben. Het is aangewezen voor allen door Hem Wiens raad zal bestaan.

Deze beschikking kan niet veranderd worden; het is een wet die stervelingen niet overtreden kunnen.

De toepassing van deze algemene waarheid die Job op zichzelf maakt, wordt uitgedrukt door deze woorden: "Ik weet dat Gij mij ter dood brengen zult." Hij wist dat hij de dood moest ontmoeten en dat zijn ziel en zijn lichaam wel van elkaar moesten scheiden. Hij wist dat God Die de tijd bepaald had, er zeker op toe zou zien dat daar niet van afgeweken werd. Soms nodigde Job de dood uit om tot hem te komen en hem thuis te brengen, naar zijn huis. Ja, hij verkeerde in het gevaar erheen te lopen voor zijn tijd: "Zodat mijn ziel de verworging kiest; den dood meer dan mijn beenderen" (Job 7:15).

Maar hier overweegt hij dat God hem erheen zou brengen; ja, er hem naar terug zou brengen, zoals het woord beduidt. Daarbij schijnt hij te willen zeggen, dat wij geen leven in deze wereld hebben, maar dat wij weglopers zijn van de dood, die zijn koude armen uitstrekt om ons vanaf de baarmoeder te ontvangen. Maar hoewel wij ternauwernood aan zijn klauwen ontsnappen, lang ontsnappen kunnen wij niet. Wij zullen naar hem teruggebracht worden. Job wist dit; hij was daarop berekend en hij zag ernaar uit.

Leerstuk: Allen moeten sterven

Hoewel dit leerstuk bevestigd wordt door de ondervinding van alle vroegere geslachten van de tijd af dat Abel "het huis aller levenden" binnenging en hoewel "de levenden weten, dat zij sterven zullen", toch is het nodig om te spreken over de

zekerheid van de dood, opdat men die goed in zijn geheugen zal prenten en naar behoren overwegen. Denk daarom over het volgende goed na.

De zekerheid van de dood

1. Er is een onveranderlijke, Goddelijke ordinantie, waaronder alle mensen besloten zijn, dat de mens moet sterven: "Het is den mens gezet eenmaal te sterven" (Hebr. 9:27).
De dood wordt voor hen opzij gelegd, zoals ouders iets opzij leggen voor hun kinderen. Zij kunnen ernaar uitzien en zij kunnen die niet mislopen, aangezien God die voor hen bestemd en bewaard heeft. Er is geen onzekerheid in: Wij zullen den dood sterven" (2 Sam. 14:14). Hoewel sommige mensen niet van de dood willen horen, toch zal iedere mens "de dood zien" (Psalm 89:49). De dood is een kampvechter met wie allen moeten worstelen: wij moeten met hem in het strijdperk treden en hij zal ons overwinnen: "Er is geen mens die heerschappij heeft over den geest, om den geest in te houden; en hij heeft geen heerschappij over den dag des doods" (Prediker 8:8).
Zij die werkelijk nog in leven zijn bij Christus' wederkomst, "zullen allen veranderd worden" (1 Kor. 15:15). Die verandering zal echter gelijkwaardig zijn aan de dood en zal aan het doel ervan beantwoorden. Alle andere mensen moeten de gewone weg gaan, "de weg van alle vlees."

2. Laten wij te rade gaan bij wat wij dagelijks waarnemen. Iedereen ziet "dat de wijzen sterven, dat tezamen een dwaas en een onvernuftige omkomen" (Psalm 49:11).
Er is op deze aarde plaats genoeg voor ons, niettegenstaande de menigten die er voor ons op geweest zijn. Zij zijn heengegaan om plaats voor ons te maken, zoals wij heen moeten gaan om plaats voor anderen achter te laten. Het is al sinds lang dat de dood mensen begon over te brengen naar een andere wereld, en zeer grote aantallen of menigten zijn daar al heengegaan. Toch gaat dat nog steeds door: de dood neemt dagelijks nieuwe inwoners mee naar "het huis aller levenden." Wie kan ooit het graf horen zeggen: "Het is genoeg"? Het heeft allang zijn doden gekregen, maar het vraagt steeds om meerdere.
Deze wereld is als een grote bazaar of markt, waar sommigen aankomen en anderen vertrekken, terwijl de verzamelde menigte die zich er bevindt, verward is, "en het meerderdeel weet niet om wat oorzaak zij samengekomen zijn." Of zij is als een plaats die gelegen is aan de weg naar een grote stad, waardoorheen sommige reizigers reeds zijn getrokken, sommigen gaan erdoorheen, terwijl anderen er binnenkomen: "Het ene geslacht gaat en het andere komt, maar de aarde staat in eeuwigheid" (Prediker 1:4).
De dood is een onverbiddelijke, onweerstaanbare bode, die men door het geweld van de machtige, de steekpenningen van de rijken, of de smeekbeden van de armen, er niet toe kan bewegen om zijn orders niet uit te voeren. Hij heeft geen eerbied voor "het grauwe haar", en ook geen medelijden met de onschuldige zuigeling. De stoutmoedige en de vermetele kan hem het hoofd niet bieden, en de vreesachtige heeft ook "geen geweer in dezen strijd" (Prediker 8:8).

3. Het menselijk lichaam bestaat uit bestanddelen die vergaan: "Gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren" (Gen 3:19). De sterksten zijn slechts broze, aarden vaten, die men gemakkelijk in stukken kan breken. De ziel is slechts pover gehuisvest terwijl ze is in dit sterfelijke lichaam, dat geen huis van steen is, maar een lemen huis. De muren van leem moeten wel vergaan, vooral omdat het fundament niet op een steenrots gelegd is, maar in het stof. Zij waren "verbrijzeld voor de motten", hoewel dit insect zo teer is, dat de zachtste aanraking van een vinger het zal doden (Job 4:19). Deze bestanddelen zijn als buskruit: een heel klein vonkje dat erop neerdaalt, zal ze in brand steken en het huis in de lucht doen springen. De pit van een rozijn of een haar in de melk hebben mensen doen stikken en hun lemen huis in het stof gelegd.

Als wij letten op het geraamte en de bouw van ons lichaam, dan zien wij dat wij "op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt zijn." Als wij erop letten van welk een regelmatige en precieze beweging van de vloeistoffen en het evenwicht van de lichaamsvochten, ons leven afhangt; en als wij erop letten dat de dood evenveel deuren heeft om naar binnen te komen als het lichaam poriën heeft en als wij de ziel met het lichaam vergelijken, dan kunnen wij terecht denken dat er iets wonderbaarlijker in ons leven is dan er is in onze dood. Het komt ons dan vreemder voor dat wij stof heen en weer zien lopen op het stof dan dat het erin ligt. Al wordt de lamp van ons leven niet met geweld uitgeblazen, toch moet de vlam uiteindelijk uitgaan wegens gebrek aan olie. En wat zijn die kwalen en ziektes waarvoor wij vatbaar zijn anders dan voorlopers van de dood, die zijn weg komen voorbereiden? Ze komen ons tegemoet, zodra wij onze voet op deze aarde zetten om ons bij onze binnenkomst te vertellen dat wij slechts ter wereld zijn gekomen om er weer uit te gaan, al is het zo dat sommigen in een ogenblik worden weggerukt zonder dat zij gewaarschuwd zijn door een ziekte of een kwaal.

4. Wij hebben zondige zielen en daarom hebben wij stervende lichamen. De dood volgt op de zonde, zoals de schaduw het lichaam volgt. De godlozen moeten sterven krachtens de bedreiging van het verbond der werken: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven" (Gen. 2:17).
En de Godzaligen moeten ook sterven, opdat, zoals de dood door de zonde is binnengekomen, de zonde er door de dood uit mag gaan. Christus heeft de prikkel van de dood wat hen betreft, weggenomen, al is het dat Hij de dood zelf nog niet weggenomen heeft. Daarom, al hecht hij zich aan hen vast, zoals de adder zich vasthechtte aan de hand van Paulus, toch zal hij hen geen schade berokkenen, maar omdat de melaatsheid van de zonde zich bevindt binnen de muren van het huis, moet het afgebroken worden en al de materialen ervan moeten weggevoerd worden.

5. Het leven van de mens in deze wereld is volgens de berekening van de Schrift, slechts enkele stappen van de dood verwijderd. De Schrift stelt het leven voor als een ijdel en leeg iets, kort van duur, en snel in het voorbijgaan.

Eerst. *Het leven is een ijdel en leeg iets.* Terwijl het er is, sterft het weg en zie, het is niet meer. "Mijn dagen zijn ijdelheid" (Job 7:16). Als wij de beproefde Job ervan verdenken een vooroordeel te hebben in deze zaak, laten wij dan luisteren hoe de wijze en welvarende Salomo de dagen van zijn leven karakteriseert: "Dit alles heb ik gezien in de dagen mijner ijdelheid" (Prediker 7:15). Dat wil zeggen: gedurende mijn ijdele dagen."
Mozes die een zeer arbeidzaam man was, vergelijkt onze dagen met "een slaap", Psalm 90:5: "Zij zijn gelijk een slaap", die niet opgemerkt wordt, voordat hij geëindigd is. De vergelijking is zeer gepast: weinig mensen hebben een juist begrip van wat het leven is, totdat de dood hen wakker maakt. Dan beginnen wij te weten dat wij leefden. "Wij brengen onze jaren door als een verhaal dat verteld wordt" (Psalm 90:9; Eng. vert.). Wanneer er een ijdel verhaal verteld wordt, dan kan het een beetje ontroeren, maar wanneer het geëindigd is, dan denkt men er niet meer aan. En zo is de mens vergeten, wanneer de fabel van zijn leven is afgelopen. Het is als "een droom", of als "een gezicht des nachts", waarin niets vast is. Als men ontwaakt, verdwijnt alles: "Hij zal wegvliegen als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een gezicht des nachts" (Job 20:8).
Het is als een ijdele vertoning of beeld: "Immers wandelt de mens als in een beeld, immers woelen zij ijdellijk" (Psalm 39:7). De mens in deze wereld is als het ware slechts een wandelend standbeeld: zijn leven is slechts een beeld van het leven; er is zoveel van de dood in.

Als wij ons leven bezien in de verschillende periodes ervan, dan zullen wij ontdekken dat het leven een en al ijdelheid is. "De jeugd en de jonkheid is ijdelheid" (Prediker 11:10).
Wij komen ter wereld als het hulpelooste van alle levende wezens. Jonge vogels en jonge beesten kunnen iets voor zichzelf doen, maar een zuigeling is totaal onbekwaam om zichzelf te helpen. Onze kinderjaren worden doorgebracht met nietige, onbeduidende vermaken, die wij met geringschatting beschouwen als wij er later aan terugdenken. De jeugd is een bloem die spoedig verwelkt; een bloem die spoedig afvalt. Het is een periode waarin wij onbesuisd, dwaas en onnadenkend zijn. Wij vermaken ons met vele verschillende ijdelheden, en zwemmen als het ware door een vloed van deze ijdelheden. Voordat wij er echter erg in hebben, is de jeugd voorbij en zijn wij in de middelbare leeftijd, omringd door de dikke wolken van zorgen, waardoorheen wij al tastend onze weg moeten zoeken. Wij zijn aan alle kanten omringd met stekende doornen van moeilijke omstandigheden, waardoor wij met geweld ons een weg moeten banen om de plannen en ontwerpen van onze rijpere gedachten uit te voeren. En hoe meer wij ons opvrolijken met enige aardse genieting die wij verkrijgen, hoe bitterder wij het vinden om er afstand van te doen.
Dan komt de ouderdom die gepaard gaat met een aaneenschakeling van ongemakken, "moeite en verdriet" (Psalm 90:10). De ouderdom zet ons vlak naast het graf. Kortom: "Alle vlees is gras" (Jes. 40:6). Iedere fase of periode in het leven is "ijdelheid/ "De mens, hoe vast hij staat" (dat is gedurende zijn middelbare leeftijd wanneer het jeugdig vuur verbruikt is, en de smarten van de ouderdom hem nog niet overvallen hebben) "is enkel ijdelheid"(Psalm 39:6).
De dood neemt sommigen weg in de knop van hun kinderjaren, anderen in de bloei van de jeugd, en weer anderen wanneer zij de leeftijd hebben bereikt dat zij vruchten dragen, weinigen blijven staan, totdat zij als het rijpe koren de aarde verlaten. Allen sterven op de een of andere tijd.

Ten tweede. *Het leven is een kort iets*. Het is niet alleen een ijdelheid, maar het is ook een kortstondige ijdelheid. Denk over het volgende eens goed na:
1. Let erop hoe het leven in de Schrift berekend wordt. Het werd eertijds inderdaad berekend met honderden jaren, maar geen mens bereikte de leeftijd van duizend jaar, wat toch nog in geen verhouding staat met de eeuwigheid. Nu zijn de honderdtallen verminderd tot tientallen: "zeventig jaar" of "tachtig jaar" wordt aangegeven als de uiterste leeftijd (Psalm 90:10). Maar weinig mensen bereiken die leeftijd. De dood wacht maar zelden tot de mens vanwege zijn ouderdom overhelt naar het graf. Ja, wij zien dat het leven met maanden wordt geteld, alsof jaren een te groot woord is voor zo'n gering iets als het leven van een mens: "Het getal zijner maanden is bij U" (Job 14:5).
Onze loop, net als die van de maan, wordt binnen korte tijd afgelegd: wij zijn altijd aan het wassen of afnemen tot wij verdwijnen. Maar heel dikwijls wordt ons leven slechts berekend in dagen, en deze zijn slechts weinige: "De mens, vaneen vrouw geboren, is kort van dagen" (Job 14:1). Ja, het is naar de berekening van de Schrift maar één dag en dat wel de dag van een dagloner, die er nauwkeurig op zal letten wanneer zijn dag eindigt en dan zijn werk overdraagt, "Totdat hij als een dagloner aan zijn dag een welgevallen hebbe" (vers 6). Ja, de Schrift leidt het leven terug tot de kortste tijdsperiode en noemt het een ogenblik: "Onze zeer lichte verdrukking (hoewel ze ons hele leven lang duurt) is slechts voor een ogenblik" (2 Kor. 4:17; Eng. vert.).
Maar elders wordt het nog tot een lager punt teruggebracht en verder kan men het niet meer terugbrengen: "Mijn leeftijd is als niets voor U" (Psalm 39:6). In overeenstemming hiermee zegt Salomo ons: "Er is een tijd om geboren te worden en een tijd om te sterven" (Prediker 3:2). Hij maakt echter geen melding van een tijd om te leven, alsof ons leven slechts een sprong van de baarmoeder naar het graf zou zijn.

2. Let eens op de verschillende vergelijkingen waarmee de Schrift de kortheid van het leven van de mens uitbeeldt. Luister naar Hizkia: "Mijn levenstijd is weggetogen en van mij weggevoerd gelijk eens herders hut; ik heb mijn leven afgesneden gelijk een wever zijn web" (Jes. 38:12). De tent van een herder wordt spoedig verplaatst, want de kudden grazen niet lang op één plaats. Zo is het leven van de mens op deze aarde; het is spoedig voorbij.
Het leven van de mens is als een web waar hij voortdurend aan werkt; hij zit geen ogenblik stil. Binnen korte tijd is het vervaardigd en dan wordt het verbroken, Iedere ademhaling is een draad in dit web. Wanneer de laatste ademtocht ingeademd is, dan is het web af. Dan blaast de mens de laatste adem uit en het leven wordt afgesneden, hij ademt niet meer. De mens is als "gras", en als een "bloem": "Alle vlees (zelfs het sterkste en gezondste vlees) is gras en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds" (Jes. 40:6). Het gras groeit s morgens welig, maar "s avonds is het, omdat het gemaaid is door de maaier, verdord.
Zo wandelt de mens "s morgens soms rustig rond, en "s avonds ligt hij dood terneer, omdat hij neergeveld is door een plotselinge slag met het een of andere wapen van de dood.
De bloem is in het gunstigste geval slechts een zwak en teder iets. Ze is van korte duur, waar ze ook groeit, maar let er eens op dat de mens niet vergeleken wordt met een bloem die in de tuin groeit, maar met de bloem des velds, waar ze op elk moment door ieder beest vertrapt kan worden. Zo is ons leven iedere dag blootgesteld aan wel duizend ongevallen, waarvan elk ons leven zou kunnen afsnijden. Maar al zouden wij aan al deze ongevallen ontsnappen, toch verdort dit gras uiteindelijk, de bloem verwelkt vanzelf.
Het leven wordt weggenomen, "zoals een wolk vergaat en heenvaart" (Job 7:9). Het leven ziet er groot uit, zoals de morgenwolk die grote dingen belooft en de verwachtingen van de landman opwekt, maar de zon gaat op en de wolk wordt uiteen gedreven.
De apostel Jakobus legt een vraag voor: "Hoedanig is uw leven?" (Jak. 4:14). Luister naar zijn antwoord: "Het is een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt en daarna verdwijnt." Het leven is broos, onzeker en het blijft niet voortduren. Het is als rook die uit de schoorsteen opstijgt en het lijkt alsof hij de hemel zal verduisteren, maar hij wordt uiteen-gedreven en is niet meer te zien. Zo gaat het met het leven van de mens en "waar is hij?" Het is "een wind", Job 7:7: "Gedenk, dat mijn leven een wind is." Het is slechts een voorbijgaande windvlaag, een korte windstoot, "een wind die heengaat en niet wederkeert" (Psalm 78:39). Onze adem is "in onze neus": hij staat als het ware altijd gereed om te vertrekken, hij komt altijd voorbij en opnieuw voorbij als een reiziger, totdat hij voorgoed vertrekt en niet terugkeert, totdat de hemel niet meer zij.

Ten derde. *Het leven van de mens is een snel iets.* Het is niet alleen een voorbij-gaande, maar ook een voorbijsnellende ijdelheid. Hebt u niet opgemerkt hoe snel een schaduw zich op een bewolkte en winderige dag voortbeweegt over de grond en hoe ze plotseling de plaatsen verdonkert die daarvóór prachtig beschenen werden door de stralen van de zon, maar die even plotseling verdwijnen? Zo is het leven van de mens op aarde, want "hij vlucht als een schaduw en bestaat niet" (Job 14:2). Een weversspoel is zeer vlug in haar beweging; in één ogenblik schiet ze van de ene kant van het weefsel naar de andere kant. Toch "zijn onze dagen lichter geweest dan een weversspoel" *(Job* 7:6). Hoe haastig wordt de mens geslingerd door de tijd in de eeuwigheid! Zie hoe Job in hoofdstuk 9:25 de snelheid van de levenstijd beschrijft: "En mijn dagen zijn lichter geweest dan een loper; zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien." En in vers 26: "Zij zijn voorbij ge varen met jacht-schepen; gelijk een arend naar het aas toevliegt." Hij vergelijkt zijn dagen met een loper", een ijlbode; een boodschapper die snel loopt om berichten over te brengen en die nergens stil zal blijven staan. Maar al zou de loper zijn als Ahimaaz, de Cuschi voorbijliep,

dan zouden onze dagen toch sneller zijn dan hij, want ze Vlieden weg, zoals een man vlucht voor zijn leven voor de vijand die hem achtervolgt.
Hij loopt met uiterste krachtsinspanning, maar toch lopen onze dagen even snel als hij. Hoe het echter ook zij, dit is niet alles. Zelfs hij die voor zijn leven vlucht, kan niet altijd hard lopen; hij moet soms wel stilstaan, gaan liggen, of ergens naar binnen gaan, zoals Sisera deed in de tent van Jael om zich op te frissen. Maar onze tijd staat nooit stil. Daarom worden onze dagen vergeleken bij schepen die nacht en dag kunnen varen totdat ze in hun haven zijn.
Onze tijd wordt vergeleken bij "jachtschepen", "schepen der begeerte", waarin de mannen snel in de begeerde haven aankomen; of pleziervaartuigen die sneller varen dan vrachtschepen. Toch, als er geen wind is, dan wordt de vaart van het schip bedorven. Onze tijd maakt echter altijd een snelle voortgang. Daarom wordt hij vergeleken bij de vliegende arend. Hij wordt niet vergeleken bij de gewone vlucht van de arend, want dat is niet voldoende om de snelheid van onze dagen weer te geven, maar bij de vlucht van de arend als hij op zijn prooi toeschiet, wat met een buitengewone snelheid geschiedt. En zo, zelfs zo vlieden onze dagen weg.

Nuttige lessen uit dit leerstuk
Laten wij, nu wij zo over de dood gesproken hebben, daar dan gebruik van maken om de ijdelheid van deze wereld te onderscheiden; om ons met christelijke tevredenheid en lijdzaamheid onder alle beproevingen en moeilijkheden goed te gedragen; om "onze lusten te doden"; om onder alle gevaren de Heere met een hartelijk voornemen aan te kleven en om ons voor te bereiden op de nadering van de dood.

A. *Beziet als in een* spiegel *de ijdelheden van de wereld* Laten wij daarom, als in een spiegel, de ijdelheden van de wereld bezien, en de ijdelheid in al die dingen die erop zijn, die de mens zo zeer waarderen en hoogachten en waarop zij daarom hun hart zetten. De rijken zowel als de armen gaan op in deze wereld. Zij buigen hun knie ervoor en toch is het slechts een lemen god. Zij maken deze lijvige ijdelheid het hof en zij strekken zich gretig uit om deze schaduw te grijpen. De rijke man wordt in haar omarmingen doodgedrukt en de arme man put zich uit in het vruchteloos najagen van deze ijdelheid. Geen wonder dat de uiterlijke schoonheid van de wereld ons overweldigt, wanneer wij deze zo gretig najagen, zelfs wanneer er dreiging vanuit gaat. Maar, o mens, kijk in het graf, denk goed na en wees verstandig. Luister naar het leerstuk van de dood en leer daaruit:

(1) Al houdt u de wereld nog zo vast, toch zult u gedwongen worden uw greep op de wereld tenslotte los te laten. Al zou u zich beladen met de vruchten van deze wereld, toch zullen ze allemaal van u afvallen, wanneer u in die kuil moet kruipen, het huis onder de grond, "het huis der samenkomst aller levenden". Wanneer de dood komt, moet u uw genietingen in deze wereld voor eeuwig vaarwel zeggen. U moet uw goederen aan anderen achterlaten; en "hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?" (Lukas 12:20).
(2) Uw deel van deze dingen zal binnen korte tijd erg klein zijn. Als u op het gras gaat liggen en uzelf languit uitstrekt, dan kunt u als u bij het opstaan let op de afdruk van uw lichaam, zien hoeveel van deze aarde u tenslotte ten deel zal vallen. Het kan zijn dat u een doodkist krijgt en een lijkkleed, maar daar bent u niet zeker van. Velen die een overvloed van rijkdom hebben bezeten, hebben zoveel niet gehad, toen zij hun nieuwe huis in het land der stilte betrokken. Maar hoe het ook zij, meer kunt u niet verwachten. Het was een vernederende les die Saladin aan zijn soldaten gaf toen hij stervende was. Hij liet zijn vaandeldrager roepen en beval hem zijn lijkkleed aan zijn lans te bevestigen en ermee naar het kamp te gaan en daar te vertellen dat hij van al zijn veroveringen, overwinningen en triomfen nu niets meer over had dan dit stukje linnen om zijn lichaam in te wikkelen als hij begraven zou worden.

(3) Deze wereld is een valse vriend die een mens in de tijd van de grootste nood in de steek laat en van hem wegvlucht, wanneer hij in de grootste moeilijkheden zit. Als u op een doodsbed ligt, dan kunnen al uw vrienden en familieleden u niet redden; heel uw vermogen kan u niet vrijkopen, en kan u ook geen uitstel van één dag verschaffen, ja, zelfs niet van één uur. Ja, hoe meer u bezit van de goederen van deze wereld, hoe groter uw smart waarschijnlijk bij de dood zal zijn, want hoewel een mens in een paleis geriefelijker kan wonen dan in een arbeidershuisje, toch kan hij gemakkelijker sterven in dat huisje, omdat hij heel weinig bezit dat hem veel van het leven doet houden.

B. Het kan oefenen in christelijke tevredenheid en geduld onder wereldse verliezen.
Dit leerstuk kan dienen als een voorraadschuur voor christelijke tevredenheid en geduld onder wereldse verliezen en kruisen. Een nauwgezette toepassing van het leerstuk van de dood is een uitstekend geneesmiddel tegen het zich eraan ergeren, en ze geeft enige rust aan een onrustig hart.
Toen Job zeer grote verliezen had geleden, ging hij tevreden zitten met deze overpeinzing: "Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen en naakt zal ik daarheen wederkeren. De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd" (Job 1:21). Wanneer de Voorzienigheid een sterfte of pest brengt onder uw vee, hoe gauw gaat u dan niet tobben en klagen! Maar het ernstig nadenken over uw eigen dood, waartoe zulke door de Voorzienigheid bewerkte gebeurtenissen u opmerkelijk hulp bieden, zouden u goed van pas komen om uw klachten het zwijgen op te leggen en om uw verontruste geest tot rust te brengen. Zie naar "het huis der samenkomst aller levenden" en leer hieruit:

(1) Dat u een zwaardere stoot hebt te verwachten dan het verlies van aardse goederen. Maak geen misbaar vanwege een stoot tegen uw been of tegen uw arm, want weldra zal een gevoelige stoot u treffen in uw hart. U kunt uw dierbaarste betrekkingen verliezen: de vrouw kan haar man verliezen en de man zijn vrouw; de ouders kunnen hun lieve kinderen verliezen en de kinderen hun ouders. Maar indien een van deze beproevingen u overkomt, vergeet dan niet, dat u tenslotte uw eigen leven moet verliezen, en "wat klaagt dan een levend mens?" (Klaagl. 3:39). Het is altijd profijtelijk om onder een beproeving te bedenken, dat onze toestand nog veel erger had kunnen zijn dan hij is. Wat er ook vernietigd wordt, of van ons afgenomen wordt, "het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn" (Klaagl. 3:22).
(2) Het is slechts een korte spanne tijds dat wij in deze wereld zijn. Wij hebben toch niet zoveel nodig gedurende deze korte periode. Wanneer de dood komt, dan hebben wij geen van deze dingen nodig. Waarom moet dan een mens zijn hoofd pijnigen met zorgen om voorzieningen te treffen voor de dag van morgen, want hij weet niet of hij de volgende dag iets nodig zal hebben. Hoewel de voorraad van een mens voor zijn reis bijna verbruikt is, maakt hij zich niet ongerust als hij denkt dicht bij huis te zijn. Werkt u bij kaarslicht en is er weinig van uw kaars over? Het kan dan zijn dat er weinig zand in uw zandloper is, en als dat zo is, dan hebt u die kaars weinig meer nodig.
(3) U hebt zaken van groter gewicht die uw zorg opeisen. De dood staat aan de deur; pas op dat u uw ziel niet verliest. Als er uit een deel van het lichaam bloed stroomt, dan openen ze gemakkelijk een ader in een ander deel van het lichaam die de stroom van het bloed keert om zo het bloeden te doen ophouden. Zo geneest Gods Geest soms een mens van smart over aardse dingen door de hartslagader te openen opdat deze gaat bloeden over de zonde. Als wij hemelse dingen krachtiger zouden najagen, omdat onze aardse zaken niet zo gedijen, dan zouden wij daardoor een dubbel voordeel verkrijgen. Onze wereldse smart zou afgeleid worden en onze beste schat zou toenemen.

(4) Kruisen van deze aard zullen niet lang duren. De plezierige en sombere dingen van de wereld zullen spoedig samen begraven worden in eeuwigdurende vergetelheid. Haar plezierige dingen verdwijnen als het schuim op het water en haar sombere dingen zijn als een steek in de zij die maar even gevoeld wordt. De tijd vliegt weg met vlugge vleugels en hij neemt onze aardse genoegens en kruisen ook met zich mee. Geen van beide zal ons vergezellen naar "het huis der samenkomst aller levenden", Job 3:17: "Daar houden de bozen op van beroering en daar rusten de vermoeiden van kracht." Vers 18: "Daar zijn de gebondenen te zamen in rust; zij horen de stem des drijvers niet." Vers 19: "De kleine en de grote is daar; en de knecht vrij van zijn heer." Werp een blik op de eeuwigheid en u zult ontdekken dat de verdrukking hier "zeer haast voorbijgaat." Het is waar dat onze tijd hier zo erg kort is, dat hij niet zal toestaan dat onze vreugden of onze droefheden tot volmaaktheid komen. Daarom, laat zij die "wenen", zin "als niet wenende; en die blijde zijn, "als niet blijde zijnde" (1 Kor. 7:29-31).

(5) De dood zal alle mensen op één lijn stellen. De koning, zowel als de bedelaar moeten in één huis wonen wanneer zij komen aan het einde van hun reis, al is hun vermaak onderweg daarheen zeer verschillend. "De kleine en de grote is daar" (Job 3:19). Wij zijn in deze wereld als op een toneel: het is niet van groot belang of iemand de rol speelt van een prins, of van een boer, want wanneer zij hun rol gespeeld hebben, dan moeten zij beiden achter het gordijn verdwijnen en zullen zij niet meer te voorschijn komen.

(6) Welke onheilen u nu ook overkomen, als u niet in Christus bent, dan wachten u smarten die duizendmaal erger zijn in de andere wereld. De dood zal uw kruisen veranderen in zuivere, onvermengde vervloekingen. Hoe graag zou u dan terugkeren naar uw vroegere staat van verdrukking en hoe graag zou u die verwerven tegen welke prijs ook, als er enige mogelijkheid tot terugkeer zou bestaan.

Als u in Christus bent, dan kunt u uw kruis wel geduldig dragen. De dood zal een eind maken aan al uw tegenheden. Als een man die op reis is, geen goed onderkomen heeft in de herberg waar hij slechts gedurende één nacht verblijft, dan zal hij zich hier niet al te zeer om bekommeren, omdat hij er niet zal blijven, want het is zijn thuis niet. U bevindt zich op de weg naar de eeuwigheid: laat het u niet verontrusten dat u enige ontberingen moet ondergaan in de herberg van deze wereld. Zit niet te mokken, omdat het met u niet zo gaat als met sommige anderen. De ene mens reist met een wandelstok van rotan in zijn hand, terwijl een medereiziger misschien slechts een gewone staf of stok heeft. Toch zullen ze allebei aan hun doel beantwoorden. Het is niet van groot belang welke van de twee van u is: beide zullen terzijde gelegd worden, als u aan het eind van uw reis komt.

C. *Het kan dienen om allerlei lusten in toom te houden* Het kan dienstdoen als een breidel om allerlei lusten te beteugelen, in het bijzonder de lusten die van lichamelijke aard zijn. Een ernstig bezoek dat aan de koude dood gebracht wordt en aan die eenzame woning, het graf, zou goed kunnen dienen om ze te onderdrukken.

1. Het zou kunnen dienen om de mens te laten ophouden buitengewoon veel zorg te besteden aan het lichaam, wat voor velen het verderf van hun ziel betekent. Dikwijls laten vragen als: Wat zullen wij eten, wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden?" geen ruimte over voor een vraag van meer belang: "Waarmede zal ik den HEERE tegenkomen?" De ziel wordt op de pijnbank gelegd om deze geringe vragen ten gunste van het lichaam te beantwoorden, terwijl haar eeuwige belangen verwaarloosd worden. Maar ach! Waarom zijn mensen zo druk bezig om die vervallen hut op te knappen, terwijl zij de bewoner ervan achteloos en verwaarloosd dood laten bloeden? Waarom wordt er zoveel zorg aan het lichaam besteed, terwijl men de belangen van de onsterfelijke ziel verwaarloost? O, maakt u zich toch niet zo bezorgd om datgene wat alleen van dienst kan zijn voor uw lichaam, aangezien weldra de kluiten van de koude aarde ook alleen uw rug en uw buik van dienst zullen zijn.

2. Het kan een eind maken aan uw trots die u bezit vanwege lichamelijke eigenschappen, waarop de ijdele mens geneigd is om hoogmoedig te worden. Beroem u niet op de bloei van uw jeugd, want terwijl u in de kracht van uw leven bent, bent u slechts aan het rijpen voor uw graf en de dood geeft de dodelijke slag zonder naar iemands leeftijd te vragen. Wees niet trots op uw kracht, want ze zal spoedig verdwenen zijn. De tijd zal spoedig komen, dat u niet in staat bent om u op uw bed om te keren en dat u door uw treurende vrienden naar uw eeuwig huis gedragen moet worden. En wat heeft uw gezonde lichamelijke gesteldheid te betekenen? De dood komt niet altijd daar het spoedigst naar binnen, waar hij het spoedigst aan d^ deur begint te kloppen. Hij maakt echter binnen enkele uren zeer snel een eind aan het leven van sommigen, terwijl hij daar bij anderen vele jaren over doet.
Beroem u niet op uw schoonheid, die in het graf "verslijten zal" (Psalm 49:15). Bedenk welk een verandering de dood maakt op het schoonste gelaat: "Veranderende zijn gelaat, zo zendt Gij hem weg" (Job 14;20). De dood maakt de grootste schoonheid zo walgelijk dat ze buiten het gezicht begraven moet worden. Als er in "het huis der samenkomst aller levenden" een spiegel gebruikt kon worden, dan zou deze een verschrikking zijn voor diegenen die nu vaker in hun spiegel kijken dan in hun Bijbel. En wat heeft het te betekenen dat het lichaam prachtig uitgedost is? De mooiste kleren zijn slechts uiterlijke tekenen van onze schande, en binnen korte tijd zullen ze verwisseld worden voor een lijkkleed. Dan zal het lichaam een maaltijd worden voor de wormen.

3. Het zou uw zinnelijkheid en vleselijke begeerten krachtig kunnen beteugelen: "Ik vermaan u als inwoners en vreemdelingen, dat gij u onthoudt van de vleselijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel" (l Petrus 2:11). Het is moeilijk om nat hout vlam te laten vatten, en als het vuur er vat op krijgt, dan is het spoedig uitgedoofd. Zinnelijkheid maakt de mens zeer onbekwaam voor gemeenschap met God en het is een doeltreffend middel om de Geest uit te blussen. Onmatigheid in eten en drinken brengt tegelijkertijd het verderf van ziel en lichaam met zich mee. Het verhaast de dood, terwijl het de mens zeer ongeschikt maakt om de dood te ontmoeten. Daarom, "wacht uzelven, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brassen] en dronkenschap..., en dat u die dag niet onvoorziens voorkome" (Lukas 21:34). Maar o, hoe dikwijls wordt de ziel met een pijl doorstoken, doordat men de zinnen bevredigt! Door deze deuren komt de verwoesting naar binnen. Daarom maakte Job "een verbond met zijn ogen" (Job. 31:1). "De mond der vreemde vrouwen is een diepe gracht; op welken de HEERE vergramd is, zal daarin vallen" (Spr. 22:14). "Die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle." Pas op voor zingenot: betracht eerbaarheid in uw gewaad, uw woorden en uw daden. De raven uit het dal des doods zullen tenslotte het dartel oog uitpikken. De onzedelijke, vuile tong zal tenslotte tot bedaren zijn gebracht in het land der stilte; en de grimmige dood die het lichaam in zijn koude armen sluit, zal op doeltreffende wijze de hitte van alle vleselijke lusten doen bekoelen.

4. Kortom, het kan onze aardse gezindheid een halt toeroepen en het kan "de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens" onmiddellijk neervellen. Ach! Als wij moeten sterven, waarom zijn wij dan zo? Waarom zijn wij dan zo verzot op tijdelijke dingen, zo begerig om ze te verkrijgen, zo begerig om ze te omhelzen, zo geweldig aangedaan als wij ze verliezen?
Laat mij bij het gezicht van "het huis der samenkomst aller levenden" de wereldling aanspreken met de woorden van Salomo: "Zult gij uw ogen stellen op hetgeen niets is? Want het zal zich gewisselijk vleugelen maken, gelijk een arend, die naar de hemel vliegt" (Spr. 23:5). Rijkdommen en alle wereldse dingen zijn slechts een schoon "niets": ze zijn "hetgeen niets is". Ze zijn niet wat ze schijnen te zijn. Het zijn slechts vergulde ijdelheden, die het oog bedriegen. Wanneer wij het vergelijken, dan zijn ze

niet; er is oneindig meer van "t niets en van "t niet-zijn dan van zijn of van werkelijkheid in de beste ervan. Wat is de wereld en alles wat erin is anders dan een "gedaante", of een schone vertoning, zoals wanneer mensen op het toneel een voorbijgaande vertoning maken? (1 Kor. 7:31).
Koninklijke pracht is slechts een ijdele, pronkerige vertoning of verschijning in het oog van God (Hand. 25:23). De beste benaming die ze kunnen krijgen is: goede dingen. U moet er echter op letten dat het slechts de goede dingen zijn van de verdorven mens: "U hebt uw goede dingen ontvangen in uw leven", zegt Abraham in de gelijkenis tegen de rijke man in de hel (Lukas 16:25; Eng. vert.).
En de mensen van deze wereld mogen ze wel hun goede dingen noemen, maar er is niets goeds in, niets goeds aan en ze brengen niets goeds met zich mee. Nu, wilt u dan uw ogen stellen op ijdele vertoningen en inbeeldingen? Wilt u "uw ogen erop laten vliegen" zoals er geschreven staat? Zullen de harten van de mensen uit hun ogen erop neervliegen, zoals een roofvogel op zijn prooi? Als ze dat doen, laten ze dan weten dat ze uiteindelijk even snel van hen weg zullen vliegen, als dat hun ogen erop neergevlogen zijn. Het is als met een zwerm vogels met mooie veren die op de grond van een dwaas gaan zitten en die, wanneer hij ernaartoe rent om ze in bezit te nemen, onmiddellijk wegvliegen en op de grond van zijn buurman gaan zitten, en zo aan zijn verwachting ontsnappen: Gij dwaas, in dezen nacht zal men uw ziel van u afeisen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?" (Lukas 12:20).
Hoewel u geen vleugels voor ze maakt, zoals zovelen doen, maken zij zich vleugelen en vliegen weg. Zij vliegen niet weg als een tamme huisvogel, die weer gevangen kan worden, en ook niet als een havik, die door zijn bellen zal laten horen waar hij is en die door het lokmiddel weer teruggeroepen kan worden, maar zij vliegen weg als een arend, die snel uit het gezicht vliegt en niet teruggeroepen kan worden. Zie er dan toch vanaf om uw oog op deze dingen te vestigen. O, sterveling, er kan geen reden gegeven worden dat u uw ogen erop zou stellen. Deze wereld is een grote herberg aan de weg naar de eeuwigheid waar u naartoe reist. U wordt door deze dingen bediend als door knechten die bij de herberg waarin u logeert, behoren. Zij bedienen u terwijl u daar bent en wanneer u weggaat, dan zullen zij u begeleiden tot aan de deur. Maar daar zij niet van u zijn, zullen zij niet met u vertrekken, maar zullen zij terugkeren om andere vreemdelingen te bedienen, zoals zij u bediend hebben.

D. *Het kan dienen om* Christus *aan te kleven en Zijn waarheden aan te hangen* Het kan dienen als een bron van een christelijke vastberadenheid om Christus aan te kleven, Zijn waarheden aan te hangen, wat wij ook moeten ondergaan, omdat wij in Zijn wegen wandelen. Het kan de vrees voor de mens, die een strik spant, zeer verminderen. "Wie zijt gij, dat gij vreest voor de mens, die sterven zal?" (Jes. 51:12). Beschouw vervolgers als stukjes klei, die in stukken gesmeten zullen worden, want dan zult u hen verachten als vijanden die sterfelijk zijn. Hun verschrikking die zij anderen bezorgen in het land der levenden, zal spoedig met hen sterven. Het ernstig nadenken over de kortheid van onze tijd, en de zekerheid van de dood, zal ons leren dat al het voordeel dat wij door onze afval in een tijd van beproeving zouden kunnen verkrijgen, de moeite niet waard is. Het loont de moeite niet om zijn best te doen die te verkrijgen. En wat wij weigeren om Christus' wil te laten varen, kan spoedig door de dood van ons afgenomen worden. Wij kunnen het echter nooit zo eervol verliezen als voor de zaak van Christus en Zijn Evangelie, want "wat lof is het", dat u opgeeft wat u in de wereld bezit, wanneer God het bij de dood van u afneemt, of u dat nu wilt of niet?
Deze overweging kan ons leren om het leven zelf gering te achten en er liever afstand van te doen dan te zondigen. Het ergste wat mensen kunnen doen, is dat leven weg te nemen, dat wij niet lang kunnen houden al zou heel de wereld samenspannen om ons te helpen om de ziel in het lichaam te houden. En als wij weigeren ons leven voor God op te offeren wanneer Hij erom vraagt ter verdediging van Zijn eer, dan kan Hij hem

op een andere manier van ons afnemen, zoals het hem overkwam die voor Christus niet wilde verbranden, maar later door een onvoorzien vuur in zijn huis verbrandde.

E. Het kan dienstdoen als een aansporing om ons voor te bereiden op de dood Het kan dienstdoen als een aansporing om ons ertoe aan te zetten ons voor te bereiden op de dood. Denk daarom over het volgende goed na;

1. Uw eeuwige staat zal overeenkomen met de staat waarin u sterft. De dood zal de deuren van de hemel of van de hel voor u openen. Zoals de boom valt, zo zal hij eeuwig blijven liggen. Als het kindje dood geboren wordt, zal de gehele wereld het niet opnieuw lot leven kunnen brengen, en als iemand buiten Christus sterft in een onwedergeboren staat, dan is er voor eeuwig geen hoop meer voor hem.
2. Denk er daarom ernstig over na wat het zeggen wil naar een andere wereld te gaan; een wereld van geesten waarvan wij maar heel weinig weten. Hoe beangstigend is het voor arme stervelingen om in dit leven met geesten om te gaan! En welk een vreselijke toestand is het, wanneer mensen met haast weggevoerd worden naar een andere wereld, terwijl zij niet weten dat alleen duivels hen daar gezelschap zullen houden! Laten wij dan trachten met alle ijver kennis te maken met de Heere van die wereld en die kennis te bevorderen.
3. U hebt slechts een korte tijd om u voor te bereiden op de dood. Daarom is het nu of nooit, aangezien de tijd die toegewezen is om zich voor te bereiden op de dood, spoedig voorbij zal zijn: "Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht; want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, waar gij heengaat" (Prediker 9:10). Hoe kunnen wij dan zo gemakzuchtig zijn, terwijl wij zo'n groot werk hebben te doen en zo weinig tijd om het te doen? Maar als de tijd kort is, dan zal het werk om zich voor te bereiden op de dood, hoewel het een zwaar werk is, niet lang duren. De schaduwen van de avond doen de werkman zijn werk vrolijk verrichten, omdat hij weet dat de tijd heel dichtbij is dat hij van zijn werk geroepen zal worden.
4. Een groot deel van onze korte tijd is al voorbij, en de jongste van ons allen kan er niet zeker van zijn dat er nog evenveel tijd voor hem is, als dat er al voorbij is. Ons leven in de wereld is slechts een korte inleiding tot de lange eeuwigheid, en veel daarvan is al haastig voorbijgegaan. O! Zullen wij onze ijver niet verdubbelen, wanneer er zoveel van onze tijd al doorgebracht is en er nog zo weinig van ons grote werk gedaan is?
5. De tegenwoordige tijd vliegt weg en tijd die voorbij is, kunnen wij niet terugbrengen: hij heeft voor eeuwig afscheid van ons genomen. Het is niet mogelijk om het vuur dat tot as verteerd is, weer vlam te doen vatten. De toekomende tijd is niet de onze, en wij kunnen er niet zeker van zijn dat wij daarin zullen kunnen delen wanneer hij komt. Wij hebben niets dat wij het onze kunnen noemen, behalve het huidige moment en dat vliegt weg. Wij weten niet hoe spoedig er aan onze tijd een eind komt. Sterven moeten wij, maar wie kan ons zeggen wanneer? Als de dood zich hield aan een vaste tijd voor allen, dan zouden wij niet het gevaar lopen door de dood verrast te worden. Maar dagelijkse waarneming toont ons aan dat er zoiets niet bestaat. Nu staat de voortvliegende schaduw van ons leven ons geen tijd toe om te treuzelen. De rivieren stromen snel naar de zee waaruit ze kwamen, maar niet zo snel als de mens naar het stof waaruit hij tevoorschijn kwam. De stroom van de tijd is de snelste stroom en hij loopt snel uit op de eeuwigheid.
6. Als eens de dood ons wegvoert, dan is er geen terugkeer meer om onze zaken te verbeteren: "Als een man gestorven is, zal hij weder leven?" (Job 14:14). Sterven is iets wat wij niet eerst kunnen proberen; het is iets wat wij maar eenmaal kunnen doen; "gelijk het den mensen gezet is eenmaal te sterven" (Hebr. 9:27). En datgene wat slechts eenmaal gedaan kan worden, is toch van zoveel belang dat alles er voor ons van afhangt dat wij dat goed doen. Het is nodig dat wij onze grootste ijver aanwenden om het goed te doen. Bereid u daarom voor op de dood en doe

het tijdig. Vraagt u die onwedergeboren bent, mij wat u moet doen om u voor te bereiden op de dood om veilig te sterven? Ik antwoord u dat ik u al verteld heb, wat u moet doen en dat is: uw natuur en uw staat moeten veranderd worden. U moet wederom geboren worden; u moet verenigd worden met Christus door het geloof. En totdat dit gedaan is, bent u onbekwaam voor andere aanwijzingen, die horen bij het getroost sterven van een mens, waarover wij naderhand op de gepaste plaats zullen spreken.

Hoofdgedachte 2

Het onderscheid tussen de rechtvaardigen en de godlozen in hun dood

Inleiding **over Spreuken 14:32**

> *De goddeloze zal heengedreven worden in zijn kwaad, maar de rechtvaardige betrouwt zelfs in zijn dood.*

Deze tekst vertoont overeenkomst met de wolk tussen de Israëlieten en de Egyptenaars, omdat de tekst een donkere zijde bevat naar de laatstgenoemden toe en een heldere zijde naar de eerstgenoemden toe. De dood wordt erin voorgesteld als de gevangenisbewaarder van Farao, die de overste der schenkers en de overste der bakkers uit één gevangenis bracht; de een om in zijn staat hersteld te worden en de ander om terechtgesteld te worden. Het onderscheid tussen de Godzaligen en de godlozen in hun dood wordt getoond. Zoals zij zich heel verschillend gedragen tijdens hun leven, zo zullen zij bij hun dood heel verschillend sterven.

l. Wat betreft de dood van een goddeloos mens, wijs ik in de eerste plaats op de wijze waarop hij uit de wereld heengaat. Hij wordt "heengedreven", namelijk in zijn dood, zoals dit duidelijk blijkt uit het slot van de tekst. Hij wordt met geweld gestoten uit de plaats die hij in de wereld inneemt. Hij wordt "heengedreven" als kaf voor de wind.
In de tweede plaats wijs ik op de staat waarin hij heengaat. Hij sterft in een zondige en hopeloze staat.

a. Hij sterft in een zondige staat: hij wordt heengedreven "in zijn kwaad." Hij leefde erin en hij sterft erin. Zijn vuile kleren van zonde waarin hij zichzelf hulde tijdens zijn leven, zijn zijn gevangeniskleren, waarin hij voor eeuwig gehuld zal zijn.
b. Hij sterft in een hopeloze staat, "maar de rechtvaardige betrouwt zelfs in zijn dood" ("Maar de rechtvaardige heeft hoop in zijn dood"; Eng. vert.). Dit houdt duidelijk de hopeloosheid in van de godlozen in hun dood. Daarmee wordt niet bedoeld dat geen enkel goddeloos mens helemaal geen hoop zal hebben wanneer hij sterft, en alleen in wanhoop zal sterven. Nee: soms is het inderdaad zo, maar heel dikwijls is het anders. Dwaze maagden kunnen hopen tot hun laatste ademtocht en dikwijls doen zij dit ook. De goddeloze heeft echter geen vaste hoop, en wat betreft de bedrieglijke hoop die hij koestert, de dood zal die uitrukken en hij zal voor eeuwig onherstelbaar rampzalig zijn.

2. Wat betreft de dood van een rechtvaardig mens, zegt de tekst dat "hij hoop heeft in zijn dood" (Eng. vert.). Dit wordt ingeleid door een "maar", wat een verwijdering inhoudt van die vreselijke omstandigheden waaronder de goddeloze "heengedreven wordt in zijn kwaad." Maar "alzo" zijn de Godzaligen niet.
Zij zijn niet zo in de wijze waarop zij heengaan uit de wereld. De rechtvaardige wordt niet "heengedreven" als kaf voor de wind, maar hij wordt als een bruid geleid naar de bruiloftszaal: hij wordt Van de engelen gedragen in den schoot van Abraham" (Lukas 16:22). Zij zijn ook niet *zo* wat betreft hun staat, wanneer zij uit dit leven heengaan, want:

a. De rechtvaardige sterft niet in een zondige, maar in een heilige staat. Hij gaat niet heen in zijn zonde, maar hij gaat eruit. In zijn leven "heeft hij den ouden mens uitgedaan" en heeft hij zijn gevangeniskleren verwisseld. En nu de overblijvende vodden van hem zijn afgenomen, wordt hij versierd met de klederen der heerlijkheid.
b. De rechtvaardige sterft niet in een hopeloze staat, maar in een hoopvolle staat. Hij heeft "hoop in zijn dood." Hij heeft de genade der hoop. Hij verwacht op goede

gronden betere dingen, dan hij ooit in deze wereld heeft gehad. Hoewel het kan zijn dat de stroom van zijn hoop bij de dood ondiep is geworden, toch bezit hij nog zoveel hoop dat hij het waagt zijn eeuwige belangen aan de Heere Jezus Christus toe te vertrouwen.

Leerstuk!: De godlozen die sterven, worden heengedreven in hun kwaad en in een hopeloze staat

Als ik spreek over dit leerstuk, zal ik

A. ten eerste aantonen in welke zin de godlozen worden heengedreven in hun kwaad.

B. Ten tweede zal ik de hopeloosheid aantonen van hun staat bij de dood, en daarna zal ik op het geheel een toepassing maken.

De godlozen die sterven, worden heengedreven
Als ik ga behandelen hoe en in welke zin de godlozen worden "heengedreven in hun kwaad", zal ik het volgende kort onderzoeken:
1. Wat er bedoeld wordt met "heengedreven".
2. Vanwaar zij gedreven zullen worden en waarheen.
3. In welke opzichten er van hen gezegd kan worden dat zij heengedreven worden "in hun kwaad".

Laat ik echter, voordat ik verder ga, u waarschuwen, dat u zich vergist als u denkt dat geen andere mensen goddeloos moeten worden genoemd dan alleen zij die openlijk boosaardig en goddeloos zijn, alsof de duivel in niemand zou kunnen varen dan alleen in diegenen wier naam "Legio" is. Volgens de verklaring van de Schrift worden allen die niet rechtvaardig zijn in de betekenis zoals hierna uitgelegd wordt, als goddeloos beschouwd. Daarom verdeelt de tekst de gehele wereld in tweeërlei soort mensen: de rechtvaardigen en de godlozen, U zult hetzelfde zien in die andere tekst: "Dan zult gijlieden wederom zien het onderscheid tussen den rechtvaardige en den goddeloze" (Mal. 3:18). Daarom, als u niet rechtvaardig bent, dan bent u goddeloos. Als u geen toegerekende rechtvaardigheid bezit en ook geen ingeplante rechtvaardigheid of heiligheid; als u nog in uw natuurstaat bent en niet verenigd bent met Christus door het geloof, hoe deugdzaam en onberispelijk uw wandel ook mag zijn in de ogen der mensen, dan behoort u tot de godlozen, die heengedreven zullen worden in hun kwaad als de dood u in die staat aantreft.

Vraag. *Wat er bedoeld wordt met "heengedreven"*
Wat betreft de betekenis van de uitdrukking "heengedreven", merk ik op dat ze drie dingen omvat. De godlozen zullen plotseling, gewelddadig en onweerstaanbaar weggenomen worden.
1. Onvernieuwde mensen zullen plotseling door de dood weggenomen worden. Dat betekent niet dat alle goddeloze mensen plotseling sterven, en ook niet dat allen die zo sterven goddeloos zijn, dat zij verre! Het houdt echter wel het volgende in:
a. De dood overvalt hen gewoonlijk plotseling en verrast hen op dezelfde wijze als de zondvloed de oude wereld verrassend overviel, hoewel zij ervoor gewaarschuwd waren lang voordat hij kwam. De dood komt zo verrassend onverwachts als "de barensnood een bevruchte vrouw overkomt", hoewel die verwacht wordt en ernaar uitgezien wordt (1 Thess. 5:3). De dood overvalt hen zoals een schuldeiser zijn schuldenaar overvalt om hem naar de gevangenis te slepen (Psalm 55:16), en hij doet dat wanneer zij zich er niet van bewust zijn. De dood komt binnen zoals een dief door het raam en hij vindt hen, die dezelfde dag nog het leven zullen verliezen, vol drukke gedachten over het leven.

b. De dood overvalt hen altijd wanneer zij er niet op voorbereid zijn. Het oude huis stort in terwijl zij er nog in zijn en voordat zij voorzieningen getroffen hebben voor een ander huis. Wanneer de dood hen met geweld uit het huis zet, dan hebben zij geen plaats om hun hoofd neer te leggen tenzij op een bed van vuur en sulfer. De ziel en het lichaam omklemmen elkaar als het ware in wederzijdse omhelzingen wanneer de dood als een wervelwind komt en hen van elkaar scheidt.
c. De dood voert hen in een ogenblik met haast naar het verderf, en hij veroorzaakt een zeer deerniswekkende verandering. De mens weet meestal nooit waar hij is, totdat hij zijn ogen opheft in de hel (Lukas 16:23). De golven van toorn overstelpen plotseling zijn ziel en voordat hij er erg in heeft, wordt hij neergeworpen in de bodemloze put.

2. De onvernieuwde mens wordt uit de wereld weggenomen met geweld. Drijven is een gewelddadige handeling: hij wordt verjaagd van de wereld (Job 18:18). Hij zou graag blijven als hij kon, maar de dood sleurt hem weg zoals een boosdoener naar de plaats van de terechtstelling wordt gesleurd. Hij zocht geen ander deel dan de voordelen en de genietingen van deze wereld. Hij heeft geen ander deel: hij begeert werkelijk geen ander deel. Hoe zou hij er dan uit weg kunnen gaan, als hij er niet uitgedreven werd?

Vraag. *Maar is het niet mogelijk dat een goddeloos mens bereidwillig is om te sterven?*
Antwoord. Hij kan inderdaad bereidwillig zijn om te sterven, maar u moet opmerken dat dit slechts zo is in één van de volgende drie gevallen:
a. In een opwelling van drift wegens een of andere narigheid waar hij vol ongeduld van verlost wil worden. Zo zullen vele mensen wanneer hun drift het wint van hun verstand en wanneer zij om die reden zeer onbekwaam zijn om te sterven, al gauw uitroepen: "O, dat ik maar dood was!" Als hun verzoek echter ingewilligd zou worden en de dood zou komen op hun geroep, dan zou spoedig blijken dat zij het niet ernstig meenden en dat zij, als zij moesten gaan, heengedreven zouden moeten worden tegen hun wil.
b. Als zij boordevol wanhoop zijn, kunnen zij bereidwillig zijn om te sterven. Zo pleegde Saul zelfmoord, en Spira wenste in de hel te zijn, om het uiterste te kunnen weten van wat hij geloofde dat hij lijden moest. Op deze wijze kunnen mensen de dood zoeken, terwijl hij van hen wegvlucht, maar verschrikkelijk is het geweld dat deze mensen die door de verschrikkingen Gods zo worden voortgedreven, moeten ondergaan.
c. Als zij dromen van gelukzaligheid na de dood. Dwaze maagden, die geheel beheerst worden door een waanidee wat betreft hun staat, kunnen bereidwillig zijn om te sterven, omdat zij er niet bevreesd voor zijn dat zij in smart terneer zullen liggen. Hoeveel zijn er die geen schriftuurlijke grond kunnen aantonen voor hun hoop en die toch geen angst voor de dood kennen! Velen worden al slapend naar de duisternis gedreven: zij die als leeuwen zouden brullen als zij slechts wisten naar welke plaats zij gaan, gaan nu heen als lammeren. Hoewel de wagen waarin zij zich bevinden, onstuimig naar de diepten der hel rijdt, zijn zij toch niet bevreesd, omdat zij vast in slaap zijn.

3. De onwedergeboren mens wordt onweerstaanbaar weggenomen. Hij moet gaan, al is het zeer tegen zijn wil. De dood zal geen weigering accepteren en zal ook geen enkel uitstel toestaan, al heeft de mens volgens zijn eigen berekening nog niet de helft van zijn dagen geleefd. Indien hij niet buigen wil, dan zal de dood hem breken. Als hij niet naar buiten wil komen, dan zal de dood het huis doen instorten terwijl hij erin is, want daar mag hij niet blijven. Hoewel de dokter helpt, vrienden zuchten, zijn vrouw en zijn kinderen huilen, en de man zelf zijn uiterste best doet de geest te behouden,

wordt zijn ziel van hem afgeëist. Toegeven moet hij en hij moet daarheen gaan waar hij nooit meer licht zal zien.

Vanwaar de godlozen heengedreven worden en waarheen.

Laten wij in de tweede plaats overwegen, vanwaar de godlozen gedreven worden en waarheen zij gedreven worden als zij sterven.

1. Zij worden vanuit deze wereld waar zij zondigden gedreven in een andere wereld waar zij geoordeeld worden en ieder zijn bijzonder vonnis ontvangt: "Gelijk het den mensen gezet is eenmaal te sterven en daarna het oordeel (Hebr. 9:27). Zij zullen niet meer terugkeren naar hun geliefde aarde. Hoewel hun hart gehuwd is met hun aardse genietingen, moeten zij die achterlaten. Zij kunnen van hier niets meenemen. Hoe droevig moet hun vertrek zijn, wanneer zij niets voor ogen hebben dat even goed is als dat wat zij achter zich laten.
2. Zij worden gedreven vanuit de gemeenschap van de heiligen op aarde in de gemeenschap van de verdoemden in de hel: "En de rijke stierf ook, en werd begraven; en hij hief zijn ogen op in de hel" (Lukas 16:23). Welk een menigte bokken van de duivel neemt nu nog haar plaats in onder de schapen van Christus! Bij de dood zullen zij echter weggedaan worden "met de werkers der ongerechtigheid" (Psalm 125:5). Er is een gemengde menigte in deze wereld, maar niet in de andere wereld. Iedere groep is daar apart gezet. Hoewel geveinsden hier groeien als onkruid onder de tarwe, toch zal de dood hen uitrukken en zullen zij in busselen gebonden worden om verbrand te worden.
3. Zij worden vanuit de tijd gedreven in de eeuwigheid. Terwijl zij nog in de tijd zijn, is er nog hoop, maar als de tijd voor hen verstreken is, dan vergaat alle hoop. Kostbare tijd wordt nu verspild. De tijd valt velen zo lang, dat zij vinden dat zij allerlei middelen moeten bedenken om de tijd te verdrijven. Pas er echter voor op dat u in dit leven niet weet wat u moet doen. Benut de tijd met het oog op de eeuwigheid, terwijl u nog tijd hebt, want binnenkort zal de dood de tijd van u wegdrijven en u van de tijd, zodat u die nooit meer zult ontmoeten.
4. Zij worden gedreven uit hun schoonschijnend uiterlijk vertoon van vroomheid. De dood omdoet hen van de prachtige kleren van een schone belijdenis, waarmee sommigen van hen versierd zijn, en stuurt hen van het toneel af in de lompen van een verdorven hart en een goddeloos leven. Het woord "hypocriet" verwijst eigenlijk naar een toneelspeler, die schijnt te zijn wat hij in werkelijkheid niet is. Deze wereld is het toneel waarop deze kinderen des duivels zich uitgeven voor kinderen Gods. Hun uiterlijk vertoon van godsdienst is het kleed van hun toneelspel, waaronder men moet kijken als men een juist oordeel over hen wil vellen. Wel, de dood trekt hen hun kleed uit, en dan verschijnen zij in hun natuurlijke kledij: hij brengt hen aan het licht en ontmaskert hen. Er is niemand in de andere wereld die doet alsof hij iemand is die hij in werkelijkheid niet is. De verdorven natuur handelt onverbloemd in de oorden der verschrikking en zonder enige matiging.
5. Zij worden weggedreven van alle middelen der genade. Zij worden aan de overzijde van de grens gezet, geheel buiten alle hoop op genade. Er is geen gelegenheid meer om olie voor de lamp te kopen. Ze is uitgegaan bij de dood en ze kan nooit weer aangestoken worden. Er kunnen aanbiedingen van genade en vrede gedaan worden, nadat zij weg zijn, maar deze worden aan anderen gedaan, niet aan hen. In de plaats waar zij heengedreven worden, worden zulke aanbiedingen niet gedaan. Deze aanbiedingen worden alleen gedaan in die plaats vanwaar zij heengedreven worden.

Vraag. *In welke opzichten worden zij heengedreven "in hun kwaad"?*
Hierop antwoord ik:

1. Zij worden heengedreven wat betreft hun zondige, onbekeerde staat. Omdat zij als vijanden van God geleefd hebben, sterven zij in een staat van vijandschap met Hem. Niemand wordt immers gebracht in de eeuwige staat van volmaakte gelukzaligheid, dan alleen door middel van de staat der genade, of van begonnen herstel in dit leven. Het kind dat dood in de baarmoeder is, wordt dood geboren, en wordt van de baarmoeder naar het graf gebracht. Zo wordt hij die dood is terwijl hij leeft, of hij die geestelijk dood is, geworpen vanuit de baarmoeder van de tijd in dezelfde staat des doods, in de put van uiterste ellende. O, wat is het een ellendige dood om te sterven in een gans bittere gal en een samenknoping der ongerechtigheid! Het zou voor hen die zo sterven onvergelijkelijk beter zijn geweest dat zij nooit geboren waren.

2. Zij worden heengedreven in betrekking tot het feit dat zij al zondigende sterven, omdat zij goddelooslijk handelden jegens God en jegens de Goddelijke wet. Zij kunnen immers terwijl zij leven, niets doen dan zondigen. Zo betrapt de dood hen op heterdaad bij het zondigen. Hij trekt hen met geweld uit de omhelzingen van hun lusten, en drijft hen heen naar de rechterstoel om hun vonnis te ontvangen. Het is een merkwaardige uitdrukking die wij lezen in Job 36:14: "Zij sterven in de jonkheid" (Eng. vert.). In de kanttekening staat: "Hun ziel sterft in de jonkheid." Zij sterven terwijl hun lusten levendig zijn, hun begeerten krachtig en hun verwachtingen groot, wat gewoonlijk in de jeugd het geval is. "En hun leven is onder de schandjongens" of "en de schare (of kudde) van hen" stierf onder de schandjongens, of Sodomieten. Dat wil zeggen dat zij weggenomen werden in de hitte van hun zonde en goddeloosheid, zoals de inwoners van Sodom werden weggenomen (Gen. 19; Lukas 17:28, 29).

3. Zij worden heengedreven in hun kwaad, beladen met de schuld van al hun zonden. Deze vormt het lijkkleed, dat "met hen op het stof nederliggen zal" (Job 20:11). Hun werken volgen hen in de andere wereld. Zij gaan heen met het juk van hun overredingen om hun hals. Schuld is een slechte metgezel in dit leven, maar hoe verschrikkelijk zal ze bij de dood zijn! Ze ligt nu misschien als koude zwavel op hun gevoelloze consciëntie, maar wanneer de dood de weg vrijmaakt voor vonken van Goddelijke toom, die er als vuur op valt, dan zullen daardoor vreselijke vlammen in de consciëntie ontstaan, waarin de ziel als het ware voor eeuwig gewikkeld zal zijn.

4. De godlozen worden heengedreven in hun kwaad voorzover zij sterven onder de absolute macht van hun kwaad. Terwijl er nog hoop is, is er nog enige beteugeling in de goddelooste mens. Deze zedelijke gaven waarmee God een aantal mensen begiftigt voor het welzijn van de mensen in dit leven, hebben veel matigende en weerhoudende invloed op de onstuimige goddeloosheid van de menselijke natuur. Maar als alle hoop afgesneden is, als deze gaven onttrokken zijn, dan zal de goddeloosheid van de godlozen haar toppunt bereiken. Zoals de zaden van de genade die gezaaid worden in het hart van de uitverkorenen, bij de dood tot hun volle rijpheid komen, zo komen dan de goddeloze en helse neigingen in de verworpenen tot hun hoogste hevigheid. Hun gebeden tot God zullen dan veranderd worden in vreselijke vloeken, en hun lofzangen in afschuwelijke godslasteringen: "Daar zal zijn wening en knersing der tanden" (Matth. 22:13). Dit geeft een droevig, doch een eerlijk gezicht op de staat van de godlozen in de andere wereld.

B. *De hopeloosheid van de staat van de onvernieuwde mens bij de dood.*

Ik zal nu de hopeloosheid aantonen van de staat van de onvernieuwde mens bij de dood. Ze blijkt zeer hopeloos te zijn, als wij de volgende vier dingen goed overwegen:
1. De dood snijdt hun hoopvolle verwachtingen en vooruitzichten op vrede en genoegen in dit leven af: "Ziel, gij hebt vele goederen, die opge legd zijn voor vele jaren; neem rust, eet, drink, wees vrolijk" (Lukas 12:19). En: "Maar God zeide tot hem: Gij dwaas, in dezen nacht zal men uw ziel van u afeisen; en hetgeen gij bereid

hebt, wiens zal het zijn?" (vers 20). Zij zien uit naar grote zaken in deze wereld. Zij hopen hun rijkdommen te vermeerderen, zij hopen dat het hun gezinnen wel zal gaan en dat zij een gerust leven kunnen leiden. De dood komt echter als een stormwind en schudt al hun dierbare, hoopvolle verwachtingen van hen af, zoals de groene vruchten van een boom geschud worden. "Als hij op het punt staat zijn buik te vullen, dan zal God de hitte Zijns toorns op hem werpen" (Job 20:23; Eng. vert.).
Het kan zijn dat hij een web begint te spinnen van listen om zijn wereldse belangen te bevorderen, maar voordat hij zijn web gesponnen heeft, komt de dood en snijdt het af. "Zijn geest gaat uit, hij keert weder tot zijn aarde; te dienzelven dage vergaan zijn aanslagen" (Psalm 146:4).

2. Wanneer de dood komt, dan hebben zij geen vaste grond om op de eeuwige gelukzaligheid te hopen. "Want wat is de verwachting des huichelaars, als hij zal gierig geweest zijn, wanneer God zijn ziel zal uittrekken?" (Job 27:8).
Welke hoopvolle verwachtingen zij ook teder koesteren, ze zijn niet gegrond op Gods Woord, dat alleen de enige zekere grond der hoop is. Als zij hun eigen toestand zouden kennen, dan zouden zij inzien dat zij alleen gelukkig in een droom zijn. En inderdaad, welke hoop kunnen zij hebben? Zij hebben duidelijk de wet tegen zich en deze veroordeelt hen. De vloeken ervan (deze koorden des doods) zijn reeds om hen heen. De Heiland, Die zij hebben veracht, is nu hun Rechter en hun Rechter is hun Vijand. Hoe kunnen zij dan hopen? Zij hebben door hun ongeloof de deur der genade voor zichzelf toe-gegrendeld. Zij hebben het Geneesmiddel veracht, en daarom moeten zij sterven zonder genade. Zij hebben geen zaligmakend aandeel in Jezus Christus, het enige kanaal van mededeelzaamheid waarin de genade vloeit en daarom kunnen zij daarvan nooit proeven. Het zwaard der gerechtigheid bewaakt de deur der genade, zodat daar niemand kan binnenkomen, dan alleen de leden van het verborgen lichaam van Christus, boven wier hoofd zich een toevlucht bevindt van verzoenend bloed, het bloed van de Middelaar. Zij mogen inderdaad verdergaan zonder dat hun iets kwaads overkomt, want het recht heeft niets van hen te eisen. Anderen mogen echter niet verdergaan, daar zij niet in Christus zijn. De dood komt tot hen met de prikkel erin, de prikkel van onvergeven schuld. De dood is tegen hen gewapend met al de kracht die de dwangmiddelen van een heilige wet hem geven kan: "De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet" (1 Kor. 15:56). Toen de wet op de Sinaï werd gegeven, beefde de ganse berg zeer (Ex. 19:18). Toen de Verlosser voldoening teweegbracht voor het breken van de wet door de uitverkorenen, beefde de aarde, en de steenrotsen scheurden (Matth. 27:51).
Welke mogelijke grond der hoop is er dan voor de goddeloze mens, wanneer de dood hem overvalt, gewapend met de macht van deze wet? Hoe kan hij ontsnappen aan dat vuur, dat brandt "tot aan het midden des hemels?" (Deut. 4:11). Hoe zullen wij staande kunnen blijven in die rook, die opging "als de rook van een oven"? (Ex. 19:18). Hoe zullen wij het uit kunnen houden onder dat verschrikkelijk "donderen en bliksemen" (vers 16), en hoe zullen wij kunnen wonen in die "duisternis, wolken en donkerheid"? (Deut. 4:11).
Al deze vergelijkingen bij elkaar genomen, geven slechts een flauw beeld van het vreselijk onweer van toorn en verbolgenheid, dat de godlozen zal achtervolgen tot in het diepste van de hel en dat hen die bij de dood heengedreven worden naar de duisternis, er voor eeuwig aan zal onderwerpen.

3. De dood ontwortelt hun bedrieglijke, hoopvolle verwachtingen van eeuwige gelukzaligheid. Dan wordt hun verbond met de dood en hun voorzichtig verdrag met de hel tenietgedaan. Zij worden wakker geschud uit hun gouden dromen en tenslotte lichten zij hun ogen op: "Van denwelken zijn hoop walgen zal; en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnenkop" *(Job* 8:14).
Zij vertrouwen erop dat alles met hen goed zal zijn na de dood, maar hun vertrouwen is slechts een web, dat met heel wat kunst en ijver geweven is uit hun eigen

ingewanden. Zij wikkelen zichzelf in hun hoop in, zoals de spin zich in haar web inwikkelt. Dit vormt echter maar een zwakke en ontoereikende bescherming, want in welke mate dit de bedreigingen van het Woord van God ook kan weerstaan, de dood, die bezem des verderfs, zal hen en hun hoop wegvagen, zodat er van hen niet de minste draad overblijft. Hij die op dit ogenblik zijn hoop niet wil laten varen, zal op het volgende ogenblik totaal hopeloos zijn. De dood werpt het huis dat op zandgrond gebouwd is, omver. Hij laat geen mens in de macht van de waan.

4. De dood maakt hun staat volkomen hopeloos en dat voor eeuwig. De zaken kunnen na de dood niet verholpen en verbeterd worden en de oorzaken daarvan zijn:

a. De tijd die eenmaal voorbij is, kan niet teruggeroepen worden. Als huilen of tranen, geld of moeite de tijd weer terug konden brengen, dan zou de goddeloze hoop kunnen hebben in zijn dood. Tranen van bloed zullen echter niets kunnen bereiken, en ook al huilt hij miljoenen jaren achtereen, dan zal dat de tijd niet doen terugkeren. De zon zal niet stil blijven staan totdat de luiaard ontwaakt en aan zijn reis gaat beginnen, en wanneer ze eenmaal onder is gegaan, dan hoeft hij niet te verwachten dat de nacht ter wille van hem in de dag wordt veranderd. Door de lange nacht van de eeuwigheid moet hij daar vertoeven, waar de tijd hem achtergelaten heeft.

b. Het is niet mogelijk om naar dit leven terug te keren om te verbeteren wat er verkeerd is. Het leven is een staat van beproeving en onderzoek die eindigt bij de dood en daarom kunnen wij er niet naar terugkeren. Wij leven maar eens en wij sterven maar eens. De dood brengt de goddeloze mens naar "zijn eigen plaats" (Hand. 1:25). Dit leven is onze werkdag. De dood maakt een eind aan deze dag en tegelijk ook aan ons werk. Wij zouden ons gemakkelijk voor kunnen stellen, dat de godlozen enige hoop zouden kunnen hebben in hun dood, als zij, nadat de dood hun ogen heeft geopend, naar het leven zouden kunnen terugkeren en als zij één sabbat zouden hebben om zich te beproeven, als zij één aanbod van Christus zouden krijgen, één dag meer, of één uur meer om vrede met God te maken. Maar "alzo ligt de mens neder en staat niet op; totdat de hemelen niet meer zijn, zullen zij niet opwaken, noch uit hun slaap opgewekt worden" (Job 14:12).

c. In de andere wereld heeft de mens geen gelegenheid meer om zijn vervallen staat en toestand hersteld te krijgen, al zou hij dat nog zo graag willen. Want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, waar gij heengaat" (Prediker 9:10). Nu kan een mens nog vluchten voor de toekomende toorn, nu kan hij nog in een schuilplaats komen, maar wanneer de dood zijn werk heeft gedaan, dan is de deur gesloten. Er zijn daar geen aanbiedingen van genade meer, geen kwijtscheldingen van straf meer. Waar de boom gevallen is, daar zal hij wezen.

Nuttig gebruik
U moet goed nadenken over wat er gezegd is en laat mij u vermanen, opdat het tot uw nut zou zijn.

Ten eerste. *Vermaning tegen het koesteren van valse hoop.*
U moet er acht op slaan dat u geen hoopvolle verwachtingen op de hemel koestert, dan alleen die gebouwd zijn op een vast fundament. Beef bij de gedachte welke schone verwachtingen van gelukzaligheid de dood als spinnenwebben wegvaagt. Hoe

worden de verwachtingen van velen afgesneden wanneer zij van zichzelf denken dat zij zich juist vlak voor de dorpel van de hemel bevinden. Hoe worden velen die verwachten door de engelen gedragen te worden in de schoot van Abraham, in de oorden van geluk en vrede, door de duivelen gedragen in het gezelschap van de verdoemden in de hel, in de plaats der pijniging en de oorden van verschrikking.

Ik smeek u voor het volgende op te passen:

1. Pas op voor een hoop die gebouwd is op een plaats waar de grond nooit gezuiverd werd. De wijze bouwer graaft dieper (Lukas 6:48). Werden uw hoopvolle verwachtingen van de hemel nooit aan het wankelen gebracht, maar hebt u heel uw leven een goede verwachting gehad? Helaas, dan kunt u het geheim van uw toestand verklaard vinden in Lukas 11:21: Wanneer een sterke gewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede." Maar wanneer ze aan het wankelen gebracht zijn, let dan op, voor het geval dat er slechts enige breuken zijn gemaakt in het oude gebouw die u door uw eigen middelen hebt laten repareren. Ik verzeker u dat u zich op uw hoop, welk een schoon gebouw het ook is, niet kunt verlaten, tenzij uw eigen oude hoopvolle verwachtingen afgebroken zijn, en u op een geheel nieuw fundament gebouwd hebt.
2. Pas op voor die hoop die er levendig uitziet in het donker, maar die al haar glans verliest wanneer ze geplaatst wordt in het licht van Gods Woord en onderzocht en beproefd wordt door de toetssteen van de Goddelijke openbaring: "Want een iegelijk die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden" (Joh. 3:20). En: "Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn" (vers 21). De hoop die geen beproeving van de Schrift kan doorstaan, maar die zinkt wanneer ze doorzocht wordt door de heilige Waarheid, is een waanvoorstelling en geen echte hoop. Gods Woord is immers altijd een vriend van de genadegiften van Gods Geest en een vijand van bedrog.
3. Pas op voor die hoop die standhoudt zonder dat ze gesteund wordt door schriftuurlijke bewijzen. Helaas! Velen zijn vol van hoopvolle verwachtingen die daar geen goede verklaring van kunnen geven, omdat ze geen schriftuurlijke grond hebben. U hoopt dat alles goed met u zal zijn na de dood, maar welk woord van God is het, waarop Hij heeft "doen hopen"? (Psalm 119:49). Welk getuigenis uit de Schrift hebt u om te bewijzen dat uw hoop niet de hoop van een huichelaar is? Wat hebt u na een onpartijdig onderzoek als voor het aangezicht des Heeren, in uzelf waargenomen dat door Gods Woord als een zeker bewijs van het recht op het eeuwige leven wordt aangemerkt voor diegene die dat bezit? Grote aantallen mensen zijn verdorven door zulke hoopvolle verwachtingen die geen steun vinden in de getuigenis van de Schrift. Mensen zijn zeer ingenomen met deze hoopvolle verwachtingen en zij klemmen zich eraan vast, maar de dood zal hen terneer werpen, en de zelfbedrieger in een hopeloze toestand achterlaten.
4. Pas op voor die hoop op de hemel die u niet bereid en geschikt maakt voor de hemel en uw ziel nooit heiliger maakt: "En een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelven, gelijk Hij rein is" (l Joh. 3:3). De hoop van het grootste deel van de mensen is eerder een hoop om bevrijd te zijn van pijn en smart in een ander leven, dan een hoop op ware gelukzaligheid, waarvan de aard niet begrepen en onderscheiden wordt. Daarom pint die hoop zich vast op vadsigheid en luiheid en wekt ze niet op tot zelfkastijding en een hemels leven. De hoop die zij hebben is allesbehalve een goede hoop, zodat zij toe moeten geven dat - als zij hun echte gevoelens zouden uitspreken wat betreft het heengaan uit deze wereld naar welke andere wereld ook - zij eerder hun vrees dan hun hoop uitspreken.

   De heerlijkheid van de hemelse stad trekt hun hart helemaal niet opwaarts daarheen en zij heffen ook hun hoofd niet met blijdschap omhoog bij het vooruitzicht dat zij daar aan zullen komen. Als zij de ware hoop zouden hebben op

de bruiloftsdag, dan zouden zij als de bruid, "de vrouw van het Lam", zichzelf ertoe bereiden (Openbaring 19:7). Hun hoop wordt echter voortgebracht door hun luiheid en hun luiheid wordt gevoed door hun hoop. O, geliefde vrienden, als u niet zonder hoop in uw dood heengedreven wilt worden, pas dan op voor deze hoopvolle verwachtingen! Breek ze nu af en bouw op een nieuw fundament, opdat de dood niet één steen ervan op de andere zal overlaten en u nooit in staat zult zijn om nog te hopen.

Ten tweede. *Aansporing zich te haasten.*
U moet, o zondaar, als u bij de dood niet heengedreven wilt worden in uw kwaad, u haasten uit uw goddeloosheid, uit uw zondige staat en uit uw goddeloos leven.

Denk aan het rampzalige einde van de goddeloze, zoals de tekst ons er een voorstelling van geeft. Ik weet dat er een groot verschil in de dood van godlozen bestaat wat betreft sommige omstandigheden, maar zij komen allen in hun dood hierin overeen dat zij "heengedreven worden in hun kwaad." Sommigen van hen sterven vastberaden, alsof zij het beneden zich achten bang te zijn. Sommigen sterven buiten zichzelf van wanhoop en zijn zo overstelpt van ontzetting, dat zij het uitschreeuwen, alsof zij reeds in de hel waren. Anderen sterven in sombere moedeloosheid. Zij zijn neergedrukt door vrees, zodat zij moedeloos worden bij het zich herinneren van verspilde tijd en bij het gezicht dat zij hebben op de eeuwigheid, omdat zij noch met hun hart noch net hun hoofd iets kunnen doen tot hun eigen verademing. En weer anderen sterven wezenloos: zij leefden als beesten en zij sterven als beesten, zonder dat hun geest zich ook maar enigszins bezorgd maakt over hun eeuwige staat. Zij kermen vanwege hun lichamelijke ellende, maar zij hebben geen besef van het gevaar waarin hun ziel verkeert. Iemand zou met bijna evenveel uitzicht op succes tot een steen kunnen spreken dan tot hen. Vergeefs is de poging hen te onderwijzen: niets dat er gezegd kan worden, ontroert hen. Met hen spreken, óf over de vreugden van de hemel, óf over de verschrikkingen van de hel, is gelijk aan het ploegen op een rots, of het slaan in de lucht. Sommigen sterven als de dwaze maagden, terwijl zij dromen van de hemel. Hun voorhoofden zijn door hun aanmatigende hoopvolle verwachtingen van de hemel, gepantserd tegen de angsten der hel. Het zou voor hen niet nuttig zijn om te reageren op twijfels over de toestand van hun ziel, maar het zou nuttig zijn om hun valse verwachtingen aan te vechten.
Maar hoe de onbekeerde mens ook sterft, hij wordt "heengedreven in zijn kwaad." O, wat een vreselijke toestand! Ach, laat het bedenken van zo'n vreselijk vertrek uit deze wereld u toch bewegen om u tot Christus te begeven, als tot een algenoegzame Zaligmaker, een almachtige Verlosser. Laat dit de overhand krijgen om u uit uw goddeloosheid uit te drijven naar heiligheid van hart en leven. Hoewel u het als een plezier beschouwt om in goddeloosheid te leven, moet u toch wel toegeven dat het bitter is om erin te sterven. En als u uw goddeloosheid niet op tijd verlaat, dan zult u in uw goddeloosheid naar de hel gaan, wat de juiste plaats ervoor is. Daar kan ze dan "gesteld worden op haar grondvesting." Wanneer u immers uit deze wereld heengaat, dan zullen al uw zonden van de oudste tot de jongste toe, om u heen zwermen, u aankleven en u naar de andere wereld vergezellen. Daar zullen evenveel helse geesten u voor eeuwig omringen.

Ten derde. *Aansporing om bezorgd te zijn over de zaligheid van anderen.*

O, wees toch bezorgd om anderen, vooral om uw familiebetrekkingen, dat zij niet zullen blijven in hun zondige natuurstaat, maar dat ze gebracht worden in een staat van zaligheid, opdat zij bij de dood niet heengedreven worden in hun kwaad. Wat zou u niet doen om te voorkomen dat een van uw vrienden een ontijdige en gewelddadige

dood zou sterven? Maar helaas! Ziet u niet dat zij in het gevaar verkeren heengedreven te worden in hun kwaad? Nadert de dood niet tot hen, zelfs tot de jongsten onder hen? En zijn zij geen vreemdeling van het ware christendom, en blijven zij in die staat waarin zij in de wereld gekomen zijn? O! Haast u dan toch om het brandhout uit het vuur te rukken voordat het tot as verbrandt. De dood van familiebetrekkingen laat dikwijls een knaging van het geweten achter in het hart van hen die achterblijven vanwege datgene wat zij niet voor hun ziel deden toen zij in de gelegenheid waren, en omdat nu die gelegenheid hun voor eeuwig is ontnomen.

Leerstuk 2. De staat van de Godzaligen in de dood is een hoopvolle staat

Wij hebben de donkere zijde van de wolk gezien die gekeerd is naar de godlozen die uit de wereld heengaan. Laten wij nu een blik werpen op de heldere zijde ervan die de Godzaligen beschijnt, wanneer zij hun eeuwige staat binnengaan. Bij de behandeling van dit onderwerp zal ik dit leerstuk bevestigen, een antwoord geven op een tegenwerping die ertegen gemaakt wordt en daarna zal ik een praktisch, nuttig gebruik van het geheel maken.

A. Wat betreft de bevestiging moet opgemerkt worden dat de volgende omstandigheden de staat van de Godzaligen bij bun dood gelukkig en hoopvol maken, hoewel het heengaan uit deze wereld door de dood voor arme sterfelijke mensen een beangstigende aanblik is en hoewel men moet bedenken dat, als men niet op de goede wijze heengaat, dit wel een rampzalig gevolg moet hebben.

1. Het vooruitzicht op een goede Vriend in de andere wereld.
Zij hebben het vooruitzicht op een vertrouwde, goede Vriend in de andere wereld. Jezus Christus, hun beste Vriend, is "de Heer van dat land" waarheen de dood hen voert. Toen Jozef zijn vader liet halen om naar hem in Egypte te komen, liet hij hem weten dat God hem "tot een heer over gans Egypteland" had gesteld (Gen. 45:9), en toen Jakob de wagens zag, "die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd de geest van Jakob hun vader levendig" (vers 27). Hij besluit met vrijmoedigheid om de reis te ondernemen. Ik denk dat wanneer de Heere een Godzalig man uit deze wereld roept, Hij hem zulke blijde tijdingen stuurt en zulk een vriendelijke uitnodiging om in de andere wereld te komen, dat, als bij geloof heeft om het te geloven, zijn geest wel levendig moet worden, wanneer hij de wagen van de dood ziet die hem daarheen zal voeren.
Het is inderdaad waar, dat hij een gewichtig gerechtelijk onderzoek moet ondergaan: na de dood volgt het oordeel. Maar de zaak van de Godzaligen is in alle opzichten hoopvol, want "de Heer van dat land" is hun Man, en hun Man is de Rechter: De Vader "heeft al het oordeel den Zoon gegeven" (Joh. 5:22). En het is zeker dat de zaak van de vrouw hoopvol is, wanneer haar eigen man haar rechter is, juist zo'n man, die "het verlaten haat" (Mal. 2:16). Geen man is zo liefdevol en zo teder voor zijn bruid, als de Heere Christus is voor de Zijne. Men zou denken dat het een zeer kwaad land moet zijn, waar een vrouw niet gewillig naar toe zou gaan, waar haar man de regeerder en de rechter is.
Bovendien is de Rechter de Vóórspraak: "Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige" (l Joh. 2:1). En daarom hoeven zij er niet bang voor te zijn dat zij achteruit gezet zullen worden en in het oordeel zullen vallen. Wat kan er gunstiger zijn? Kunnen zij zich indenken dat Hij Die hun zaak bepleit, Zelf een vonnis tegen hen zal uitspreken? En nog meer: hun Voorspraak is hun Verlosser; zij zijn "verlost door het dierbaar bloed van Christus' (l Petrus 1:18, 19).
Dus, wanneer Hij voor hen pleit, dan pleit Hij voor Zijn eigen zaak. Hoewel het mogelijk is dat een advocaat onzorgvuldig is wat betreft het belang van iemand die hem in dienst heeft, toch zal hij zijn uiterste best doen om zijn eigen recht dat hij met zijn geld gekocht heeft, te verdedigen. En zal dan hun Advocaat wat Hij met Zijn

eigen bloed gekocht heeft, niet verdedigen? Maar nog meer dan dit alles: hun Verlosser is hun Hoofd en zij zijn Zijn "leden" (Ef. 5:23, 30). Al was iemand zo dwaas om wat hij gekocht had in de steek te laten, zonder op te staan om zijn recht te verdedigen, dan zou hij toch zeker geen lid van zijn eigen lichaam prijsgeven? Is de zaak niet hoopvol in de dood voor hen die zo nauw verbonden en verenigd zijn met de Heere van de andere wereld, Die "de sleutels heeft der hel en des doods"?

2. Een veilige doorgang lot de andere wereld.

Zij zullen een veilige overtocht hebben tot de andere wereld. Zij moeten inderdaad door "het dal der schaduw des doods" gaan, maar hoewel het op zichzelf een donker en schaduwachtig dal is, zal het voor hen een dal der hoop zijn. Zij zullen er niet doorheen gedreven worden, maar zij zullen er doorheen wandelen, zoals mensen die volkomen veilig zijn en "geen kwaad vrezen" (Psalm 23:4). Waarom zouden zij vrezen?

- Zij hebben de veilige begeleiding van de Heer van het land. Zij hebben Zijn vrijbrief die verzegeld is met Zijn eigen bloed, namelijk het gezegende verbond, dat de troost is van de heilige op zijn doodsbed: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten" (2 Sam. 23:5). Wie kan hun dan kwaad doen? Het is veilig rijden in Christus' koets (Hoogl. 3:9), zowel door het leven als door de dood.
- Zij hebben goede en eerzame dienaren, een wacht, zelfs een wacht van engelen. Zij "legeren zich rondom hen" tijdens hun levenstijd, en zij zullen hen zeker niet verlaten op de dag van hun dood. Deze gelukkige, gedienstige geesten staan de bruid van Christus ten dienste en zij zullen haar zeker veilig thuisbrengen, naar Zijn huis. Wanneer vrienden in een treurige stemming bij het bed van de heilige staan en wachten om hem de laatste adem te zien uitblazen, dan wordt zijn ziel opgewacht door heilige engelen om door hen gedragen te worden in Abrahams schoot (Lukas 16:22). De Overste van de zaligheid van de heiligen is de Overste van deze heilige wacht: Hij was "hun Leidsman, zelfs tot de dood toe" (Psalm 48:15; Eng. vert.), en Hij zal ook hun Leidsman zijn om hen erdoorheen te leiden. Ja, "al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij" (Psalm 23:4). Zij mogen zonder vrees door die rivier gaan, omdat zij vol vertrouwen zijn dat deze hen niet zal overstromen. Zij mogen door dat vuur gaan, omdat zij er zeker van zijn dat zij er niet door zullen verbranden.
- De dood kan hen geen kwaad doen. Hij kan zelfs hun lichaam niet deren, want hoewel hij de ziel van het lichaam scheidt, toch kan hij het lichaam niet scheiden van de Heere Christus. Zelfs de dood is voor hen alleen maar een ontslapen in Jezus (1 Thess. 4:14). Zij blijven leden van Christus, hoewel zij in een graf liggen. Hun stof is kostbare stof, dat bewaard wordt in het graf als in het kabinet van hun Heere. Zij liggen te rijpen in een graf, als kostelijke vruchten die bewaard worden om bij de opstanding tot Hem gebracht te worden. De landman heeft koren in zijn schuren en graankorrels die in de grond liggen: de laatste zijn veel dierbaarder voor hem, omdat hij ernaar uitziet dat hij deze met een veelvoud zal terugkrijgen. Zelfs zo worden de dode lichamen door hun Heiland gewaardeerd: zij worden gezaaid in verderfelijkheid om opgewekt te worden in onverderfelijkheid; gezaaid in oneer om opgewekt te worden in heerlijkheid (1 Kor. 15:42, 43).
- De dood kan hun zielen geen schade toebrengen. Het is met de zielen van de heiligen bij de dood als met Paulus en zijn gezelschap tijdens hun zeereis, waarvan wij de geschiedenis lezen in Handelingen 27. Het schip brak in stukken, maar de passagiers kwamen allen behouden aan land. Wanneer de spraak van de stervende heilige is opgehouden, wanneer zijn ogen stijf zijn geworden en zijn laatste adem is uitgeblazen, dan vertrekt de ziel veilig naar het hemelse paradijs, terwijl zij het

lichaam achterlaat om naar zijn aarde terug te keren, maar in de blijde hoop op een hereniging bij zijn heerlijke opstanding.

- Hoe kan de dood de Godzaligen dan kwaad doen? Het is een verslagen vijand. Als hij hen terneer werpt, dan is het alleen maar opdat zij heerlijker zullen opstaan. "Onze Zaligmaker Jezus Christus heeft de dood tenietgedaan" (2 Tim. 1:10). De ziel en het leven zijn eruit. De dood is slechts een wandelende schaduw die de heiligen schrik kan aanjagen, maar hen niet kan deren. Hij is voor hen slechts de schaduw des doods, het is de dood zelf niet. Hun sterven is slechts "als sterven", of het lijkt enigszins op sterven. De apostel zegt ons: "Christus is het, Die gestorven is" (Rom. 8:34). Al werd Stéfanus, de eerste christen-martelaar, gestenigd, toch "ontsliep hij" slechts (Hand. 7:60). Zeker, de aard van de dood is wat betreft de heiligen totaal veranderd. De dood is voor hen niet wat hij was voor Jezus Christus, hun Hoofd. Hij was niet dat giftige, vernietigende ding dat ingepakt is in de vloek van het eerste verbond: Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven (Gen. 2:17). Hij komt tot de Godzaligen zonder zijn prikkel. Zij mogen hem ontmoeten met die begroeting: "O dood, waar is uw prikkel?" Is dit Mara? Is dit de bittere dood? Hij "toog vol" de wereld in, toen de eerste Adam de deur voor hem opende, maar "ledig" heeft de tweede Adam hem "doen wederkeren" tot Zijn eigen volk.
  "Ik voel een steek", zegt misschien de stervende heilige, maar het is slechts de steek van een bij, die alleen door de huid steekt. Maar, o dood, waar is uw prikkel, uw oude prikkel, de prikkel van de slang, die door het hart en de ziel steekt? De prikkel der zonde is de dood, maar die wordt weggenomen. Als de dood de heilige arresteert en hem voor de Rechter brengt om zich te verantwoorden voor de schuld die hij aangegaan is, dan zal men tot de bevinding komen dat de schuld betaald is door de heerlijke Borg, en Hij kan de kwijtbrief tonen. De doorn van schuld wordt uit het geweten van de man getrokken en zijn naam wordt uit de zwarte rol uitgewist, en geschreven onder hen "die ten leven zijn te Jeruzalem" (Jes. 4:3).
  Het is waar dat het een grote reis is om te gaan door het dal van de schaduw des doods, maar de last wordt van zijn rug afgenomen, zijn ongerechtigheid is vergeven, hij kan op zijn gemak lopen; "er zal geen leeuw zijn en geen verscheurend gedierte." De verlosten kunnen daar rustig lopen, vrij van alle vrees voor gevaar.

3. Een blijde ingang in de andere wereld.

Zij zullen een blijde ingang hebben in de andere wereld. Hun aankomst in de gewesten der eeuwige gelukzaligheid zal gevierd worden met in verrukking brengende lofgezangen voor hun heerlijke Verlosser. Een sterfdag is een goede dag voor een Godzalige. Ja, het is zijn beste dag. Het is een betere dag voor hem dan zijn geboortedag, of beter dan de vrolijkste dag die hij ooit op aarde gehad heeft. "Een goede naam", zegt de wijze man, "is beter dan goede olie, en de dag des doods dan de dag dat iemand geboren wordt" (Prediker 7:1).

Het begrip van onsterfelijkheid van de ziel en van toekomstig geluk, dat onder sommige heidense volkeren aanwezig was, had wonderlijke uitwerkingen op hen.

- Sommigen van hen, wanneer zij rouwden over de doden, deden dat in de kleding van een vrouw, om - omdat zij ontzet waren over de onbetamelijkheid van die kledij - des te eerder hun rouwkleed af te kunnen leggen.
- Anderen begroeven hen zonder enig geweeklaag of enige rouw, maar zij brachten bij die gelegenheid een offer en hielden een feest voor vrienden.
- Sommigen waren gewoon om bij geboorten te treuren en zich te verheugen bij begrafenissen.
- De handelwijze van sommige Indiaanse volkeren is echter nog vreemder. Van hen wordt verteld dat na het sterven van een man, zijn verschillende vrouwen gewoon waren om voor de rechters te betwisten, wie van hen de geliefdste vrouw was geweest. Zij in wier voordeel dit beslist werd, wierp zich dan met een vrolijk

gelaat in de vlammen die voor het verbranden van het dode lichaam van haar man waren klaargemaakt. Zij werd er tezamen mee verbrand en zij werd als gelukkig beschouwd, terwijl de overige vrouwen in droefheid voortleefden en voor ellendig gehouden werden. Maar hoe kunnen verkeerde begrippen van een toekomstige staat - die ondersteund worden door ijdelheid, praalzuchtige ingenomenheid om geprezen te worden, angsten voor de moeilijkheden van het leven en dergelijke uitgangspunten - primitieve, onbeschaafde geesten beïnvloeden. Dit is zeker het geval wanneer ze daarbij nog versterkt worden door de listen van de hel.

O, welk een echte blijdschap en troost mogen zij dan toch hebben die ware christenen zijn, daar zij in Christus zijn, Die "het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht heeft door het Evangelie" (2 Tim. 1:10). De dood is één van die "alle dingen die medewerken ten goede voor dengenen die God liefhebben" (Rom. 8:28). Wanneer het lichaam sterft, wordt de ziel tot volmaaktheid gebracht. Bij de dood van het lichaam is het afgelopen met het lichaam des doods. Welke schade bracht de cipier toe aan de schenker, toen hij de deur van de gevangenis voor hem opendeed en hem eruit liet? Is een vogel er erger aan toe, wanneer hij zich in vrijheid bevindt, dan wanneer hij in een kooi is opgesloten? Zo, en niet erger, worden de zielen van de heiligen behandeld door de dood. Hij komt tot de Godzalige, zoals Haman met het koninklijke kleed en het paard kwam tot Mordechaï (Esther 6:11), met de opdracht om hem eer te bewijzen, op welk een onaangename wijze deze dan ook uitgevoerd zou worden. Ik twijfel er niet aan of Haman verrichtte de plechtigheid met een zeer vijandige houding, een bleek gezicht, een neergeslagen blik en een zeer sombere gelaatsuitdrukking. Hij kwam eerder als iemand die kwam om hem op te hangen, dan als iemand die kwam om hem eer te bewijzen. Maar hij*, tot wiens eer de koning een welgevallen had,* behoorde geëerd te worden, en Haman, de grote vijand van Mordechaï, moet de man zijn die gebruikt wordt om deze eer aan hem uit te voeren. Glorie, glorie, glorie, dankzegging en lof zij onze Verlosser, onze Heiland, onze Middelaar, door Wiens dood, de grimmige, verslindende dood gedwongen wordt zulk een goede dienst te bewijzen aan hen, die anders door de dood met haast zouden zijn weggevoerd naar hun kwaad, naar hun volkomen en eeuwig verderf!
Een sterfdag is op zichzelf een blijde dag voor de Godzaligen: *het is de dag van hun verlossing.* Het is de dag dat de gevankelijk weggevoerden verlost worden, dat de gevangenen in vrijheid gesteld worden. Het is de dag dat de pelgrims thuiskomen van hun pelgrimsreis. Het is de dag waarop de erfgenamen der heerlijkheid van hun reizen terugkeren naar hun eigen land en naar het huis van hun Vader en in het werkelijk bezit geraken van de heerlijke erfenis. Het is hun huwelijksdag. Het is de tijd van hun ondertrouw, maar daarna wordt het huwelijk voltrokken en begint een huwelijksfeest, waar geen eind aan komt. Als dat zo is, is de staat van de Godzaligen in de dood dan geen hoopvolle staat?

Tegenwerping. *Maar als de staat van de Godzaligen in hun dood zo hoopvol is, hoe kan het dan gebeuren, dat velen van hen als zij sterven, vol vrees zijn en weinig hoop hebben?*
Antwoord. Ik moet toegeven dat heiligen niet allemaal op dezelfde manier sterven. Er is een verschil onder hen, zowel als onder de godlozen. Toch is het ergste geval van een stervende heilige werkelijk een hoopvol geval.

- Sommigen sterven jubelend, in volle zekerheid des geloofs: "De tijd mijner ontbinding is aanstaande" (2 Tim. 4:6). En: "Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden" (vers 7). En: Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid" (vers 8). Zij krijgen terwijl zij hier op aarde zijn, een voorsmaak van de hemelse vreugde en zij beginnen de liederen Sions te zingen, terwijl zij nog in een vreemd land zijn.
- Anderen sterven met een gegrond, gelovig vertrouwen op hun Heere en Heiland. Hoewel zij niet zo jubelend kunnen zingen, toch kunnen zij en zullen zij met

vertrouwen zeggen, dat de Heere hun God is, hoewel zij niet over de dood kunnen triomferen met de oude Simeon: "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien" (Lukas 2:29, 30). Toch kunnen zij met de stervende Jakob zeggen: "Op Uwe zaligheid wacht ik, HEERE" (Gen. 49:18). Zijn linkerhand is onder hun hoofd om hen te ondersteunen, hoewel Zijn rechterhand hen niet omhelst. Zij geloven vast, hoewel zij bij het geloven niet vervuld zijn met vreugde. Zij kunnen pleiten op het verbond, en zij klemmen zich vast aan de belofte, "hoewel hun huis alzo niet is bij God", zoals zij wel zouden wensen.

- Maar de sterfdag van sommige heiligen kan wel gelijk zijn aan die dag die in Zacharia 14:7 "noch dag, noch nacht" genoemd wordt. Zij kunnen sterven onder grote twijfel en vrees, terwijl zij als het ware ondergaan in een wolk en in nevelen gehuld naar de hemel gaan. Het kan zijn dat zij treurend zonder zon heengaan en dat zij hun geest van zwaarmoedigheid nooit kunnen afleggen, totdat de dood deze van hen afneemt. Het kan zijn dat zij naar de hemel gevoerd worden door de grensgebieden van de hel, en dat zij door de verslindende leeuw achtervolgd worden, zelfs tot vlak bij de poorten van het nieuwe Jeruzalem. Zij kunnen dan wel vergeleken worden met een schip dat bijna strandt in het gezicht van de haven en toch veilig in zijn haven binnenkomt: "Zo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzo als door vuur" (1 Kor. 3:15). Er is veiligheid te midden van hun vrees, maar er is gevaar in het sterke vertrouwen van de godlozen. Er is een gezegend zaad van vrolijkheid in hun grootste smart: "Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart" (Psalm 97:11).

Wel, heiligen zijn onderhevig aan zulk een verwarring in hun dood. Hoewel zij echte christenen zijn, zijn zij toch "mensen van gelijke bewegingen" als anderen, en de dood is op zichzelf iets dat vrees inboezemt, in welk gewaad hij ook verschijnt. De grimmige blik waarmee hij sterfelijke mensen aanziet, moet hen wel ineen doen krimpen.
Bovendien zijn de heiligen van alle mensen het meest waakzaam over zichzelf. Zij denken over de eeuwigheid en over een rechterstoel veel dieper na dan anderen dat doen. Voor hen is het een veel ernstiger iets om te sterven, dan voor de overigen van de mensen die zich van de ernst van de dood niet bewust zijn. Zij kennen de bedrieglijkheden van het hart, de listigheden van de verdorven menselijke natuur beter dan anderen. Daarom kan het zijn dat het veel moeite kost om op een doodsbed hun hoop te behouden, terwijl anderen rustig heengaan, zoals schapen ter slachting. Dit is des te meer zo, omdat de satan, die al zijn listen gebruikt om de hoopvolle verwachtingen van de huichelaar steun te geven, zijn uiterste best zal doen om de vrede van de heilige te bedewen en zijn vrees te doen toenemen.
En tenslotte kunnen de kwade geestesgesteldheid en de slechte toestand waarin de dood de ware christen aangrijpt, deze verwarring veroorzaken. Omdat hij in de staat der genade is, is hij in feite altijd hebbelijk toebereid voor de dood, en dat hij veilig zal sterven is verzekerd. Er is echter meer nodig voor zijn dadelijke toebereiding, en om getroost te sterven moet hij ook in een goede gesteldheid zijn.

Waarin de dood pijnlijk voor een kind van God kan zijn.

1. Als de dood hem aangrijpt op een tijdstip dat de schuld van de een of andere zonde, waarover hij geen berouw heeft gehad, op zijn consciëntie drukt. De dood komt tot hem juist om die reden om hem uit het land der levenden weg te nemen, zoals het geval was met velen van de gelovigen uit Korinthe: "Daarom (namelijk, vanwege het onwaardig gebruik van het Avondmaal) zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen" (1 Kor. 11:30). Als een mens verrast wordt door de nadering van de dood, terwijl hij ligt onder de schuld van de een of andere

onverzoende zonde, dan kan het niet anders of dit veroorzaakt een geweldige ontzetting.

2. Wanneer de dood hem in zijn slaap verrast. Het middernachtelijk geroep moet voor de slapende maagden beangstigend zijn. De man die in een bouwvallig huis ligt en pas ontwaakt als het houtwerk begint te kraken en de stenen om zijn oren beginnen neer te vallen, kan er misschien echt wel levend uitkomen, maar niet zonder angst dat hij door het instorten ervan verpletterd zal worden. Als een christen gedurende lange tijd een zorgeloos leven heeft geleid en tot zonde vervallen is, en pas ontwaakt als de dood aan zijn bed verschijnt, dan is het geen wonder dat hij bevreesd is bij het ontwaken.

3. Wanneer hij zijn zaligmakend aandeel in Christus uit het oog verloren heeft, en geen bewijzen kan tonen van zijn recht op de hemel, dan is het hard om de dood te ontmoeten, zonder dat men enig bewijs bij de hand heeft dat men recht heeft op het eeuwige leven. Dan is het heel moeilijk om door het donkere dal te gaan, zonder dat de lamp des Heeren op het hoofd schijnt. Het is een verschrikkelijk riskante onderneming om zich in de eeuwigheid te begeven, wanneer een mens er niets beters van kan maken dan een sprong in het duister, terwijl hij niet weet waar hij zal neerkomen, of in de hemel, of in de hel.

Niettemin is de staat van de heiligen in hun dood op zichzelf altijd hoopvol. De aanmatigende hoopvolle verwachtingen van de godlozen in hun dood, kunnen hun staat niet hoopvol maken, noch kan de hopeloosheid van een heilige zijn staat hopeloos maken. God oordeelt immers overeenkomstig de waarheid van de zaak en niet overeenkomstig de meningen die mensen ervan hebben. Hoe hel ook zij, de heiligen kunnen evenmin helemaal zonder hoop zijn, als dat zij helemaal zonder geloof zijn. Hun geloof kan wel zeer zwak zijn, maar het "houdt niet op", en hun hoop kan wel zeer gering zijn, maar toch zullen zij zeker "hopen tot het einde toe." Zelfs terwijl de Godzaligen schijnen meegevoerd te worden met de stroom van twijfel en vrees, blijft er toch zoveel hoop aanwezig om hen te doen besluiten de boom des levens die groeit aan de oevers van de rivier, aan te grijpen: "En ik zeide: Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen; nochtans zal ik den tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen" (Jona 2:4).

B. Nuttige gebruiken

Troost voor de Godzaligen tegen de vrees voor de dood. Tien gevallen.

Dit spreekt van troost voor de Godzaligen tegen de vrees voor de dood. Een Godzalig mens mag een gelukkig mens genoemd worden voor zijn dood, omdat hij bij de dood zeker gelukkig zal zijn, wat hem ook in dit leven overkomt. U die in Christus bent, u die ware christenen bent, heb hoop in uw einde, en wel zulk een hoop die u kan troosten tegen al die angstgevoelens die voortkomen uit het overdenken van een stervensuur. Dit zal ik nader uitwerken door in het kort een antwoord te geven op enige gevallen.

Eerste geval. *Het vooruitzicht op de dood, zullen sommigen van de heiligen zeggen, verontrust mij, omdat ik niet weet wat er van mijn gezin terecht zal komen als ik er niet meer ben.*

Antwoord.

De rechtvaardige heeft hoop in zijn dood, zowel wat zijn gezin betreft, als wat hemzelf betreft. Al hebt u op het ogenblik maar weinig om van te leven, wat het geval is geweest met velen van Gods uitverkorenen: "Wij (namelijk de apostelen; vers 9) lijden honger en dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geen vaste woonplaats" (1 Kor. 4:11); en al hebt u niets om hen na te laten, wat het geval

was met die zoon van de profeet, die "den HEERE was vrezende" en toch met een schuld stierf die hij niet kon betalen, zoals zijn arme weduwe het beschrijft (2 Kon. 4:1), toch hebt u een goede Vriend, aan Wie u hen kunt overlaten. U hebt een Verbondsgod, aan Wie u hen vol vertrouwen mag toevertrouwen: "Laat uw wezen achter, en Ik zal hen in het leven behouden, en laat uw weduwen op Mij vertrouwen" (Jer. 49:11). De wereld kan getuigen van opmerkelijke regelingen die getroffen werden voor kinderen die men in de weg der voorzienigheid had ontvangen, en die door vrome ouders werden toevertrouwd aan Gods voorzienige zorg. Men heeft dikwijls opgemerkt, dat het hen niet ontbrak aan voedsel of opvoeding. Mozes is hier een uitstekend voorbeeld van. Hij werd, al was hij een van huis verdreven kind (Exod. 2:3), toch "onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaars" (Hand. 7:22) en hij werd "koning in Jeschurun" (Deut. 33:5). O, moeten wij dan niet beschaamd zijn dat wij de belangen van ons gezin niet gerust toevertrouwen aan de hoede van Hem, aan Wie wij als onze Heiland en onze Verlosser, onze eeuwige belangen hebben toevertrouwd?

Tweede geval. *De dood zal ons wegnemen van onze lieve vrienden, ja, wij zullen de Heere niet zien in het land der levenden in de gezegende inzettingen.*
Antwoord.
De dood zal u naar uw beste Vriend brengen, de Heere Christus, en de vrienden die u achterlaat, zult u - als het werkelijk godvruchtige personen zijn - weer ontmoeten, wanneer zij in de hemel komen en u zult nooit meer van hen gescheiden worden. Als de dood u wegneemt uit de tempel hier beneden, dan zal hij u voeren naar de tempel daarboven. Hij zal u inderdaad weghalen bij de stromen vandaan, maar hij zal u neerzetten bij de fontein. Als hij uw kaars uitdoet, dan zal hij u voeren daar waar geen nacht is, waar het eeuwig dag is.

Derde geval. *Ik moet zoveel moeite doen in tijden van gezondheid om mijzelf zekerheid te verschaffen wat betreft mijn aandeel in Christus, of ik een ware christen ben, of ik een wedergeboren mens ben, dat ik het bijna onmogelijk acht dat ik getroost zou sterven.*
Antwoord.
Als het zo met u gesteld is, verdubbel dan uw ijver "om uw roeping en verkiezing vast te maken." Tracht op te wassen in kennis en wandel dicht bij de Heere. Wees ijverig in zelfonderzoek en bid ernstig om de Heilige Geest, opdat u zou weten de dingen die u van God geschonken zijn om niet. Als u door de kracht en de Geest van Christus in staat wordt gesteld om voortdurend aandacht aan uw geestelijke belangen te besteden, dan zal het toch "ten tijde des avonds licht wezen", al is uw levenstijd "dag noch nacht."
Vele zwakke christenen geven toe aan vertwijfelingen en gevoelens van vrees wat betreft hun geestelijke staat, alsof zij tenminste voor een gedeelte van hun godsdienst een plaats inruimen voor deze onvoorzichtige praktijk. Tegen het einde van hun leven worden zij echter gedwongen anders te denken en anders te handelen. De reiziger die erop rekent dat hij tijd over heeft, kan stil blijven staan om bij zichzelf te overleggen, of deze weg of de andere weg de juiste is. Wanneer de zon echter begint onder te gaan, wordt hij gedwongen zijn aarzelingen te laten varen en vastbesloten voort te gaan op de weg die hij de juiste acht, om niet de gehele nacht in het open veld te moeten slapen. Zo is het ook met sommige christenen die zichzelf gedurende hun gehele leven van streek brengen door jaloerse twijfel en vrees. Wanneer zij gaan sterven, nemen zij genoegen met zulke blijken van zekerheid van hun staat, waarmee zij daarvóór niet tevreden gesteld konden worden. Door minder dingen wat betreft henzelf in twijfel te trekken, en door meer te geloven, maken zij de vrede, die zij vroeger afwezen, het hof en verkrijgen zij haar ook.

Vierde geval. *Er is in mij een droevige verachtering wat betreft mijn geestelijke toestand.*

Antwoord.
Lichamelijke tering kan de dood gemakkelijk maken, maar zo is het niet met geestelijke verachtering. Ik wil niet zeggen, dat een Godzalig mens zich niet in zo'n toestand kan bevinden wanneer hij sterft, maar ik geloof dat dit zelden het geval is. Gewoonlijk, veronderstel ik, komt er een geroep tot de slapende maagden voordat de dood komt. Simson werd in de gevangenis aan het malen gezet totdat zijn haarlokken weer begonnen te groeien. David en Salomo ondergingen een grote geestelijke verachtering, maar voordat zij stierven, herkregen zij hun geestelijke kracht en levendigheid. Hoe het ook zij, haast u zonder uitstel "om te versterken het overige, dat sterven zou." Als u ontwaakt uit uw geestelijke slaap voordat de dood aan uw bed verschijnt, zal uw schrik des te minder zijn. U behoort geen tijd te verliezen, aangezien u niet weet hoe spoedig de dood u aan kan grijpen.

Vijfde geval. *Het is vreselijk aan de andere wereld te denken, die wereld van geesten, waarvan ik zo weinig kennis heb.*
Antwoord.
Uw beste Vriend is de Heere van die andere wereld. Abrahams schoot is zacht, zelfs voor diegenen die zijn gelaat nooit hebben gezien. Na de dood wordt uw ziel bekwaam om zich te onderhouden met de gezegende inwoners van de andere wereld. "De geesten der volmaakte rechtvaardigen" waren eens zoals uw geest nu is. En wat de engelen betreft, hoe voortreffelijk hun natuur ook is onder al de wezens, toch is onze natuur in de Mens Christus verheerlijkt boven die van hen. Zij zijn, allemaal, de dienstknechten van uw Heere en dus ook uw mededienstknechten.

Zesde geval. *De smarten des doods zijn verschrikkelijk.*
Antwoord.
Toch zijn ze niet zo verschrikkelijk als de kwellingen van de consciëntie, die veroorzaakt worden door een stekend gevoel van schuld en vrees voor de Goddelijke toorn, waarmee u, naar ik veronderstel, niet helemaal onbekend zult zijn. Maar wie zou geen lichamelijke ziekte willen verdragen, opdat zijn ziel gezond zou mogen worden, en in elk opzicht volmaakt? Elke smart van de dood zal de zonde een stap dichter bij de deur plaatsen, en bij de laatste ademhaling zal het lichaam der zonde de laatste adem uitblazen. De smarten des doods zullen niet lang duren, en de Heere uw God zal u niet verlaten, maar Hij zal u onder de smarten ondersteunen.

Zevende geval. *Maar het is waarschijnlijk dat mijn leven in de helft van mijn dagen afgesneden zal worden.*
Antwoord.
Klaag niet, want u zult spoediger thuis zijn. U zult daardoor iets voor hebben op uw medearbeiders, die voor u aan het werk waren in de wijngaard. God verbergt in de weg van Zijn voorzienigheid sommigen van de heiligen vroeg in het graf, opdat zij "weggeraapt worden voor het kwaad." Een vroege overplaatsing uit deze wereld voorkomt veel zonde en ellende. Zij die de overige van hun jaren mogen doorbrengen in Immanuëls land, hebben geen reden tot klagen. U zult zeker zo lang leven als u werk te verrichten hebt, dat voor u opzij gezet is door de grote Meester, en dat voor Hem in deze wereld gedaan moet worden. Wanneer dat gedaan is, dan is het hoog tijd voor u om heen te gaan.

Achtste geval. *Ik ben bang voor een plotselinge dood.*
Antwoord.
U kunt inderdaad zo sterven. De goede Eli stierf plotseling (l Sam. 4:18). Toch trof de dood hem wakend aan (vers 13)."Waakt dan, want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal" (Matth. 24:42). Wees echter niet bang, want het is een onuitsprekelijke troost dat de dood, wanneer hij komt, u nooit buiten Christus kan aangrijpen. Hij kan u daarom nooit grijpen, zoals een cipier u zal grijpen om u met

haast naar de gevangenis van de hel te voeren. Een plotselinge dood kan uw ingang in de hemel verhaasten, maar hij kan u geen schade toebrengen.

Negende geval. *Ik ben bang dat het mijn lot zal zijn dat ik sterf terwijl ik mijn verstand niet meer kan gebruiken.*
Antwoord.
Ik twijfel er niet aan of een kind van God, een ware christen, kan in deze toestand sterven. Maar welk kwaad kan dat doen? Er is geen gevaar in wat betreft zijn eeuwige staat. Een ziekte kan hem bij de dood beroven van zijn verstand, maar niet van zijn godsdienst. Wanneer een mens die een lange zeereis gaat maken, zijn zaken in orde heeft gemaakt en al zijn goederen aan boord heeft gebracht, dan kan het zijn dat hij zelf slapend aan boord wordt gedragen. Alles is veilig met hem, hoewel hij niet weet waar hij is, totdat hij op het schip wakker wordt. Zo is het ook met de Godzalige die in deze toestand sterft. Hij kan ongemakkelijk sterven, maar niet onveilig.

Tiende geval. *Ik ben van nature vreesachtig, en alleen de gedachte aan de dood is al verschrikkelijk voor mij.*
Antwoord.
Hoe minder u aan de dood denkt, hoe angstwekkender de gedachte eraan zal zijn. Maak u met de dood vertrouwd door er dikwijls over na te denken. Daardoor is het misschien mogelijk om uw vrees te verminderen. Zie naar de witte en heldere zijde van de wolk. Zie met een oog des geloofs op de "stad die fundamenten heeft." Zo zult u "hoop" hebben "in uw dood." Wees dan ook aangedaan over het lichaam der zonde en des doods, over de vaak voorkomende onderbrekingen van uw gemeenschap met God en over de heerlijkheid die er is aan de andere zijde van de dood. Dit zal er veel toe bijdragen om uw slaafse vrees weg te nemen.
Het is jammer dat heiligen dikwijls zo verzot zijn op het leven. Zij behoren op goede voet te staan met de dood. Wanneer men de zaken naar behoren overweegt, dan zou men toch wel kunnen verwachten dat ieder kind van God, ieder wedergeboren mens, aangaande dit leven edelmoedig zou belijden, wat Job deed: Ik versmaad ze, ik zal toch in der eeuwigheid niet leven" (Job 7:16).

Overwegingen om heiligen in een goede gestalte te brengen tegenover de dood.
Om hun hart nu in te winnen voor deze begerenswaardige zielsgestalte,
geef ik de volgende aanvullende overwegingen:

1. Denk goed na over de zondigheid die met het leven in deze wereld gepaard gaat. Terwijl u hier leeft, zondigt u, en ziet u anderen zondigen. U ademt vervuilde lucht. U leeft in een pesthuis. Is het dan wel zo vreemd om van zulk een leven een afschuw te hebben?

a. Er loopt etter uit uw eigen pestbuilen. Doet de zonde van uw natuur u niet dagelijks zuchten? Gevoelt u niet dat, al is de genezing begonnen, zij nog verre van volkomen is? Is de melaatsheid niet binnen de muren van het huis gekomen? Ze kan niet verwijderd worden zonder dat het huis omver gehaald wordt. Is uw natuur niet zo verdorven dat niets minder dan de scheiding van de ziel met het lichaam de ziekte kan uitrukken? Hebt u niet alleen uw zweren van buiten, maar ook uw ziekte van binnen? Laat u geen vlekken van verontreiniging achter op alles wat er door uw handen gaat? Zijn niet al uw daden bezoedeld en besmet met gebreken en onvolmaaktheden? Wie zouden er dan anders zeer verliefd zijn op het leven dan diegenen wier ziekte hun gezondheid is, en die zich beroemen op hun schande?
b. U ziet altijd de walgelijke zweren van anderen voor u, waar u ook heengaat. De dwaasheden en de goddeloosheid van de mensen is overal in het oog lopend, en ze vertonen slechts een onaangenaam tafereel. De zondige wereld vormt slechts een

afzichtelijk gezelschap, een onaangename menigte, waarin de walgelijksten het talrijkst zijn.

c. Breken uw eigen zweren niet dikwijls weer uit, nadat ze genezen zijn? Het veelvuldig weer vervallen in het kwaad moge onze liefde voor het leven wel wat doen afnemen. Altijd maar moeten worstelen om direct daarop weer in de modder te vallen, is een vermoeiende bezigheid. Hebt u nooit een verlangen naar de koude dood om de hitte van deze lusten te bekoelen die zo dikwijls weer vlam vatten, zelfs nadat een vloed van Godvruchtige droefheid daaroverheen is gegaan?
d. Besmet u soms anderen niet, en besmetten anderen u niet? Er is geen gemeenschap in deze wereld, waarin elk lid ervan soms geen struikelblok vormt voor de anderen. De besten dragen de licht ontvlambare stof van een verdorven natuur bij zich die zij niet kwijt kunnen raken terwijl zij leven, en die vatbaar is om op alle tijden en op alle plaatsen te ontvlammen. Ja, zij zijn geneigd om anderen aan te steken en zij vormen de aanleiding dat anderen zondigen. Deze dingen gaan zeker al gauw dit leven van de heiligen verbitteren.

2. Denk eens goed na over de ellende en de zorgen die met het leven gepaard gaan. Rust is begerenswaardig, maar ze is aan deze zijde van het graf niet te vinden. Wereldse beslommeringen vergezellen alle mensen in dit leven. Deze wereld is een zee van moeite, waar de ene golf op de andere rolt. Zij die zich verbeelden dat zij buiten het bereik van tegenspoed zijn, vergissen zich: geen rang, geen levensfase, wordt ervan uitgesloten. Het gekroonde hoofd is omringd met zorgen vol doornen. Eer plaveit menigmaal de weg voor diepe schande. Rijkdommen worden voor het overgrote deel bewaard tot nadeel van de eigenaars. De schoonste roos ontbreekt het niet aan doornen, en het zwaarste kruis vindt men soms gewikkeld in de grootste aardse geriefelijkheid. Geestelijke beproevingen vergezellen de heiligen in dit leven. Zij zijn als reizigers die reizen gedurende een bewolkte nacht, waarin de maan soms van achter een wolk tevoorschijn komt, maar snel haar hoofd weer verbergt achter een andere wolk. Geen wonder dal zij verlangen naar het eind van hun reis. De plotselinge veranderingen waaraan de gesteldheid van de geest is blootgesteld, de in verwarring brengende vertwijfelingen, de kortstondige ogenblikken van blijdschap, en de langdurige perioden van smart, die in zeker opzicht eigen zijn aan het tegenwoordige leven, moeten in de heiligen wel een begeerte opwekken om met Christus te zijn, wat het allerbeste is.

3. Let op de grote onvolmaaktheden die met dit leven gepaard gaan. Terwijl de ziel gehuisvest is in dit huisje van leem, zijn de behoeften van het lichaam vele: het heeft altijd dringend iets nodig. De lemen muren moeten dagelijks hersteld en opgeknapt worden, totdat het lemen huisje voorgoed in elkaar stort. Eten, drinken, slapen en dergelijke dingen zijn op zichzelf maar geringe bezigheden voor een met rede begaafd schepsel en ze zullen door de wedergeboren ziel daar ook voor gehouden worden. Het zijn kentekenen van onvolmaaktheid en als zodanig zijn ze onaangenaam voor de geest, die streeft naar dat leven en die onsterfelijkheid, die aan het licht gebracht wordt door het Evangelie. Het zou zeer smartelijk zijn als deze toestand van lange duur zou zijn. Vindt de begenadigde ziel niet dikwijls dat ze vastgekoppeld zit aan het lichaam, zoals aan een metgezel met wie men op reis is, die geen gelijke tred met haar kan houden? Wanneer de geest gewillig is, is het vlees zwak. Als de ziel omhoog zou willen stijgen, dan zit het lichaam er als een blok aan vast, als een steen die gebonden is aan de poot van een vogel die probeert te vliegen. De waarheid is, o gelovige, dat uw ziel in dit lichaam in het gunstigste geval slechts als een diamant is in een ring, waar veel ervan verduisterd is. Ze is ver weggezonken in de verachtelijke klei, totdat ze door de dood bevrijd wordt.

Aanwijzingen hoe men zich moet voorbereiden op de dood.

Ik beëindig dit onderwerp met enkele aanwijzingen hoe wij ons op de dood moeten voorbereiden, zodat wij getroost kunnen sterven. Ik spreek hier niet over de hebbelijke voorbereiding op de dood, waaraan het een ware christen uit kracht van zijn begenadigde staat nooit ontbreekt vanaf de tijd dat hij wedergeboren is en verenigd is met Christus. Ik spreek hier echter over de dadelijke voorbereiding of bereidwilligheid wat betreft zijn innerlijke toestand, gestalte, en gesteldheid van gemoed en geest, die met bewijzen gestaafd moet worden. Het ontbreken daarvan maakt zelfs een heilige zeer onbekwaam om te sterven.

1. Laat het voor u een voortdurende zorg zijn om een reine consciëntie te bewaren, om zodoende "een onergerlijke consciëntie te hebben bij God en de mensen" (Hand. 24:16).
Pas op dat er geen blijvende twistzaak is tussen God en u vanwege de een of andere ongerechtigheid die Hij in uw hart opmerkt. Wanneer een eerlijk man op het punt staat zijn land te verlaten en niet zal terugkeren, dan vereffent hij zijn rekeningen met hen met wie hij zaken heeft gedaan. Hij bepaalt de wijze waarop hij zijn schulden op tijd zal betalen, opdat hij niet failliet wordt verklaard en bij zijn vertrek door een gerechtsdienaar wordt gegrepen. Schuld die op de consciëntie ligt, is een bron van angstgevoelens, en ze zal al gauw hevige gewetenswroeging veroorzaken wanneer de dood de boosdoener aangrijnst. Daardoor komt het dat velen, zelfs van Gods kinderen, wanneer zij op sterven liggen, vurig wensen en begeren dat zij mogen blijven leven om datgene te doen wat zij voor die tijd hadden behoren te doen. Wandel daarom dicht bij God, wees ijverig, nauwgezet en stipt in uw levenswandel. Pas op voor lichtzinnige, onverschillige en aanstootgevende gesprekken, als u voor uzelf geen zielenpijn en bitterheid van geest wilt opzij leggen voor uw stervensuur. En omdat wij allen door de zwakheid die ons aankleeft in onze huidige staat van onvolmaaktheid, in vele dingen struikelen, moet u uw bekering dagelijks vernieuwen en u altijd wassen in het bloed van de Verlosser. Zolang u in de wereld bent, is het nodig uw Voeten te wassen" (Joh. 13:10). Dat houdt in, dat u het bloed van Christus opnieuw moet aanwenden om uw consciëntie te zuiveren van de schuld van dagelijkse misdragingen. Laat de dood u bij de fontein aantreffen, en als dat het geval is, dan zal hij u bereid vinden om aan zijn oproep gehoor te geven,

2. Wees altijd wakende, terwijl u wacht op uw verwisseling, "gelijk, die op hun heer wachten..., opdat als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen" (Lukas 12:36). Pas op voor "sluimeren en slapen, terwijl de bruidegom vertoeft." Wakker geschud te worden uit een geestelijke sluimer door een verrassende oproep om heen te gaan naar een andere wereld, is een zeer verschrikkelijke zaak. Hij echter, die dagelijks wacht op de komst van zijn Heere, zal met een gerust hart de grimmige boodschapper ontvangen, omdat hij ziet dat hij Hem aankondigt, van Wie hij met vertrouwen mag zeggen: "Dit is mijn God, en ik heb op Hem gewacht."
De wijze om getroost te sterven, is dagelijks te sterven. Beproef dikwijls, als het ware, of u sterven kunt. Maak uzelf vertrouwd met de dood door veel bezoeken af te leggen aan het graf door er zeer ernstig over na te denken. Dit was de levenspraktijk van Job: "In de duisternis zal ik mijn bed spreiden" (hoofdst. 17:13). Ga heen en doe desgelijks, en als dan de dood komt, dan zult u niets anders te doen hebben dan u neer te leggen: Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader; tot het gewormte: Mijn moeder, en mijn zuster" (Job 17:14). U moet dat ook zeggen en dan zult u geschikter zijn om naar huis te gaan, naar hun woning. Beoordeel regelmatig uw gedrag kritisch en overweeg in welke levenswijze u wenst aangetroffen te worden, wanneer de dood u arresteert en handel dienovereenkomstig. Wanneer u de plichten doet die uw positie in dit leven

vereisen, of wanneer u bezig bent met uw godsdienstige verrichtingen, bedenk dan bij uzelf dat het de laatste gelegenheid zou kunnen zijn en daarom moet u handelen alsof u dergelijke werkzaamheden nooit meer zou kunnen doen. Wanneer u "s avonds gaat slapen, breng dan uw geest in orde, alsof u niet meer zou ontwaken, totdat de hemelen niet meer zijn. En wanneer u s morgens wakker wordt, beschouw dan de nieuwe dag als uw laatste en leef dienovereenkomstig. Die avond, waarvan u de morgen niet zult zien, komt zeker, of die morgen waarvan u de avond niet zult zien. Maar welke van die morgens of avonden het zal zijn, weet u niet.

3. Wees veel bezig met uw hart 'te spenen' van de wereld. De man die zich gereedmaakt om naar het buitenland te gaan, is druk bezig van zijn vrienden afscheid te nemen. Laat de mantel van aardse genietingen los om uw schouder hangen, zodat hij er gemakkelijk af kan vallen wanneer de dood komt om u naar een andere wereld te voeren. Matig uw genegenheden tot uw wettige aardse geriefelijkheden, en laat uw hart er niet teveel door ingenomen worden. Een reiziger handelt onverstandig wanneer hij zich door de gemakken van de herberg waarin hij logeert, zo laat verleiden, dat het zijn onvermijdelijk vertrek eruit pijnlijk maakt. Voed uzelf met vrees en wandel als pelgrims en vreemdelingen door de wereld. Zoals wanneer het koren de grond verlaat, het rijp is voor de sikkel, of zoals wanneer de vruchten rijp zijn, ze gemakkelijk van de boom vallen, zo is een christen wanneer zijn hart werkelijk "gespeend" is van de wereld voorbereid op de dood en dan zal het des te gemakkelijker voor hem zijn. Een hart dat losgemaakt is van de wereld, is een hemels hart. Dan zijn wij toebereid voor de hemel wanneer ons hart daar is, voordat wij er zijn (Matth. 6:21).

4. Wees voor uw ondersteuning en troost in het uur van uw sterven ijverig in het bij elkaar brengen en het opzij leggen van bewijzen dat u recht hebt op de hemel. De verwaarlozing hiervan bederft de vreugde en troost die sommige christenen anders zouden kunnen hebben bij hun dood. Onderzoek uzelf daarom dikwijls wat betreft uw geestelijke staat, zodat bewijzen die verborgen en onopgemerkt liggen aan het licht gebracht kunnen worden en er aandacht aan besteed kan worden. En als u dit werk met goed gevolg wilt verrichten, dan moet u er ernstig werk van maken. Zet er enige tijd voor opzij. En nadat u ernstig tot God gebeden hebt door Jezus Christus om de verlichtende invloeden van Zijn Heilige Geest, waardoor u in staat gesteld kunt worden om Zijn eigen Woord te verstaan en zodoende Zijn eigen werk aan uw ziel te onderscheiden, moet u uzelf onderzoeken voor de rechtbank van uw eigen consciëntie, zodat u uzelf wat betreft deze gewichtige zaak kunt beoordelen. Laat in de eerste plaats de kenmerken van een wedergeboren staat worden vastgesteld uit het Woord van God, en neem voor dat doel uw toevlucht tot een of andere bijzondere tekst, zoals Spreuken 8:17: "Ik heb lief, die Mij liefhebben." Vergelijk daarmee Lukas 14:26: "Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn." Psalm 119:6: "Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden." Psalm 18:24: "Maar ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid." Vergelijk daarmee Romeinen 7:22, 23: Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens, maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds", enz. 1 Johannes 3:3: "En een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelven, gelijk Hij rein is." Mattheüs 5:3: "Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen." Filippenzen 3:3: Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen."

De samenvatting van de getuigenis die uit deze teksten voortkomt, is deze: *een oprecht christen is iemand die God liefheeft zowel om Hemzelf als om Zijn weldaden en wel met een verheven liefde die de liefde voor alle personen en alle dingen te boven gaat.* Hij heeft een ontzaglijke en onbevooroordeelde eerbied voor Gods geboden. Hij verzet zich en worstelt tegen die zonde die van alle andere zonden, hem het lichtelijkst omringt. Hij keurt de heilige wet goed en hij bemint haar, zelfs juist tot op dat punt waarin ze botst tegen zijn meest geliefde wellust. Zijn hoop op de hemel doet hem bezig zijn in het beijveren van algehele heiligheid, waarbij hij volmaaktheid nastreeft, al kan hij die in dit leven niet bereiken. Hij dient de Heere niet alleen door godsdienstige verrichtingen, maar door heel zijn levenspraktijk en wat beide betreft is hij geestelijk in het uitgangspunt, de beweegredenen, oogmerken en bedoelingen van zijn dienst. Toch ziet hij voor het aangezicht des Heeren niets in zichzelf om op te vertrouwen. Christus en Zijn volheid zijn de steun van zijn ziel. Zijn vertrouwen is afgesneden van alles wat niet van Christus is, of in Christus is, wat betreft de rechtvaardigmaking, of aanneming bij God en ook wat betreft de heiligmaking. leder in wie deze merktekenen gevonden worden, heeft volgens het Woord een recht op de hemel. Het is betamelijk en nuttig om voor dat speciale gebruik op zulke teksten te letten als u die aantreft terwijl u de Schrift leest, of naar predikaties luistert. Als de kenmerken van een wedergeboren staat zo zijn vastgesteld, dan moet u vervolgens als voor het aangezicht des Heeren uw eigen hart daarbij onbevooroordeeld onderzoeken en beproeven. U moet dat doen in afhankelijkheid van Hem om tot geestelijk onderscheid te komen, zodat u mag weten of deze kenmerken in u aanwezig zijn of niet. Als u deze in u vindt, dan moet u weloverwogen en met stelligheid tot de conclusie komen dat u daarom wedergeboren bent en een recht hebt op de hemel.
Zo mag u bewijzen bijeenbrengen. U moet er echter zeker van zijn dat u door ernstig gebed een toevlucht hebt tot God in Christus, om de getuigenis van de Geest, Wiens ambt het is om te getuigen "met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn" (Rom. 8:16). Let bovendien zorgvuldig op de weg en de leiding die de Voorzienigheid met u houdt en let er ook op, hoe uw ziel onder de onderscheiden trappen daarvan gesteld is. Vergelijk beide met de leer, de beloften, bedreigingen en voorbeelden uit de Schrift. Zo zult u gewaarworden, of de Heere met u handelt, zoals Hij gewoon is te doen met hen die Zijn Naam liefhebben; en als u "uitgaat op de voetstappen der schapen", dan kan dit een troostrijk bewijs verschaffen. Wandel "teder" en Voorzichtiglijk" en de Heere zal Zichzelf aan u openbaren volgens Zijn belofte: "Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren" (Joh. 14:21). Het is echter tevergeefs te denken dat u uzelf met goed gevolg kunt onderzoeken, als u een slordig en ongeregeld leven leidt.

5. Handel het werk dat u tijdens uw levenstijd moet verrichten, met spoed en ijver af. Want David, als hij in zijn tijd den raad Gods gediend had, is ontslapen" (Hand. 13:36). God heeft ons zekere werkzaamheden van deze aard toegewezen die afgehandeld moeten worden, voordat de tijd van werken voorbij is: "Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht; want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, waar gij heengaat" (Prediker 9:10). "Zo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goeddoen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs" (Gal. 6:10).

Als een passagier, nadat hij aan boord van het schip gegaan is, en nadat het schip is afgevaren, zich herinnert dat hij vergeten is een noodzakelijke zaak af te handelen toen hij nog aan land was, dan moet dat hem wel verontrusten. Zo kan het niet anders of het overdenken in een stervensuur van verwaarloosde gunstige ogenblikken en

verloren gelegenheden, moet een christen zeker onrustig maken. Daarom, welke taak u ook opgelegd is om tot Gods eer en tot nut van anderen te verrichten, hetzij dat deze tot de plicht van uw positie behoort, of dat u daarmee door een bijzondere gelegenheid belast bent, voer deze taak tijdig uit, als u getroost wilt sterven.

Hoofdgedachte 3
De opstanding

Inleiding over Johannes 5:28, 29
Verwondert u daar niet over, want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen, en zullen uitgaan: die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.

Deze woorden vormen een deel van de verdediging, waarin onze Heere Jezus Christus Zichzelf verdedigt wanneer Hij vervolgd wordt door de Joden, omdat Hij de lamme man genezen heeft en hem de opdracht heeft gegeven om zijn bed op de sabbat te dragen. Tevens rechtvaardigt Hij met deze woorden Zijn gedrag, wanneer zij Hem ervan beschuldigen dat Hij daarmee die dag ontheiligd heeft. Bij deze gelegenheid betuigt Hij dat Hij niet alleen de Heere is van de sabbat, maar ook de Heere van leven en dood door in de woorden van de tekst te verklaren dat die opstanding van de doden door Zijn macht teweeggebracht zal worden. Dit leidt Hij in met deze woorden, als met een plechtig voorwoord: "Verwondert u daar niet over." Dat wil zeggen: verwondert u niet over deze vreemde verhandeling van Mij. Verwondert u niet om Mij, Wiens voorkomen zo gering is in uw ogen, op deze wijze te horen spreken, want de dag komt waarop de doden door Mijn macht opgewekt zullen worden.

U kunt in deze tekst het volgende opmerken:
1. De leer van de opstanding wordt erin bevestigd: "Allen die in de graven zijn, zullen Zijn stem horen en zullen uitgaan." De dode lichamen, die tot stof vergaan zijn, zullen weer tot leven komen en ze zullen dat bewijzen door te horen en te bewegen.
2. De Uitwerker ervan is Jezus Christus, "de Zoon des mensen" (vers 27). De doden zullen Zijn stem horen en door die stem opgewekt worden.
3. Het aantal dat opgewekt zal worden: "Allen die in de graven zijn." Dat wil zeggen: al de dode lichamen van de mensen, hoe verschillend ze ook, als het ware, weggedaan zijn in verschillende soorten graven, of al de doden, goeden en kwaden. Zij zijn niet allen ter aarde besteld in graven, zoals die terecht zo genoemd worden: sommigen zijn verbrand tot as, sommigen zijn verdronken en begraven in de ingewanden van de vissen; ja, sommigen zijn verslonden door menseneters, kannibalen genoemd.Waar de stof of de materie, waaruit het lichaam was samengesteld, echter ook gevonden mocht worden, vandaar zullen zij "uitgaan".
4. Het grote onderscheid dat gemaakt zal worden tussen de Godzaligen en de godlozen. Bij de opstanding zullen zij beiden inderdaad weer opstaan. Niemand van de Godzaligen zal er gemist worden, al hadden zij misschien geen begrafenis, of een zeer verborgene. Al de godlozen zullen ook "uitgaan": hun gewelfde praalgraven zullen hen niet langer vast kunnen houden, zodra de stem weerklinkt. De eerstgenoemden hebben een blijde opstanding ten leven, terwijl de laatstgenoemden een vreselijke opstanding hebben ter verdoemenis.
5. De bepaalde tijd van deze grote gebeurtenis: er is een uur, of een zekere vastgestelde tijdsperiode, die door God voor dat doel is aangewezen. Er wordt ons niet verteld wanneer dat uur er zal zijn, maar wel dat het zal komen. Om deze reden onder andere, moeten wij altijd bereid zijn.

Leerstuk: Er zal een opstanding der doden zijn.

Bij de behandeling van dit onderwerp zal ik eerst de zekerheid van de opstanding aantonen; daarna zal ik de aard ervan onderzoeken en tenslotte zal ik een praktisch nuttig gebruik van het geheel maken.

l. DE ZEKERHEID VAN DE OPSTANDING

Bij het aantonen van de zekerheid van de opstanding zal ik het volgende bewijzen: Ten eerste dat God de doden *kan* opwekken en tweede dat Hij dat doen *zal.* Dit zijn de twee uitgangspunten of onderwerpen die door Christus Zelf ter sprake worden gebracht, wanneer Hij een twistgesprek heeft met de Sadduceeën: "Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods" (Matth. 22:29).

Ten eerste. **God kan de doden opwekken.**
Aangezien God almachtig is, kan Hij zeker de doden opwekken. Wij hebben voorbeelden van dit machtige werk van God, zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament. De zoon van de weduwe in Zarfath werd uit de doden opgewekt (l Kon. 17:22); de zoon van de Sunamietische (2 Kon. 4:35); en de man die in het graf van Elisa werd geworpen (2 Kon. 13:21).
Wij kunnen daar een zekere trapsgewijze opklimming in opmerken: de tweede van deze wonderbare gebeurtenissen is luisterrijker dan de eerste, en de derde is luisterrijker dan de tweede.

- De eerste van deze personen werd opgewekt, toen hij nog maar pas dood was: de profeet Elia die hem opwekte, was aanwezig bij zijn overlijden.
- De tweede werd opgewekt toen hij al geruime tijd dood was: namelijk terwijl zijn moeder van Sunem naar de berg Karmel reisde (wat ongeveer een afstand van zestien mijl is) en vandaar naar haar huis terugkeerde met Elisa, die hem opwekte.
- De laatste werd pas opgewekt toen zij hem begroeven en zijn dode lichaam in het graf van de profeet werd geworpen.
- Op dezelfde wijze werden in het Nieuwe Testament het dochtertje van Jaïrus (Mark. 5:42) en Dorkas (Hand. 9:40) opgewekt, toen zij pas daarvoor overleden waren. De zoon van de weduwe in Nain werd opgewekt, toen zij hem uitdroegen om hem te begraven (Lukas 7:11-15); en Lazarus, toen hij al begon te rieken in het graf *(Joh.* 11:39-44).

Kunnen mensen kunstige glazen maken uit as, kunnen zij bloemen verpulveren tot as en ze weer uit die as tot leven roepen, terwijl ze in hun vroegere schoonheid hersteld worden? Kan de grote Schepper, Die alle dingen uit het niets heeft voortgebracht, niet het lichaam van een mens opwekken, nadat dit tot stof is vergaan?
Als men daartegen inbrengt: hoe kunnen de lichamen van mensen weer opgewekt worden, nadat ze uiteengevallen zijn tot stof, en de as van vele geslachten door elkaar gemengd is? Dan kunnen de Schrift en de rede het antwoord verschaffen: bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij God.
Het is ongerijmd dat mensen ontkennen dat God iets kan doen, omdat zij niet kunnen begrijpen hoe het gedaan kan worden. Welk een klein deel kennen wij van Zijn wegen! Hoe volstrekt onbekwaam zijn wij om ons een denkbeeld te vormen van de uitgestrektheid van de almachtige kracht Gods, en nog veel onbekwamer zijn wij om Zijn handelingen en de wijze waarop Hij te werk gaat, te begrijpen!
Ik twijfel er niet aan, of vele ongeletterde mensen zijn even grote ongelovigen wat betreft scheikundige proefnemingen, als sommige geleerden zijn wat betreft de leer van de opstanding, en zoals de laatstgenoemden al gauw met de eerstgenoemden de spot zullen drijven, zo "zal de Heere hen bespotten."

Welk een raadsel was het voor de Indianen, dat de Europeanen door middel van een stuk papier met elkaar konden spreken op een afstand van enige honderden mijlen! En

hoe verbaasd waren zij om te zien, hoe zij met hun kanonnen in een ogenblik, als het ware donder en bliksem konden produceren, en naar believen mensen in de verte konden doden! Zullen sommige mensen zulke dingen doen die wonderen zijn in de ogen van anderen, omdat zij ze niet kunnen begrijpen, en zullen mensen dan de oneindige kracht van God beperken binnen de nauwe grenzen van hun eigen geringe vermogens in een zaak die geenszins strijdig is met de rede? Een lager wezen heeft slechts een onvolmaakt begrip van de macht van een hoger wezen. Redeloze dieren kunnen de werkingen van het menselijk verstand niet begrijpen, en mensen hebben slechts gebrekkige begrippen van de macht van engelen. Welk een zwak en ontoereikend begrip moet dan een eindige natuur hebben van de macht van hetgeen oneindig is! Hoewel wij ons er geen denkbeeld van kunnen vormen hoe God handelt, toch behoren wij te geloven dat Hij kan doen boven wat wij denken of bevatten kunnen.
Laat daarom de lichamen van mensen in het graf zijn gelegd, laat ze daar vergaan en uiteenvallen tot de allerkleinste deeltjes, of laat ze verbrand worden en de as in rivieren geworpen, of in de lucht geworpen om verspreid te worden door de wind. Laat het stof van wel duizend generaties vermengd worden, en laat de dampen van de dode lichamen heen en weer dwalen in de lucht. Laat vogels, of wilde dieren de dode lichamen opeten, of laat de vissen van de zee hen verslinden, zodat de delen van de menselijke lichamen die zo vernietigd worden, overgaan in wezenlijke delen van vogels, viervoetige dieren of vissen. Of, wat nog meer is dan dat, laat menseneters, die zelf moeten sterven en weer opstaan, menselijke lichamen verslinden en laat anderen hen weer verslinden. En laat dan onze moderne sadduceeën in deze gevallen de vraag stellen, zoals de sadduceeën uit de oudheid deden in het geval van de vrouw die achtereenvolgens met zeven mannen getrouwd was geweest (Matth. 22:28). Dan antwoorden wij, zoals onze Heere en Heiland deed: "Gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods" (vers 29). Wij geloven dat God alwetend en almachtig is, oneindig in kennis en in macht. Daarom komen wij overeenkomstig wat ons verstand ons zegt, tot de conclusie dat de opstanding mogelijk is, zelfs in de veronderstelde gevallen.

Stoffelijke dingen kunnen van vorm en voorkomen veranderen; ze kunnen herleid worden tot de bestanddelen waaruit ze gevormd zijn, maar ze worden niet vernietigd of teruggebracht tot niets en dat kan ook niet teweeggebracht worden door enige geschapen macht. God is alwetend, "Zijns verstands is geen getal." Daarom weet Hij alle dingen, welke het ook zijn. Hij weet wat ze waren, op welk tijdstip ook, wat ze zijn en waar ze te vinden zijn. Al kan de man van het platteland die in de apotheek komt, de medicijnen niet vinden die hij nodig heeft, toch weet de apotheker zelf wat hij in zijn winkel heeft, waar het vandaan kwam, en waar het te vinden is. In een mengsel van vele verschillende zaden kan de vakkundige tuinman duidelijk zaad van zaad onderscheiden. Waarom zou dan de alwetendheid niet duidelijk stof van stof kunnen onderscheiden? Kan Hij Die alle dingen volmaakt weet, onderhevig zijn aan het maken van enige fout wat betreft Zijn eigen schepselen? Wie gelooft in een oneindig verstand, moet wel bekennen, dat geen massa stof zo door elkaar gehaald kan zijn, of God begrijpt volkomen en weet onfeilbaar, hoe al de allerkleinste deeltjes bij elkaar gepast moeten worden. Daarom weet Hij waar de deeltjes van elk dood lichaam zich bevinden, of ze nu in de aarde zijn, of in de zee, of in de lucht, hoe wanordelijk ze nu ook door elkaar liggen. En in het bijzonder weet Hij waar de oorspronkelijke stof van de menseneter te vinden is, hoe die ook als het ware, verdampt of omgezet is in lucht of damp door zweet of uitwaseming. Hij weet hoe Hij de delen van het lichaam dat opgegeten werd, moet scheiden van het lichaam van de eter, hoe ze er ook mee verweven zijn, of er één lichaam mee geworden zijn. Zo begrijpt Hij niet alleen hoe, maar ook vanwaar Hij de oorspronkelijke stof van de menseneter moet terugbrengen naar haar juiste plaats, en ook hoe Hij uit het lichaam

van de menseneter dat deel van het verslonden lichaam moet afscheiden dat in de stof ervan is overgegaan en er in werkelijkheid maar een klein deel van uitmaakt.

Het is zeker dat de lichamen van de mensen, zowel als die van alle dieren of levende schepselen, in een voortdurende beweging zijn. Ze groeien en worden door dagelijks voedsel onderhouden. Van dat voedsel dient slechts zo'n klein deel tot voeding, dat het grootste deel ervan uitgeworpen wordt. Men neemt aan dat tenminste evenveel van het voedsel onwaarneembaar door uitwaseming uit het lichaam verdwijnt, als dat er op andere waarneembare wijzen uit het lichaam wordt verwijderd. Ja, het voedende deel van het voedsel, als het opgenomen is en een deel van het lichaam geworden is, verdampt bij het transpireren door de poriën van de huid en wordt weer opnieuw aangevuld door het gebruik van voedsel. Toch beschouwt men het lichaam als een en hetzelfde lichaam. Hieruit kunnen wij de conclusie trekken dat het niet van wezenlijk belang is voor de opstanding van het lichaam, dat elk deel van de stof die op enig tijdstip deel uitmaakte van het menselijk lichaam er weer aan teruggegeven wordt wanneer het opgewekt wordt uit de dood tot het leven. Als dat zo was, dan zouden de lichamen van de mensen zo'n geweldige omvang aannemen, dat ze geen gelijkenis met de personen zouden vertonen. Het is voldoende dat wij ervan zeggen, dat het lichaam dat weer opgewekt wordt, *hetzelfde* lichaam is als het lichaam dat *stierf*. Dat is zo, indien het lichaam dat opgewekt wordt, in zijn vroegere verhoudingen wordt gevormd uit dezelfde stofdeeltjes die er eens deel van uitmaakten, hoe gezuiverd dit lichaam ook wordt. Het is hetzelfde als dat wij een lichaam dat weggekwijnd was door een langdurige ziekte, beschouwen als *hetzelfde* lichaam dat na zijn herstel weer schoon en dik werd.

Voeg nu bij dit oneindig verstand, oneindige macht, "waardoor Hij ook alle dingen Zichzelven kan onderwerpen", en dit heerlijke grote werk komt ons zeer aannemelijk over. Indien de alwetendheid Gods van ieder klein stofdeeltje ontdekt waar het is en hoe het samengevoegd moet worden, kan dan de almacht Gods deze dan niet bijeenbrengen en ze in de juiste orde samenvoegen? Kan de horlogemaker de verschillende onderdelen van een horloge die in een verwarde hoop voor hem liggen, opnemen en elk op de juiste plaats zetten, en kan God dan niet het menselijk lichaam in orde brengen na de ontbinding ervan? Deed God door Zijn spreken deze wereld niet ontstaan uit het niets en kan Hij dan het lichaam van de mens niet vormen uit stof die daarvoor al bestond? Indien Hij "de dingen roept die niet zijn, alsof zij waren", dan kan Hij zeker de dingen roepen die uiteengevallen zijn, om te zijn, zoals zij waren voordat het samengestelde geheel ontbonden werd in delen en elementen ervan. Daarom kan God de doden opwekken. En; *Wat? Wordt het bij ulieden ongelooflijk geoordeeld, dat God de doden opwekt?" (Hand. 26:8).

Ten tweede. **God zal de doden opwekken.**
God *zal* het doen. Het is niet alleen zo, dat Hij het kan doen, maar Hij zal het ook zeker doen, omdat Hij het gezegd heeft. Onze tekst laat daar geen enkele twijfel over bestaan: "Allen die in de graven zijn, zullen Zijn stem horen, en zullen uitgaan: die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis."
Deze woorden hebben betrekking op een deel van de profetie van Daniël dat wij vinden in Daniël 12:2, en ze zijn er een uitleg van: "En velen van hen die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwigen leven, en genen tot versmaadheden en tot eeuwige afgrijzing." Deze profetie blijkt bedoeld te zijn om het hoofd te bieden aan de leer van de sadduceeën, waarvan de Heilige Geest wist dat deze haar hoogtepunt zou bereiken in de Joodse kerk onder de vervolging van Antiochus. Er zijn vele andere teksten in het Oude en het Nieuwe Testament, die hier aangehaald zouden kunnen worden, zoals Handelingen 24:15: "Hebbende hoop op

God, welke dezen ook zelven verwachten, dat er een opstanding der doden wezen zal, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen." En Job 19:26, 27: "En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Maar ik hoef geen bewijzen te vermenigvuldigen in een zaak die zo duidelijk en herhaaldelijk in de Heilige Schrift geleerd wordt.

Onze Heere en Heiland Zelf bewijst het tegenover de sadduceeën in die opmerkelijke tekst, Lukas 20:37, 38: "En dat de doden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doornbos, als hij den Heere noemt den God Abrahams en den God Izaks en den God Jakobs. God nu is niet een God der doden, maar der levenden; want zij leven Hem allen." Deze heilige patriarchen waren nu dood: niettemin wordt de Heere Jehova, "hun God", genoemd, namelijk uit kracht van het verbond der genade en in de zin daarvan. In die zin omvat de uitdrukking alle gelukzaligheid, zoals die door het verbond aan hen die in het verbond zijn, wordt verzekerd: "Daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden, want Hij had hun een stad bereid" (Hebr. 11:16). Hij wordt niet de God van alleen hun ziel genoemd, maar "hun God", de God van hun persoon, ziel en lichaam. Dat moet uit kracht van Zijn waarheid en getrouwheid, zijn volle uitwerking hebben. Nu kan het zijn volle uitwerking niet hebben op de doden, die, aangezien zij dood zijn, ver verwijderd zijn van alle gelukzaligheid. Het kan echter zijn volle uitwerking hebben op de levenden, die er alleen ontvankelijk voor zijn. Daarom zijn zij, omdat God toch hun God wordt genoemd, wat God betreft levend, hoewel hun lichaam nog in het graf is. Ten aanzien van Hem, Die door Zijn macht hen weer tot leven kan brengen en Die in Zijn verbond Zijn wil en voornemen heeft bekendgemaakt om dat te doen en Wiens belofte niet kan falen, moeten zij immers allen als levend beschouwd worden. Overeenkomstig het verbond is hun dood slechts een slaap, waaruit zij zeker zullen en moeten opgewekt worden krachtens het voornoemde verbond dat alle gelukzaligheid verzekert aan hun persoon, hun ziel en lichaam. De apostel bewijst de opstanding breedvoerig (1 Kor. 15) en hij toont aan dat het een zeer fundamenteel geloofsartikel is, waarvan de loochening het christendom ondermijnt, vers 13 en 14: "En indien er geen opstanding der doden is, zo is Christus ook niet opgewekt. En indien Christus niet opgewekt is, zo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof."
Om ons nu te helpen ons een denkbeeld daarvan te vormen, geeft de Schrift ons zinnebeeldige voorstellingen van de opstanding der doden, zoals de dorre beenderen die levend worden (Ezech. 37). Het komen van Jona uit de buik van de walvis (Matth. 12:40). En de natuur verschaft ons er zinnebeelden en overeenkomsten van, zoals: de zon die ondergaat en weer opkomt, nacht en dag, winter en zomer; slapen en ontwaken; vleermuizen die zich "s winters in ruïnes en onderaardse grotten zonder enig teken van leven ophouden en in het voorjaar weer tot leven komen; de zaden die sterven onder de aardkluiten en daarna weer opkomen. Van al deze en soortgelijke dingen kan men terecht erkennen, dat ze door de God van de natuur ontworpen zijn, al zijn het geen bewijzen, dan toch wel herinneringstekens van de opstanding, waarvan wij de verzekering hebben uit de Schrift: "Gij dwaas, hetgeen gij zaait, wordt niet levend, tenzij dat het gestorven is" (1 Kor. 15:36).

2. DE AARD VAN DE OPSTANDING

Ik zal nu de aard van de opstanding onderzoeken en u het volgende aantonen:

Ten eerste wie er opgewekt zullen worden; ten tweede wat er opgewekt zal worden; ten derde hoe de doden opgewekt zullen worden.

1. Wie er opgewekt zullen worden.

Onze tekst zegt ons, wie dat zijn: "Allen die in de graven zijn." Dat wil zeggen: *alle mensen die gestorven zijn.*
Wat betreft de mensen die in leven zullen zijn bij de tweede komst van Christus: zij zullen niet sterven om kort daarna weer opgewekt te worden. Zij zullen echter een plotselinge verandering doormaken die zij ondergaan in de plaats van sterven en weer opstaan, zodat hun lichamen gelijk zullen worden aan die lichamen die uit het graf worden opgewekt: "Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, in een punt des tijds, in een ogenblik" (1 Kor. 15:51, 52). Daarom worden degenen die geoordeeld zullen worden op de grote dag onderscheiden in "levenden en doden" (Hand. 10:42). Al de doden zullen opstaan, of zij nu Godzaligen zijn of godlozen, "rechtvaardigen of onrechtvaardigen" (Hand. 24:15), ouden of jongen, het hele menselijke geslacht, zelfs zij die nooit de zon zagen, maar stierven in de buik van hun moeder: "En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God" (Openbaring 20:12). De zee en de aarde zullen zonder enig voorbehoud hun doden opgeven; niet één zal er achtergehouden worden.

2. Wat er opgewekt zal worden.

De lichamen van de mensheid. Men zegt van een mens dat hij sterft, wanneer de ziel van het lichaam gescheiden wordt, en "weder tot God keert, Die hem gegeven heeft (Prediker 12:7). Het is echter alleen het lichaam dat in het graf gelegd wordt en daarom kan er eigenlijk alleen van het lichaam gezegd worden dat het opstaat. Daarom heeft, strikt genomen, de opstanding alleen betrekking op het lichaam. Bovendien is het hetzelfde lichaam dat sterft, dat weer zal opstaan. Bij de opstanding zullen de mensen niet verschijnen met andere lichamen wat betreft de stof, dan die lichamen die in het graf gelegd worden, maar zij zullen verschijnen met dezelfde lichamen, die begiftigd zijn met andere eigenschappen. Juist het begrip "opstanding" sluit dit in, aangezien men alleen van iets dat valt, kan zeggen dat het weer opstaat.

a. Om dit wat te verduidelijken, wijs ik u er in de eerste plaats op, dat dit duidelijk blijkt uit de getuigenis van de Schrift. De apostel zegt dat het dit "sterfelijke" is, dat "onsterfelijkheid moet aandoen" (1 Kor. 15:53), en dat Christus "ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelve gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam" (Filipp. 3:21). De dood is in de taal van de Schrift een slaap, en de opstanding is "een opwaken" uit die slaap Job 14:12). Dit toont aan dat het lichaam dat opstaat, hetzelfde lichaam is als het lichaam dat stierf.

b. In de tweede plaats bewijst de rechtvaardigheid van de Goddelijke handelwijze dit, zowel wat betreft de Godzaligen als de godlozen. Het wordt onder de mensen niet als eerlijk beschouwd, dat de een het werk doet en een ander de beloning krijgt. Hoewel de verheerlijking van het lichaam van de heiligen eigenlijk gezegd en in de strikte zin, niet de beloning is van hun dienen en lijden op aarde, toch is het duidelijk dat het helemaal niet overeenkomt met de wijze waarop God de dingen beschikt, dat het ene lichaam Hem dient, en een ander lichaam verheerlijkt wordt; dat het ene lichaam strijdt en een ander lichaam de kroon ontvangt. Hoe zou men zich voor kunnen stellen dat de "tempelen van de Heilige Geest" (zoals deze lichamen van de gelovigen genoemd worden, 1 Kor. 6:19), altijd in het vuile stof zouden blijven liggen en andere in hun plaats zouden worden opgericht? Zou men zich in kunnen denken dat deze "leden van Christus' (vers 15) geheel zouden vergaan en dat andere hun plaats zouden innemen? Nee, zoals deze lichamen van de heiligen deelnemen aan de verheerlijking van Christus, en sommige ervan lijden voor Zijn zaak, zo zullen ze zeker deel hebben aan de heerlijkheid die geopenbaard zal worden. En de lichamen van de godlozen, die in het stof gelegd werden, zullen weer opstaan, zodat hetzelfde lichaam dal zondigde,

zal lijden. Zal het ene lichaam hier zondigen, en een ander lichaam in de hel lijden voor die zonde? Zal dat lichaam, dat eens de metgezel van de ziel was bij het zondigen, voor eeuwig verborgen liggen in het stof, en een ander lichaam dat nooit enig aandeel had in het zondigen, de metgezel zijn van de ziel bij de pijniging? Nee, nee; het is dat lichaam dat nu al hun gedachten in beslag neemt om in al zijn behoeften te voorzien, dat opgewekt zal worden om te lijden in de hel. Het is die long die nu de vloekende, liegende tong is, die water nodig zal hebben om haar in de eeuwige vlammen te verkoelen. Deze zelfde voeten die "op den weg der zondaars staan", en de mensen meevoeren in hun goddeloze wegen, zullen in de brandende poel staan. En dezelfde nu zo begerige en wellustige ogen, zullen deel hebben aan het vuur en de rook van de put des afgronds.

3. **Hoe de doden opgewekt zullen worden.**
Dezelfde Jezus Die builen de poorten van Jeruzalem gekruisigd werd, zal op de laatste dag tot de overtuiging van allen, tot hun Heere en Christus verklaard worden. Hij zal verschijnen als de Rechter van de wereld, en Hij zal vergezeld worden "met de engelen Zijner kracht" (2 Thess. 1:7). Hij zal "met een geroep, met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel" (1 Thess. 4:16)."De bazuin zal slaan, en de doden zullen onverderfelijk opgewekt worden" (1 Kor. 15:52). Of dit geroep, deze stem en deze bazuin, werkelijk wijzen op het een of andere hoorbare geluid, of alleen op de werkingen van de Goddelijke macht om de doden op te wekken en andere ontzaglijke oogmerken van die dag (hoewel het eerste wel mogelijk schijnt te zijn), daarover zal ik niet met zekerheid een uitspraak doen. Er is geen twijfel aan, of deze komst van de Rechter in de wereld zal met grotere majesteit en schrik geschieden dan wij ons in kunnen denken. Toch kan die ontzaglijke grootheid, majesteit en staat die tentoongesteld werd bij het geven van de wet, namelijk: donderen die gehoord werden; bliksemen en een zware wolk op de berg die gezien werden; de HEERE, Die op denzelven nederkwam in vuur; de ganse berg die zeer beefde, en het geluid van de bazuin die gaande was en zeer sterk werd (Ex. 19:16, 17, 19), ons helpen om er ons een gepast denkbeeld van te vormen.
Het geluid van deze bazuin zal echter over de gehele wereld gehoord worden: het zal de diepten van de zee bereiken en doordringen tot in de diepste diepten van de aarde. Bij dit alarmgeklank zullen de beenderen bij elkaar komen, "elk been tot zijn been." Het verstrooide stof van al de doden zal bijeen verzameld worden, stof tot zijn stof, "ook zullen zij de een den ander niet dringen; zij zullen daarheen trekken elk in zijn baan." Ze zullen weer bij elkaar komen en ze zullen juist datzelfde lichaam vormen, dat tot stof verkruimelde in het graf. En bij datzelfde alarmgeklank, zal iedere ziel weer in zijn eigen lichaam komen, om daar nooit meer van te scheiden. De doden kunnen niet langer in hun graven blijven, maar zij moeten voor eeuwig afscheid nemen van hun huizen waarin zij zo lang gewoond hebben. Zij horen Zijn stem en moeten tevoorschijn komen , en hun definitieve vonnis ontvangen. Welnu, omdat er een groot onderscheid is tussen de Godzaligen en de godlozen in hun leven, zo zal er ook een groot onderscheid zijn bij hun opstanding.

Het onderscheid tussen de Godzaligen en de godlozen bij hun opstanding.

A. De Godzaligen zullen uit hun graven opgewekt worden uit kracht van de Geest van Christus, de gezegende Band van hun vereniging met Hem: "Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, zal ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont" (Rom. 8:11). Jezus Christus stond uit de dood op als "de Eersteling dergenen die ontslapen zijn" (1 Kor. 15:20). Zo zullen zij die van Christus zijn Hem volgen "in Zijn toekomst" (vers 23). Omdat het verborgen Hoofd boven de wateren van de dood is verrezen, moet Hij wel de leden te zijner tijd na Hem het leven schenken.

Zij zullen tevoorschijn komen met onuitsprekelijke vreugde, want dan zal dat Schriftgedeelte dat, wat de onmiddellijke strekking ervan betreft naar de Babylonische gevangenschap verwijst, volledig vervuld worden in de uitgebreide geestelijke zin ervan: Waakt op en juicht, gij, die in het stof woont" (Jes. 26:19).
Zoals een bruid, die voor haar man versierd is, uit haar slaapkamer uitgaat tot de bruiloft, zo zullen de heiligen uit hun graven uitgaan "tot de bruiloft des lams." Jozef verliet met blijdschap de gevangenis, Daniël de leeuwenkuil, en Jona de buik van de walvis. Toch zijn dat maar zwakke voorstellingen van het komen van de heiligen uit het graf bij de opstanding. Dan zullen zij op de hoogste toon het gezang van Mozes zingen en van het Lam, omdat de dood geheel "verslonden is tot overwinning." Zij hadden toen zij in leven waren, soms door het geloof het triomferende lied over de dood en het graf gezongen: "O, dood, waar is uw prikkel? O, graf, waar is uw overwinning?" (1 Kor. 15:55; Eng. ven.). Maar als zij hetzelfde zingen uit oorzaak van het aanschouwen en het gevoelen, wordt de zwarte bende van vertwijfelingen en angstgevoelens die hen zo dikwijls in de war bracht en hun geest onrustig maakte, voor eeuwig verjaagd en weggedreven.
Mogen wij dan niet veronderstellen dat de ziel en het lichaam van iedere heilige als met wederzijdse omhelzingen, zich in elkaar zullen verheugen, en zullen juichen dat zij elkaar weer ontmoet hebben? En mogen wij ons niet verbeelden dat het lichaam de ziel zo zal aanspreken:
"O, mijn ziel, zijn wij weer bij elkaar gekomen na zo'n lange scheiding! Bent u weer teruggekomen in uw oude woning, om er nooit meer uit te gaan! O, wat een vreugdevolle ontmoeting! Hoe anders is nu onze huidige staat vergeleken bij onze toestand waarin wij ons bevonden, toen er bij de dood een scheiding tussen ons werd gemaakt! Nu is ons treuren veranderd in vreugde; het licht en de blijdschap die hiervoor gezaaid zijn, zijn nu plotseling opgekomen en er is een eeuwigdurende bron in Immanuëlsland. Gezegend zij de dag waarop ik met u verenigd werd. Het was uw voornaamste zorg om Christus, de Hoop der heerlijkheid, in ons te krijgen en mij te maken tot een tempel voor Zijn Heilige Geest. O, gezegende ziel, die gedurende de tijd van onze pelgrimstocht, uw oog gericht hield op het land dat toen nog ver weg was, maar nu heel dichtbij is! U bracht mij in verborgen plaatsen en daar liet u mij deze knieën buigen voor de Heere, zodat ik deel mocht nemen aan onze vernederingen voor Hem en nu is de tijd aangebroken dat ik verhoogd word. U hebt deze tong gebruikt bij het belijden, bij het smeken en bij het dankzeggen en deze tong zal voortaan gebruikt worden om eeuwig te loven. U liet deze ogen die soms weenden, dat zaad van tranen zaaien dat nu uitgesproten is in een vreugde die nooit zal eindigen. Ik werd gelukkig door u neergedrukt en aan de grond gehouden, terwijl anderen tot hun eigen ondergang hun vlees koesterden en van hun buik hun afgod maakten. En nu sta ik verheerlijkt op om mijn plaats in te nemen in de woningen der heerlijkheid, terwijl zij uit hun graven gesleept worden om in de vurige vlammen geworpen te worden. Nu, mijn ziel, u zult niet meer klagen over een ziek en pijnlijk lichaam, u zult niet meer gehinderd worden door zwak en vermoeid vlees. Ik zal nu gelijke tred met u houden om God eeuwig te loven en te prijzen."

En mag de ziel dan niet zeggen: *"O, gelukkige dag, waarop ik terugkeer om in dat gezegende lichaam te wonen, dat was, en dat is, en dat altijd een lid van Christus zal zijn, een tempel van de Heilige Geest! Nu zal ik voor eeuwig hecht aan u verbonden zijn: het zilveren koord zal nooit meer losgemaakt worden. De dood zal nooit opnieuw een scheiding tussen ons maken. Sta dan op, mijn lichaam, en kom mee en laat deze ogen, die dienstdeden om over mijn zonden te wenen, nu met vreugde het gelaat van onze heerlijke Verlosser aanschouwen. Zie, Deze is onze God, en wij hebben Hem verwacht. Laat deze oren, die dienstdeden om het Woord des levens te horen in de tempel beneden, nu komen luisteren naar de halleluja"s in de tempel daarboven. Laat deze voeten, die mij droegen naar de vergadering van de heiligen op aarde, nu hun plaats innemen onder degenen die hier staan. En laat die tong, die Christus beleed*

voor de mensen, en gewoon was steeds een woord te laten vallen tot Zijn aanprijzing, zich nu voegen bij het koor van het hogerhuis om Hem eeuwig lof toe te zingen. U zult niet meer vasten, maar een eeuwigdurend feest houden. U zult niet meer wenen en ook zal uw gelaat niet meer betrokken zijn, maar u zult eeuwig schijnen als een ster aan het firmament. Wij namen samen deel aan de strijd, kom nu mee, laat ons samen gaan om de kroon te ontvangen en die te dragen."

B. Maar anderzijds zullen de godlozen opgewekt worden door de kracht van Christus, als een rechtvaardig Rechter, Die wraak zal oefenen aan Zijn vijanden. Dezelfde Goddelijke kracht die hun ziel opsloot in de hel en hun lichaam in een graf hield als in een gevangenis, zal hen tevoorschijn brengen, zodat ziel en lichaam samen het vreselijke vonnis van de eeuwige verdoemenis zullen ontvangen en samen in de gevangenis van de hel opgesloten zullen worden.
Zij zullen uit hun graf tevoorschijn komen met onuitsprekelijke ontzetting en ontsteltenis. Zij zullen voortgesleept worden zoals zovele boosdoeners uit de gevangenis gesleept worden, om weggeleid te worden en terechtgesteld te worden. Zij zullen roepen tot de bergen en tot de steenrotsen om op hen te vallen en hen te verbergen voor hel aangezicht van het Lam.
Vreselijk was het geschrei in Egypte in die nacht toen de verdervende engel door het land trok en al hun eerstgeborenen sloeg. Vreselijk waren de kreten toen de aarde haar mond opende en Dathan en Abïram en allen die hen toebehoorden, verslond. Welk een afschuwelijk geschreeuw moet er dan zijn, wanneer bij het geluid van de laatste bazuin de aarde en de zee hun mond zullen openen en met kracht heel de goddeloze wereld uit zullen werpen en hen over zullen leveren aan hun vreselijke Rechter! Hoe zullen zij schreeuwen, brullen, en zichzelf verscheuren! Hoe zullen de joviale kameraden jammeren en krijsen en elkaar vervloeken! Hoe zal de aarde vervuld worden met hun naargeestige kreten en jammerklachten terwijl zij "uitgerukt worden als schapen ter slachting!" Zij die tijdens hun leven in de wereld goddeloze losbollen, hebzuchtige wereldlingen, of vormelijke huichelaars waren, zullen dan in benauwdheid des geestes, hun handen wringen, op hun borst slaan, en hun toestand bitterlijk betreuren. Zij zullen hun klachten uitschreeuwen en zichzelf beesten noemen, dwazen en gekken, omdat zij zulk een dwaze rol gespeeld hebben in dit leven, en niet geloofd hebben wat zij dan zien. Zij werden bij de dood "heengedreven naar hun kwaad" en nu zijn al hun zonden met hen opgestaan, en zij kronkelen zich als even zovele slangen om hun ellendige zielen en ook om hun lichamen, die nu na een lange scheiding een vreselijke ontmoeting hebben.
Dan kunnen wij wel veronderstellen dat het ellendige lichaam de ziel zo zal aanspreken:
"Hebt u mij gevonden, o mijn vijand, mijn ergste vijand, meedogenloze ziel, wreder dan duizend tijgers? Vervloekt zij de dag dat wij ooit elkaar ontmoetten. O, dat ik een levenloze klomp was gebleven, vergaan in de buik van mijn moeder! O, dat ik maar nooit gevoel, leven, of beweging ontvangen had! O, was ik maar liever het lichaam van een pad of van een slang geweest dan uw lichaam, want dan had ik nu stil terneer gelegen en had ik deze vreselijke dag niet gezien! Als ik van u behoorde te zijn, o, was ik dan maar uw ezel geweest, of een van uw honden, liever dan uw lichaam, want dan zou u meer echte zorg aan mij besteed hebben dan u gedaan hebt. O, wrede vriendelijkheid! Hebt u mij zo dodelijk omhelsd, en mij zo gevoed voor de slachting? Is dit het resultaat van uw tederheid voor mij? Is dit wat ik oogst uit uw moeite en bezorgdheid voor mij? Wat baten nu rijkdommen en genoegens, nu deze vreselijke afrekening is gekomen waarvoor u eerlijk gewaarschuwd bent? O wreed graf, waarom hebt u uw mond niet voor eeuwig over mij toegesloten? Waarom hebt u uw gevangene niet vastgehouden? Waarom hebt u mij uitgeschud, terwijl ik daar zo stil lag en rust gevonden had? Vervloekte ziel, waarom bleef u niet waar u was, gehuld in vlammen van vuur? Waarom bent u teruggekomen om mij ook mee te nemen naar de grendelen van de put des afgronds? U hebt van mij een werktuig van ongerechtigheid

gemaakt en nu moet ik in het vuur geworpen worden. Deze tong werd door u gebruikt om met de godsdienst de spot te drijven, om te vloeken, te zweren, te lasteren, en te pochen. Ze werd door u weerhouden om God te verheerlijken en nu krijgt ze zelfs geen druppel water ter verkoeling in de vlammen. U liet niet toe dat mijn oren luisterden naaide predikaties die voor deze dag waarschuwden. U vond wegen en middelen om te verhinderen dat ze luisterden naar tijdige vermaningen, waarschuwingen en bestraffingen. Maar waarom verhinderde u nu niet dat ze het geluid van deze vreselijke bazuin horen? Waarom zwerft en vliegt u nu niet weg op de vleugelen van de verbeelding en voert u mij daarbij niet weg gedurende deze angstaanjagende verrichtingen, zoals u gewoon was te doen toen ik mij neerzette onder predikaties, vieringen van het Avondmaal, gebeden en Godzalige samensprekingen, zodat ik nu even weinig gevoel zou hebben van de een, als ik toen had van de ander? Maar ach! Ik moet eeuwig branden voor de liefde tot uw zinnelijke lusten, uw godslasteringen, uw ongeloof en geveinsdheid."

Maar zal de ziel dan niet antwoorden: *"Ellendig en afschuwelijk geraamte, ik word nu weer in u teruggedreven! O, was u maar voor eeuwig blijven verrotten in uw graf! Ben ik al niet genoeg gepijnigd? Moet ik weer één met u worden, zodat de toorn Gods ons des te feller kan verbranden, omdat wij met elkaar verbonden zijn als twee droge stokken voor het vuur? Het was door het zorgen voor u, dat ik verloren ging. Het was het voorzien in al uw lichaamsbehoeften en het bevredigen van uw zinnen, dat mij verdierf. Hoe dikwijls werd ik verstrikt door uw oren! Hoe dikwijls werd ik verraden door uw ogen! Het was om u te ontzien dat ik de gelegenheden om vrede met God te maken verzuimde, dat ik de sabbatten verbeuzelde, en dat ik het gebed naliet. Het was om u te ontzien dat ik liever naar het huis van de vreugde ging dan naar het klaaghuis en dat ik verkoos Christus te verloochenen en dat ik Zijn zaak en belangen in de wereld verzaakte. Zo ben ik een slachtoffer geworden van uw vervloekte gemakzucht. Altijd, wanneer mijn consciëntie wakker begon te worden en ik aan mijn zonden ging denken en aan de ellende die ik heb gevoeld sinds wij uiteengingen en die ik nu ook voel, was u het die mij van deze gedachten afleidde en mij weerhield om voor u, o ellendig vlees, voorzieningen te treffen. Door uw zilveren koorden van vleselijke lusten werd ik tegen mijn inzicht en consciëntie in, naar de ondergang gevoerd. Nu zijn ze echter veranderd in ijzeren ketenen, waarmee ik voor eeuwig onder de toorn zal worden gehouden! Ach ellendige voordelen! Ach vervloekte vermakelijkheden, waarvoor ik voor eeuwig in de uiterste duisternis moet liggen!"*Geen klachten zullen echter dan baten. O, dat de mensen verstandig waren, zodat zij dit zouden begrijpen en acht zouden geven op hun levenseinde!

De eigenschappen van de opgewekte lichamen van de heiligen.

Wat betreft de eigenschappen waarmee de lichamen van de heiligen begiftigd zullen worden bij de opstanding, zegt de apostel Paulus ons dat ze onverderfelijk, heerlijk, krachtig en geestelijk opgewekt zullen worden: "Het lichaam wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid. Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht. Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt" (1 Kor. 15:42-44).

1. *De lichamen van de heiligen zullen onverderfelijk worden opgewekt.* Ze zijn nu, evenals de lichamen van de anderen, één hoop verdorvenheid, vol ziektekiemen en zaden van de dood. Als ze dood zijn, worden ze zo weerzinwekkend, zelfs voor hun beste vrienden, dat ze builen hun gezicht begraven moeten worden in een graf om daar te verteren en te vergaan. Ja, walgelijke zweren en ziekten maken

sommigen zeer afzichtelijk, zelfs terwijl ze leven. Maar bij de opstanding laten ze al de zaden van de verdorvenheid achter zich in het graf. Ze staan onverderfelijk op, en ze zijn niet meer vatbaar voor de minste ongesteldheid, ziekte of zweer, en helemaal niet voor sterven. Uitwendige geweldplegingen of inwendige oorzaken van pijn zullen voor eeuwig ophouden. Ze zullen die niet meer gevoelen. Ja, ze zullen een eeuwige jeugdigheid en kracht bezitten, omdat ze niet meer onderworpen zijn aan het verval dat de ouderdom in dit leven teweegbracht.

2. *Het zullen heerlijke lichamen zijn; niet alleen schoon, bevallig, en goed gebouwd, maar ook vol sierlijkheid en levenslustigheid.* Het mooiste gelaat en het best gebouwde lichaam, dat nu in de wereld voorkomt, kan de vergelijking met het lichaam van de geringste heilige bij de opstanding, niet doorstaan, want "dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon" (Matth. 13:43). Als er een schitterende heerlijkheid lag op Mozes' aangezicht toen hij van de berg afdaalde, en als het aangezicht van Stefanus eruit zag als "het aangezicht eens engels" toen hij voor de raad stond, hoeveel te meer zullen dan de aangezichten van de heiligen schoon zijn en heerlijk, vol lieflijke, aangename luister, wanneer ze alle verdorvenheid hebben afgelegd en "blinken als de zon"? U moet er echter op letten dat deze schoonheid van de heiligen niet beperkt is tot hun aangezicht, maar dat ze zich verspreidt door hun gehele lichaam, want het gehele lichaam wordt "opgewekt in heerlijkheid." Het zal gelijkvormig gemaakt worden aan het heerlijke lichaam van hun Heere en Zaligmaker, bij Wiens gedaanteverwisseling Zijn aangezicht niet alleen blonk als de zon, maar ook Zijn klederen wit werden gelijk het licht (Matth. 17:2).
   Welke gebreken of misvormingen die veroorzaakt zijn door ongelukken tijdens hun leven, of die voortkomen uit verborgen oorzaken bij hun vorming in de baarmoeder, de lichamen van de heiligen ook hadden toen ze in het graf gelegd werden, ze zullen dan uit het graf opstaan, terwijl ze van al deze verlost zijn. Maar veronderstel eens dat "de littekenen van de Heere Jezus", de schrammen of afdrukken van de wonden of kneuzingen die ze voor Zijn zaak ontvingen toen ze op aarde waren, op hun lichaam aanwezig zouden blijven, zoals "het teken der nagelen" in het lichaam van de Heere Jezus bleef na Zijn opstanding, dan zouden deze tekenen eerder onderscheidingstekenen zijn en hun heerlijkheid vermeerderen, dan dat ze afbreuk zouden doen aan hun schoonheid. Maar hoe het ook zij, de ogen van Izak zullen dan niet donker zijn, en Jakob zal niet hinken. Lea zal geen tedere ogen hebben en Mefiboseth zal niet kreupel zijn, want zoals de goudsmid een oud vat vol met barsten versmelt en het weer opnieuw giet, zo zal het walgelijk lichaam dat ontbonden in het graf lag, bij de opstanding in volmaakte schoonheid en met gepaste verhoudingen, tevoorschijn komen.

3. *Het zullen krachtige en sterke lichamen zijn.* De sterkste mannen op aarde kunnen terecht als zwak en teer beschouwd worden, omdat zij broos en sterfelijk zijn. Hun kracht, hoe groot die ook is, is immers snel uitgeput en verbruikt. Velen van de heiligen hebben nu lichamen die zwakker zijn dan die van anderen, maar "degene die onder hen struikelen zou" (om te zinspelen op Zacharia 12:8) "zal te dien dage zijn als David; en het huis Davids zal zijn als goden." Een ernstig godgeleerde zegt dat men bij de opstanding sterker zal zijn dan honderd, ja zelfs dan duizenden mensen nu zijn. De kracht van de verheerlijkte lichamen moet zeker groot, ja geweldig groot zijn, omdat ze "een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid" zullen kunnen dragen. Het sterfelijke lichaam is helemaal niet aangepast aan zulk een staat. Veroorzaken uitbarstingen van vreugde de dood, evenals overmatige droefheid dat doet? Kan het staande blijven onder een gewicht der heerlijkheid? Kan het leven in een vereniging met een ziel die vervuld is met hemelse verrukkingen? Zeker niet. Het sterfelijke lichaam zou neerzinken onder die last, en zo'n volle maat zou het aarden vat geheel in stukken doen spatten. De

Schrift heeft ons duidelijk verklaard "dat vlees en bloed" (namelijk in hun huidige broze staat, al was het het vlees en het bloed van een reus) "het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen" (1 Kor. 15:50). Hoe sterk moeten de lichamelijke ogen wel niet zijn die, tot eeuwige vertroosting van de ziel, de verblindende heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem zullen aanschouwen en die met vaste blik kunnen zien op de alles overtreffende heerlijkheid en glans van de Mens Christus, het Lam, Die het licht is van die stad, waarin de inwoners zullen "blinken als de zon"! De Heere van de hemel houdt in Zijn barmhartigheid "het vlakke Zijns troons vast; Hij spreidt Zijn wolk daarover, opdat stervelingen niet verbijsterd zouden worden door de stralen der heerlijkheid, die eruit schijnen (Job 26:9). Maar dan zal de sluier weggenomen worden, en zij zullen in staat gesteld worden om tot hun onuitsprekelijke vreugde die heerlijkheid te aanschouwen. Hoe sterk moeten hun lichamen zijn die dag noch nacht zullen rusten, maar die zonder onderbreking voor eeuwig bezig zullen zijn in de hemelse tempel om Gode lofzangen te zingen en Zijn lof te verkondigen en dat zonder vermoeidheid, wat een zwakheid is die eigen is aan de broze sterveling, maar niet past bij het verheerlijkte lichaam.

4. *Het zullen geestelijke lichamen zijn.* Het is niet zo, dat ze in geesten veranderd zullen worden, maar ze zullen geestelijk zijn met betrekking tot hun geestelijke eigenschappen en begaafdheden. Het lichaam zal volstrekt ondergeschikt zijn aan de ziel. Het lichaam zal aan de ziel onderworpen zijn en onder invloed van haar staan, en daarom zal het lichaam geen belemmering meer vormen voor haar werkzaamheden en ook zullen de zinnelijke begeerten geen valstrik meer voor haar zijn. Er zal geen noodzaak meer bestaan om het lichaam te onderdrukken, of om het naar de dienst van God te slepen. De ziel staat in dit leven zo zeer onder de invloed van het lichaam, dat ze volgens de spreekwijze van de Schrift Vleselijk" is. Dan zal het lichaam echter geestelijk zijn, en zal het bereid zijn om de ziel te dienen bij haar hemelse werkzaamheden. Het lichaam zal de ziel dan alleen zo daarbij dienen, alsof het evenmin betrekking had op de aarde als een geest dat heeft. Het zal geen verdere behoefte meer hebben aan het nu noodzakelijke levensonderhoud, namelijk: voedsel, kleding en dergelijke. "Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten" (Openbaring 7:16). "Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk noch worden ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als engelen Gods in de hemel." Dan zullen de heiligen sterk zijn zonder spijs of drank, warm zonder kleren. Zij zullen altijd volkomen gezond zijn zonder medicijnen, en altijd levendig en krachtig, al zullen zij nooit slapen, maar "Hem dag en nacht dienen in Zijn tempel" (Openbaring 7:15). Zij zullen geen van deze dingen nodig hebben, zoals geesten die ook niet nodig hebben. Het lichaam dat nu log en zwaar is, zal dan zeer levendig zijn. Zoiets als zwaarmoedigheid die het hart treurig maakt en de geest lusteloos en terneergeslagen, zal er dan niet zijn. Waar het dode lichaam is, daar zullen de heiligen, als zo vele arenden vergaderd worden. Ik zal mij nu niet verder in deze zaak verdiepen: de dag zal het openbaren.

De eigenschappen van de opgewekte lichamen van de godlozen.
Wat betreft de eigenschappen van de lichamen van de godlozen bij de opstanding, blijkt mij dat de Schrift er maar weinig over zegt. Wat ze ook nodig hebben, ze zullen geen druppel water krijgen om hun tong te verkoelen (Lukas 16:24 en 25). Wat er ook gezegd kan worden van hun zwakheid, het is zeker dat hun leven steeds doorgaat, zodat ze eeuwig moeten sterven. Ze zullen, hoe ongenegen ze daartoe ook zijn, staande moeten blijven onder de last van Gods toom, en ze zullen er niet onder bezwijken. "En de rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geen rust dag en nacht." Zij zullen zeker geen deel hebben aan de heerlijkheid en schoonheid van de heiligen. Al hun heerlijkheid sterft met hen en ze zal nooit meer

verrijzen. Daniël vertelt ons dat zij zullen ontwaken "tot versmaadheden en tot eeuwige verachting" (Dan. 12:2; Eng. vert).
Schande volgt de zonde, zoals de schaduw het lichaam volgt, maar de godlozen wandelen in deze wereld in het duister en dikwijls vermomd. Niettemin, wanneer de Rechter op de oordeelsdag komt met vlammend vuur, dan zullen zij aan het licht gebracht worden. Zij zullen ontmaskerd worden en de schande van hun naaktheid zal voor hen en anderen duidelijk zichtbaar zijn en ze zal hun aangezicht met schaamte bekleden. Hun schaamte zal te diep zijn om nog te blozen, maar op die dag "zullen alle aangezichten betrekken als een pot", wanneer ze uit hun graven zullen komen als misdadigers die uit hun gevangenis komen om terechtgesteld te worden. Hun opstanding is immers de opstanding ter verdoemenis. De schoonste mensen die nu trots zijn op de bevalligheid van hun lichaam en niet letten op hun misvormde zielen, zullen dan verschijnen met een afgrijselijk uiterlijk, een akelig en doodsbleek gelaat.
Hun gelaatsuitdrukking zal afschuwelijk zijn, en het zal een vreselijk gezicht zijn om hen uit hun graven te zien komen als duivelse hellevegen uit de put des afgronds. Zij zullen ook opstaan tot "eeuwige verachting." Zij zullen dan de verachtelijkste schepselen zijn. Zij zullen dan geheel veracht zijn van God als "vaten ter onere", voor welke eerbiedwaardige diensten zij ook in deze wereld gebruikt zijn. Zij zullen ook het verachtelijkst zijn in de ogen van de heiligen, zelfs in de ogen van die heiligen, die hun hier eer bewezen, óf vanwege hun hoge staat, de gaven die God hun geschonken had, óf omdat zij dezelfde menselijke natuur met hen gemeen hadden. Dan zullen hun lichamen echter zijn als zo vele walgelijke dode lichamen, die zij met afschuw zullen gaan bezien: ja, "zij zullen allen vlees een afgrijzing wezen" (Jes. 66:24). Het woord dat hier overgezet is met "een afgrijzing" is hetzelfde woord dat in de andere tekst vertaald is met "verachting". Jesaja en Daniël wijzen op één en hetzelfde, namelijk de walgelijkheid van de godlozen bij de opstanding. Zij zullen walgelijk zijn in eikaars ogen. De onreine, ellendige schepselen waren nooit zo lieflijk in eikaars ogen, als dat zij elkaar dan walgelijk zullen vinden. Beste vrienden in het zondigen zullen dan een afgrijzing voor elkaar zijn. En de godlozen, vooraanstaande en achtenswaardige mensen, zullen door hun goddeloze onderdanen, hun knechten, hun slaven, voor niet meer worden aangezien dan het slijk op de straten.

1. Nuttig gebruik **tot troost van Gods volk**
De opstanding is tot troost van Gods volk. Het leerstuk van de opstanding is voor hen een bron van vertroosting en vreugde. Denk erom, o gelovigen, als u in een klaaghuis bent vanwege het verlies van uw Godzalige familiebetrekkingen of vrienden, dat "gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen, die geen hoop hebben", want u zult elkaar weer ontmoeten (l Thess. 4:13, 14). Zij worden slechts neergelegd om een poosje "te rusten op hun slaapsteden" (Jes. 57:2). In de morgen van de opstanding zullen zij echter weer ontwaken en uit hun graven gaan. Het Vat ter ere" was maar ruw; het gehalte van onedel metaal erin was groot. Het was te zwak, te dof en niet heerlijk genoeg voor het hogerhuis, welke luister het hier op aarde ook bezat. Het was gebarsten, het was vervuild, en daarom was het nodig dat het versmolten werd, zodat het gezuiverd kon worden en op een heerlijker wijze gevormd kon worden. Wacht maar even en u zult het uit de "aarden smeltkroes" tevoorschijn zien komen, terwijl het wedijvert met de sterren in glans; ja, "als wanneer de zon opgaat in haar kracht."
Hebt u uw zuigelingen in het graf gelegd? U zult hen weerzien. Uw God noemt Zichzelf "de God van uw zaad" en dat verzekert volgens de uiteenzetting van uw Zaligmaker, de heerlijke opstanding van uw lichaam. Laat daarom het verbond dat u omhelsde voor uzelf en voor uw jonge kinderen die nu in het stof liggen, uw hart vertroosten, in de vreugdevolle verwachting, dat zij krachtens dat verbond opgewekt zullen worden in heerlijkheid, en dat zij, omdat zij geen zuigelingen meer zijn van enkele dagen oud, gebracht zullen worden tot een volkomen en volmaakte gestalte, zoals algemeen verondersteld wordt. Wees niet ontmoedigd doordat u een zwak en ziekelijk lichaam bezit, want er komt een dag dat u in elk opzicht gezond zult zijn. In

de opstanding zal Timotheüs geen last meer hebben van zijn "menigvuldige zwakheden"; zijn lichaam dat in zijn jeugd zwak en ziekelijk was, zal opgewekt worden in kracht". Lazarus zal genezen en gezond zijn, omdat zijn lichaam onverderfelijk wordt opgewekt. En al zal uw zwakheid u misschien nu niet in staat stellen om een paar honderd meter te gaan om uw God in de openbare eredienst te ontmoeten, toch komt de dag dat uw lichaam geen belemmering meer voor u zal vormen, maar dat u de Heere in de lucht zult ontmoeten (1 Thess. 4:17).
Het zal met de heiligen die uit hun graf komen, zijn als met de Israëlieten, toen zij uit Egypteland kwamen: "Onder hun stammen was niemand, die struikelde" (Psalm 105:37). Hebt u een onaantrekkelijk of mismaakt lichaam? Er is een heerlijkheid van binnen, die dan alles recht zal zetten aan de buitenkant volgens al de begeerte van uw hart. Er zal een heerlijk, schoon, knap en goed gebouwd lichaam opstaan. De onaantrekkelijkheden of misvormingen van het lichaam kunnen wel meegaan naar het graf, maar zij zullen er niet mee terugkomen. O, dat zij die nu zo begerig zijn om schoon en knap te zijn, niet zo haastig zouden zijn om te trachten dit voor elkaar te krijgen door hun dwaze en zondige kunstgrepen. Zij kunnen beter wachten en de hemelse kunst om het lichaam mooi te maken, bestuderen door nu te trachten "inwendig geheel verheerlijkt" te worden met de genadegiften van Gods Geest! Dat zou tenslotte bewonderenswaardige schepselen van hen maken die eeuwigdurend schoon zouden zijn.
O gelovige, u moet inderdaad worstelen met de dood en u zult eerst ten val gebracht worden, maar u zult weer opstaan en tenslotte zult u als overwinnaar uit de strijd tevoorschijn komen. U moet naar het graf gebracht worden, maar al is het uw woning waarin u lang moet vertoeven, toch zal het niet uw eeuwige woning zijn. U zult daar de stem van uw vrienden niet horen, maar u zult daar de stem van Christus horen. U zult er met geween heen gebracht worden, maar u zult eruit komen met verheuging. Uw vrienden zullen u daar inderdaad verlaten, maar uw God zal u niet verlaten. Wat God tot Jakob zei wat betreft zijn aftrekken naar Egypte (Gen. 46:3, 4), zegt Hij tot u met betrekking tot het gaan naar uw graf: "Vrees niet van af te trekken... Ik zal met u aftrekken... en Ik zal u doen weder optrekken." O vaste troost! O heerlijke hoop! Zo dan, vertroost uzelf, en elkander met deze woorden (1 Thess. 4:18).

2. Nuttig gebruik **tot verschrikking van de onwedergeborenen.**
De opstanding is tot verschrikking van alle onwedergeboren mensen. U die nog in uw natuurstaat bent, werp een blik op dit onderdeel van de eeuwige staat. Denk er goed over na wat uw deel zal zijn, als u niet op tijd overgezet wordt in de staat der genade. Bedenk, o zondaar, dat op die dag dat de bazuin zal klinken, de grendelen van de put des afgronds bij het geluid daarvan in stukken gebroken zullen worden. De deuren van de graven zullen openvliegen, de verslindende diepten van de zee zullen hun doden omhoog werpen, de aarde zal haar doden uitwerpen, en de dood zal overal in opperste verbazing zijn gevangenen laten gaan. En uw ellendige ziel en uw ellendig lichaam zullen weer verenigd worden om voor de rechterstoel van God verhoord te worden. Dan zou u, als u duizend werelden tot uw beschikking had, deze graag willen weggeven op voorwaarde dat u stil in uw graf zou mogen blijven liggen met het honderdste deel van dat gemak waarmee u soms op de dag des Heeren thuis gelegen hebt. Het zou ook kunnen zijn, als dat niet verkregen kan worden, dat u graag zou willen dat u alleen maar toeschouwer zou kunnen zijn van de gebeurtenissen van die dag, zoals u dat bent geweest bij sommige plechtige gelegenheden en rijke evangeliemaaltijden; of, als dat zelfs niet te koop zou zijn, dat u dan graag zou willen dat een berg of een steenrots op u zou vallen, en u zou verbergen voor het aangezicht van het Lam.
Ach! Hoe zijn de mensen toch zo betoverd, dat zij zo hun kostelijke levenstijd verspillen, met even weinig bezorgdheid over hun dood, alsof zij gelijk zijn aan de dieren die vergaan! Sommigen zullen zeggen waar hun dood lichaam gelegd moet worden, terwijl zij er nog niet ernstig over nagedacht hebben of hun graf hun bed zal

zijn, waarop zij met vreugde zullen ontwaken op de morgen van de opstanding, of dat het hun gevangenis zal zijn waaruit zij gebracht zullen worden om hun vreselijk vonnis te ontvangen.
Denk erom dat het nu uw zaaitijd is, en gelijk gij zaait, zult gij maaien. Gods zaaitijd begint bij de dood, en bij de opstanding zullen de lichamen van de godlozen die gezaaid werden vol zonden, Van welke elkeen op het stof nederliggen zal" (Job 20:11) weer zondig, ellendig en walgelijk uitspruiten. Uw lichamen die nu instrumenten der zonde zijn, zal de Heere bij de dood opzij leggen voor het vuur en Hij zal ze voor het vuur bij de opstanding tevoorschijn brengen. Dat lichaam dat nu niet besteed wordt in de dienst van God, maar nu misbruikt wordt door onkuisheid en wellust, zal dan in al zijn walgelijkheid tevoorschijn gebracht worden om vanaf dat ogenblik bij onreine geesten te verblijven. Het lichaam van de dronkaard zal dan waggelen vanwege de wijn van Gods toorn die over hem wordt uitgegoten en onvermengd in hem wordt ingestort. Zij die nu behagen scheppen in ijdel vermaak, zullen zich dan op een andere wijze heen en weer bewegen wanneer zij in plaats van hun gezang en muziek, het geklank zullen horen van de laatste bazuin. Velen die er een hekel aan hebben om hun lichaam te belasten voor het welzijn van hun ziel, vermoeien het om aardse goederen te verkrijgen. Door buitensporig hard te werken, zullen zij zich onbekwaam maken voor de dienst van God; en als zij dit gedaan hebben, zullen zij het als een goede reden beschouwen dat zij al zo uitgeput zijn van andere werkzaamheden, om datgene wat zij schuldig zijn te doen van zich af te schuiven.
De dag komt echter dat hun lichaam nog een grotere belasting te wachten staat. Zij die nu verscheidene mijlen afleggen om te voorzien in de behoeften van hun lichaam, willen nog niet de helft van de afstand afleggen voor het welzijn van hun onsterfelijke ziel. Zij die op de dag des Heeren ziekelijk en onbekwaam zijn, zullen zich gedurende heel de rest van de week redelijk goed gevoelen. Wanneer die bazuin echter zal blazen, dan zullen de doden beginnen te lopen en niemand zal er op die grote bijeenkomst gemist worden.
Wanneer de lichamen van de heiligen zullen blinken als de zon, dan zullen hun vervolgers er vreselijk uitzien. Ontzettend zal de toestand zijn van hen die vroeger de heiligen opsloten in vuile gevangenissen, hen brandmerkten, hen tot as verbrandden, hen ophingen en hun hoofden en handen op een openbare plaats omhoog staken om anderen af te schrikken van de weg der gerechtigheid, waarvoor zij leden. Vele aangezichten die nu schoon zijn, zullen "betrekken als een pot." Zij zullen niet langer bewonderd en geliefkoosd worden om die schoonheid die aan de wortel is aangetast door een worm, die haar zal doen eindigen in walgelijkheid en mismaaktheid. Ach! Wat is die schoonheid waaronder een monsterachtig, misvormd en genadeloos hart schuilgaat? Wat is ze anders dan een armzalig blanketsel, een onbeduidend vernis, dat het lichaam weldra des te lelijker zal overgeven aan dat Vlammend vuur" waarin de Rechter van de hemel geopenbaard zal worden, "wraak doende over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn" (2 Thess. 1:7, 8).
Al hun versieringen zullen van hen afgerukt worden en zij zullen geen vod meer hebben om hun naaktheid te bedekken, maar hun dode lichamen zullen "een afgrijzing" voor alle vlees zijn en zullen dienen als een contrast om de schoonheid en heerlijkheid van de rechtvaardigen te doen uitkomen en die glanzender te laten schijnen.

Nu is het de tijd om voor uzelf u te verzekeren van een aandeel in de opstanding der rechtvaardigen. Als u dat wilt doen, dan moet u zich door het geloof verenigen met Christus, door geestelijk uit de zonde te verrijzen en door God met uw lichaam te verheerlijken. Hij is "de Opstanding en het Leven" (Joh. 11:25). Als uw lichamen leden van Christus zijn, "tempelen des Heiligen Geestes", dan zullen zij zeker in heerlijkheid opstaan. Begeef u nu in de Ark en u zult met vreugde in de nieuwe wereld verschijnen. Sta op uit uw zonden, werp deze grafkleren van u, waarmee u uw

vroegere wellusten van u aflegt. Hoe kan men zich inbeelden dat zij die dood blijven terwijl zij leven, op de laatste dag zullen uitkomen "tot de opstanding des levens"? Dat zal echter het voorrecht zijn van al degenen die, nadat zij eerst hun ziel en hun lichaam door het geloof hebben toegewijd aan de Heere, Hem met zowel hun lichaam als hun ziel verheerlijken terwijl zij leven, en handelen voor Hem en tot Zijn eer, ja, zelfs ook voor Hem lijden, als Hij hen daartoe roept.

Hoofdgedachte 4

Het algemene oordeel

Inleiding over Mattheüs 25: 31-34, 41 en 46

En wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid, en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid. En vóór Hem zullen al de volken vergaderd worden, en Hij zal ze van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt. En Hij zal de schapen tot Zijn rechterhand zetten, maar de bokken tot Zijn linkerhand.
Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linkerhand zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is.En dezen zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de rechtvaardigen in
het eeuwige leven.

Nadat de doden zijn opgewekt en zij die in leven zijn bij de komst van de Rechter, veranderd zijn, volgt het algemene oordeel, dat duidelijk en indrukwekkend in dit gedeelte van de Schrift beschreven wordt. Bij de behandeling daarvan zullen wij aandacht schenken aan de volgende bijzonderheden:

1. De komst van de Rechter: "En wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid", enzovoort. De Rechter is Jezus Christus, "de Zoon des mensen", Dezelfde, door Wiens almachtige kracht, omdat Hij God is, de doden zullen worden opgewekt. Hij wordt ook "de Koning" genoemd (vers 34), omdat het rechtspreken over de wereld een daad is van het koninklijke ambt van de koninklijke Middelaar. Hij zal komen "in heerlijkheid", omdat Hij in Zijn eigen persoon heerlijk is en een heerlijk gevolg heeft. Zelfs "al de heilige engelen" zullen "met Hem" zijn om Hem bij deze verheven plechtigheid te dienen.
2. Het plaatsnemen van de Rechter op de rechterstoel. Hij is de Koning en daarom is de rechterstoel een troon, een heerlijke troon: "Hij zal zitten op den troon Zijner heerlijkheid" (vers 31).
3. Het verschijnen van de partijen. Het zijn "al de volken": allen zonder uitzondering, klein en groot, van welk volk ook, die er ooit op de aardbodem waren, zijn, of zullen zijn. Allen zullen voor Hem vergaderd worden en zullen gedagvaard worden voor Zijn rechterstoel.
4. Het van elkaar scheiden van de partijen. Hij zal de uitverkoren schapen en de verworpen bokken "van elkander scheiden", en elke groep apart zetten, zoals een schaapherder heel de dag zijn schapen en bokken samen laat weiden en ze "s avonds van elkaar scheidt (vers 32). De Godzaligen zal Hij "aan Zijn rechterhand" zetten, omdat dit de eervolste plaats is. De godlozen zal Hij "aan Zijn linkerhand" zetten (vers 33), maar toch zo dat beide groepen "vóór Hem zullen zijn" (vers 32). Dit schijnt een zinspeling te zijn op een gewoonte in de Joodse gerechtshoven, waarbij er iemand aan de rechterhand van de rechters zat die het vonnis van vrijspraak schreef, en iemand anders aan de linkerhand van de rechters die het vonnis van veroordeling schreef.
5. Het veroordelen van de partijen en dat op grond van hun werken, waarbij de rechtvaardigen worden vrijgesproken en de godlozen veroordeeld (vers 34 en 41).
6. De uitvoering van beide vonnissen, waarbij de godlozen naar de hel gedreven worden, en de Godzaligen naar de hemel worden gevoerd (vers 46).

Leerstuk: **Er zal een algemeen oordeel zijn.**

Ik zal dit leerstuk ten eerste bevestigen, ten tweede uiteenzetten en ten derde toepassen.

1. BEVESTIGING VAN DE LEER DAT ER EEN ALGEMEEN OORDEEL ZAL ZIJN

Ter bevestiging van deze grote waarheid dat er een algemeen oordeel zal zijn, wijs ik op het volgende:
1. Het blijkt duidelijk uit getuigenissen van de Schrift. Door de eeuwen heen is dit aan de wereld bekendgemaakt.

Henoch sprak erover vóór de zondvloed in zijn profetie, die verhaald wordt in Judas: 14, 15: "Zie, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen, om gericht te houden tegen allen", enzovoort. Daniël beschrijft het in hoofdstuk 7:9, 10: "Dit zag ik, totdat er tronen gezet werden, en de Oude van dagen Zich zette, Wiens kleed wit was als de sneeuw, en het haar Zijns hoofds als zuivere wol; Zijn troon was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur. Een vurige rivier vloeide en ging van voor Hem uit, duizendmaal duizenden dienden Hem, en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Hem; het gericht zette zich, en de boeken werden geopend." De apostel spreekt zich zeer nadrukkelijk uit in Handelingen 17:31: "Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welken Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordelen door een Man, Dien Hij daartoe geordineerd heeft" (Zie Matth. 16:27; 2 Kor. 5:10; 2 Thess. 1:7-10; Openbaring 20:11-15). God heeft het niet alleen gezegd, maar Hij heeft het ook gezworen: "Want wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden. Want er is geschreven: Ik leef, zegt de Heere; voor Mij zal alle knie buigen en alle tong zal God belijden" (Rom. 14:10, 11). De waarheid Gods is zodoende op de plechtigste wijze beloofd.

2. De volmaakte gerechtigheid en goedheid van God, de soevereine Regeerder van de wereld, moeten dit wel eisen, aangezien ze vorderen dat het de rechtvaardigen wel zal gaan en dat het de godlozen kwalijk zal gaan.
Niettemin zien wij nu dikwijls dat de goddeloosheid verhoogd wordt, terwijl de waarheid en de gerechtigheid struikelen op de straten; dat ware vroomheid onderdrukt wordt, terwijl goddeloosheid en ongodsdienstigheid zegevieren. Dit is zozeer de gewone gang van zaken, dat iedereen die oprecht de weg der heiligheid omhelst, erop moet rekenen en erop zal rekenen dat hij alles zal verliezen wat de wereld van hem af kan nemen: "Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn" (Lukas 14:26).
Het is echter onverenigbaar met de gerechtigheid en goedheid van God, dat het doen en het laten van de mensen altijd in deze toestand waarin zij nu van de ene generatie op de andere zijn, zouden blijven voortduren. Zijn gerechtigheid en goedheid eisen dat ieder mens vergolden moet worden naar zijn werken. En aangezien dit niet in dit leven geschiedt, moet er een toekomend oordeel zijn: "Alzo het recht is bij God, verdrukking te vergelden dengenen die u verdrukken, en u die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring van den Heere Jezus van den hemel"(2 Thess. 1:6, 7).
Er zal een dag komen, waarop de rollen zullen worden omgekeerd. De godlozen zullen worden opgeroepen om rekenschap af te leggen van al hun zonden en om de verschuldigde straf ervoor te ondergaan. De Godzaligen zullen daarentegen voorspoed genieten. Het is immers zoals de apostel als argument voor de gelukzalige opstanding van de heiligen aanvoert: "Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zo zijn wij de ellendigste van alle mensen" (1 Kor. 15:19). Het is waar dat God de godlozen soms in dit leven straft om de mens te laten weten dat "er een God is, Die op

de aarde richt." Toch blijft er echter veel goddeloosheid ongestraft en onontdekt om een onderpand te zijn van het toekomende oordeel. Indien geen van de godlozen hier gestraft zou worden, dan zouden zij tot de conclusie komen dat God de aarde volkomen verlaten had. Indien alle godlozen in dit leven gestraft werden, dan zou de mens geneigd zijn te denken dat er geen afrekening zal zijn. Daarom worden in de wijsheid Gods sommigen nu gestraft en sommigen niet. Soms slaat de Heere zondaars op hetzelfde ogenblik dat zij de zonde begaan om aan de wereld te tonen dat Hij Getuige is van al hun goddeloosheid en dat Hij hen ervoor ter verantwoording zal roepen. Soms stelt Hij lang uit voordat Hij slaat, om aan de wereld te laten zien dat Hij de boze daden van de mensen niet vergeet, al is het dat Hij hen niet dadelijk straft. Bovendien leven de zonden van velen nog lang na hen voort en de onzuivere fontein die door hen geopend werd, blijft stromen lang nadat zij gestorven zijn, zoals in het geval van Jerobeam, de eerste koning van de tien stammen, wiens zonde men bleef begaan tot het einde van dat ongelukkige koninkrijk: "Alzo wandelden de kinderen Israëls in alle zonden van Jerobeam, die hij gedaan had; zij weken daarvan niet af (2 Kon. 17:22). En vers 23: Totdat de HEERE Israël van Zijn aangezicht wegdeed."

3. De opstanding van Christus is een zeker bewijs dat er een oordeelsdag zal zijn. Deze bewijsgrond gebruikt Paulus om de inwoners van Athene ervan te overtuigen dat Jezus Christus de Rechter van de wereld zal zijn. Hij zegt hierover: "Verzekering daarvan doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de doden opgewekt heeft" (Hand. 17:31).
De Rechter is al aangesteld. Zijn machtiging is al geschreven en verzegeld, ja, deze is al voor alle mensen voorgelezen toen Hij weer uit de doden opstond. Daarbij heeft God er Verzekering" van gegeven (of, volgens de kanttekening, "geloof geschonken"). Hij heeft door Christus op te wekken, Zijn geloofsbrieven als Rechter van de wereld tentoongesteld. Toen Hij in de dagen van Zijn vernedering voor een rechterstoel werd gedaagd, en door de mensen werd aangeklaagd, beschuldigd en veroordeeld, sprak Hij tot hen over dit oordeel in duidelijke bewoordingen, en zei Hij dat Hij Zelfde Rechter zou zijn: "Van nu aan zult gij zien den Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels" (Matth. 26:64).
En nu Hij uit de doden werd opgewekt - al werd Hij juist op dit punt als een godslasteraar veroordeeld - is dit dan van de waarheid van wat Hij beweerde niet een onweerlegbaar bewijs van de hemel? Bovendien was dit een van de grote doeleinden van Christus' dood en opstanding, "want daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij de Heere zou zijn" (dat wil zeggen: "de Heere Rechter", zoals uit het verband blijkt) "beide over de doden en de levenden" (Rom. 14:9; Eng. ven.).

4. Ieder mens draagt hiervan een getuige bij zich in zijn eigen hart: "Als die betonen het werk der wet geschreven in hun harten, hun consciëntie medegetuigende, en de gedachten onder elkander hen beschuldigende of ook ontschuldigende" (Rom. 2:15).
Er is in ieder mens een gerechtshof opgericht, waar de consciëntie de beschuldiger, getuige en rechter is, en de zondaar verplicht wordt zich te onderwerpen aan het oordeel Gods. Dit vervult de lichtzinnigste schelmen met ontzetting en dit treft hen van binnen pijnlijk bij het begaan van de een of andere afschuwelijke misdaad. Dit dagvaardt hen in feite om er rekenschap van af te leggen voor de Rechter van de levenden en de doden. En dit doet het zelfs wanneer de misdaad in het geheim is geschied en voor de ogen van de wereld verborgen is. Het bereikt diegenen die de wetten van de mensen niet kunnen bereiken vanwege hun macht of hun sluwheid. Wanneer mensen gevlucht zijn voor het oordeel van hun medemensen, dan zal toch, waar zij ook heen gaan, de consciëntie als de gerechtsdienaar van de opperste Rechter, hen nog vasthouden en hen in haar ketenen bewaren voor het oordeel van de grote dag. En hetzij zij nu aan de straf van mensen ontsnappen, hetzij door de justitie veroordeeld worden, toch zullen zij als zij de dood voelen naderen, van binnenuit van

deze afrekening horen. Zij zullen gedwongen zijn om in de ernstigste minuten van hun leven daarnaar te luisteren. Als er al sommigen zijn, in wie hiervan niets te zien is, dan hebben wij zeker geen reden om tot een tegenovergestelde conclusie te komen. Wij zouden toch ook niet tot de conclusie komen dat sommige mensen geen pijn hebben, omdat zij niet kreunen, of dat sterven maar een grap is omdat er mensen zijn geweest die er weinig anders van schenen te maken. Men kan toch een onschuldig gezicht zetten bij een slecht geweten. Hoe hopelozer de toestand van mensen is, hoe meer zij het in hun belang achten om niet na te denken over hun staat en toestand. Maar iedereen die met zichzelf te rade gaat, zal in zichzelf de getuige vinden voor het toekomende oordeel. Zelfs de heidenen ontbreekt het niet aan een begrip hiervan, hoewel dat begrip vermengd is met verzinselen van henzelf. Vandaar dat, hoewel sommigen van de mannen van Athene toen zij van de opstanding der doden hoorden, spotten (Hand. 17:32), er toch geen melding van wordt gemaakt dat zij spotten, toen zij hoorden van het algemene oordeel (vers 31).

2. VERKLARING VAN DE LEER DAT ER EEN ALGEMEEN OORDEEL ZAL ZIJN

De volgende bijzonderheden dienen om enig inzicht te geven in het karakter van en de verrichtingen tijdens die grote dag.

Jezus Christus is de Rechter

God zal de wereld oordelen door Jezus Christus. "Hij zal den aardbodem rechtvaardiglijk oordelen door een Man, Dien Hij daartoe geordineerd heeft" (Hand. 17:31). De psalmist zegt ons dat "God Zelf Rechter is" (Psalm 50:6). De heilige, gezegende Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, is Rechter, met betrekking tot het rechterlijke, wettige gezag, de heerschappij en de macht. De vleesgeworden Zoon echter is de Rechter in betrekking tot de beschikking over die macht en de speciale uitoefening van die macht. Het oordeel zal uitgeoefend of ten uitvoer gebracht worden door Hem, als de koninklijke Middelaar, want Hij is door de Vader gemachtigd om te oordelen, omdat Hij Zijn Knecht is, Zijn Koning, Die Hij gezalfd heeft over Sion, den berg Zijner heiligheid (Psalm 2:6) en aan Wie Hij al het oordeel heeft gegeven (Joh. 5:22). Dit maakt deel uit van de verhoging van de Middelaar, die Hem gegeven wordt als gevolg van Zijn vrijwillige vernedering: "Hij heeft Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises. Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is." Dat wil zeggen: macht en gezag over allen namelijk: "opdat in den Naam van Jezus" - niet de naam Jezus, want dat is geen naam boven alle namen, omdat ook anderen die naam dragen, zoals Justus (Kol. 4:11), en Jozua (Hebr. 4:8) - "alle knie zich zou buigen" (Filipp. 2:8-10).
Dit wordt door de apostel zelf als uitleg gebruikt voor het gesteld worden voor de rechterstoel van Christus (Rom. 14:10, 11). Zo zal Hij Die door mensen geoordeeld en veroordeeld werd, de Rechter zijn van mensen en engelen.

De komst van de Rechter

Jezus Christus, de Rechter, Die vanuit de hemel zal nederdalen in de lucht (l Thess. 4:16, 17) zal op de wolken des hemels komen met grote kracht en heerlijkheid (Matth. 24:30).
Zijn komst zal een geweldige verrassing zijn voor de wereld, die in diepe zorgeloosheid zal worden aangetroffen. De dwaze maagden zullen slapen en de wijze maagden zullen sluimeren. Er zal dan veel weelde en losbandigheid in de wereld zijn en maar weinig ingetogenheid en waakzaamheid. Er zal een grote overvloed van bedrijvigheid zijn, maar er zal een groot gebrek zijn aan geloof en heiligheid. "En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzo zal het ook zijn in de dagen van den

Zoon des mensen: zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag op welken Noach in de ark ging, en de zondvloed kwam en verdierf hen allen. Desgelijks ook gelijk het geschiedde in de dagen van Lot: zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden. Even alzo zal het zijn in den dag, op welken de Zoon des mensen geopenbaard zal worden" (Lukas 17:26-28, 30).

De komst van de Rechter zal sommigen verrassen op de markt, terwijl zij aan het kopen en verkopen zijn; anderen zullen aan tafel verrast worden, terwijl zij aan het eten en drinken zijn en pret maken; weer anderen, terwijl zij bezig zijn met hun nieuwe aanplantingen. Sommigen zullen erdoor verrast worden, terwijl zij nieuwe huizen aan het bouwen zijn; ja, de huwelijksdag van sommigen zal hun oordeelsdag zijn en die van de wereld. Maar de Rechter komt! De markten worden in de war gestuurd; de koper gooit weg wat hij heeft gekocht; de verkoper werpt zijn geld op de grond; zij die aan tafel zitten, staan op en met hun vrolijkheid is het in een ogenblik gedaan. Al is de boom net in de aarde gezet, toch kan de tuinman niet blijven om de aarde eromheen te werpen. De werklieden gooien hun gereedschap weg, wanneer het huis nog maar half afgebouwd is, en de eigenaar besteedt er geen aandacht meer aan. De bruidegom, de bruid en de gasten moeten het bruiloftsfeest verlaten en voor de rechterstoel verschijnen, want: "Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien" (Openbaring 1:7).

Hij zal op de luisterrijkste wijze komen, want "Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met de heilige engelen" (Mark. 8:38). Toen Hij in het vlees kwam om voor zondaars te sterven, legde Hij de klederen van Zijn heerlijkheid af. Hij werd versmaad en door de mensen verworpen, maar wanneer Hij wederkomt om de wereld te oordelen, dan zullen Zijn zichtbare heerlijkheid en majesteit zo verheven zijn, dat ze een eeuwige sluier zullen werpen over alle aardse heerlijkheid en Zijn grootste vijanden met vrees en ontzetting zullen vervullen. Nooit had een prins of een vorst in de wereld zulk een heerlijk gevolg als die waardoor deze Rechter vergezeld zal worden: al de heilige engelen zullen tot Zijn eer en om Hem te dienen, met Hem meekomen. Dan zal Hij Die naar het kruis geleid werd door een bende soldaten, luisterrijk geleid worden naar de plaats van het oordeel door (niet "een menigte des hemelsen heirlegers"), maar door het hele leger der engelen. "Al Zijn heilige engelen", zegt de tekst.

De partijen worden gedagvaard

Bij de komst van de Rechter worden de partijen gedagvaard door het geklank van de laatste bazuin, waarbij de doden worden opgewekt en de mensen die in leven zijn, worden veranderd, waar al over gesproken is (l Thess.4:16, 17).

O luide trompet, die onmiddellijk gehoord zal worden in alle hoeken van de aarde en van de zee! O wonderlijk geluid, dat niet alleen hen die in het stof slapen, in beroering zal brengen, maar hen ook doeltreffend zal wakker maken, zal wakker schudden uit hun slaap en opwekken uit de dood!

Als de trompetten nu zouden schallen, als er op de trommels geslagen zou worden, als woeste soldaten luid zouden schreeuwen en mannen zouden doden, als vrouwen en kinderen al gillend op de vlucht zouden slaan, als de gewonden zouden kermen en sterven, dan zouden degenen die in de graven waren, niet méér verstoord worden, dan wanneer er diepe vrede op de aarde heerste. Ja, als stormen de hoge eiken omver zouden werpen, als de zeeën zouden brullen en de schepen zouden verzwelgen, als de vreselijkste donderslagen langs de hemel zouden rollen, als de bliksemstralen overal zouden flitsen, als de aarde zou schokken, zou beven, zich zou openen en hele steden zou opslokken en tegelijkertijd hele menigten zou begraven, dan zouden de doden nog steeds een volmaakte rust genieten en vredig in het stof slapen, al zou hun eigen stof uit de plaats waar het lag, worden geworpen. Maar bij het geklank van deze bazuin zullen zij allen ontwaken. De morgen is gekomen, zij kunnen niet langer slapen; het is

tijd voor de doden om geoordeeld te worden. Zij moeten uit hun graven komen en voor de Rechter verschijnen.

De Rechter neemt plaats op de rechterstoel.
De Rechter zal op de rechterstoel plaatsnemen. "Hij zal zitten op den troon Zijner heerlijkheid." Eens stond Hij voor een rechterstoel op aarde en werd Hij als een kwaaddoener veroordeeld. Dan zal Hij op Zijn eigen rechterstoel zitten en de wereld oordelen. Eens hing Hij aan het kruis, overladen met schande. Dan zal Hij op een heerlijke troon zitten. Wat deze troon zal zijn, óf een heldere wolk, óf wat anders, daar zal ik niet achter trachten te komen. Onze ogen zullen ons uiteindelijk een antwoord op die vraag geven. Johannes "zag een groten witten troon" (Openbaring 20:11). "Zijn troon", zegt Daniël, "was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur" (Dan. 7:9). Wat het ook zal zijn, het zal ongetwijfeld een troon zijn die onuitsprekelijk heerlijk zal zijn. In vergelijking daarmee zal de heerlijkste troon op aarde slechts een zetel op een mesthoop zijn. Het gezicht van die troon zal even verrassend zijn voor koningen die in dit leven op een troon hebben gezeten, als voor bedelaars die op een mesthoop hebben gezeten. Het zal een troon zijn, bestemd voor waardigheid en heerlijkheid. Hij zal passen bij de hoedanigheid van Hem Die erop zal zitten. Nooit had een rechter zo'n troon, en nooit was er een troon waarop zo'n rechter zat. Ik laat de ontdekking van de kenmerken van de troon rusten tot die dag; het is voor ons van meer belang om nader te overwegen, wat voor een Rechter op die troon zal zitten. Dat is een zaak, waarin wij niet aan onzekere gissingen zijn overgelaten.

1. De Rechter op de troon zal een zichtbare Rechter zijn, zichtbaar voor onze lichamelijke ogen: "Alle oog zal Hem zien" (Openbaring 1:7). Toen God de wet op de berg Sinaï gaf, zagen de mensen "geen gelijkenis", maar hoorden zij alleen een stem. Wanneer Hij echter de wereld tot verantwoording roept om rekenschap te vragen, hoe zij Zijn wet hebben onderhouden, dan zullen wij, omdat de Mens Christus de Rechter is, onze Rechter met onze ogen aanschouwen. Wij zullen Hem zien, óf tot onze eeuwige vertroosting, óf tot onze eeuwige ontsteltenis, naar gelang de ontvangst die wij Hem nu bereiden. Hetzelfde lichaam dat buiten de muren van Jeruzalem werd gekruisigd tussen twee moordenaars, zal dan op de troon gezien worden, schitterend in heerlijkheid. Wij zien Hem nu zinnebeeldig in het sacrament van Zijn Heilig Avondmaal: de heiligen zien Hem door het oog des geloofs. Dan zullen allen Hem zien met de ogen die zij nu in hun hoofd hebben.

2. De Rechter zal een Rechter zijn Die alle gezag en macht bezit om ieder te vergelden naar zijn werk. Christus, als God, heeft gezag van Zichzelf, en als Middelaar heeft Hij rechterlijke macht en rechterlijk gezag, waarmee Zijn Vader Hem heeft bekleed overeenkomstig het verbond tussen de Vader en de Zoon voor de verlossing van zondaren. Zijn Goddelijke heerlijkheid zal een licht zijn, waarbij alle mensen duidelijk kunnen zien, om Zijn opdracht voor dit grote en eervolle werk te lezen. "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde" (Matth. 28:18). Hij heeft "de sleutels der hel en des doods" (Openbaring 1:18). Men kan tegen Zijn rechtbank niet in hoger beroep gaan: een vonnis dat daar eenmaal geveld is, moet eeuwig van kracht blijven, het kan niet herzien worden. Alle hogere beroepen zijn van een lager gerechtshof op een hoger gerechtshof, maar wanneer God een vonnis over een mens uitspreekt, waar kan hij dan een hoger gerechtshof vinden dat zijn rechtszaak in behandeling neemt? Dit oordeel is het oordeel van de Middelaar en het is daarom het laatste oordeel. Als de Voorbidder tegen ons is, wie kan er dan voor ons zijn? Als Christus ons veroordeelt, wie zal ons dan vrijspreken?

3. De Rechter zal een Rechter zijn van oneindige wijsheid. Zijn ogen zullen de ingewikkeldste gevallen doorzien en duidelijk onderscheiden. Zijn alwetendheid

maakt Hem geschikt om te oordelen over de verbor-genste gedachten, zowel over woorden als over daden. De scherpzinnigste zondaar zal niet in staat zijn Hem te slim af te zijn, en hij zal ook niet in staat zijn om door een listige handigheid zijn misdaad te verbloemen. Hij is de Doorzoeker der harten, voor Wie niets verborgen kan worden of te ingewikkeld kan zijn, maar "alle dingen zijn naakt en geopend voor Zijn ogen"(Hebr. 4:13).

4. De Rechter zal een volkomen rechtvaardige Rechter zijn: een Rechter Die volmaakt rechtschapen is. Hij is "de rechtvaardige Rechter" (2 Tim. 4:8), en Zijn troon is een "groten witten troon" (Openbaring 20:11), vanwaar geen vonnis zal uitgesproken worden, of het is het zuiverste en onberis-pelijkste vonnis. De inwoners van Thebe schilderden de rechter blind en zonder handen, want rechters horen mensen niet te ontzien, en zij behoren ook geen steekpenningen aan te nemen. De Areopagieten spraken recht in het donker om geen aandacht te besteden aan degenen die spraken, maar aan wat er gesproken werd.
   Bij de Rechter op deze troon zal er geen aanzien des persoons zijn: Hij zal de rijken niet aanzien, en ook de armen niet, maar in ieders zaak zal een rechtvaardig vonnis geveld worden.

Het verschijnen van de partijen.
De partijen zullen verschijnen. *Dit zijn mensen en duivelen.*

A. Hoewel de laatsten, de gevallen engelen, vanaf het eerste moment dat zij zondigden, onderworpen waren aan de toorn Gods, en "in de hel nedergeworpen werden", en hoewel zij, waar zij ook heengaan, de hel met zich meedragen, is het toch duidelijk dat zij "tot het oordeel bewaard worden" (2 Petrus 2:4), namelijk, "tot het oordeel des groten dags" (Jud.:6). En dan zullen zij plechtig en in het openbaar geoordeeld worden: Weet gij niet, dat wij de engelen oordelen zullen?" (1 Kor. 6:3).
Op die dag moeten zij verantwoording afleggen voor het bedrijven van de zonde en het verleiden tot de zonde, wat zij "van den beginne" hebben uitgevoerd. Dan zal menig kind van de hel, dat de satan aan de deur van de heiligen heeft gelegd, maar niet door hen als kind werd aangenomen, aan de deur van hun echte vader gelegd worden, dat is de duivel. Hij zal de gepaste beloning ontvangen voor al de schande die hij God heeft aangedaan, en voor al het kwaad dat hij de mensen heeft berokkend. Die boze geesten die nu "met ketenen gebonden zijn" (hoewel zij niet zo streng in voorarrest zijn, dat zij niet als briesende leeuwen om kunnen gaan, zoekende wie zij zouden mogen verslinden) zullen dan hun uiteindelijke vonnis ontvangen, en zij zullen opgesloten worden in hun hol, namelijk in de gevangenis van de hel, waar zij tot in alle eeuwigheid in uiterste en onuitsprekelijke pijniging in hechtenis gehouden zullen worden: "En de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar het beest en de valse profeet zijn; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid" (Openbaring 20:10). In het vooruitzicht daarop zeiden de duivelen tot Christus: "Zijt Gij hier gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?" (Matth. 8:29). Waar wij nu echter hoofdzakelijk acht op zullen slaan, is de toestand van de mens op die dag. Alle mensen moeten voor deze rechtbank verschijnen: allen, van elk geslacht, van iedere leeftijd, stand en rang, de groten en de kleinen, edelen en onedelen, niemand wordt uitgezonderd. Adam en Eva, met al hun zonen en dochters (iedereen die een levende ziel heeft gehad die verenigd was met een lichaam of een levende ziel zal hebben tot het einde der wereld) zullen deze grote vergadering vormen. Zelfs degenen die weigerden tot de troon der genade te komen, zullen gedwongen worden voor het gerecht te verschijnen, want men zal zich niet kunnen verbergen voor het alziend oog van de Rechter. Men zal voor Hem Die alomtegenwoordig is, niet weg kunnen vluchten: men kan Hem Die met almachtige kracht toegerust is, geen weerstand bieden. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus' (2 Kor. 5:10). "En vóór Hem zullen al de

volken vergaderd worden", zegt de tekst. Dit zal gedaan worden door de dienst van engelen. Door hen zullen de uitverkorenen bijeenvergaderd worden: "En alsdan zal Hij Zijn engelen uitzenden en zal Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden" (Mark. 13:27).

B. Zij zullen ook de verworpenen bijeenvergaderen: "Alzo zal het ook zijn in de voleinding dezer wereld. De Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk vergaderen al de ergernissen en degenen die de ongerechtigheid doen" (Matth. 13:40, 41). Uit alle hoeken van de wereld zullen de verworpenen daarvan bijeenvergaderd worden naar de plaats waar Hij Zijn troon zal zetten om te richten.

De scheiding tussen de rechtvaardigen en de godlozen.
Er zal een scheiding gemaakt worden tussen de rechtvaardigen en de godlozen. Het schone gezelschap van de uitverkoren schapen zal aan Christus' rechterhand gezet worden en de verworpen bokken zullen aan Zijn linkerhand gezet worden. Er bestaat geen noodzaak dat er met deze scheiding gewacht wordt totdat het gerechtelijk onderzoek voorbij is, aangezien de partijen uit hun graven opstaan met duidelijke, uitwendige onderscheidingstekens, zoals hiervoor al uitgelegd is. De scheiding schijnt verwezenlijkt te zijn door die dubbele bijeen-vergadering, die hiervoor al genoemd is: de ene van "de uitverkorenen" (Mark. 13:27), de andere van "degenen die de ongerechtigheid doen" (Matth. 13:41). De uitverkorenen die tezamen met hen opgenomen wordeninde wolken, ontmoeten de Heere in de lucht (l Thess. 4:17) en worden zo aan Zijn rechterhand gezet, en de verworpenen worden op de aarde achtergelaten (Matth. 24:40), aan de linkerhand van de Rechter. Hier zien wij nu een totale scheiding van twee partijen, die altijd tegenover elkaar stonden in hun principes, doeleinden en levenswijze, en van wie de een de ander tot een last was toen zij samen waren, waaronder de een zuchtte en de ander tekeerging. Nu zijn zij echter geheel van elkaar gescheiden om nooit meer bij elkaar te komen. Het ijzer en het leem (om een toespeling te maken op Daniël 2:41-43) die zich nooit met elkaar kunnen vermengen, zijn geheel gescheiden. De een wordt opgetrokken in de lucht ingevolge de aantrekkingskracht van "de steen die uit de berg werd afgehouwen", namelijk Jezus Christus, terwijl de ander op de aarde wordt achtergelaten om vertreden te worden. Laten wij nu eens naar de rechterhand kijken, waar wij een heerlijk gezelschap van heiligen zullen zien die blinken als even zoveel sterren in hun baan. Met een vrolijk gelaat aanschouwen zij Hem Die op de troon zit. Hier zien wij twee wonderbaarlijke verschijningen, die de wereld niet gewoon was te zien.

1. Een grote vergadering van heiligen onder wie zich niet één huichelaar bevindt. Er bevond zich een bloeddorstige Kaïn in het gezin van Adam, een vervloekte Cham in het gezin van Noach, toen zij in de ark waren. In het eigen gezin van Christus bevond zich een verraderlijke Judas, maar in dat gezelschap zullen zich alleen verzegelden bevinden, leden van Christus, die allen één Vader hebben. En dit is een gezicht dat voor die dag bewaard wordt.
2. Al de Godzaligen bevinden zich aan één zijde. Zelden of nooit vertonen de heiligen op aarde zo'n eensgezindheid; altijd zijn er wel enige valse snaren onder hen. Het is niet te verwachten dat mensen die slechts ten dele zien, het eens zullen zijn over elke stap die zij moeten gaan, al gaan zij allen naar dezelfde stad. Nee, daar hoeven wij in deze staat van onvolmaaktheid niet naar te zoeken. Maar op die dag zullen Paulus en Barnabas elkaar in vrede en eensgezindheid ontmoeten, al was eens "de verbittering zo scherp tussen hen, dat de één van de ander scheidde" (Hand 15:39; Eng. vert.).

Er zal geen verdeeldheid meer zijn, geen apart staan, onder degenen die tot Christus behoren. Al de Godzaligen van de verschillende partijen zullen zich dan aan één zijde

bevinden, wat hun verschillen ook waren in ondergeschikte dingen toen zij in de wereld waren, aangezien zij zelfs toen elkaar toch ontmoetten en zich toch allen verenigden in één Heere Jezus Christus door een waar en levendig geloof en in de ene weg van heiligheid of praktikale Godzaligheid. En de slechte huichelaars van welke partij ook, zullen "weggedaan worden met de werkers der ongerechtigheid."
Kijk eens naar de linkerhand, daar zult u de vervloekte bokken (al de godlozen vanaf Kaïn tot de laatste goddeloze die er op de wereld zal zijn) bij elkaar gebracht zien in één zeer ellendige vergadering. Er zijn nu vele samenkomsten van de godlozen: dan zal er slechts één zijn. Zij zullen daar echter allemaal aanwezig zijn. Zij zijn daar ter slachting bijeengebracht als één kudde, die schreeuwt en brult, huilt en jammert vanwege de ellende die gekomen is en die over hen zal komen. (En denk erom, dat u niet zomaar alleen een toeschouwer zult zijn om te kijken naar een van deze twee zo verschillende gezelschappen, maar u moet zelf in één van de twee plaatsnemen en u zult deelgenoot zijn van het gezelschap, aan welke kant het ook staat).
Zij die nu geen gezelschap zozeer verafschuwen als dat van de heiligen, zouden blij zijn als zij zouden worden toegestaan zich onder hen te mogen begeven, al was het maar om tussen hun voeten te liggen. Dan zal er echter niet één onkruidplantje onder de tarwe gevonden worden: "Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren." Vele mensen die nu een belangrijke en vooraanstaande plaats in deze wereld innemen, zullen op die dag aan de linkerhand staan. Velen die zich graag aansluiten bij hen die "beter" zijn dan zij - zij het ook dat "de rechtvaardige voortreffelijker is dan zijn naaste" - zullen als zeer verachtelijke, ellendige schepsels aan de linkerhand gezet worden.
O, hoe vreselijk zal deze scheiding zijn voor de godlozen! Hoe ontzettend zal dit bijeenbrengen van hen tot één gezelschap zijn! Wat zij nu niet willen geloven, zullen zij dan zien, namelijk, dat slechts "weinigen zalig zullen worden." Zij vinden het nu genoeg om gelijk te zijn aan hun naaste en kunnen met een gerust hart de menigte volgen, maar de menigte aan de linkerhand zal hen geen troost verschaffen. Hoe pijnlijk zal het zijn voor de goddeloze naamchristen om te zien dat hij aan dezelfde hand gezet is als de mohammedanen en de heidenen! Hoe bitter zal het mensen vallen om zichzelf als goddeloze protestanten bij roomsen die beelden aanbidden, te zien staan. Hoe bitter zal het zijn om als biddende mensen te staan bij hun goddeloze buren die de spot dreven met godsdienstoefeningen. Hoe bitter zal het zijn om als vormelijk belijders, vreemdelingen van de nieuwe geboorte en van de kracht der Godzaligheid, te staan bij vervolgers!
Nu zijn er vele gezelschappen in de wereld die tegenover elkaar staan, maar dan zullen al de godlozen één gezelschap vormen. En hoe vreselijk zullen daar de aangezichten van hen die metgezellen in het zondigen waren, de een voor de ander zijn! Welke droevige jammerklachten zullen er te horen zijn, wanneer de hoereerder en zijn hoer elkaar ontmoeten; wanneer de dronkaards die menige jolige dag samen hebben doorgebracht, elkaar daar aan zullen zien; wanneer de man en de vrouw, de ouders en de kinderen, de bazen en de knechten, en buren, die valstrikken en struikelblokken voor elkaar zijn geweest, elkaar weer in dat ellendige gezelschap zullen aantreffen! Dan zullen zij elkaar verwensen in plaats van elkaar te begroeten. Dan zullen zij zichzelf verscheuren en tegen elkaar tekeergaan, in plaats van de gebruikelijke omhelzingen.

Het gerechtelijk onderzoek van de partijen.
De partijen zullen gerechtelijk onderzocht worden. Het verhoor kan niet moeilijk zijn, als men in aanmerking neem t dat de Rechter alwetend is en dat er niets voor Hem verborgen kan worden. Maar om Zijn rechtvaardig oordeel aan allen duidelijk te maken, zal Hij "hetgeen in de duisternis verborgen is" op de klaarste wijze aan het licht brengen bij dat verhoor (1 Kor. 4:5).

1. *De mensen zullen ten eerste onderzocht worden wat betreft hun werken, want "God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed of hetzij*

kwaad" (Prediker 12:14). De Rechter zal de levenswandel van ieder mens onderzoeken en Hij zal zijn daden die hij in het lichaam gedaan heeft, met al de omstandigheden daarvan, in een juist licht plaatsen. Dan zullen vele handelingen die door mensen als goed en rechtvaardig werden geprezen en werden toegejuicht, slecht en afschuwelijk blijken te zijn geweest in het oog van God, en vele werken die nu door de wereld veroordeeld worden, zullen door de grote Rechter als goed en rechtvaardig goedgekeurd en geprezen worden. Geheime dingen zullen aan het licht gebracht worden en wat er verborgen was voor het oog van de wereld, zal opengelegd worden. Goddeloosheid die in haar schuilplaats gebleven is ondanks alle menselijke speurwerk, zal dan aan het licht gebracht worden tot eer van God en tot ontsteltenis van onboetvaardige zondaars, die haar verborgen.
De wereld schijnt nu zeer walgelijk te zijn in de ogen van hen die geoefend zijn in de Godzaligheid, maar ze zal dan duizendmaal walgelijker blijken te zijn, wanneer datgene wat heimelijk van hen geschied is, openbaar komt. Aan elke goede daad zal dan gedacht worden en de verborgen godsdienst en goede werken die nu door de heiligen zeer ijverig verborgen worden voor de ogen van de mensen, zullen dan niet meer verborgen blijven, want, al is het dat de Heere niet wil toestaan, dat "elkeen van de menigte der mensen zijn weldadigheid uitroept", toch zal Hij dat Zelf te zijner tijd doen.

2. *In de tweede plaats zullen hun woorden geoordeeld worden: "Want uit uw woorden zult gij gerechtvaardigd worden, en uit uw woorden zult gij veroordeeld worden"* (Matth. 12:37). Geen woord dat voor God en Zijn zaak in de wereld gesproken wordt uit liefde tot Hem, zal vergeten worden. Ze worden alle in gedachtenis gehouden en ze zullen openbaar gemaakt worden als bewijzen van geloof in Christus en van een aandeel in Christus: "Alsdan spreken, die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven" (Mal. 3:16). En vers 17: "En zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage, dien Ik maken zal, Mij een eigendom zijn." En de tong die zomaar wat zei zonder erbij na te denken, zal haar zonden voor God erkennen, en de spreker zal dan ontdekken dat er aandacht geschonken is aan al wat hij zomaar gezegd heeft en dat ieder woord opgetekend is, dat aan zijn ongeheiligde lippen is ontvallen. "Ik zeg u, dat van elk ijdel woord, hetwelk de mensen zullen gesproken hebben, zij van hetzelve zullen rekenschap geven in den dag des oordeels" (Matth. 12:36). En indien zij rekenschap zullen geven van ijdele woorden, dat wil zeggen van woorden die niet gesproken zijn met een goed oogmerk, en ook niet gesproken zijn tot Gods eer, of tot nut van zijn naaste, hoe veel te meer zullen dan goddeloze woorden van de mensen, hun zondige eden, vloeken, leugens, vuil gepraat en bittere woorden, op die dag opnieuw opgesomd worden? De "tongen" van velen zullen dan "aanstoten tegen zichzelven" en zullen hen vernietigen.

3. *In de derde plaats zullen de gedachten van de mensen in het gericht gebracht worden: de Rechter zal de raadslagen der harten openbaren* (1 Kor. 4:5). Gedachten ontsnappen aan het oordeel van de mensen, maar niet aan het oordeel van God Die het hart doorzoekt en Die de gedachten van de mens kent zonder dat Hij daarbij door aanwijzingen geholpen wordt om die te onderscheiden. De geheime beweegredenen van de handelingen van de mens zullen dan aan het licht gebracht worden, en de zonden die nooit verder kwamen dan het hart, zullen dan geopenbaard worden. O, welk een beeld zal de verdorven natuur van de mens vertonen, wanneer zijn binnenste grondig doorzocht wordt en al zijn overpeinsde onkuisheden tentoongesteld worden! De verrotting die aanwezig is in menig witgepleisterd graf, de overpeinsde vuilheid en dartelheid, moord en boosaardigheid, die zich nu verschuilen in het hart van de mens, als in "ingebeelde binnenkameren", zullen dan aan het licht gebracht worden en wat goed was in het hart van wie dan ook, zal niet meer verborgen blijven. Als het in het

hart was "om den Heere een huis te bouwen", dan zullen zij horen, dat "zij wel gedaan hebben, dat het in hun hart geweest is."

Dit gerechtelijk onderzoek zal rechtvaardig en onpartijdig zijn, nauwgezet en grondig, helder en duidelijk.

De Rechter is de rechtvaardige Rechter en Hij zal iedereen recht doen. Hij heeft een juiste weegschaal voor goede en kwade daden, en voor eerlijke en valse harten. De vijgenbladbedekking van geveinsdheid zal dan weggeblazen worden, en de naaktheid van de geveinsde zal te voorschijn komen, zoals dat het geval was toen de Heere kwam om Adam en Eva te oordelen "in de koelte (of, zoals de betekenis is van het woord, "in de wind") des daags" (Gen. 3:8; Eng. vert.). "En hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur (dat dingen op uitstekende wijze beproeft) beproeven" (1 Kor. 3:13). Het oordeel van de mens is dikwijls ingewikkeld en verward, maar hier zal het gehele rechtsgeding helder en duidelijk zijn, alsof het met een zonnestraal geschreven werd. Het zal heel helder zijn voor de Rechter, voor Wie geen geval ingewikkeld kan zijn, en het zal heel helder zijn voor de partijen die "overtuigd" zullen worden (Jud.:15; Eng. vert.)- En de menigten aan beide zijden zullen zien dat de Rechter ondubbelzinnig is, wanneer Hij rechtspreekt, want dan zullen "de hemelen Zijn gerechtigheid verkondigen" ten aanhore van heel de wereld en zo zal ze algemeen bekend worden (Psalm 50:6).

Op deze gronden is het dat dit verhoor in de Schrift beschreven wordt onder het beeld van "het openen van de boeken". Van de mensen wordt gezegd dat zij geoordeeld worden "uit hetgeen in de boeken geschreven was"(Openbaring 20:12).

Het is niet nodig dat er voor de Rechter van de wereld Die onfeilbaar alle dingen weet, boeken gelegd worden om vergissingen te voorkomen op enig punt van de wet of de feiten. De uitdrukking wijst er echter op dat Zijn handelwijze stap voor stap, zeer precies, nauwgezet en rechtvaardig is, en dat ze op goede gronden berust.

De boeken die geopend zullen worden.

Nu zijn er vier boeken die op die dag geopend zullen worden.

1. *Gods gedenkboek of het boek van Zijn alwetendheid* (Mal. 3:16). Dit is een nauwkeurig verslag van de staat, de gedachten, woorden en daden, goed of kwaad, van ieder mens. Het is als het ware een dagboek waarin de Heere alles optekent wat er in het hart en het leven van de mens omgaat en wat er over zijn lippen komt. Het bevat de gebeurtenissen van iedere dag dat men leeft.

In dat gedenkboek staan al de zonden en goede werken van de mensen vermeld, of ze nu in het verborgen of in het openbaar zijn geschied, met al de omstandigheden ervan. Hierin staan al hun voorrechten en weldaden, zowel tijdelijke als geestelijke, die hun dikwijls geschonken zijn, opgetekend. Hierin staan de waarschuwingen, de berispingen en bestraffingen die door leraars, buren, bezoekingen en door de eigen consciëntie van de mens zijn gegeven, en dat alles in de juiste volgorde. Dit boek zal met betrekking tot de godlozen alleen dienstdoen als een aanklacht, maar het zal met betrekking tot de Godzaligen voor een ander doel gebruikt worden, namelijk als een gedachtenis van het goede dat zij gedaan hebben.

De opening van het boek houdt in dat de Rechter aan het licht brengt wat erin geschreven staat. Bij het verhoor worden als het ware respectievelijk de aanklacht en de gedachtenis voorgelezen.

2. *Het boek van de consciëntie zal geopend worden en het zal dienstdoen als wel duizend getuigen om de feiten te bewijzen.* "Als die betonen het werk der wet geschreven in hun harten, hun consciëntie medegetuigende" (Rom. 2:15). De consciëntie is een zedenmeester die ieder mens vergezelt, waarheen hij ook gaat. Ze brengt een verslag uit van zijn daden die hij in het lichaam gedaan heeft, en ze tekent ze als het ware op in een boek. Als dat boek wordt geopend zal het blijken een kopie te zijn van het eerstgenoemde boek, in zoverre het betrekking heeft op iemands eigen

staat en geval. Er staat veel in geschreven dat nu niet gelezen kan worden, omdat het schrift van de consciëntie in vele gevallen lijkt op het schrift dat geschreven is met het sap van een citroen en dat pas gelezen kan worden als men het voor het vuur houdt. Dan zullen de mensen het echter duidelijk en goed waarneembaar kunnen lezen. Het vuur dat het werk van ieder mens zal beproeven, zal het boek van de consciëntie op elk punt leesbaar maken. Hoewel het boek nu verzegeld is, omdat de consciëntie blind, stom en doof is, zullen de zegels dan verbroken worden en het boek zal geopend worden.
Dan zal er geen zwakke of verkeerd ingelichte consciëntie meer zijn onder hen die aan Zijn rechterhand staan, of onder hen die aan Zijn linkerhand staan. Er zal geen zwijgende consciëntie meer zijn en nog veel minder een toegescbroeide consciëntie onder heel dat goddeloze gezelschap, maar hun consciënties zullen op die dag zeer scherp van gezicht en zeer levendig zijn. Niemand zal dan het goede kwaad noemen, of het kwade goed. Onwetendheid van wat zonde is, en welke dingen zondig zijn, zal dan onder hen niet te vinden zijn. De spitsvondige redeneringen van de mensen ten gunste van hun zinnelijke lusten, zullen dan voor eeuwig door hun eigen consciëntie gestopt worden. Niemand zal dan het voorrecht hebben, als ik zo mag spreken, dat hij onder het zachte kleed van zelfbedrog ligt. Zij zullen allen "door hun consciëntie overtuigd zijn." Of zij dat nu willen of niet, zij zullen dit boek toch aanschouwen, zij zullen het lezen en zij zullen verbijsterd en "verbaasd staan", omdat zij weten dat hun niets bij vergissing ten laste wordt gelegd, aangezien dit een boek is dat zij altijd zelf in bewaring hebben gehad.
Op deze manier zal de Rechter ieder mens zichzelf laten zien in de spiegel van zijn eigen consciëntie, wat het werk zeer zal bespoedigen.

3. *Het boek van de wet zal geopend worden.* Dit boek is de norm en de regel, waardoor wij weten wat goed is en wat kwaad is, en ook welk vonnis dienovereenkomstig geveld zal worden over hen die onder de wet verkeren.
Wat betreft de inleiding van dit boek, komt het statutaire gedeelte dat aantoont wat zonde is en wat plicht is, overeen met de inleiding van het boek van de consciëntie. De consciëntie wordt immers door de soevereine Wetgever geplaatst in het hart van ieder mens om daar dienst te doen als zijn persoonlijke leermeester om hem de wet te tonen; en om dienst te doen als zijn persoonlijke leidsman om die wet in praktijk te brengen. Op die dag zal ze volmaakt geschikt zijn voor haar taak, zodat de consciëntie die nu het domst is, de mens dan zeer nauwkeurig, maar verschrikkelijk, les zal geven in de wet.
Maar waar hoofdzakelijk op gewezen schijnt te worden als dit boek wordt geopend, is de opening van dat deel ervan dat het 'loon' bepaalt van het werk van de mensen. Nu belooft de wet het leven op volmaakte gehoorzaamheid, maar noch aan de rechterhand, noch aan de linkerhand kan er iemand gevonden worden die zich dat durft aan te matigen, wanneer het boek van de consciëntie eenmaal geopend is. Ze bedreigt de dood op ongehoorzaamheid en ze zal die ook werkelijk brengen over allen die onder haar heerschappij vallen.
En dit deel van het boek van de wet dat het loon bepaalt van het werk van de mensen, wordt alleen geopend om aan te tonen wat het deel van de godlozen zal zijn, zodat zij daarin hun vonnis kunnen lezen, voordat het uitgesproken wordt. Het wordt echter niet geopend om de heiligen daaruit te vonnissen, want uit dit boek kan nooit een vonnis gehaald worden dat een zondaar vrijspreekt.
De wet belooft het leven, niet in de hoedanigheid van een regel hoe men handelen moet, maar als een werkverbond. Daarom zou de onschuldige mens het leven in ruil voor zijn gehoorzaamheid niet hebben kunnen opeisen, totdat de wet herleid werd tot een vorm van een verbond, zoals hiervoor al aangetoond is. Maar de heiligen die in dit leven onder een nieuw verbond gebracht werden, namelijk het verbond der genade, waren "der wet" als werkverbond "gedood", en de wet was dood voor hen. Omdat zij nu vanwege de wet geen enkele vrees voor de dood behoeven te hebben, kunnen zij er

ook geen hoop op het leven uit halen, aangezien zij niet "onder de wet zijn, maar onder de genade" (Rom. 6:14). Voor het vonnis wordt echter een ander boek geopend, waarover hierna gesproken zal worden.
Zo wordt het boek van de wet geopend ten behoeve van het vonnis tegen al diegenen die zich aan de linkerhand bevinden. Door het boek van de wet zullen zij de rechtvaardigheid van het vonnis tegen hen duidelijk inzien en ook hoe de Rechter daarin te werk gaat volgens de wet. Niettemin zal er dit verschil zijn, namelijk, dat zij die alleen de wet der natuur hadden en niet onder enige bijzondere openbaring leefden, geoordeeld zullen worden volgens de wet der natuur die zij in hun hart hadden. Deze wet verklaart, "dat degenen, die zulke dingen doen (terwijl zij zullen bekennen er schuldig aan te zijn), des doods waardig zijn" (Rom. 1:32). Maar zij die de geschreven wet hadden, tot wie het Woord van God kwam, zoals het verkondigd is in de zichtbare kerk, zullen geoordeeld worden door die geschreven wet. Zo zegt de apostel: "Want zovelen als er zonder (de geschreven) wet gezondigd hebben, zullen ook zonder (de geschreven) wet verloren gaan; en zovelen als er onder de (geschreven) wet gezondigd hebben, zullen door de (geschreven) wet geoordeeld worden" (Rom. 2:12).

4. *"En een ander boek werd geopend, dat des levens is"* (Openbaring 20:12). In dit boek zijn de namen van de uitverkorenen geschreven, zoals Christus tot Zijn discipelen zei: "Uw namen zijn geschreven in de hemelen" (Lukas 10:20).
Dit boek bevat Gods genadig en onveranderlijk voornemen om al de uitverkorenen tot het eeuwige leven te brengen. Om dit voornemen te bewerkstelligen worden zij vrijgekocht door het bloed van Zijn Zoon. Zij worden krachtdadig geroepen, gerechtvaardigd, aangenomen tot kinderen, geheiligd en door Hem op de laatste dag zonder zonde opgewekt. Het boek is nu gelegd in de handen van de Middelaar, als het boek van "het recht des Koninkrijks". Omdat Hij het werk dat de Vader Hem te doen gaf, heeft voltooid, zal Hij op de grote dag het boek tevoorschijn halen en het openen, en Hij zal de personen die daarin genoemd worden, "onstraffelijk stellen voor Zijn heerlijkheid in vreugde" (Jud.:24), "zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks" (H. 5:27).
Geen van allen, die in het boek genoemd worden, zullen gemist worden. Het zal blijken dat zij voldoen aan de voorschriften van het boek, en dat zij vrijgekocht, geroepen, gerechtvaardigd, geheiligd en zonder vlek opgewekt zijn. Wat blijft er dan over dan dat zij volgens datzelfde boek, het grote doel verkrijgen, namelijk het eeuwige leven? Dit kan worden opgemaakt uit die dierbare belofte uit Openbaring 3:5: "Die overwint, die zal bekleed worden met witte klederen (omdat hij in heerlijkheid wordt opgewekt); en Ik zal zijn naam geenszins uitdoen uit het boek des levens, en Ik zal zijn naam belijden (zijn naam zal als het ware hardop voorgelezen worden te midden van de overigen van Gods uitverkorenen) voor Mijn Vader en voor Zijn engelen."
Hier hebt u nu de grond van de vrijspraak van de heiligen, de grond van het gezegende vonnis dat zij zullen ontvangen. Als het boek des levens is geopend, zal het aan allen bekend zijn wie uitverkoren zijn en wie niet.
Tot zover over het gerechtelijk onderzoek van de partijen.

Het vonnis dat over de heiligen uitgesproken zal worden.
Dan zal de Rechter het gezegende vonnis over de heiligen uitspreken: *"Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld"* (Matth. 25:34).
Het is zeer waarschijnlijk dat de mens Christus het uit zal spreken met een hoorbare stem, die niet alleen de heiligen, maar ook al de godlozen zullen horen en verstaan.

Wie kan zich een denkbeeld vormen van de onuitsprekelijke vreugde, waarmee deze gelukkigen deze woorden zullen horen? Wie kan zich de volheid van vreugde voorstellen, die in hun hart uitgestort zal worden wanneer deze woorden hun oren bereiken? En wie kan bevatten hoeveel helse angst bij deze woorden uit de hemel zal losbreken in het hart van heel die goddeloze menigte? Het is zeker dat dit vonnis uitgesproken zal worden voordat het vonnis van de verdoemenis wordt uitgesproken, Mattheüs 25:34: "Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden", enz. En vers 41: "Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linkerhand zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten", enz.
Deze volgorde is niet nodig om ervoor te zorgen dat de heiligen zonder vrees of angst het andere vonnis over de verworpenen zullen aanhoren. Zij die in heerlijkheid zijn opgewekt en opgetrokken zijn om de Heere te ontmoeten in de lucht om zonder vlek voorgesteld te worden, en wier zielen (voor het grootste deel ervan) daarvoor al zo lang in de hemel zijn geweest, zullen niet in staat zijn om met enige vrees van die aard bezet te zijn. Zij zullen echter hierdoor ordelijk binnengebracht worden om als helpers van Christus deel te nemen aan het uitspreken van het vonnis over de verworpenen, wier foltering daardoor verergerd zal worden. Het zal een hel voor hen zijn om uit de hel gehouden te worden tot zij de deuren van de hemel zien opengaan om de heiligen te ontvangen die eens in dezelfde wereld met hen woonden en misschien in hetzelfde land, in dezelfde kerkelijke gemeente, of in de dezelfde stad en die eens onder dezelfde evangeliebediening zaten als zijzelf. Zo zullen zij de hemel van verre aanschouwen, zodat de hel des te heter voor hen wordt. Het zal met hen zijn als met die ongelovige hoofdman, van wie wij lezen in 2 Koningen 7:19, 20. Zij zullen de overvloed met hun ogen zien, doch zullen daarvan niet eten. Ieder woord van het gezegende vonnis zal als een vergiftigde pijl zijn die in hun hart geschoten wordt, omdat zij beseffen wat zij verloren hebben en hieruit opmaken wat hen te wachten staat.

Dit vonnis wordt over de heiligen uitgesproken *"naar hun werken"* (Openbaring 20:12), maar niet voor hun werken, en ook niet vanwege hun geloof, alsof het eeuwige leven een verdienste van hen zou zijn. Het vonnis zelf werpt deze ijdele inbeelding omver. Het Koninkrijk waarheen zij geroepen worden, was *"hun bereid van de grondlegging der wereld."* Het werd niet aan hen die slechts "van gisteren" waren, overgelaten om dat zelf te verdienen. Zij beërven het als zonen, en zij verwerven het niet voor zichzelf, zoals knechten het loon voor hun werk verkrijgen. Zij werden gekocht met het bloed van Christus en bekleed met Zijn vlekkeloze gerechtigheid, wat de eigenlijke oorzaak is van hun vonnis. Zij werden ook bekwaam gemaakt voor de hemel door de heiligmaking van Zijn Geest en vandaar is het "naar hun werken", zodat de godlozen nu zullen zien dat de Rechter van de levenden en de doden goed doet aan hen, die goed waren. Daarom wordt er aan het vonnis toegevoegd: Want Ik ben hongerig geweest en Gij hebt Mij te eten gegeven", enzovoort (Matth. 25:35, 36).
Dit toont niet de grond aan van hun recht op de hemel, maar het bewijs van hun recht op de hemel, zoals een rechter zou zeggen dat hij een mens die vervolgd wordt voor schuld, vrijspreekt, omdat de getuigen verklaren dat deze al betaald is. Zo zegt de apostel: "Maar in het meerderdeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ternedergeslagen" (1 Kor. 10:5). Dat zij ternedergeslagen werden in de woestijn was niet de grond van Gods ongenoegen over hen, maar het was een bewijs ervan. En zo leert onze Heere ons het noodzakelijk verband tussen de heerlijkheid en de goede werken, namelijk werken die in evangelische zin goed zijn. Dat zijn werken die betrekking hebben op Jezus Christus, en die gedaan worden uit het geloof in Hem, en uit liefde tot Hem. Zonder deze werken zullen zij in die dag niet geacht worden. En de heiligen zullen in zoverre geoordeeld worden naar zulke werken

dat de trappen der heerlijkheid onder hen overeenkomstig deze werken zullen zijn! Het is immers een eeuwige waarheid dat "die spaarzamelijk zaait, ook spaarzamelijk zal maaien" (2 Kor. 9:6).
Zo zullen de goede werken van de Godzaligen een heerlijk, maar een gratis, loon ontvangen. Het zal een loon uit genade zijn, geen loon dat men hen verschuldigd is. Het zal hen met verwondering vervullen over de rijkdom van vrije genade. Zij zullen zich erover verwonderen dat de Heere Zich verwaardigt enige aandacht, vooral zulk een openbare aandacht, te schenken aan hun armzalige, waardeloze werken. Dit schijnt de strekking te zijn van wat zij, zoals vermeld wordt, antwoorden, "zeggende: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien", enzovoort (Matth. 25: 37-39). En mogen zij zich niet terecht verwonderen, dat zij zich geplaatst zien aan het avondmaal van de bruiloft des Lams als gevolg van een middag- of avondmaal, wat eten of drinken (wat zij ook hadden) dat zij aan een hongerig of dorstig lid van Christus om Zijnentwil gaven? O, welk een overvloedige oogst die volgt op het zaad van goede werken! Rivieren van genietingen die ontspringen uit (misschien) één beker koud water, die gegeven is aan een discipel uit naam van een discipel! Eeuwige woningen der heerlijkheid die voortkomen uit het geven van onderdak gedurende één nacht aan een heilige die een vreemdeling was! Eeuwige klederen der heerlijkheid die gegeven worden in ruil voor een nieuwe mantel, of (misschien) een oude die geschonken werd aan de een of andere heilige die het ontbrak aan de nodige kleding! Een bezoek aan een zieke heilige dat vergolden wordt door Christus Zelf, Die komt in de heerlijkheid Zijns Vaders met Zijn heilige engelen! Een bezoek dat gebracht werd aan een arme gevangene voor de zaak van Christus, dat vergoed wordt met een bezoek van de Rechter van allen Die de bezoeker met Zich meeneemt naar het hemelse paleis, om daar voor eeuwig bij Hem te blijven! Deze dingen zullen de stof zijn van eeuwigdurende verwondering, en ze zouden allen moeten opwekken om op tijd overvloedig te zaaien, terwijl de zaaitijd van goede werken nog voortduurt. Maar het is het stempel van Christus op goede werken, dat ze waardevol maakt in het oog van een genadig God, wat de strekking schijnt te zijn van het antwoord van onze Heere: "Voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan" (Matth. 25:40).

De heiligen zullen de wereld oordelen.
Nu de heiligen hun eigen vonnis ontvangen hebben, zullen zij de wereld oordelen (1 Kor. 6:2). Dit werd niet vervuld toen de keizer christen werd en de christenen tot rechters werden benoemd. Nee, de psalmist zegt ons: "Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn" (Psalm 149:9). En de apostel voegt er in de hiervoor aangehaalde tekst aan toe: "En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zij t gij onwaardig de minste gerechtszaken?" En vers 3: Weet gij niet, dat wij de engelen oordelen zullen?" Omdat zij geroepen worden, komen zij om hun Koninkrijk te ontvangen in het gezicht van engelen en mensen. Zij gaan als het ware van de rechtbank naar de troon: "Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon" (Openbaring 3:21).
Zij zullen niet alleen de wereld oordelen in Christus hun Hoofd door middel van gemeenschap met Hem, of door hun werken vergeleken met die van de godlozen, of door middel van hun getuigenis tegen hen, maar zij zullen ook helpers zijn van Jezus Christus de Rechter, en hun stem uitbrengen tegen hen en instemmen met het vonnis, omdat het rechtvaardig is. Zij zullen "amen" zeggen op het vonnis dat tegen de godlozen wordt uitgesproken, zoals er door de heiligen bij het oordeel over de grote hoer gezegd wordt: "Halleluja!... Want Zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig" (Openbaring 19:1, 2).
Zo "zullen de oprechten over hen heersen in dien morgenstond" van de opstanding (Psalm 49:15). Dan en niet eerder zal dat wat u kunt lezen in Psalm 149:6-9 ten volle vervuld zijn: "De verheffingen Godes zullen in hun keel zijn; en een tweesnijdend zwaard in hun hand; om wraak te doen over de heidenen, en bestraffingen over de

volken;... Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn." O! Welk een vreemde ommekeer van zaken zal hier blijken! Welk een verbazingwekkend gezicht zal het zijn om goddeloze geestelijken en staatslieden als misdadigers te zien staan voor de heiligen die vroeger door hen veroordeeld werden als ketters, rebellen en verraders! Om mensen van grote rijkdom en macht met een bleek gezicht te zien staan voor hen die zij onderdrukten! Om de spotter bevend te zien staan voor hen die hij bespotte! Om de wereldwijze man te zien staan voor hen die hij als dwazen beschouwde! Dan zullen de verachte aangezichten van de heiligen schrikaanjagende gezichten zijn voor de godlozen en zij die eertijds "een snarenspel waren dergenen die sterken drank dronken", zullen dan een schrik voor hen zijn. Alle onrecht moet tenslotte recht gezet worden, en iedereen moet op zijn plaats gezet worden waar hij hoort.

Het oordeel en de uitvoering van het vonnis over de godlozen.

De Rechter zal het oordeel van de verdoemenis uitspreken over heel de goddeloze menigte. "Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linkerhand zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is" (Matth. 25:41). Verschrikkelijk oordeel! En dat wel uit dezelfde mond waaruit het vonnis van de vrijspraak werd gehoord. Het vormde een verzwaring van de ellende van de Joden toen hun stad werd verwoest, dat zij ten onder werden gebracht door iemand die als de lieveling van de wereld werd beschouwd. O! Welk een verzwaring van de ellende van de godlozen zal het zijn, dat Christus ook dat vonnis zal uitspreken! Om de vloek ie horen van de berg Sion, kan niet anders dan verschrikkelijk zijn. Om voor eeuwig veroordeeld te worden door Hem Die kwam om zondaars te redden, moet wel een dubbel oordeel zijn. Maar zo zal het zijn. Het Lam Gods zal tegen hen brullen als een leeuw. Hij zal hen in de ban doen en hen voor eeuwig door een vonnis van de troon uit Zijn tegenwoordigheid verjagen, en Hij zal zeggen: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten." Hij zal hen veroordelen tot het eeuwige vuur en zij zullen voor eeuwig moeten verkeren in het gezelschap van de duivelen. En ook dit vonnis, zo veronderstellen wij, zal met een hoorbare stem door de Mens Christus worden uitgesproken. En al de heiligen zullen zeggen: "Halleluja, waarachtig en rechtvaardig zijn Zijn oordelen."

Niemand was zo medelijdend als de heiligen, toen zij op aarde waren gedurende de tijd van Gods lankmoedigheid. Maar nu die tijd ten einde is, wordt hun medelijden voor de godlozen opgeslokt door de vreugde over de heerlijkheid van de Middelaar en over het rechtvaardig vonnis dat Hij ten uitvoer brengt, waardoor "Zijn vijanden worden gesteld tot een voetbank Zijner voeten." Hoewel de rechtvaardige soms op verborgen plaatsen weende om hun trots, en omdat zij niet wilden horen, toch zal hij dan "zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des godlozen" (Psalm 58:11). Er zal hun dan geen medelijden getoond worden door de allernauwste familiebetrekkingen. De Godzalige vrouw zal de rechtvaardigheid van de Rechter goedkeuren in het veroordelen van haar goddeloze man. De Godzalige man zal "amen" zeggen op de verdoemenis van haar die in zijn schoot lag. De Godzalige ouders zullen "halleluja" zeggen als het vonnis wordt uitgesproken over hun goddeloos kind, en het Godzalige kind zal de veroordeling goedkeuren van zijn vader, die hem gewon en van zijn moeder, die hem baarde. Het vonnis is rechtvaardig: zij worden geoordeeld "naar hun werken" (Openbaring 20:12).

Er wordt hun geen onrecht aangedaan, "want Ik ben hongerig geweest", zegt de Heere, "en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij niet te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt en gij hebt Mij niet gekleed; krank en in de gevangenis en gij hebt Mij niet bezocht" (Matth. 25:42 en 43). Dit zijn niet alleen bewijzen van hun goddeloze en vervloekte staat, maar de zeer wezenlijke redenen en gronden van hun veroordeling, want hoewel goede werken de zaligheid niet verdienen, verdienen boze werken toch de verdoemenis. Hier worden slechts zonden van één soort genoemd, namelijk zonden van nalatigheid. Het is niet zo dat alleen deze zonden zullen geopenbaard worden,

want het openen van de boeken zal alle zonden blootleggen, maar zij worden genoemd, omdat deze zonden, al zouden er niet meer zijn, voldoende zijn om zondaren die geen vergeving krijgen, te veroordelen.

Als mensen al veroordeeld worden voor zonden van nalatigheid, hoe veel te meer zullen zij veroordeeld worden voor zonden van bedrijf. Het nalaten van werken van liefdadigheid en barmhartigheid wordt in het bijzonder vermeld om de mond van de godlozen te stoppen, want het is zeer rechtvaardig dat "een onbarmhartig oordeel zal gaan over dengene die geen barmhartigheid gedaan heeft" (Jak. 2:13). Het vermelden van het nalaten van daden van liefdadigheid en barmhartigheid jegens de nooddruftige leden van Christus, geeft zijdelings te kennen dat in dit gedeelte van de Schrift voornamelijk wordt gedoeld op het oordeel over degenen die van Christus gehoord hebben in het Evangelie. Het geeft tevens te kennen dat de verachting van Christus de grote oorzaak zal zijn van de ondergang van hen die het Evangelie horen. De vijandschap echter van het hart van de godlozen tegen Hemzelf wordt aan het licht gebracht door het onthaal dat zij nu aan Zijn leden bieden.
Tevergeefs zullen zij zeggen: Wanneer hebben wij U hongerig gezien, of dorstig?" enzovoort (Matth. 25:44). De Heere zal immers de onvriendelijkheid die door de wereld aan Zijn volk wordt bewezen, beschouwen als onvriendelijkheid aan Hemzelf: "Voor zoveel gij dit één van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt gij het Mij ook niet gedaan" (vers 45). O, het eten en drinken waar ongelukkigerwijs op bezuinigd werd, wanneer een lid van Christus er gebrek aan had! O, ellendige onachtzaamheid, dat een heilige die een vreemdeling was, niet werd binnengelaten! Het zou beter voor hen geweest zijn, dat zij hun eigen kamer en hun eigen bed hadden afgestaan dan dat hij geen onderdak had gekregen. "O, vervloekte kleding", mag de goddeloze wel zeggen, "die in mijn huis was, opgesloten in mijn kleerkist, of die in mijn kleerkast hing, en die er niet uitgehaald werd om iemand te kleden! O, het zou beter geweest zijn dat ik mijn eigen kleren had uitgetrokken, dan dat hij zonder kleren was weggegaan! Vervloekte bezigheid die mij ervan weerhield zo'n zieke heilige te bezoeken! O, ik had beter hele nachten bij hem kunnen waken. Ellendeling die ik was! Waarom zat ik rustig in mijn huis, toen hij in de gevangenis zat en ik hem geen bezoek bracht? Nu zijn de rollen echter omgekeerd: de knechten van Christus zullen eten, maar ik zal hongeren; Zijn knechten zullen drinken, maar ik zal dorsten; zij zullen blijde zijn, maar ik zal beschaamd zijn (Jes. 65:13). Zij worden binnengelaten, maar ik word buitengeworpen en geboden te vertrekken. Zij worden bekleed met klederen der heerlijkheid, maar ik wandel naakt en men ziet mijn schaamte (Openbaring 16:15). Zij worden nu verheven in de hoogte, buiten het bereik van ziekte of pijn, maar ik moet nu in smart liggen (Jes. 50:11). Zij zullen nu het paleis van de hemel binnengaan, maar ik moet gaan naar de gevangenis van de hel." Als nu de Heere er Zich zo over vertoornt dat mensen onder deze en dergelijke ellendige omstandigheden nalaten te helpen, wat kunnen zij dan verwachten die er de auteurs en instrumenten van zijn? Indien zij die de heiligen niet te eten gaven, toen deze hongerig waren, gevoed zullen worden met toorn, wat zal er dan terechtkomen van degenen die hen beroofden en hen plunderden en hun eigen brood van hen afnamen? Welk een volle beker van toorn zal het deel zijn van hen die er zo verre van waren om hun eten en drinken te geven, dat zij het als een misdaad beschouwden dat anderen hen gastvrij ontvingen, en zich dronken maakten met hun bloed! Zij die Gods volk geen onderdak verschaften toen zij vreemdelingen waren, zullen voor eeuwig bij de duivelen moeten wonen. Wat zullen zij dan voor een verblijfplaats hebben die hen uit hun eigen woning en uit hun eigen land dreven en vreemdelingen van hen maakten? Mensen zullen veroordeeld worden dat zij Zijn broeders niet kleedden toen zij naakt waren. Hoe zwaar moet dan het vonnis zijn van hen die hen van hun kleding hebben beroofd en hen zonder kleding lieten gaan? Indien het niet bezoeken van de heiligen toen zij ziek waren, of toen zij in de gevangenis waren, zo zwaar gestraft zal worden, dan zullen diegenen zeker niet aan de zwaarste straf ontsnappen die hen in de

gevangenis hebben geworpen en hen zulke ontberingen deden ondergaan dat hun gezondheid werd geschaad, dat zij ziek werden en dat hun dagen in de gevangenis of daarbuiten werden bekort. Om zulke goddeloze praktijken te verdoezelen, zullen zij doen alsof zij Christus en de godsdienst in ere houden, terwijl zij zo Zijn leden behandelen die in Zijn weg wandelen en de waarheid onderhouden. Zij worden hier afgebeeld als mensen die zeggen: Wanneer hebben wij U hongerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?" (vers 44). Het is alsof zij zouden zeggen: "Ons eten, ons drinken, ons onderdak, onze kleding, en onze bezoeken werden inderdaad geweigerd, maar niet aan Christus; nee, aan een stel mensen met een slechte reputatie, aan mensen die "de wereld in roer hebben gesteld" (Hand. 17:6), die Israël "beroerden" (l Kon. 18:17). Wij hebben het geweigerd aan een grillig en ongestadig soort mensen, die wetten hebben, die Verscheiden zijn van de wetten aller volken". Zij zijn opstandig en weerspannig (zij "doen des konings wetten niet") en daarom zijn zij een zeer gevaarlijke groep mensen: "Het is den koning niet oorbaar hen te laten blijven" (Esther 3:8). Maar hoewel mensen "ongerechtigheid schuiven" op de Godzaligen en hen in een kwaad daglicht stellen, zodat men hen als misdadigers mag behandelen, toch zullen al deze voorwendsels hen op de grote dag voor de rechtvaardige Rechter niet baten, en ze zullen dat ook niet doen voor hun eigen consciëntie. De ware grond van hun vijandschap tegen de heiligen zal echter hun vijandschap tegen Christus Zelf blijken te zijn, en zij zullen daarvan zelf overtuigd zijn. Dit schijnt de strekking te zijn van de tegenwerping van de verdoemden (vers 44) en van het antwoord erop, vers 45: "Voor zoveel gij dit één van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt gij het Mij ook niet gedaan."

Nadat het vonnis over beide partijen is uitgesproken, volgt de *volledige uitvoering* ervan: "En dezen zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven" (vers 46). De verdoemden zullen geen uitstel van executie krijgen, maar zij zullen zonder oponthoud naar hun plaats gaan. Zij zullen van de rechterstoel Gods weggedreven worden naar de hel en de heiligen "zullen ingaan in des Konings paleis" (Psalm 45:16), namelijk in de hemel, de plaats van de gezegenden. Onze Heere Christus en Zijn glorierijk gezelschap zullen echter die dag blijven strijden en zij zullen al hun vijanden zien wijken, want de verdoemden gaan eerst weg.

De algemene brand.

Op deze dag des Heeren, de grote dag, zal de algemene grote brand plaatsvinden, waardoor *de zichtbare hemelen, de aarde en de zee zullen voorbijgaan.*

A. Het is niet zo dat ze vernietigd zullen worden, of tot niets teruggebracht zullen worden, want dat is de werking van vuur niet, maar ze zullen "vergaan" en ze zullen door dat vuur gelouterd worden van alle gevolgen van de zonde, of van de vloek die erop rust. Dan zullen ze vernieuwd worden en heerlijk en duurzaam gemaakt worden. Over deze grote brand spreekt de apostel Petrus: "Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in den nacht, in welken de hemelen met een gedruis zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden" (2 Petrus 3:10. Zie ook vers 7 en 12). En over de vernieuwing van de wereld, voegt hij eraan toe: "Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont" (vers 13). Het schijnt zeer wel met de Schrift en de aard van de zaak overeen te komen, om zich voor te stellen dat deze grote brand volgt na het algemene oordeel, terwijl het vonnis over beide partijen daaraan voorafgaat. En ik acht het waarschijnlijk dat deze zal samenvallen met het uitvoeren van het vonnis tegen de verdoemden, zodat zij overeenkomstig hun vonnis tezamen zullen heengaan met de hemelen en de aarde die voorbijgaan en onmiddellijk nadat die felle bestraffing van de troon uitgesproken is, waarbij de verdoemden uit de wereld die in brand staat, verdreven worden naar het eeuwige vuur dat voor de duivelen en zijn engelen bereid is. Het zal zijn zoals bij de

zondvloed, waarmee de apostel Petrus de grote brand of het vergaan van de wereld door vuur, vergelijkt (2 Petrus 3:6, 7). De wereld zelf en de godlozen die erop waren, vergingen samen, omdat hetzelfde water dat de wereld verwoestte, de inwoners wegvaagde. Het is immers niet waarschijnlijk dat het ook maar enigszins mogelijk is dat de godlozen op de nieuwe aarde, "in dewelke gerechtigheid woont", (2 Petrus 3:13) zouden staan.

B. En wat de aarde betreft, ze zal wegvlieden, wat op een zeer snelle afhandeling schijnt te wijzen. Ze zal wegvlieden van het aangezicht van Degene Die op de troon zit: "En ik zag een groten witten troon, en Degene Die daarop zat, van Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvlood" (Openbaring 20:11).

De uitvoering van het vonnis over de godlozen wordt ook 20 uitgedrukt: zij zullen gestraft worden met eeuwig verderf Van de tegenwoordigheid des Heeren" (Eng. vert.), of Van het aangezicht des Heeren" (2 Thess. 1:9). Het woord in de grondtaal is in beide teksten hetzelfde, en als ze met elkaar vergeleken worden, dan schijnen ze te zeggen, dat deze voortbrengselen van de schepping die door de godlozen werden misbruikt en als getuigen tegen hen in het oordeel moeten blijven staan, met hen gedwongen worden heen te gaan van het aangezicht van de Rechter, nadat het vonnis over de misbruikers ervan is uitgesproken. Het is wel waar dat "het wegvlieden" van de aarde en de hemel beschreven wordt (Openbaring 20:8) vóór het oordeel, maar dat bewijst evenmin dat ze heengegaan zijn vóór het oordeel, als dat de beschrijving van het oordeel (vers 12) vóór de beschrijving van de opstanding (vers 13) bewijst dat de opstanding eraan voorafgaat. Verder is het bij de uitvoering van het vonnis opmerkelijk, dat niet alleen de verworpenen "geworpen worden in de poel des vuurs", maar dat ook "de dood en de hel" er in geworpen worden. Alle gevolgen van de zonde en van de vloek worden uit de wereld verwijderd (en juist om die reden zal de grote brand er zijn), en ze zullen opgesloten worden in de plaats van de verdoemden.
Bovendien is het duidelijk dat het einde van de wereld zal veroorzaakt worden door de grote brand, en de apostel zegt ons: "Daarna zal het einde zijn, wanneer Hij het Koninkrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben, wanneer Hij zal tenietgedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht. Want Hij moet als Koning heersen, totdat Hij al de vijanden onder Zijn voeten zal gelegd hebben" (1 Kor. 15:24, 25). Omdat dat laatste gedaan moet zijn vóór het einde, zo schijnt het alleen te gebeuren door het vonnis, dat op de oordeelsdag tegen de godlozen wordt uitgesproken, ten uitvoer te brengen.
Nu, als de verbranding van Sodom en Gomorra, die "tot een voorbeeld voorgesteld zijn" (Jud. :7), zo vreselijk was, hoe verschrikkelijk zal die dag dan zijn, wanneer de gehele wereld meteen in vlam zal staan! Hoe zullen ellendige wereldlingen opzien, wanneer hun geliefde wereld helemaal in brand zal staan! Dan zullen sterke kastelen, en hoogoprijzende paleizen, met al het kostelijk meubilair dat erin is, samen met de laagste huisjes in vlammen opgaan. Welk hart kan zich ten volle een denkbeeld vormen van de schrik van die dag voor de godlozen, wanneer het gehele bouwwerk van hemel en aarde door dat vuur tegelijkertijd versmolten zal worden! Welk een schrik moet het zijn, wanneer dat ellendige gezelschap van de rechtbank naar de afgrond wordt gedreven met vuur van binnen, vuur van buiten, vuur achter hen, en vuur aan beide zijden, terwijl vuur van voren hen opwacht in de poel, waarheen dit vuur, zoals uit alles blijkt, hen zal volgen!

De plaats en de tijd van het oordeel zijn onbekend.
Wat betreft de speciale plaats waar dit oordeel ten uitvoer gebracht zal worden, hebben sommigen ons gewezen op het dal van Josafat. Maar onze Heere, Die het onfeilbaar wist, antwoordde zijn discipelen op hun vraag: Waar Heere?" slechts dit:

"Waar het lichaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden" (Lukas 17:37). Na dit antwoord past het een mens niet om deze vraag opnieuw te stellen.
Wat betreft de tijd dat het zal plaatshebben, zoeken mensen tevergeefs naar wat de Heere opzettelijk geheim gehouden heeft: "Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft" (Hand. 1:7). Nadat de apostel Paulus duidelijk de tweede komst van Christus in l Thessalonicenzen 4:16, 17 beschreven heeft, voegt hij er in hoofdstuk 5:1, 2 aan toe: "Maar van de tijden en de gelegenheden, broeders, hebt gij niet van node dat men u schrijft. Want gij weet zelven zeer wel, dat de dag des Heeren alzo zal komen gelijk een dief in den nacht."
Niettemin hebben sommigen in verscheidene eeuwen op zeer vrijpostige wijze de tijd van het oordeel bepaald. Verscheidene bijzondere jaren, die nu al voorbij zijn, zijn door mensen die zich nieuwsgierig met Gods geheimen bemoeid hebben, aangekondigd als het jaar, waarin het einde van de wereld zou komen. De tijd heeft hun onbezonnenheid en dwaasheid duidelijk aan de wereld getoond, en het is waarschijnlijk dat degenen van wie de door hen bepaalde tijd nog moet komen, niet gelukkiger zullen zijn in hun gissingen. Laat ons erin berusten dat Hij komt. God heeft de dag voor ons verborgen, opdat wij er iedere dag bereid voor zouden zijn: "Zo waakt dan; want gij weet den dag niet noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal" (Matth. 25:13). Laten wij bedenken dat de laatste dag van ons leven onze staat zal bepalen op de laatste dag van de wereld: zoals wij sterven, zo zullen wij geoordeeld worden.
Ik zal nu dit onderwerp besluiten met enige toepassing te maken op wat er gezegd is.

1. **Het eerste nuttig gebruik is ter vertroosting van de heiligen.**

Het oordeel houdt troost in voor al de heiligen. Hierin is een overvloed van vertroosting te vinden voor allen die in de staat der genade zijn. Wat uw tegenspoeden in de wereld ook zijn, deze dag zal al uw verliezen goedmaken. "Al laagt gijlieden tussen twee rijen van stenen, zo zult gij toch worden als vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud" (Psalm 68:14). Al veracht, oordeelt en veroordeelt de wereld u, de Rechter zal u op die dag vrijspreken en "zal uw recht doen voortkomen als het licht." Het zal dan blijken dat de dwazen der wereld de enige wijzen zijn geweest die er waren. Al is het kruis zwaar, toch mag u het welgemoed dragen in het vooruitzicht van de kroon der rechtvaardigheid, die de rechtvaardige Rechter u dan zal geven. Als de wereld u veracht en u met de grootste minachting behandelt, sla daar dan geen acht op. De dag komt dat u met Christus zult zitten in Zijn troon.
Laat u de moed niet benemen door menigvuldige verleidingen, maar bied de duivel weerstand, in het vertrouwen op een algehele en volkomen overwinning, want u zult de verleider tenslotte oordelen. Al moet u nu hevig worstelen met het lichaam der zonde en des doods, toch zult u uiteindelijk al uw vijanden onder uw voeten krijgen en "onstraffelijk gesteld worden voor Zijn heerlijkheid in vreugde." Laat de schrik van die dag u niet mistroostig maken wanneer u eraan denkt. Laten zij die de Rechter hebben veracht, en vijanden van Hem en van de weg der heiligheid blijven, de moed verliezen en hun hoofd laten" hangen wanneer zij aan Zijn komst denken. U moet echter uw hoofd met vreugde omhoog heffen, want de laatste dag zal uw beste dag zijn. De Rechter is uw Hoofd en uw Man, uw Verlosser en uw Advocaat. U moet voor de rechterstoel verschijnen, maar u zult in de verdoemenis niet komen (Joh. 5:24). Zijn komst zal niet tegen u zijn, maar voor u. Hij kwam in het vlees om de wettige beletselen van een geestelijk huwelijk door Zijn dood weg te nemen. Hij kwam tot u in het Evangelie om u aan Hemzelf te ondertrouwen. Hij zal ten laatste dage komen om het huwelijk te voltrekken en om Zijn bruid thuis te brengen, naar het huis van Zijn Vader. "Amen. Ja, kom Heere Jezus!"

2. **Het tweede nuttig gebruik is tot schrik van de ongelovigen.**
Het oordeel houdt schrik in voor alle ongelovigen. Dit kan ervoor dienen om een zorgeloos geslacht, een wereld die in het boze ligt alsof zij nooit opgeroepen zouden worden om er rekenschap van af te leggen, wakker te schudden. Zij versmaden de Middelaar, alsof Hij hen nooit zal oordelen.
Ach, hoe weinigen hebben levendige indrukken van het oordeel dat staat te komen! De meeste mensen leven alsof wat erover in het Woord gezegd wordt, slechts ijdele verhaaltjes zijn. Het goddeloze leven van velen geeft duidelijk te kennen dat de gedachte eraan ver van hun hart verwijderd is, en dat zij er juist voor de wereld de spot mee drijven, door in feite te zeggen: SVaar is de belofte Zijner toekomst?"
De geveinsdheid van anderen die de wereld verblinden met een schone belijdenis, daar zij de indruk wekken schapen van Christus te zijn, terwijl zij in werkelijkheid bokken van de duivel zijn, bewijst dat de grote scheiding tussen de schapen en de bokken zeer weinig ter harte wordt genomen. Hoe leven velen zich uit in verborgen goddeloosheid, waarvoor zij zich zeker zouden schamen als mensen er getuige van waren. Zij denken er niet over na dat hun verborgenste gedachten en daden op die dag geopenbaard zullen worden voor die grote verzamelde menigte! Hoe vurig is het hart van de mens gericht op de wereld, alsof het zijn eeuwige woonplaats zou zijn! De plechtige samenkomsten en openbare godsdienstoefeningen, waarin de Rechter over vrede onderhandelt met de boosdoeners, worden niet op de juiste waarde geschat. De harten van mensen die als veertjes drijven op de wateren van het heiligdom, zullen als stenen naar de bodem zinken in de zorgen van dit leven. Zij zullen de onbeduidende dingen van deze wereld zeer ernstig nemen, en zeer lichtzinnig handelen met de ernstigste en gewichtigste dingen van een andere wereld.
Maar, o, denk toch eens goed na over de dag die nadert, de dag waarop Christus zal komen om te oordelen. De wereld zal door het geluid van de laatste bazuin opgeroepen worden om voor Zijn rechterstoel te verschijnen. De Rechter zal op Zijn troon zitten en alle volken zullen voor Hem gedagvaard worden. De scheiding zal gemaakt worden tussen de Godzaligen en de godlozen. De boeken zullen geopend worden en de doden zullen geoordeeld worden naar wat daarin geschreven staat. De ene partij zal klaargemaakt worden voor de hemel, en de andere voor de hel, overeenkomstig hun werken.
Het zou een wonderlijk, merkwaardig gezicht opleveren als u uzelf kon hullen in een of andere donkere wolk, of u kon verbergen in de kloof van een af andere hoge rots, vanwaar u goddeloze koningen, prinsen, rechters en groten der aarde kon bespieden als zij uit hun marmeren graftombes kwamen en naar de rechterstoel gebracht werden om verantwoording af te leggen van al hun wreedheid, onrecht, onderdrukking en goddeloosheid, zonder dat zij enige onderscheidingstekens zouden dragen dan alleen die tekens die door hun zondigheid op hen zijn afgedrukt. Het zou wonderlijk en merkwaardig zijn om goddeloze, onheilige en ontrouwe geestelijken vanaf hun graven naar de rechterstoel achtervolgd te zien worden met de vervloekingen van de ten gronde gerichte mensen, en hen beschuldigd te horen worden van het bloed van de zielen die zij geen getrouwe waarschuwing gaven.
Wonderlijk en merkwaardig zou het zijn om machtige mannen bevend voor de Rechter te zien staan, terwijl zij niet in staat zijn hun gebruikelijke vrijpostigheid te herwinnen om Hem met hun scherpzinnige redeneringen te slim af te zijn, of om zichzelf door hun kracht te verdedigen; om teergevoelige vrouwen uit hun graven geworpen te zien worden om als afschuwelijke ranken naar de rechterstoel gesleept te worden om verantwoording af te leggen voor hun zondige levenswijze. Wonderlijk en merkwaardig zou het zijn om onwetenden plotseling tot hun eigen schade onderwezen te zien worden in de wet; om geleerden voor de wereld als dwazen en bedrijvige beuzelaars bestempeld te zien worden; om atheïsten overtuigd te zien worden, en de geveinsden ontmaskerd. Wonderlijk en merkwaardig zou het zijn om de godlozen uiteindelijk ernstig te zien worden wat betreft hun eeuwige staat; om geheime doodslagen, overspelen, dieverijen, bedriegerijen en andere werken der duisternis

geopenbaard te zien worden en opengelegd voor de wereld met de nauwkeurigste omstandigheden waaronder ze begaan werden. Wonderlijk en merkwaardig zou het zijn om te zien dat de rijken niet geacht werden, en dat aan de armen geen medelijden werd betoond. Wonderlijk om te zien dat de rollen omgekeerd zijn: onderdrukte en verachte vroomheid wordt hoog geplaatst en goddeloosheid die voorspoed bracht, wordt tenslotte vernederd. Wonderlijk zou net zijn om te zien dat allen die niet in Christus gevonden worden, aangeklaagd, schuldig bevonden en veroordeeld worden zonder aanzien des persoons en dat zij van de rechterstoel gedreven worden naar de afgrond, terwijl diegenen die op die dag in Hem gevonden worden, met Hem naar de hemel gaan, nadat zij ten aanhoren van de wereld vrijgesproken zijn. Nee, maar u kunt niet zo ontsnappen. U, wie u ook bent, moet als u niet in Christus bent, deelnemen aan deze tragische en angstaanjagende rechtshandeling.

- Zondaar, diezelfde Heere Christus Die u nu veracht, Die u verwondt in de zijden van Zijn boodschappers, en boven Wie u aan uw lusten de voorkeur geeft, zal uw Rechter zijn! Een veronachtzaamde Heiland zal een strenge Rechter zijn. O, welke berg, welke steenrots wilt u bewegen om op u te vallen en om u te verbergen voor het aangezicht van Hem Die op de troon zit? U hebt nu een rots binnen in u, een hart van diamant, zodat u de pijlen van het Woord "als stoppelen" kunt achten, en "de drilling der lans" kunt belachen. Die rots zal echter vaneenscheuren bij het gezicht van de Rechter. Dat harde hart zal dan breken en u zult huilen en weeklagen, wanneer huilen en weeklagen geen enkele zin meer zal hebben. De banden des doods zullen afvallen; het graf zal u uitspuwen. De bergen zullen van u wegspringen en de rotsen zullen weigeren u tot poeder te vermalen. Hoe zullen deze vervloekte ogen dan het gezicht van de Rechter kunnen verdragen? Zie, Hij komt!
- Waar is nu de goddeloze vloeker, die Zijn wonden openscheurde? Waar is de ellendige wereldling, die nu van zijn God verlaten is? Waar is de vormelijke huichelaar, die Hem kuste en Hem verried? Waar is de verachter van het Evangelie, die Hem wegzond in Zijn daaronder zuchtende boodschappers, die Zijn ordonnantiën schond en Zijn kostbaar bloed vertrad onder zijn voeten? O moordenaar, de vermoorde Man is uw Rechter! Daar is Hij Die u zo mishandeld hebt! Zie het veronachtzaamde Lam Gods, Dat als een leeuw tegen u verschijnt! Hoe zal uw hart de pijlen van Zijn vurige blikken verdragen? Dat stenen hart, dat het nu tegen Hem uithoudt, zal dan in stukken springen. Dat aangezicht dat nu weigert schaamrood te worden, zal dan betrekken als een pot. Pijlen van toorn zullen daar doorboren, waar pijlen van overtuiging nu niet binnen kunnen komen.
- Wat zult u Hem antwoorden, wanneer Hij opstaat en u beschuldigt van uw ongeloof en onboetvaardigheid? Wilt u zeggen dat u niet gewaarschuwd bent? Uw consciëntie in uw binnenste zal zeggen dat u onwaarheid spreekt. De verborgen verzuchtingen en moeite van hen die gewaarschuwd hebben, zullen het tegenovergestelde getuigen. Als een kind of een dwaas u zou vertellen dat uw huis in brand stond, dan zou u er onmiddellijk hard heenlopen om het te blussen, maar in zaken van eeuwig belang zullen de mensen eerst hun hart vervullen met vooroordelen tegen de boodschappers en daarna zullen zij hun boodschap achter hun rug werpen. Deze dwaze uitvluchten en excuses zullen echter op de dag des oordeels niet baten. Hoe zullen die vervloekte oren die nu doof zijn voor de roepstem van het Evangelie dat zondaars uitnodigt tot Christus te komen, dat vreselijke vonnis aanhoren: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is"? Er zal dan geen slaperige toehoorder zijn, niemands hart zal dan afdwalen. Hun hart en hun ogen zullen dan gericht zijn op hun ellende, die zij nu niet voor waar aannemen. Och, dat wij op deze onze dag zouden bekennen, de dingen die tot onze vrede dienen.

3. Vermaning om zich op het oordeel voor te bereiden.

Tenslotte: laat u vermanen om deze grote waarheid te geloven, en geloof haar zozeer dat u zich op tijd zult voorbereiden op het oordeel. Richt een rechtbank op in uw eigen hart, en roep uzelf dikwijls op om daar verantwoording af te leggen.

- Maak de Rechter op tijd tot uw Vriend door Hem te aanvaarden in het aanbod van het Evangelie, en beijver u zeer om op die dag in Christus gevonden te worden. Werp alle werken der duisternis van u af en leef zo, dat het blijkt dat u gelooft dat u te allen tijde en op alle plaatsen gezien wordt door de Rechter Die ieder werk in het gericht brengen zal, met al wat verborgen is.
- Wees vruchtbaar in goede werken, aangezien u weet dat wat u zaait; u zult maaien. Beijver u in vroomheid jegens God, en beijver u in rechtvaardigheid en liefdadigheid jegens mensen. Leg voor uzelf een schat van werken weg van liefdadigheid en barmhartigheid jegens hen die in kommervolle omstandigheden verkeren, vooral jegens hen die behoren tot "de huisgenoten des geloofs", opdat ze op die dag als bewijzen overgelegd kunnen worden dat u tot Christus behoort. Sluit uw gevoelens van medelijden niet af jegens de noodlijdenden, opdat u dan geen barmhartigheid zult ondervinden. Zorg ervoor dat u in al uw werken eerlijk en oprecht bent, en dat u bij al uw werken de eer van God op het oog hebt, en dat ze getuigen van uw liefde tot Hem en van gehoorzaamheid aan Zijn gebod. Laat het aan geveinsden die "hun loon weghebben" over, ieder voor zich zijn eigen goedheid te verkondigen en "voor zich te laten trompetten" als zij een aalmoes doen. Het getuigt van een minderwaardige en onchristelijke geest dat men geen voldoening kan hebben over een goed werk, tenzij het voor het oog van iedereen geopenbaard wordt. Dat is totaal onwaardig voor hem die gelooft dat de laatste bazuin de gehele wereld bij elkaar zal roepen, waarbij ten gehore van allen de Rechter de werken die werkelijk goed zijn, bekend zal maken, hoe verborgen deze ook geschied zijn.
- Leef in een gelovige verwachting van de komst van de Heere. Laat uw lendenen altijd omgord zijn en uw lampen brandend, zodat u, wanneer Hij komt, of dat nu op de laatste dag van uw leven is, of op de laatste dag van de wereld, in staat zult zijn om met blijdschap te zeggen: *"Zie, Deze is onze God, en wij hebben Hem verwacht."*

Hoofdgedachte 5

Het Koninkrijk der hemelen

Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Mattheüs 25:34

Nadat ik in het vorige hoofdstuk uit het gedeelte van de Schrift, waarvan de tekst een deel is, het algemene oordeel behandeld heb, moet ik nu spreken over de eeuwige gelukzaligheid van de heiligen en de eeuwige rampzaligheid van de godlozen. Hierbij ga ik uit van de verschillende vonnissen die over hen uitgesproken zullen worden op de grote dag, en ik zal ze behandelen in de orde waarin ze voor ons liggen. Ik doe dat liever omdat, zoals het vonnis het eerst wordt uitgesproken over de rechtvaardigen, ook met de uitvoering het eerst wordt begonnen, hoewel het mogelijk is dat het andere vonnis al helemaal uitgevoerd is, voordat dit voltooid is.
De woorden van de tekst bevatten het verblijdende vonnis zelf, samen met een historische inleiding daarop, die ons een verslag geeft van de Rechter Die het vonnis uitspreekt: "de Koning", Jezus Christus; van de partij over wie het vonnis wordt uitgesproken: "degenen, die tot Zijn rechterhand zijn"; en van de tijd wanneer het vonnis zal worden uitgesproken: "alsdan", zodra de terechtzitting voorbij is. Hierover heb ik al gesproken. Wij moeten nu gaan letten op het vonnis zelf: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders", enzovoort. Ga achteruit, o gij goddeloze bokken; maak u weg, alle onwedergeboren zielen, die niet met Christus verenigd zijn. Dit is niet voor u. Kom, o gij heiligen, die gebracht bent uit uw natuurstaat in de staat der genade! Zie, hier is de staat der heerlijkheid die u wacht. Hier is heerlijkheid die tot ons neergelaten is in woorden en lettergrepen. Hier is de spiegel, waarin u uw eeuwige gelukzaligheid kunt zien. Hier is een plan of ontwerp van het huis van Christus' Vader, waarin "vele woningen" zijn.
Dit heerlijke vonnis houdt twee dingen in:

- ten eerste de volledige gelukzaligheid, die aan de heiligen wordt toegewezen: "het Koninkrijk"; en
- ten tweede hun plechtige toelating tot dit Koninkrijk: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft", enzovoort.

1. Hun volkomen gelukzaligheid is een "Koninkrijk". Een koninkrijk vormt het toppunt van aards geluk. Niets op aarde is verhevener dan een koninkrijk. Daarom wordt het verborgen gewicht der heerlijkheid in de hemel ons onder dat begrip onder het oog gebracht. Het is echter geen gewoon koninkrijk, het is "het Koninkrijk", het Koninkrijk der hemelen dat alle koninkrijken op aarde in heerlijkheid, eer, nut en vreugde oneindig meer overtreft, als dat die koninkrijken de lage en eerloze toestand van een bedelaar, die zich in lompen op een mestvaalt bevindt, in eer en aanzien overtreffen.

2. De heiligen worden op plechtige wijze tot het Koninkrijk dat hen toebehoort, toegelaten: "Komt, gij gezegenden, beërft het Koninkrijk." In het gezicht van engelen, mensen en duivelen worden zij bekleed met koninklijke waardigheid en voor het oog van de gehele wereld worden zij plechtig ingehuldigd door Jezus Christus, de "Erfgenaam van alles", Die "alle macht heeft in de hemel en op aarde." Hun recht op het Koninkrijk wordt plechtig erkend en toegegeven! Zij worden daarin als ontwijfelbare erfgenamen van het Koninkrijk toegelaten om het als "erfenis" te bezitten, of als "lot", zoals de eigenlijke betekenis van het woord is. Vanouds werden erfenissen immers toegewezen door het lot, zoals "Kanaän" toegewezen werd aan "Israël", Gods "eerstgeborene", zoals zij in Exodus 4:22 worden genoemd. En omdat dit Koninkrijk het Koninkrijk van de Vader is, worden zij door hun toelating openlijk erkend als de gezegenden van Christus' Vader. Deze zegen werd hun lang voor dit vonnis gegeven, maar wordt nu plechtig erkend en aan hen door de Middelaar in de Naam van Zijn Vader, bekrachtigd. Het is opmerkelijk dat Hij niet zegt: "Gij gezegenden des Vaders", maar: "Gij gezegenden Mijns Vaders." Hij toont ons

daarmee aan dat alle zegeningen die wij verkrijgen, voortkomen van de Vader, de Fontein van zegening, omdat Hij "de God en Vader is van onzen Heere Jezus Christus', door Wie wij gezegend worden (Ef. 1:3). En tenslotte worden zij tot dit Koninkrijk toegelaten, omdat dit het Rijk is, "hetwelk hen bereid is van de grondlegging der wereld." Het werd hen in Gods eeuwig voornemen bereid, voordat zij, of wie van hen ook, er waren, opdat heel de wereld mag zien dat het eeuwige leven de "genadegift" van God is.

Leerstuk: De heiligen zullen volmaakt gelukzalig worden gemaakt als zij in het bezit komen van het Koninkrijk der hemelen

Twee dingen zal ik hier onderzoeken:

- Ten eerste de aard van dit Koninkrijk; en

- ten tweede de toelating van de heiligen tot dit Koninkrijk. Daarna zal ik van het geheel een praktisch nuttig gebruik maken.

1. DE AARD VAN DIT KONINKRIJK

Wat betreft de aard van het Koninkrijk der hemelen moet opgemerkt worden, dat onze kennis ervan zeer gebrekkig is, want "hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, heeft God bereid dien, die Hem liefhebben" (1 Kor. 2:9).
Zoals ouders hun kinderen onderwijzen in dingen waarvan zij anders geen redelijk begrip kunnen hebben, door die dingen te vergelijken met dingen die hen bekend zijn, zo behaagt het onze barmhartige God, Die rekening houdt met onze zwakheid, om aan ons het hemelse geluk voor te stellen door het te vergelijken met aardse dingen, die in de ogen der mensen heerlijk zijn. Openbaringen van de hemelse heerlijkheid die ontbloot zijn van aardse vergelijkingen, zouden immers te fel voor onze zwakke ogen zijn en wij zouden er slechts verloren in gaan. Daarom kan men nu over deze dingen die de oordeelsdag ten volle zal openbaren, slechts spreken als een kind.
De staat der heerlijkheid wordt voorgesteld onder het begrip van een koninkrijk, omdat een koninkrijk onder mensen iets is waarin het grootste aantal goede dingen van de aarde geconcentreerd zijn. Nu zal elke heilige, als koning, een koninkrijk beërven. Alle onderdanen van Christus zullen "koningen" zijn; elk met zijn kroon op zijn hoofd. Het is niet zo dat de grote Koning Zichzelf zal ontdoen van Zijn koninklijke waardigheid, maar Hij zal al Zijn kinderen deelgenoten maken van Zijn Koninkrijk.

De koninklijke macht en autoriteit van de heiligen.

Koninklijke macht en autoriteit zal aan de heiligen geschonken worden. Onze Heere geeft geen nietszeggende titels aan Zijn gunstgenoten: Hij maakt hen werkelijk tot "koningen". Het rijk van de heiligen zal een rijk zijn, dat het rijk van de grootste vorst die er ooit op aarde was, verre overtreft. Zij zullen volstrekt heersen over de zonde die vroeger heerschappij over hen had. Zij zullen volmaakt heersen over hun eigen geest. Zij zullen hun genegenheden en lusten, die hun nu zoveel last bezorgen, volkomen beheersen. Het rumoerige, luidruchtige gezelschap van verdorven genegenheden zal voor eeuwig uit dit Koninkrijk verdreven worden, en het zal nooit meer in staat zijn om hen de minste verstoring te bezorgen. Zij zullen macht hebben over de heidenen, de godlozen van alle volkeren, en zij zullen hen hoeden "met een ijzeren staf" (Openbaring 2:26, 27).
De hele wereld van de godlozen zal voor hen verbroken worden. De satan zal onder hun voeten verpletterd worden. Hij zal nooit meer in staat zijn om een verleiding aan

hen op te dringen, maar hij zal door hen geoordeeld worden en voor hun ogen zal hij met het verworpen gezelschap geworpen worden in de poel die brandt van vuur en sulfer. Zo zullen zij "heersen" over hun "drijvers". Nadat zij de goede strijd gestreden hebben en de overwinning hebben behaald, zal Christus hen gastvrij ontvangen, zoals Jozua de oversten van het krijgsvolk ontving en hen hun voeten liet zetten op de halzen der koningen (Jozua 10:24).

Hun tekenen van koninklijke waardigheid.
Zij zullen de tekenen van koninklijke waardigheid ontvangen. Als troon zal Christus hun geven met Hem te zitten in Zijn troon (Openbaring 3:21). Zij zullen bevorderd worden tot de hoogste eer en waardigheid waartoe zij in staat zijn, en terwijl zij zich hierin vermaken, zullen zij een ongestoorde rust genieten na al het heen en weer geslinger dat zij in deze wereld op weg naar de troon, hebben moeten ondergaan. Als "kroon" zullen zij "de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen" (l Petrus 5:4). Het is geen kroon van bloemen, zoals onderdanen soms hebben ontvangen, als zij veroveraars of overwinnaars zijn. Zo'n kroon verwelkt snel, maar hun kroon verwelkt nooit. Het is ook geen kroon van goud zoals aardse koningen wel dragen. Zelfs een kroon van goud vertoont dikwijls vlekken, en ze kan op z"n best hen die ze dragen, toch niet gelukkig maken. Het zal echter "een kroon der heerlijkheid" zijn. Een kroon der heerlijkheid is "een kroon des levens" (Openbaring 2:10). Het is een kroon van dat leven dat nooit eindigen zal. Het is een kroon die de dood nooit van iemands hoofd kan stoten. Het moet een blijvende kroon zijn, want het is "een kroon der rechtvaardigheid" (2 Tim. 4:8). Ze werd voor hen gekocht door "Christus' rechtvaardigheid", die hen wordt toegerekend. Zij hebben er recht op gekregen door aanklevende gerechtigheid. Gods gerechtigheid of getrouwheid verzekert hen van deze kroon. Zij zullen een scepter" krijgen, "een ijzeren staf" (Openbaring 2:27), die verschrikkelijk zal zijn voor heel de goddeloze wereld. Zij zullen ook "een zwaard" krijgen, "een tweesnijdend zwaard in hun hand om wraak te doen over de heidenen, en bestraffingen over de volken" (Psalm 149:6, 7). Zij zullen ook "een koninklijk kleed" krijgen. De koninklijke klederen in dit koninkrijk zijn witte klederen: "Zij zullen met Mij wandelen in witte klederen" (Openbaring 3:4). Deze verwijzen op een bijzondere wijze naar de niet te bevatten heerlijkheid van de staat van de heiligen in de hemel. Het behaagt de Heere dikwijls om de heerlijke staat van de heiligen aan ons voor te stellen onder het beeld dat zij gekleed zijn in witte klederen. De overwinnaar wordt beloofd dat hij "zal bekleed worden met witte klederen" (Openbaring 3:5). De ouderlingen rondom de troon zijn "bekleed met witte klederen" (Openbaring 4:4). De schare voor de troon is "bekleed met lange witte klederen" (Openbaring 7:9). "Dezen, die bekleed zijn met de lange witte klederen" (vers 13), die "wit gemaakt zijn in het bloed des Lams" (vers 14).
Ik geef toe dat de laatste twee aangehaalde bewijzen betrekking hebben op de staat van de heiligen op aarde, maar toch zijn de uitdrukkingen ontleend aan de staat van de Kerk in de hemel. Alle klederen, zoals ze terecht genoemd worden, zullen, omdat ze uiterlijke tekenen zijn van zonde en schande, door de heiligen afgelegd worden, wanneer zij tot hun staat van heiligheid komen. Als wij er echter goed op letten bij welke gelegenheden men gewoon was witte klederen aan te trekken, dan zullen wij er veel van de hemel in afgebeeld zien.

Bij welke gelegenheden men witte klederen droeg.
1. *Wanneer de Romeinen hun slaven vrij lieten, dan gaven zij hun een wit kleed, als uiterlijk teken van hun vrijheid.* Zo zullen op die dag de heiligen hun witte klederen aankrijgen, want het is de dag van de "vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods" (Rom. 8:21). Het is de dag van de verlossing van hun lichaam (vers 23). Zij zullen "het diensthuis" niet meer zien, en ook niet meer "tussen twee rijen van stenen liggen."
Als wij de staat van de heiligen op aarde vergelijken met die van de godlozen, dan is het inderdaad een staat van vrijheid, terwijl de andere een staat van slavernij is. Maar

in vergelijking met hun slaat in de hemel is het slechts een staat van "dienstbaarheid". Een heilige op aarde is inderdaad een jonge prins en een erfgenaam van de kroon, maar zijn lijfspreuk mag wel zijn: "Ik dien", want "hij verschilt niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles" (Gal. 4:1). Wat zijn die verzuchtingen van de heilige, wat zijn die vuile en verachtelijke werkzaamheden waarmee wij hem soms bezig zien, wat zijn die zwarte en haveloze kleren waarin hij loopt, anders dan de uiterlijke kenmerken van deze betrekkelijke dienstbaarheid? Maar vanaf de dag dat de heiligen tot de kroon komen, ontvangen zij hun volledige vrijheid en dienen zij niet meer. Zij zullen volkomen bevrijd worden van de zonde, die van alle boosheden het ergst is, zowel op zichzelf genomen, alsook naar hun begrip. Hoe groot moet die vrijheid zijn, wanneer "de Egyptenaars die zij heden zien, zij in der eeuwigheid niet weder zullen zien." Zij zullen vrij zijn van alle verleiding van de zonde. De satan kan geen toegang hebben om hen nog te verleiden, noch door hemzelf, noch door zijn instrumenten. Dan zal er ten volle voldaan worden aan hun verzoek, dat zij zo dikwijls herhaald hebben: "Leid ons niet in verzoeking." Geen sissende slang kan in het paradijs daarboven komen. Er kan daar geen strik of voetangel gelegd worden om de voeten van de heiligen te verstrikken. Zij kunnen daar zonder vrees lopen, want zij kunnen er niet in gevaar verkeren. Er zijn geen "woningen der leeuwinnen", geen "bergen der luipaarden" in het beloofde land. Ja, zij zullen zelfs buiten de mogelijkheid geplaatst worden om te zondigen, want zij zullen in goedheid bevestigd worden. Het zal de volmaakte vrijheid van hun wil zijn om voor eeuwig onveranderlijk vastberaden te zijn om het goede te doen. En zij zullen verlost zijn van alle gevolgen van de zonde: "De dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn" (Openbaring 21:4). Welk koninkrijk is aan dit Koninkrijk gelijk? De dood vindt nu net zo gemakkelijk zijn weg in een paleis als in een arbeidershuisje. Smart vervult het hart van iemand die een kroon op zijn hoofd draagt. Koninklijke kleren bieden geen bescherming tegen pijn en tegen het schreeuwen vanwege de pijn. In dit Koninkrijk kan er echter geen ellende meer bestaan. Alle smaadheden zullen uitgewist worden, en uit hun ogen zullen nooit tranen meer stromen. Zij zullen niet meer klagen over verlatingen, want God zal Zijn aangezicht nooit meer voor hen verbergen. De Zon der gerechtigheid Die op hen schijnt in Zijn middagglans, zal alle wolken verdrijven en zal hun een eeuwigdurende dag bezorgen zonder de minste mengeling van duisternis. Een zondvloed van toorn zal na een vreselijke donderslag vanaf de troon de godlozen wegvagen van voor de rechterstoel in de poel des vuurs. Zij zullen echter in de allereerste plaats zoals Noach in de ark gebracht worden en in veiligheid.

2. *Witte kleding is een teken van reinheid.* Daarom wordt de vrouw van het Lam bekleed "met rein en wit fijn lijnwaad" (Openbaring 19:8; Eng. vert.). En zij die voor de troon stonden, "hebben hun lange klederen gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams" (Openbaring 7:14). •
De heiligen zullen dan de klederen van volmaakte reinheid aantrekken en zij zullen blinken in vlekkeloze heiligheid, zoals de zon als zij het krachtigst schijnt zonder dat de geringste wolk het licht onderschept. Volstrekte onschuld zal dan hersteld worden en alle schijn van zonde zal uit dit Koninkrijk verbannen worden. De schuld der zonde en de regerende kracht ervan worden nu uit de heiligen weggenomen, maar toch woont de zonde in hen (Rom. 7:20). Dan zal er echter geen zonde meer in hen zijn: de verdorven natuur zal helemaal verwijderd worden. Die wortel van bitterheid zal uitgerukt worden en er zullen geen sporen van overblijven in hun ziel. Hun natuur zal geheel en al rein en zonde-loos zijn. Er zal geen duisternis in hun geest zijn, maar het verstand van iedere heilige zal, wanneer hij tot zijn Koninkrijk komt, zijn als een bol van zuiver en onvermengd licht. Er zal in hun wil niet de minste afkeer zijn van het goede, of geneigdheid tot het kwade. Zij zullen tot een volkomen gelijkvormigheid aan de wil van God worden gebracht. Zij zullen gezegend worden met een reinheid die gelijk is aan die van de engelen en zij zullen daarin bevestigd worden. Hun

genegenheden zullen niet vatbaar zijn voor de minste wanorde of ongeregeldheid. Het zal hen geen moeite kosten om ze in het rechte spoor te houden. Zij zullen zo vast gericht worden op reinheid dat zij die nooit kunnen verliezen. Zij zullen zo gezuiverd worden van alle aardse droesem, dat zij nooit meer van iets zullen genieten dan van de hemel. Als het mogelijk zou zijn om hen weer te plaatsen te midden van de verlokkende dingen van een zondige wereld, dan zouden zij daartussen verkeren zonder de minste bezoedeling. Het zou zijn zoals met de zon die op een mesthoop schijnt en er toch niet door bevuild wordt, en het zou zijn als met de engelen die hun reinheid te midden van Sodom behielden. Hun genadegaven zullen dan volmaakt worden, en al de gebreken, die hen nu aankleven, zullen weggedaan worden. Er zal daar geen grond meer zijn voor klachten over zwakheid in de genade. Niemand in dat Koninkrijk zal klagen over een vijandig hart, of een verdorven natuur. "Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen" (l Joh. 3:2).

3. *Zij die onder de Joden begeerden toegelaten te worden tot het priester-ambt, werden nadat zij onderzocht waren en nadat het gebleken was dat zij behoorden tot de priesterlijke linie en dat zij onbesmet waren, gekleed in witte klederen en ingeschreven in het register van de priesters.* Hierop schijnt gezinspeeld te worden in Openbaring 3:5: "Die overwint, die zal bekleed worden met witte klederen; en Ik zal zijn naam geenszins uitdoen uit het boek des levens."
Dus zullen de heiligen niet alleen koningen zijn, maar ook priesters, want zij zijn "een koninklijk priesterdom" (l Petrus 2:9). Zij zullen priesters zijn op hun troon. Uit het gerechtelijk onderzoek is gebleken dat zij afstammen van de grote "Hogepriester van hun belijdenis", dat zij zijn geboren uit Hem door Zijn Geest uit het onvergankelijke zaad van het Woord, en zonder vlek. Dus worden zij, nadat de terechtzitting afgelopen is, toegestaan om priesters te zijn in de tempel daarboven, zodat zij voor eeuwig in het huis van de Heere mogen wonen. Er is op aarde niets heerlijkers dan een koninkrijk; niets eerbiedwaardigers dan het priesterschap en beide komen samen in de verheerlijkte staat van de heiligen. "De algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen" (Hebr. 12:23), aan wie het "priesterschap" en het "dubbele deel" toebehoren, zullen als zij verschijnen in hun witte klederen der heerlijkheid, een eerbiedwaardig en heerlijk gezelschap vormen. Die dag zal hen laten zien dat zij de personen zijn die de Heere uit al de geslachten der aarde heeft verkozen om nabij Hem te zijn en om Zijn tempel binnen te gaan, ja, zelfs in Zijn heilige plaats. Hun priesterschap dat op aarde begonnen is, zal tot volmaaktheid gebracht worden, terwijl zij in alle eeuwigheid bezig zullen zijn met het offeren van de offerande des lofs aan God en het Lam. Zij kregen op aarde hun deel niet met de overige van de geslachten, maar de Heere Zelf was hun Deel, en Hij zal hun dubbel Deel zijn door alle eeuwen der eeuwigheid.

4. *In tijden van overwinning was men gewoon witte klederen te dragen,* waarop ook gezinspeeld schijnt te worden in Openbaring 3:5: "Die overwint, die zal bekleed worden met witte klederen." En wat is de hemel anders dan een eeuwigdurende overwinning? Niemand komt daar dan alleen zij die strijden en overwinnen. Hoewel Kanaan aan de Israëlieten geschonken werd als een erfenis, moesten zij het veroveren, voordat zij er bezitters van konden zijn. De heiligen bevinden zich in deze wereld op het slagveld. Zij hebben dikwijls rode klederen aan, klederen die in het bloed gewenteld zijn, maar de dag nadert waarop zij zullen "staan voor den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palmtakken in hun handen" (Openbaring 7:9). Zij hebben een volledige overwinning behaald op al hun vijanden.
De palmboom werd gebruikt als een teken van overwinning, omdat de boom die door gewichten wordt neergedrukt, het toch niet opgeeft, maar des te meer omhoog schiet. Palmbomen werden gegraveerd op de deuren van de heiligste plaats (l Kon. 6:32), die

een bijzonder beeld was van de hemel, want de hemel is de plaats waarin de heiligen ook als overwinnaars ontvangen worden.

Let eens op de vreugde en vrede van de heiligen in hun witte klederen.
De vreugde die voortkomt uit het zien van de gevaren die voorbij zijn en van de rijkdommen en de eerbewijzen die juist bij de deur van de dood worden verkregen, ontroert het hart op de gevoeligste wijze. Dit zal een bestanddeel zijn van de eeuwigdurende gelukzaligheid van de heiligen, waarvoor geen plaats zou zijn geweest in de hemel van de onschuldige Adam en zijn zondeloos zaad, als wij veronderstellen dat hij staande was gebleven. De verheerlijkte heiligen zullen zeker niet vergeten, hoe zij in de wereld onthaald zijn. Het terugdenken daaraan zal zijn tot Gods eer en het zal ook de vreugde van de heiligen verhogen. De koning van Sicilië, die van geboorte de zoon van een pottenbakker was, handelde wijs toen hij aan zijn tafel bediend wilde worden uit aarden vaten. Dit moest wel een extra bekoring geven aan zijn maaltijden. Een geboren erfgenaam van de troon zou daar echter geen genoegen in nebben kunnen scheppen. Kan ooit eten zo goed smaken als aan iemand die honger heeft? Of kan iemand zo'n genoegen scheppen in overvloed als iemand die nijpend gebrek heeft geleden? Hoe meer moeilijkheden de heiligen onderweg naar de hemel ondervinden, hoe aangenamer de plaats voor hen zal zijn, als zij er komen. Elke rake slag die zij hebben toegebracht in de geestelijke strijd, zal een juweel zijn aan hun gloriekroon. Iedere overwinning die behaald is op de zonde, de satan en de wereld, zal hun triomferende vreugde verhogen. De herinnering aan het kruis zal de kroon verzoeten, en de herinnering aan hun reis door de wildernis, zal een extra frisheid toebrengen aan de erevelden als zij erdoor lopen en terugzien op de dag toen zij "zwan daarheen gingen zonder de zon." En nu zij triomferend verschijnen in witte klederen, is dat een teken dat zij een eervolle vrede verkregen hebben. Het is zulk een vrede dat hun vijanden die niet meer verstoren kunnen. Zo wordt ieder ding dat op bijzondere wijze aangepast was aan hun strijdende toestand, opzij gelegd. Het zwaard wordt opzij gelegd en zij nemen "de pen van een vaardig schrijver" ter hand om als blijk van hulde de lofprijzingen van Hem door Wie zij overwonnen, neer te schrijven. De openbare eredienst, het preken en de sacramenten zullen eerbiedig opzij gelegd worden: er is "geen tempel in dezelve" (Openbaring 21:22). Toen waren deze zeer aangenaam voor hen, maar als de reizigers allemaal thuis zijn gekomen, zijn de herbergen die hen onderweg gastvrij moesten onthalen, gesloten. De kaarsen worden uitgedaan als de zon opgekomen is, en de tabernakel die in de woestijn gebruikt werd, wordt opgevouwen wanneer de tempel der heerlijkheid ervoor in de plaats is gekomen. Vele van de plichten van de heiligen zullen dan opzij gelegd worden, zoals iemand afstand doel van zijn staf, wanneer hij aan het einde van zijn reis is gekomen. Het bidden zal dan veranderd worden in het prijzen en omdat er geen zonden meer beleden moeten worden, en er in geen noden meer voorzien moet worden, zullen het belijden en het smeken geheel opgaan in eeuwige dankzegging. Er zal geen rouw zijn in de hemel. Zij hebben met tranen gezaaid; de tijd om met gejuich te maaien is gekomen, "en God zal alle tranen van hun ogen afwissen" (Openbaring 21:4).

Er is daar geen zelfkastijding meer nodig en het zelfonderzoek is dan ten einde. Zij zullen niet meer hoeven te waken, want het gevaar is voorbij. De lijdzaamheid heeft haar volmaakte werk verricht, en ze kan hier geen nut meer doen. Het geloof is veranderd in het zien en de hoop is verzwolgen in de oceaan van waarneembaar en volkomen genieten. Al de rebellen zijn onderworpen, en de heiligen zitten rustig op hun troon; en dus zijn de strijdkrachten die nodig zijn in tijden van geestelijke oorlogvoering, ontbonden, en zij blijven in de volmaaktste vrede hun overwinning vieren.

5. *Witte klederen werden op feestdagen gedragen ten teken van vreugde.* Zo zullen de heiligen bekleed worden met witte klederen, want zij zullen de Heere een eeuwige

sabbat houden: "Er blijft dan een rust (of het houden van een sabbat) over voor het volk Gods" (Hebr. 4:9). De sabbat is in de achting van de heiligen de koning der dagen: en zij zullen eeuwig sabbat vieren in het Koninkrijk der hemelen en dus zullen hun klederen altijd wit zijn. Zij zullen een eeuwige "rust" genieten met een ononderbroken vreugde, want de hemel is geen rustplaats waar zij eeuwig uit kunnen slapen. Daar rusten zij dag noch nacht, maar hun werk is hun rust en hun voortdurende ontspanning en men kent daar geen zware arbeid of vermoeidheid. Zij rusten daar in God, Die het Middelpunt is van hun ziel. Hier vinden zij de vervulling, of de voldoening van al hun begeerten, terwijl zij God ten volle kunnen genieten en een ononderbroken gemeenschap met Hem hebben. De ziel zal altijd rusteloos zijn tot ze tot dit punt komt, maar als ze dit punt heeft bereikt, dan rust ze, want Hij is "het laatste doeleinde" en verder kan de ziel niet komen. De ziel kan niets meer begrijpen, willen of begeren, maar in Hem bezit ze wat evenredig is met haar grenzeloze begeerten. Dit is het gelukkige einde van al de arbeid van de heiligen. Hun zware arbeid en hun smart eindigt in vreugdevolle rust. De Chaldeeërs stelden als zij een indeling maakten van de natuurlijke dag, de dag het eerst en de nacht het laatst. De Joden beschouwden de nacht juist als het eerste deel en de dag als het laatste deel van de dag. Zo beginnen ook de godlozen met een dag van rust en plezier, maar ze eindigen met een nacht van eindeloze zware arbeid en smart. Gods kinderen hebben echter eerst hun duistere nacht en dan komt de dag van eeuwige rust. Hierover merkt Abraham in de gelijkenis van de rijke man in de hel, op: "Kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten" (Lukas 16:25).

Het land waar dit Koninkrijk gelegen is.

Als nu iemand vraagt waar het Koninkrijk van de heiligen ligt, dan is het antwoord dat het niet in deze wereld gelegen is, maar dat het ligt in een beter land, dat is een hemels land (Hebr. 11:16). Het is een land dat beter is dan het beste land in deze wereld, namelijk: het hemelse Kanaan, Immanuëlsland, waar het aan niets ontbreekt om de gelukzaligheid van de inwoners volkomen te maken. Dit is het gelukkige land, dat gezegend is met een eeuwige bron, die alle dingen voor nooddruft, gerieflijkheid en vreugde oplevert. Daar zullen de mensen het voedsel van de engelen eten en zij zullen onderhouden worden met "het Manna Dat verborgen is" (Openbaring 2:17), zonder dat zij dit moeizaam moeten gaan verzamelen. Zij zullen overvloedig gevoed worden met de voortbrengselen van het land die in hun mond vallen, zonder dat zij zich er enigszins voor in moeten spannen. In dat land is het eeuwig dag, want "aldaar zal geen nacht zijn" (Openbaring 21:25). Eeuwige zonneschijn maakt dat "betere land" schoon, maar een verschroeiende hitte is er niet. Er zullen daar nooit wolken gezien worden en toch is het geen land van droogte. De bomen die door de Heere geplant zijn, staan aan waterbeken en zij zullen nooit gebrek hebben aan vochtigheid, want zij zullen een eeuwige voorziening hebben van de Geest, door Jezus Christus, van de Vader. Dit is het land waar onze Heere vandaan kwam, en waar Hij weer naar toe is gegaan. Dit is het land waarop al de heilige patriarchen en profeten het oog gericht hadden, terwijl zij op aarde waren. Dit is het land waarheen al de heiligen die ons zijn voorgegaan, zich een weg gevochten hebben, en waarheen de martelaren met blijdschap zijn gezwommen door een zee van bloed. Deze aarde is de plaats van de vreemdelingschap van de heiligen en dat is hun land waar zij hun eeuwigdurende rust zullen genieten.

De koninklijke stad.

De koninklijke stad is "de grote stad, het heilige Jeruzalem", die uitgebreid beschreven wordt in Openbaring 21 vanaf vers 10 tot het einde van het hoofdstuk.

Het is wel waar dat sommige geleerde theologen deze stad op de aarde plaatsen, maar het lijkt mij toe dat de bijzonderheden die de beschrijving vermeldt, meer degenen steunen die wat de plaats betreft naar de andere wereld wijzen. De heiligen zullen

regeren in de stad waarvan "de muur" van jaspis" is (vers 18) en "de fundamenten van den muur der stad waren met allerlei kostelijk gesteente versierd" (vers 19) en "de straat was zuiver goud" (vers 21), zodat hun voeten gezet zullen worden op datgene waarop de mensen van deze wereld hun hart zetten. Dit is een "stad" die God "hun bereid heeft" (Hebr. 11:16).
Het is een "stad die fundamenten heeft" (Hebr. 11:10). Het is een "blijvende stad" (Hebr. 13:14), die zal blijven bestaan en zal bloeien, wanneer alle steden van de wereld in de as gelegd worden. Het is een stad die niet bewogen zal worden, wanneer de fundamenten van de wereld omgekeerd worden. Het is een stad die nooit van inwoners verandert: geen van hen zal er ooit uit verwijderd worden, want het leven en de onsterfelijkheid heersen daar en de dood kan daar niet binnenkomen. Deze stad is gezegend met een volmaakte en eeuwigdurende vrede die in het minst niet verstoord kan worden. Niets van buitenaf kan haar lastigvallen en daarom "zullen haar poorten niet gesloten worden des daags, want aldaar zal geen nacht zijn" (Openbaring 21:25).
Niets van binnenuit kan haar vrede verstoren. Het ontbreekt daar niet aan de nodige voorzieningen; er is daar geen gebrek; er heerst daar geen tweedracht onder de inwoners. Welke conflicten er nu ook zijn onder de heiligen, daar zal geen spoor van hun vroegere wrijvingen overblijven. De liefde tot God en tot elkaar zal volmaakt zijn. En degenen van hen die het verst van elkaar verwijderd stonden, zullen daar elkaar met vreugde omhelzen en zich in elkaar verlustigen.

Het koninklijk paleis.
Het koninklijk paleis is het huis van Christus' Vader, waarin Vele woningen" zijn (Joh. 14:2). Daar zullen de heiligen voor eeuwig wonen. Dat is het huis dat voor de erfgenamen der heerlijkheid toebereid is, zelfs voor hen die nu in de armzaligste huisjes wonen of die hun hoofd nergens neer kunnen leggen. Aangezien onze Heere Zijn heiligen naar een koninkrijk roept, zal Hij hen voorzien van een huis dat past bij de waardigheid waarmee Hij hen bekleedt. De hemel zal een gerieflijk, ruim en heerlijk huis zijn voor hen tot wie de Koning een welbehagen heeft om hen eer te doen.
Nooit werd een huis tegen zo'n hoge prijs gekocht als dit huis, omdat het gekocht werd met het bloed van de Middelaar en met niets minder kon het voor hen verkregen worden. Nooit kostte het zoveel moeite om bewoners voor een huis geschikt te maken. De heiligen waren van nature volkomen ongeschikt voor dit huis, en menselijke kunst en vlijt konden hen er niet geschikt voor maken. De Vader geeft echter de inwoners die Hij op het oog heeft, aan de Zoon om door Hem verlost te worden. De Zoon betaalt de prijs van hun verlossing, namelijk Zijn eigen dierbaar bloed, opdat zij met de goedkeuring van de gerechtigheid toegang mogen hebben tot het huis. De Heilige Geest heiligt hen door Zijn genade, opdat zij geschikt mogen zijn om daar binnen te komen waar niets dat onrein is kan binnengaan. En verwondert u zich daar niet over, want het is "des Konings paleis" dat zij zullen ingaan (Psalm 45:16). Het is het huis des Koninkrijks, waar de grote Koning Zijn hof houdt, waar Hij Zijn troon gesteld heeft en op een bijzondere wijze - waar sterfelijke mensen zich geen denkbeeld van kunnen vormen - Zijn heerlijkheid laat zien.

De tuin van het paleis.
Het paradijs is de tuin van hun paleis. "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn", zei onze Heiland tot de moordenaar aan het kruis (Lukas 23:43).
De hemel is een paradijs voor vreugde en vermaak, waar zowel houtgewas is als water: "Een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods en des Lams. In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de Boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht" (Openbaring 22:1, 2).
Hoe gelukkig had de onschuldige Adam kunnen zijn in het aardse paradijs waar niets ontbrak dat men nodig had of dat tot vreugde diende! Eden was de aangenaamste

plaats van de onbedorven aarde en het paradijs was het aangenaamste plekje van Eden. Wat is de aarde echter in vergelijking met de hemel? De verheerlijkte heiligen zijn bevorderd tot het hemelse paradijs. Daar zullen zij niet alleen de Boom des levens zien, maar zij zullen "eten van den Booms des levens, die in het midden van het paradijs Gods is" (Openbaring 2:7). Zij zullen de heerlijkheid van de Middelaar aanschouwen en verzadigd worden met Zijn goedheid. Er zal "geen vlammig lemmer eens zwaards" zijn "om den weg van den boom des levens te bewaren", maar zij zullen er vrijelijk van eten en zij zullen eeuwig leven. Zij zullen drinken "uit de beek Uwer wellusten" (Psalm 36:9). Dat zijn die zoete en zuivere genietingen die het land van Immanuël verschaft en zij zullen voor eeuwig zwemmen in de oceaan van onvermengde vreugde.

De koninklijke schatten.
Zij zullen koninklijke schatten hebben die voldoende zijn om de waardigheid waartoe zij bevorderd zijn, te ondersteunen. Aangezien de straat "zuiver goud" is en de twaalf poorten ervan "twaalf paarlen" zijn, moet hun schat wel bestaan uit datgene dat "beter" is dan goud of paarlemoer. Het is "een eeuwig gewicht der heerlijkheid" (2 Kor. 4:17). O kostbare schat! Het is een schat die niet onderhevig is aan onmerkbaar verderf door mot of roest, een schat die niemand van hen kan stelen (Matth. 6:20). Nooit verschafte enig koninkrijk zulk een kostbare schat, of een schat van zulk een verscheidenheid, want "die overwint, zal alles beërven" (Openbaring 21:7). Geen schatten op aarde zijn voorzien van "alles". Als ze allemaal tot één zouden worden samengebracht, dan zouden er veel meer waardevolle dingen aan ontbreken dan erin gevonden worden. Dit zijn dan "de kleinodiën" van deze "koningen" die het Koninkrijk der hemelen beërven. Zij zullen aan niets gebrek hebben dat kan bijdragen aan hun volle tevredenheid. Nu zijn zij rijk aan hoop, maar dan zullen zij hun rijkdommen in handen hebben. Nu zijn alle dingen van hen op grond van het recht dat zij erop hebben; dan zal alles van hen zijn, omdat zij het bezitten. Zij mogen voor eeuwig door Immanuëls land trekken en de heerlijkheid en de rijkdom ervan aanschouwen met de voldoening schenkende gedachte dat alles wat zij zien van hen is. Het zou jammer zijn dat zij die er zeker van kunnen zijn, dat zij tenslotte "alles" zullen beërven, zich ooit onbehaaglijk zouden voelen onder het gebrek aan goede dingen van deze aarde.

De tempel in dit Koninkrijk.
Al is het zo dat er geen (stoffelijke) tempel in het Koninkrijk is, geen indirect dienen van God in het gebruik van de inzettingen zoals hier op aarde, toch zijn wat dit Koninkrijk betreft "de almachtige God, en het Lam haar Tempel" (Openbaring 21:22). Zoals de tempel de heerlijkheid was van Kanaan, zo zal de hemelse tempel de heerlijkheid van de hemel zijn. De heiligen zullen daarin gebracht worden als een koninklijk priesterdom om voor eeuwig in het huis des Heeren te wonen, want Jezus Christus zal dan iedere heilige maken "tot een pilaar in de tempel Gods en hij zal niet meer daaruit gaan" (Openbaring 3:12), terwijl de priesters en de Levieten bij het vervullen van hun beurten wel uit de stoffelijke tempel gingen. Daar zullen de heiligen "de wolk der heerlijkheid" hebben, de Goddelijke tegenwoordigheid, met de innigste, ononderbroken gemeenschap met God. Daar zullen zij Jezus Christus hebben als de ware Ark, waarin de vurige wet voor eeuwig voor hun ogen verborgen zal zijn. Daar zullen zij het verzoendeksel hebben, vanwaar niets hen toe zal stralen dan eeuwige vrede en goedheid. Daar zijn de Cherubijnen, het gezelschap van heilige engelen, die zich bij hen aan zullen sluiten in de eeuwige bewondering van de verborgenheid van Christus. Daar is de gouden kandelaar met zijn zeven lampen, want "de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar Kaars" (Openbaring 21:23). Daar is het reukaltaar, in de voorbid-ding van Christus, "Die altijd leeft om voor hen te bidden" (Hebr. 7:25). Hij stelt voor eeuwig de verdiensten

van Zijn dood en lijden ten toon, en krachtdadig wil Hij voor eeuwig dat zij, die de Vader Hem gegeven heeft, bij Hem zijn. En de tafel der toonbroden is voor eeuwig aanwezig bij het feest, dat zij samen zullen hebben in de genieting van God. Dit leidt mij ertoe om meer in het bijzonder over het volgende uit te weiden:

Het gezelschap dat zich daar bevindt.
Wat zouden koninklijke macht en autoriteit, tekenen van koninklijke waardigheid, rijkste schatten, en alle andere voordelen van een koninkrijk, baten zonder aangenaam gezelschap? Sommige gekroonde hoofden hebben slechts een droevig leven gehad door het ontbreken ervan. Hun paleizen zijn gevangenissen voor hen geweest en hun eretekens waren voor hen als de ketenen aan een gevangene. Terwijl zij door iedereen gehaat werden, hadden zij niemand op wie zij hun vertrouwen konden stellen, of met wie zij aangename omgang konden hebben. Het belangrijkste deel van de gelukzaligheid van de hemel is echter gelegen in het gezegende gezelschap dat de heiligen daar zullen hebben. Om dit te verhelderen, geef ik u enkele zaken ter overweging.

1. *Het gezelschap van de heiligen onder elkaar.*
De omgang van de heiligen met elkaar zal geen gering deel uitmaken van de hemelse gelukzaligheid. De gemeenschap der heiligen op aarde wordt zeer op prijs gesteld door allen die door de wereld naar Sion reizen. En metgezellen in de zonde kunnen nooit zo'n waar genoegen en vermaak in elkaar hebben als Gods volk soms heeft als zij samen bidden en over die dingen waar de wereld een vreemdeling van is, met elkaar spreken. Hier zijn er in een gezelschap op z"n best slechts enkele heiligen en sommigen van hen verkeren in zo'n positie dat zij naar het toeschijnt, "alleen wonen", omdat zij niet in aanraking kunnen komen met hen voor wie zij hun hart wat betreft hun geestelijke toestand vrijmoedig zouden kunnen uitstorten. Zij zuchten en zeggen: "Ai mij, want ik ben als wanneer de zomervruchten zijn ingezameld... er is geen druif om te eten... de goedertierene is vergaan uit het land" (Mich. 7:1, 2). Maar "in de algemene vergadering van de eerstgeborenen in de hemel" zal geen van de heiligen die ooit op de aarde waren of op de aarde zullen zijn, gemist worden. Zij zullen allen op één plaats bij elkaar zijn. Allen bezitten één Koninkrijk en allen zullen samen aanzitten aan het avondmaal van de bruiloft des Lams. Hier op aarde zijn de besten van de heiligen niet zonder zondige onvolmaaktheden, die hun gezelschap minder aangenaam maken, maar daar zullen zij volmaakt zijn zonder "vlek of rimpel of iets dergelijks (Ef. 5:27). En alle natuurlijke, zowel als zondige onvolmaaktheden zijn dan weggedaan; de heiligen "zullen blinken als de glans des uitspansels" (Dan. 12:3).
Daar zullen wij Adam en Eva zien in het hemelse paradijs, terwijl zij vrijelijk eten van de Boom des levens. Daar zullen wij Abraham, Izak en Jakob zien en al de heilige patriarchen die niet meer zwerven van land tot land, maar die tot hun eeuwige rust zijn gekomen. Daar zullen wij al de profeten zien die zich verlustigen in de glorie van Hem, van Wiens komst zij geprofeteerd hebben. Daar zullen wij de twaalf apostelen van het Lam zien die op hun twaalf tronen zitten, en al de heilige martelaren in hun lange witte klederen met hun kroon op hun hoofd. Daar zullen wij de godvrezende koningen zien die bevorderd zijn tot het Koninkrijk dat niet bewogen kan worden, en daar zullen wij hen zien "die er velen rechtvaardigen", blinkend "gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk." Daar zullen wij onze Godzalige vrienden, familiebetrekkingen en degenen met wie wij op aarde omgingen, zien, "pilaren in de tempel Gods", die daar nooit meer van ons uit zullen gaan.
En het is meer dan waarschijnlijk dat de heiligen elkaar in de hemel zullen kennen, dat zij tenminste hun vrienden, familiebetrekkingen en ook degenen met wie zij op aarde omgingen, kennen en ook degenen die een zeer voorname plaats innamen in de kerk. Die kennis zal echter niettemin gezuiverd zijn van alle aardse gedachten en genegenheden. Dit schijnt begrepen te zijn in die gelukzalige volmaaktheid waartoe de heiligen daar bevorderd zullen zijn. Indien Adam op het eerste gezicht wist wie en

wat Eva was toen de Heere haar tot hem bracht (Gen. 2:23, 24), waarom zou iemand dan in twijfel trekken, of mannen en vrouwen, ouders en kinderen elkaar in de heerlijkheid zullen kennen? Als de Thessalonicenzen, die onder de bediening van Paulus bekeerd werden, zijn kroon des roems zullen zijn voor onze Heere Jezus Christus (l Thess. 2:19), waarom mogen wij dan niet tot de conclusie komen dat predikanten de leden van hun gemeente in de hemel zullen kennen en de leden van de gemeente hun predikanten? En als de discipelen op de berg der verheerlijking Mozes en Elia kenden die zij nooit tevoren gezien hadden (Matth. 17:4), dan hebben wij toch grond om te denken, dal wij hen en mensen zoals zij, ook zullen kennen, wanneer wij in de hemel komen. De gemeenschap der heiligen zal daar zeer intiem zijn: zij zullen "met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen (Matth. 8:11). Lazarus werd van de engelen gedragen "in den schoot van Abraham (Lukas 16:22).
En al zal de verscheidenheid van talen ophouden (1 Kor. 13:8), toch twijfel ik er niet aan dat er in de hemel van de taal gebruik zal worden gemaakt en dat de heiligen daar God zowel met hun lichaam als met hun geest zullen verheerlijken, terwijl zij hun lofprijzingen met een hoorbare stem zullen uitspreken. (En welke taal daar gesproken zal worden, dat zullen wij pas begrijpen als wij daar zijn.) Toen Paulus opgetrokken werd tot in de derde hemel, de plaats van de gezegenden, hoorde hij "onuitsprekelijke woorden, die het een mens niet geoorloofd is te spreken" (2 Kor. 12:4). Mozes en Elia spraken toen zij op de berg met Christus waren, met Hem (Matth. 17:3) en zij "zeiden Zijn uitgang, dien Hij zou volbrengen te Jeruzalem" (Lukas 9:31).

2. *Het gezelschap van de heilige engelen.*
De heiligen zullen daar in het gezelschap verkeren van al de heilige engelen. "De vele duizenden der engelen" zullen daar in hun verheerlijkte staat hun metgezellen zijn. Hoe gelukkig waren de herders die het gezang hoorden van het hemelse heirleger, toen Christus geboren was, maar driewerf zo gelukkig zullen zij zijn die hun stem zullen verenigen met die van hen in het koor van de heiligen en engelen in de hemel, wanneer Hij verheerlijkt zal worden in allen die Hem daar omringen. Dan zullen wij kennismaken met deze gezegende geesten, die nooit zondigden. Hoe helder zullen deze morgensterren blinken in de heilige plaats! Zij waren gedienstige geesten voor degenen die de zaligheid beërven zouden en zij hadden hen lief voor de zaak van hun Heere en Meester. Zij legerden zich rondom hen om hen voor gevaar te behoeden. Hoe blij zullen zij hen in hun eeuwige woningen verwelkomen! Hoe zullen zij zich erin verheugen hen tenslotte naar hun Koninkrijk te zien komen, zoals de voogd zich verheugt in de voorspoed van zijn pupillen! De heiligen zullen niet meer bang voor hen zijn, zoals zij dat vroeger waren.
Zij zullen dan de sterfelijkheid en de zwakheden van het lichaam afgelegd hebben en zij zullen zelf, zoals de engelen Gods, bekwaam zijn om gemeenschap en omgang te hebben met deze schitterende wezens. En omdat zij beiden gesteld zijn onder één Hoofd, de Heere Jezus Christus, zullen zij met elkaar God en het Lam loven, "zeggende met een grote stem: Het Lam Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging (Openbaring 5:12).
Of de engelen zoals sommigen denken, vluchtige lichamen zullen aannemen, zodat zij gezien kunnen worden door de lichamelijke ogen van de heiligen, die daardoor gemakkelijker met hen kunnen spreken, weet ik niet. Maar omdat het hen niet ontbreekt aan gelegenheden om met elkaar te spreken, hebben wij reden om te denken, dat gesprekken tussen hen en de heiligen niet voor eeuwig verhinderd zullen worden.

3. *Heerlijke gemeenschap met God en Christus.*
Zij zullen in de hemel omgang hebben met de Heere Zelf. Zij zullen heerlijke gemeenschap hebben met God en Christus, wat de volmaaktheid is van de

gelukzaligheid. Ik geef er de voorkeur aan om te spreken over de gemeenschap met de God en met de Mens Christus samen, omdat, zoals wij onze genade putten uit het Lam, wij onze heerlijkheid ook uit Hem putten, omdat de Mens Christus (als ik het zo eens mag zeggen) het Middelpunt is van de Goddelijke heerlijkheid in de hemel, van waaruit zij verspreid wordt over al de heiligen. Het lijkt ons toe dat dit geleerd wordt door die Schriftplaatsen, die de hemelse gelukzaligheid uitdrukken door "met Christus zijn": "Heden zult gij met Mij in hel paradijs zijn" (Lukas 23:43). "Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt" (Joh. 17:24). (Opvallend is wat er hier om dit te bekrachtigen aan toegevoegd wordt: "opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen"). "En alzo zullen wij altijd niet den Heere wezen" (l Thess. 4:17), namelijk, de Heere Christus, Die wij in de lucht zullen ontmoeten.
Dit schijnt ook de strekking te zijn van die Schriftplaatsen, waarin tegelijkertijd zowel van God als van het Lam, de geslachte Heiland, gesproken wordt, aangaande de gelukzaligheid van de heiligen in de hemel: "Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen" (Openbaring 7:17). "Zie, de tabernakel Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen wonen" (Openbaring 21:3), dat wil zeggen, als een tabernakel (dit betekent het Woord), dat is, in het vlees van Christus. Vergelijk hiermee Johannes 1:14 en Openbaring 21:22: "De Almachtige God is haar Tempel, en het Lam."
Hierin is de hoogste gelukzaligheid van de heiligen in de hemel gelegen, zodat zij zonder dit nooit gelukkig zouden zijn, al zijn zij in dat heerlijke paleis gehuisvest en daar gezegend met het gezelschap van engelen. Wat ik hierover zal wagen te zeggen, omvat drie dingen.

1. ***De heerlijke tegenwoordigheid van God en het Lam.***

De heiligen in de hemel zullen de heerlijke tegenwoordigheid van God en van het Lam genieten. "God Zelf zal bij hen zijn" (Openbaring 21:3). Zij zullen eeuwig bij de Heere zijn. God is wat Zijn wezen betreft alomtegenwoordig. De strijdende heiligen, op aarde, genieten Zijn bijzondere genaderijke tegenwoordigheid, maar in de hemel genieten zij Zijn heerlijke tegenwoordigheid. Daar worden zij gebracht tot nabij de troon van de grote Koning, en daar staan zij voor Hem, de plaats waar Hij Zijn onbevattelijke heerlijkheid vertoont. Daar hebben zij "de tabernakel Gods", waarop de wolk der heerlijkheid rust, de volheerlijke menselijke natuur van Christus, waarin "de volheid der Godheid" woont. Ze is niet als met een sluier bedekt als in de dagen van Zijn vernedering, maar ze schijnt ongehinderd door dit gezegende vlees, zodat al Zijn heiligen Zijn heerlijkheid mogen aanschouwen en ze maakt dat lichaam heerlijker dan wel duizend zonnen. De stad heeft daarom geen zon of maan nodig, want "de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar Licht" (eigenlijk: haar Kaars; Openbaring 21:23). Dat wil zeggen, dat het Lam het heldere of lichtgevende Lichaam is dat licht geeft aan de stad, zoals de zon en de maan nu licht geven aan de wereld, of zoals een kaars een donkere kamer verlicht. Het licht dat uit dat heerlijke lichtgevende Lichaam voortkomt, is "de heerlijkheid Gods".
Vroeger brandde die kaars zeer zwak, ze was in de tijd van Zijn vernedering verborgen onder een korenmaat, maar zo nu en dan schoot ze enige stralen van dit licht uit en deze verblindden de ogen van de toeschouwers. Nu is ze echter hoog geplaatst in de stad Gods, waar ze schijnt en voor eeuwig in volmaakte heerlijkheid zal schijnen. Ze werd soms opzij gelegd, als een steen die van de bouwlieden verworpen werd, maar nu is ze en zal ze voor eeuwig het Licht, of het lichtgevende Lichaam van die stad zijn en dat wel "den allerkostelijksten steen gelijk, namelijk als den steen jaspis, blinkende gelijk kristal" (Openbaring 21:11). Wie kan de gelukzaligheid van de heiligen in de audiëntiekamer van de grote Koning onder woorden brengen? Hij zit daar op Zijn statiestoel, terwijl Hij Zijn heerlijkheid zeer duidelijk doet uitkomen in de Mens Christus. Zijn genadige tegenwoordigheid brengt

een geweldige verandering teweeg in de heiligen in deze wereld. Zijn luisterrijke heerlijkheid in de hemel moet dan wel hun genadegiften tot volmaaktheid verheffen, en de hoedanigheid ervan verhogen. De heiligen hier op aarde ondervinden dat de tegenwoordigheid van God, Die hier bij hen is, in Zijn genade van een soort hel een kleine hemel kan maken. Hoe groot moet dan de hemelse heerlijkheid wel niet zijn door Zijn aanwezigheid daar in Zijn heerlijkheid!
Als een kaars een huisje of een gevangenis enigszins mooi maakt, hoe mooi zal dan de schijnende zon een paleis of paradijs maken! Gods genadige tegenwoordigheid maakte het verblijf in de wildernis licht voor Mozes, het dal van de schaduw des doods licht voor David, een vurige oven licht voor de drie jongelingen. Welk een verrukkelijke schoonheid zal er dan voortkomen uit de Zon der gerechtigheid, Die op de straat van de stad die belegd is met zuiver goud, schijnt met de glans van de middag! Deze heerlijke tegenwoordigheid van God in de hemel zal een heerlijkheid op de heiligen zelf leggen. De mooiste tuin heeft geen schoonheid, wanneer de duisternis van de nacht erover neerdaalt, maar de schijnende zon brengt een heerlijkheid op de zwartste bergen. Zo zullen zij die nu "als een lederen zak in de rook" zijn, zowel in ziel als in lichaam heerlijk zijn, wanneer zij geplaatst zijn in de heerlijke tegenwoordigheid van God.

2. ***De volle genieting van God en van het Lam.***
A. De heiligen in de hemel zullen de volle genieting hebben *van God* en van het Lam. Dit is het wat het redelijk schepsel volkomen bevredigt en hierin is de eeuwige rust van de heiligen gelegen. Dit zal al hun gemis goedmaken en de begeerten van hun zielen vervullen, die na alles wat zij hier verkregen hebben, toch roepen: "Geef, geef!" Zij roepen dit niet zonder enige vrees, omdat zij, hoewel zij God genieten, Hem toch niet ten volle genieten. Wat betreft de wijze waarop zij Hem zullen genieten, zegt de Heere ons: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt" Goh. 17:3).
Nu zijn er twee manieren waarop een begerenswaardig voorwerp op de volmaaktste en bevredigendste wijze gekend kan worden: de ene is door het te zien, de andere door bevinding. Het zien bevredigt het verstand en de bevinding bevredigt de wil. Dus kan iemand zeggen dat de heiligen in de eerste plaats God en het Lam genieten door een kennis die verkregen wordt door innerlijke aanschouwing en in de tweede plaats door een bevindelijke kennis, die beide volmaakt zijn. Ik bedoel volmaakt wat betreft het vermogen van het schepsel, want anders is een volmaakte kennis van een oneindig wezen door een schepsel onmogelijk. De heiligen op aarde genieten God in de kennis die zij van Hem hebben uit wat er van Hem getuigd wordt in Zijn heilig Woord, dat zij geloven. Zij zien Hem ook in een duistere rede "in de spiegel" van de ordonnantiën, die als het ware de beeltenis van de Bruidegom, of de schaduw vertonen terwijl Hij afwezig is. Zij hebben ook enige bevindelijke kennis van Hem; zij "smaken dat God goed is" en "dat de Heere genadig is." De heiligen in de hemel zullen echter geen goede getuigenis van de Koning nodig hebben. Zij zullen Hem zien en daarom houdt het geloof op. Zij zullen Zijn eigen aangezicht aanschouwen en daarom zijn er geen ordonnantiën meer en is er geen behoefte aan een spiegel. Zij zullen drinken en wel overvloedig drinken van datgene waarvan zij geproefd hebben en dus houdt de hoop op, want zij zijn dan aan de uiterste grenzen van hun verlangens.

B. De heiligen in de hemel zullen God en *het Lam* genieten door het zien, en dat op de volmaaktste wijze: Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht" (1 Kor. 13:12).
Hier is ons zien slechts indirect, als door een spiegel, waarin wij de dingen zelf niet zien, maar de beelden van de dingen. Daar zullen wij echter een onmiddellijk gezicht hebben van God en van het Lam. Hier is onze kennis slechts duister, maar daar zal ze helder zijn, zonder de minste vermenging met duisternis. De Heere heeft nu omgang

met Zijn heiligen door de traliën van de ordonnantiën, maar daar zullen zij in de audiëntiekamer bij Hem zijn. Er is nu voor ons een deksel op het heerlijke aangezicht, maar als wij in het Hogerhuis komen, dan zal blijken dat het deksel, waardoor nu enige stralen van schoonheid geschoten worden, helemaal weggenomen is. Dan zullen heerlijke uitnemendheden en volmaaktheden, die door stervelingen niet gezien worden, duidelijk ontdekt worden, want wij "zullen Zijn aangezicht zien" (Openbaring 22:4). De uitdrukking schijnt ontleend te zijn aan de eer waarmee sommigen bekleed werden aan de hoven van vorsten, omdat zij de koning zelf mochten bedienen. Wij lezen in Jeremia 52:25 van "zeven mannen die nabij de koning waren" (Eng. vert.) In het Hebreeuws lezen wij het als: "die aanschouwers van des konings aangezicht waren." O onuitsprekelijke heerlijkheid! De grote Koning houdt hof in de hemel, en de heiligen zullen allen Zijn hovelingen zijn. Zij zullen altijd nabij de Koning zijn en zij zullen Zijn aangezicht zien. "De troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen, en zij zullen Zijn aangezicht zien" (Openbaring 22:3, 4).

Zij zullen Jezus Christus zien met hun lichamelijke ogen, aangezien Hij nooit de menselijke natuur opzij zal leggen. Zij zullen altijd dat heerlijke, gezegende lichaam aanschouwen dat als persoon verenigd is met de Goddelijke natuur, en dat verheven is Ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en allen naam die genaamd wordt." Daar zullen wij met onze ogen datzelfde lichaam zien dat uit Maria geboren werd te Bethlehem en dat te Jeruzalem tussen twee moordenaars gekruisigd werd. Daar zullen wij het gezegende hoofd zien dat met doornen gekroond werd. Daar zullen wij het aangezicht zien dat be-spogen werd, en de handen en de voeten die aan het kruis genageld werden. Alle zullen nu blinken met een heerlijkheid die niet te bevatten is. De heerlijkheid van de Mens Christus zal de ogen van al de heiligen bekoren. Hij zal voor eeuwig "wonderbaar worden in allen die geloven" (IThess. 1:10).
Als elke ster in de hemel zou schijnen als de zon in haar middagglans, en als het licht van de zon zo zou toenemen dat de sterren wat betreft het licht dat ze uitstralen in dezelfde verhouding zouden staan tot de zon als nu, dan zou dat mogelijk een flauwe gelijkenis vertonen met de heerlijkheid van de Mens Christus in vergelijking met die van de heiligen. Al zullen de heiligen "blinken als de zon", toch zullen niet zij, maar zal het Lam Zelf het Licht zijn van de stad. De wijzen uit het oosten vielen neer en aanbaden Hem, toen zij Hem in het huis zagen als "het Kindeken met Maria, Zijn moeder." Maar o, welk een verrukkelijk gezicht zal het zijn om Hem in Zijn Koninkrijk te zien, op Zijn troon, aan des Vaders rechterhand! "Het Woord is vlees geworden" (Joh. 1:14) en de heerlijkheid Gods zal schijnen door dat vlees, en de vreugden des hemels zullen eruit springen tot de heiligen, die God zullen zien en genieten in Christus. Daar de vereniging tussen Christus en Zijn leden nooit ontbonden wordt, blijven zij voor eeuwig Zijn leden. De leden kunnen hun leven alleen krijgen uit hun Hoofd, aangezien datgene wat het Hoofd niet nodig heeft voor de voor het leven noodzakelijke invloeiing, geen lid is. Daarom zal Jezus Christus de eeuwigdurende band van vereniging zijn tussen God en de heiligen, waaruit hun eeuwige leven zal ontspringen: "Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve. En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachügen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt" (Joh. 17:2, 3). En vers 22, 23: "En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven; die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn: Ik in hen, en Gij in Mij; opdat zij volmaakt zijn in één."
Daarom moet het "onmiddellijk" genieten van God opgevat worden als het opzij leggen van het Woord en de sacramenten en dergelijke uitwendige middelen, waardoor wij God in deze wereld genieten. Wij mogen het niet opvatten alsof de heiligen hun onafhankelijkheid wat betreft levengevende invloeden, dan van zich af zouden werpen. Nee, "het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en

zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren" (Openbaring 7:17). Nu, als wij Hem zullen aanschouwen Die voor ons stierf opdat wij eeuwig zouden leven, en Wiens onvergelijkelijke liefde Hem deed zwemmen door de Rode Zee van Gods toorn om er voor ons middenin een pad te maken, waarover wij veilig naar het land Kanaan konden trekken, dan zullen wij zien welk een heerlijk Persoon Hij was Die dit alles voor ons leed. Dan zullen wij zien welk onthaal Hij ons bereid heeft in het opperhuis. Dan zullen wij begrijpen, dat de halleluja"s van de engelen Hem niet konden verhinderen om de verzuchtingen van een verloren gaande menigte op aarde te horen en neer te dalen om hen te helpen, en welk een heerlijkheid Hij voor ons bewaard heeft. Dan zullen wij meer in staat zijn om met al de heiligen te begrijpen, "welke de breedte, en lengte en diepte en hoogte is, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat" (Ef. 3:18, 19).

Wanneer de heiligen zich zullen herinneren dat de wateren van toorn waarin Hij gedompeld was, de bronnen der zaligheid zijn, waaruit zij al hun vreugde putten en dat zij de beker der zaligheid ontvangen in ruil voor de beker des toorns die Zijn Vader Hem gaf te drinken en waarvoor Zijn zondeloze menselijke natuur huiverde, hoe zal dan hun hart in hen opspringen, en branden van innige liefde gelijk jeneverkolen, en hoe zal dan het hemelgewelf weergalmen van hun liederen des heils! De Joden die het loofhuttenfeest vierden (dat het vrolijkste van al hun feesten was en dat zeven dagen duurde), gingen iedere dag één keer rond het altaar. Terwijl zij dit deden zongen zij hosanna, met hun takken van mirtebomen, palmbomen en wilgen in hun hand (de eerste twee waren tekenen van overwinning, de laatste van reinheid), en ondertussen bogen zij hun takken naar het altaar.

Als de heiligen "als een reine maagd aan Christus' voorgesteld worden, en als zij als overwinnaars "palmtakken in hun handen hebben", hoe vrolijk zullen zij dan eeuwig rond het altaar gaan, en hun hosanna, of liever hun halleluja"s rondom dat altaar zingen, terwijl zij hun palmtakken ernaartoe buigen. Zij erkennen dan dat zij alles verschuldigd zijn aan het Lam Dat geslacht werd en hen verloste met Zijn bloed! En hiermee komt overeen wat Johannes zag: "Een grote schare... staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palmtakken waren in hun handen. En zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, Die op den troon zit, en het Lam" (Openbaring 7:9, 10).

"Zij zullen God zien" (Matth. 5:8). Zij zullen gelukkig zijn dat zij de Vader, Zoon en Heilige Geest zien, niet met hun lichamelijke ogen, want wat deze betreft is God volgens 1 Timotheüs 1:17 "onzienlijk", maar met de ogen van hun "verstand", omdat zij gezegend zijn met de volmaaktste, volste en helderste kennis van God en Goddelijke zaken waartoe het schepsel in staat is. Dit wordt de zalige aanschouwing genoemd en ze vormt het hoogste van het verstand, de uiterste grens ervan. Stervelingen kunnen hier op aarde slechts een duistere afbeelding hebben van Gods heerlijkheid. Het is als het ware een gezicht van Zijn "achterste delen" (Ex. 33:23). Daar zullen zij echter Zijn "aangezicht" zien (Openbaring 22:4). Zij zullen Hem in Zijn volle heerlijkheid zien en Hem voortdurend aanschouwen, terwijl zij hier slechts een voorbijgaand gezicht van Hem kunnen krijgen (Ex. 34:6).

Er is een geweldig verschil tussen het zien van een koning in zijn nachtgewaad, die ons vlug voorbijgaat, en het op ons gemak met een vaste blik bezien van de koning op zijn troon in zijn koninklijke kleren, met zijn kroon op zijn hoofd en zijn scepter in zijn hand. Zulk een verschil zal er zijn tussen de volledigste openbaring van God, die ooit een heilige op aarde had, en de tentoonspreiding van Zijn heerlijkheid die in de hemel gezien zal worden. Daar zullen de heiligen eeuwig, zonder onderbreking, zich in de aanblik van Hem verlustigen en eeuwig Zijn heerlijke volmaaktheden aanschouwen. En zoals hun lichamelijke ogen versterkt zullen worden en geschikt gemaakt om de heerlijke majesteit van de Mens Christus te aanschouwen, zoals arenden naar de zon kijken zonder erdoor verblind te worden, zo zal hun geest zo hoog verheven worden, dat zij in staat gesteld zullen worden om God in Zijn heerlijk-

heid te zien. Hun vermogens zullen vergroot worden naar gelang de mate waarin het Hem behaagt Zich aan hen mee te delen omwille van hun volmaakte gelukzaligheid. Daar dit hemelse gezicht van God onze huidige vermogens verre te boven gaat, moeten wij dienaangaande veel in het donker verkeren. Dit hemelse gezicht schijnt echter toch iets anders te zijn dan het gezicht van die heerlijkheid die wij met onze lichamelijke ogen zullen zien in de heiligen en in de Mens Christus, of in enige andere luister of schittering van de Godheid, hoedanig die ook is. Iets dat geschapen is, kan immers niet ons voornaamste goed en onze voornaamste gelukzaligheid uitmaken, of onze ziel volkomen bevredigen. Het is duidelijk dat deze dingen iets verschillen van God Zelf. Daarom vat ik het zo op dat de zielen van de heiligen God Zelf zullen zien. De Schrift leen ons ook dat wij alsdan zullen zien aangezicht tot aangezicht, en dat wij zullen kennen, gelijk ook wij gekend zijn (1 Kor. 13:12), en dat"wij Hem zullen zien gelijk Hij is" (l Joh. 3:2).

Toch kunnen de heiligen geen voldoende begrip van God hebben: zij kunnen dat wat oneindig is, niet begrijpen. Zij kunnen de berg wel aanraken, maar zij kunnen hem niet met hun armen omvatten. Zij kunnen niet met één blik van hun ogen zien wat er aan de andere zijde groeit, maar de Goddelijke volmaaktheden zullen een grenzeloos veld zijn waarin de verheerlijkten zullen wandelen, terwijl zij steeds meer van God zien, omdat zij nooit aan het eind kunnen komen van dat wat oneindig is. Zij mogen hun vaten ieder ogenblik naar deze Oceaan brengen, en ze vullen met vers water. Welk een verrukkelijk gezicht zou het zijn om al de voonreffelijkheden en aantrekkelijke eigenschappen die men hier en daar onder de schepselen verspreid vindt, bij elkaar gebracht te zien in één schepsel! Maar zelfs zulk een gezicht zou oneindig minder schoon zijn dan dit heerlijke gezicht dat de heiligen in de hemel zullen hebben. Zij zullen immers God zien in Wie al deze volmaaktheden heerlijk zullen verschijnen, en oneindig veel meer, waarvan in het schepsel geen spoor te vinden is. In Hem zullen zij alles zien wat begeerlijk is en niets of het is begeerlijk. Dan zullen zij volkomen bevredigd worden wat betreft de liefde van God jegens hen, die zij nu al gauw elke keer weer in twijfel trekken. Zij zullen zichzelf er nu niet meer van moeten overtuigen door kenmerken, tekenen en getuigenissen. Zij zullen er een kennis van hebben die verkregen is door innerlijke aanschouwing. Zij zullen (ik zeg dat met de diepste eerbied) zien in het hart van God, en zij zullen daar de liefde zien die Hij hun toedroeg van alle eeuwigheid en de liefde en goedgunstigheid die Hij hun voor eeuwig zal toedragen. De verheerlijkten zullen een zeer duidelijk en onderscheiden begrip hebben van Goddelijke waarheden, want "in Zijn licht zien wij het licht" (Psalm 36:10). Het licht der heerlijkheid zal een volledige verklaring van de Bijbel inhouden en het zal al de moeilijke en ingewikkelde theologische vraagstukken oplossen. Er is op aarde geen vreugde die te vergelijken is met die vreugde die voortkomt uit de ontdekking van de waarheid; en er is geen ontdekking van de waarheid die te vergelijken is met de ontdekking van de waarheid van de Schrift, die door Gods Geest aan de ziel wordt meegedeeld. "Ik ben vrolijk over Uw toezegging, zegt de psalmist, "als een die een groten buit vindt" (Psalm 119:162).

Toch hebben wij er slechts een onvolmaakte ontdekking van wanneer wij op aarde zijn. Hoe verrukkelijk zal het dan zijn om de hele schat die in de akker verborgen is, zichtbaar te zien worden! De heiligen zullen ook "de werken Gods" mogen begrijpen. De schoonheid van de werken van de schepping en van de voorzienigheid zullen dan in een gepast licht geplaatst worden. De natuurlijke kennis zal tot volmaaktheid gebracht worden bij het licht der heerlijkheid. Het web van de voorzienigheid aangaande de Kerk, en alle mensen, wie het ook zijn, zal dan een vaste vorm aannemen en voor de ogen van de heiligen gelegd worden. Dan zal het blijken een zeer schone mengeling te zijn, zodat zij allen tezamen bij het zien ervan, zullen zeggen: "Hij heeft alle dingen goed gemaakt." Het werk der verlossing zal in het bijzonder het eeuwige wonder zijn voor de heiligen en zij zullen het heerlijke

heilsplan voor altoos bewonderen en prijzen. Dan zullen zij een volmaakt gezicht krijgen van de gepastheid ervan voor de Goddelijke volmaaktheden en voor de zaak van zondaars. Zij zullen dan het verbond dat van alle eeuwigheid gesloten werd tussen de Vader en de Zoon betreffende hun zaligheid, duidelijk kunnen lezen. Zij zullen zich eeuwig verwonderen over de verborgenheden van de wijsheid en de liefde, de goedheid en de heiligheid, de genade en het recht, die blijken uit het heerlijke heilsplan, en zij zullen deze eeuwig loven. Hun ziel zal eeuwig voldaan zijn over het gezicht van God Zelf, en over hun uitverkiezing door de Vader, hun verlossing door de Zoon en de toepassing ervan door de Heilige Geest.

De heiligen in de hemel zullen God gemeten in Christus door bevindelijke kennis, wat het geval is als het Voorwerp zelf aan hen geschonken wordt en zij in het bezit ervan zijn. Dit is het in volle mate deelachtig zijn van de Goddelijke goedheid, wat het hoogtepunt is van het verlangen, en de uiterste grens ervan. "Het Lam zal hun Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren" (Openbaring 7:17). Met deze fonteinen wordt niemand anders bedoeld dan God Zelf. Hij is "de Fontein van levende wateren", Die Zich ten volle en vrij aan hen zal mededelen. Hij zal van Zijn goedheid eeuwig uitstorten in hun ziel. Dan zullen zij in het binnenste van hun ziel een zeer levendige gewaarwording hebben van al die goedheid waarvan zij gehoord hebben en waarvan zij geloofden dat die zich in Hem bevond, en van wat zij in Hem zien bij het licht der heerlijkheid. Dit zal een eeuwigdurende, daadwerkelijke verklaring zijn van het Woord, dat mensen en engelen niet voldoende kunnen ontvouwen, namelijk: "God Zelf zal bij hen en hun God zijn" (Openbaring 21:3).
God zal Zichzelf ten volle aan hen mededelen. Zij zullen niet meer hoeven te proeven van de stromen van Goddelijke goedheid in de ordonnantiën, zoals zij gewoon waren te doen, maar zij zullen drinken uit de Bron. Zij zullen niet meer onthaald worden op teugjes of druppels, maar ze zullen gevuld worden met al de volheid Gods. En dit zal het zijn waarop iedere heilige onthaald zal worden, want, hoewel bij geschapen dingen aan de een gegeven wordt, wat aan de ander wordt onthouden, nochtans kan een oneindig goed zich volledig mededelen aan allen, en allen vervullen. Zij die erfgenamen Gods zijn, het grote Erfdeel, zullen dan in het volle bezit komen van hun erfenis. En de Heere zal Zijn schatten van goedheid voor hen openen, opdat hun genieting volkomen zal zijn. Zij zullen in geen enkele mate een beperking worden opgelegd, maar hun genieting zal zo ver gaan als hun vergrote vermogens dat toelaten. Zoals een klein vat de oceaan niet kan bevatten, zo kan ook een eindig schepsel een oneindig God niet omvatten. Er zal echter aan het genieten geen beperking gesteld worden, dan alleen die beperking die voortvloeit uit het vermogen van het schepsel, zodat toch allen, al zijn er graden van heerlijkheid, vervuld zullen worden en zullen krijgen wat zij kunnen bevatten.
Hoewel sommigen meer kunnen bevatten dan anderen, zal het niemand aan iets ontbreken. Allen zullen volledig bevredigd en volmaakt gezegend worden met de volle genieting van de Goddelijke goedheid, in overeenstemming met hun vergrote vermogens. Het is zoals wanneer flessen van verschillende afmetingen gevuld zijn, dat sommige meer bevatten, andere minder, maar toch hebben ze alles wat ze kunnen bevatten. De verheerlijkten zullen alles in God bezitten voor de bevrediging van al hun begeerten. Geen geschapen iets kan bevrediging geven aan al onze begeerten: kleren kunnen ons verwarmen, maar ze kunnen ons niet voeden; het licht is aangenaam, maar het kan ons niet onderhouden. In God zal echter aan al onze begeerten voldaan worden, en buiten Hem zullen wij niets begeren. De heiligen zullen de gelukkigen zijn die niets begeren dan hetgeen werkelijk begerenswaardig is. Zij zullen bovendien alles hebben wat zij begeren. God zal "alles zijn in allen" voor de heiligen. Hij zal hun leven, gezondheid, rijkdom, eer, vrede en alle goede dingen zijn. Hij zal Zichzelf vrijelijk aan hen mededelen: de toegangsdeur tot Hem zal nooit meer één ogenblik voor hen gesloten zijn. Zij mogen, wanneer zij dat willen, nemen van de vruchten van de Boom des levens, want zij zullen Hem vinden "op de ene en de

andere zijde der rivier" (Openbaring 22:2). Er zal geen voorhangsel zijn tussen God en hen dat opzij getrokken moet worden, maar Zijn volheid zal altijd voor hen toegankelijk zijn. Er zal in de hemel geen deur zijn om op te kloppen. Er zal geen vragen voorafgaan aan het ontvangen. De Heere zal daar aan Zijn volk een ongedwongen, gemeenzame omgang met Hemzelf toestaan.

Nu zijn zij ten dele "der Goddelijke natuur deelachtig", maar dan zullen zij haar geheel deelachtig zijn. Dat wil zeggen dat God Zijn eigen beeld aan hen zal mededelen. Hij zal niet alleen Zijn goedheid aan hen voorbij doen gaan, maar Hij zal haar in hen doen ingaan. Hij zal het beeld van al Zijn eigen volmaakte eigenschappen op hen drukken, voorzover het schepsel in staat is deze te ontvangen. Hieruit zal een volkomen gelijkenis met Hem voortvloeien in alle dingen in hen en met betrekking tot hen. Dit is wat de psalmist op het oog gehad schijnt te hebben: "Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken" (Psalm 17:15). De vervolmaking van Gods beeld volgt op de zalige aanschouwing en dus zegt Johannes: Wij zullen Hem gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is" (l Joh. 3:2). Daarom zal er een zeer nauwe en innige vereniging zijn tussen God en de heiligen. God zal in hen zijn, en zij in God door middel van een heerlijke en zeer volmaakte vereniging. Dan zullen zij immers in de liefde blijven die vervolmaakt is. "God is Liefde; en die in de Liefde blijft, die blijft in God en God in hem" (l Joh. 4:16). Hoe nauw zullen de heiligen verbonden zijn met God en Hij met hen wanneer Hij niets dan Zijn eigen beeld in hen zal zien, en wanneer hun liefde tot haar volmaaktheid zal komen! Er is dan in hen geen natuur dan alleen de Goddelijke natuur overgebleven en alle onvolmaaktheid zal verzwolgen zijn in hun heerlijke verandering naar de gelijkenis van God! Hun liefde tot God, die gezuiverd is van het schuim van hun eigenliefde, zal zeer zuiver zijn, zodat zij van niets zullen houden dan alleen van God en in God. Hun liefde zal niet meer zwak en kwijnend zijn, maar ze zal branden als gloeiende jeneverkolen. Ze zal een licht zijn zonder duisternis, een vlammend vuur zonder rook. Ze zal zijn als een gloeiende kool, die geheel en al vuur is als al het vocht eruit getrokken is. Zo zullen de heiligen geheel en al liefde zijn, wanneer zij de volle genieting van God bereiken door beschouwende en bevindelijke kennis van God, door het gezicht van de Goddelijke goedheid en doordat ze er ten volle deelgenoot van zijn.

3. **Een volheid van onuitsprekelijke vreugde.**
Uit deze heerlijke tegenwoordigheid en genieting zal een onuitsprekelijke vreugde voortkomen, waarmee de heiligen vervuld zullen worden. "Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht" (Psalm 16:11). Soms genieten de heiligen God in de wereld, maar wanneer hun ogen gehouden worden dat zij Zijn tegenwoordigheid niet kunnen opmerken, dan hebben zij de troost van deze genieting niet. Wanneer echter alle verkeerde gedachten weggenomen zijn, dan zullen zij niet alleen God genieten, maar ook met onuitsprekelijke vreugde en voldoening rusten in de genieting. De begeerte naar aardse dingen veroorzaakt kwelling, en het genieten ervan eindigt dikwijls in afkeer. Hoewel de verheerlijkte heiligen echter steeds meer en meer van God zullen begeren, zullen toch hun begeerten nooit vermengd zijn met de minste bezorgdheid, aangezien de volheid van de Godheid altijd voor hen open staat. Zij zullen daarom "niet meer hongeren", en het zal hen niet de minste moeite kosten om eeuwig te verlangen naar "het Manna, Dat verborgen is." Ook zal hun aanhoudende genieting ervan geen walging veroorzaken. Zij zullen nooit vinden dat zij teveel hebben en daarom wordt eraan toegevoegd: "De zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte" (Openbaring 7:16). De genieting van God en het Lam zal in alle eeuwigheid vers en nieuw voor hen zijn, want zij zullen drinken uit "levende fonteinen der wateren", waar verse wateren voortdurend in overvloed opwellen (Openbaring 7:17). Zij zullen eten

van de Boom des levens, die voor de verandering "twaalf soorten vruchten" (Eng. vert.) voortbrengt en deze zijn altijd nieuw en vers, want Hij geeft die Van maand tot maand" (Openbaring 22:2). Hun vreugde zal zuiver en onvermengd zijn, zonder enige droesem van smart. Ze zal niet gering zijn of vluchtig, maar vast en eeuwigdurend, zonder onderbreking. Zij zullen ingaan in de vreugde: "Ga in, in de vreugde uws heren" (Matth. 25:21). De uitdrukking is een beetje ongewoon en brengt dat woord van onze lijdende Heiland in mijn herinnering: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe" (Mark. 14:34). Zijn ziel was overladen met smarten, zoals de betekenis is van het woord dat daar gebruikt wordt. De vloed van smart omspoelde Hem, en omringde Hem aan alle zijden. Waarheen Hij Zijn ogen ook wendde, overal was smart voor Hem. Ze kwam op Hem af, vanaf de hemel, de aarde en de hel tegelijk. Zo was Hij de droefheid ingegaan en daarom zegt Hij: "Ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt Mij" (Psalm 69:3). En waarvoor diende dit nu allemaal? Opdat de Zijnen "de vreugde" in zouden mogen gaan. Terwijl wij bezet zijn met droefheden, treedt de vreugde nu soms bij ons naar binnen, maar ze moet veel moeite doen om toegang te verkrijgen. Dan zal de vreugde niet alleen haar intrek bij ons nemen, maar wij zullen onze intrek bij haar nemen en voor eeuwig zwemmen in een oceaan van vreugde. Daar zullen wij niets zien dan vreugde, waarheen wij onze ogen ook wenden. De tegenwoordigheid en de genieting van God en het Lam zullen ons bevredigen met "liefelijkheden, eeuwiglijk." De heerlijkheid van onze ziel en van ons lichaam, die daaruit voortkomt, zal ons eeuwige vreugde verschaffen. De geest van zwaarmoedigheid, hoe nauw hij nu ook sommigen van de heiligen aankleeft, zal dan van hen afvallen. Hun treuren zal veranderd worden in blijde gezangen, en flessen vol tranen zullen uitlopen op rivieren van vreugde. Gelukkig zijn zij, die nu "in tranen zaaien" en in de hemel van vreugde zullen opspringen, en daar hun hoofd zullen buigen met een gewicht van heerlijkheid erop.
Tot zover over het gezelschap van de heiligen dat zich in dit Koninkrijk bevindt.

De eeuwige duur van dit Koninkrijk.
Ten laatste zal het Koninkrijk "eeuwig duren". Aangezien alles erin eeuwig is, zullen de heiligen de ontwijfelbare zekerheid en de volle verzekering van de eeuwige duur ervan hebben. Dit is een noodzakelijk bestanddeel van de volmaakte gelukzaligheid, want als iemand de minste onzekerheid heeft wat betreft de duur van enig goed, dan gaat dat met enige vrees, ongerustheid en kwelling gepaard. Daarom is onzekerheid totaal onverenigbaar met de volmaakte gelukzaligheid. De verheerlijkten zullen echter nooit vrees hebben, en ook geen reden hebben om te vrezen iets te verliezen. Zij zullen "altijd met den Heere wezen" (l Thess. 4:17). Zij zullen allen tot de volle overtuiging geraken, dat niets hen zal kunnen scheiden van de liefde Gods en ook niet van de volle genieting van Hem, en dat voor eeuwig. De erfenis die in de hemel bewaard wordt, is "onverderfelijk". Ze heeft geen beginsel van verderf in zich die haar aan bederf zou kunnen blootstellen, maar ze blijft tot in eeuwigheid. Ze is "onbevlekt"; niets van buitenaf kan haar schoonheid bederven en er is ook niets in, dat degenen die haar bezitten, zou kunnen grieven. Ze is daarom "onverwelkelijk", maar ze behoudt altijd haar natuurlijke luister en haar oorspronkelijke schoonheid (l Petrus 1:4). Tot zover over de hoedanigheid van het koninkrijk der hemelen.

2. DE TOELATING VAN DE HEIEIGEN TOT DIT KONINKRIJK

Laten wij nu verder gaan met te spreken over *de toelating van de heiligen in dit Koninkrijk dat van hen is.* Ik zal in het kort twee dingen aanroeren:

1. De officiële toelating, waarbij de Rechter hen toeroept om naar hun Koninkrijk te komen.
2. De hoedanigheid waarin zij erin worden toegelaten en erin worden geleid.

1. *De officiële toelating.*
Wat betreft hun toelating toont de tekst ons aan dat deze geschiedt door een stem vanaf de troon. De koning roept hen vanaf de troon in de tegenwoordigheid van engelen en mensen, om tot hun Koninkrijk te komen. "Komt" en "gaat" zijn maar korte woorden, maar ze zijn wel zo belangrijk dat ze tot in alle eeuwigheid stof ter overdenking zullen geven aan heel de mensheid, aangezien van de één de eeuwige gelukzaligheid afhangt en van de ander de eeuwige rampzaligheid. Hier op aarde gebiedt onze Heere de ergste zondaars die het Evangelie horen: "Komt", maar de meesten willen niet tot Hem komen. Slechts enkelen, wier hart door Zijn Geest zijn aangeraakt, omhelzen de oproep wel en hun ziel zegt in hun binnenste: "Ziet, wij komen tot U." Zij geven zichzelf aan de Heere. Voor Hem verzaken zij de wereld en hun wellusten. Zij dragen Zijn juk en werpen het niet van zich af, zelfs niet als de dag heet wordt, en het gewicht ervan hen misschien het bloed uit hun lichaam doet zweten. "Zie, die dwazen!" zegt de vleselijke wereld, "waar gaan zij heen?" Maar wacht even, o dwaze wereld! Uit dezelfde mond waaruit de oproep tot hen kwam die zij nu volgen, zal een andere oproep komen die alles zal vergoeden: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk."

De heiligen zullen een onuitsprekelijke zoetheid vinden in deze oproep om te komen.
1. Hierdoor toontJezus Christus dat Hij hun gezelschap in het opperhuis begeert, om hen voor eeuwig bij Zich te hebben. Dus zal Hij Zijn hart voor hen openen, zoals Hij dat deed ten behoeve van hen tot Zijn Vader toen Hij zei: Vader, Ik wil dat zij bij Mij zijn, waar Ik ben" (Joh. 17:24). Nu bevindt zich al de zware arbeid van Zijn ziel voor de troon, niet alleen de zielen die Hij verlost heeft, maar ook de lichamen. Zij moeten komen, want Hij moet volkomen bevredigd worden.
2. Hierdoor worden zij plechtig uitgenodigd om te komen tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. Zij werden op aarde tot de tafel uitgenodigd door de stem van de dienstknechten en de verborgen werking van de Heilige Geest in hen; en zij kwamen en namen deel aan het feest van het Heilig Avondmaal in het lagerhuis, maar Jezus Christus zal hen persoonlijk uitnodigen tot de tafel in het hogerhuis voor het oog van heel de wereld.
3. Hierdoor laat Hij hen toe lot de "woningen" der heerlijkheid. De sleutels van de hemel hangen aan de gordel van onze koninklijke Middelaar. Alle macht in de hemel is Hem gegeven (Matth. 28:18), en niemand komt daarbinnen dan alleen zij die Hij toelaat. Toen zij op aarde woonden met de overigen van de wereld, opende Hij de eeuwige deur van hun hart, ging er Zelf naar binnen en sloot haar weer, zodat de zonde nooit meer binnen kon komen om daar als voorheen te heersen. Nu opent Hij de hemelse deuren voor hen, en Hij trekt Zijn duiven in de ark, en Hij sluit hen daarin op, zodat de wet, de dood en de hel hen er nooit meer uit kunnen halen. De heiligen "benaarstigden" zich steeds "om in die rust in te gaan." De satan trok hen altijd terug en hun verdorvenheden haalden hen altijd omlaag. Het kwam zelfs soms zover dat zij slechts aan een zijden draadje hingen van een belofte - als ik het zo eens uit mag drukken - waarbij zij niet zonder vrees waren dat zij in de poel des vuurs zouden vallen. Nu Christus echter het teken geeft dat zij toegelaten worden, worden zij binnengebracht en buiten alle gevaar gebracht.
4. Hij spreekt tot hen als de Persoon Die hen inleidt in het Koninkrijk, in de audiëntiekamer van de grote Koning, en Die hen bij de troon brengt. Jezus Christus is de grote Secretaris van de hemel, Wiens taak het is de heiligen in de genadige tegenwoordigheid van God te brengen en op Wiens weg het ligt om hen te brengen in de heerlijke tegenwoordigheid van God in de hemel. De hemel zou

waarlijk een vreemde plaats voor hen zijn, als Christus er niet was. De Zoon zal echter Zijn broeders inleiden in het Koninkrijk van Zijn Vader. Zij zullen "met Hem ingaan tot de bruiloft"(Matth. 25:10).

De hoedanigheid waarin zij binnengeleid worden.
Laten wij nu gaan overwegen in welke hoedanigheid zij door Hem worden voorgesteld.
1. *Hij brengt hen binnen als de gezegenden van Zijn Vader.* Zo luidt de oproep vanaf Zijn troon: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders" enzovoort. Het is het huis van Christus' Vader, waar zij in moeten komen. Daarom herinnert Hij hen eraan, dat zij van Zijn Vader gezegend zijn; dat zij geliefd zijn van zowel de Vader als van Hemzelf. Dit is het wat van de hemel een woning voor hen maakt, namelijk dat het is, het huis van Christus' Vader, waar zij ervan verzekerd kunnen zijn dat zij welkom zijn, omdat zij gehuwd zijn met de Zoon en omdat zij juist voor dat oogmerk de keuze zijn van Zijn Vader. Hij brengt hen binnen zowel ter wille van de Vader als van Hemzelf.
Zij zijn de gezegenden van Zijn Vader, Die, omdat Hij de Fontein is van de Godheid, ook de Fontein is van alle zegeningen die geschonken worden aan de kinderen der mensen. Zij zijn degenen voor wie God het goede uitdacht van eeuwigheid. Zij waren gezegend in het eeuwige voornemen van God, omdat zij uitverkoren waren tot het eeuwige leven. Bij de opening van het boek des levens bleek dat hun namen daarin geschreven waren, zodat, wanneer Hij hen tot het Koninkrijk brengt, Hij hen slechts brengt tot de plaats die de Vader van alle eeuwigheid voor hen bestemd had. Daar zij zalig gemaakt zijn door de Zoon, zijn zij zalig gemaakt naar Zijn (dat is: des Vaders) voornemen (2 Tim. 1:9). Dit zijn degenen tot wie de Vader goed heeft gesproken. Hij sprak goed tot hen in Zijn Woord, dat nu zijn volle vervulling moet krijgen. Zij hadden Zijn belofte van het Koninkrijk. Zij leefden en stierven in het geloof daaraan. Nu gaan zij wat beloofd was, ontvangen. Aan hen heeft Hij wel gedaan. Een gave wordt in de Schrift dikwijls een zegen genoemd en de zegen van God is altijd echt, zoals de zegen van Izak, waardoor Jakob zijn erfgenaam werd. Door Gods genade werden zij allen gerechtvaardigd en geheiligd, en werden zij in staat gesteld om tot het einde te volharden. Nu worden zij opgewekt in heerlijkheid, en als zij verhoord worden, blijven zij staande in het oordeel. Wat blijft er dan over dan dat God Zijn eigen werk in hen bekroont door hun Koninkrijk aan hen te geven in de volle genieting van Hem en dat voor eeuwig? Tenslotte, zij zijn degenen die God geheiligd heeft, wat ook een schriftuurlijk begrip van "zegenen is (1 Kor. 10:16). God zonderde hen af om koningen en priesters voor Hem te zijn, en de Middelaar bracht hen in die hoedanigheid naar hun Koninkrijk en Priesterdom.

2. *Christus leidde hen binnen als "erfgenamen des Koninkrijks" naar het werkelijk bezit ervan.* "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk." Zij zijn Gods kinderen door wedergeboorte en aanneming:
"En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfgenamen van Christus' (Rom. 8:17). Nu is er een algemene vergadering van de eerstgeborenen voor de troon. Hun minderjarigheid is nu voorbij en de tijd die door de Vader bepaald is voor het ontvangen van hun erfenis, is gekomen. De Middelaar kocht de erfenis voor hen met Zijn eigen bloed. Hun rechten en bewijsstukken werden lang geleden opgesteld en in de Bijbel opgetekend; ja, hun erfenis was belegd in de persoon van Jezus Christus, als hun Gevolmachtigde, toen Hij opvoer ten hemel, "waar de Voorloper voor ons is ingegaan" (Hebr. 6:20). Niets anders blijft er over dan dat zij tot het persoonlijke bezit ervan komen dat bij de dood begint en op de laatste dag volmaakt wordt, wanneer de heiligen zowel met hun lichaam als met hun ziel hun Koninkrijk binnengaan.

3. *Zij worden binnengeleid, als degenen voor wie het bereid was van de grondlegging der wereld".*
Het Koninkrijk was voor hen bereid in het eeuwig voornemen van God, voordat zij of wie ook van hen bestonden. Dit toont aan dat het een gift van vrije genade voor hen is. Het was van eeuwigheid hel Goddelijke voornemen dat er een Koninkrijk zou zijn voor de uitverkorenen en dat alle hinderpalen die hun toegang tot dat Koninkrijk zouden kunnen schaden, uit de weg zouden worden genomen. Bovendien werd bij datzelfde eeuwige besluit elke plaats erin bepaald en opzij gezet om voor hen bewaard te blijven, zodat elk van de kinderen die tenslotte in het huis van hun Vader thuiskomt, daar zijn eigen plaats kan vinden die hem wacht en voor hem gereed staat, zoals aan Sauls tafel "Davids plaats ledig werd bevonden", toen hij daar niet was om die zelf in te nemen (l Sam. 20:25). En nu de bepaalde tijd is aangebroken, worden zij binnengebracht om ieder zijn plaats in de heerlijkheid, die voor hen opzij gezet en bewaard is tot zij ernaartoe zouden komen, in te nemen.

3. NUTTIG GEBRUIK

Ik zal mijn verhandeling over dit onderwerp besluiten met een toepasselijk woord:

1. Voor allen die aanspraak maken op dit Koninkrijk.
2. Voor allen die er werkelijk recht op hebben.
3. Voor allen die er geen recht op hebben.

1. *Beproeving van de aanspraak op het Koninkrijk der hemelen.*
Het is duidelijk dat er geen ongeordende toelating tot het Koninkrijk der hemelen is en dat er niemand in toegelaten wordt dan alleen zij wier aanspraak erop ernstig onderzocht wordt door de grote Rechter en wier aanspraak als goed en geldig wordt erkend na dat gerechtelijk onderzoek. Het is daarom noodzakelijk dat wij ons allen onpartijdig beproeven en onderzoeken, of wij in overeenstemming met de wetten van het Koninkrijk die in de Heilige Schrift staan opgetekend, onze aanspraak op dit Koninkrijk kunnen staven en bewijzen.
De hoop op de hemel die de meeste mensen hebben, is op een zanderig fundament gebouwd dat het onderzoek nooit kan doorstaan. Omdat hun hoop totaal geen grond heeft dan alleen in hun eigen misleide fantasie, zal zo'n hoop degenen die haar koesteren, tenslotte ellendig en teleurgesteld achterlaten. Het is daarom niet alleen onze plicht, maar het is ook ons belang, dat wij de zaak op tijd aan een eerlijk onderzoek onderwerpen. Als wij tot de ontdekking komen dat wij echt geen recht hebben op de hemel, dan zijn wij toch nog in de gelegenheid en wat wij niet hebben, kunnen wij misschien verkrijgen. Als wij echter zien dat wij er recht op hebben, dan zullen wij de troost genieten van een gelukkig vooruitzicht op de eeuwigheid. Dat is de grootste troost die men in de wereld kan hebben.
Als u mij vraagt, hoe u kunt weten, of u recht hebt op het eeuwige leven of niet, dan antwoord ik dat u dat kunt weten uit de staat waarin u nu bent. Als u nog in uw natuurstaat bent, dan bent u een kind des toorns en geen kind van dit Koninkrijk. Uit die staat vloeit immers voor hen die daarin leven en sterven, een eeuwigdurende rampzaligheid voort. Als u overgebracht bent in de staat der genade, dan is uw recht op de staat der heerlijkheid gegrond, want genade zal tenslotte zeker uitlopen op heerlijkheid. Dit Koninkrijk is een erfenis, waar niemand dan de kinderen Gods een gegronde aanspraak op kunnen maken. Nu worden wij kinderen Gods door wedergeboorte en vereniging met Christus, Zijn Zoon, en "indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en m ede erfgenamen van Christus' (Rom. 8:17).

Dit zijn dan de grote punten waarvan iemands bewijzen van de staat der heerlijkheid afhangen en daarom verwijs ik u naar wat er gezegd is over de staat der genade om u duidelijkheid te verschaffen wat betreft uw recht op de heerlijkheid.
Als u erfgenamen bent van de heerlijkheid, dan is "het Koninkrijk binnen u", uit kracht van uw wedergeboorte en vereniging met Christus.

1. Het Koninkrijk der hemelen heeft de troon in uw hart als u recht hebt op dat Koninkrijk. Christus is in u, en God is in u, en daar u Hem gekozen hebt als uw deel, heeft uw ziel haar eeuwigdurende rust in Hem aanvaard, en vindt ze alleen een aangename rust in Hem, zoals de duif geen rust vond voordat ze in de ark kwam. De ziel neigt hebbelijk naar Hem uit kracht van de nieuwe natuur, de Goddelijke natuur, waarvan de erfgenamen der heerlijkheid deelgenoten zijn: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde" (Psalm 73:25).
2. De wetten van de hemel zijn in uw hart als u een erfgenaam van de hemel bent; "Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal Ik die inschrijven" (Hebr. 8:10). Uw verstand wordt verlicht in de kennis van de wetten van het Koninkrijk door de Geest des Meeren, de Onderwijzer van al de erfgenamen der heerlijkheid. Wie het ook aan onderricht mag ontbreken, een erfgenaam van een kroon zal het daaraan zeker niet ontbreken. "Er is geschreven in de Profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn" (Joh. 6:45).
   Daarom, al zouden vader en moeder hen vroeg verlaten, of al zouden zij zich niet bekommeren over hun christelijke opvoeding, of al zouden zij spoedig aan het werk gezet worden om hun dagelijks brood te verdienen, toch zal het hun aan onderwijs niet ontbreken. Daarenboven is uw hart veranderd en draagt u het beeld Gods, dat bestaat in "ware rechtvaardigheid en heiligheid" (Ef. 4:24). Uw ziel is verzoend rnet de gehele wet Gods, en in oorlog met alle bekende zonde. Tevergeefs matigen diegenen zich aan tot het Koninkrijk te behoren, die niet heilig zijn in hart en leven, want "zonder heiligmaking zal niemand den Heere zien" (Hebr. 12:14). Als de hemel een eeuwige rustplaats is, dan is hij dat voor geestelijke arbeiders, en niet voor luiaards. Als de hemel een overwinning inhoudt, dan bevinden zij zich niet op weg daarheen die de geestelijke oorlog vermijden en zich er niet om bekommeren hun verdorvenheid te onderwerpen, de verleiding te weerstaan en die zich door de tegenstand die door de duivel, de wereld en het vlees wordt geboden, niet met geweld een weg naar de hemel banen.

3. "De schat in de hemel" neemt in uw achting en begeerte de voornaamste plaats in, want het is uw schat en "waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn" (Matth. 6:21). Indien het niet de dingen zijn die gezien worden, maar de dingen die niet gezien worden waar uw hart het meest bezorgd en bekommerd om is om die te verkrijgen; indien u handel drijft met de hemel en uw voornaamste zaak zich daar bevindt, dan is dat een teken dat uw schat daar is, want uw hart is daar. Als u echter tot degenen behoort die zich afvragen waarom er zoveel drukte gemaakt wordt over de hemel en het eeuwige leven alsof het met minder wel toe kan, dan maakt u zich er waarschijnlijk helemaal niet druk om.
   Vleselijke mensen beroemen zich het meest op hun aardse schatten. Met hen is het zo dat de dingen die niet gezien worden niet opwegen tegen de dingen die gezien worden, en geen verliezen grijpen hen zo zeer aan als aardse verliezen. De erfgenamen van de kroon der heerlijkheid zullen zich echter het meest beroemen op hun schatten in de hemel" en zij zullen hun persoonlijk bezit niet afwegen tegen hun Koninkrijk. Het verlies van het eerste zal hen ook niet zo aan het hart gaan als het verlies van het laatste. Waar de eerste vruchten van de hemel te vinden zijn, daar zal het eeuwig gewicht der heerlijkheid zeker volgen, terwijl men toe zal moeten geven dat het ontbreken ervan volgens het Woord een onbetwistbaar bewijs is dat iemand een erfgenaam des toorns is.

2. *De plicht en de troost van de erfgenamen van het Koninkrijk.*

Laten de erfgenamen van het Koninkrijk zich op een wijze gedragen die past bij hun hoedanigheid en waardigheid. Zij moeten zo leven dat het blijkt dat zij vertrouwen en hoop hebben op dit heerlijke Koninkrijk: laat uw wandel in de hemelen zijn (Filipp. 3:20). Laat uw ziel zich verlustigen in de gemeenschap met God terwijl u op de aarde bent, aangezien u uw gelukzaligheid verwacht van de gemeenschap met Hem in de hemel. Laat uw woorden en daden rieken naar de hemel. Laat uw levenswandel eruitzien als het land waar u naar toe gaat, zodat er van u gezegd kan worden, zoals er volgens Richteren 8:18 van de broeders van Gideon gezegd kon worden: zij waren "enerlei van gedaante als koningszonen." Laat de wereld en de dingen van de wereld u met een heilige verachting blijven vervullen. Al zetten anderen, van wie aardse dingen hun beste dingen zijn, hun hart daarop, toch past het u om uw voet erop te zetten, daar uw beste dingen boven zijn. Deze wereld is slechts het land, waardoor uw weg naar Immanuëlsland loopt. Daarom moet u er doorheen trekken als pelgrims en vreemdelingen. U moet zich niet al te zeer bezighouden met de lasten ervan, zodat deze uw reis vertragen. Het is voor iemand die in een paleis geboren is, onwaardig om zijn hart te zetten op een hutje om daarin te wonen. Het is onwaardig voor iemand die hard loopt om de gouden prijs te winnen, van de weg af te wijken om een paar stenen in de beek te verzamelen. Het is echter nog veel onwaardiger voor een erfgenaam van het Koninkrijk der hemelen, om verborgen te zitten tussen de goederen van deze wereld, wanneer hij voort zou moeten gaan om zijn kroon te ontvangen. De prijs die u voor ogen gesteld wordt, eist uw uiterste ijver, bedrijvigheid en vlijt op. Heilige moed, vastberadenheid en edelmoedigheid passen hen die de kroon zullen gaan beërven. U kunt er niet bij komen zonder dat u door moeilijkheden van binnenuit en van buitenaf uw weg erheen vechtend moet banen. Het Koninkrijk dat voor u is, is echter voldoende om tegen al die moeilijkheden op te wegen, al zou u geroepen worden ze tot bloedens toe te weerstaan. Geef de voorkeur aan het kruis van Christus boven de kroon van de wereld, en verkies armoede terwijl u uw plicht doet, boven gemak en rijkdom terwijl u zondigt. "Verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben" (Hebr. 11:25). In een gewone herberg hebben vreemdelingen het misschien beter dan de kinderen, maar het verschil ligt hierin, dat de kinderen niets hoeven te betalen voor wat zij krijgen, maar de vreemdelingen krijgen hun rekening en moeten alles wat zij gekregen hebben, volledig betalen. Als wij zouden letten op de rekening die de godlozen achteraf krijgen voor al de plezierige dingen die zij in de weg van de algemene voorzienigheid ontmoeten in de wereld, dan zouden wij hen niet benijden om het goed dat zij hier ontvangen, en het ook niet kwalijk nemen dat God onze beste dingen voor het laatst bewaart. De hemel zal al de verliezen van de heiligen goedmaken en alle tranen zullen daar van hun ogen afgewist worden.

Het is opmerkenswaard dat de hemelse gelukzaligheid op zoveel verschillende wijzen in de Schrift wordt voorgesteld, dat ze passen bij ieder droevig geval van de heiligen. Worden zij verdrukt? De dag komt dat zij zullen heersen, ïs hun eer in het stof gelegd? Een troon om op te zitten, een kroon op hun hoofd en een scepter in hun hand zullen die weer doen verrijzen. Zijn zij tot armoede vervallen? De hemel is een schat. Als zij gedwongen worden om hun eigen woningen te verlaten, dan staat het huis van Christus' Vader voor hen gereed. Worden zij gedreven naar de woestijn? Er is hun een stad bereid. Worden zij verbannen uit hun vaderland? Zij zullen een beter land beërven. Wordt de openbare eredienst hun ontnomen? De Heere God almachtig en het Lam zijn daar waar zij heengaan: een tempel, waarvan de deuren door niemand gesloten kunnen worden. Als hun leven vol bitterheid is, dan is de hemel een paradijs om te genieten. Als zij zuchten onder de overblijfselen van geestelijke dienstbaarheid, dan wacht hun daar een heerlijke vrijheid. Maken hun bevlekte klederen hen beschaamd? De dag komt, waarop hun klederen wit, zuiver en vlekkeloos zullen zijn. De strijd tegen vlees en bloed, overheden en machten is inderdaad zwaar, maar een glorierijke

overwinning wacht hen. Al zijn de inspanningen en moeiten van het leven van een christen groot, in de hemel is er een eeuwige rust voor hen. Worden zij geacht geen gezelschap waard te zijn in de wereld? Zij zullen toegelaten worden tot het gezelschap van de engelen in de hemel. Klagen zij over veelvuldige onderbrekingen van hun gemeenschap met God? Daar zullen zij nooit meer uit Zijn gemeenschap gaan, maar zullen zij voor eeuwig Zijn aangezicht aanschouwen. Verkeren zij hier in duisternis, daar is eeuwig licht. Worstelen zij hier met de dood, daar zullen zij het eeuwige leven hebben.
En om alles samen te vatten: "Die overwint, zal alles beërven" (Openbaring 21:7). Hij zal vrede en overvloed hebben, nuttigheid en vermaak, alles wat begeerlijk is. Aan zijn uitgebreidste verlangens zal volledig voldaan worden. Laten zij die de hemel verwachten, dan met vreugde hun hoofd opheffen. Laten zij hun lendenen omgorden en zo hard lopen dat zij het verkrijgen mogen, terwijl zij alles vertreden dat hen kan hinderen op de weg naar het Koninkrijk. Laten zij nooit enige plicht als te moeilijk beschouwen, en geen enkel kruis als te zwaar, zodat zij de kroon der heerlijkheid mogen verkrijgen.

3. *Vermaning aan hen die geen recht op het Koninkrijk hebben.*
Laten zij die geen recht hebben op het Koninkrijk der hemelen, opgewekt worden om het met alle vlijt te zoeken. Nu is het de tijd, waarin de kinderen des toorns erfgenamen der heerlijkheid kunnen worden. Als de weg tot de eeuwige gelukzaligheid geopend wordt, dan is het geen tijd om stil te zitten en te treuzelen. Verhef uw hart tot de heerlijkheid die geopenbaard zal worden en zoek niet altijd rust op deze aarde die ten onder gaat. Wat kunnen al uw aardse genoegens u baten, terwijl u geen gegronde reden hebt om de hemel te verwachten nadat dit leven voorbij is? Deze rijkdommen en eerbewijzen, voordelen en genietingen die met ons begraven moeten worden en die ons niet naar de andere wereld kunnen vergezellen, zijn slechts een ellendig deel en ze zullen de mens tenslotte troosteloos achterlaten.
Ach, waarom ontvangen mensen zo graag hun goed in dit leven? Waarom is het hen niet eerder een zorg om zich te verzekeren van een belang in het Koninkrijk der hemelen, dat nooit van hen afgenomen zou kunnen worden, maar dat hun een deel zou geven dat hen in alle eeuwigheid gelukzalig zou maken? Als u eer verlangt, dan kunt u daar de hoogste eer ontvangen, en een eer die zal blijven wanneer alle aardse eerbewijzen in het stof worden gelegd. Als u rijkdom begeert, de hemel zal een schat opleveren en daar zijn eeuwige genietingen. O, wees geen verachter van het heerlijke land en acht uzelf ook niet het eeuwige leven onwaardig, maar treed in het huwelijk met de Erfgenaam en de hemel zal uw bruidsschat zijn!
Neem Christus aan, zoals Hij u in het Evangelie wordt aangeboden en u zult alles beërven. Wandel in de weg der heiligheid en ze zal u naar het Koninkrijk geleiden. Strijd tegen de zonde en de satan en u zult de kroon ontvangen. Verzaak de wereld en de deuren van de hemel zullen geopend worden om u te ontvangen.

Hoofdgedachte 6

De hel

Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linkerhand zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is. Mattheüs 25:41

Als er geen andere plaats was om eeuwig te bewonen dan de hemel dan zou ik hier mijn verhandeling over de eeuwige staat van de mens hebben beëindigd. Aangezien er echter in de andere wereld een gevangenis is voor de godlozen zoals er een paleis is voor de heiligen, moeten wij ook een onderzoek instellen naar die staat van eeuwige ellende. Deze staat moeten de slechtsten van de mensen wel voor lief nemen, zonder uit te roepen: "Zijt Gij gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?" Er is immers nog een mogelijkheid om de toekomende toorn te ontvlieden en alles wat ervan gezegd kan worden, schiet tekort bij wat de verdoemden zullen voelen, want "wie kent de sterkte van Gods toorn?" Het laatste dat onze Heere deed voor Hij de aarde verliet was, dat Hij Zijn handen ophief en Zijn discipelen zegende (Lukas 24:50, 51). Het laatste echter wat Hij zal doen, voordat Hij de troon verlaat, is dat Hij Zijn vijanden zal vervloeken en veroordelen, zoals wij vernemen uit de tekst die het vreselijk vonnis bevat, waarin de eeuwige ellende van de godlozen is samengevat.
Er zijn hier drie dingen waar wij op moeten letten:

1. De hoedanigheid van de veroordeelden: gij vervloekten. De Rechter komt tot de bevinding dat de vloek van de wet op hen als overtreders rust. Hij zendt hen ermee weg uit Zijn tegenwoordigheid naar de hel, waar de vloek volledig aan hen ten uitvoer zal worden gebracht.
2. De strafwaartoe zij verwezen worden en waaraan zij altijd krachtens de vloek verbonden waren. Ze is tweeledig: de straf van verlies die bestaat uit de scheiding van God en Christus: "Gaat weg van Mij"; en de straf van gevoel, die bestaat uit de hevigste en uiterste pijnigingen: "Gaat weg van Mij in het vuur."
3. De verergeringen van hun pijnigingen.
    a. In de eerste plaats staan de pijnigingen voor hen gereed. Het vuur is bereid en het staat klaar om hen die erin geworpen worden aan te grijpen.
    b. In de tweede plaats zullen zij bij hun pijnigingen het gezelschap hebben van duivelen, omdat zij met hen in de hel opgesloten zijn. Zij moeten weggaan naar hetzelfde vuur dat bereid is voor Beëlzebub, de overste van de duivelen, en van zijn engelen, namelijk de andere verworpen engelen die samen met hem vielen en duivelen werden. Er staat *dat het voor hen bereid is, omdat zij zondigden en tot de hel veroordeeld werden voordat de mens zondigde.* Dat zij dezelfde pijnigingen moeten ondergaan, en in dezelfde plaats van pijnigingen terechtkomen als de duivel en zijn engelen, wijst op meerdere ontzetting. Zij luisterden naar zijn verleidingen en zij moeten delen in zijn pijnigingen. Zij wilden zijn werken doen en zij moeten het loon ontvangen, namelijk de dood. In dit leven verenigden zij zich met de duivelen in vijandschap tegen God en Christus en tegen de weg der heiligheid, en na dit leven moeten zij bij hem wonen. Dus zullen al de bokken samen worden opgesloten, want die naam wordt in de Schrift zowel aan de duivelen als aan de godlozen gegeven. In Leviticus 17:7 betekent het woord dat vertaald wordt met "duivelen", eigenlijk "hangen", of "bokken". In de gedaante van deze dieren verschenen duivelen graag aan hun aanbidders.
    c. In de derde plaats is de eeuwige duur van hun pijniging de laatste verergering van de straf. Zij moeten weggaan naar het eeuwige vuur. Dit vormt het toppunt van hun ellende, namelijk, dat er nooit een eind aan zal komen.

Leerstuk: De godlozen zullen onder de vloek van God met de duivelen in de hel opgesloten worden in eeuwige ellende

Nadat ik bewezen heb dat er een opstanding van het lichaam zal zijn en een algemeen oordeel, denk ik dat het niet nodig zal zijn om te eisen dat de waarheid van toekomende straffen bewezen wordt. Dezelfde bewustheid van een toekomstig oordeel die er in ieder mens aanwezig is, getuigt ook van de waarheid van toekomstige straffen. Dat de straf van de veroordeelden niet zal bestaan uit vernietiging, of uit het terugbrengen van hen tot het niets, zal tijdens onze verhandeling duidelijk worden.
Bij de behandeling van dit vreselijke onderwerp zal ik de volgende vier dingen onderzoeken:

1. De vloek waaronder de verdoemden zullen worden opgesloten.
2. Hun ellende onder die vloek.
3. Hun gezelschap met duivelen in deze ellendige staat.
4. De eeuwigheid van het geheel.

I. DE VLOEK WAARONDER DE VERDOEMDEN ZULLEN OPGESLOTEN WORDEN IN DE HEL.

Wat betreft de vloek waaronder de verdoemden in de hel zullen worden opgesloten, merk ik op, dat deze het verschrikkelijke vonnis is van de wet, waardoor zij als overtreders vast verbonden zijn aan de toorn Gods. Deze vloek legt niet pas beslag op hen wanneer zij, als zij voor de rechterstoel staan, hun vonnis ontvangen. Zij werden eronder geboren en zij leidden hun leven eronder in deze wereld. Zij stierven eronder en zij stonden ermee op uit hun graf, en de Rechter Die oordeelt dat de vloek op hen rust, zendt hen ermee weg naar de put des afgronds, waar de vloek tot in alle eeuwigheid op hen zal liggen. Van nature verkeren alle mensen onder de vloek, maar hij wordt van de uitverkorenen afgenomen krachtens hun vereniging met Christus. De vloek blijft rusten op de overigen van de zondige mensheid en zij worden erdoor tot het verderf overgegeven, "afgescheiden ten kwade", zoals men de vloek volgens Deuteronomium 29:21 wel kan beschrijven: "En de HEERE zal hem ten kwade afscheiden."
Zo zullen de verdoemden voor eeuwig mensen zijn die aan hel verderf overgegeven zijn. Zij worden afgescheiden en apart gezet van de overigen van de mensheid tot het kwade, als vaten des toorns. Zij worden neergezet als doelwit voor de pijlen van de Goddelijke toorn. Zij nemen in het algemeen de wraak in ontvangst die op hen komt te rusten. Deze vloek heeft zijn eerste vruchten op de aarde en ze zijn een onderpand van de hele massa die zal volgen. Tijdelijke en eeuwige weldaden worden soms onder dezelfde uitdrukking samengevat in de belofte aan Gods volk, zoals in Jesaja 35:10: "En de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren en tot Sion komen", enzovoort, wat zowel betrekking heeft op de terugkeer uit Babel, als op de heiligen die tot hun eeuwige rust in de hemel ingaan. Zo wordt ook tijdelijke en eeuwige ellende die rust op de vijanden van God, soms samengevat in één en dezelfde uitdrukking in de bedreiging, zoals wij die vinden in Jesaja 30:33: Want Tofeth is van gisteren bereid; ja, hij is ook voor den koning bereid; Hij heeft hem diep en wijd gemaakt; het vuur en hout van zijn brandstapel is veel; de adem des HEEREN zal hem aansteken als een zwavelstroom." Dit heeft zowel betrekking op het tijdelijke als op het eeuwige verderf van de Assyriërs die voor Jeruzalem vielen door de hand van de engel. (Zie ook Jes. 66:24).
Wat is die verblindheid om te kunnen oordelen waaraan velen zijn overgegeven "in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft" (2 Kor. 4:4) anders dan de eerste vrucht van de hel en van de vloek? Hun zon gaat midden op de dag onder, hun duisternis neemt steeds toe alsof er geen eind aan wil komen, totdat ze uitloopt op uiterste duisternis. De consciëntie geeft de godlozen in de duisternis menige zweepslag waarvan de wereld niet hoort. Wat is dat anders, dan dat de worm die nooit sterft al aan hen begonnen is te knagen? Er is er niet een van deze of ze kunnen hem wel Jozef noemen, want de Heere zal een andere eraan toevoegen of liever Gad, want

"er komt een hoop". Deze druppels van de toorn zijn verschrikkelijke voortekenen van de stortbui die zal volgen. Soms worden zij overgegeven aan hun "oneerlijke bewegingen", zodat zij er geen macht meer over hebben (Rom. 1:26). Zodoende bereiken hun wellusten steeds meer de volmaaktheid, als ik het zo eens mag zeggen. Zoals in de hemel de genade tot volmaaktheid geraakt, zo bereikt de zonde in de hel haar hoogste punt. Terwijl de zonde zo in de mens oprukt, is hij steeds dichter bij de hel en is hij steeds meer aan de hel gelijk.
Er zijn hier drie dingen die een afschuwelijke aanblik vertonen:

1. Wanneer alles wat aan de ziel van de mens goed zou kunnen doen, hem absoluut geen nut doet, zodat zijn "zegeningen" vervloekt worden (Mal. 2:2). Predikaties, gebeden, vermaningen en bestraffingen, die op anderen een krachtige uitwerking hebben, doen hem totaal niets.
2. Wanneer mensen, ondanks duidelijke berispingen van de Heere, toch blijven zondigen tegen Zijn inzettingen en Zijn wil. Dan komt de Heere hen tegen met de roede, alsof Hij hen terug wil slaan, maar toch rennen zij voort. Wat kan er meer op de hel lijken dan dat de Heere steeds maar slaat, en de verdoemden steeds maar blijven zondigen?
3. Wanneer alles in iemands levenslot veranderd wordt in brandstof voor zijn zinnelijke lusten. Zo doen tegenspoed en voorspoed, armoede en rijkdom, het gemis van ordonnantiën of het genieten ervan, niets anders dan de verdorvenheden in velen voeden. Hun bedorven maag bederft alles wat erin komt, en vergroot alleen hun slechte gemoedsgesteldheden. De volle oogst volgt echter in die ellende waaronder zij voor eeuwig zullen liggen in de hel, wanneer die toorn krachtens de vloek "over hen zal komen tot het einde." Dan wordt de vloek ten volle uitgevoerd. Deze zwarte wolk stort zich over hen uit en de verschrikkelijke bliksemflits treft hen door die ontzettende stem vanaf de troon: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten", enzovoort. Dit zal de gehele goddeloze wereld een treurige aanblik bieden van wat de vloek werkelijk inhoudt.
   a. Deze stem is in de eerste plaats een stem van *uiterste verontwaardiging* en toorn, een woedend verwijt van "de Leeuw uit de stam van Juda." Die Leeuw zal er vreselijk voor hen uitzien: Zijn ogen zullen vuurvlammen op hen werpen en Zijn woorden zullen hun harten als vergiftige pijlen doorboren. Wanneer Hij hen zo met Zijn woorden voor eeuwig uit Zijn tegenwoordigheid verdrijft, en hen door Zijn woord van voor de troon verjaagt, dan zullen zij beseffen hoe fel de toorn van Zijn hart tegen hen brandt vanwege hun zonden.
   b. Het is in de tweede plaats een stem van *uiterste verachting* en versmading door de Heere. Er was een tijd dat men met hen te doen had, dat hen gesmeekt werd medelijden met zichzelf te hebben en des Heeren te zijn, maar zij verachtten Hem, zij wilden niets van Hem weten. Nu zullen zij echter uit Zijn gezicht begraven worden, onder eeuwige versmading.
   c. Het is in de derde plaats een stem van *uiterste haat.* Hierdoor sluit de Heere hen buiten de ingewanden van liefde en barmhartigheid: "Gaat weg, gij vervloekten." Dat wil zeggen: "Ik kan het niet verdragen naar u te kijken. Er is niet één voornemen ten goede voor u in Mijn hart en u zult ook nooit meer één woord van hoop van Mij horen."
   d. Het is in de vierde plaats een stem van *eeuwige verwerping* door de Heere. Hij beveelt hen weg te gaan en zo verwerpt Hij hen voor eeuwig. Zo worden de deuren van de hemel voor hen gesloten en zij worden naar de put des afgronds gedreven. Al zouden zij nu met alle mogelijke ernst roepen: "Heere, Heere, doe ons open", dan zullen zij toch niets anders horen dan: "Gaat weg, gaat weg, gij vervloekten." Zo zullen de verdoemden opgesloten worden onder de vloek.

Nuttig gebruik.

1. Laten al degenen die nog onder de vloek verkeren, omdat zij in hun natuurstaat zijn, hier goed over nadenken. Laten zij op tijd naar Christus vlieden, opdat zij ervan verlost worden. Hoe kunt u in die staat slapen, terwijl u geheel door de vloek omgeven bent! Jezus Christus zegt nu tot u: "Komt, gij vervloekten. Ik zal de vloek van u afnemen, en u de zegen geven." De wateren van het heiligdom stromen nu om de vervloekte grond gezond te maken. Zorg ervoor om ze voor dat doel voor uw eigen ziel te gebruiken. Wees er beducht voor - als voor de hel - dat u er geen geestelijk voordeel uit zou verkrijgen. Bedenk dat "de modderige plaatsen" die noch zee noch land zijn (een gepast zinnebeeld van de geveinsden) en "de moerassen", die geen vissen voortbrengen noch bomen dragen, maar die door de wateren van het heiligdom onvruchtbaar worden achtergelaten zoals ze daarvoor waren, "niet gezond zullen worden." Daar zij het enige geneesmiddel versmaden, zullen zij "tot zout" overgegeven worden. Zij zullen eeuwig onvruchtbaar blijven. Zij zullen opgericht worden als monumenten van de toom Gods en voor eeuwig onder de vloek besloten zijn (Ezech. 47:11).
2. Laten alle vloekers, die de mond vol hebben met zichzelf en anderen te vervloeken, bedenken, dat "hij die zich bekleedt met de vloek", zal ondervinden dat de vloek "gaat tot in het binnenste van hem als het water en als olie in zijn beenderen" (Psalm 109:18), indien berouw dit niet voorkomt. Hij zal al zijn verwensingen die tegen zichzelf gericht waren, ten volle beantwoord krijgen op die dag, waarop hij voor de rechterstoel van God zal staan en hij het dodelijk gewicht van Gods vloek waar hij nu licht over denkt, zal ondervinden.

2. DE ELLENDE VAN DE VERDOEMDEN ONDER DIE VLOEK.

Ik ga nu verder met het spreken over *de ellende van de verdoemden onder die vloek.* Het is een ellende die de tongen van mensen en engelen niet voldoende kunnen uitdrukken. God handelt altijd, zoals Hij Zelf is: geen gunsten kunnen aan die van Hem gelijk zijn, en Zijn toorn en verschrikkingen zijn niet te evenaren. Zoals de heiligen in de hemel bevorderd worden tot de hoogste trap van gelukzaligheid, zo bereiken de verdoemden in de hel het toppunt van rampzaligheid. Ik zal hier op bescheiden wijze op twee dingen ingaan, namelijk op de straf van het verlies en op de straf van het gevoel in de hel. Daar er echter zoveel dingen zijn die het oog niet heeft gezien, noch het oor heeft gehoord, moeten wij, zoals aardrijkskundigen dat doen, een grote lege plaats overlaten voor "het onbekende land" dat de dag zal openbaren.

De straf van het verlies die een scheiding van God inhoudt.
De straf van het verlies die de verdoemden zullen ondergaan, houdt de scheiding in van de Heere, zoals wij dat vernemen uit de tekst: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten." Dit zal een steen zijn op de mond van hun graf, als de "plaat van lood" (Zach. 5:7, 8), die hen voor eeuwig in bedwang zal houden. Zij zullen eeuwig van God en Christus gescheiden zijn. Christus is de Weg tot de Vader, maar de weg zal, wat hen betreft, voor eeuwig afgesloten zijn. De brug zal opgetrokken zijn en de grote kloof gevestigd. Zo zullen zij opgesloten zijn in een staat van eeuwige scheiding van God, de Vader, Zoon en Heilige Geest. Zij zullen in die plaats gescheiden zijn van de Mens Christus, en zij zullen nooit kunnen komen tot de zitplaats van de gezegenden, waar Hij verschijnt in Zijn heerlijkheid, maar zij zullen.geworpen worden in "de buitenste duisternis" (Matth. 22:13). Zij kunnen in die plaats inderdaad niet gescheiden zijn van God, want zij kunnen niet in een plaats zijn waar Hij niet is, omdat Hij overal tegenwoordig is en overal tegenwoordig zal zijn. "Bedde ik mij in de hel", zegt de psalmist, "zie, Gij zijt daar" (Psalm 139:8).
Zij zullen echter onuitsprekelijk ellendig zijn in een betrekkelijke scheiding van God. Hij zal tegenwoordig zijn tot in het allerbinnenste van hun ziel (als ik het zo eens mag uitdrukken), terwijl zij gehuld zijn in vurige vlammen in de uiterste duisternis. Dat zal niet alleen zijn om hen te voeden met de azijn van Zijn toorn, om hen de gevolgen van

Zijn wrekende gerechtigheid te laten voelen, maar zij zullen ook nooit meer Zijn goedheid en mildheid smaken. Evenmin zullen zij de minste glimp van hoop van Hem ontvangen. Zij zullen zien dat Zijn hart zich volkomen van hen afgewend heeft, en dat het niet op hen gericht kan zijn, maar dat zij de partij zijn op wie de Heere voor eeuwig verbolgen zal zijn. De heerlijke tegenwoordigheid en genieting van God zal hun onthouden worden. Zij zullen geen deel hebben aan die zalige aanschouwing. Zij zullen ook niets in God zien jegens hen dan dat de ene golf van toorn na de andere over hen heen zal rollen. Dit zal een overstelpende vloed van smart over hen brengen tot in alle eeuwigheid. Zij zullen nooit proeven van de beken der wellusten waar de heiligen in de hemel van genieten. Het zal voor hen eeuwig winter zijn en een eeuwigdurende nacht, omdat de Zon der gerechtigheid van hen heengegaan is en zo zijn zij in de uiterste duisternis achtergelaten. Zo groot de gelukzaligheid van de hemel is, zo groot zal hun verlies zijn, want zij kunnen er nooit iets van krijgen.

a. De scheiding van de godlozen van God zal in de eerste plaats een *gedwongen* scheiding zijn. Nu gaan zij van Hem weg en willen zij niet tot Hem komen, hoewel zij geroepen, dringend verzocht en gesmeekt worden om te komen. Dan zullen zij echter van Hem weggedreven worden, wanneer zij heel graag bij Hem zouden blijven. Hoewel de vraag "Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste?" nu dikwijls gesteld wordt onder de verachters van het Evangelie, toch zal deze vraag niet gesteld worden onder het verdoemde gezelschap, want dan zullen zij zien dat de gelukzaligheid van de mens alleen te vinden is in de genieting van God en dat het verlies van Hem een verlies is dat nooit goed gemaakt kan worden.
b. De scheiding zal in de tweede plaats een *totale* en *volledige* scheiding zijn. Hoewel de godlozen in dit leven gescheiden zijn van God, is er toch een soort gemeenschap tussen hen. Hij geeft hun vele goede gaven en zij geven Hem tenminste enige goede woorden, zodat de vrede niet geheel hopeloos is. Dan zal er echter een totale scheiding zijn, omdat de verdoemden "geworpen worden in de buitenste duisternis", waar niet het minste straaltje licht of de minste gunst van de Heere zal zijn. Dat zal een eind maken aan alle schone woorden die aan Hem gericht worden.
c. De scheiding zal in de derde plaats een *definitieve* scheiding zijn. Zij zullen van elkaar scheiden om elkaar nooit meer te ontmoeten, omdat zij opgesloten zijn onder eeuwigdurende schrik en wanhoop. Het huwelijk tussen Christus en de ongelovigen, dat zo dikwijls scheen voltrokken te worden, maar weer tegenhouden werd, zal dan voor eeuwig beëindigd worden. Nooit zal er nog een tijding van genegenheid of welwillendheid tussen de partijen uitgewisseld worden.
   Deze straf van verlies in een totale en definitieve scheiding, is een ellende die boven het bevattingsvermogen van stervelingen ligt en die alleen de vreselijke ondervinding van de verdoemden voldoende kan openbaren. Laten wij echter om enig begrip van de verschrikking te krijgen over de volgende dingen eens goed nadenken.

De verschrikking van deze scheiding

1. *God is het voornaamste Goed en daarom moet het gescheiden zijn van Hem, het voornaamste kwaad zijn.* Als ons geboorteland, onze familiebetrekkingen, ons leven goed zijn, dan rekenen wij het voor een groot kwaad om daarvan beroofd te worden en hoe beter iets is, des te groter kwaad is het verlies ervan. Aangezien God het voornaamste Goed is, en er geen goed is dat met Hem te vergelijken is, kan er geen verlies zo groot zijn als het verlies van God. De volle genieting van Hem is de hoogste top van gelukzaligheid die een schepsel kan bereiken. Volledig en definitief van Hem gescheiden te zijn moet dan de laagste tree van ellende zijn, waartoe het redelijke schepsel verlaagd kan worden. Verworpen te worden door mensen, door goede mensen, door de beste mensen, is erg. Wat moet het dan zijn verworpen te worden door God, door de Goedheid Zelf?

2. *God is de Fontein van alle goedheid.* Uit Hem stroomt alle goedheid tot de schepselen en door Hem blijft ze in hen en aan hen. Welke goedheid of voortreffelijkheid, natuurlijke of zedelijke, er zich ook in enig schepsel bevindt, ze is van God. Ze hangt van Hem af, zoals het licht komt van de zon en afhankelijk is van de zon, want ieder geschapen wezen is als zodanig een afhankelijk wezen. Daarom kan het niet anders, of een totale scheiding van God, waarbij alle aangename gemeenschap tussen God en een redelijk schepsel volkomen afgesloten wordt, moet wel een totale verduistering van alle licht, van troost en gemak, of wat het ook zij, met zich meebrengen. Als er slechts één raam of open plaats in een huis is, en het wordt helemaal dicht gemaakt, dan is het duidelijk dat er niets in dat huis kan zijn dan duisternis. Onze Heere vertelt ons in Mattheüs 19:17: "Niemand is goed dan Eén, namelijk God." Niets dat goed is of aangenaam komt oorspronkelijk van het schepsel. Wat voor goeds of aangenaams men ook vindt in zichzelf, zoals gezondheid van lichaam, gemoedsrust; wat voor liefelijkheid, rust, genoegen of vreugde men ook vindt in andere voortbrengselen van de schepping, zoals in spijs, drank, kunsten en wetenschappen, allemaal zijn ze slechts enige flauwe stralen van de Goddelijke volmaaktheden. Ze worden door God aan het schepsel medegedeeld en ze zijn afhankelijk van een voortdurende invloeiing van Hem voor hun instandhouding. Als die instandhouding zou ontbreken, dan zouden ze onmiddellijk weg zijn, want het is onmogelijk dal enig geschapen ding voor ons meer of beter kan zijn dan zoals God het heeft gemaakt. Al de beekjes van troost, binnen in onszelf of buiten onszelf, komen van God als hun Bron. Als de stroom van die Bron naar ons wordt stilgelegd, dan kan het niet anders of alle beekjes moeten wel opdrogen. Wanneer God weggaat, gaat alles wat goed en aangenaam is met Hem weg, alle gemak en rust van lichaam of geest: Wee hun, als Ik van hen zal geweken zijn" (Hos. 9:12). Wanneer de godlozen totaal en definitief van Hem gescheiden worden, dan keert alles wat aangenaam in hen is, of aangenaam om hen heen is, terug naar hun Fontein, zoals het licht weggaat met de zon en duisternis in plaats daarvan volgt. Zo wordt bij hun scheiding van God alle vrede ver van hen verwijderd en pijn in het lichaam en angst in de ziel volgen erop. Alle blijdschap verdwijnt en onvermengde smart daalt in hen af. Alle stilte en rust wijken van hen en zij worden vervuld met schrik en woede. De hoop vliedt weg en wanhoop grijpt hen aan. Gewone werkingen van de Geest die hen nu in bedwang houden, worden voor eeuwig van hen weggenomen en de zonde bereikt haar uiterste hoogte. En zo hebben wij een troosteloos gezicht van het verschrikkelijke schouwspel van zonde en ellende, dat een schepsel vertoont, wanneer hij totaal van God gescheiden is en aan zichzelf is overgelaten. Men kan nu begrijpen dat deze scheiding juist de hel in de hel uitmaakt.

Omdat zij van God gescheiden zijn, zijn zij van alle goeds beroofd. De goede dingen waarop zij hun hart zetten in deze wereld, zijn daar buiten hun bereik. De begerige mens kan daar niet van zijn rijkdom genieten, noch de eerzuchtige mens van zijn eer, noch de genotzieke mens van zijn plezier, nee, zelfs niet van een druppel water om "zijn tong te verkoelen" (Lukas 16:24, 25).

Er is daar geen spijs of drank om de zwakken te versterken, geen slaap om de vermoeiden te verkwikken, en geen muziek of aangenaam gezelschap om de treurigen te troosten en op te vrolijken. En wat betreft deze goede dingen die zij in de wereld hebben veracht, zij zullen er nooit meer van horen en zij zullen ze ook nooit meer zien. Daar wordt Christus niet meer aangeboden, daar is geen vergeving, geen vrede meer. Er zijn geen bronnen van zaligheid in de put des verderfs. In één woord, zij zullen beroofd zijn van wat hen ook maar zou kunnen troosten, omdat zij volkomen en definitief gescheiden zijn van God, de Fontein van alle goedheid.

3. *De mens begeert van nature gelukkig te zijn.* Aangezien hij zichzelf er bovendien van bewust is, dat hij niet op zichzelf kan bestaan, heeft hij altijd een begeerte naar iets dat buiten hem is om hem gelukkig te maken. Omdat de ziel door haar natuurlijke

aard en gesteldheid in staat is God te genieten en omdat er niets anders is dat evenredig is aan haar begeerten, kan ze nooit een ware en vaste rust vinden, tot ze rust vindt in de genieting van God. Deze begeerte naar gelukzaligheid kan het redelijke schepsel nooit opzij leggen, nee, zelfs niet in de hel.
Terwijl de godlozen nu op aarde zijn, zoeken zij hun bevrediging in het schepsel, en als de één niet voldoet, dan gaan zij naar een ander schepsel. Zo brengen zij hun tijd in de wereld door, terwijl zij hun eigen ziel bedriegen en haar verlokken met ijdele hoop. In de andere wereld, wanneer zij alle troost van de schepselen opeens tegelijk moeten ontberen en wanneer de schaduwen die zij nu najagen alle in één ogenblik plotseling verdwenen zijn, zullen zij echter volkomen en definitief van God gescheiden zijn en zullen zij inzien dat zij Hem zo verloren hebben. Zo zijn de deuren van de aarde en de hemel beide tegelijk voor hen gesloten. Dit zal onuitsprekelijke zielsangst in hen teweegbrengen, omdat zij zullen leven onder een eeuwige knagende honger naar gelukzaligheid, waarvan zij zeker weten dat die nooit in de geringste mate gestild zal worden, omdat alle deuren voor hen gesloten zijn. Wie kan zich dan voorstellen, hoe deze scheiding van God de verdoemden door het hart zal snijden! Hoe zullen zij onder deze scheiding razen en tieren en hoe zal deze hen in alle eeuwigheid doorsteken en kwellen!

4. *De verdoemden zullen weten dat sommigen van wie zij zelf gescheiden zijn, volmaakt gelukkig zijn in de genieting van die God.* Dat zij nooit enig deel kunnen hebben met deze gelukkigen, zal het gevoel van hun verlies verergeren. Omdat zij gescheiden zijn van God, zijn zij gescheiden van het gezelschap van de verheerlijkte heiligen en engelen. Zij kunnen Abraham van verre zien, en Lazarus in zijn schoot (Lukas 16:23), maar zij kunnen nooit in hun gezelschap komen, aangezien zij, als onreine melaatsen, buiten het leger zijn gestoten, en uit de tegenwoordigheid van de Heere en van al Zijn heiligen zijn verbannen. Sommigen zijn de mening toegedaan, dat iedere persoon in de hemel of in de hel alles zal horen en zien wat er in beide staten plaatsvindt. Wat hiervan ook gezegd kan worden, wij hebben grond uit het Woord om tot de conclusie te komen dat de verdoemden een zeer uitstekende kennis zullen hebben van de gelukzaligheid van de heiligen in de hemel, want wat kan er anders mee bedoeld worden dat de rijke man in de hel Lazarus zag in de schoot van Abraham? Eén ding is duidelijk in dit geval, namelijk dat hun eigen kwellingen hun zulke indrukken zullen geven van de gelukzaligheid van de heiligen, als een zieke man heeft van gezondheid, of als een gevangene heeft van vrijheid. En omdat zij zeker wel na zullen denken over de gelukzaligheid van hen die in de hemel zijn, zonder dat zij enige hoop hebben dat zij zelf ooit tevreden kunnen zijn over hun eigen lot, zal iedere gedachte aan die gelukzaligheid hun eigen verlies verergeren. Het moet een geweldige kwelling zijn voor een hongerig man om anderen overvloedig te zien smullen van een feestmaal, terwijl hij zo vastgeketend zit dat hij niet één kruimel kan krijgen om zijn knagende honger te bevredigen. Met muziek en dans aan te
komen bij een man die zich voortsleept onder vreselijke pijnen, zou zijn lijden slechts doen toenemen. Hoe zullen dan de gezangen van de gezegenden in hun genieting van God, de verdoemden doen razen onder hun scheiding van Hem!

5. *Zij zullen zich herinneren dat er een tijd is geweest dat zij tot deelgenoten hadden kunnen worden gemaakt van de gezegende staat van de heiligen in hun genieting van God.* Dit zal het gevoel van hun verlies verzwaren. Allen kunnen zich herinneren, dat er eens een mogelijkheid toe bestond; dat zij eens in de wereld waren, waar in sommige streken de weg der zaligheid in het openbaar aan de mensen verklaard werd, en zij kunnen wel wensen dat zij de wereld waren doorgetrokken, tot zij het hadden ontdekt.
Verachters van het Evangelie zullen zich met bitterheid herinneren, dat Jezus Christus met al Zijn weldaden aan hen werd aangeboden, dat zij vermaand, gesmeekt werden en dat er bij hen op aan werd gedrongen om Hem aan te nemen, maar dat zij niet

wilden. Zij zullen zich herinneren dat zij gewaarschuwd werden voor de ellende die zij nu voelen, en dat hen gesmeekt werd te vlieden voor de toekomende toom, maar zij wilden niet luisteren. Als men het aanbod van het Evangelie versmaad heeft, dan zal dat een hete hel veroorzaken, en het verlies van een aangeboden hemel zal een gewicht zijn dat de geest van de ongelovigen in de put des afgronds terneerdrukt.
Sommigen zullen zich herinneren dat er een waarschijnlijkheid was dat zij eeuwig gelukzalig zouden zijn; dat zij er eens goed voor schenen te staan, en dat zij "niet ver waren van het Koninkrijk Gods"; dat zij eens bijna hadden toegestemd in de gezegende overeenkomst, dat zij als het ware de pen reeds in de hand hadden om het huwelij kscontrac t tussen Christus en hun ziel te tekenen, maar dat zij de pen jammer genoeg lieten vallen en van de Heere weer terugkeerden naar hun lusten. En anderen zullen zich herinneren dat zij er zeker van waren dat zij naar de hemel zouden gaan, maar omdat zij verblind waren door hoogmoed en zelfbedrog, achtten zij de instellingen beneden hun waardigheid en vonden zij zich te wijs om onderricht te ontvangen. Zij wilden hun staat niet onderzoeken, wat hun ondergang betekende. Dan zullen zij echter tevergeefs wensen, dat zij zichzelf gehouden hadden voor de slechtste van de gemeente waartoe zij behoorden. Zij zullen dan de dwaze dunk die zij van zichzelf hadden en die anderen van hen hadden, vervloeken. Dus zal het de verdoemden pijnlijk treffen, dat zij aan dit verlies hadden kunnen ontsnappen.

6. *Zij zullen inzien dat het verlies niet meer ongedaan te maken is, dat zij er eeuwig onder moeten liggen en dat het nooit, nooit meer te herstellen is.* Als de verdoemden na miljoenen eeuwen in de hel terug zouden kunnen krijgen wat zij verloren hebben, dan zou er enige reden zijn om hoop te hebben. De prijs is echter weg en hij kan niet meer verkregen worden. Er zijn hier twee dingen die hun het hart zullen doorsteken. In de eerste plaats dat zij de waarde ervan nooit kenden, tot het onherstelbaar verloren was. Als een man een aarden vat vol met goud zou weggeven voor een kleinigheid en niet zou weten wat erin was, totdat hij het geheel kwijt was geraakt en het niet meer terug kon krijgen, hoe zou deze dwaze daad hem dan razend maken, nadat hij tot de ontdekking was gekomen hoe kostbaar de inhoud ervan was! Het geval van zo iemand kan slechts een flauwe gelijkenis vertonen met het geval van de verachters van het Evangelie, toen "zij hun ogen ophieven in de hel", en tot hun schrik datgene zien dat zij nu niet tot hun zaligheid willen zien. In de tweede plaats dat zij de zaligheid hebben verloren voor schade en drek, dat zij hun deel van de hemel verkocht hebben, en zich niet verrijkt hebben met de prijs. Zij hebben de hemel verloren voor aardse voordelen en genietingen en nu hebben zij beide verloren. De bekers van de dronkaard zijn weg, de winst van de hebzuchtige mens is weg, de vleselijke genoegens van de wellustige mens zijn weg, en het gemak van de luiaard is weg. Zij hebben nu niets meer over dat hen kan troosten. De gelukzaligheid die zij hebben verloren, blijft inderdaad, maar zij kunnen er in der eeuwigheid geen deel aan hebben.

Zondaars, laat u overreden om door Jezus Christus tot God te komen, en verenig u met Hem door een Middelaar, opdat u bewaard mag blijven voor een vreselijke scheiding van Hem. O, wees er toch bang voor om in een staat van scheiding van God te leven, opdat wat u nu kiest, niet uw eeuwige straf wordt na de dood. Wijs de gemeenschap met God niet af, verwerp de gemeenschap der heiligen niet, want het zal de ellende van de verdoemden zijn dat zij weggedreven worden uit die gemeenschap. Houd ermee op om een muur van scheiding te bouwen tussen God en u door voort te gaan in uw zondige weg. Heb liever op tijd berouw en breek die muur af, opdat de bovenste steen er niet opgelegd wordt en hij voor altijd tussen u en de gelukzaligheid in zal staan. Beef bij de gedachte van de verwerping en scheiding van God. Door wie mensen op aarde ook verworpen worden, toch vinden zij gewoonlijk wel sommige mensen die medelijden met hen hebben. Als u echter zo van God gescheiden bent, dan zult u bemerken dat alle deuren voor u gesloten zijn. U zult geen medelijden ontvangen van iemand in de hemel; noch de heiligen, noch de engelen zullen

medelijden hebben met hen die God totaal verworpen heeft. Niemand zal in de hel medelijden met u hebben. Daar is geen liefde, maar haat. Aangezien zij allen van God verfoeid worden, walgen zij van Hem en walgen zij van elkaar.
Dit is de dag van verlies en vrees. Ik toon u een verlies, en u zou er goed aan doen om op tijd te vrezen. Wees bevreesd, opdat u God niet verliest. Als u dat doet, dan zal een lange eeuwigheid doorgebracht moeten worden met het uitschreeuwen van jammerklachten over dit verlies. O, welk een verschrikkelijke domheid! Mensen zijn erg bezorgd om aardse verliezen te voorkomen en zij maken zich daar geweldig druk om, maar zij zijn in gevaar de genieting van God voor eeuwig te verliezen. Zij zijn in gevaar om de hemel, de gemeenschap van de gezegenden, en alle goede dingen voor ziel en lichaam in een andere wereld te verliezen. Toch zijn zij wat die zaak betreft zo zorgeloos, alsof zij niet in staat zijn na te denken.
O, vergelijk het heden met de dag waar onze tekst op doelt. Heden is de hemel voor hen die tot nu toe Christus hebben verworpen, geopend, en nog is er plaats als zij willen komen, maar op die dag zullen de deuren gesloten worden. Nu zegt Christus tot u: "Komt." Dan zal Hij zeggen: "Gaat weg", omdat u niet wilde komen toen u genood werd. Nu wordt er medelijden getoond: de Heere heeft medelijden met u, Zijn dienstknechten hebben medelijden met u en zij zeggen u dat de put des afgronds voor u is. Zij roepen u toe dat u uzelf geen kwaad moet doen. Dan zal er echter geen medelijden van God of mens te verwachten zijn.

De straf van het gevoel in het eeuwige vuur.
De verdoemden in de hel zullen gestraft worden met de straf van het gevoel. Zij moeten van God weggaan naar het eeuwige vuur. Ik ben niet van plan te redetwisten over wat voor soort vuur het is waarheen zij zullen gaan en waarin zij voor eeuwig gepijnigd zullen worden, of het nu een stoffelijk vuur is, of niet. De ondervinding zal de nieuwsgierigheid van hen die geneigd zijn er eerder over te redetwisten dan te proberen eraan te ontsnappen, meer dan bevredigen. Ik wil mij ook niet bemoeien met de vraag waar het vuur is. Het is genoeg dat de worm die nooit sterft en het vuur dat nooit uitgeblust wordt, ergens door onboetvaardige zondaars gevonden zal worden.
Ik zal echter

- ten eerste bewijzen dat het vuur in ieder geval heviger en verschrikkelijker is dan enig vuur waarmee wij op aarde bekend zijn, en
- ten tweede zal ik enige eigenschappen van deze vurige folteringen omschrijven.

Wat het eerste betreft: verbranden is de vreselijkste straf en het gaat gepaard met de hevigste pijn en kwelling. Door welke beloning zou een man ertoe gebracht kunnen worden om zijn hand gedurende één uur in de vlam van een kaars te houden? Alle denkbare genietingen op aarde zouden de wellustigste man nooit kunnen overhalen om het te wagen een halfuur te verblijven in een vurige oven; en ook zou al de rijkdom in de wereld de begerigste man niet kunnen overhalen om dit te doen. Toch stellen de mensen zich in feite op veel lagere voorwaarden bloot aan het eeuwige vuur in de hel, dat heviger en verschrikkelijker is dan enig vuur waar wij op aarde mee bekend zijn, zoals dat zal blijken uit de volgende overwegingen.

1. Aangezien in de hemel genade tot volmaaktheid wordt gebracht, bereiken ook het nut en het vermaak daar hun hoogtepunt. Omdat de zonde in de hel tot haar hoogtepunt komt, zo komt ook het leed van de straf daar tot volmaaktheid. Omdat de vreugden in de hemel veel groter zijn dan de vreugden die de heiligen op aarde ontvangen, moeten ook de straffen van de hel veel groter zijn dan welke aardse kwellingen ook. Dat is niet alleen zo met betrekking tot de duur ervan, maar ook met betrekking tot de felheid en hevigheid ervan.

2. Waarom worden de dingen van de andere wereld in het Woord ons voorgesteld in een aards kleed? Dat is toch alleen maar, omdat de zwakheid van ons

bevattingsvermogen in zulke zaken, waartoe de Heere het behaagt af te dalen, dit vereist. Er moet toch altijd aangenomen worden dat de dingen van de andere wereld in hun soort volmaakter zijn dan datgene waardoor ze voorgesteld worden. Wanneer de hemel ons voorgesteld wordt onder het beeld van een stad met poorten van parels en straten van goud, verwachten wij daar geen goud en parels, maar iets dat uitnemender is dan deze mooiste en kostbaarste dingen in de wereld. Als wij daarom horen van het helse vuur, dan is het nodig dat wij daar iets onder verstaan, dat heviger, doordringender en kwellender is dan enig vuur dat ooit door onze ogen gezien is. Het is hier waard te bedenken dat de folteringen van de hel ons voorgehouden worden onder verschillende voorstellingen; niet enkel onder die van vuur. De reden daarvan is duidelijk, namelijk dat wat er aan de verschrikking ontbreekt in de ene voorstelling van de hel, wordt aangevuld in een andere voorstelling. Waarom wordt de hemelse gelukzaligheid voorgesteld onder de verschillende beelden van "een schat", "een paradijs", "een feest", "een rust" enzovoort? Is het niet alleen omdat niet een van deze dingen haar voldoende uitbeeldt?

Zo worden ook de helse kwellingen voorgesteld onder het beeld van vuur, waarin de verdoemden worden geworpen. Inderdaad een vreselijke voorstelling! Toch is deze niet voldoende om de ellende van de staat van zondaars in de hel uit te drukken. Daarom horen wij ook van "de tweede dood" (Openbaring 20:6), want de verdoemden in de hel zullen altijd stervende zijn. Wij horen ook van "de wijnpersbak van den toorn Gods" (Openbaring 14:19), waarin zij getreden zullen worden in Gods toorn, en vertrapt in Zijn grimmigheid Jes. 63:3). Zij zullen eindeloos verdrukt, gebroken en verbrijzeld worden. Er wordt ook gesproken over "de worm die niet sterft" (Mark. 9:44), die hen eeuwig zal doorknagen; over "een afgrond", waarin zij voor eeuwig weg zullen zinken (Openbaring 20:3). Het wordt niet zomaar "een vuur genoemd; maar de poel des vuurs en sulfers" (Openbaring 20:10), of ook "de poel des vuurs die met sulfer brandt" (Openbaring 19:20).

Iets vreselijkers kan men zich toch niet voorstellen. Hoewel vuur licht geeft, en "licht" (zoals Salomo opmerkt in Prediker 11:7) "zoet" is, is daar geen licht, maar duisternis, "buitenste duisternis" (Matth. 25:30). Zij moeten immers een eeuwigdurende nacht hebben, omdat er niets kan zijn, dat in enige mate vertroostend of verkwikkend is.

3. Ons vuur kan een geest niet aantasten, dan alleen door medegevoel met het lichaam waarmee de geest verenigd is. Het vuur van de hel zal echter niet alleen doordringen tot het lichaam, maar het zal ook rechtstreeks dringen tot in de ziel van de verdoemden, want het is bereid voor de duivel en zijn engelen. Dat zijn die boze geesten, die op aarde door geen vuur pijn gedaan kunnen worden. Job klaagt zwaarmoedig onder de kastijdingen van Gods Vaderlijke hand, als hij zegt: "De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt" (Job 6:4).

   Maar hoe zal de geest van de verdoemden doorstoken worden met de pijlen van de wrekende gerechtigheid! Hoe zullen zij vervuld worden met het vergif van de vloek van deze pijlen! Hoe heftig moet dat vuur zijn dat regelrecht doordringt tot in de ziel, en dat eeuwige branding veroorzaakt in de geest, het levendigste en tederste deel van een mens, waarin verwondingen of pijn het ondraaglijkst zijn!

4. De bereiding van dit vuur bewijst de onuitsprekelijke hevigheid en verschrikkelijkheid ervan. De tekst noemt het "bereid vuur", ja, *"het* bereide vuur" in de zin van voortreffelijkheid. Zoals "de drie jongelingen" niet in een gewoon vuur geworpen werden, maar in een vuur dat bereid was voor een bijzonder doel en dat daarom buitengewoon heet was, omdat de oven zevenmaal heter was gemaakt dan gewoonlijk (Dan 3:19, 22), zo zullen de verdoemden in de hel een bereid vuur aantreffen, zoals er nooit één door menselijke vaardigheid is bereid.

Het is een vuur dat God Zelf bereid heeft; het is het voortbrengsel van oneindige grootheid voor een bijzonder doel, om daarmee de nauwgezetste en strengste Goddelijke gerechtigheid tegen de zonde te tonen. Dit geeft ons een voldoende bewijs van de voortreffelijkheid van dat vuur. God handelt altijd op een bijzondere wijze die past bij Zijn oneindige wijsheid, of Hij nu handelt voor of tegen het schepsel. En omdat de dingen die Hij bereid heeft voor hen die Hem liefhebben, zó groot en zó goed zijn dat ze niet uit te drukken of te bevatten zijn, moet men wel tot de conclusie komen, dat de dingen die Hij bereid heeft voor hen die Hem haten, zo groot en vreselijk zijn dat ze de gedachten van een mens overtreffen.
De brandstapel van Tofeth is veel vuur en hout" (de kolen van dat vuur zijn volgens Psalm 120:4 jeneverkolen; een soort hout dat zeer fel brandt als het aangestoken wordt) en "de adem des HEEREN zal hem aansteken als een zwavelstroom." Vuur is meer of minder fel, naar verhouding van de brandstof en de wind waardoor het wordt aangeblazen. Welk verstand kan dan ook ten volle de verschrikking begrijpen van "jeneverkolen" die aangeblazen worden door "de adem des HEEREN"? Ja, God Zelf zal "een verterend Vuur" zijn voor de verdoemden (Deut. 4:24). Hij zal in hun ziel en lichaam wezenlijk aanwezig zijn als een Verterend Vuur". Het is een verschrikkelijk iets om in een vuur te vallen, of om op aarde in een brandende oven opgesloten te worden. De verschrikking hiervan verdwijnt echter in het niets, wanneer men er goed over nadenkt, hoe "vreselijk het is te vallen in de handen des levenden Gods", wat het lot is van de verdoemden, want: Wie is er onder ons, die bij een verterend Vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwigen Gloed wonen kan?"(Jes. 33:14).

Eigenschappen van de vurige pijnen in de hel.
Wat betreft het tweede punt dat ik voorstelde te behandelen, namelijk de eigenschappen van de vurige pijnen in de hel, merk ik het volgende op:

1. Het zullen allesomvattende pijnen zijn, omdat ieder deel van het schepsel in die vlam gepijnigd zal worden. Wanneer men in een vurig brandende oven geworpen wordt, dringt het vuur door tot zelfs in de ingewanden en het laat geen lichaamsdeel onaangetast. Welk deel kan dan met rust gelaten worden, wanneer de verdoemden zwemmen in "een poel des vuurs, die met sulfer brandt"?

a. Daar zullen *hun lichamen* voor eeuwig gepijnigd en verschroeid worden. En zoals zij zondigden, zo zullen zij in alle delen van hun lichaam gepijnigd worden, zodat zij geen gezonde kant hebben om zich naar toe te wenden. Welke gezondheid of welk gemak kan er immers zijn aan een deel van dat lichaam, dat nog verkeert in de hevigste smarten van "de tweede dood", altijd stervend, maar nooit dood, omdat het gescheiden is van God en van alle verkwikking die Hij het kan geven? Maar zoals de ziel het belangrijkste aandeel had in het zondigen, zo zal ze ook het belangrijkste aandeel hebben in het lijden, omdat ze boordevol gevuld zal worden met de toorn van een God Die de zonde wreekt. De verdoemden zullen eeuwig verkeren onder de diepste indrukken van Gods wrekende gerechtigheid tegen hen. Dit vuur zal hun ziel in hun binnenste doen "smelten als was." Wie kent de sterkte van die toom die zulk een uitwerking had op de Middelaar, toen Hij stond in de plaats van zondaars: "Mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden Mijns ingewands" (Psalm 22:15).
b. *Hun geest* zal gevuld worden met de verschrikkelijke vrees voor Gods onverbiddelijke toorn. Alles waar zij over kunnen denken, uit het verleden, het heden, of de toekomst, zal hun pijn en angst verergeren. Hun wil zal voor eeuwig in alle dingen gedwarsboomd worden. Zoals hun wil altijd lijnrecht stond tegenover de wil van Gods geboden, zo zal God in Zijn handelen met hen in de andere wereld, voor eeuwig krijg voeren tegen hun wil. Wat zij graag zouden willen hebben, dat zullen zij in het minst niet verkrijgen, maar wat zij niet zouden willen hebben, dat zal op hen gebonden worden zonder dat het te verhelpen is.

Vandaar dat er nooit meer een aangename genegenheid in hun hart zal opkomen. Hun zelfgenoegzaamheid, en hun plezier, of vreugde in welk ding ook, zullen met wortel en al uitgerukt worden, en zij zullen vervuld worden met haat, woede en toorn tegen God, tegen zichzelf en tegen hun medeschepselen, of die nu gelukzalig in de hemel zijn, of net als zij rampzalig in de hel. Zij zullen neergelaten worden in smart, gekweld worden met angst, vervuld worden met afschuw, tot in de ziel gekwetst worden door ergernis, en voortdurend bestormd worden door wanhoop. Dit zal hen doen wenen, de tanden doen knersen en voor eeuwig doen lasteren: "Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit in de buitenste duisternis; daar zal zijn wening en knersing der tanden" (Matth. 22:13). "En een grote hagel, elk als een talentpond zwaar, viel neder uit den hemel op de mensen; en de mensen lasterden God vanwege de plaag des hagels; want deszelfs plaag was zeer groot" (Openbaring 16:21).

c. *De consciëntie* zal een worm zijn, die aan hen knaagt en op hen aast. Wroeging over hun zonden zal hen aangrijpen en hen voor eeuwig kwellen en zij zullen niet in staat zijn om die van zich af te schudden, zoals zij vroeger wel deden, want in de hel sterft hun worm niet (Mark. 9:45, 46).
d. *Hun geheugen* zal alleen maar dienstdoen om hun kwelling te vergroten, en elke nieuwe overdenking zal een nieuwe scheut van pijn veroorzaken: "Maar Abraham zeide (namelijk tot de rijke man in de hel): Kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven" (Lukas 16:25).

2. *De pijnigingen van de hel zijn menigvuldig.* Stelt u zich het geval eens voor dat een man tegelijkertijd lijdt onder een hevige aanval van jicht, niersteen of welke ziekten of pijnen ook die er ooit in één lichaam tegelijk zijn voorgekomen. De martelingen van zo iemand zouden slechts licht zijn in vergelijking met de pijnigingen van de verdoemden, want zoals in de hel alles wat goed en begerenswaardig is, ontbreekt, zo loeien daar alle kwade dingen samen, aangezien al de gevolgen van de zonde en van de vloek daar hun plaats volgens het laatste oordeel innemen: "En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs" (Openbaring 20:14).
Daar zullen zij een gevangenis vinden, waaruit ze nooit kunnen ontsnappen; een poel van vuur, waarin zij eeuwig zullen zwemmen en branden; een put waarin zij nooit een bodem zullen vinden. "De worm die niet sterft", zal zich met hen voeden, zoals hij zich voedt met lichamen die begraven zijn. "Het vuur dat niet uitgeblust wordt", zal hen verteren, zoals dode lichamen die verbrand worden.

- Hun *ogen* zullen in zwarte duisternis gehouden worden zonder het minste aangename lichtstraaltje.
- Hun *oren* zullen gevuld worden met de vreselijke kreten van het duivelse gezelschap. Zij zullen niets anders proeven dan de azijn van Gods toorn, "de droesem van de beker Zijner grimmigheid."
- De *stank* van de brandende poel van sulfer zal daar de geur zijn, en zij zullen voor eeuwig uiterst hevige pijnen gevoelen.

3. *Het zullen de hevigste en felste pijnigingen zijn, die "wening en knersing der tanden" zullen veroorzaken* (Matth. 13:42; 22:13). Ze worden ons voorgesteld onder het beeld van barensweeën, die zeer fel en hevig zijn. Zo zegt de rijke man in de hel: "Ik lijd smarten (namelijk als iemand in barensweeën) in deze vlam" (Lukas 16:24). Ach! Ontzettende pijnen! Afschuwelijke smart waarin zowel ziel als lichaam samen gekweld worden, smart waar geen helpen aan is, hopeloos en eindeloos! Het woord dat in Mattheüs 5:22 en in verschillende andere plaatsen van het Nieuwe Testament voor hel gebruikt wordt, duidt eigenlijk "het dal van Hinnom" aan. De naam is overgenomen van "het dal der kinderen van Hinnom", waarin Tofeth was (2 Kon. 23:10). Daar offerden afgodendienaars hun kinderen aan de Moloch. Dit moet een groot koperen afgodsbeeld zijn geweest, met armen als die van een mens. Als dit beeld van binnen verhit was door vuur, werd het kind gelegd in de gloeiende armen

van het afgodsbeeld. Om te voorkomen dat de ouders het gillen van het kind konden horen, sloegen ze tijdens het afschuwelijke offer op trommels, en daarom noemde men die plaats Tofeth. Zo worden wij gewezen op de hevigheid van de pijnigingen in de hel.
Sommigen hebben op aarde smartelijke pijnen verdragen met een verrassende hardnekkigheid en onverschrokken moed. De moed van mensen zal hen daar echter in de steek laten, wanneer zij bemerken dat zij gevallen zijn in de handen van de levende God, en dat zij voor eeuwig geen mogelijkheid om te ontsnappen hoeven te verwachten. Het is wel waar dat er graden van pijniging in de hel zijn. "Het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan Chorazin en Bethsaïda" Matth. 11:21, 22). Maar de geringste last van de toorn daar zal ondraaglijk zijn, want hoe kan het hart van het schepsel het uithouden, of hoe kunnen zijn handen sterk zijn, wanneer God Zelf "een verterend Vuur" voor hen is? Wanneer "het onkruid" in "busselen" gebonden wordt voor het vuur, dan zullen er "bundelen" zijn van hebzuchtige mensen, van dronkaards, goddeloze vloekers, onkuise mensen, vormelijke huichelaars, ongelovigen en verachters van het Evangelie en soortgelijke mensen. Wanneer de verschillende "bundelen" in het vuur van de hel zijn geworpen, dan zullen sommige heviger branden dan andere, naar gelang hun zonden gruwelijker zijn geweest dan die van anderen. Een fellere vlam zal de bundel van de godlozen aangrijpen, dan de bundel van de ongeheiligde moralisten. De oven zal heter zijn voor hen die tegen beter weten in gezondigd hebben, dan voor hen die in duisternis leefden: "En die dienstknecht, welke geweten heeft den wil zijns heren, en zich niet bereid noch naar zijn wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden. Maar die denzelve niet geweten heeft, en gedaan heeft dingen, die slagen waardig zijn, die zal met weinige slagen geslagen worden" (Lukas 12:47, 48). Het vonnis echter dat voor allen geldt: "Bindt het in busselen, om hetzelve te verbranden", drukt de grootste felheid en hevigheid uit van de laagste graad van pijniging in de hel (Matth. 13:30).

4. *Ze zullen onafgebroken zijn.* Er is daar geen onderbreking, geen rust, zelfs niet voor één ogenblik. Zij "zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid" (Openbaring 20:10). Er zijn maar weinig mensen die zo heen en weer geslingerd worden in deze wereld dat zij nooit rust krijgen, maar de verdoemden zullen geen rust krijgen. Zij namen hun rust in de tijd die God bestemd had om te werken. Er komt maar zelden een storm voor zonder dat er enig tijdsverloop is tussen de buien. Er is echter geen onderbreking in de storm die de godlozen in de hel overvalt. Daar zal de afgrond roepen tot de afgrond en de golven van toorn zullen voortdurend over hen heen rollen. Daar zullen de hemelen altijd zwart voor hen zijn en het zal eeuwig nacht voor hen zijn, maar zij zullen geen rust hebben: "Zij hebben geen rust dag en nacht" (Openbaring 14:11).

5. *Men zal geen medelijden met hen hebben.* De straffen die de grootste boosdoeners op aarde worden opgelegd, verwekken enig medelijden bij hen die hen in hun pijn gadeslaan. De verdoemden zullen echter niemand hebben om medelijden met hen te hebben. God zal geen medelijden met hen hebben, maar "in hun verderf lachen" (Spr. 1:26). Het gezegende gezelschap in de hemel zal zich verheugen in de uitvoering van Gods rechtvaardig oordeel en het zal zingen als de rook opgaat in alle eeuwigheid: "En zij zeiden ten tweeden male: Halleluja! En haar rook gaat op in alle eeuwigheid" (Openbaring 19:3).
Er kan geen medelijden verwacht worden van de duivel en zijn engelen, die genoegen scheppen in de ondergang van mensenkinderen, en die het in der eeuwigheid aan medelijden zal ontbreken. Daar, waar iedereen weent en zijn tanden knerst onder zijn eigen ondraaglijke smart en pijn, zal men ook geen medelijden met elkaar nebben. Daar zal de natuurlijke liefde uitgedoofd zijn: de ouders zullen niet van hun kinderen houden, noch de kinderen van hun ouders. De moeder zal geen medelijden met haar dochter hebben in deze vlammen, en ook zal de dochter geen medelijden hebben met

de moeder. De zoon zal daar, waar iedereen het uit zal schreeuwen onder zijn eigen pijniging, geen achting tonen voor zijn vader, noch de knecht voor zijn meester.

6. *Om hun ellende volkomen te maken, zullen hun pijnigingen eeuwig duren: "En de rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid"* (Openbaring 14:11).
Ach! Wat is het een vreselijke toestand om gepijnigd te worden in het gehele lichaam en in de ziel, en dat niet door één soort pijniging, maar door vele. Ze zijn allemaal zeer hevig en dat alles zonder onderbreking en zonder medelijden van wie ook! Welk gemoed kan deze dingen zonder ontzetting bevatten! Niettemin, als deze ellendigste toestand tenslotte tot een eind zou komen, dan zou dat nog enige troost verschaffen, maar de pijnigingen van de verdoemden zullen geen einde nemen, maar daarover later meer.

Nuttig gebruik
U kunt hieruit het volgende leren:

1. *Welk een kwaad de zonde is.* Het is een stroom die de zondaar zal wegvoeren, tot hij verzwolgen zal worden in een oceaan van toorn. De genoegens van de zonde worden te duur gekocht voor de prijs van eeuwigdurende brandingen. Wat baatte het de rijke man, dat hij purperen kleding gedragen had en allen dag vrolijk en prachtig geleefd had, toen hij in de hel was en gehuld was in purperen vlammen en geen druppel water kon krijgen om zijn tong te verkoelen. Wat is het droevig, dat mensen zich zo uitleven in de zonde die zulk "een bitterheid zal zijn in het laatst!" Wat is het droevig dat zij zo gretig drinken uit de giftige beker en dat zij de slang aan hun boezem koesteren die hun hart zal doorsteken en tenslotte hun ingewanden zal doorknagen!
2. *Welk een God Hij is, met Wie wij van doen hebben.* Welk een haat koestert Hij tegen de zonde en hoe streng straft Hij haar. Weet dat de Heere allerrechtvaardigst is, zowel als allerbarmhartigst, en denk niet dat Hij is zoals u bent. Weg met de noodlottige vergissing, voordat het te laat is! "Gij meent, dat Ik ten enenmale ben gelijk gij; Ik zal u straffen en zal het ordentelijk voor uw ogen stellen. Verstaat dit toch, gij God vergeten-den; opdat Ik niet verscheure, en niemand redde" (Psalm 50:21, 22). Het vuur dat bereid is voor de duivel en zijn engelen, zo duister als het is, zal dienstdoen om te tonen dat God een strenge Wreker van de zonde is.
3. *De absolute noodzakelijkheid om door het geloof te vlieden tot de Heere Jezus Christus en dezelfde noodzakelijkheid tot berouw, en heiligheid van hart en leven.* De bloedwreker achtervolgt u. O zondaar, haast u en ontkom naar de vrijstad. Was u nu in de fontein van het bloed van de Middelaar, opdat u niet zult omkomen in de "poel des verderfs". Open uw hart voor Hem, opdat de put des afgronds zijn mond niet over u zal toesluiten. Verlaat uw zonden, want anders zullen ze u verderven. Dood ze, want anders zullen ze voor eeuwig uw dood zijn! Laat de schrik van het helse vuur u er niet toe aanzetten om uw hart nog meer te verharden, zoals misschien zou gebeuren, als u die zondige gedachte koestert, dat "het buiten hoop is (Jer. 2:25). Deze gedachte komt misschien vaker voor onder de hoorders van het Evangelie dan velen zich ervan bewust zijn. Maar er is hoop voor de ergste der zondaren die tot Christus wil komen. Indien er geen goede hoedanigheden in u zijn (zoals er zeker geen kunnen zijn in een natuurlijk mens; ja, geen enkele in welk mens ook, dan alleen die ontvangen worden uit Christus), weet dan, dat Hij uw welkom niet laat afhangen van enige goede hoedanigheden. Neem Hemzelf en Zijn genade aan, die om niet wordt aangeboden aan allen tot wie het Evangelie komt. "Die wil, neme het water des levens om niet" (Openbaring 22:17). "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen" (Joh. 6:37).

Het is waar dat u een zondig schepsel bent en dat u zich niet kunt bekeren. U bent onheilig en u kunt uzelf niet heilig maken. Ja, u hebt getracht uzelf te bekeren, uw zonde te verlaten en heilig te zijn, maar het ontbrak u nog aan berouw, verbetering en

heiligheid en daarom zegt gij: "Het is buiten hoop; neen, want ik heb de vreemden lief, en die zal ik nawandelen."
Het is waarlijk geen wonder dat de uitkomst niet beantwoord heeft aan uw verwachting, aangezien u uw werk verkeerd begonnen bent. Eer echter in de eerste plaats God door de getuigenis die Hij gaf van Zijn Zoon, te geloven, namelijk dat het eeuwige leven in Hem is. Eer de Zoon van God door in Hem te geloven en dat houdt in: omhels en stem toe in het vrije aanbod van Christus en van Zijn verlossing van de zonde en van de toorn, die in het Evangelie aan u gedaan wordt. Stel een vast vertrouwen op Hem dat Hij u rechtvaardigheid zal schenken tot uw rechtvaardigmaking en dat Hij u heilig zal maken, aangezien "Hij ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking" (1 Kor. 1:30).
Daarna, als u evenveel vertrouwen kunt schenken aan het Woord van God als u zou willen schenken aan het woord van een eerlijk man die een geschenk aanbiedt en zegt: "Neem het en het is het uwe", dan mag u geloven dat God uw God is, dat Christus de uwe is, Zijn zaligheid de uwe. Dan mag u geloven dat uw zonden vergeven zijn, dat u kracht in Hem hebt voor uw bekering en voor uw heiligheid, want al deze worden u overgemaakt in het vrije aanbod van het Evangelie. Wanneer u gelooft in de Zoon van God, dan bent u gerechtvaardigd en is de vloek van u weggenomen. Hoe is het echter mogelijk dat u vruchten van heiligheid voort zou kunnen brengen, terwijl de vloek op u ligt? Als de vloek echter weggenomen is, dan wordt de dood die u aangreep met de eerste Adam (volgens de bedreiging in Genesis 2:17) weggenomen. Als gevolg hiervan zult u bemerken dat de banden van de goddeloosheid, die u nu vastgeklemd houden in onboetvaardigheid, aan stukken gebroken worden, zoals de banden van de dood, zodat u in staat zult zijn om u van harte te bekeren. U zult bemerken dat de Geest des levens, op Wiens vertrek de dood volgde, tot uw ziel is teruggekeerd. U zult daarom voortaan in staat zijn om der gerechtigheid te leven. Niemands geval is zo slecht, of deze zou in de tijd op deze wijze hersteld kunnen worden, om in eeuwigheid volmaakt te zijn. Niemands geval is zo goed, of deze zou voor tijd en eeuwigheid bedorven kunnen worden, als er een andere weg wordt genomen.

3. HET VERKEREN IN HET GEZELSCHAP VAN DE DUIVELEN IN DEZE ELLENDIGE STAAT

De verdoemden zullen in hun ellendige staat in de hel in het gezelschap van duivelen verkeren, want zij moeten weggaan in "het vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is." O, afschuwelijk gezelschap! O, angstaanjagende gemeenschap! Wie zou ervoor kiezen om in een paleis te wonen waar zich altijd duivelen ophouden? Opgesloten te zitten op het aangenaamste plekje op aarde met de duivel en zijn helse kwelgeesten, zou een zeer vreselijke opsluiting betekenen. Hoe zou het hart van een mens bezwijken, en hoe zouden zijn haren ten berge rijzen, als hij zou bemerken dat hij in die toestand omringd was met het helse gezelschap! Maar ach, hoeveel verschrikkelijker moet het zijn met de duivelen in één vuur geworpen te worden en met hen opgesloten te zitten in één kerker, opgesloten te zijn in één poel! Opgesloten worden in een kuil met brullende leeuwen, omringd met slangen en omsingeld door vergiftige basilisken, terwijl tegelijkertijd de ingewanden worden opgegeten door adders, is een vergelijking die tekort schiet om de ellende aan te tonen van de verdoemden die in de hel opgesloten zijn met de duivel en zijn engelen. Ze gaan nu rond als brullende leeuwen, zoekende wie ze zouden kunnen verslinden, maar dan zullen ze opgesloten zijn in hun kuil met hun prooi. Ze zullen boordevol gevuld zijn met de toorn Gods, en ze zullen de volle pijniging ondergaan (Matth. 8:29) die ze nu bevend tegemoet zien (Jak. 2:19), daar ze geworpen zijn in het vuur dat voor hen bereid is. Hoe zullen deze leeuwen brullen en verscheuren! Hoe zullen deze slangen sissen! Hoe zullen deze draken vuur spuwen! Welk een verschrikkelijke angst zal de verdoemden aangrijpen die gewaarworden dat zij in de poel des vuurs zijn met de duivel die hen bedroog. Ze zijn door deze boze geesten daarheen getrokken met de

zijden koorden van de verleiding en zij zijn met hen vastgeketend met eeuwige ketenen te midden van duisternis! "En de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar het beest en de valse profeet zijn; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid" (Openbaring 20:10).
O, dat mensen dit op tijd zouden bedenken, en de duivel en zijn lusten zouden verzaken en zich in geloof en in heiligheid zouden verenigen met de Heere. Waarom zouden mensen nu in deze wereld dat gezelschap kiezen en zich verheugen in zulk een gemeenschap, waarmee zij zich niet gaarne zouden verenigen in de andere wereld? Zij die het gezelschap van de heiligen op aarde niet op prijs stellen, zullen dat in de eeuwigheid helemaal moeten missen. Als goddeloos gezelschap nu echter hun vreugde is, dan zullen zij dat naderhand volop krijgen, wanneer zij een eeuwigheid door zullen moeten brengen in het brullende en lasterende gezelschap van duivelen en verworpenen in de hel. Laten zij die gewoon zijn de duivel te smeken hen te komen halen, er eens ernstig over nadenken, dat het gezelschap dat zij zo dikwijls hebben uitgenodigd, tenslotte, als het komt, verschrikkelijk zal zijn.

4. DE EEUWIGHEID VAN ALLES

Laten wij tenslotte letten op de eeuwigheid van het geheel, de eeuwige voortduring van de ellendige staat van de verdoemden in de hel.

1. De eeuwigheid.
Als ik het zou kunnen, dan zou ik aantonen wat de eeuwigheid is, ik bedoel, de eeuwigheid van het schepsel. Wie kan echter de wateren van de oceaan meten, of wie kan u de dagen, de jaren, en de eeuwen van de eeuwigheid, die oneindig meer zijn dan de druppels van de oceaan, vertellen? Niemand dan de eeuwige God kan de eeuwigheid begrijpen. De eeuwigheid is een oceaan, waarvan wij nooit de kust zien. Het is een diepte waar wij geen bodem kunnen vinden. Het is een doolhof waaruit wij ons nooit kunnen bevrijden, en waar wij voor eeuwig de deur zullen missen. Er zijn twee dingen die wij erover kunnen zeggen: L De eeuwigheid heeft een begin. De eeuwigheid van God heeft geen begin, maar de eeuwigheid van het schepsel heeft wel een begin. Eens was er geen poel des vuurs, en zij die er nu al enige duizenden jaren zijn, waren eens in de tijd, zoals wij nu zijn.

2. De eeuwigheid zal echter nooit een einde hebben. De eerste die de eeuwigheid van rampzaligheid inging, is even ver verwijderd van het einde als de laatste die daarheen zal gaan. Zij die het verst zijn weggeslingerd in die oceaan, zijn even ver verwijderd van het land als zij op het eerste ogenblik waren toen zij erin terecht kwamen, en duizenden eeuwen hierna, zullen zij er nog even ver van verwijderd zijn als ooit. Daarom is de eeuwigheid die voor ons is, een voortduring van de tijd die een begin heeft, maar geen einde.
De eeuwigheid is een begin zonder een midden, een begin zonder een einde. Nadat er miljoenen jaren in de eeuwigheid voorbijgegaan zijn, is ze nog een begin. Gods toorn in de hel zal altijd "de toekomende toorn" zijn. Er is echter geen midden in de eeuwigheid. Wanneer miljoenen jaren in de eeuwigheid voorbijgegaan zijn, dan staat wat voorbijgegaan is, in geen verhouding tot wat er te komen staat, nee, nog minder dan dat één druppel water die van de top van iemands vinger valt, in verhouding staat tot al de wateren van de oceaan. Er is geen eind aan: zo lang als God er is, zo lang zal de eeuwigheid er zijn. De eeuwigheid is een ingang zonder een uitgang, een aanhoudende opeenvolging van eeuwen, een zandloper die altijd blijft lopen, en die nooit uitgelopen zal zijn.

- Let eens op de voortdurende opeenvolging van uren, dagen, maanden en jaren, hoe de een steeds volgt op de ander en denk eens aan de eeuwigheid, waarin een voortdurende opeenvolging is zonder einde.

- Wanneer u 's avonds naar buiten gaat en de sterren aan de hemel ziet, dat ze niet geteld kunnen worden vanwege het grote aantal, denk dan aan de eeuwen van de eeuwigheid. Denk er dan ook eens goed over na, dat er een bepaald aantal sterren is, maar dat het aantal eeuwen van de eeuwigheid niet bepaald is.
- Als u het water van een rivier ziet stromen, bedenk dan eens hoe nutteloos het zou zijn om erbij te gaan zitten en te wachten tot het stromen op zou houden zodat u over zou kunnen steken. Zie hoe vers water steeds blijft volgen op het water dat al voorbij gestroomd is. Daarin zult u een beeld zien van de eeuwigheid, die een rivier is die nooit opdroogt.
- Zij die ringen dragen, hebben een beeld van de eeuwigheid aan hun vingers, en zij die aan het stuurrad staan hebben een zinnebeeld van de eeuwigheid voor zich.
- Naar welk deel van de ring of van het stuurrad men immers kijkt, steeds zal men een ander deel erachter zien en over welk moment van de eeuwigheid u ook uw aandacht laat gaan, er volgt altijd een ander moment achter.
- Als u buiten op het veld loopt en u ziet de grassprietjes op de aarde die geen mens kan tellen, bedenk dan eens bij uzelf, dat, al zouden er evenveel duizenden jaren komen als er grassprietjes op de aarde zijn, er zelfs aan die tenslotte een eind zou komen, maar de eeuwigheid zal geen einde hebben.
- Wanneer u naar een berg kijkt, verbeeldt u zich dan eens, hoe lang het zou duren voordat die berg verwijderd zou zijn door een vogeltje dat eens in de duizend jaar zou komen en slechts één korreltje stof ervan zou meenemen. De berg zou tenslotte op die manier verwijderd worden en geheel verdwijnen, maar de eeuwigheid zal nooit eindigen.
- Veronderstel dit nu eens met betrekking tot al de bergen, ja, met betrekking tot de gehele aardbol. De korreltjes stof waarvan de gehele aarde gemaakt is, zijn niet oneindig en daarom zou het laatste korreltje op den duur weggevoerd worden op de manier, die hiervoor verondersteld is. Als echter dat langzaamste werk tenslotte tot een eind gebracht zou zijn, dan zou de eeuwigheid in feite nog maar beginnen.

Dit zijn enige grove schetsen van de eeuwigheid. Als u nu ellende en smart aan deze eeuwigheid toevoegt, welke tong kan haar dan onder woorden brengen? Welk hart kan haar begrijpen? Op welke weegschaal kan die ellende en die smart gewogen worden?

2. *Wat er eeuwig is in de staat van de verdoemden.*

Laten wij nu eens zien wat er eeuwig is in de staat van de verdoemden in de hel. Wat er ook begrepen is in het vreselijke vonnis dat hun eeuwige staat bepaalt, het is eeuwig. Daarom zullen al de droevige bestanddelen van hun rampzalige staat eeuwig zijn: ze zullen nooit eindigen. De tekst verklaart nadrukkelijk dat het vuur, waarheen zij moeten gaan, een "eeuwig vuur" is. En onze Heere zegt ons ergens anders, dat in de hel het vuur nooit uitgeblust zal worden (Mark. 9:44). Hij heeft daarbij het oog op het dal van Hinnom, waarin behalve het hiervoor genoemde vuur voor het verbranden van de kinderen aan de Moloch, ook nog een ander vuur was dat voortdurend brandde om de dode geraamtes en het vuil van Jeruzalem te verbranden.

Dus zegt de Schrift, die het helse vuur voorstelt door het vuur van dat dal, niet alleen dat het het hevigste vuur is, maar ook dat het eeuwigdurend is. Aangezien de verdoemden moeten weggaan als vervloekten in het eeuwige vuur, is het volgende duidelijk.

(1) *De verdoemden zelf zullen eeuwig bestaan.* Zij zullen eeuwig een wezen hebben, en zij zullen als wezen nooit tenietgedaan of vernietigd worden. Voor welk doel zou het vuur eeuwig zijn, als zij die erin worden geworpen, er niet eeuwig in zouden zijn? Het is duidelijk dat de eeuwige voortduring van het vuur een verergering is van de ellende van de verdoemden. Als zij echter tenietgedaan zouden worden of als wezen vernietigd, dan zou het zeker voor hen niets uitmaken of het vuur eeuwigdurend zou zijn of niet. Nee, maar zij gaan weg naar het eeuwige vuur, om er voor eeuwig in

gestraft te worden:" En dezen zullen gaan in de eeuwige straf" (Matth. 25:46; Eng. vert.)
Dus is de uitvoering van het vonnis een zekere onthulling van de betekenis ervan. De worm die niet sterft, moet een persoon hebben om in te wonen. Zij die dag noch nacht rust hebben (Openbaring 14:11), maar dag en nacht in alle eeuwigheid gepijnigd zullen worden (Openbaring 20:10), zullen zeker in alle eeuwigheid een wezen hebben, en zij zullen niet gebracht worden in een eeuwige staat van rust door vernietiging. Zij zullen inderdaad vernietigd worden, maar hun verderf zal "een eeuwig verderf zijn (2 Thess. 1:9). Het zal een verderf zijn van hun welzijn, maar niet van hun wezen. Wat verdorven wordt, wordt op grond daarvan niet vernietigd. "Zijt Gij gekomen om ons te verderven?" zei de duivel tot Jezus Christus (Lukas 4:34). Hoewel de duivelen bang zijn voor pijniging, zijn ze niet bang voor vernietiging: "Zijt Gij hier gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?" (Matth. 8:29).
De staat van de verdoemden is inderdaad een staat van dood, maar het is slechts een dood in die zin dat deze het tegendeel is van een gelukzalig leven. Dit is duidelijk uit andere begrippen van hun staat, die noodzakelijk een eeuwig bestaan insluiten, waarover hiervoor al gesproken is. Degenen die dood zijn in de zonde, zijn dood voor God en de heiligheid, maar toch leven zij om te zondigen. Terwijl zij sterven in de hel, leven zij, maar afgescheiden van God en Zijn goedgunstigheid, waarin het leven is (Psalm 30:6).
Zij zullen altijd onder de smarten des doods verkeren. Zij zullen eeuwig sterven, maar nooit dood zijn, of volstrekt zonder leven. Hoe begerenswaardig zou zulk een dood voor hen zijn! De dood zal echter eeuwig van hen wegvluchten. Als zij elkaar zouden kunnen doden, of als zij met hun eigen handen zichzelf in levenloze stukken zouden kunnen scheuren, dan zou er aan hun ellende snel een eind komen, maar daar moeten zij die de dood kozen en het leven weigerden, leven, want daar leeft de dood, en het einde begint altijd.

(2) *De vloek zal als de eeuwige keten eeuwig op hen liggen om hen in het eeuwigdurende vuur te houden.* Het is een keten die nooit losgemaakt zal worden, omdat ze voor eeuwig aan hen vastgeklonken is door het vreselijke vonnis van "het eeuwige oordeel." Deze keten die de gezamenlijke kracht van de duivelen die erdoor vastgehouden worden, veracht, is te sterk om gebroken te worden door mensen, die, omdat zij plechtig vervloekt zijn en overgegeven aan het verderf, nooit hersteld kunnen worden voor enig ander gebruik.

3. *Hun straf zal eeuwig zijn:* "En dezen zullen gaan in de eeuwige straf (Matth. 25:46; Eng. vert.) Zij zullen voor eeuwig gescheiden zijn van God en Christus, en van het gezelschap van de heilige engelen en de heiligen. Tussen hen in zal een afgrond aangebracht worden die niet te overschrijden is: "Tussen ons en ulieden (zegt Abraham in de gelijkenis tot de rijke man) is een grote kloof gevestigd, zodat degenen die vanhier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die daar zijn, vandaar tot ons overkomen" (Lukas 16:26).
Zij zullen voor eeuwig moeten verkeren in het afschuwelijke gezelschap van de duivel en zijn engelen. Er zal in alle eeuwigheid geen verandering van gezelschap zijn in dat duistere oord. Hun pijniging in het vuur zal eeuwig duren. Zij moeten er voor eeuwig in leven. Verscheidene auteurs, zowel uit de oudheid als uit de nieuwe tijd, vertellen ons over aardvlas of salamanderhaar". Als hiervan een kleed gemaakt wordt en dit in het vuur geworpen wordt, verbrandt of verteert het absoluut niet, maar het wordt er slechts schoon door gemaakt, zoals andere dingen schoon worden door ze te wassen. Hoe dit echter ook zij, het is zeker dat de verdoemden in het helse vuur "in alle eeuwigheid gepijnigd zullen worden" en dat ze niet als wezen vernietigd zullen worden (Openbaring 20:10). En inderdaad wordt niets door vuur vernietigd, maar slechts opgelost. Van welke aard het helse vuur ook is, het is buiten twijfel dat dezelfde God, Die de lichamen van de drie jongelingen bewaarde voor verbranden in

de vurige oven van Nebukadnezar, ook de lichamen van de verdoemden kan bewaren voor zulk een verbranding door het helse vuur die het verlies van het leven tot gevolg zou hebben.

4. *Hun kennis en gevoel van hun ellende zullen eeuwig zijn, en zij zullen zonder twijfel weten dat hun ellende eeuwig zal duren.* Hoe begerenswaardig zou het voor hen zijn, dat hun zintuigen voor eeuwig zouden worden opgesloten en dat zij het bewustzijn van hun eigen ellende zouden verliezen, zoals men logisch mag veronderstellen dat het met sommigen zo geschiedt als op aarde de doodstraf aan hen wordt voltrokken en zoals het soms is bij sommige krankzinnigen in hun ellendige toestand! Maar dat komt niet overeen met het begrip van "pijniging in alle eeuwigheid", noch met het begrip van "de worm die niet sterft." Nee, zij zullen altijd een levendig gevoel van hun ellende hebben en de sterkste indrukken van de toorn van God tegen hen. En die vreselijke mededeling dat hun straf eeuwig zal duren, die de Rechter bij het uitspreken van hun vonnis, hen doet, zal zulke indrukken van de eeuwigheid van hun ellendige staat op hun geest maken, dat zij die nooit van zich af kunnen zetten, en dat die hen altijd bij zullen blijven om hun ellende volkomen te maken. Dit zal hen vervullen met eeuwige wanhoop, een zeer martelende gevoelsaandoening, die voortdurend hun hart, als het ware, in wel duizend stukken zal scheuren. Om voor eeuwig vloeden van toorn aan te zien komen, die nimmer ophouden, om altijd gepijnigd te worden en bovendien te weten dat er nooit, nooit een verlossing zal zijn, zal het toppunt uitmaken van de ellende van de verdoemden. Als "de uitgestelde hoop het hart krenkt" (Spr. 13:12), hoe dodelijk moet het dan zijn dat de hoop ontworteld is, geheel en al gedood, en voor eeuwig begraven buiten het gezicht van het schepsel! Dit zal hen vervullen met haat en woede tegen God Die voor hen een bekende, onverzoenlijke Vijand is. Zij zullen daarbij voor eeuwig brullen als wilde stieren in een net, en in alle eeuwigheid de poel des afgronds vervullen met godslasteringen.

3. *De redelijkheid van de eeuwigheid van de straf.*

Ik zou hier tenslotte de redelijkheid van de eeuwigheid van de straf van de verdoemden kunnen aantonen. Omdat ik hier echter al over gesproken heb bij het bewijzen van de rechtvaardigheid van God in het onderwerpen van de mensen die in hun natuurlijke staat zijn aan de eeuwige toorn, herinner ik u slechts aan drie dingen:

(1) De oneindige waardigheid van de Partij Die door de zonde beledigd is, vereist dat een oneindige straf toegebracht wordt voor de handhaving van Zijn eer, omdat de laakbaarheid van de zonde toeneemt naar gelang van de waardigheid en uitnemendheid van de persoon tegen wie de zonde bedreven is. De Partij Die beledigd is, is de grote God, het hoogste Goed. De overtreder is en verachtelijke worm. Hij staat wat betreft de volmaaktheid, oneindig ver af van God, aan Wie hij alle dank verschuldigd is voor alles wat hij ooit had, waarbij elk goed of voortreffelijk iets, wat het ook zij, ingesloten is. Dit vereist dan dat een oneindige straf aan de zondaar wordt toegebracht. Aangezien de straf in hen niet oneindig van waarde kan zijn, moet ze wel oneindig van duur zijn, dat wil zeggen: eeuwig. De zonde is een soort oneindig kwaad, omdat ze onrecht doet aan een oneindig God. De schuld en de smet van de zonde worden nooit weggenomen, maar ze duren eeuwig voort, tenzij de Heere ze Zelf in Zijn goedertierenheid wegneemt. God Die beledigd is, is eeuwig; aan Zijn wezen komt nooit een eind. De zondige ziel is onsterfelijk en de mens zal eeuwig leven. De zondaar die "zonder kracht" is (Rom. 5:6; Eng. vert.) om te boeten voor zijn schuld, kan nooit de overtreding wegdoen en daarom blijft ze voor eeuwig bestaan, tenzij de Heere haar Zelf wegneemt, zoals in de uitverkorenen door het bloed van Zijn Zoon. Daarom, als de beledigde Partij, de overtreder en de overtreding altijd blijven voortbestaan, dan kan de straf niet anders dan eeuwig zijn.

(2) De zondaar zou doorgegaan zijn met God te tergen, eeuwig zonder eind, als God hem niet gestuit had door zijn dood. Zo lang zij in staat waren in deze wereld

tegen Hem te handelen, deden zij het. Daarom zal Hij tegen hen handelen, zo lang Hij er is, dat wil zeggen: eeuwig. God Die de wil, de voornemens en de neigingen van het hart oordeelt, kan rechtvaardig handelen tegen zondaars door hen te straffen, zoals zij tegen Hem gehandeld zouden hebben in het zondigen.

(3) Hoewel ik hier de nadruk niet op leg, is het toch rechtvaardig en redelijk dat de verdoemden eeuwig lijden, aangezien zij eeuwig in de hel zullen zondigen, terwijl zij hun tanden in woede, afgunst en wrevel knersen (Matth. 8:12) onder hun pijn (vergelijk hiermee Hand. 7:54; Psalm 112:10 en Lukas 13:28). Zij zullen daar waar zij "heengedreven worden in hun kwaad" (Spr. 14:32), God lasteren (Openbaring 16:21). Dat de godlozen gestraft worden voor hun goddeloosheid, is rechtvaardig. Het is geenszins onverenigbaar met het recht, dat het wezen van het schepsel voor eeuwig blijft voortbestaan. Het is daarom rechtvaardig dat de verdoemden die eeuwig goddeloos blijven, eeuwig lijden voor hun goddeloosheid. De ellende waaronder zij zondigen kan hen niet verlossen van de schuld van gehoorzaamheid, en kan ook hun zondigen niet verontschuldigen en deze onschuldig maken. Het schepsel is als schepsel aan zijn Schepper gehoorzaamheid verplicht en geen straf die hem toegediend wordt, kan hem daarvan verlossen, net zo min als dat de gevangenisstraf, de boeien, de zweepslagen of iets anders waarmee een misdadiger gestraft wordt, hem in vrijheid stellen om opnieuw de misdaden te begaan waarvoor hij in de gevangenis gezet werd of gegeseld werd. Zo kunnen ook de pijnigingen van de verdoemden hun verschrikkelijk zondigen onder het pijnigen niet verschonen of schuldeloos maken, net zo min als dat buitengewone pijnen die mensen op aarde worden toegebracht, hun murmureren, hun mokken en lasteren tegen God onder die pijnen kunnen verschonen. Het is immers niet de toorn Gods, maar hun eigen zondige natuur, die de ware oorzaak is van hun zondigen eronder, en zo droeg de heilige Jezus de toom Gods, zonder zelfs niet één onbetamelijke gedachte van God te hebben, en nog veel minder zonder zelfs één onbetamelijk woord te uiten.

Eerste nuttig gebruik: *als meetroede.*

Hier is een meetroede: o, dat de mensen haar toe zouden willen passen!

1. Pas deze meetroede toe op uw tijd in deze wereld en u zult ontdekken dat uw tijd erg kort is. Een vooruitzicht op veel tijd die nog te komen staat, lijkt de ondergang van veel zielen te zijn. Mensen rekenen hun tijd bij jaren, zoals de rijke man in Lukas 12:19, 20, wanneer het kan zijn dat er niet veel uren meer over zijn. Reken echter zoals u wilt, maar als u uw tijd legt bij de meetlat van de eeuwigheid, dan zult u zien dat "uw tijd is als niets." Welk een klein en onbetekenend punt is zestig, tachtig of honderd jaar ten opzichte van de eeuwigheid? Vergeleken met de eeuwigheid is er een grotere onevenredigheid dan tussen de breedte van een haar en de omtrek van de gehele aarde. Waarom slapen wij dan gedurende zo'n korte dag, terwijl wij gevaar lopen de rust te verliezen door heel de lange nacht van de eeuwigheid?
2. Pas deze meetroede toe op uw pogingen om de zaligheid te verkrijgen en u zult zien dat ze zeer gering zijn. Wanneer mensen ertoe worden aangedrongen om zich te benaarstigen aangaande het werk der zaligheid, dan zijn zij al gauw geneigd te zeggen: Waartoe dit verlies?" Helaas, als men ons zou moeten beoordelen naar de ijver die wij besteden aan datgene wat wij op het oog hebben, dan zou, wat de meesten van ons betreft, geen mens daaruit op kunnen maken dat wij de eeuwigheid op het oog hebben. Als wij naar behoren zouden nadenken over de eeuwigheid, dan zouden wij tot geen andere conclusie kunnen komen dan dat wij ernstig tekort schieten in het niet onbeproefd laten van de door God aangewezen middelen, totdat wij de zekerheid van onze zaligheid ontvangen hebben. Het weigeren om rust of voldoening te vinden in wat dan ook, totdat wij een schuilplaats hebben gevonden onder de vleugelen van de Middelaar; het met de uiterste kracht najagen van ons grote belang; het afsnijden van onze lusten die ons

dierbaar zijn als onze rechterhand en ons rechteroog; het zich met beslistheid verzetten tegen alle moeilijkheden, en het zich al vechtend een weg banen door al de tegenstand die door de duivel, de wereld en het vlees wordt geboden, zijn allemaal samen ontoereikend voor de eeuwigheid.

Tweede nuttig gebruik: *als weegschaal.*
Hier geef ik een weegschaal van het heiligdom, waardoor men de lichtheid kan begrijpen van wat ten onrechte als van gewicht wordt beschouwd, en het gewicht van sommige zaken die door velen als zeer licht beschouwd worden.
A. Wat ons *zwaar toeschijnt, is licht* Sommige dingen schijnen zeer zwaarwegend te zijn, die als ze in deze weegschaal gewogen worden, zeer licht blijken te zijn.

1. *Weeg "de wereld en al wat er in is, namelijk de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens" en men zal ontdekken dat het allemaal in de weegschaal van de eeuwigheid licht bevonden zal worden.* Weeg hierin alle wereldse opbrengsten, winsten en voordelen en u zult vlug tot de ontdekking komen dat duizenden werelden de schade van de eeuwigheid van smart niet kunnen vergoeden. Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade zijner ziel?" (Matth. 16:26). Weeg hierin "de genietingen der zonde" die slechts Voor een tijd" zijn, af tegen het Vuur" dat "eeuwig" is, dan moet u uzelf wel beschouwen als een dwaas en een waanzinnige om het gevaar van de een te riskeren voor de ander.
2. *Weeg uw tegenspoeden in deze balans en u zult de zwaarste ervan zeer licht vinden ten opzichte van het gewicht van het eeuwige lijden.* Ongeduldigheid onder tegenspoed, vooral wanneer wereldse beproevingen de geest van de mens zo verbitteren, dat zij geen genoegen kunnen scheppen in de blijde tijdingen van het Evangelie, drukt grote onachtzaamheid uit voor de eeuwigheid. Zoals iemand die gevaar loopt zijn hele bezit te verliezen, zich zeer weinig zal bekommeren over een klein en onbelangrijk verlies, zo zal iemand die een levendige indruk heeft van de eeuwigheid, de beproevingen in de wereld slechts licht achten. Zo iemand zal zich neerbuigen en zijn kruis op zich nemen, wat het ook is, terwijl hij denkt dat het genoeg is om de eeuwige toorn te ontvluchten.
3. *Weeg hier de moeilijkste en ongemakkelijkste godsdienstplichten, en u zult het juk van Christus niet ondraaglijk meer achten.* Berouw hebben en bitter treuren over de zonde op aarde, zijn zeer licht in vergelijking met het eeuwige wenen en tandenknersen in de hel. Worstelen met God in het gebed, terwijl men weent en smeekt om de zegen in de tijd, is veel gemakkelijker dan in alle eeuwigheid onder de vloek te liggen. De doding van de meest geliefde zinnelijke lust is iets lichts in vergelijking met de tweede dood in de hel.
4. *Weeg uw overtuigingen in deze weegschaal.* O, hoe zwaar liegen deze op sommigen tot zij erin slagen om deze van zich af te schudden! Zij zijn niet genegen om zich daarmee te verenigen, maar zij trachten zich ervan te bevrijden als van een geweldige last. De worm van een kwade consciëntie zal echter in de hel niet sterven of slapen, hoewel men hem nu gedurende enige tijd in slaap kan wiegen. Het is echter zeker gemakkelijker om de scherpste overtuigingen in dit leven te koesteren, zodat ze tot Christus mogen leiden, dan dat ze voor eeuwig vastgeklonken zijn op de consciëntie, terwijl men in de hel volledig en definitief van Hem gescheiden is.

B. *Wat ons licht toeschijnt, is zwaar.*
1. *Weeg anderzijds de zonde in deze weegschaal, en hoewel ze u nu slechts licht toeschijnt, zult u bemerken dat de zonde een gewicht is dat voldoende is om een eeuwig gewicht van toorn op u te wentelen.* Zelfs zinloze woorden, ijdele gedachten en nutteloze handelingen die in deze weegschaal gewogen worden en die geacht worden de zondaar in de eeuwigheid te volgen, zullen allemaal

zwaarder zijn dan het zand der zee. Tijd die met nietsdoen werd verspild, zal een vermoeiende eeuwigheid teweegbrengen. Nu is het uw zaaitijd. Gedachten, woorden en daden zijn nu het zaad dat gezaaid wordt. De eeuwigheid is de oogsttijd. Al ligt het zaad nu onder de aarde en al wordt het door de meeste mensen veronachtzaamd, toch zal het minste korreltje tenslotte opkomen en de vruchten zullen overeenkomen met het zaad: "Want die in zijns zelfs vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis (dat is vernietiging) maaien; maar die in den Geest zaait, zal uit den Geest het eeuwige leven maaien" (Gal. 6:8).

2. *Weeg in deze weegschaal uw tijd en gelegenheden voor genade en zaligheid en u zult zien dat ze zeer gewichtig zijn.* Kostbare tijd en geschikte gelegenheden om genade te verkrijgen, sabbatten, avondmaaltijden, gebeden, predikaties en dergelijke, worden door velen tegenwoordig klein geacht. De dag komt echter dat één van deze door hen die er nu geen waarde aan hechten, als waardevoller beschouwd zal worden dan duizend werelden. Wanneer ze voor eeuwig weg zijn, en het verlies ervan niet teruggekregen kan worden, dan zullen zij de waarde ervan inzien, die zij nu niet willen zien.

Derde nuttig gebruik: ter vermaning

Wees gewaarschuwd en laat u ertoe bewegen om "te vlieden van den toekomenden toorn." Let nu op de eeuwigheid en leg u nauwgezet toe op het werk van uw zaligheid. Wat doet u, zolang u daarmee niet bezig bent? Is de hemel een fabel, of de hel slechts een vogelverschrikker? Moeten wij eeuwig leven, en willen wij niet meer moeite doen om aan de eeuwige ellende te ontsnappen? Zullen halfgemeende wensen "het Koninkrijk der hemelen innemen met geweld"? En zullen zulke slaperige pogingen waarmee de meeste mensen zich tevreden stellen, geacht worden als "te vlieden van den toekomenden toorn"? U die al tot Christus gevloden bent, sta op en werk voort. U bent het werk al begonnen; ga ermee door, treuzel niet, maar "werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven" (Filipp. 2:12). "Vreest veelmeer Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel" (Matth. 10:28).

Denk erom dat u nog niet in de hemel bent opgevaren. U bent nog in uw middenstaat. "De eeuwige armen" hebben u uit de afgrond waarin u geworpen was in uw natuurstaat, opgetrokken. Ze zijn nog onder u, zodat u er nooit meer in kunt vallen. Niettemin hebt u de top van de steenrots nog niet bereikt; de diepte beneden u is beangstigend; kijk ernaar en verhaast uw opklimming. U die nog in uw natuurstaat bent, hef uw ogen op en werp een blik op de eeuwige staat. Sta op, godlozen, onwetenden, vormelijke huichelaars, vreemdelingen van de kracht der Godzaligheid en "vliedt van den toekomenden toorn." Laten jonge mensen het niet wagen het nog een moment langer uit te stellen, en laten ook oude mensen het werk niet langer uitstellen. "Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet", opdat Hij niet in Zijn toorn zal zweren, dat u nooit in Zijn rust zult ingaan. Het is geen tijd om te talmen in een staat van zonde, zoals in Sodom, wanneer er vuur en zwavel op neerdaalt van de Heere. Houd op tijd rekening met een waarschuwing. Zij die in de hel zijn, worden niet met zulke waarschuwingen lastiggevallen, maar zij zijn woedend op zichzelf, omdat zij de waarschuwing geminacht hebben, toen zij die kregen. Denk over het volgende, zo smeek ik u, eens goed na:

1. Hoe onbehaaglijk is het om een hele nacht op een zacht bed te liggen, terwijl men volkomen gezond is, en men graag zou willen slapen, maar niet in slaap kan komen. Hoe dikwijls zal men in dat geval rust verlangen! Hoe zal men dan liggen woelen! Maar ach! Hoe ontzettend moet het dan zijn om in alle eeuwigheid in smart neer te liggen, gehuld in verschroeiende vlammen, in die plaats waar zij geen rust meer zullen hebben dag noch nacht!
2. Hoe verschrikkelijk zou het zijn om gedurende veertig of zestig jaar zonder onderbreking onder hevige pijnen van galsteen en niersteen te leven! Toch is dat

slechts een gering iets in vergelijking met het eeuwig gescheiden zijn van God; in vergelijking met de worm die nooit sterft en het vuur dat nooit uitgeblust wordt.

3. De eeuwigheid is een vreselijke gedachte: o, lange, lange, eindeloze eeuwigheid! Zal niet ieder moment in de rampzalige eeuwigheid een maand schijnen, en ieder uur een jaar in deze zeer ellendige en wanhopige toestand? Dit betekent daarom, als het ware, voor eeuwig een dubbele eeuwigheid. De zieke die "s nachts ligt te woelen in zijn bed, zegt: "Het zal nooit dag worden." Hij klaagt dat zijn pijn steeds maar voortduurt, en nooit, nooit afneemt. Zijn deze onbetekenende eeuwigheden in de tijd, die de mens zichzelf in zijn verbeelding vormt, al zo smartelijk? Helaas! Hoe smartelijk, hoe totaal ondraaglijk moet dan de echte eeuwige rampzaligheid en alle mogelijke ellende zijn!
4. Er zal daar 'tijd' genoeg zijn om na te denken over alle slechte dingen van iemands hart en leven, waarvoor men nu geen tijd heeft om over te denken. Er zal tijd genoeg zijn om te zien dat alles wat er gezegd werd over het gevaar van onboetvaardige zondaars, waar was en dat er de helft niet over gezegd was. Er zal tijd genoeg zijn in de eeuwigheid om door te gaan met het klagen over uitgesteld berouw. Er zal tijd genoeg zijn om zijn dwaasheden te betreuren wanneer het te laat is. Er zal tijd genoeg zijn om in een staat die niet meer hersteld kan worden, de volgende vruchteloze wensen uit te spreken: "O, dat ik nooit geboren ware! Dat de baarmoeder mijn graf was geweest en ik nooit de zon had gezien! O, dat ik de waarschuwingen op tijd ter harte had genomen en gevloden was van die toorn, terwijl de deur der genade nog voor mij open stond! O, had ik maar nooit het Evangelie gehoord en had ik maar gewoond in de een of andere hoek van de wereld, waar niet één keer over de Zaligmaker en de grote zaligheid gesproken werd!"

   Maar alles tevergeefs. Wat gedaan is, kan niet ongedaan worden gemaakt. De gelegenheid die men voorbij heeft laten gaan, kan niet teruggekregen worden. De tijd die voorbij is, kan niet teruggeroepen worden. Benut daarom de tijd, zolang u die hebt en voer uzelf niet moedwillig naar de ondergang door uw oren dicht te stoppen voor de boodschap van het Evangelie.

En nu, als u gered zou willen worden van "de toekomende toorn" en nooit zou willen gaan "in deze plaats der pijniging", neem dan geen rust in uw natuurstaat. Geloof de zondigheid en de ellende ervan en tracht er haastig uit te komen, door tot Jezus Christus te vlieden door het geloof. De zonde in u is het zaad van de hel. Indien de schuld en de regerende kracht ervan in de tijd niet verwijderd worden, dan zullen ze u brengen in de tweede dood in de eeuwigheid. Er is geen mogelijkheid dat ze verwijderd worden, dan alleen door het ontvangen van Christus, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden tot rechtvaardigmaking en heiligmaking. Hij wordt nu met al Zijn zaligheid aan u aangeboden.

"En zie, Ik kom haastelijk, en Mijn loon is met Mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn. En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet" (Openbaring 22:12, 17). Jezus Christus is de Middelaar van de vrede en de Fontein van heiligheid. Hij is het Die ons verlost van de toekomende toorn. "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest" (Rom. 8:1).

De verschrikkingen van de hel, zowel als de vreugden van de hemel, worden u voorgesteld om u op te wekken om Hem met al Zijn zaligheid te ontvangen, en u over te buigen naar de weg van geloof en heiligheid, waarlangs u alleen kunt ontkomen aan het eeuwige vuur. *Moge de Heere Zelf ze tot het einde toe bewerkstelligen!*

Tot zover over de eeuwige staat van de mens, die, omdat hij eeuwig is, voor eeuwig geen mogelijkheid zal open laten voor een volgende staat.

EINDE